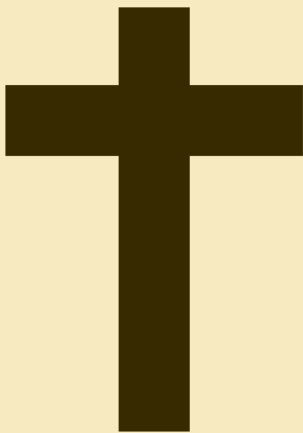

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Urarina

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Urarina [ura], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Urarina

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b7ea44d4-3dbd-507b-9a19-256b56fe9b07

Contents

Mateeocho Laenai	1
Marocohacha Laenai	70
Locasiicha Laenai	113
Joancha Laenai	191
Ichanoichuru	239
Roma Nenacaauru Rai	315
Coriintoo Nenacaauru Rai Leinjiin	345
Coriintoo Nenacaauru Rai Coroataja	372
Galasia Batane Nenacaauru Rai	390
Efesoo Nenacaauru Rai	400
Filipoo Nenacaauru Rai	409
Colosau Nenacaauru Rai	416
1Te	423
2Te	429
Timoteeo Rai Leinjiin	432
Timoteeo Rai Coroataja	440
Tito Rai	446
Filemoon Rai	450
Ebereeocuru Rai	452
Saantiaaocha Letoai	475
Fedoroacha Letoai Leinjiin	484
Fedoroacha Letoai Coroataja	492
Joancha Letoai Leinjiin	497
Joancha Letoai Coroataja	505
Joancha Letoai Nichataja	506
Jodasiicha Letoai	508
Afocarifisi	510

Mateocha laenai Ena Nena Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito foerateracuru
(Lc 3.23-28)*

¹ Caate Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito foerateeurera Rabiri aina Abaraaun foeratenojoinuru foerateeurera curuaacurune.

² Isaca inaca neein nenaalu jetao Abaraaun.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Jodaa aina rai nocoalacuru inaca neein nenaalu jetao Jacobo.

³ Faresi aina Sara jetaote, Tamara que nebateein Jodaa bereecuru nelu.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

⁴ Jana Armi calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Nasoon jetaote, Aminadaba calaohi nelu.

Jana Salomoon jetaote, Nasoon calaohinelu.

⁵ Jana Raba que nebateein Salomoon calaohilu jetao Bosi.

Jana Roto que nebateein Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

⁶ Jana Isaihasi jetaote, reyneein nenaalu Rabiri inaca nelu.

Jana Oriasi comasaineein nenaalu que nebateein, Rabiri calaohilu jetao Salomoon.

⁷ Jana Salomoon calaohilu jetao Roboam.

Jana Roboam calaohilu jetao Abiasa.

Jana Abiasa calaohilu jetao Asa.

⁸ Jana Asa calaohilu jetao Josafa.

Jana Josafa calaohilu jetao Joraam.

Jana Joraam calaohilu jetao Osiasi.

⁹ Jana Osiasi calaohilu jetao Jotaam.

Jana Jotaam calaohilu jetao Acasi.

Jana Acasi calaohilu jetao Esequiha.

¹⁰ Jana Esequiha calaohilu jetao Manasee.

Jana Manasee calaohilu jetao Amoon.

Jana Josiasi jetaote, Amoon calaohinelu.

¹¹ Jana Jeconiasi aina rai nejeraauru inaca neein nenaalu jetao Josiasi.

Nii bana jetaote, Isaraelitaauru mucuhin amanajaaurelu, acaauru atane caje roconajaain, Babilonia batane que ichaoru coina.

¹² Nitohaneein mucuhin amanajaauruhane baiha jetaote, rai calaohi Salatieli sirilu Jeconiasi. Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

¹³ Jana Sorobaberi calaohilu jetao Abiod.

Jana Abiod calaohilu jetao Eliaquiin.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Asoro.

¹⁴ Jana Asoro calaohilu jetao Sadoco.

Jana Sadoco calaohilu jetao Aquiin.

Jana Aquiin calaohilu jetao Elioon.

¹⁵ Jana Elioon calaohilu jetao Eleasar.

Jana Eleasar calaohilu jetao Mataan.

Jana Mataan calaohilu jetao Jacobo.

¹⁶ Nii jana Jacobo jetaote, Curisito Mesihasi neba Mariha lana Jose incanelu.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, niha Abaraaunne caje coauneein lechoonca jena saain nichoalateeurelu, Abaraaun nefoerateeuru, niha Rabirine que tiaa-joaain.

Nii Rabiri caje coauneein jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, Babilonia batane Isaraelitaauru mucuhin amanajaauruhane que tiaa-joaain.

Nii mucunajaain amanajaauruhane baiha jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, nejanoaa Curisitone que tiaa-joaain.

Nejanoaa Jesocurisitone (Lc 2.1-7)

¹⁸ Naojoaainte nenea nelu Jesocurisito. Nii bana jetaote Jose aina ita raauruhane rai niha Marihane jana jetaote, jaiti ita aina neeuruhane ajiniha Cana Coaunera Suujue ichanohineein inae ausirinelu Mariha. ¹⁹ Nii jana esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein cacha caohachaain suujua coaraniha Josene jaun jetaote, nii chuni cacha rai canaanai siriha Marihane belanaala jianein caje amunaa jerelu.

²⁰ Nitohaneein inae amuhane coina suujua cuhane coaauca Josene jana jetaote, sinihu rai ococohin jetao: “Jiaorih Mariha raai ii comasainu quene coasiner Rabiri nefoerateenein nenea Jose. Nii canaanai niicha siriite Cana Coaunera Suujue ichanohineein nenaanera. ²¹ Inae leinjiin calao-hirichaaain Marihara. Inae nejanoaa nii rai canaanaine jana Jesosoneein curuaateera. Osa caje rai cachaneein neeninuuru ichoteraanu nihane jaunte, Jesosoneein curuaareeincha,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²² Nitohaneein jetaote, rai nere bera inoaensi *profeta* que:

²³ “Chariji bana quicha aina ichoaelanaala nenea ranunate, inae ausirineein leinjiin canaanai siricheein.

Inae nejanoaane janate, Emanoel neein curuaateeurureein cachaaaurura,” naain nere bera inoaensi que beratiha Cana Coaunerane nainaelu.

“Emanoel,” naanete: “Cana Coaunerate cana aina ne,” nae.

²⁴ Inae niritiin sinihocane caje nocohin jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane tonoraain, comasainu que Mariha raelu Jose.

²⁵ Nejetaote, nejanoaa nii Mariha calaohi- Jesoso neein Joseecha curuaatine reentiaain, nirijieein ita que turuelanaala ita aina ichaorelu.

2

Enoto mitu nichajai jeloon caje turuuruha Jesoso nejanoa coaraa arasijie caje cha coitucuurerane

¹ Nitohaneein jetaote, Jodea batane que nenea Beleeun nejanoaelu Jesoso, jelai batane curuaanaanein niha *rey* Erodosine bana. Nii jana jetaote, Jerosaleeun enoto mitu nichajai jeloon caje turuha ure itolere que nere-laain arasijieeuru caje cha coitucuureraauru cachaauru. ² Inae ecu turuhin jetaote:

“Chu ne, nii Jorioocuru Curuaanaa *rey* nejanoanaa. Ocooca rai arasijiene coaracaanune jaunne turuhin coaraa uhacaanu, coroaecaanune coina,” naaure jetao turuhin, nii itolere coitucuurerera cachaauru.

³ Nii nejanoaane coitucuhin jetaote, jataain nererojoecae *rey* Erodesi, satiin Jerosaleen cocoachacuru aina jiniiquiin. ⁴ Nii jaun jetaote, satiin saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaa-rera, naaonjoainuri cotiharate Erodesi: “Chu nejanoareein Mesihasi,” naain acaauru caje bajaane coina. ⁵ Nii jaun rene turuhin jetaote:

“Jodea batane que nena Beleeunte nejanoareeincha. Nitohaneein ecu nejanoaane coinatē:

⁶ Jodaa atane que nena Beleen nese,
 coatiha ansijiin natiin
 ii amurijiriin tabaain nenacaauru
 neseuru fautaain neriheeini,
 ii que netiin nejanoarihani leinjiin Curuaanaa
 canu cachaauru
 Israeli cocoachacuru
 coroatajaneranein
 nenaane jaaura,
 naain laenaclu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensicha,” naaure jetao Erodesi rai.

⁷ Nii jaun jetaote, nii chuni rai belanaala nii arasijie caje itolere coitucuurerera cotiharatiha Erodesine jaun jetao, rai turuhin beeuruhane jaun acaauru caje esinae rauhijiriin, “Naaonjoain banate ococoelu,” naain nii ocooca arasijiene coitucue. ⁸ Inae nitohaneein rai beeuruhane caje coitucuhin jetaote:

“Chajaain Beleeun cuhin nii canaanai coaanihuche. Chucha ne. Cha cajecha nefoeratenaanein ne. Chaen inae eruhichene carai biha uuchene canuhetonai coaraa uhene corojera,” naain jetao nii itolere coitucuurerera letoae Beleeun Erodesi.

⁹ Niritiin acaauru letoaa *reyn*e tonoraain Beleeun cuuruha nii itolere coitucuurerane jana jetaote, acaauru ajiniha cuujue nii arasijie- enoto mitu nichajai que ocoocane jana acaauruhacha coari. Inae nii niha canaanaine jaan turuhin jetaote, ecu nichoae inacue nii arasijie.

¹⁰ Inae ecu inaaucha nii arasijiene coaraain jetaote, jataain rachoojoeuree nii arasijie caje cha coitucuureraauru. ¹¹ Nitohaneein rachoojoeeuruhane baiha loreri asae enohin coaracuruhane jana jetaote, neba Mariha aina niha nii canaanaine coaraain jetao, rohan nelauriaain nii canaanai coroaecuruhane baiha rai camela caje oro, enuha sacari jujui, chaen coretiin nena jujui, naaonjoainuri rochoin que nii canaanai belaihure.

¹² Nii baiha jetaote, nii niha acaauru letoaera Erodesine jaan jelson situhin cauha cuuruhane coataa acaauru sini anuu caje coitucuhin jetao, leeocha bero cuhane cuhin jelaiha nataneu cauha cuure.

Egipto cuhin soroha Josene

¹³ Inae jelai caje amuruha nii itolere coitucuurerera *magocurune* jana jetaote, Jose sinihi rai ocoochin jetao:

“Inae jetao nii canaanai ariha Erodesi sohin jaohane coina. Nii ajinihane ichei aitoon, nii canaanai aina rai neba amaain Egipto batane que cuhin sorohine coina. Chaen ichei bihanune reentiaain ecu neeura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁴⁻¹⁵ Nii jaun jetaote, sini caje nocohin nii canaanai aina rai neba amaa'in jetao, janotiin soroe Egipto nichae cunaa bero cuhane cuhin Jose, oha Erodese reentiaain ecu nihane coina.

Nitohane'in jetaote:

“Egipto caje coaune'einne canu Calaohi cotihareeunni,” naain beratihalu nere bera inoansi *profeta* que Cana Coaunerane nainaane coina ailu.

Canaanaihuru soaajeratiha Erodesein

¹⁶ Nitohane'in coritaain comarohin caauruha nii arasijie caje itolere coitucuurerane que nainaane jaun jetaote, jataain obajeein, ena nejanoanaa caje coaune'ein, coroata jaanacai que tiaa'joaain, Beleeun sacuritaain nenacaauru canaanaihuru, nii Jesoso nejanoa beeuruha itolere coitucuurerane bana caje coaune'ein nejanoanacaauru jitariin soaajerate Erodesi.

¹⁷⁻¹⁸ Nitohane'in jetaote:

“Rama nese quete aohanrare'in jataain inaderaain chananaa tabaihuri.

Raquerite

calaohichuru coisihai aitore'in.

Nete inae esinae rauhijiriin

ooruha calaohichurune jaun,

ajetera jerelanaala aite,”

naain laenaalu *profeta* inoansi Jeremiasine nainaelu.

¹⁹ Nejetaote, inae oha Erodesein baiha jetao, Egipto niha Josene jana sinihu rai ococohin jetao: ²⁰ “Chajaain nii canaanai aina rai neba amaa'in jelaiha Israeli batane que caunihura. Inae ooruha nii canaanai sohin jaonaa jereraaurulura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²¹ Nii jaun jetaote, nii canaanai aina rai neba amaa'in jelaiha Israeli batane que cauha cuelu Jose. ²² Nejetaote, nii rai inaca Erodesi coreeraniha niha Arquelaaone coitucueratiha sinihu que Cana Coaunerane caje coitucuhin jetao, Jodea cuhane coasiha Calileea batane que cue Jose. ²³ Inae nii Calileea batane que turuhin jetaote, rauhijiriin cuhin Nasarete neseu ichaoha cuelu. “Nasarete cocoaicha neeinte curuaare'in Jesoso,” naain beeuruhalu *profetacurune* nainaane coina.

3

Cana Coaunera Ere beebejiha Joaan Baotisitane

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Nii bana jetaote, Jodea batane que nenea cacha areroo ecocohin, ecu situnacaauru cachaauru cotijiaain acaauru rai Cana Coaunera Ere beebeje Joaan Baotisita. ² Nitohane'in acaauru relaain jetaote:

“Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacooaune'in Cana Coaunera ere tonoraain, caohachaain inara ichao core'in neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebeje'in relanajae Joaan Baotisita. ³ Nii Joaan que jetaote:

“Nerichaa'in cacha areroo

eheeheje'in cacha cotiharunu.

Nii ajiniha caohachaain inara suujua baaso jiane'in,

caohachaain inara suujua coaraain,

caohachaain neeuche,

turuha Cana Curuaanaane

raotoje'in raaichene coina,”

naain laenaalu *profeta* inoansi Isaihasi.

⁴ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequiin jetaote, jacari caje ichanohin siiteroon que ichoraquiin, sisincho, irichaje, naaonjoainuri que lenoneein nelu nii Joaan.

⁵ Nii cacha areroo neein cachaauru relaa Joanne coitucuhin jetaote, satii Jodea batane caje, Jerosaleen caje, Jorodaan batane rohan caje, naaonjoainuri cajene maajein turuhacoain aonaa cuure arajii cachaauru.

⁶ Nitohaneein rene turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaacuruhane beeuruhane jetaote, cojunacatenaaca nucuhe Jorodaan cuhane tein acaauru baotisarejetelu Joaan.

⁷ Nejetaote, jataain arajiin rene turuhacoaauruha acaauru baotisaane caina fariseeocuru aina sadosseocurune coaraane jaun jetao:

“Cha inara rai aite turu rai nenea caseteco tabai caje nichoteeichene cointate taibinaecuru- acano rijijieein nenacaauru cachaauru. ⁸ Aihane jaun nii ajiniha caohachaa inara suujua coaraain caohachaa in ichaaoche. Aihute esinae rauhijiriin nacoaaneein Cana Coaunera coitucuhin, inara ichao coreein caohachaa in nenea jerequichene coaracurumiin leeochoaauru cachaauru. ⁹ Jiaonrihachu chaen nejesinajeein: ‘Canacaunune Abaraaun nefoeratenichaanu,’ naain irihache. Cana Coaunerate naine caa ajeri caje niha natiin Abaraaun nefoerateeuru coaunaa ne. ¹⁰ Chaen techu inaana inaeniha temulene, cojoaisi aina curuataain tero que sauhin usihanau mocohaca. Nii rijijieeinte inae esenetaaichuru letoaa cureein nii turuha uhenenu usi tabai jana. ¹¹ Canune esinae rauhijiriin nacoaaneein Cana Coaunera ere tonoraain neeichene coarateeichene coujunacane que, acauhanau tein inara coujunacatein inara baotisaan. Jana canu baiha turuha uhenite laen, inara suujue cuhane Cana Coaunera Suujue tein, usi quene maajein inara coujunacatein inara baotisareein. Acate jataain canu amurijiriin cocoinaain letononeein ne. Canune fautaain cocoinaain letononeein neeun. Nii rai safato amaeranu que niha natiin nelatejeehaan. ¹² Charijieein teinti aroso taojiaain, jelai tein rai fero taojiae mocohane caina taicha. Nii rijieeinte, jelai tein coitucuurera raain, jana nii nere tonorana jerelanaala nenacaauru jelai tein mocoha cureein, chabana jacanaa charanejeein nenea usi que,” naain jetao cachaauru rai beebeje nii Joaan.

Jesoso cojunacatiha baotisaa Joanne

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Nii jana jetaote, baotisaa Joanne caina Calileea caje cuhin, nii niha Joanne jaun nucuhe Jorodaan turuha cue Jesoso. ¹⁴ Nii jana jetaote, jauriaanejeein baotisanaa jerelanaala jetao:

“Chanuna ii canu baotisanaa naineei natiin, ii canu rene uhi,” naa Joanne jana jetaote:

¹⁵ “Jauriaa niriimiin ena. Jauriaanejeein satii aitoa Cana Coaunera jaan ichacaanete caohachae,” nae jetao Joaan rai Jesoso. Niritoha raine jaun jetaote, jerihane rijijieein baotisaa Joaan. ¹⁶ Nitohaneein coujunacatiha acauhanau tein baotisaa Joanne jana, acau caje mituha Jesosone rijieeoritiin jetaote, nejracaa dede bacuujuane jana, leinjiin serori rijijieein nichoae fauha uha Cana Coaunera Suujuene jana coarae Jesoso. ¹⁷ Nii jana jetaote:

“Caate jataain quiicha belaa in canuhacha cocoinanohin canu Calaohi nera,” naain toniha erenea dedeeune jana aonajeeunre.

4

*Baaso que Jesoso sarunaa jeriha moconajaerane
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)*

¹ Nii baotisiaa Joanne baiha jetaote, Cana Coaunera Suujue amanojoi-
neein cacha areroo cue Jesoso, ecu coujuhin coaraa moconajaerane coina.

² Nitohaneein cacha areroo niha jenachoonca jiichooneein, jenachoonca
janotiinein lenone lanaalane baiha mijiitoha Jesosone jana jetaote,
³ coujuhin coaraane coina rene turuha cue moconajaera.

Nitohaneein rene turuhin jetaote: “Chajaain aihane esinae rauhijiriin
Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberocooru rai aitoote lenone-
neein nerotomiincha,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ⁴ “Nete
Quiricha inoaensi cuhane: ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihei
cacha. Cana Coaunera ere tonoraain, jerihane rijijieein ichaohanete
nainere, jerichanejeein ichaoha cachane,’ naain laenanohineein ne Cana
Coaunera Quiricha inoaensi cuhanera,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁵ Niritoha raine baiha jetaote, Cana Coauneraacha que banijiaain nena
Jerosaleeun nese que nena Teenforo ecuunni choae Jesoso inaa jetao:

⁶ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai
caje nomaroteeute coaraca. Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete:
‘Rai letonocuru anjeraaurute
letoareein Cana Coaunera,
ii beraaihuruhane coina.
Acaaurute

rai biji que ii michuurureein,
nabana ajeri que necunaitaaine coataa,’
naain laenaerate Cana Coaunera,” naa rai moconajaerane jaun jetaote:
⁷ “Chaen techu Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane: ‘Jiaonriha ii
Curuaanaa ii Coaunera coujuhin coaraaine,’ naain laenanohineein ne,” nae
jetao moconajaera rai Jesoso.

⁸ Satononejeein jetaote, jataain ecuuneein nena ichtatane ucuuno que
amaain jetao, jitariin caa chauratane que nenacaauru neseuru coara-
teein, que nelateein ichaonacaaurune maajeein coarateein jetao:

⁹ “Jitariin caa ena iicha coaraine ichei tereeni, neseonriaain canu
coroaequine,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ¹⁰ “Cana Coaunera
Quiricha inoaensi cuhanete: ‘Leinjiin ii Curuaanaa ii Coaunera corojeein
raicha nelateein rai nere tonoraau,’ naain laenanohineein nera. Chajaain
ena canu caje amuhachaaura moconajaera,” naain jetao moconajaera sitae
Jesoso. ¹¹ Niritiin moconajaera sitaa Jesosone jaun caje amuhane jana
jetaote, rene turuhacoain corootajanecure anjeraauru.

*Calileea cachaauru relaane nunuhetiha Jesosone
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

¹² Caresero cuhane Joaan enoaauruhane coitucuuriin jetaote, Calileea
nichae nuelo Jesoso. ¹³ Nejetaote, Nasarete ichoaelanaala, Saboloon aina
Nefatalii nefoerateeuru atane que nena nemuri auhaniha Caferenaan
ichaoha cuelu.

¹⁴ Nitohaneein jetaote:

¹⁵ “Cucuana auhaniha Jorodaan jerau
Saboloon aina Nefatalii atane-
Calileea ichaonacaauru
Jorioniheichurute
inae jianacoon rai nichao baaso caje mituurureein.

¹⁶ Jana nii ooruhane bana nitajeeneurite, inae leeocho ichaonaa que ichaaoe,” naain laenaalu *profeta* inoansi Isaihasine nainaelu.

¹⁷ Nii caje coauneein jetaote: “Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanona. Aihane jaun nacoauneein Cana Coaunera coitucuhin, caohachaa inara suujua coaraain, caohachaa in neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebejeein acaauru relae Jesuso.

Jenai ate mucuurera cotihaca Jesusone
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Nii cachaauru relaane caje Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetaote, coroatajai ita nejeraauru Simoon Fedoro neein acaauruhacha curuaatei, chaen rai nejera Aanderesi, naaonjoainuri erue jetao Jesuso, acaauru amihaneeo niha ate mucuuruhane jaun, ate mucuuruhane caina acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. ¹⁹ Nii jana acaauru coariin jetaote:

“Chajaauche canu ainate nii ate mucuhichene rijjijeein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

²⁰ Nii rijjeeoritiin jetaote, acaauru rai redeeuru ratiriin Jesuso aina cuire. ²¹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ita nejeraauru Sebedeoo calaohichuru Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri coari Jesuso, leinjiin bote cuhane neein acaauru rai redeeuru rucuheca neeuruha rai inaca ainane jana. Nitohaneein coarinajaain cotihanaaca Jesusone jaun jetaote, ²² nii rijjeeoritiin bote cuhane acaauru inaca ratiriin caajie cuire.

Arajii cachaauru relae Jesusone
(Lc 6.17-19)

²³ Nitohaneein cuhin jetaote, Calileea sacuritaain cuhecujueein, sinacocauru naineein enohenojoein cachaauru relaain, Cana Coaunera cojoanonaa erenaa raatono que ereerejeein, itolere cunai caaun cunaite-nacaauru, jaberoco que cunainojiriin nenacaauru, naaonjoainurine maajeein rautaacoae Jesuso. ²⁴ Nii jana jetaote, satiin Siria batane sacuritaain inae Jesuso benaa coitucuhin jetao, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunanacaauru, coitucuchuhi que suujueconacaauru, otonacaauru, bacosacuru, naaonjoainurine maajeein rene amaauruhane jana jetao, acaauru rautaacoae Jesuso.

²⁵ Nitohaneein jetaote, Calileea nenacaauru neseeuru, Decapolis, Jerosaleen, Jodea, Jorodaan batene uurihuru, naaonjoainuri cajeeerune maajeein cuhacoaain jetao, Jesuso sacuhin rene turuhacoaure arajii cachaauru.

5

Ichatane ucuuno que cuhin ecu cachaauru relae Jesusone
(Lc 6.20-23)

¹ Arajii rene turuuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, aina nerenanacaauru aina jiniiquuin ichatane ucuuno que iniin jetao, ecu nelauriiriin lauheque Jesuso. ² Nitohaneein ecu netiin acaauru relaain jetaote:

³ “Nerausiaaecuruha latiha acaauru suujuane coitucuhin nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanona que neeuruhane jaun.

⁴ Nerausiaaecuruha inaderaariin ichaonacaauru.
Niichurute cairichaojoaain coarae Cana Coaunera.

⁵ Nerausiaaecuruha leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala raotojoein ichaonacaauru.

Niichuru raite, acaauru que banihateein niicha rucujuei atane tereein Cana Coaunera.

⁶ Nerausiaaecuruha corajeein esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein leeoehanein namute cacha coaraelanaala, niheichu namute cacha cairichanaa coacuhin niha leeoehane jerelanaala, naaonjoaain caohateraneein nenacaauru niicha coana jerei coaracururichaaine jaun.

⁷ Nerausiaaecuruha cairichaaajoaain leeoehaauru coaraain, chaelai laiteein neeuruhane, acaauru coroatajaneein naaonjoaain nenacaauru.

Nii rijijieeinte cairichaaajoaain acaauru coaraain, jeelai amuritoheriin acaauru coroatajanereein Cana Coaunera.

⁸ Nerausiaaecuruha caohachaain suujua coaraain caohachaain ichaonacaauru.

Niichurute esinae rauhijiriin Cana Coaunera aina jiniiquiin niha cuureein.

⁹ Nerausiaaecuruha raotojoein jiniiquiin ichaauru cachaaurune coina coroatajaneein ichaonacaauru.

Niichurute rai calahineein teein acaauru coareein Cana Coaunera.

¹⁰ Nerausiaaecuruha Cana Coauneraacha jerei ichacuruhane coreniha mucunojoeinein, casetecanojoeinein, arinojoeinein, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cojoananaa que neeuruhane jaun.

¹¹ Nerausijaeinte neeiche canu cachanein neeichene coreniha inara nocoeje chanuhin, inara sohin, joareein inara que ereein, naaonjoaan cachane.

¹² Nitohanein techu cairichaerinojoeinein rautanohinelanaala ichaorelu Cana Coaunera ere bera inoensihuru *profetacuru*, inara ajiniha nenacaaurulu.

Aihana jaun raotojoein rachoojoein, chaque tonajelanaala neeuche, dedeeu raoti ichaonaa que inara coreterihani Cana Coaunerane jaun.

Lenone raotono tera aina cacha conaeranein nena
(*Mr 9.50; Lc 14.34-35*)

¹³ Charijieein teeinti setuhane coataa, tebe que iniho colaain rucuhecaa. Nii rijijieeinte nabana nitajeeuruha cachaaurune coataa, acaauru ichao baaso rucuhanein neeiche. Inae lenone cotebetenaa naineniha tebene, inae lenone raotono tenaa nainerihe. Nechu joaenreen atane ichoae jaonojoeinein, shaonohineein nihane coinaachate nelate. Nii rijijieein inara netonai, cacha rai ichaonaa raotono coaratelanaala cacha relaeneeichene, inara netonai nii chaque nelatelanaala neriquichein.

¹⁴ Ichatane ucuunu que niha leinjiin nesene, nihei chuni coaraelanaala nainejei. Nii rijijieein techu satiin cacha notaracae inara aina cuaaain niicha jerei coaratiha Cana Coaunerane jaan- cono rijijieein neeiche.

¹⁵ Nii rijijieein nihei chuni cono mocohin darohe asae tera. Bujuihu telanaalate ucuunu tihaca, satiin conohanau turuuruha loreri asae turunacaaurune coina.

¹⁶ Nii rijijieein cacha cononein satiin cachaauru que caohacha ichaquichene coarateein, acaauru que coitucuerateein neeuche. Aihute esinae rauhijiriin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecurhine cachaauru.

Cachaauru relaa Moisesane jaan- rauhi coitucueratiha Jesosone

¹⁷ Coatiha inara relaaain nihalu Moisesane jaan rauhi jianein neeichene coina, cau turuhin nihaaun. Niheichu inara relaaauru *profetacurune* jaan jianequichene coina turuhaaun. Nenacaaen nejian, nii inara relaaauruhane jaan coitucuhiche esinae rauhijiriin jeelai amuritoheriine coina,

'Naaonjoain quete aite,' naain inara rai biha uun. ¹⁸ Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni, jaiti niha dede, chauratane, naaonjoainurine que tiaaajoaain, coatiha ainoaoerarinaai le erenaanejeein, satiin nii aitohane rijijieein situhane reentiaain, nii Cana Coaunera tenojoin Rauhi Inoaensi. ¹⁹ Nitohanihane jaun nii rauhi inoaensi caje leinjiin leeochoaaru fautaain nelatihei rijijieein nena rauhi tonoraelanaala nena, niheichu que leeochoaaru relaenihane, acate Cana Coaunera Cojoanonaa que jataain nelateneerein. Nete caohachaain tonoraain, nii aitoha Cana Coauneraane rijijieein ichaohin, esinae rauhijiriin leeochoaaru relaerate, jataain nelatineein nereein Cana Coaunera Cojoanonaa que. ²⁰ Rauhijiriine inara rai aitoreeunni, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaurera aina fariseeocuru amurijiriin, inara rai Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain rijijieein niicha icharatei ichaeneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa naineriheicheein.

Namute cacha aina obaecane caseteco coarihanine que cacha relaa Jesosone

(Lc 12.57-59)

²¹ Inarate coitucuhiche: 'Jiaorihana sonajaain jaohichene. Sonajaain joerate caseteco coareein,' naauruha inara foerateeurera rai ne. ²² Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha namute cacha aina obajei, nii obaecane jaan jera aina rucujeein que suujua acatelanaala nenaate, caseteconein niha cureein. Jana rai nejera que 'Cha coitucuhichei,' naain ereite, caseteaerateerein nitohanai rucuhacuruhane coina nenacaaru-*Junta Supremacuru*. Jana, 'Cachane nelatiheei inacojoeinte neei,' naain namute cachaaru que ereite, usi tabai jana nijiaoreein.

²³ Aihana jaun ii que suujua acatiha Cana Coauneraane coina chaelai amaa i que belaaene coina Teenforo asae nena rori- *altar* ichoaene jana, ii cotaairiin niha chamute cachane que coaauquine, ²⁴ jauriaanejeein caohachaain neein ii cotaairicha ainane coina, nii rori acatiha nii iicha amai ratiriin, aina rucuheniha. Inae aina caohachaain rucuhequine baihate laen nainereei jelaiha cuhin nii rori- *altar* ichoae nii Cana Coaunera belaaene jaan teene.

²⁵ Chunocoha inara amute cacha, cocoinanacaaihuru rai inara coulurujeein nihane, raotojoein aina ereein rucuhacuche, joesio rai inara coluruji hane coataa. Aineeichenete folisiaa rai inara tiha joesione, caresero cuhane inara enoaaureein. ²⁶ Nitohanein ichaeneeichenete nii caresero cuhane neriquicheein mituhelanaala, nii baaso ichaquichene coretequichene reentiaain. Esinae rauhijiriine aitoon inara rai.

Comasainelanaala nena ene dadaeniha cachane coina relaa Jesosone

²⁷ Inarate: 'Jiaonriha inara sinijeranelanaala nena ene dadaaichene,' naain inoaenlu inara relauruhane coitucuhiche. ²⁸ Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Chunocoha suujua cuhane ene jereein coarate, suujua cuhane nejelau ene que naosate.

²⁹ Inara nota osa que inara sarunaa jerihane nii inara nota que coaraain, inaraacha jerei caje amuuche, nabana inara nota coreniha baaso ichaquichene, inara notaacha usi jana cuelanaala, satiin inara jaberoco usi jana nitajihane coataa. ³⁰ Jana inara biji osa que inara sarunaa jerihane, coa nii inara biji turuaache nii inara sarueratenaa jerihane jaan que. Mucuhichene ajiniha caje amuuche. Nii inara bijiicha moelaanaala, inara jaberocone maajein usi tabai jana nitajihane coataa.

Ene raain joaeranihane, osa que nesaruha cachane que, cacha relaa Jesosone

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Chaen techu inoaenlu: 'Chunocoha comasai joaeranihane, nii comasai jaohane jaan cocoiricha teeuche raite aina comasai jaohine,' naain inara relaaurelu. ³² Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Lechoa cacha aina ichoaenihane jana comasai joerate, inae osa que nesarue. Jana nii quicha jaonojoin ene raerate, jericanejeein osa que nesarue.

Cana Coaunerate coaraje, naain nohaniha cachane que, cacha relaa Jesosone

³³ Chaen techu inara inoaensihuru rai: 'Jiaonriha Cana Coaunera notarae netiin, Cana Coaunera bajaain, rai chaelai benatequichene nihanatiin teneeichene,' naauruhane coitucuhiche. ³⁴ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha joareein inacojoein: 'Cana Coaunera coreniha,' naain ereeichene. Niheichu: 'Dede coreniha,' naain erenaa nainiheiche, Cana Coaunera nelaurianaja niha dedene jaun. ³⁵ Niheichu atane coreniha nihanatiin nainiheiche, nichaauraa Cana Coaunerane jaan nihane jaun. Niheichu Jerosaleen coreniha nihanatiin, Cana Coaunera nese nihane jaun. ³⁶ Niheichu inara coturi coreniha chaelai ichaquichene coina erenaa nainiheiche, inara jerequichene que jichosiin, nesomaraain, naaonjoaain nenerihani inara coturijine jaun. ³⁷ Chaelai que: 'Icharihanuhin,' naaichene ichacuche. Jana: 'Icharihaauni,' naaichene coa ichacache. Nelatihei cha ichaeraanu rijitiin nohanein irihacane. Niite baaso ne.

Soeraane, nerinanaa naineniha chunine que cacha relaa Jesosone

(Lc 6.29-30)

³⁸ Inarate inoaenlu: 'Chatohanein inara soeraniha inara cunaitaaine, inara netonai cunaitaain nii inara soera sooche,' naauruhane coitucuhiche. ³⁹ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha chatohanein baasonein teraquichene neurinanaa coaaquichene. Aihane jaun inara meri faohitoroanihane, rai jera netonai icharatecuche. ⁴⁰ Chunocoha cocoinanacai rai inara colurujueein inara obiri ruluhane, nii jelaronaa bana inaraacha jiai inara obirine maajeein teeuche. ⁴¹ Inara que anaaiin amaeratiha cocoinanacai, inara laurinelanaala nenaane, nii bajaane amuritoheriin amanaa nainequichene coarateein amaauche. ⁴² Inara caje niicha latei bajaain niha cachane, rai teeuche. Jana inara rai cainaane coina chaelai bajaain niha cachane, chunaelanaa rai niicha latei teeuche.

Cotaicha belaa niha cachane coina cacha relaa Jesosone

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Chaen techu inoaenlu: 'Inara belaichaauru belaa in, inara cotaihurera cotaihuche,' naauruha inara raine coitucuhiche. ⁴⁴ Nena laen canu inara rai aitoon. Inara que nejeratenacaauru belaihuche. Inara rohecaera rai Cana Coaunera bajaauche. ⁴⁵ Nitohanein neeichenete, dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera calaohineein neriquicheein. Acate enoto coaunae, cojoanoonetojoein nechu aansainein nenacaauru rai, caohachaa in nenacaauru rai, naaonjoainuri conaeranu que nihane coina. Chaen techu suujua coaralanaala nenacaauru rai, suujua coaraain nenacaauru rai, naaonjoainuri rai elo letoae acauru rai caohachanu que. ⁴⁶ Jana acaihaniji inara belaichaauruhacha belaichene, chatohanai que jana inara belaiche Cana Coaunera, inae cuu tihane bana. Coaracuche nachuhinti Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera netonai jataain nechu aansainein neeuruha natiin, nitohanein ichaauruhane. ⁴⁷ Jana inara belaichaauruhacha rai raotojoein ereein, leochaauru aina raotojoein erelanaala,

naonjoaain neeichene, chatohaneinna jana esinae rauhijiriin inara ichao coreein neeichene coaracurure cachaauru, Cana Coaunera coitucuuruhi nihanatiinte, inara rijijieein neeure. ⁴⁸ Aihana jaun caohachaaain rauhijiriin neeuche, aiha Cana Coaunerane rijijieein.

6

Caohacha ichaa cachane coina cacha relaa Jesosone

¹ Jiaonriha nechu raujiaain inara coaracuruha cachaaurune coinaacha cacha notaracaae Cana Coaunera jerenohin ichaquichene. Nitohanein neeichene coatiha chaque inara rai cainarinaain Cana Coaunera. ² Aihana jaun cha latein nenacaauru coroatajanequichene, jiaonriha itolerenein cachaauru rai beeni acaauru coroatajanequichene. Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurute cacha notaracaae, nechu jataain acaauru aina caohachaaain niha cachane coina, Sinacoca asaae, bero cuhane, naonjoaain cacha belaihure. Jiaonriha acaauru rijijieein ichaquichene. Acaaurute nechu jataain aihure, acaauruhacha esenetaain, caohachaaain acaauru coaraa cachane coina. Nete inae caohachaaain acaauru coaracuruha cachaaurune que inae cainanohine acaauru rai.

³ Aihana jaun inara, cairichaihuru coroatajaniha cha teeichene, jiaonriha jataain inaraacha belai rai niha natiin beeichene. ⁴ Nitohanein esinae chuni que coaratelanaala teeichene coaraanete, inara rai cainareein cana Inaca Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajanaa que cacha relaa Jesosone (Lc 11.2-4)

⁵ Cana Coaunera bajaachene, coa bajaauruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein bajaache. Acaaurute sinacoca asaae, joareein bero cuhane, naonjoaainu neechuru Cana Coaunera bajaature, nechu jataain caohacha ichaa nocoetiin aihuruhane coaracuruha cachaaurune coina. Nete nii coaracuruha cachaaurune coina aihuruhanecha que, inae cainanohine acaauru rai.

⁶ Nete laen ii Cana Coaunera bajanaa jereeine, caohacha jelai netiin coaraeniha chunine jana, bujuaihu ucuha cuhane netiin ii Inaca Cana Coaunera bajaaine caohachae. Nitohanein chuni que necoharaerate-lanaala netiin bajaachene coaraanete, inara rai inaraacha bajai tereein ii Inaca Cana Coaunera.

⁷ Cana Coaunera bajaachene, coa acaauru rai ecaantocuru bajaee bajaecuruha araai saain Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein joanreen ereerejeein bajaache. ⁸ Aihana jaun jiaonriha acaauru rijijieein neeiche inarane.

Cana Coaunerate, caje bajaachene ajiniha inara suujua cuhane inaraacha latei latequichene coitucue.

⁹ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachene:

‘Satiin canacaanu Inacanein dedeeu nenea Ofa, Iinein neeine coitucuurumiin satiin cachaauru.

¹⁰ Turuhine Ii Cojoanonaa.

Caa chauratane que iicha jerei ichacurumiin, dedeeu ichacuruhane rijijieein.

¹¹ Cojoanonetoejein canacaanu rai lenone ocoteeu.

¹² Baaso ichacaanne, canacaanu que ii suujua acateeu, canacaanu rai baaso icharaauru que, canacaanu suujua acatichaanune rijijieein.

¹³ Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune nainatejeein neeine. Canacaanu caje moconajaera sitaau. Inae,⁷ naain Cana Coaunera bajaauche.

¹⁴ Inara rai baaso icharaauru que, inara suujua acateein, acaauru aina caohachaain neeichenete, Cana Coaunera netonai inara que suujua acatena nainereein. ¹⁵ Jana inara rai baaso ichaain neeuruha leeochoaurune jana, acaauru que inara suujua acateneeichene, Cana Coaunera netonai inara osa que suujua acatenereein.

Suri noitelanaala netiin Cana Coaunera bajaauruha cachaaurune que, cacha relaa Jesosone

¹⁶ Inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, jiaonriha aihuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein, nechu inara suri couu neeichene coaracuruha cachaaurune coina coa cunaitenaa meri tochaneein inara meri tihache. Inae nitohaneein ichacuruhane coaraain acaauru belaichuruha cachaaurunete, nii acaauru belaichuruhaneecha que inae cainanohi ne acaauru rai. ¹⁷ Jana inara, inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, inara meri culejeein neruujueein raotojoein bajaauche, ¹⁸ inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene que nainacuruha cachaaurune coataa. Nii banate laen leinjiin Cana Coauneraacha inara belaicheein, inara suri couu netiin bajaachene coreniha.

Dedeeu raoti ichaonaanaja
(Lc 12.33-34)

¹⁹ Coa caa chauratane que raotiin nenea coacuhin, coriquihona neein itolere rucuhele sirina coacuhin nihache, inara rai cojoanojoiin nitajeein, basijiaaurureein asijiautooru, naaonjoanrichaaine jaun. ²⁰ Caa chauratane que caohachaain nenea coacuhin mainajeein amihaneein coriqui taojiaaichene jianeein, nii aaichene rijijieein mainajeein Cana Coaunera rai itolere caohachanu ichana que amihaneuechete dedeeu inara rai cainanohinemii. Nii dedeeu laen asijiautooru nihanatiin turuhin inara basijiauna nainerinaain. Niheichu cojoano, ecu enohin aasaena nainerinaain. ²¹ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin coaauuche, inara ichao rai inaraacha ichanenu que. Inara ichao rai jataain nelateineein niha coriquine esenetaaichene acaacha ichacuche. Jana inara ichao rai nelateineein niha Cana Coauneraacha icharatenuhine esenetaaichene acaacha ichacuche.

Cacha jaberoco conaeraneein niha cacha suujuane
(Lc 11.34-36)

²² Inara notate inara suujua que itolere inaraacha coarai coitucueratera ne. Aihana jaun inara nota que inaraacha coarai coitucuhin, ichaquichene caohatiha inara suujuane tonoraai ichaneeeichenete jianacoon neriquicheein. ²³ Jana inara nota que baasonihane coaraquichene saijieein, inara suujua nii baaso ichaquichene jerihane rijitojoein baaso ichaquichene, nocohenaanau nijiaonreein inara suujue.

Coriquiicha que coacuhin Cana Coaunera jerenohi ichana jereniha cachane
(Lc 16.13)

²⁴ Nihei chuni coroatajai curuaana letononein nenea nainei. Leinjiin belaiin aacaha ere tonoraain, nii leeocho que jaolequiin nere tonoraenihane jaun. Nii rijijieein Cana Coaunera sacunaa nainene cacha, coriquiicha que coacuhin nihane.

Jerihane rijijieein ichaonacaauru cachaauru ichao beraiha Cana Coaunerane

(Lc 12.22-31)

²⁵ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon. Coa lenoneein acau cohin ichao-hichene jaanu, inara cajione, naaonjoain que nererojoecaeriin nihache. Tana lenone amurijiriin nelatiha inara ichaone jana, cajione amurijiriin nelatiha inara jaberocone coitucuhin neeichene. ²⁶ Coaracuche nachuhinti temule jaain niicha quiineeuri taojiaain rucuhecuruhane jaanu coloheri siriin naaonjoaain neeururiha tajaacuru. Nete laen cana Inaca Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruhacha quiine teein ne. Inarate nii tajaacuru amurijiriin jataain nelateein neeiche. ²⁷ Inaaonjoan saneein niha natiin itolereneein suujua cuhane coauca cachane niha natiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁸ Chanuna inara cajione que nererojoecaeriin neeiche. Coaracuche nachuhinti ajenacuru niicha jiaenine que nichanaa ichaain, amihaneein, naaonjoaane que airijiin omarohin, jataain caohatonanaain ujuaneein naaonjoaain neeuruhane. ²⁹ Jana rey Salomoon, coatiha nii aihuruha ajenacurune rijijieein niheil, caohati cajione que necoreteein nihilune saijieein. ³⁰ Tana mocohin nitajerai niha ajaenane saijieein, caohachaaain omarohin nihane jaanu teein niha Cana Coaunerane coitucuhichene. Chanuna jana chaen, nii amuritoheriin inara cajioneterichaain Cana Coaunerane esenetaeneeichete, cha eseneta jeriheichuru cachaauru. ³¹ Nitohanihane jaun nainiheiche: 'Chaque lenoneeinna acau cohin, necoreteein, naaonjoaain nerichaache,' naain que nererojoecaain nena nainiheiche. ³² Cana Coaunera coitucuhichurute, niicha que nererojoecaain niicha sacunaa jere. Nete laen Cana Coaunera inaraacha latei latequichene coitucue. ³³ Aihana jaun Cana Coaunera Cojoanonaacha que coacuhin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, niicha jereeicha ichaechajeein neeichenete, satiiin caa inara rai aitocooaunne jaan tereein Cana Coaunera. ³⁴ Jiaonriha eresi inaraacha ichaneni que coacuhin nererojoecaichene. Le janonaa bana naineein, canaacha ichaneni que coaucaachenete caohachae.

7

Jiaonriha leeochoaauru ichao coulurujueeichene

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹⁻² Coa leeochoaauru ichao coaraain coulurujueein nihache. Nabana nii leeochoaauru coulurujueeichene rijijieein, inara coulurujuha Cana Coaunerane coataa. Nii leeochoaauru coaraain neeichene rijijieein inara netonai coareein Cana Coaunera. ³ Chanuna aansijiin laajojiri ichaain baaso ichacuruha leeochoaurune coaraain, acaauru que ereein neeiche, inara, acaauru amurijiriin jataain baaso ichaain ichaohichene saijieein. ⁴ Inasiina jataain amurijiriin leinjiin enuha jaberoco que funojoi niha ii notane saijieein, 'Jereeune ii nota que nena utoone rococ,' naain erenaa nainereei inejera rai. ⁵ Cha coitucuha nocoetohine saijieein cha coitucuh. Jauriaanejeein nii ii nota fuera enuha jaberoco rocohin jaote, caohatiin coaraain nii inejera nota que nena utoone coaraain rocohi.

⁶ Coa remaaecuru rijijieein nenacaauru rai, inara que banijiaain Cana Coaunera tenojoin tihache. Nabana inara coinetein inara cunaitaauruhane coataa. Niheichu coosi rijijieein nenacaauru rai, inara rai nelatein nena nii Cana Coauneraacha tei tenaa nainiheiche, que jaolequuin chaque nelatihei rijijieein coaracuruhane jaun.

Cha latein bajaera raite tereein Cana Coaunera

⁷ Cana Coaunera caje cha latein bajaachenete, inara rai inaraacha latei tereein. Cha latein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera. ⁸ Nii rijijieein techu latein rene cuha cachane, rae Cana Coaunera. ⁹ Coaracuche nachuhinti inara caje lenone bajaa inara calaohine, rai ajeri telanaala lenone caohacha teeichene. ¹⁰ Ainihane inara caje ate bajaane, rai acano telanaala rai iniho caohacha teeichene. Nii amuritoheriinte, cha latein caje bajaa cachane rai caohacha teein ne Cana Coaunera. ¹¹ Coaracuche nachuhinti inara netonai baasoneein inara suujua coaraain ichaahichene saijieein, cha bajaain niha inara calaohichurune, cha caohacha teein naaonjoaain neeichene. Nii amuritoheriinte cha caohacha teein nereein inara rai Cana Coaunera, caje cha latein bajaachene.

¹² Nitohanihane jaun inara aina caohachaaain neeuruha leeochoaurune jeriquichene rijijieein, leeochoauru aina caohachaaain neeuche. Nitohaneinei ichoai coinai aite nii rauhi aina *profetacuru* inoansihuru laenanajoi. Aitoha nii rauhine rijijieein ichaoha cachane coina.

Ichaonaa coero aina cacha itajera coero

(Lc 13.24)

¹³ Nii jaratoelanaala nenea coero aina acuujuu siricha jeloon enooche. Nii cacha ichao itajeranu que nenea bacuujuu aina rai coerote, jaraaotokane jaun cuhane cuhin arajiin nitajeure cachaauru. ¹⁴ Jana ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea rene cacha turuaera bacuujuu aina rai coerote, aansijin jaratohelanaala. Nii jaunte caaintatoha ecu turuha cachane jaun, coroatajajeeincha turuujuu cacha.

Ninaa caje enuha baaso coitucuhacane

(Lc 6.43-44)

¹⁵ Caohachaaain necohalajiin neeuche, nii Cana Coaunera coitucuha no-coetiinchuru erenacaauru casajeuru que. Acaaurute turuurureein nii Cana Coaunera coitucuurera tocorijianeichuru inara rene. Nete acaauru suujua cuhane, inara ichao itajeranu baaso uhaain inara rene turuurureein. ¹⁶ Inarate nainequiche coitucunajaaiche acaauru ichao cajene. Coatiha inoeri que inaana nainihe ijoa, niheichu meseri que inaana nainihe acusa. Nii rijijieein techu satein temule caohacha, caohacha que inae. Jana enuha baasote, jerichanejeein baaso que inae. ¹⁸ Satein temule caohacha baaso que inaana nainihe. Jerichanejeein chu caohacha que inaana nainihe enuha baaso. ¹⁹ Satein enuha baasooru- baaso que inaanacaaurute, inae sauhin moconojoiniha cureein. ²⁰ Nii rijijieein techu acaauru ichao caje cacha caohachaneein, cacha baasoneein, naaonjoaain ichaauruhane coitucuriquichein.

Coatiha satein cachaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaaurinaain.

(Lc 13.25-27)

²¹ Coatiha satein canu rai: ‘Canu Curuaanaa,’ naain erenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhin ichaonaa nainecururinaain. Canu Inaca Cana Coaunera jerenohin icharate laen, nainereein rai Cojoanonaa que ichaoha ne. ²² Inae nii cojoanonaa que turuhane banate, arajiin cachaauru nesoono caaun: ‘Curuaanaa, Curuaanaa, canacaanune ii coitucuuruha cachaaurune coina, ii que ereerejetocaaanu, ii curuaa corenihane moconajaera letonocuru sitaain, arajii cojoelanaacojoai ichacaanulu,’ ²³ naauruha

canu raine janane: ‘Coatiha inara coitucuhaaun, naain cacaje amuuche baaso ichajeein ichaonacaauru,’ naain acaauru sitareeunni.

*Canu ere aonaain caintoonjoan icharate, chabana nitajenereein
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)*

²⁴ Nitohanihane jaun canu ere aonaain caintoonjoan icharate, leinjiin cacha jataain nainaan niicha ichai coitucuhi nena, enuha suujui caohacha que banesijiateein, ucuacaain temuhin neloherithane jana, ²⁵ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jana, nii loreri inasine, enuha caohacha suujui que banesijiateein ucuacaain temuhin ichaa nii icharane jaun. Nii rijiicha canu ere aonaain caitoonjoa ichara cacha. ²⁶ Jana canu ere aohanra nii caintoonjoa ichaelanaala baaso ichajeein ichaonaate, leinjiin cacha aaso erenaa tonoraai, enuha suujui baaso que banesijiateein, araracaaeriin temuhin neloherithane jana, ²⁷ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jaun comohin nerataneein nitaje nii loreri. Nii rijiicha canu ere aonaane saijieein caitoonjoan tonoraain ichaelanaala nena cacha,” naain jetao cachaauru rai ereereje Jesoso.

²⁸ Niritiin acaauru rai beebijiha Jesosone jana jetaote, jataain cojoela-toore satiin cachaauru, ²⁹ Moisesa aitoonjoan rauhi que acaauru relaaurera amurijiriin, esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

8

*Cosibi caaun cunaitenaa cacha rautaa Jesosone
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

¹ Inae nii cachaauru relaane nainaan, ichatane ucuunno caje fauha uha Jesosone jana jetaote, arajiin sacuure cachaauru. ² Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin nacatiha neseeonriaain jetao:

“Ti jereine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadaa Jesosone rijieeoritiin, nii rai cosibi caje nerautaa somaraain ne nii cacha. Nitohanai cunai siricha cacha rohan nichuuntaain dadanaa naineniha chunine que airijiin, rohan nichuuntaain dadae Jesoso. ⁴ Nitohanein rautaa jetaote:

“Aonaau. Jiaonriha chuni rai catohanein ii rautaa nihanune beinera. Raujiaaincha nii Moisesa aitoonjoan rijieein, Cana Coaunera belaiha saseredote rai iicha teeni amaain cunihunte caje inae nerautaa coaracurumiin cachaauru. Chaen techu inae nii ii cunai caje nerautaa somaraain leeochoauru rohan turunaa naineeine coaracurureein satiin cachaauru,” nae rai Jesoso.

*Romanocuru rai soondarooru curuaanaa letono rautaa Jesosone
(Lc 7.1-10)*

⁵ Inae Caferenaaon turuha Jesosone jana jetaote, rene turuhin jetao:

⁶ “Curuaanaa, canu letononein nenaate cunaiteein ne canu loreri asae, itolerenein jiuohin cunaacoaa rai jaberocone jaun,” naain Jesoso rai biha leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jaun jetao:

⁷ “Inae rautaa urichaaunni,” naa rai Jesosone jaun jetao:

⁸ “Curuaanaa, coatiha chaque ichei nelatejeehaaun canu loreri asae turuha uhine caina. Raujiaaincha nii cunai sitaau canu letono caje, ahute nerautamiin. ⁹ Nitohaneinne canu letooain neeuruha canu curuaanaacurune acaauru ere tonoraain neun. Nii rijieein techu, neeure

canuhacha letoaeni soondarooru. Leiniin letoaanunete quere tonoraain cue. Jana leeocho cotihacaunnete uhe. Chaelai ichaa canu letonone coina letoaanune techu ichae quere tonoraain,” naa Jesoso rai Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jana, ¹⁰ cojoelatiin jetaote: “Esinae rauhijiriin coatiha nihei chuni Israeli cocoaicha, caa cacha rijijieein jataain quesentaera coarahaau chabana. ¹¹ Esinae rauhijiriinte enoto mitu nichajai, enoto so nichajai, naonjoainuri cajeuru arajiin uhin, Abaraau, Isaca, Jacobo, naonjoainuri aina raotojoein turuhin lenonecureureein, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana. ¹² Jana Isaraelitaauru tabaaurute, rai cacahanu que ranajaain nihalu Cana Coaunera saijieein, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana, nocohenaanau jaoleneein chanaa curureein nesoone caun,” nae jetao aina cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

¹³ Niritohane baiha jetaote:

“Chajaain chenenajaun caunihute, nii esenetaain jereeine rijijieein nerutamiin ii letono,” nae Jesoso. Nii rijieeoritiin jetaote, inae nerautae nii soondarooru curuaanaa letono cunaitenaa.

Fedoro tano rautaa Jesosone

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Nii baiha jetaote, Fedoro loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetao, ecu sininaja ichoae ajaa caun cunaitteen niha Fedoro tanone jana eruuruha cue. ¹⁵ Inae ecu turuhin nii cunaitenaa biji mucuha Jesusone rijieeoritiin jetao, inae caje amuha nii ajaane jaun, nerautain nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesosone

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Inae nocohejihane jana, arajiin suujua cuhane coitucuhichuru siriin caun cunaitenacaauru uhaain turuuruha cachaaurune jana jetao, nereecha que nii cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, satiin cunaitenacaaurune maajein rautaacoae Jesoso.

¹⁷ Nitohaneeinte ichae Jesoso,

“Acate turureein

cana caje cana osa aina

cana cunainunru itajihane coina,”

naain besihalu Cana Coaunera ere bera inoensi Isaihasine nainaane coina.

Jesoso aina cunaa jereraauru

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Nii jana arajiin curuhacaain neeuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nemuri jerau amauruha aina nerelanacaaurune coina acaauru rai aite Jesoso. ¹⁹ Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao: “Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun, chunijiun kuhine jaun niha natiin,” naa Jesoso rai Moisesa aitoonjan que cacha relaerane jana jetaote:

²⁰ “Arolarihurute sininajaanu siriin naonjoaunre. Jerichanejeein techu sininajaanu siriin naonjoaunre tajaecuru. Nena laen canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nene canu rai chunijiun nesurucuaunne jaanura,” nae jetao rai Jesoso. ²¹ Nii jana jetaote, aina nerelanaa netonai jetao: “Curuaanaa, inae oha canu inacane janane conautichaaune baiha ii aina ureeuni,” naa raine jaun jetao:

²² “Niriimiin. Canu sacuhachaaute ecu nesinajejin Cana Coaunera coitucuhi nesinanejeein ichaauruhine ooruhane reentiaain,” nae jetao rai Jesoso.

Cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin jelai caje amue Jesuso. ²⁴ Nii jana inae bote cuhane cuujueeuruhane jana, uha cujuana tabai aina fichafichanaane jaun jetaote, enohe bote cuhane acau. Nii jana jetaote, tonajelanaala bote cuhane sinii siniiicha Jesusone jana ²⁵ nocoaaain jetao:

“Curuaanaa, inae nalunaa jerichaache. Chajaain caa acau caje cana ichoterateeu,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

²⁶ “Chanuna jataain nesooneeiche. Jataainachura ansijieeinijin cha esenetaeneechete,” naain nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone jaun jetao, inae neniha fichafichanaane jaun raotojoein cuujueure. ²⁷ Nii jana cojoelatiin jetaote:

“Chatohanaineeinna ne caa cacha, cujuana aina cucuana cuhane niha natiin nere tonoraain nesuruhane coina,” naaure jetao ecu nejesinajein aina nerelanacaauru.

Cadara batane que coroatajai suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru rautaa Jesusone

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Inae nemuri jerau aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Cadara batane que turuha Jesusone jana jetaote, atanebana jelai caje cuhin jetao, coineteure coroatajai cachaauru, suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru. Acaauru jetaote, enaacha cacha cunaitaane jaun, nene chuni nii neeurunaja bero cuhane amui. ²⁹ Acaauru jetaote:

“Coa canacaanu rene turuhin canacaanu rohecaaa Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nechu jataain canacaanu rohecaain, canacaanu cairichaaaine conate, jaiti cojoanonaa que turuenihane jana turuhicha,” naaure jetao ehequiin. ³⁰ Nii jana ecu rohan arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetaote:

³¹ “Caa cachaauru suujua caje canacaanu sitanaa jereeine, nii coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaaura,” naauruha Jesuso rai, nii cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune jaun jetaote:

³² “Taa coosichuru suujua cuhane cunichuchera,” naain jetao nii coitucuhichururu letoae Jesuso. Nii jaun jetaote, nii cachaauru suujua caje mituhin, coosichuru suujuaniha enooruha nii coitucuhichurune rijiee-oritiin jetao, satiin ramarau nemarotihacoaain nereeonohin ohacoaure nii coosichuru.

³³ Nitohanihane coaraain jetaote, jelai caje sorohin jetao, neseu turuhin nii coosichuru suujua niha enooruha coitucuhichurune jana, ooruha coosichurune beure nii coosichuru beraihurera cachaauru. ³⁴ Nii jaun jetaote, satiin nii nese caje cuhin, nii niha Jesusone jaun rene turuhin coaraain jetao, rai aitocure chajaain jelai caje amuhane coina.

9

Jiurona cacha rautaa Jesusone

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin cuhin nemuri jerau ichaohalune jaun Caferenaon turuha cue Jesuso. ² Inae ecu turuoruhane jana jetaote, nela cuhane leinjiin jiurona cacha turuaa cuuruha Jesuso rene cachaaurune jana, jataain rautaane esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun, nii cunaitanaa rai jetao:

“Nelararajiaaura cacalabi. Inae ii osa caje ichoteratenohi neeicha,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii aonaain jetaote:

“Chanuna caritiin Cana Coaunera baijiraanu rijitiin ere caa cacha,” naain jetao suujua cuhane coarajeure Moisesa aitoonjoan que cacha re-laureraauru tabaauru. ⁴ Nejetaote niritiin baasoneein suujua cuhane coaacuruhane coitucuhane jaun jetao:

“Chanuna baasoneein itolere bana inara suujua coaraqiche. ⁵ Chaa quena caaintare: ‘Inae ii osa caje ichoteratenohinein,’ naenihacane: ‘Chajaain nimichuhin chela seriin amuun,’ naacane. ⁶ Coarajeuche nachuhintine, canu Cana Coaunera Calaohi- cacha caje nejanoanaa nichaaunne cocoaain letohanoinichaaun osa caje cacha ichoteratichaaunne coina, caa chauratane quene coarate inara que,” naa acaauru raine baiha jetaote, nii jiuona cacha rai jetao:

“Chajaain nimichuhin chela seriin chenenajaun cauninura,” nae nii jiuona rai Jesoso. ⁷ Nii rijieoritiiin nimichuhin jetao, rai nenajaun cauha cue nii jiuona cacha. ⁸ Nii coaraain jetaote, rai suujua rauhi inaaritelanaala que casiin Cana Coaunera coroaecure. Nitohanai ichana nainiha cachane jaanu teein niha Cana Coaunerane coaraain.

Mateo cotihaca Jesosone

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Nii jiuona cunaiteanaa rautaane jaan jelai caje uhin canu- Mateo nichaaunne, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaanune jaan rori ichoae lauhecohanune jana canu coaraainte:

“Chajaau canu aina,” naain canu cotihaca Jesosone jaun, nii rijieoritiiin nimichuhin Jesoso aina cuun.

¹⁰ Nitohanein cuhine canu loreri asae turuhin, satiin aina nerelanacaauru aina curuaaecaain Jesoso coroaateun. Nii janate ecu canacaanu rene turuhin nelauriaain lenonecure jataain arajiin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru canu leeochoauru, chaen leeochoauru cachaauru- nechu aansainein ichaonacaauru, osaaonacaauru, naaonjoainuri. ¹¹ Nii coaraainte Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna caa *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru aina, caa osaaonacaauru aina lenone caa inara relaera,” naauruha fariseeocurune ¹² aonaainte:

“Coatiha coichaera latecuruhi raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaite-nacaauruhachate coichaera latecure. Nii rijijieein canu latecuruhi cao-hachaaain ichaoha nocoetonacaauru. ¹³ Chajaain nii Quiricha Inoaini cuhane: ‘Coatiha chaelai sohin mocohin que canu belaaichene jerinaaun. Raujiaaincha jiniiquiin cairichaaajoaain ita coaraain ita belaaain neeichenena jereeun,’ naain laenanohi nihane jaan que nerelanihuhe. Aihane jaun, coatiha nii caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru cotihaca uhaaun, osaaocuruhane coitucuhin nichao coreein caohachaaain ichaonaa jereraaurune cotihaca uun,” nae fariseeocuru rai Jesoso.

Suri couu neein cosinacaain Cana Coaunera bajaauruhane

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chanuna fariseeocuru aina canacaanuhacha canacaanu suri couu netiin cosinacaain Cana Coaunera bajaacaanune jana, ii aina nerelanacaauru aihurene,” naauruha Joana Baotisita aina amuhemuhenaacaaurune jana jetaote:

¹⁵ “Chasiina suri couu netiin cosinacaain inaderaaurure ene ranaa jerera beseta que cotihanohichuru, jaiti acaauru aina niha nii ene ranaa jerera cacha natiin. Nete inae nii jianacoon tein cacha ranaa jerera nichaanne mucuhin amaauruhane banate laen, suri couu cosinacaain niha cuurureein- nii beseta que cotihanohichuru.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohanein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaare nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ¹⁷ Nii rijijieeinchu nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohanein cuhane teraa ichonainete naasaare nii coaerai. Nitohaniane jaunte, caohachae coaerai nejesinanein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajein nihane caohachae,” nae acaauru rai Jesuso.

Jesoso cajione dadaera ene aina Jairo cacunu
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Niritiin acaauru rai erereeca Jesusone janate, rene turuhin nacatiha neseonriaain:

“Jataain enate nijioaen canu cacunu. Nete canu jiniichaain uhin dadaaine nacoaanein ichanareein,” naain Jesoso cotihaca leinjiin Jorioocuru curuaanaane jaun, ¹⁹ nii rijieeoritiin nimichuhin aina nerelanacaauru que corihaneraain caaijie cue Jesoso. ²⁰ Nii janate lechoonca coroata jaanacaain, rai jaberoco caje ichana jaohajein niha leinjiin enene jaun, Jesoso rohan nichuuntaain caaijie cutiin cajione auha mucuuri: ²¹ “Caa rai cajione auha mucuhanuneecha caaunne nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²² Nete rai cajione auha mucuhane jana nauriteriin nii ene coariin:

“Nelararajiaaura ene, jataain nerautaaaine esenetaain aaine jaunte inae nerautaaicha,” naa rai Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii ene ichana jaohane caje.

²³ Nii ene rautaane caje cuhin, nii Jorioocuru curuaanaa loreri asaae turuha Jesusone janate, inae atane rucuhacuruhane rai neein cojioriinchuru coinaderaauruha cachaaurune jana turuhin:

²⁴ “Satiin caalai caje mituuche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna, sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana coenacure ecu neein coarajeeurera cachaauru. ²⁵ Nete coenacuruhane saijieein, jitariin nii loreri caje mitanajaane baiha, nii ranuna rene enohin biji que mucuhin michuha Jesusone jana nimichue nii ene. ²⁶ Nii coaraainte ita rai beeuruha cachaaurune jaun, satiin jelai batane sacuritaain coitucunojoi ne nii o caje ranuna ichatiha Jesusone.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

²⁷ Nii ranuna ichatihane baiha caje amuha Jesusone janate caaijie cuhin:

“Jataain cairichaaajoaain canacaanu coaraaura Rabiri nefoerate,” naain eheehequiin sacure coroatajai maosacuru. ²⁸ Nii janate inae loreri asaae turuhin, ecu enoha Jesusone jana rohan nichuuntaauruha nii coroatajai maosacurune jaunte:

“Caa maosa neeichene caje inara nota tein nihanune esenetaaichena,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate:

“Aihacaanura Curuaanaa,” naauruhane jaun, ²⁹ biji que acaauru nota dadaain:

“Nii esenetaaichene rijijieein conohine inara notara,” naa acaauru rai Jesusone rijieeoritiin, ³⁰ inae conoe acaauru nota. Nii jaunte:

“Coa leeochoaauru rai caa inara nota teein nihanune bihache,” naain acaauru suujuatiha Jesusone saijieein, ³¹ jelai caje amuuru rijieeoritiin beeuruhane jaun, inae sатиin jelai batane sacutaain acaauru nota teein niha Jesusone coitucuure.

Erenaachara cacha rautaa Jesusone

³² Inae jelai caje amuuruha nii coroatajai maosacuru niicha rautaurine janate, enaachara cacha, coitucuhuhi que suujuequiin nenea turuaa uure Jesuso rene. ³³ Nii janate nii coitucuhuhi sitaa Jesusone rijieeoritiin, inae irihane nunuhete nii enaachara cacha. Nii coaraainte:

“Coatiha chabana catohanai coarahaacache Israeli lauri nichaachene janata,” naaure cojoelatiin cachaauru.

³⁴ Nete:

“Jeelai coitucuhichuru curuaanaate, caa catohanein coitucuhichuru sitaain niha caa cachane jaanu teein nera,” naaure ecu neein coarajeein fariseeocuru.

Cairichaaajoaain cachaauru coaraa Jesusone

³⁵ Nitohaneeinte neseuru cuhecujeein nenaanajaauru nainein amuhemujeein, netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruhane jaan coloheri sinacocacuru nainein cuhecujeein, Cana Coaunera Cojoanona enaara raotono que cachaauru relaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautae Jesuso. ³⁶ Nii jana cachaauru coaraa Jesusone janate, nii chaque nelatihei rijijieein beraicha colane nenea carenero rijijieein amuhemuhecuruhane jaun cairichaaajoaain acaauru coarae. ³⁷ Nii jaunte:

“Jataainte esinae arajiin neure cachaauru, Cana Coaunera coitucunaa jereraauru. Nete nene acaauru relaeranura. ³⁸ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru raain acaauru relaeranu,” nae aina nere-lanacaauru rai Jesuso.

10

Aina nerelanaa nichaanune caje, lechoonca coroatajai nichaanune janijiin cocoainaa Jesuso afosotoneeine
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Nii jaunte lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune cotijiaain janijiin, canacaanu cocoainaan canacaanu letoae Jesuso, cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacaanune coina. ² Nii lechoonca coroatajai afosotoorunu que niicha cocoainai nichaanunete, jauriaanejeein Simoon Fedoronein acaauruhacha curuaatei, rai nejera Aanderesi, Saantiaao aina rai nejera Joaan Sebedeeo calaohinein nenacaauru, ³ Ferifi, Bartolomee, Tomasi, chaen canu Mateeo nichaanne Roma curuaanaa rai *im-poestonu* que cachaauru cobarain coriqui bajaera nichaannune, Arafeeo calaahi Saantiaao, Tadeo, ⁴ chaen jauriaanejeein Romanocuru que nejera-atenacaauru aina nenaalu Simoon Selotenein niicha curuaateuri, chaen nii baiha Jesuso coulurujeranu Jodasi Isacariote, naaonjoainichaanu.

Cana Coaunera Cojoanona que cachaauru relaauruhane coina aina nere-lanacaauru letoaa Jesusone
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Nitohanein nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune letoainte canacaanu suujuate: “Coa nii Cana Coaunera coitucuelanaala ichaonacaauru atane que cuhache. Niheichu Samaria cocoaichacuru rene

nihā natiin coa turuhache. ⁶ Ucuāae cuelanaala, Cana Coaunera cachaneēin nitajerai nenacaauru Isaraēli cocoāichacuru rene cunichuche. ⁷ Chajaain ucuāae cuhin, inae nichuutaa Cana Coaunera Cojoanonaane benichuche acaauru rai. ⁸ Chaen cunaitenacaauru rautaaain, onacaauru nihanatiin ichateēin, cosibi caaun cunaitenacaaurune maajeēin rautaaain, cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuchuhichurune maajeēin sitaauche. Inarate core colane nitohanai ichana nainequichene jaanu raain neeiche. Aihana jaun nitohanai ichaain neeichene, coa core bajaache.

⁹⁻¹⁰ Coa inara coriqi, inara atora, inara cajione necoreteeichene jaanu, inara safato, inara biji achune, naaonjoainuri amaain cuhache. Niha rauhi, amihanenacaauru coroaateuruha cachaaaurune coina. ¹¹ Leinjiin neseu, nenaanajaun, naaonjoainu turuhichene, chunocoha caohachaain inara raera cacha ariin, rai loreri asaae neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ¹² Inae nii loreri asaae turuhichene neēin, loreri asaae nenacaauru rai ereēin turuuche. ¹³ Nii jana raoti ichaonaa que ichaonaa jerecuruhanete, raotojoeēin inara raaurureēin nii loreri asaae nenacaauru cachaauru. ¹⁴ Jana caohachaain inara raelanaala inara aohana jerecurenihane, nii loreri caje, chaen nii nese caje, naaonjoaain caje inara amuneēin inara tija que nena utoene rihariaain ratiriin amuuche. ¹⁵ Esinae rauhijiriin acaaurute cana janonaa besaute que inae tihane bana, Sodoma, Comora, naaonjoainuri batane que ichaonacaauru amurijiriin caseteco coaracurureēin.

Mucunojoinecuruhane coina arichacuruhane

¹⁶ Aonacuche, canune inara letoaaun janolari mululune jana situha cuha irine rijijieēin cuhichene coina. Aihana jaun cacha cunaitaane coina nainaa acanone rijijieēin cunichuche. Chatohaneēin teraane nihanatiin nerinanaa nainenihā serorine rijijieēin. ¹⁷ Aihane jaun caohachaain nainaaain necoalajiin cunichuche. Cocoainanacaiihuru rai inara teeuruhane janate, sinacoca asaae inara amaain inara bisiin, ¹⁸ coberenadorocuru rene inara amaain, reychuru raine maajeēin inara amaaurureēin canu coreniha. Nii janate canuneēin nihanune coitucuerateriquicheēin acaauru que, chaen nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru quene maajeēin. ¹⁹ Inae cocoainanacaihuri bijiu inara teeuruhane, coa acaauru tonoraain ereeichene jaanu que tonajianche. Inae ereeichene coina neeichene janate, Cana Coaunera Suujue, inara rai ereeichene jaanu tereēin. ²⁰ Aihane jaun coatiha inara ecu ereriheeicheēin. Cana Inaca Cana Coaunera Suujuete inara coreniha ecu erereēin.

²¹ Nitohanerichaaēine jaunte, rai nejeraauruhacha, nejeraauru tereēin ateinanohineeuruhane coina. Nii jana rai inacaauruhachate, rai calaohichuru tereēin cocoainanacai rai. Nii jana acaauru calaohichuruhachate, inacaauru que nejerateēin inacaauru teeurureēin ateinanohineeuruhane coina. ²² Satiin cachaauru caa chauratane sacuritaain canu coitucuelanaala nenacaaurute, canu coreniha inara que nererojoeaca cuurureēin. Nete nii esenetaane janelanaala, atiin satono que tiaain jerichanejeēin sacuera nichotereēin. ²³ Leinjiin neseu turuhichene jana, inara rohecaain inara mucunaa jerecuruhane, leeocha neseu cuhin sorooche. Esinaene aitoon. Jaiti Isaraēli nefoerateuru sacuritaain turuheneeichene janane, canu inara ichohaichaniha ecu tureeunni canu acaihaniji Cacha Calahineēin nejanonaa nichaaunne.

²⁴ Niheichu rai relaera amurijiriin nena nainiheī aina nerelanaa. Niheichu rai fatoroon amurijiriin nena nainiheī rai cachaneēin nena.

²⁵ Relanojoneēin nenacaauru, acaauru relaera rijijieēin neeuruhine. Jana

letononeein nenacaauru acaauru curuaanaa rijijieein neeuruhine. Canu inara Curuaanaa neein inara relaera nihanune que moconajaera Beelseboo niha canu beeuruha natiin, tonacururiha jana inara que.

Coasinacainein niha ohacachene baiha cana itajeraneein nenaane
(Lc 12.2-7)

²⁶ Aihane jaun, coa cachaauru coasichache. Coitucueraelanaala, asino-joinnein chaachaaain niha chunine niha natiinte, coitucunojoiniha cureein.

²⁷ Jana caa coitucueraelanaala nena nii chuni aonaenihane jana, caa caitoonjoan coitucuerateeuche satiin cachaauru urichoo netiin. ²⁸ Coa inara atinana naineraauru que casihache, inara atinaauruhane baiha chabana satonoelanaala neeni janonaa que neeni, inara suujue itajenaa nainecurenihane jaun. Nete laen nainequiche chabana satonoelanaala nena usi jana inara jaberoco aina inara suujue itajeranu neein nena- Cana Coaunera que casiin neeichene.

²⁹ Tana nii chaque nelatejeeecane que airijiin leinjiin moneda que coriha coroatajai tajaelineaane coitucuhichene. Nete jereniha cana Inaca Cana Coaunerane nii leinjiinjin nitajenaa nainecurene. ³⁰ Nii amurijiriin inarate, inara couturijine maajeein leinjiana leinjianaain janiinojoinnein ne. ³¹ Aihane jaun coa casiin ichaohache. Inarate jataain tajaelineaacuru amurijiriin nelateein neeiche.

Cachaauru que Jesocuriso coitucuerateeurera
(Lc 12.8-9)

³² Chunocoha cachaauru que canuneein nihanune coitucueranein, canu cachanein nihane coitucueratera ne, acaentonai coitucuerateereunni dedeeu nena Ofa Cana Coaunera acatiha neein. ³³ Nena laen canuneein nihanune coitucueranein canu cachanein nihane saijieein, canu coitucuerate lanaala nena que acaentonai coitucuenereunni Ofa Cana Coaunera acatiha neein.

Ita caje catcha lerueranein niha Jesusone
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Coatiha raoti ichaonaanaja turuaa uhaaunlu caa chauratane que, ita que nererojoecaain ichaoha cachane jaane turuaa uunlu. ³⁵ Nitohanihane jaunte, rai inaca que nejeratiha rai calaohine jana rai neba que nejeraterein rai cacunu. Jana rai nebaene quiete nejeraterein rai nacana.

³⁶ Nitohaneente nechu naraacha que nejeratenaanein neeurureein cachaauru. ³⁷ Rai inaca, neba, calaohi, cacunu, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelainihane, nii chuni canu cachanein nena nainihe.

³⁸ Itolere necairichanaa abaantaain coroso que nerichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaenihane, canu cachanein nena nainihe. ³⁹ Nete laen canu, rai nichao ichoteratena nainichaaunne coitucuhin canuhacha cohajein nena, nichao ichoteraterein canu coreniha. Jana canu esenetaelanaala, canu colane nichao ichoteratena jerate rai nichao itajerein.

Cainanohinerichaaain namute catcha rai cha tera
(Mr 9.41)

⁴⁰ Chunocoha inara raerate canu raa aicheein. Jana caohachaaain canu raerate canu letoera raa aicheein. ⁴¹ Cana Coaunera letonniha leinjin *profetane* coreniha caohachaaain raain nenaate, *profeta* rai cainanohiniha rai namihaneone rijijieein nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. Chunocoha leinjin catcha caohachaaain nena raain neite, jerichanejeein nii catcha caohachaaain nena rai cainanohinihane rijijieein, nii raane coreniha

rai cainanohiniha cureein. ⁴² Chunocoha caa ena canu sacunaa nunuhetejeeurerauru rai, nechu jataain canu sacueranihane coreniha le eraurujeein conacai teein nei raite, esinae rauhijiriin cainanohiniha cureein,” nae aina nerelanaanichaanune rai Jesoso.

11

Jesoso rene turuuruha Joaan Baotisita letonocurune (Lc 7.18-35)

¹ Nii lechoonca corotajai aina nerelanaa nichaanune relaane baihane, jelai batane que nenacaauru neseeru naineein cuhacaanu, Cana Coaunera beratenojoin erenaa beebejein cachaauru relaa amuhemuheca Jesosone caina. ² Nii janate caresero cuhane netiin benaa caje itolere ichaa Curisitone coitucuhin aina amuhemuhenacaauru letoae Joaan: ³ “Iina esinae rauhijiriin, nii turuha uheneni Curisito niha. Aca neneeine beeune turuha leeoehane cohacaanu,” naain rene turuhin bajaauruhane caina. Nii jaunte letoanajaane rijitoojein aitocuruha rene turuhinne jaun:

⁴ “Chajaain caa inaraacha coarai, inaraacha aonai benichuche Joaan raicha. ⁵ ‘Inae maosa neeuruhane caje conoa maosacuru notara. Bacosacuru niha natiinte, inae nichaauraaain amuurera. Cosibi caaun cunaitenacaauru niha natiinte, inae somaraain neure cosibi cajera. Urichosaaecuru niha natiinte, inae enene erenaa aonacurera. Onacaauru niha natiinte, inae o caje ichanacurera. Jana cairichainejeein nenacaauru raite, Cana Coaunera beratenojoin erenaa beebejein, nosa caje nichoteeururichaine beebeje. ⁶ Nerausiaaejeeinte neure rai suujua corelanaala acanihane esenetaain acaacha cohajein nenacaauru,’ naain benichuche Joaan raicha,” naain Joaan letonocuru letoae Jesoso. ⁷ Inae jelaiha cauha cuuruha Joaan letonocurune janate:

“Chatohanai coaraa cuhichelu cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujuu cujuana ichanohineein nerurujuanaana coaraa cuhichelu. ⁸ Ainihane leinjiin cacha, cajione caohacha que necoreetein neina coaraa cuhichelu. Inarate raotojeine coitucuhiche, cajione caohacha que necoreetein nenacaauru, *reychuru* loreri asaae neeuruhane. ⁹ Chatohanai coaraa cuhichelu. Leinjiin Cana Coaunera ere bera *profetana* coaraa cuhichelu. Aiha laesinaae, nii choae tacaain jataain leinjiin *profeta* amurijiriin nenaate esinae rauhijiriin coaraa cuhichelu. Acate Joaan ne. ¹⁰ Nii Joaan quete:

‘Canune ii ajiniha cachaauru rai ereerecane caina canu ere bera letoareunni turuhine jaanu rucuheranu que,’

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹¹ Esinae rauhijiriine aitoon, satiin cachaauru caje nihei chuni cacha Joaan amurijirii jataain nelatein nei, Moisesa que Cana Coauneraacha teratenojoi Cojoanona bana. Nete laen, ena turunaa Cana Coaunera Cojoanona, Joaan fautaain nelatihei rijijieein nena, jataain nii Joaan amurijiriin nelateineein ne.

¹² Turuhalu Joanne caje coauneeinte, enanetoojein ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa turuaera nichaanne que nejeratein itajenaa coaacure Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacuru. ¹³ Satiin *profetacuru* aina Cana Coaunera aitoonjoaauru rauhite, nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanona coitucueratein neurelu, turuha Joanne que tiaa-joaain. ¹⁴ Inarate esinae rauhijiriin nacoaauneein turuha urichaaain Irihasine que aitocuruhalune coitucuhiche. Acate nii Joaan neein turuhelu.

¹⁵ Caa aitocooaunne aonacurumiin urichonacaauru. ¹⁶⁻¹⁷ Caa cachaauru, enene cojoanona que nenacaauru ichao bihanune jaannu coitucuhaaun. Aihuruha canaanaihuru nenaanaja cataaun nocoatijiaan, rai corihacuru rai ehehequuin:

‘Raansaichene coina auno tothacaanu. Nete canacaanu auno rautaelanaala raansanaa jereneeiche. Inara cotijiaain, berane jaain inaderaacaaunne jana, canacaanu aina inaderaheeiche,’ naauruhane rijjichuruha.

¹⁸ Nii rijjijeein techu, turuha Joaan joaenreen lenone que lenonelanaala, bino conaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, moconajaera suujue siruha beeiche. ¹⁹ Nii baiha turuhanu canu, cacha calaohineein nejanoanaanichaaunne jana, bino cohin, joaenreein lenone que lenoneein, naaonjoaineeinne jana, ‘Achoritiin, ajetoriaaneein, baasoneein ichaonacaauru osaaonacaauru belaihaneein, Roma curuaanaa rai *impostonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera belaiha niha’ canu beeiche. Nete jataain itolere que nainain, chaachaain niha Cana Coaunerane caje coaraain, coitucunojoi ne niicha ichai,” nae Jesoso cachaauru rai.

*Caseteco coaracururichaaain erena tonoraauruhi cachaaurune
(Lc 10.13-15)*

²⁰ Cojoelanaacojoi ichaalu Jesosone saijieein nichao coreein nacoaauneein Cana Coaunera coitucureniha nii nese que ichaonacaauru cachaaurune jaunte: ²¹ “Jataainte cairichaojoaiche nohane, Corasiin cocoaichacuru. Cairichaojoaiche nohane Betesaaida cocoaichacuru. Inara que cojoelanaacojoi ichaain coaratihanulune tocuhanein, Tiro, Sidoon, naaonjoain cocoaichacuru rai cojoelanaacojoi ichaain coaratihanulune jana nihanete, inae inoalenlu nejeein inae nichao coreein, nacoaauneein Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane coarateeurure niicha jerenohin ichaain. ²² Nete inae coitucuhichuru coulurujuein casetecaeratihane jaan Cojoanona que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naajoainunri cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara. ²³ Jana inara, Caferenaon cocoaicha neeichene, inacojoein caohachaaain niha nocoetiin raotiin nena coaaquiche. Nete ohichene bana nocohena tabai jana nitajiha curiquicheein. Nii inara que cojoelanaacojoi coaratihanulune tocuhanein, Sodoma cocoaichacuru que coaratihanune jana nihanete, enanetojoein neeurure jelai cocoaichacuru. ²⁴ Nete inae coitucuhichuru coulurujuein casetecane coina turuha Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana, Sodoma batane cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara,” nae cachaauru rai Jesoso.

*Canu esenetaerate raotojoein ichaoreein.
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Niritohane baihate: “Itolere chauratane, dede, naaonjoaain Coaunereinee neeine coroaajihanu jataaincha, Ofa, itolere coitucutoha nocoetonacaauru que iicha asii coitucuerateei cairichainejeein nenacaauru quene jaunra. ²⁶ Aihara Ofa, nitohanein jereine jaunte ichaacha,” naane baihate:

²⁷ “Canu Inaca Ofate satiin rainein nena teein ne carai. Nihei chuni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne coitucuera. Leijnii Ofa Cana Coauneraachate cacoitucue. Niheichu chuni, Ofa Cana Coaunera coitucuera. Canu-Calaohineechane coitucuu. Canu-Calaohi nichaaune coitucueratena jerichaaunne jaunru que, coitucueratihanune banaachate, Canu Inaca Ofa Cana Coaunera coitucuuruein

cachaauru. ²⁸ Nii inara baasoneein ichaonacaauru, inara nererojoeaeriin ichaonacaauru, inara osaonacaauru, naaonjoaineeichene canu esenetaain canu sacuuchena raotojoeiin ichaonaanaja te inara rai. ²⁹ Caa inara rai caitoonjoa esenetaain, Canu que nerelaain aihanune rijijieein ichaaoche. Coatiha chabana inara aina baasoneein nerinaaunni. Nii bana coatiha nitajerinaain inara suujue. ³⁰ Coatiha caaintai, caa inara rai caitoonjoa tonoraa cachane,” nae.

12

Nebetacanaa cojoanonaa bana tirico inaa molooruha Jesuso aina nerelanacaaurune

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Nii amuhemuhecaauune jaun, nebetacanaa cojoanonaa bana tirico cocana jana situha cuhacaanu Jesuso aina jiniiquiin aina nerelanaa nichaanune. Nii janane mijiitohacaanune jaun, situnacanejeein nii tirico moloonejeein rai nucuhe quihacaanu. ² Nii coaraainte:

“Nii ii aina nerelanacaauru coaraau. Cooaaeraa nebetacanaa cojoanonaa bana nitohanai ichara natiinte, inae tirico taihure,” naauruha Jesuso rai fariseeocurune jaunte:

³⁻⁴ “Tana lesajei que mijiitooruhane jaun, corihacuru aina jiniiquiin Cana Coaunera loreri Teenforo asaae enohin, Cana Coaunera que banijiaain nenaan faan, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein, corihacuru aina faan quiha curuaanaa Rabirine jaan reretaain coitucuhichene. ⁵ Tana Moisesa aitoonjoa cuhane nebetacanaa cojoanonaa bana carenero narejeen sohin Teenforo asaae mocooruha saseredotecurune niha natiin, osa que nesaruhin naaonjoaaurenihane jaan reretaain coitucuhichene. ⁶ Aihane jaun Teenforo amurijiriin jataain nelatein cau nihanune coitucuhin neeuhe. ⁷ Coatiha: ‘Naaonjoain quete aite caa Quiricha cuhane,’ naain coitucuhieiche. Nii Cana Coaunera Quiricha cuhane: ‘Nii inihocuru mocohichene jianeein inara amute cache belaaain, naaonjoaain neeich- enena jereun,’ naain ne, laenanohineein. Nitohanai coitucuhin neeich- enenoote, chatohanai baaso ichaain neniha inara amute cachane jana colurujueein naaonjoaain neriquiche. ⁸ Nitohanihane jaunna, canu- cache calaohineein nejanoanaa nichaaunne, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoinaain letononeein neeun,” naain fariseeocuru tonorae Jesuso.

Leinjiin jiuirona bijii cache rautaa Jesusone

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Inae jelai caje amuhinte, ecu nena sinacoca asaae enoha cuha Jesusone jana, ¹⁰ ecu najiniha ne leinjiin jiuirona bijii cache. Nii jana Jesuso colurujueeruhane jaanu lera ariiriichuruhane jaunte:

“Nainihanacha cocoaeraane saijieein, cunaitenaa rautaaca nebetacanaa cojoanonaa banane,” naain Jesuso caje bajaauruha fariseeocurune janate:

¹¹ “Tana chunocoha inara, leinjiin carenero siriquichene jana nebetacanaa cojoanonaa bana acau mitunajaan ucuha jachu cuhane naluha inara raine coaraa curiquiche jelai caje rocohichene coinane. ¹² Tana leinjiin carenero amurijiriin nelatiha leinjiin cachane coitucuhichene. Aihane jaun, cha caaunna cunaitenaa rai caohacha ichaa rautaenerichaaca nebetacanaa janonaa bana,” naain fariseeocuru tonoraaen baihate:

¹³ “Ii bijii raujiaaura,” naa nii jiuirona bijii leinjiin cache rai Jesusone janate, bijii sijitaane rijieeoritiin, inae nerautae nii bijii jera rijijieein nii cache bijii.

¹⁴ Nete jelai caje mituhin nejesinajeein ita suujua tacaature fariseeocuru Jesoso sohin jaoruhane caina.

Jaiti neniha Jesosone jana, tururichaaaine biha Isaihasine

¹⁵ Nitohaneein inae sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin jelai caje amuha Jesosone janate, sacuuruha arajiin cachaaaurune jaun, jitaain cunait-enacaauru rautaaain, ¹⁶ aonajeeuruha cachaaaurune urichoo, nii rautanaacane que ereeuruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneente bihalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine nainaane caina:

¹⁸ “Caate,
janiijiin belaaain cocoaainain
Canu Suujue que suujuequiin
canu letononeein nena ne,
‘Inae nerinaain baasoneein cachaauru cairichaaurera,’
naain,
satiin chauratane que
lauri lauri nenacaauru cachaauru rai
beebejihane caina.

¹⁹ Coatiha
cachaauru que nejerateein, cachaauru cotaain,
bero cuhane niha natiin
tonijiaain ereein cachaauru relaaain,
naaonjoaane aohanrarinaain.

²⁰ Coatiha
nelatelanaala nenacaauru,
cairicheineein nenacaauru,
naaonjoainuri cairichaeranu que airinaain.
Niheichu
aasaeriin esenetaeraauru que jaolecorinaain,
lauri lauri nenacaauru cachaauru
ichao rucuhecane jaan que
turuhane reen tiaaajoaain.

²¹ Satiin lauri lauri nenacaauru cachaaurute
acaacha que jaecoorureein,”
naain belu Isaihasi.

*Moconajaera letononeein niicha ichana nainei ichaa Jesoso beeuruhane
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)*

²² Nii janate, suujua cuhane coitucuhuhi siricha leinjiin cacha ere-naachara maosa amaauruha Jesoso rene jana, irihane jaanu teein, rai nota cono te. ²³ Nii coaraain cojoelatiinte: “Tana caa cacha Rabiri ichoala nihane,” naain ecu nejesinajeein satiin ita caje bajaacoaure.

²⁴ Nii aonajeente: “Moconajaera curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanai ichana nainihane jaan teein ne,” naaure fariseeocuru.

²⁵ Niritiin coaacuruhane coitucuha Jesoso raotojoeine jaunte: “Satiin caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, ita que nejerateein neeuruhanete jiniiquiin nitajenaa nainecurure. Niheichu leinjiin nese que ichaonacaauru ita que nejerateein neeuruhane, jiniiquiin raotojeein ichaonaa nainecururihei. ²⁶ Nii rijijieein techu, moconajaera netonai rai letonocuru que nejerateein nihane, nii rai letonohacha sitaain nihane, nii chaque nelateein nena nainerihei. ²⁷ Nii aitocohichene tocohaneein moconajaera suujue aina cuain moconajaera sitaanu nechujanra, jeelai moconajaeraacha itajiha aicheeunna. Nete nii aitocohichene tocohanene, nitohanihane, cha jana inara letonocuru lethare nitohanai ichana

nainein neeuruhane jaanu siriin neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, nechu jataain inara raajenihane jataain baasonein aitocohichene coarateeiche. ²⁸ Caa cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaeracuru sitaanu Cana Coanera Suujue aina cuainnete, inae inara aina niha Cana Coanera Cojoanonaane coujunacanein ichaau.

²⁹ Leinjiin cacha jataain laraajiin nenea loreri asae enohin nihei nii chuni caje niicha siriin ruluhera. Biji ichojoainchate naine nitohanein caje niicha siriin ruluhane.

³⁰ Chateeinti canuhacha ichai ichaene. Niite canu que nejeratenaanein ne. Nii rijijieein techu canuhacha ichai itajeranein ne canu esenetana jerihe.

³¹ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, satiin osaonacaauru cachaauru quete suujua acatereein Cana Coanera. Nete laen tonaain baasonein Cana Coanera Suujue que erei que suujua acatereein. ³² Canu- Cacha Calahineein nejanoanaa nichaauinne que nihanatiin tonaain baasonein erei quete suujua acatereein. Nete laen rai Suujue que tonaain baasonein erei nihane, caa ena nenea janonaa, caa baiha neenin janonaa, naonjoain que nihanatiin neein suujua acatereein Cana Coanera.

Ninaa caje temule caohacha coitucuhacane
(Lc 6:43-45)

³³ Tana temule jaain neeichene, caohacha que inaacane caje temule caohacha coitucuhin neeichene. ³⁴ Nitohanein necha ansainein neeichene jaunte, inara suujua caje mitunaa nainene caohacha. Inara suujua cuhane baasonein inaraacha coacuite, inara ujuae caje mitue. ³⁵ Jana caohachaain suujua coara cachate, caohacha nejesina que erein ne, suujua cuhane niha caohachane jaun. Jana baasonein suujua coara cachate baaso que erein ne, suujua cuhane niha baasone jaun. ³⁶ Canune inara rai beeun, inae caseteco coaracururichaa in satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune bana, tonaain baasonein ereichene nihanatiinte coitucunojoinerein. ³⁷ Nitohaneinte, inara ujuaae caje baaso ichaain neeichene ujuaihonein neneichene, caohacha ichaain neeichene coitucunojoiniha curein,” nae acaauru rai Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

³⁸ Nii jaunte:

“Caha relaera, canacaanu rai cojoelanaacojoai ichaain coarateeinene jerichaanura,” naauruha Moisesa aitonjoan que cacha relaurera aina fariseocuru tabaaurune janate:

³⁹ “Caa necha ansainein suujua coitucuelanaala ichaonacaauru cachaaurute, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaauinne jerecure. Nena inae acaauru que cojoelanaacojoai coaratihalu *profeta* Jonasine jaun, inae nenacaanein acaauru que coaratena jereeneun. ⁴⁰ Nii nichata jiihoo nichata janotiinein, ate tabai suri cuhane nihalu Jonasine rijijieeine, canu- Cacha Calahinichaaunne nichata jiihoo nichata janotiinejeeincha atane cuhane nereeunni. ⁴¹ Aihana jaun, coitucunojoiniha caohacha ichaeraauru aina baaso ichaeraauru ichao que tihane banate, nacoaaunein nimichururein Ninibe cocoaichacuru, acaauru coulurujueeuruhane coina, acaauru rai beratenojoin beebejiha Jonasine aonaain nacoaaunein Cana Coanera que coacuhin neeuruhane jaun. Jana ena cau inara aina neinichaaunne Jonasi amurijiriin nenea nichaauinne saijieinte caitoonjoa esenetana jereeneiche. ⁴² Jerichanein techu nacoaaunein nimichurein enoto mitu nichajai coarajein cana raotono nichajai que nenaalu ene curuaanaanein nenea netonai inae caseteco coaracururichaa in

caa ena nenacaauru cachaaurune bana acaauru coulurujihane coina, ni-icha coitucuhi beebejiha cachaauru rai Salomoonne jana, coriaji atane caje uhin aonaa uhalune jaun. Cau caa ena inara aina neinichaaunnena Salomoon amurijiriin nenea neun. Nete nii saijieein canu esenetana jereneeiche.

*Nacooauneein cacha suujueniha jelaiha enoha coitucuhuhine
(Lc 11.24-26)*

⁴³ Cacha suujua caje mituha leinjiin coitucuhuhinete, cajihaanein amuhemujeein nihane jaanu ariirijie. Nii jana eruhenihaanete: ⁴⁴ ‘Taolu mituhanulune jaaunne jelaiha cauha cureeun,’ naain coacue. Niritiin jelaiha turuhin nii cacha coaraane jana, aiha leinjiin loreri conera colane caohatiin lojainojoineein nenea rijijieein eruhanete, ⁴⁵ nacooauneein jelaiha cuhin, caainsineein amurijiriin baasoneein nenacaauru aina ita taojiaain, jiniiquiin nii cacha suujua cuhane jeelaiha enooruhane, jataain jeelai amuritoheriin baasoneein ichoae nii cacha. Nitohaneente, ichaoha cuurueein caa necha ainsineein ichaonacaauru cachaauru netonai,” nae acaauru rai Jesoso.

*Jesoso rene turuuruha neba aina nejeraaurune
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)*

⁴⁶ Niritiin jaiti cachaauru aina ereereca Jesosone janate, rene turuhin aina erenaa jerecure neba aina nejeraauru. Loreri asae enohelanaala airiniha neeuruhane janate:

⁴⁷ “Taute airiniha turuhin neeure ii neba aina ii nejeraauru, ii ainate erenaa jerecure,” naain Jesoso rai beeure.

⁴⁸⁻⁵⁰ Nete, nii rai biha unaa rai:

“Caaurute canu neba aina canu nejeraaurune. Chunocoha caletoaera Ofa ere tonoraain niicha jerenohin icharate, canu nejera, canu bai, canu neba, naaonjoainuri ne,” nae aina nerelanaa nicheaanune cojeluhin Jesoso.

13

*Temule jaera que cuaain cachaauru rai iriha Jesosone
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Nii bananeente, nii loreri nihacaanune jaan caje cuhin, nemuri auhaniha turuhin ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ² Nii jana, arajiin rene turuhacoaauruha cachaaurune jaunte, leinjiin bote cuhane fauhin lauheque, carene ichoae neeuruha cachaaurune tonohana. ³⁻⁴ Nii bote cuhane netiinte, araii laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein:

“Leinjiin temule jaera temule jaa cunajaun ucuhe riiacane janate tabaauru bero cuhane naluha nii niicha riajaine jaun, turuhin coaraain quihure tajaacuru. ⁵ Jana le turijieein niicha riajaite, neniha mululuhin atanene jaan jelon ajeri ichoae nalunacaauru carajaelanaala omaroe. ⁶ Nete inae omarohane jana mituhin ajajaa enotone jaun ohe, mululuhin neniha atanene jaaun, ucuacaain neniha rai cojoaisine jaun. ⁷ Le turijieein niicha riajai ucuhete, ajena jana naluhane jaun, amurijiriin omaroha ajaenane jaun atinae. ⁸ Jana atane caohacha que le turijieein niicha riajaite, le ucuhecuru caje le temuracuru lefashaananaain inacae. Jana tabaaurute saotachoanca ucuheneein, nichatachoonca ucuheneein, naaonjoaain inaacure. ⁹ Caa caitoonjoan aonacurumiin irichonacaauru,” naain cachaauru rai ereereje Jesoso.

Jesoso caje parabola que cachaauru rai ereereecane bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Nii jaunne, Jesoso rohan nichuuntaain nii araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cachaauru rai ereereecane jaan bajaacaanu caje aina nerelanaanichaanune. ¹¹ Nii jaunte: “Cana Coaunera rai cachaneein neeichene jaun, coitucueraelanaala nena Cojoanona coitucuerate inara que. Nete laen rai cachanelanaala nenacaauru que coitucueratena jerene. ¹² Nitohanihane jaunte, naitoonjoa tonoraain niicha jerei ichajeein nenaacaauru rai, jataain jeelai amuritoheriin itolere coitucuhin neeuruhane jaanu tereein Cana Coaunera. Jana naitoonjoa tonoraelanaala niicha jerei ichaelanaala nenacaauru cajete, jitariin acaihaniiji acaauruhacha coitucujei rulureein. ¹³ Nitohanihane jaunne araai laurii nereretanaa rijijiei que cuaain acaauru rai ereeun. Coaracuruhane niha natiin coitucurenihane jaun. Niheichu aonacuruhane niha natiin aonaain coitucurenihane jaun.

¹⁴ Nitohaneeuruhane cointate: Aonacuruhane niha natiin:

‘Naaonjoain quete aite,’
naain coitucururihaain.

Niheichu

nii coana jerecuruhane niha natiin coaracururinaain.

¹⁵ Inae jataain nauhaaca
caa cachaauru suujuane jaunte,
cha aonacuruhane nihanatiin,
‘Naaonjoai quete aite,’
naain coitucunaa nainecurene.

‘Niheichu

cha coaracuruhane niha natiin
coitucunaa nainecuruhi.

Nabana

canuhacha ichai coaraain,

aonaain coitucuhin

canu rene uuruhane,

acaauru rautaanune coataa,’

naain bihalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine jaa ninaaelu,”

naain aina nerelanaa nichaanune rai bihane baihate:

¹⁶ “Nete laen inara nerausiajeein niha curiquicheein, aonaain, coaraain, coitucuhin, naaonjoainchene jaun. ¹⁷ Arajii *profetacuru*, chaen caohachaaain suujua coaraauru cachaauru, naaonjoainurine maajeinte niqui, caa inaraacha coarai coana jerecurelu. Nete coana nainecurenelu. Inaraacha aonaine maajein ahana jerecurelu saijieein aonacuruhilu.

Temule jaera parabola que irihane biha Jesosone

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Aonacuchene caa temule jaera que cuaain araai laurii *parabola* que irihanune be inara raite coitucuhiche. ¹⁹ Cana Coaunera Cojoanona que erena aonacuruhane saijieein coitucuhichurute, nii bero cuhane nalunaa temule uchu rijijieein neeure, acaauru suujua cuhane Cana Coaunera beratenojoi erena jereein aonacuruhane niha natiin, turuha acaauru suujua cuhane baasone jianeraauru ne. ²⁰ Jana nii ajeri ichoae nalunacaauru temule uchuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain esenetaain corojeein jereein raauruhane jana, ²¹ inae cairichaaerinoinjeen mucunoinjecuruhane caina arinojoneein neeuruhane, canu esenetaain neeuruhane jianeraauru rijijie. ²² Jana nii ajaena jana temunojoin temule uchuhecurute, Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein, nechu jataain caa atane que

netiin necoriquijiaain, raotiin nenea coacuhin, niicha que suujua cuaain necoritanacaauru rijijie. Niite, inae nii erenaa esenetaauruhane jianeein, leeochoaauru relaaauruhane jianeein neeure. ²³ Nii atane caohacha que temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain leeochoaauru relaaain, naaonjoaain nenacaauru rijijie. Acaaurute, nii le ucuhecuru caje lefasha ucuheneein, saotachoonca ucuheneein, nichata choonca ucuheneein, naaonjoaain le tijiriichuru caje teeurera rijiiichure,” naain aina nerelanacaauru rai beebeje Jesoso.

Tirico temuurerara rai ajaena baaso temuha acaauru que nejeratenaane

²⁴ Niritiinte, nacoaauneein leeochoa nereretanaa que cuaain acaauru rai ererejeein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cache, rai nocoana jana cachaaauru que tirico temueratihane jana, ²⁵ temuhin satiin sinihuruhane tonohana, nii tirico niicha temuuri jana turuhin ajaena baaso temuha leinjiin cache acaauru que nejeratenaane rijijie. ²⁶ Nii jana inae omarohin, inae inaacaa nii tiricone jana inanacae nii ajaena baaso netonai. ²⁷ Nitohanihane jana coaraante: ‘Curuaanaa, chasiinna temule caohacha ucuhe nejesina temuerateelune saijieein, jana mituhe ajaena baaso,’ naauruha nii ocoana erora rene turuhin nii amihanenacaaurune janate: ²⁸ ‘Chunocoha canu que nejeratenaate, nii ajaena baaso temucaiha,’ naa acaauru rai nii ocoana erorane janate: ‘Ta, nii ajaena baaso rocohin jaohacaanune jereeine,’ naain bajaauruha nii amihanenacaaurune jana: ²⁹ ‘Niriimiin, nii ajaena baaso rochalaante tiricone maajeein rocoriquiche. ³⁰ Nirijieein ecu neein jiniiquiin omarocurumiin, tainaca que tihane reentiaain. Inae tainaca que tihane banane jelai teein nii ajaena baaso raain, jelai teein tirico raain rucuhacaane jaa cuhane rucujueein, nii ajaena baaso jelai teein mocheraterueenni,’ nae nii ocoana erora,” naain cachaaauru rai beebeje Jesoso.

Mosatasa ucuhe rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Niritiinte nacoaauneein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate leinjiin cache, rai nocoana jana mosatasa ucuhe temuhera rijijie. ³² Esinae rauhijiriinte, jataain leeochoaauru temule ucuhecuru amurijiriin aansjijan rai nucuhene saijieein, inae omarohane leeochoaauru ocoana jana nenacaauru temulecuru amurijiriin fohecane, rai nuuncuru que tajenajaanu ichacure tajaecuru,” naain nereretanaa que cuaain beebeje cachaaauru rai Jesoso.

Faan jorerera rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola

(Lc 13.20-21)

³³ Niritiinte: “Cana Coaunera Cojoanonaate nichata sajeein coujunaca que arina coujunacateriin rai jorerera que jasiiteein tabaaain nii coliha jorerreein caje arajiin faan jaa leinjiin enene rijijie. Nii neleeriha tabaaain colihane coina nenea jorerera rijijieeinte, cache ichao sacuritaain nefaane coina nenea ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain beebeje Jesoso.

Nereretanaa rijijiei parabola que ererejihane biha Jesosone

(Mr 4.33-34)

³⁴ Nitohaneente, nereretanaa rijijiei parabola nejesina que cachaaauru relae Jesoso. Chabana nii parabola colane iriheii cachaaauru rai.

³⁵ Nitohaneente:

“Cana rai chauratane coaanaa Cana Coaunerane caje coauneeinte, satiin asinojoneein nenea que erereein, nereretanaa rijijiei

parabola cuaincha,”

naain beeuruhalu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacurune* nainaane caina nitohanein ichae Jesoso.

Tirico temuurerera rai ajaena baaso temuera que irihane biha Jesosone

³⁶ Nitohanein inae cachaauru rai irihane nainainte, acaauru rai no-coeein jelai caje cuhin nii neeuruhanee jaan loreri asaae enoha Jesosone jana, rohan nichuuntaain nii tirico cocana jana ajaena baaso temuhera que cachaauru rai iriha Jesosone bajaacaanu caje aina nerelanaa nichaanune.

³⁷ Nii jaunte: “Nii temule ucuhe caohacha temuherate canu- Cacha Calao-hineein nejanoanaanichaaunne rijijie. ³⁸ Jana nii ocoana que caitoonjoate, cana rai chauratane ne. Jana nii temule ucuhe caohachate, Cana Coaunera esenetaain aina ijiin rai Cojoanona que neenihuru ne. Jana nii ajaena baasote, moconajaera letononeein nenacaauru ne. ³⁹ Jana nii ajaena baaso temuherate, acaauru que nejeratenaa moconajaera ne. Jana nii taojiaera que aitocooaunnete, inae ecu tihane bana sarichain cana cojoanonaane que aite. Jana nii taain rucuheraaurute anjeraaurune. ⁴⁰ Charijieein teeinti, ajaena baaso taojiaain mocohaca, nii rijijieeinte inae saa cana janonaane bana moconojoiniha cuurureein osa que leeochoauru saruhin nenacaauru moconajaera aina. ⁴¹ Nii banane canu- Cacha Calao-hineein nejanoanaanichaaunne canu rai anjeraauru letoareeunni, nii cana cojoanona que nenacaauru baaso ichaain, osa que leeochoauru saruhin, naaonjoaain nenacaauru raain ⁴² usi charijibana jacanaacharanejeein nena jana jaonajaauruhane, ecu neein auhaauhaquiin chanaaurureein. ⁴³ Inae nitohanihane banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohin ichaain tonoraain nenacaauru, aiha enotone tocohaneein jiquihaquiin conohin niha cuurureein, canu Inaca Cana Coaunera Cojoanona que neein. Caa aitocooaunne aonacurumiin irichonacaauru.

Oro rijijieein nena coreti tesoro rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁴ Charijieein teeinti, leinjiin oro rijijieein nena coreti tesoro eruha leinjiin cachane, nii eruhane jaaun teein conauteein ratiriin, rachoojoein jitariin niicha sirii rucuhele que necorete nii cacha, nii niicha eruhi conautihane jaan atane coretihane caina. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Oro rijijieein nena perla coreti rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁵⁻⁴⁶ Charijieein teeinti, leinjiin recatoon, perla coretiin nena ariirijieein amuhin, inae nii perla coretiin nena eruhane, jataain nii corei eruhane coitucuhin rachoojoein cuhin, rai rucuhele que jitariin necoreteein, nii niicha eruhi perla corete nii recatoon. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Rede que ate mucuhera rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁷⁻⁴⁸ Charijieein teeinti, nemuri cuhane rede jaoruhate ate mucuurerane jana, itolere ate mucuha nii niicha jaori redene, inae memoha ate caaunne jana carene ichoae inaain ate caohachaauru janijiin omari cuhane teein, nii baasooru foranacaauru jaaore nii ate mucuurerana, nii rijicha Cana Coaunera Cojoanona. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohanein techu, inae cana janona satone que turuhane bana, caohachaain ichaonacaauru janijiin raain, baasoneein ichaonacaauru jaaorureein usi chariji bana jacaelanaala nena jana anjeraauru. Nii banate chanaa cuurureein auhaauhaquiin,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Canacaanu relaane jaan aonaain coitucuhacaunne bajaa Jesosone

⁵¹ Niritiinte: “Caa inara rai caitoonjoan aonaaina coitucuhiche,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janane: “Enjeen, aihacaanura Curuaanaa,” naacaanu. ⁵² Nii jaunte: “Coaracuche nachuhinti leinjiin Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaera- cacha relaanete, ‘Naaonjoaan caa Ena Turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa Caohacha’ naain been, ‘Naaonjoaan nii rauhi inoasi’ naain nii ena canuhacha bei Cana Coaunera Cojoanonaa aina rauhi inoasi que aitiin caohatiin cachaauru rai been cachaauru relae,” nae Jesoso.

Rai nataneu Nasarete turuha Jesusone

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Inae nii nereretanaa rijijiei *parabola* biha cachaauru raine nainainte, jelai caje canacaanu aina amuhin rai nataneu turuhin, ecu nena sinacoca asaee enohin, ecu nenacaauru cachaauru relaane nunuhete Jesoso. Nii janate cojoelatiin: “Chuna jataain cojoelanaacojoai ichaane coinane maajein nerelaete toritiin itolere coitucuhin ere. ⁵⁵ Tana enuha caje itolere ichana inaera cacha calaohi nihane, jana rai neba niha Marihané. Nii jana rai nejeraauru niha Saantiaao, Jose, Simoon, Jodasi, naaonjoainurine. ⁵⁶ Jana rai baihuru netonai cau cana aina ichaaoruhane. Chaa cajena jataain nainain itolere coitucuhin aite,” naaure ecu neein aonajeeurera cachaauru.

⁵⁷ Niritocuruhane jaunte inae Jesoso esenetaain nere tonorana jerecurene cachaauru. Nii jaunte acaauru rai:

“Chunijjuun cuhane jaunrute niqúi leinjiin *profeta* que suujua acateein coitucure laurinelanaala nenacaauru cachaauru. Nete laen esenetaaure nere laurineein nenacaauru naraaichuru. Niheichu nii loreri ichaohane jaun nenacaauru niha natiin,” nae cachaauru rai Jesoso. ⁵⁸ Nii jaunte ecu arajiin cojoelanaacojoai ichaanelu, esenetaaureniha ecu nenacaauru cachaaurune jaun.

14

Oha Joaan Baotisitane

¹ Nii banate, Calileea batane curuaanaaneein niha Erodeseine jaun, nii amuhemuheca Jesusone coitucuriin: ² “Acate, Joaan Baotisitane. Inae o caje ichanacaihara. Acanihane jaunte, nii cojoelanaacojoai ichana nainera,” naain jetao ereereje Jesoso que rai letonocuru rai.

³⁻⁴ Rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi sirihá comasaine que Erodeseine jana jetaote: “Jiaonriha chochoala comasai sirii ii comasaine quera,” naa Joanne coreniha jetao, caresero cuhane Joaan enoaeratelu *cadena* que ichoarateein Erodési.

⁵ Nitohaneein caresero cuhane enoaain jetaote, Joaan sohin jaonaa jerihane niha natiin, ichana nainenelu Erodési, satiin cachaauru Cana Coaunera letononiha Joanne esenetaauruhane jaun, cachaauru coasiha.

⁶ Nejetaote, nejanoaane bajaanaa bitoaane coina beseta ichaa Erodeseine jana jetao, nii beseta bitoaa turunacaauru acatiha raansae nii Erodiasi cacunu. Nii acaauru acatiha raansaa nii ranunane coaraain jetaote, jataain rautatiin coaraane jaun, ⁷ niicha jerei bajaa caje nii ranunane, Cana Coaunera notaracaae rai tihane coina aite Erodési. ⁸ Nii jaun jetaote, rai neba suujuatenojoinnein Erodési rai: “Canu rai aihane, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan Baotisita coturi uhaau caraicha,” naa nii ranunane jaun ⁹ inaderae rey Erodési. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri acatiha teein Cana Coaunera notaracaae, niicha jerei bajaa caje nii ranunane rai tihane coina aithane jaun, ¹⁰ caresero cuhane niha Joanne jana coturi moloherateein

raerate. ¹¹ Nii jaun jetaote, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan coturi amaain teeuuha nii ranuna raine jaun, neba rai te nii ranuna.

¹² Inae nitohaneein teratiha Erodesine coitucuhinte, Joaan jaberoco raain conauteein ratiriin, biha uure Jesoso rai Joaan sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cacha coroaatiha Jesosone

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Nii jaunte, rai beeuruhane caje coitucuhin, nii nihane jaan jelai caje canacaanu aina amuhin, canacaanuhacha aina leinjiin bote cuhane fauhin, neniha cachane jaan cue Jesoso. Nete nii bote cuhane fauhin amuhaaanu Jesoso ainane coitucuriin, neseeuu cajeeuru uhacoaain sacuure atanechoae uhi cachaauru. ¹⁴ Inae niicha coinetihu turuhin, bote caje fauhin, iniha cuha Jesosone janate, najiniha cunaitenacaauru uhaain arajiin neeuuha cachaaurune jaun, cairichaojoaain acaauru coaraane jaun, niicha uhaauri cunaitenacaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii jana, inae nocohena jerihane jaunte, Jesoso rohan nichuuntaain: “Chajaain caa cachaauru rai necoeute, nenajaun cauha cuuruhinete, ucuhae rai lenone coretecuremiin. Coatiha caa jana ichaohi cacha,” naacaanune jana: ¹⁶ “Chajaain inara acaauru coroaateeuhe. Coatiha caohacharihei ena caauruhane,” naa canacaanu rai Jesosone jaun: ¹⁷ “Nihei canacaanu rai lenone. Saoquijieein faan, itaque jerajejeein ate, naajeeinchate neeje,” naacaanune janate: ¹⁸ “Cajiha carai uhauuche,” naain ¹⁹ omane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin, biji cuhane nii ate aina faan mucuhin teberiaain: “Narihara Cana Coanera,” naain Cana Coanera bajaain cataun nii faan teruhin aina nerelanaa nichaanune rai te Jesoso, chaluhacaanune coina. ²⁰ Nii jana satiin cachaauru naineein chaluhacaanune janate, que lenoneein obeecuruhane jana, jaiti cautihane jaun, rai caute que lechoonca coroata omarii, omari memoaure. ²¹ Canaanaihunru aina enecuru janijilanaala, quichaauruhacha janijiinte, saoqui oaraancai cachaauru nii lenonecure.

Acau ichoae amuha Jesosone

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Nii baihate, ecu nedaain cachaauru rai necoihane tonohanau, bote cuhane fauhin ichoaichaniha nemuri jera jaaohacaanune coina aina nerelanaa nichaanune letoae Jesoso. ²³ Inae cachaauru rai necoihane baihate, jelai caje amuhin, acaachanejeein ichtatane ucuuno que cue, ecu Cana Coanera bajaane coina. ²⁴ Inae nocohejihane janate, cuu acaachanejeein iniha Jesoso nii ichtatane ucuunone jana, inae coriaeneein cue nii bote, atane auha caje. Nii jana, mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane jaunte, amusine nii bote. ²⁵ Nii jana inae janonaa jerihane janate, nii ichtatane ucuuno nihane caje uhin, canacaanu caaijie uhe Jesoso acau ichoae rurujueein. ²⁶ Nii jana acau ichoae rurujueein uhane coaraainne, coasiha cojoriin: “Nechu aansai coitucuchuhite aicha,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune. ²⁷ Nii jaunte: “Coa nesoonetoache. Canune ahunra,” naain canacaanu rai iriha Jesosone jaunte: ²⁸ “Ii aaane, jereeuine ii rene tiaain uhe acau ichoera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone jaunte: ²⁹ “Chajaaujian,” naa Jesosone jaun, bote caje fauhin acau ichoae cuhin ruruje Jesoso rene cuhin Fedoro. ³⁰ Nete jataain mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane coaraain, nesoonetohane jaun, asaau naluha cue Fedoro. Inae naluhane jaunte, nesooone caaun auhaquin: “Curuaanaa, canu comaleeu,” naa Fedorone jaunte, ³¹ biji que mucuhin: “Chanuna jataain cha esenetaeneei. Chanuna necoatohi,” nae Jesoso, Fedoro rai.

³² Inae bote cuhane faauruhane rijieeoritiin, nesuruha nii fichafichanaa aina cujuanane janane, ³³ Jesoso acatiha neseeonraain: “Iite esinae rauhi-jiriin Cana Coaunera Calaohineeincha,” naacaanu satiin nii bote cuhane cuinichaanune.

Jenesaree batane que turuhin, ecu nenacaauru cunaitenacaauru rautaa Jesosone
(Mr 6.53-56)

³⁴ Inae nii nemuri jerau turuhinne, Jenesaree batane que turuhacaanu. ³⁵ Nii Jenesaree bataneu turuhacaanune janate, Jesoso coitucuure ecu ichaonacaauru cachaauru. Nii jaunte, jelai batane sacuritiin ecu turuha Jesosone coitucuhin, rene cunaitenacaauru uhaacooain ³⁶ turuhin, caje acaauru rautana nainihane bajaature, jeriha Jesosone rai cajione auha mucuuruhane coina. Nii rai cajione auha mucuurera cunaitenacaaurute satiin nerautaaure.

15

Baasoneein cacha ichao tera que iriha Jesosone
(Mr 7.1-23)

¹ Nii janate, Jerosaleen caje turuha uure Jesoso coaraa, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaureeraauru aina fariseeocuru tabaauru. Acaaurute, Jesoso rohan nichuuntaain:

² “Chanuna aihuruhalu canacaanu inoaesihurune rijijieein neeurene caa ii aina nerelanacaauru. Chanuna jeriha canacaanu ichaone rijijieein lenonecuruhane ajiniha, jauriaanejeein biji culeecurene,” naain Jesoso caje bajaauruhane janate:

³ “Chanunajian inara netonai Cana Coaunera aitoonjoa tonoraelanaala, inara ichaohacha sacuhiche. ⁴ Nitohaneechene jaunte: ‘Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri ere tonoraain caohachaaain ichaaoche. Necha ansai, naain baasoneein rai inaca, rai neba, naaonjoaain que ereein neite ateinanohiniha cureein,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane natiin tonoraelanaala ichaohiche. ⁵⁻⁶ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanete niqi ne rauhi, satiin cacha, rai fojiaraauru rai cha teein nihane coina. Nete inara: ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii inae Cana Coaunera que banijiaaenein nihane jaun,’ naain erei cacha, inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenhane que aitocoiche. Nitohaneente, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin tonoraeneeiche, nechu jataain inara ichaohacha sacuhichene coina. ⁷ Esinae rauhijiriinte, necha ansaeneein neeichene que aitiin, inara que laenaelu Cana Coaunera Ere bera *profeta* inoaensi Isaihasi:

⁸ ‘Caa cachaaurute,
rai nereecha que
canu coroaeein neure.
Jana
acaauru suujua cuhane aihuruhi.
Cacajete
coriaae ne acaauru suujua.

⁹ Nii jaun,
nii chaque nelatejeehai,
netaojiaain canu
coroaecuruhane
nechu jataain acaauru relaauruha cachaaurune
que nejesinajeein ita relajejin

neeuruhane jaun,⁹ naelu inara que Cana Coaunera Ere bera inoaensi Isaihasi,” nae acaauru rai Jesoso. ¹⁰ Niritohane baihate, nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain: “Caohachaain caa inara rai aitocoaaunne aonacuchete coitucuhiche. ¹¹ Coatiha baasoneein cacha ichao aasaehai joaereen lenone canaacha quii. Baasoneein suujua cuhane niicha coacui, nujuae caje mitunaate laen, baasoneein cacha ichao aasaje,” naainte acaauru rai beebeje Jesoso. ¹² Nii janate rohan nichuuntaain: “Nii aitohine aonajeein jataain ii que nererojoecaauru hariseeocurune aonaaina,” naain caje bajaacaanu aina nerelaa nichaanunne janate: ¹³ “Niicha temunojoinelanaala nena aajaanate, cojoaisi aina curuataain rocohin jaoreein Cana Inaca Cana Coaunera. ¹⁴ Aihane jaun, coa acaauru rohecaachete nainaurumiin. Maosa rijijieein neeuruhane rijijieein nenacaauru relaeranein neeuruhane jaunte aitocure. Chaen techu leeocho maosa amanaa jeriha leeocho maosane, jiniiquiin atane jachu cuhane naluhin nitajeerurihane rijijichuruhane jaun aitocure,” nae aina nerelanaa nichaanunne rai Jesoso. ¹⁵ Nii janate Jesoso rai: “Canacaanu rai, nii aitohine jaan beeune coitucuhacaanu,” naa Fedorone janate: ¹⁶ “Inara niha natiin inachura coitucueeneichete. ¹⁷ Tana satiin cacha ujuae cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane coitucuhichene. ¹⁸ Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Niite laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰ Nitohanihane jaunte, cacha suujua caje mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nena eene aina ichaohin, asijiauhin, casejenediin, ita cotaain, naaonjoaan cachanete laen, baasoneein cacha ichao aasaerane. Jana nitohaniha cana ichaone tonoraalanaala cana biji culejelanaala lenonichaane, coatiha baasoneein cana ichao aasaehai,” nae Jesoso.

Leinjiin ene Jorionelanaala nena Jesoso esenetaane
(Mr 7.24-30)

²¹ Jelai caje amuhin Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane nichae cuha Jesosone jaun aina cuhin, ²² inae ecu turuhacaanunne janate, eheehequuin: “Curuaanaa Rabiri nefoerate, cairichaaajoaain canu coaraau. Moconajaera siruha canu cacunune jaunne aitoonchera,” nae canacaanu caaije uhin leinjiin Canaan bene, natane caje uhin ecu ichaonaa. ²³ Nii jana inauhe-neeche aonajian Jesosone jaunne: “Chajaain caa ene rai aitoote amuhine. Nete cana caaije ujuuein eheeheque,” naacaanu rohan nichuuntaain aina nerelanaa nichaanunne. ²⁴ Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachanein nenacaauru Isaraeli cocoaichacuru nitajeeruruhane rai nenacaauru reneeche caletoaclu,” nae Jesoso. ²⁵ Nete, nacatiha neseonraain: “Canu coroatajaneeuchera Curuaanaa,” naa rai nii enene janate: ²⁶ “Coatiha caohacharihei Cana Coaunera cachanein nenacaauru que banijiaain nena ruhuhin remaae rijijieein neinequichene rai tihanuchenera,” naa Jesosone janate: ²⁷ “Aihachechuhisi niquicha Curuaanaa. Nete remaae rijijieein canacaanu coaraaichene niha natiin, atiin canu coroatajaneeuchera Curuaanaa,” naain Jesoso tonorae nii ene. ²⁸ Nii jaunte: “Quesenetaaine corenihate, inae ii jerenohi rijijieein nerautareein nii ii cacunuchera,” naa Jesosone rijieeoritiin, inae nerautae nii rai cacunu.

Ararii cunaitenacaauru rautaa Jesosone

²⁹ Jelai caje amuhinte, Calileea conemuri auhaniha turuhin, ichatane ucunno que iniin, ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ³⁰ Nii janate, rene netaojiaaure ararii cachaauru, bacosacuru, maosacuru, biji que jironacaauru, erenaacharaauru, leeochoauru ararii cunaitenacaaurune

maajejin uhaacoain, Jesoso acatiha tenajaauruhane acaauru rautaane caina. ³¹ Nitohanejin rautanaacane janate, inae nerautain, nichaaurain, amuere bacosacuru, maosaneeuruhane caje conoe maosacuru nota, inae nerautaaure biji que juronacaauru, erenaacharaauru niha natiin inae ereure, naaonjoaauruhane coaraainte, jataain cojoelatiin, Cana Coanera Isaraeli Coanera coroaecure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesosone
(Mr 8.1-10)

³² Nii janate, aina nerelanaa nichaanune cotijiaain canacaanu rai: “Inae jataain cairichaojoain caa cachaauru coaracaan. Inae nichata janoha cau canu aina neeuruhane. Nii jana nihei acaauru lenone. Naininaaun coroate-najaelanaala acaauru letoaanu acaauru nenajaunne. Mijiintena caaun aterocuruha bero cuhanene coataa,” naa canacaanu rai Jesosone jaunne: ³³ “Chuna caa araaine cacha rai lenone erurichaache, neniha cachane jaan nihacache natiin,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ³⁴ “Inatajajejin nihun faan siriquire,” naa canacaanu rai Jesosone jaunne: “Caainsinejin faan, coroatajajejin ate, naajeichate neeje,” naacaanune janate, ³⁵ atane ichoae nelauriaauruha cachaaurune caina aitiin ³⁶ rai biji cuhane faan aina ate mucuhin, Cana Coanera bajaane baiha, cataaun taturiin aina nerelanaa nichaanune rai te, cachaauru rai chaluhaaanune caina. ³⁷ Nii jaunne, satiin cachaauru rai chaluhaaanune jana, inae nainaan lenonecuruhane saijiejin cauthane jaun, rai caute que caainsine omari memoaaure. ³⁸ Canaanainuru, enecuru, uha elone jaun tabaacoa nucuhecuru aina uha cujuana tabaine janijilanaala quichaauruhacha janijinte jena oaraancaaure nii lenonacaauru cachaauru. ³⁹ Nii lenonecuruha cachaaurune baihate, cachaauru rai necoejin, leinjiin bote cuhane fauhin, Maadala batane que cue Jesoso.

16

Cojoelanaacojoai icharatecuruha sadoseeocuru aina fariseeocurune
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Nii janate, Jesoso coaraa uure fariseeocuru aina sadoseeocuru. Nitohanejin inae rene turuhin coulurujeeuruhane jaanu leranu ariha, acaauru rai cojoelanaacojoai ichaane caina aitocure. Chaen esinae rauhijiriin, Cana Coanera letoano nihane coitucuuruhane coinane maajejin.

² Nete acaauru rai: “Charijiejin teinti, sonaina cafarane nocohaca dede: ‘Caohatorichaain janonaa,’ naain ereeiche. ³ Jana, janone cafarane nocohaca dede nijichoriaaajoaaine: ‘Urichaaain elo,’ naain ereeiche. Nitohanejin dede caje itolere coitucuhin naaonjoaainchene natiin, chunana jana: ‘Naaonjoane coinata caa aicha,’ naain caa enene cojoanonaa coitucunaa naineneeiche. ⁴ Caa cachaauru nechu aansaineejin suujua coitucuelanaala nacaaurute, cojoelanaacojoai ichacaanune caina canu rai aitocure. Nene inae acaauru que coaratesihalu Jonasine jaun inae nacaanejin acaauru que cojoelanaacojoai coaratena jereneun,” naane baiha acaauru ratiriin, jelai caje amuhe Jesoso.

Faan jorerera- lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone
(Mr 8.14-21)

⁵ Inae Calileea conemuri jerau cuhacaanune jaun faan baitejin ratirihacaanu aina nerelanaa nichaanune jaunne: ⁶ “Aonacuche. Faan jorera rijiicha fariseeocuru aina, sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” naa

canacaanu rai Jesusone jaunne: ⁷“Chanuna caa aite. Faan uhaenihacachene jaunna caa aithohate,” naacaanu ita raine aonajeeinte:

⁸“Chanuna faan uhaeneinchene que aitocoiche. Jataain asaeriinchate quesenetaaiche. ⁹Tachu jaiti nainaquiche taolu saoquijiei faan chaluhertihanu, saouqi oaraancai cacha raine jana, inata omariin rai caute taojiaaichelu. ¹⁰Niheichu taolu, caainsinejei faan chalueratihanulu jena oaraancai cacha raine coaaueeiche, inata omariin jana rai caute taojiaaichelu. ¹¹Chanuna faan que inara rai aitenihanune que nainaneeeiche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso. ¹²Nii jaunne, faan jorerera que aitelanaala, cacha relaauruha fariseeocuru aina sadoseeocurune que aithoha canacaanu rai Jesusone que nainacaanu.

Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³Inae Filipino Sesareea batane que turuhinte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Tonacuruha cachaauru, Cana Coaunera Calaohineein cacha caje nejanoanaa nichaanune que,” naa Jesusone janate: ¹⁴“Tabaaurute, Joaan Baotisa niha, ii beeure. Jana tabaaurute, Irihasi niha, ii beeure. Jana leeochoaurute, Jeremihasi niha ii beeure. Jana tabaaurute, chunocoha Cana Coaunera ere bera *profetane* caiha, naaure,” naain tonoracaanune janate: ¹⁵“Tonaquiche jana inara. Cha nichaau jana Canu inara rai,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate: ¹⁶“Iite esinae rauhijiriin ichaahin nena Cana Coaunera Calaohi Mesihasineein,” nae rai Simoon Fedoro. ¹⁷Nii jaunte: “Raotojoeinte rausiaaenojineein neei, Jonasi calaohi Simoon. Chuni cacha ichei benihane janate, Canu Inaca Cana Coaunera ii que canu coitucuerate. ¹⁸Jana iite Fedoro neei. Canune ichei aitoon. Iite canuhacha tei ajeri rijijieein, canu coitucuruha canu cachaneein neenihurune coina icharaneein neriquiin. Nii ii que canuhacha icharatei amuritonaa nainerinaain chuni, onaaniha natiin itajenaa nainerinaain. ¹⁹Ii raine, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena naineeine coina, ichei chabi tereunni. Caa chauratane que netiin, iicha ichaite, Cana Coaunera Cojoanonaa que nereein. Jana caa chauratane que netiin, jaolecohine jaante, Cana Coaunera Cojoanonaa que tihane bana jaoleneerein,” naa Simoon Fedoro raine baihate: ²⁰“Jiaonriha chuni rai: ‘Acate Mesihasine,’ naain beeichene,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Orichaine biha Jesusone

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹Inae mainajiriin cairichaururichaa in Jorioocuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine catainaane jaunte, Jerosaleeun curichaa innee beebeye aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso. Sohin jaaoruhane nichata janone cuhane ichanarihanine que aithohane jaunte, ²²jelai Jesuso teteriin: “Jiaonriha nitohaneein chetecuruhanne jeriha Cana Coaunera Curuaanaa. Nitohaneein chetena nainecuruhi jerihane,” naain caohatiha Fedorone janate, nauriteriin Fedoro coaraain: ²³“Naain cacaje amuura moconajaera. Nechu canu cairichaeranu quete aithochi. Cana Coaunera jerenohin aina, cha coitucunaa nainiheei ii. Cachaauruhacha jerenohinchate coitucuujeei,” naane baihate: ²⁴“Chunocoha canu esenetaain, canu aina nerelanaa jerihane, rainuhacha que niicha coacuhi jianeein, itolere necairichanaa abaataain canu sacuhine. ²⁵Jana canu colane rai nichao ichoteratena jerate, rai nichao itajereein. Jana, canu

coreniha necairichanaate, rai nichao ichoteratereein. ²⁶ Coatiha chaque nelatihei, itolere niicha jerei, niicha coacui sirihaane nihanatiin, nichao ita-jiha cachane. Inaonjoaain coretihane niha natiin, nii nichao ichoteratena nainihei cacha. ²⁷ Inae Cojoanonaa que turuhane banane turuha ureeunni esinae rauhijiriin canu- Cana Coaunera Calaochinein cacha caje nejanoanaa nichaaunne, canu Inaca Cana Coaunera necaohacha que necaohachaaain, rai letonocuru anjeraauru aina jiniiquiin. Nitohanihane banane, le cachaauruhacha ichai cainareeunni acaauruhacha ichai rijinanaain. ²⁸ Cau caa ena nenacaauru tabaaurute ooreneerein, itolere curuaanaa neein nihanune caina turuhanu cacha caje nejanoanaa nichaaunne Cojoanonaa coaraane reentiaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

17

Nejelauneein necoriha Jesoso jaberocone

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Nitohaneein atinaaururichaainne bihane baiha, saota janonejeeinte, Fedoro, Saantiaao, Saantiaao ocoala Joaan, naaonjoainuri amaaan jelai acaauruhacha aina jataain ucuuneein nena ichatane ucuuno que cue Jesoso. ² Inae ecu turuhin jetaote, acaauru acatiha netiin, necoriha Jesoso jaberocone jana, rai nomeri netonai enoto tocohaneein jiquihacohane jana, rai cajione netonai como tocohaneein jiquihaque. ³ Nitohaneein necoriha nomeri aina rai cajionene jana jetaote, Jesoso rene ecocohin aina ereeuruha Moisesa aina Irihasine jana coarajeure. ⁴ Nii jaun jetaote Jesoso rai:

“Curuaanaa, caohatoha cau nihacachene. Ii jereineene nichatajaain loanari jareeunni, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao rai Fedoro. ⁵ Niritiin ereereca Fedorone jana jetaote, luhecotariin jiquihaquuin acaauru conacotaa dede sacarine jana jetao: “Caate jataain belaaain janijiin quicha cocoinai Canu Calaohi ne. Rai nere tonoraain neeuche,” naain jetao toni nii dede sacari jana erenaa. ⁶ Niritiin toniha erenaane aonaain jetaote, atane ichoae comoore jataain coasina caaun, nii nichatajaain aina cunacaauru aina nerelanacaauru. ⁷ Nii jana jetaote, acaauru rene nichuuntaain mucunajaain jetao:

“Nimichucuche. Coa casihache,” naa Jesoso acaauru raine jana, ⁸ coaracuruhane jana jetao, inae neniha chuni ainane jana, jelai acaachanejeein ecu ne Jesoso. ⁹ Inae nii ichatane ucuuno caje jeelaiha fauha cuuruna jaun jetaote: “Jiaonriha chuni rai caa inaraacha coarai beiechene, Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne ohanune caje ichanacaunne reentiaain,” naa aina nerelanacaauru rai Jesosone jana jetaote:

¹⁰ “Chanuna jana chaen: ‘Irihasite jaurihanejeein turuha ureein,’ naaure Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureeraauru,” naain jetao Jesoso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹¹ Nii jaun jetaote: “Esinae rauhijiriin Irihasite ichoaichaniha turuha ureein. Acate itolere rucuhereein. ¹² Nena canu inara rai aitoon. Nii Irihasite inae ichoaichaniha turuhelu. Nete, acanihane coitucuelanaala que nocoatijaain, mainajeriin cairichaaurelu. Nii rijijieeinne acaauru bijiu necairichaa cureeunni Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne,” naa acaauru rai Jesosone jana jetaote, ¹³ Joaan Baotisisa que, acaauru rai aitha Jesosone que nainacure aina nerelanacaauru.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha canaanai rautaa Jesosone

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae nii cachaauru aina nihacaanune jaan turuuruhane janate, Jesoso rohan nichuuntaain, nacatiha neseenraain: ¹⁵ “Curuaanaa, cairichaa-joain canu calaohi coaraau. Araain saainte mijaaineein mucuha rai cunaine, usihanauniha natiin comohin, acauhanau niha natiin naluhe. ¹⁶ Ii aina nerelanacaauru raine niqui teeun, nete rautasihurene,” nae rai leinjiin cacha. ¹⁷ Nii janate: “Cha esenetaain, caohachaaain suujua coaranacharaauru cachaauru. Cha carajaneaina inara aina neein inara relaain, inara abaantareeun. Cajiha canu rene nii canaanai uhaauche,” naain ¹⁸ nii canaanai caje coitucuchuhi sitaa Jesosone rijieoritiinte inae nerautae. ¹⁹ Nii baihane, jelai Jesoso teteriin: “Chanuna jana canacaanu coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

²⁰ “Jataain aasaeriin esenetaaichene jaunte, rautana nainesineeiche. Esinae rauhijiriin mosatasa uchuhe tabaainejeeiniin esenetaaichene jana nihanete, caa ichtatene ucuunno rai: ‘Caalai caje amuhin, tajiha cunihun,’ naaichene amure jelai caje. Nihei chanerihei inara rai cha, rauhijiriin esenetaaichene. ²¹ Nete laen, catohanei moconajaera letono, cana suri couu neein Cana Coaunera bajaee bajajeein sitanacai ne,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Caa quete orichaaaine be coroata saain Jesoso.
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Inae nii canaanai caje coitucuchuhi sitaane baiha, jiniiquiin Calileea batane que amuhemuhecaaunne janate, aina nerelanaa nichaanune rai: “Cana Coaunera Calaoihi cachaneein nejanoanaa nichaannete necha aansaineein nenacaauru cachaauru bijihu canu tiha cuurureein, ²³ casohin ca-jaaoruhane caina. Nena, nichata janone cuhane ichanareunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai biha Jesosone jaunne, jataain inaderaacaanu.

“Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane

²⁴ Niicha relainichaanune aina jiniiquiin Caferenaanon turuha Jesosone janate, Fedoro coaraa ure, Teenforo asaae cacha caje coriqui bajaaureraauru. Inae Fedoro rene turuhinte: “Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane janate: ²⁵ “Ejeen, coriqui tiha,” naain acaauru tonora Fedoro.

Nii janate inae loreri asaae enoha cuhacaanune jana, Fedoro rai: “Tonaai iite Simoon. Charijihuru caje coriqui bajaauure caa chauratane que nenacaauru cachaauru curuaanaacuru. Rai lauri cajena. Ainihane, laurine lanaala nenacaauru cajena,” naain bajaa Fedoro caje Jesosone janate: ²⁶ “Laurine lanaala nenacaauru cajete bajaauure,” naa Fedorone jaunte: “Nitohaneein, acaauru lauri coretena nainenihane chujian, cana netonai coretena nainerihaaca. ²⁷ Nete nabana chunocoha acaauru caje nena baijiaera tocohanihacane coataa, caohachae coretichaane. Chajaan taa nemuri cuhane ate cocunihu. Chaen jauriaanejeein dadaera ate raain, rai nujuaaen cuhane coaraainete, cuhane nereein coata caje coriqui. Acaachate nainejereein que canu rai aina ii rai *impoesto* coretichaane. Chaen amaain coretenihun,” nae Fedoro rai Jesoso.

18

Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanona que.
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Nii rijieoritiinne, Jesoso rohan nichuuntaacoain: “Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanona que,” naain caje bajaacaanu

aina nerelanaa nichaanune. ² Nii jaunte, leinjiin canaanai cotijiaain, canacaanu cataaun teein: ³ “Esinae rauhijiriine aitoon. Inara ichao coreein, aiha caa canaanaine rijijieein nena naineneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nena naineriheeicheein. ⁴ Cana Coaunera Cojoanonaa que nelateineein neite, leeochoauru amurijiriin nena coacelanaala, aiha caa canaanaine rijijieein rai nichao coreein ne. ⁵ Chunocoha, canu coreniha leinjiin canaanai raerate canu raa aicheein,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Jataainte alalacarae osa que nesarucuaane

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Chunocoha, caa ena Canu esenetaeraauru canaanaihunru saruheraniha osa quene, nuluno que ajeri jaberoco tijichaain, cucuana ucuano jelon joeraanete caohachae. ⁷ Jataainte cairichaaajoaure caa chauratane que nenacaauru cachaauru, enaacha osa que sarunojoneein neeuruhane jaun. Itolere banate nitohaniha cureein. Nete acaauru amuritoheriin jataain cairichaaajoareein nii osa que acaauru saruhera acha. ⁸ Nii jaunte caohachae, ii biji, ii tijia, naaonjoain osa que ii saruhin nihane, molohin jaohine. Nenacaeneein tejian caohachare, ii biji, ii tijia, naaonjoain mauhecaain ichaonaa esine que neeine. Nabana, ii biji, ii tijia, naaonjoain, ii saruhane coreniha, satiin ijabereeo chabana jacanaacharanejeein nena usi jana nijiaohine coataa. ⁹ Jana, ii nota, osa que ii saruhane, rocihin jaao. Nenacaeneein tejian caohachare, leinjiin ii nota aina ichaonaa esine que neeine. Nabana jerane ii nota aina jiniiquiin chabana jacanaachara usi jana nijiaohine coataa.

Carenero nitaje que cuaain relanajaane

(Lc 15.3-7)

¹⁰ Jiaonriha, chunocoha caa canaanaihunru que jaolecohichene. Dedeu neein itolere bana acaauru beraihuruha Ofa Cana Coaunera rohan neein rai letonocuru anjeraaurune jaunne inara rai aitoon. ¹¹ Canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunnena, nitajera i nenacaauru ichoterateraanu que turuhin neeun.

¹² Aonacuche. Tana leinjiin acha, lefashaain niha rai carenerone jana, nitajiha leinjiinne, ichatane ucuunno que nii iscoon choonca iscoonneein nitajelanaala nenacaauru coroaecane amurijiriin, esinae rauhijiriin niicha eruhi coroaerihane. ¹⁴ Nii rijijieeinte, nii leinjiinejein nitajeeuruha caa canaanaihunrune jerene dedeeu nena cana inaca Cana Coaunera.

Chatohaneein nainecure ita que suujua acatecuruha Jesocurisito coitucurerane.

(Lc 17.3)

¹⁵ Chunocoha leinjiin inara caje Jesocurisito coitucuera, baaso ichaain niha chunocoha raine, jelai teein cotijiaain baaso ichaain niha raine coitucerateein rai raotojoeein ereeine, nii rai irihane jana rai nere tonoraain coitucuhin nihanete, inae jataain raotojoein neriquicheein jiniiquiin. ¹⁶ Jana ii ere tonoraenihane, leinjiin coroatajaainniji cotijiaain, acaauru aina jiniiquiin rai ereeuche, ii coroatajanena nainecureuha nii leeochoauru netonaine cina. ¹⁷ Jana, acaauru ere nihanatiin tonoraenihane, netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru rai beein, acaauru rai teute rai ereeuruhine. Nii netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ere tonoraenihane, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurunein teein, Roma curuaanaa rai acha cobaraain coriqui bajaaurera rijijieein coaracuche.

¹⁸ Caa chauratane que netiin, inara ichanohite, jerichanejeein dedeeu icharareein. Jana, caa chauratane que netiin jaolecohichene jaante, dede caje jaonjoinereein. ¹⁹ Caa quene inara rai aitoreeunni. Caa chauratane que netiin, ita que jerajejeein neein ita suujua rijijieein coacuhin Cana Coaunera bajaain, cha bajaanaa jeriquichenete, inara rai inaraacha bajai tereein canu inaca Cana Coaunera. ²⁰ Chunijiun neeichene jaunru, Canu coreniha, corootajaain, nichatajaain, naaonjoaain netaojiaain neeichenena canu netonai, ecu inara aina nereeunni,” naa Jesusone janate:

²¹ “Curuaanaa, inata saain canejera que casuujua acatichaaunne caohachae, baaso ichaain niha caraine, caainsi saneaina,” naa Fedorone janate: ²² “‘Coatoha, caainsi saneein,’ nahaaun. ‘Caainsichoonca saneein caainsinei quene aitoon, ii suujua acateeine coina,’ ” nae Fedoro rai Jesoso.

Rai fatoroon cachaauru rebe aninoana jereniha acaauru beraichaneein nenaane

²³ “Nitohanihane jaunne, naaonjoaa Cana Coaunera Cojoanonaane que inara rai aitoreeunni. Aonacuche. Rebe rucuhena jeriha leinjiin curuaanaa reyne rijijiei nereretanaa quene inara relareeunni. ²⁴ Inae rebe rucuhena nunuhetihane janate, jataain arajiin que rebeeona rai cacha turuaa uure rene. ²⁵ Nete, neniha cha coretihane jaanne jaun, jitariin bereecuru, rai sinijera, rai rucuheleeeuru, naaonjoainuri aina curuaecaain, letononeein neeuruhane coina acaauru que necoretihane coina aite nii rey. Jitaiin rai rebe coretihanereein tiaaajoaain satiin jiniiquiin amihaneeuruhane coina. ²⁶ Nii jaunte, nii rey acatiha neseeonraain: ‘Curuaanaa, atiin caque ii suujua acateein, canu cohacori hune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii cachane jana, ²⁷ cairichaaajoaain coaraane jaun, nii rai rebe aninoaaain que suujua acateein nirijieein jianerate. ²⁸ Nete inae jianiha nii rebeeonajaane jana, caje cuhin rai corihanera que corootajajeein rebeeona aina ita eruhin, nii rebeeoca quene coreniha mucuhin rai raro tororohin: ‘Caque rebeeoquine jaan coreteeu,’ naa raine janate, ²⁹ nacatiha neseeonraain: ‘Canu que ii suujua acateein, canu cohacune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii leeochoane saijieein, ³⁰ tonoraelanaala caresero cuhane enoaerate, cuu niha rebe jitaain coretihane reentiaane coina. ³¹ Nitohaneein, caresero cuhane nii acaauru leeochoa tihane coaraainte, jataain rautaaurenihane jaun, nii acaauru curuaanaa rey rai biha cuure leeochoaauru. ³² Nii jaunte, que suujua acateein jianihane baiha nihane jaun, cotiharateein: ‘Nechu aansainein ichaonaa cacha. Nii rebe coreniha rebeeoquine janane, ii que casuujua acateein, carichaaajoaine jaun ii jianeenu lu carai aitohine jaun. ³³ Chanuna jana, nii cairichaaajoaain ii coaraain casuujua acatichaaunne rijijieein, nii ii leeochoa que, ii suujua acateneei,’ naain, ³⁴ inae jataain obaecane jaun, caresero cuhane enoaerate nii rey, jitaain rebe coretihane reentiaain,” naain nii nereretanaa que canacaanu relaane baihate: ³⁵ “Nitohaneinte inara casetecareein canu inaca Cana Coaunera, inara suujua aina cutaain inara amute cacha que inara suujua acateein belaineeichene,” naainte aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

19

Sinijera joaera quete cacha relae Jesoso.

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Niritiin acaauru rai irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune aina Calileea caje amuhin, Jodea batane que turuhin, nucuhe Jorodaan jera que cue Jesoso. ² Nii janate, arajiin sacuure cachaauru. Ecute arajiin

cunaitenacaauru rautae. ³ Nii janate, nechu cairichaauruhane jaan lera ariha, Jesoso rohan nichuuntaain: “Tonaai. Caohachaana joaereen coreniha rai comasai jaoha cachane,” naauruha Jesoso rai fariseoocuru tabaaurune janate: ⁴ “Tana Cana Coaunera Quiricha inoainsi cuhane laenanohineein nena ereretaain aonaquichene. Jaurihanejeein itolere coaunaane nunuhe-neeinte, quicha, ene, naaonjoaain coaunaelu Cana Coaunera. ⁵ Nitohaneein acaauru coaunaainte: ‘Rai fojiaraauru caje amuhinte comasai raain, leinjiin cachanein nena rijijieein ichaaurureein,’ naalune coitucuhichene. ⁶ Nitohanihane jaunte, lesajeein necoansajiaa cachane, leinjiin ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein neure, rai comasai aina. Niheichu ita caje, Cana Coaunera tenojoiunru batunaa nainihe jaoereen cacha,” naain acaauru tonoraa Jesosone janate: ⁷ “Chanuna jana chaen, comasai jaonaa jerera nihane, rai ita jaoruhane jaan cocoiricha teein, comasai joera coina aitelu Moisesa tenojoi rauhi,” naauruhane janate: ⁸ “Niritiinte aitelu Moisesa, nechu aansainein nere tonorana jereneichene jaun. Coatiha niqui jauriaanejeein nitohanein niheil. ⁹ Nena laen canu inara rai aitoon. Chuno-coha, chuni quicha aina ichoaniha rai comasaine jana, jaohin leeochoa ene raanete, nii ene niicha rai coreniha inae osa que nesarue nii quicha,” naa Jesoso fariseoocuru raine janate: ¹⁰ “Nitohanihane jaun chujian, caohacharihei necoansajiaa cachane,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹¹ “Coatiha nitohanai coitucunaa nainesihuruhi satiin cachaauru. Acaihanijin coitucuuruhane coina, coitucueratiha Cana Coaunerane jaan curuhachate, nii coitucuujeeurureein. ¹² Niha araai lauriin nitohanein necoansajianaa nainelanaala niha cachane jaanu. Tabaaurute, inae nejanoae nitohanein necoasijiaurenihane coina. Jana tabaaurute acaauru cule rocooruha acaauru amute cachaaurune jaun necoansajianaa nainecurene. Jana leeochoaurute raotojoein Cana Coauneraacha tei amihanenaa que amihaneeuruhane coina necoansajianaa jerene. Nitohanein ichaonaa jereraauru, nitohanein ichaauruhine,” naain ereereje canacaanu rai Jesoso.

Canaanainunru rausiaaeca Jesosone
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Nii janate, canaanainunru uhaaure Jesoso rene cachaauru, acaauru rai Cana Coaunera bajaain, biji que acaauru mucuhin acaauru rausiaaecane coinane janane, acaauru que tacaain caohatihacaanu aina nerelanaa nichaanune. ¹⁴ Nii jaunte: “Coa Canu rene turuuruha canaanainunrune caohatihache. Cana Coaunera Cojoanonaate aihuruha caa canaanainunrune rijijieein nenacaauru rainein ne,” naainte, ¹⁵ bijique nii canaanainunru mucuhin rausiaae najaane baiha, jelai caje amuhe Jesoso.

Jesoso ainate ere leinjiin enamanaa coriquihona.
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Nii janate, Jesoso rene turuhin: “Cacha relaera, chariji caohacha ichareeun, chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaohanune coina,” naa leinjiin enamanaa Jesoso raine janate: ¹⁷ “Chariji caohachana Canu caje bajaai. Caohachate ne leinjiincha. Nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa jereeine, aitohalu Cana Coaunera rai Rauhine jaan tonoraain ichaao,” naa rai Jesosone janate: ¹⁸ “Chariji Rauhina,” naain baajaane janate: “‘Coa sonajaain jaoha. Jiaonrihachu, ii comasaine lanaala nena ene dadaain, asijiauhin, leeochoauru cairichaa casaje que ereein, naaonjoaain neeine. ¹⁹ Chaen ii fojiaraauru ere tonoraain, iji-abereeo belaine rijijieein, chamute cacha belaaain ichaao,’ ” naa Jesosone

janate: ²⁰ “Jitariinne, nii chaitoonjoa tonoraaun. Chana nenacaaen carai lanare,” naa Jesoso rai nii enamanaane janate: ²¹ “Esinæ rauhijiriin, chaque lanaanalaanaa Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoretteen, cairichaaihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha canu sacuu,” ²² naa rai Jesosone aonaante, jataain inaderaain cauha cue nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun. ²³ Nii jaunte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Esinæ rauhijiriinte caaintate, Cana Coaunera Cojoanonaa que enoha leinjiin coriquihonane. ²⁴ Nacoauneeine aitoreeunni. Charijieein teenti leinjiin toro seonjoan amuritoerjoaain nena camecho, oco jachu cuhane situnaa nainene. Nii amurijiriin enonaa nainihe leinjiin coriquihona Cana Coaunera Cojoanonaa que,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ²⁵ Niritoha Jesosone jaunne, jelai amuritoheriin canacaanu sujuua elonaane jaun: “Nitohanihane, chariji jana enohin nichotenaa nainereein,” naacaanu ita raine janate, ²⁶ canacaanu coariin: “Nihei chuni raajenihane enohin nichotenaa nainihe. Nete laen Cana Coaunera jerihane joaenreein cacha enohin nichotenaa naine,” naa canacaanu rai Jesosone janate: ²⁷ “Canacaanune, ii sacuhacaanune coina jitariin canacaanuhacha sirii ratirihacaanulu. Cha jana rarichaanuhin canacaanu nii coreniha,” naa Fedorone jaunte: ²⁸ “Esinæ rauhijiriinte, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana canu, Cana Coaunera Calaochi cachanein nejanoanaa nichaaunne itolere cocoainanacaaihuri amurijiriin cocoainanohi nichaaunne jaan rori- *trono* ichoae nelauriaanune banate, inara netonai lechoonca coroatajai cocoainanacai nequichene rori- *trono* ichoae nelauriariquicheein, nii lechoonca coroata lauriin nenacaauru Israeli cocoachacuru ichanaa coaraain, ‘Acaauru acaaurute caohacha ichae. Jana acaauru acaaurute baaso ichae,’ naain been coitucuhin rucuhiquichene coina. ²⁹ Chaen techu, canuhacha icharatei ichacuruhane coina, rai bereecuru, naraichuru, comasai, fojiaraauru, rai natane, naaonjoain ratirichate, lefasha saneein jelai amurijiriin eruurureein. Chaen techu, chabana nitajenaachara nejeein nena ichaonaa que ichaoreein. ³⁰ Chaen techu, caa ena leeochoauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacaauru, caa ena chaque nelatihei rijijieein nenacaauru fautaain chaque nelatelanaala nedaaurureein. Jana ena caa leeochoauru fautaain nelatihei rijijieein nenacaaurute, jataain nelateineein neeurureein,” naain Fedoro tonorae Jesoso.

20

Leinjiin ocoana erora- cacha amiharatera rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaaane que canacaanu relaa Jesosone

¹⁻² Niritoha canacaanu raine baihate nocoana que cacha amiharatiha leinjiin ocoana erorane rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaaane que canacaanu relae.

Niritiinte: “Leinjiin cacha janohetiin nimichuhin, nocoana jana amiha-neuruha cachaaurune coina ariin, inae cachaauru eruhin, rai nocoana jana le jiichooneineein acaauru amihaneoo coretihane coina rucujueein, nii cachaauru letoae nii amihanenaa erora. ³ Inae acaauru letoaane baiha, enoto chujutaalalajeein nacoauneein mituhin cuhin leeochoauru cachaauru arihane janate, najiniha neure nenaanaja cataaun nelanaae-jeein cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii nelanaaejeeunruhane coaraane jaun: ‘chajaain inara netonai amihanenihuche canu ocoana jana. Inara amihaneon rijijieeine inara coretereunni,’ naa nii amihanenaa erorane jaun cuure

nii cachaauru. ⁵ Nii baihate coaiteen, enoto chujutaain mituhin cachaauru ariin, nii baiha sonaiha mituhin cachaauru ari nii amihanenaa erora. ⁶ Inae nuna macohi ichoae teeiha enotone jana, mituhin nacoauneein cachaauru arihane jana, nenaanaja cataaun neuruha rai namihaneeo colane nelanaaejeein cachaaurune jaun, erunajaain: ‘Chanuna sonafaa-jeein amihanelanaala neeiche,’ naain acauru caje bajaa nii amihanenaa erorane jana: ⁷ ‘Neniha canacaanu rai amihanenaa terane jaunna, amihanenihacaanu,’ naauruhane jaunte: ‘Chajaain aihane inara netonai canu ocoana jana amihanenihuche,’ naain letoanajae nii amihanenaa erora.

⁸ Inae nocohena jerihane janate, rai cachaauru beraicha rai: ‘Chajaain, nii cachaauru cotijiaain, acauru satononiha turuhin amihanenacaauru que nunuhetein coretenaacu, nii jauriaanejeein nunuheteraauru que satonotein,’ naa nii amihanenaa erorane janate, ⁹ inae ichoaichaniha cuuruha nii satononiha nuna macohi ichoae teeiha enotone jana nunuhetein amihanenacaaurune jana, le cachaauru corete jerichanejeein le jiichooneein, nii coretera. ¹⁰ Nii janate, inae nii ichoaichaniha turuhin amihanenacaauru coretihane jaan que turuhane jaun: ‘Nii satononiha turuhin amihanenacaauru amurijiriin jecha, rai namihaneeo core raaurureein,’ naaure. Nete, nii satononiha turunacaauru rijijiein, jerichanejeein le jiichoo coreneein raaure acauru netonai. ¹¹ Nii jaunte, rai namihaneeo core raauruhane ucuaetoha nejesinajein nii amihanenaa erora rai: ¹² ‘Caa canacaanu satononiha turunacaaurute, basiinjiincha amihaneeuruhane saijiein, canacaanu coreteeine jeoneein acauru coretei, mainajein amihaneein, enoto ajaanone maaajein abaantacaanune saijiein,’ naaure. ¹³ Niritocuruha nii amihanenaa erora raine jaunte, leinjiin rai: ‘Coatihana baasoneein ii coretichaaunte quicha belaa. Tana canu aina, le janohineein ii coretichaaunne coina rucuhequine coitucuhine. ¹⁴ Aihana jaun, nocoia ii amihaneeo core. Chajaain amuu. Canune, nii inara satononiha turuhin amihanenacaauru rai, jerichanejeein inara coretichaaunne jeoneein coreteeun, ¹⁵ carai niha rauhi cacoriqui aina quicha jerei ichacaaunne jaanune jaun. Raunajetocaaunne jaunna baasoneein canu coaraaite,’ naain nii cacha tonorae nii amihanenaa erora.

¹⁶ Nii rijijieinte, caa enene ichoaichaniha nenacaauru satononiha neeurureein. Jana satononiha nenacaaurute, nunuheneein neeurureein,” nae Jesoso.

Orichaainne biha nacoauneein Jesosone

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Inae bero kuhane Jerosaleen nichaae cuujihacaanune janate, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune cotijiaain, jelai canacaanu teteriin: ¹⁸⁻¹⁹ “Inae enate laen Jerosaleeun cuhacache. Ecute, Cana Coanera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne mucuhin, saseredote curuaanaacuru, chaen Moisesa rai Cana Coaneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri rai canu tiha cuurureein. Chaen techu nejelau atane caje naacaauru cachaauru rai caetecurureein, caque nocoatijiaain, canu faojoaain coroso que canu teein canu ateinaauruhane coina. Nena nichata janojoin kuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

Saantiaao aina Joaan nebaacha bajai

(Mr 10.35-45)

²⁰ Nii janate, Jesoso rene turuha uhe Sebedeoo comasai, rai calaohichuru Joaan, Saantiaao, naaonjoainuri aina. Turuhinte, nii calaohichuru rai atiin chaelai ichaa Jesosone coina nacatiha neseeonriaane jana: ²¹ “Chate

jerequicheta,” naain caje bajaa Jesusone janate: “Inae ii Cojoanonaa que turuhane bana, atiin ii raotono nichajai que nelauriaa leiijinne jana, ii jaabiji nichajai que nelauriamiinche caa leeochara,” naa Jesoso raine janate: ²² “Cha bajaai chene, coatiha coitucuhin bajaheeihe. Necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinna necairichanaa abaantana nainequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Abaantana nainichaanu,” naain tonoraauruhane jaun:

²³ “Nii necairichanaa abaantana nainequiche niqui. Nete laen, canu raotono nichajai que, canu jaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriana naineneeihe, nitohanai rai tihanune coina nenihanune jaun. Banihateein ichaalu Ofane jaancuruhacha raite, tenojoin niha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

²⁴ Nii Jesoso caje bajaa Sebedeeo calaohichuru nebane aonaainne, nii coroatajai ita nejeraauru que nejeratihacaanu nii lechooncaain aina nerelanaa nichaanune.

Nii jaunte, ²⁵ canacaanu cotijiaain canacaanu rai: “Inarate rai cachaauru cairichaaeriin, acaauru amurijiriin niha nocohetiin neeuruha Cana Coanera coitucuhichuru curuaanaacurune coitucuhiche. ²⁶⁻²⁷ Nete laen, inara nitohanein nenea naineneeihe. Aihana jaun, chunocoha inara jana leeochoauru amurijiriin nenea coaucane, leeochoauru coroatajanemiin. Jana, chunocoha leeochoauru amurijiriin nenea coaucane, rai letononeein neeine.

²⁸ Nitohanein nihanune coinane cau turuhin neeun canu- Cana Coanera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaanune. Coatiha carai quiicha latei tein niha cachane coina cau turuhaaun. Canune, cachaauru rai nelatichaaunne coina letononeein neeun. Canune, osa caje nichotiha arajii cachaaurune coina ohin cacochana que coretiha cureeunni,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Inae Jerico caje amuhacaanune janate, Jesoso caaijie uure arajii cachaauru. ³⁰ Nii janate, bero cuhane babaecooruha coroatajai maosacurune jaun, acaauru rohan situha cuha Jesusone aonaain: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nenea, tana cairichaaajoaain canacaanu coaraaine,” naauruha ehequiine janate, ³¹ aitocuruhane caohateeuruha cachaaurune jana, que rutaain tonijiaain ehehequiin: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nenea, cairichaaajoaain canacaanu coaraau,” naauru janate ecu inacuhin acaauru cotijiaain: ³² “Chatohanai inara rai ichacaanune jeriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: ³³ “Conoha canacaanu notanena jerichaanura Curuaanaa,” naauru jana, ³⁴ cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, biji que acaauru nota dadaa Jesusone rijieeoritiin inae conoha acaauru notane jaun, Jesoso caaijie uure, nii coroatajai maosacuru.

21

Jerusalem turuha Jesusone

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Inae Jerusalem catainajeein leinjii nese Betafajee ichtatane ucuunno-Oliboneein acaauruhacha curuaatei rohan turuhacaanune janate, aina nerelanaa nichaanune caje coroatajai letoae Jesoso. ² “Chajaain taa ni-ita canaacha coarajei neseu cunichuche. Ecute, cositenojoineein leinjiin bene, leinjiin curuaanaa narejeen, naaonjoaain borocuru eruriquicheein.

Chaen inae erunajaaichene, carai cajiha acaauru cosichuru rututaain uhanajaauche. ³ Inae uhanajaaichene jana, chunocoa inara caje bajaane: 'Latenaaca curuaanaane jaunna amanajaaanu. Enate jelaiha acaauru cainaratereein,' naain uhanajaauche," naain letoanajae Jesuso.

⁴⁻⁵ Nitohanihalu:

"Sioon cocoaichacuru,
joanreen rijjijeein nenea inara *Rey*
coaracuche.

Acate, inara rene turuha uhe
leinjiin boro laajoiri ichoae.

Cabario ichoae amuuruha
leochaauru curuaanaacurune saijjееinte,
leinjiin boro
anajiin tabai ruhacaera
narejeen laojiri ichoae uhe,"
naain been laenaalu *profeta* inoensine nainaane coina ailu.

⁶ Niritiin acaauru letoaa Jesusone jaun cuuruha nii coroatajai aina nere-lanaa nichaanune caje cunacaaurune janate, nii been letoanajaane rijjijeein, ⁷ rai narejeen aina boro eruhin, nichoae cajione maritaain amana-jain, Jesuso rai tenajaaunruha aina nerelanaacaurune jana, nichoae lau-toroain cue Jesuso.

⁸ Nii janate, najiniha neeure arajiin cachaauru. Acaauru tabaaurute, bero cuhane acaauru cajione maririjiacooaure. Jana tabaaurute, ajaena raain, najiniha meriaacooaure. ⁹ Jana, ichoachaniha cunacaaurute, acaauru caajie cunacaauru aina coroaјeein eheehequin:

"*Rey* Rabiri ichoala coroaacuruhine.

Raotoјeein turuhine acaneein nenea rijjijeein Cana Curuaanaa- Cana Coaunera letono.

Deedeune maajein Cana Curuaanaa coroaacuruhine," naaure Jesuso que.

¹⁰ Nii Jerosaleen turuha Jesusone coaraante, satiin nii nese sacutaain que suujua rohecaain cajihaneei amuhemujeein: "Cha cajena unaa ne caa cacha," naain ita caje bajaain: ¹¹ "Caate, Cana Coaunera ere bera *profeta* Jesuso ne, taolu Calileea nenea Nasarete cocoaicha," naaure cachaauru.

Teenforo asajai caje cachaauru sitaa Jesusone
(*Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22*)

¹² Nii jana inae Teenforo asaae enoha cuhane jana, najiniha neeuruha necoretenacaauru aina acaauru caje coreteraaurune jaunte, jelai caje sitanajae Jesuso. Coriqui coreeuruha cachaauru raina jaan rori lacohitiin, ecu serori que necoretiha nenacaauru rorine maajein lacohitiin:

¹³ "Cana Coaunera Quiricha cuhanete: 'Canu lorerite, acaihaniji Canu ba-jaebajaaecuruhane jaan coloherineein nereein,' naain ne laenanohineein. Nete, inara leinjiin asijiaanajaja coloherineein teeiche," naain acaauru cotai Jesuso.

¹⁴ Nii Teenforo asae, rohan turuhacoaauruha maosacuru, bacosacuru, naaonjoainurine janate, acaauru rautae Jesuso. ¹⁵ Nii cojoelanaacojoai ichaain acaauru notaaca Jesusone jana ecu neein coarajeuruha saseredote curuaanaacuru aina Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine janate: "Coroaenojoinemiin *rey* Rabiri ichoala," naain cojiorichuruha canaanainunru Teenforo asaane aonaain obajeinte:

¹⁶ "Toon ii rai ereeuruhane aonaaina," naain bajaure.

Nii jaunte: “Aihanu. Aonacaaun. Tana: ‘Canaanainunru, sisinacaurune maajeen ii coroaecuruhane coinata, caohacha ichaai,’ naain laenanohineen nena reretaichene,” naain acaauru tonorae Jesoso. ¹⁷ Niritoha acaauru raine baihate, ecu acaauru ratiriin, nii nese caje amuhin, Betaniau cue Jesoso, ecu sinihane caina.

Inacaenihane coina iquera cojiotaa Jesosone
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Inae janone jelaiha neseeu cuhane jana mijiitohane jaunte, ¹⁹ bero auhaniha niha leinjiin *iquerane* jaun nichuuntaain coarae Jesoso, inacane lihane coina niqui. Nete inacaenihane jaun:

“Inae chabana coaiten inaariheeni,” naa Jesosone rijieeoritiin ohe nii *iquera*.

²⁰ Nii coaraainte: “Chasiinna luhecotariin ohe,” naauruha cojoelatiin aina nerelanaa nichaanune tabaaurune janate:

²¹ “Esinæ rauhijiriin esenetaain, icharichaaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene, caa ena *iquera* ichacaaunne amurijiriinte naineriquiche. Caa ichtane rai: ‘Caalai caje amuhin, cucuana cuhane cunihun,’ naaichene, nii aitocoichene rijieeoritiin cucuana cuhane cure nii ichtane. ²² Nii rijijieein techu, Cana Coaunera caje cha bajaaiiche, terichaaanne esenetaainne, inara rai inaraacha bajai tereen Cana Coaunera,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Cocoinaai letono niha Jesosone
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Nii baiha Teenforo asae enohin cachaauru relaa niha Jesosone janate, rene turuhin: “Chatohanai Cocoinanacai neeinna neei ii, catohanai ichaaine coina. Chana cocoinanacai neein ii cocoinae,” naain Jesoso caje bajaauruha saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaaurune janate:

²⁴⁻²⁵ “Canuhetonaina inara caje bajanaa jereun. Cha Joaan letoaelu cacha cojunacatihane coina. Cana Coaunerana letoaelu, ainihane cachaauru letononeeinna aihalu. Canu rai beeichenena, canuhetonai inara rai canu cocoinaera bereeunni,” naain acaauru tonoraa Jesosone janate:

“ ‘Cana Coaunerate letoaelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetae-neeichelu,’ nareein cana rai. ²⁶ Niheichu ‘Cachaaurute letoaelu,’ nanaa nainihaacache acaauru coasiha. Satiin cachaauru, Cana Coaunera, Joaan letoaalune esenetaauruhane jaun,” naaure nejesinajeen ita rai. Niritiiti ita rohecaainte:

²⁷ “Coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raina jaunte acaarentonai:

“Aihana jaun chujian canuhetonai, inara rai canu cocoinaera benaa nainihaaun,” naain acaauru tonorae Jesoso.

Coroatajai calaohichuru letoaa leinjiin cachane rijijiei que acaauru relaa Jesosone

²⁸ Nii baihate acaauru rai:

“Tonaquiche jana inara caa erena que. Leinjiin cachate coroatajaain neeuruha rai calaohichurune jana, leinjiin rai: ‘Canu calaohi, enene canu ocoana jana amihanenihu,’ naa rai inacane jana: ²⁹ ‘Coatiha curinaaunni’ naain cunaa jerenihane baiha cue nii leinjiin rai calaohi. ³⁰ Nii baiha coaiten, nii rai calaohi coroataja letoaane janate: ‘Saan ahi. Inae curichaaunnicha ofa,’ naane saijieein cuene. ³¹ Chariji inara rai, rai inaca ere tonoraain niicha icharatei ichae,” naain canacaanu caje bajaa Jesosone janate:

“Nii ichoaichaniha rai inaca letoanojointe, inacaacha icharatei ichaain inaca ere tonorae,” naauru janate:

“Nii rijijieein techu, inara aineeichene jana, Cana Coaunera Cojoanonaa que niha cuurureein Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera aina ene cojoaelorohecuru. ³² Caohachaain rai nichao coreein neeuruha cachaaurune coina, relanajaa uhalu Joanne jana, inara esene-taeneichelune jana, Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaureraauru aina, nii ene cojoaelorohecuru esenetaauruhalune jaunte, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeurureein. Jana inara, coaraquichene saijieein esenetaain inara ichao coreeneichene jaun, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neriheeicheein,” nae saseredotecuru aina Joriocuru bichauhenaauru rai Jesuso.

Nechu aansaineein ichaonacaauru amihanenacaauru que cachaauru re-laa Jesosone

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Caa leeocho erenaa aonacuche. Leinjiiin cachate oba cocana sirihane jaun, bino ichaane jaanu ichaain corihateein, nii baiha ucuuneein rori jae nichoae netiin amihanenacaauru beraihane coina. Inae satiin besautiaane baihate, rai leruhin teeuruhane coina que amihanenaa inaaureraauru cachaauru rai teein ratiriiin amue. ³⁴ Inae tainacaane janate, leruhin rai ni-icha teeuruheni teeuruha raine coina letonocuru letoaa nii ocoana erorane jana, kuhin bajaauruha nii letonocurune jana, ³⁵ tabaauru letonocuru faojoaain, tabaauru atinaain, ajeri que tabaauru bodoosiin, naaonjoainchuru sonajaature. ³⁶ Nii jaunte, nitohaneein rai letonocuru letoaane jana, sonajauruhane jaun, coaiten jelai amuritoheriin, enacoauneein letonocuru letoaane jana, jericahanejeein sonajaauru nii amihanenacaauru.

³⁷ Nii letonocuru letoaane naineein sonajatocuruhane jaunte, satononiha rai calaohi letoae: ‘Canu calaohi nihane jaunte laen que suujua acatecurureein,’ naain niqii letoae. ³⁸⁻³⁹ Nete inae cuha nii rai calaohine jana coaraain ecu ita rai: ‘Caate laen, nerora calaohi nihane jaun, jitariin cana caje caa rai inaca rainein nena raa cureein satiin aina nedaane coina. Coanete sohin jaohacache. Nii banate, satiin cana rainein nedareein nii rainein neenu,’ naain nii rijia caje mitaain sohin jaaore nii amihanenacaauru.

⁴⁰ Aihana jaun, inae turuhane bana, cha ichareein acaauru aina, nii amihanenaa erora,” naain baja acaauru caje Jesosone janate:

⁴¹ “Nii nechu aansaineein ichaonacaauru cachaauru sohinte jaoreein, cairichaaajoaain acaauru coaraelanaala. Sohin jaonajaainte, leeochoauru rai nii amihanenaa tiha cureein, inae ecu tihane bana rai leruhin niicha taojiaauri teeuruhane coina,” naauru janate:

⁴² “Tana, Cana Coaunera Quiricha cuhane: ‘Nii ajeri, loreri ichacuruhane jaanu que nena jaolecooruhane jaan que temurateeinte

loreri jaure nii loreri icharaauru.

Niine cojoelatohacaanu,

nitohaneein ichaa Cana Coaunerane jaun,’

naain laenanohineein nihane reretaain aonaquichene.

⁴³ Nitohanihane jaunna inara rai aitoon, rai Cojoanonaa que neeichene coina tihalune saijieein nii inara rai niicha teilu ruluhin, janijiiin niicha ranojoinunru Cojoanonaanu que terichaain Cana Coaunerane jaun. ⁴⁴ Jana canu nii ajeri nichaunne ichoae comoit raajenihane chalutoroain nedareein. Jana, canu nii ajerineein chunocoha ichoae comohanunete ajane neein nedareein,” naain raajenihane neque aite Jesuso.

45-46 Niritiin acaauru que aitoa Jesusone que nainacuruhane jaunte, Jesoso mucueratena jerecuruhane saijiein, ichana nainecurene, satiin cachaauru coasiha nii saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichahenaauru, satiin cachaauru Cana Coanera letono *profeta* niha Jesusone esenetaaruhane jaun.

22

Leinjiin rey calaohi nisirihatihane quete cacha relae Jesoso.
(Lc 14.15-24)

1-2 Nitohaneente coaiten acaauru rai nereretanaa rijjije que cuaain ereerejeein:

“Leinjiin rey, nisirihatiha rai calaohine caina beseta ichaane jaunte niqui, ³ rai letonocuru letoae, nii cotihanohichuru cotihacuruhane caina. Nete tonoraelanaala, nii beseta que turunaa jerecurene. ⁴ Nii turunaa jerecurenihane jaunte, enacoauneein rai letonocuru leeochoauru letoae: ‘Inae jatoroainjete ne lenone. Coerenetonanaain nenacaauru nirihurujete soerate. Chajaain beseta bitoaa uucheje,’ naain cotihanaacuruhane janate, ⁵⁻⁶ tonorana jerelanaala nocoana jana cue leinjiin. Jana leeoachte, rai rucuhale que necoretiha cue. Jana leeochoaurute, nii *rey* letonocuru mucuhin atinanajaain sonajaure.

⁷ Nii corenihate jataain obajeein, rai soondarooru letoae acaauru *rey*, nii rai letonocuru sohin jaooreraauru sohin jaohin, acaauru nese mo-cooruhane caina. ⁸ Inae nitohaneein turunaa jerecureniha niicha cotiharateeurine jaunte, ‘Satiinte niqui inae jatoroain ne, caa nisirihatena beseta. Nete nelatecurenihane jaun turunaa nainecurene nii jauriaaneejin cotihanohichuru. ⁹ Aihana jaun, chajaain nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhecujeein, inaraacha erui cachaauru cotihacuchete, caa nisirihatena beseta bitoaa uuruhine,’ naain rai letonocuru letoae nii *rey*. ¹⁰ Nii jaunte, nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhin, aansaaineein ichaonacaauru, cachaauru caohachaain suujua coaraauru, naaonjoainurine majeein cotihacuruhane jaun, cacha que memoe loreri asajai.

¹¹ Inae satiin nii *rey*cha tei cajione jiaain neeuruha cotihanoichurune jana enohin coaraa *rey* janate, ecu ne leinjiin cacha *rey*cha tei nisirihatateeuruhane jaan cocoajione jiaelanaala nena. ¹² Nii cacha raite: ‘Chasiina nisiriatena cocoajione satiin rai canuhacha tei jiaeralanaala cau enohite quicha belaa,’ naa rai nii *rey* jana, ecu inauheneeicha neein aonaje nii cacha. ¹³ Niritiinte lenonecuruha cachaaurune jana coaranein nenacaauru rai: ‘Caa cacha biji aina, rai tijia ichojoaain airiniha nocohanaanau jaochette, ecu neein chanaaine,’ nae nii *rey*. ¹⁴ Arajiite niqui cotihanohi ne; nete coroatajaecure janijiin ranojoinunri. Nii rijjicha Cana Coanera Cojoanona,” naain que jaolequiin nenacaauru que cuaain ecu nenacaauru cachaauru rai ereereje Jesuso.

Roma curuaanaa rai coriqui bajaaurera aina iriha Jesusone
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Niritiin acaauru que aitoa Jesusone que nainacuruhane jaunte, jelai caje amuhin Jesoso coulurujeeuruhane jaanu leranu arihure ita suujua tacaain fariseocuru. Chaelai que aitocuruhane jana, baasoneein acaauru tonoraa Jesusone colurujeeuruhane caina. ¹⁶ Nitohaneein coacuhinte, acaauru ere tonoraeraauru, chaen Erosedi ere tonoraeraauru, naaonjoainuri letoaure Jesoso rene, coulurujeeuruhane jaan lera ariha coritaauruhane caina. Nii jaunte rene turuhin:

“Cacha relaera, iite iigque tonaain iriha cachane tonoraelanaala, esinae rauhijiriin aitiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina relaa, rai suujua caje rocohin cacha relauruha leeochoaurune rijijielanaala. Chaen nechu inanacaa cacha ichaone caje coaraain colurujue-neeine coitucuhacaanu. ¹⁷ Nii jaunna, canacaanu rai beeine jerichaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- enferadoroacha bajaeratenojoi coriqui *imposto* tihacachene,” naain bajaure Jesoso caje. ¹⁸ Nete, nechu cairichanaa coacuhin letononeein aitocuruhane que nainanaa jaun:

“Casajenetiin cacha caohacha niha nocoetonacaauru, chanuna baasoneein cacairichaa canu coritana coaauquiche. ¹⁹ Canu rai, nii enferadoro rai inaraacha tei coriqui uhaauchena coarae,” naa Jesosone jaun, rai coata caje nena coriqui denario teeuruhane jaun coaraante:

²⁰ “Chariji coujunaca cau caa ne, rai curuaa aina laenanohineein,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana:

²¹⁻²² “Caate enferadoro coujunacane,” naain tonoraauruhane jaunte:

“Aihana jaun chujian, nii enferadoro rainnein nena teeuche enferadoro rai. Jana, nii Cana Coaunera rainnein nena teeuche Cana Coaunera rai,” naa acaauru rai Jesosone jaunte inauheneeicha cojoelatiin ecu Jesoso ratiriin amuure.

Oha cachane baiha ichanaa cachane bajaauruhane
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Nii bananeeinte, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru tabaauru, oha cachane baiha nacoauneein ichanaane esenetaaurenihane jaun, bajaauruhane coina. Nitohanein uhinte:

²⁴ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai aitelu, chunocoha leinjiiniji canaanai sirilanaala rai comasaineein ohane, nii onaa ocoala nii rai nana autana raa rai comasaineein ne, nii onaa bereeneein teein, nii autana bereetihane coina. ²⁵ Nii janate, cau canacaanu aina neeurelu caainsineein ita nejera nejesinaneein cachaauru. Nii acaauru inante, leinjiiniji rai comasai aina canaanai sirilanaala ohe. Nete leinjiiniji canaanai sirilanaala ohane jaun, rai nocoala rai, nii rai nautana teein ratiri. ²⁶⁻²⁷ Nete jerichanejeein canaanai sirilanaala oha acaentonaine jaun, que jaurii nocoala rai nii nautana teein ratiri. Nirijieein cuaajeeinte satiin ooruha nii ita nejera nejesinaaurune jana, ohe nii ene netonai. ²⁸ Aihana jaun, inae nacoauneein o caje ichanaa cachane bana, chariji comasaineein nereein nii ene, satiin ita nejeraauru comasaineein nihalune jaun,” naain Jesoso caje bajaauruhane jaunte:

²⁹ “Cana Coaunera Quiricha inoansi reretaain niicha ichana nainei coitucuneeichene jaunte, cha coitucuneeichene jaun aitocoiche. ³⁰ Inae ohane caje ichanaa cachane, ene, quicha, naaonjoainuri ita que nesinijerateein neeururinaain, inae Cana Coaunera letono anjera dedeeu nenacaauru rijijieein neeururichaaaine jaun. ³¹ Tana o caje ichanacuruha onacaaurune que, raaje nujuae caje: ³² ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coauneraneun. Aihana jaun, coatiha onacaauru Coauneranihaaun. Canune ichaohin nenacaauru coauneraneun.’ naain aitohalu Cana Coaunerane reretaain coitucuhichene,” nae acaauru rai Jesoso.

³³ Niritiin sadoseeocuru relaa Jesosone jaunte, cojoelatiin aonajeeure cachaauru.

Jataain leeochoauru amuritoeriin nelateein tenojoi Rauhi
(Mr 12.28-34)

³⁴ Nitohaneein acaauru relaa Jesusone jana, inauheneeicha aonajeeuruha sadoseeocurune coitucuhinte, ita taojiaaure fariseeocuru. ³⁵⁻³⁶ Nitohaneainte, leinjiin acaauru caje Cana Coaunera rai rauhi que cacha releraneein nenea fariseeo, Jesoso rai:

“Cacha relaera, chariji rauhi cana ichao rai leeochoaauru amuritoeriin jataain nelateineein tenojoin ne,” naain nechu coulurijiane jaan leranu ariha, Jesoso caje bajaane janate:

³⁷ “Ii Curuaanaa Cana Coaunera belaihu, ii coichana, ii suujua, ii suujue, iicha coacui, naaonjoain aina cuaritaain. ³⁸ Caritiinte jataain jauriaanejeein cana rai nelateineein nenea rauhi beratelu cana rai Cana Coaunera. ³⁹ Nii que jauriineein tenojite, jerichanetojoein: ‘Chamute cacha belaaain coaraau, ichaajenihane ijiabereeo belaaaine rijitoejein,’ nae. ⁴⁰ Caa coroatajai rauhite, jataain nelateein cana ichao rai tenojoi ne. Acatechu nii Moisesa aitoonjoa rauhichuru cana relaauruha *profetacurune* jaan rauhi temuraneein ne,” nae fariseeocuru rai Jesoso.

Cha caje nefoeratenaa ne Curisito Mesihasi.

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Nitohaneein jaiti netaojiaain ita aina neuruha fariseeocurune janate:

⁴² “Tonaquiche inara Curisito Mesihasi que. Cha caje nefoeratenaa neeicha ne,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Rabiri caje nefoeratenaneainte ne Curisito Mesihasi,” naain tonoraauruha fariseeocurune janate:

⁴³ “Chasiina jana nitohanihane, que aitoroatiha Cana Coaunera Suujuene jaun: ‘Canu Curuaanaa,’ naelu Rabiri, Curisito Mesihasi que. Chaen techu:

⁴⁴ ‘Canu Curuaanaa raite:

“Cau carohan,
caraotono nichajai que nelauriaau,
ii que nejeratenacaauru amuritiin
ii tijia asaee tenajaanune reentiaaincha,” nae Cana Coaunera,
naain belu Rabiri.

⁴⁵⁻⁴⁶ Aihana jaun, chasiina Rabiri caje nefoeratenaa nere Curisito Mesihasi: ‘Canu Curuaanaa,’ naalu rai Rabiri natiin,” naa acaauru rai Jesusone janate, le erenaanejeeiniji tonoraurenihane jaun, inae nii caje coaanein, caje cha bajanaa jerecurene fariseeocuru.

23

Fariseeocuru aina, Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaurera ichao biha Jesusone

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nii baihate, ecu nenacaauru cachaauru, chaen aina nerelanaa nichaanune, naaonjoainichaanune rai:

² “Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaurera aina fariseeocurute, aitoha nii rauhine jaan belanaala joaenreen cuain cachaauru relaaure. ³ Atiin acaauru ere tonoraain acaauru aitoonjoa ichacuche. Nete laen caohachaene chaachacuruhane rijijieein cha ichaguichene, tonaain ereeuruhane nihanatiin, enaacha leeocheeinin chaachacuruhane jaun.

⁴ Nitohaneinte, nii chabana nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainenihane cachane saijieein, cachaauru rai caaintati ichaonaa teeure, nii acaauru nihanatiin nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineralanaala.

⁵ Nechu caohacha ichaa nocoetocuruhane coaracuruha cachaaurune coinata, nitohaneein neeure. Nii jaunte, rai naurichuru, rai bijihuru

cuhane, naaonjoaain Moisesa rai Cana Coauneraacha tenojoin rauhi lae-nanohineein nenea amauruhane rautatoore. Chaen techu jataain nelatiha nocoetocuruhane jaan coujunacanu que, cajione ererianohineein nenea jiaainne maajejin aihure. ⁶ Nii rijijieein techu niha lenonena jaauru rori caohachaauru janijiin ichoae nelauriaain lenoneein, sinacoca asaene maajejin enooruhane, rori caohachaauru janijiin nichoae nelauriaaure. ⁷ Nitohaneeruhane jaunte, bero cuhane acaauru que tacaain, acaauru que suujua acateein iriha cachaaaurune jereein: 'Cacha relaera,' naa acaauru rai cachane jereinchuru aihure.

⁸ Nete laen inara: 'Canu relaera,' naain inara rai iriha cachane jereein nenea naineneeiche, satiin inara ita nejeraneein neeichene jaun, leinjiincha niha inara Relaerane jaun. ⁹ Niheichu nainiheiche chuni rai: 'Canu inaca,' naain erenaa nainiheiche, leinjiincha niha inara Inaca dedeeune jaun. ¹⁰ Niheichu nainiheiche: 'Canu curuaanaa,' naa inara rai cachane jereein neeichene, leinjiin Curisito nichaaunne inara Curuaanaa neein nihanune jaun. ¹¹ Nitohaniane jaun, leeochoaauru amuritoheriin nenea coaauca chunocoha inara janane, cha lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanemiin. ¹² Nitohaneein leeochoaauru amurijiriin nenea jerenacaaurute leeochoaauru fautaain tenojoinereein. Jana leeochoaauru fautaain neite, leeochoaauru amuritoheriin tenojoinereein.

¹³ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureeraauru aina fariseeocuru. Inarate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jerecuruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. Inara netonai que ichaonaa naineneeichene jaunte, que ichaaoruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. ¹⁴ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru, autanaauro loreri nihanatiin ruluhin neeichene jaun. Nitohaneein ichaohichene aninoaeraneite, Cana Coaunera bajaachene carajaain bajaaiiche. Nitohaneein neeichene jaunte, jataain caseteco coaraa curiquicheein inara.

¹⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureeraauru aina fariseeocuru. Inarate chauratane sacuritaain cucuana cuhaneeruru amuhemujeein cachaauru ariiriiqueiche, nechu jataain Cana Coaunera esenetaera niha nocoetiin relanajaaichene, coroata saain inara amurijiriin moconajaera cachaneein neeuruhane coina.

¹⁶ Coaraain nainacuche inara maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneein nenacaauru. Inarate chunocoha, Teenforo coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein nii naitonjoa ichaeniha cachane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen Teenforo corujele oro coreniha chaachaain nihane coina aitohane jana, chatohanai ichaain nenihane cocoaeraane que aitocoiche. ¹⁷ Aaso aina maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelatein nenaane orona. Tana nii Teenforo coreniha que banijiaineein niha nii orone jaun, jataain nelateineein nihane coitucuhichene. ¹⁸ Chaen techu: Chunocoha, Cana Coaunera que banijiai lenonecuru mocohichene jaan rori- *altar* coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein ichaenihaane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen, nii rori- Cana Coaunera que banijiai iniho mocohichene jaan- *altar* ichoae nenea coreniha cha ichaane cachane coina aitocoichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala ichaane coina aitocoiche. ¹⁹ Maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateineein ne. Nii Cana Coaunera que banihatein tenojoin inihona, ainihane rorina. Tana nii rori coreniha Cana Coaunera que banijiaineein niha nii inihone coitucuhichene. ²⁰ Aihane jaun nii rori coreniha chaachaain

nihane caina aitoa chunine, nii roriicha coreniha coatiha icharinaain, nii nichoae nenea corenihane maajeinte ichareein. ²¹ Jana Teenforo coreniha chaachaain nihane caina aitothane, coatiha Teenforo corenihacha ichaane caina aitorinaain, Cana Coaunera quene maajeinte aitorein ecu nihane jaun. ²² Jana dede coreniha chaachaain nihane caina aitoa chuninete, Cana Coaunera nelaurianajanein niha dedene jaun, Cana Coaunera quene maajein aitorein.

²³ Coaraain nainacuche fariseeocuru aina Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurerauru, inaraacha ichai coitucuhin ichoaneiechene jaun. Caohacha ichaa nocoetiinte niqi jataain ansijiin laaojiri niha natiin Cana Coaunera rai teeiche. Nete jataain nelatei Cana Coaunera rai rauhi tonoraain neneieche. 'Caohacha nejesinaacha ichaain, baaso coacuelanaala neein, cairichaaajoaain leochaauru coaraain, Cana Coaunera ere tonoraain aca jerihane rijijiein que asiin cha ichaelanaala neeuche,' naa Cana Coaunera rai rauhine sainejein tonoraeneieche. Nii leocha jianelanaala nii rauhi aitoonjoa ichaquichenete caohachae. ²⁴ Inarate, maosa rijijiein nenacaauru cachaauru relaeranein neeiche. Jataain ansijin laaojiriniha natiinte niqi tonoraain niha cachane jerein neeiche. Nete jataain banejelanaala baaso ichaain neeichene coaraain coitucunaa naineneieche.

²⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurerauru aina fariseeocuru. Inara cacha coritaera nequichenete, acau cohichene jaan janoriicha culeequiche. Nete cuhanai culejeneiechene jaun jataain calanine cuhanai. Nii rijijicha inara suujua cuhanai, inara suujua cuhane coacuhin baasoneein cacha basijiaauihin, inara amute cacha caje cha chunaain, naaonjoainchene jaun. ²⁶ Cha coitucuelanaala nitajenaa neein nenacaauru fariseeocuru. Jauriaanejein nii acau cohichene jaan janori culeequichene rijijiein, nii inara suujua cuhanai itolere baaso ichaquichene jaan caaun calaninein niha inara suujua cuhanaine jaan jaaochete, somaraain neeiche.

²⁷ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, aiha atanebana airichai nichajaine rijijiein somaraain, jana asaun itolere onaa bucuuru calani sirihaane rijijicha inara suujua cuhanaine jaun. ²⁸ Nii aiha atanebanane rijijieinte, cachaauru nota rai, inara jaberocohacha cacha caohacha tocohaneein inanacae. Nete, inara suujua cuhane casajenetiin, cacha coritaeraniha caohacha ichaa nocoetiin aachene jaun, leinjiin calani rijijiein neeiche. ²⁹ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, inaraacha ichai coitucuhin ichaeneiechene jaun. Casajenetohichene jaunte, nechu cacha coritaeraniha, nii inara foerateracuru sonojoihunru *profetacuru*, cacha caohachaain suujua coaraauru, naaonjoainuri cojunaca ichaquiche ajeri caje, caohatiin itolere que corjueletein. ³⁰ Nitohanein ichaainte: 'Cana foerateracuru jinichaain ichaohacachelune jana nihane, coatiha acaauru coroatajane rihahacache, *profetacuru* sohin jaoruhane jana,' naain ereeiche. ³¹ Niritiinte, inara raajenihane, nii inoanlu *profetacuru* sohin jaoreralu nefoeratenequichene coitucuhiche. ³² Inae nitohanein nunuheteeuruhalu inara foerateracurune jaan besautiaauche.

³³ Acanocuru, acano caje nefoeratenacaauru. Coatiha usi tabai jana caseteco neriquicheinne caje nichoteriheiechene. ³⁴ Nii coinete inara rene *profetacuru*, cha cojoeluinanaa inaurera, cacha relaeracuru, naaonjoainuri letoaanune jana, tabaauru sohin jaohin, coroso que tabaauru teein, tabaauru faohariquichein sinacoca asae teein. Chaen techu, neseeuuru

neseeuu naineen arinajariquicheein. ³⁵ Nii jaunte inara, satiin cacha caohachaauru atinanohichuru coreniha caseteco coaariquicheein. Caohachaaain suujua coaraa Abeli atinaauruhalune que nunuheteen, Cana Coaunera rai jelai teein nena teuruhane jaan rori rohan nena *santu-ario* rohan teein inaraacha soilu- Berequihasi calaohi Sacariasi que tiaa-joaain, caseteco coaraa curiquicheein. ³⁶ Esinae rauhijiriinte nitohanihane coreniha, caseteco coaracurureein caa enene nenacaauru cachaauru,” nae Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru rai Jesoso.

Jerusalem cocoaichacuru coreniha chanaa Jesosone

³⁷ Niritohane baihate: “Cairichaaajoaache Jerusalem cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru *profetacuru* sohin jaohin, Cana Coaunera ere beracuru bodoosiiche ajeri quene jaun. Araai saaine niqii, ii cocoaichacuru ranaa jereun, nitaro asae calaohichuru taojiaa ataoharine rijijieein. Nete canu esenetaeneeichene jaun canu rene unaa jereeneiche. ³⁸ Aonacuche. Ena caje coauneein, inae inara aina nerihaaunni. Aihana jaun, inae nerinaain inara beraicha. ³⁹ Inae nacoauneein canu coariheechieein, turuhanane bana: ‘Caa ena turunaa Cana Curuaanaa coroaecuruline satiin chauratane que nenacaauru cachaauru,’ nariquicheeine que tiaaajoaain,” nae Jesoso.

24

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesosone (*Mr 13.1-2; Lc 21.5-6*)

¹ Inae Teenforo caje mituhin jelai caje amuhane rai niha Jesosone janane, rohan nichuuntaacoain caohatiin ichanohiniha nii Teenforone coaracaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte: “Caohatiin ichanohiniha caa Teenforonena coarajeiche. Esinae rauhijiriine inara rai aitoon, coatiha nii leinjiinniji ita ichoae nerinaain caa ena inaraacha coarajei ajeri, inae satiin nitajerichaaaine jaun,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Nacoauneein tururichaaain Curisitone bajaauruha aina nerelanacaaurune (*Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24*)

³ Nii baihane, Oliboneein acaauruhacha curuaatei ichtane ucuunno cuhacaanu, ecu turuhin jelai lauhcoha Jesosone jana, rohan nichuuntaacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nitohaneein rohan nichuuntaainne:

“Canacaanu rai nii chaitoonjoan beeinene jerichaanu Curuaanaa. Chabana nacoauneein cau tururiquiin. Chatohanaicha inae turuhe lalajeeine jana, ii turu cojoinaca beraneen coarichaanuhin, inae saelalajiha cana janonaane bana,” naain caje bajaacaanune janate:

⁴ “Caohachaaain necohalajiin neeuche, nabana inara coritaauruha chunocohacurune coataara. ⁵ Arajii cachaaurute, canu niha nocoetiin inara coritana jerecurureein: ‘Canune Curisito Mesihaseeunra,’ naainte, arajii cachaauru coritaaurureeincha. ⁶ Niha sonaana cau, tajiha, naonjoaaine coitucuhichene, jiaonriha nesoonetohichenera, nitohanihate cureein nii ajinihara. Nete, nitohanihane nihanatiin, jaiti cana janonaa satono que turueneereincha. ⁷ Nejelau lauri nenacaauru ainate, sonaana que neeurureein leeocho lauri nenacaaurura. Nejelau atane que nenacaauruniha niinte, leeocho atane que nenacaauru aina sonaana que neeurureeincha. Chaen techu, itolere sacuritaain niha mijetenane jana, araai laurii atanecuru que niha cureein carorara. ⁸ Nitohaneeinte nunuheca cureein,

inae cana cojoanona satono que turuhelalajihane jana, jataain inaderaauruha cachaurune jaan cojoanonaara.

⁹ Nii jana inarate tenojoiniha curiquicheein cocoinanacaaihuri rai, inara faojoaain, inara atinaain, naaonjoaain inara teuruhane coina. Chaen techu, satiin cachauru, canu coreniha inara que nererojoecaeriin neeurureeincha. ¹⁰ Nii banate, arajii canu esenetaera niquichene, inaraacha esenetai jianeein, ita que nererojoecaain, nejesinajeein ita colurujueein ita teriquicheein cocoinanacaaihuri rai.

¹¹ Arajiite *profetaniha* nocoetiin turuhin namute cachauru coritaauruhane, acaauru esenetaaurureein arajii cachauru. ¹² Nitohaneente, jataain baaso coacuhin inae ita belaihuruhane jianeein niha cuurureein cachauru. ¹³ Nete laen, nii niicha esenetai esenetaane nunuhetihane caje coauneein, jerichanejeein satono que tiaain sacuera nichotereeincha. ¹⁴ Caa ena nena ichtaonaa erenaa raotono quicha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaate, satiin chauratane sacuritaain benojoinereein, satiin cachauru inae coitucuuruhane jana, besaute que turuha cana cojoanonaane coinara.

¹⁵ *Profeta* Danieriicha laenailu reretaain coarate nii coitucuhin nichotena nainereein. Aihana jaun, inae nii Teenforo asaee jela teein Cana Coaunera que banijaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratena casicheine coaraqichene, ¹⁶ Jodeau nenacaauru sorooruhine ichtatane ucuunno que cuhincha. ¹⁷ Jana, rai loreri janori ichoae nena, jiaonriha fauhin rai rucuhele raane. ¹⁸ Jana rai nocoana jana nena, jiaonriha rai nenajau cauhin rai cajione ranaa coaacane. ¹⁹ Jataainte cairichaojoaurureein nii cojoanona que turuhane bana ausurineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichauru enecuru, naaonjoainuri. ²⁰ Cana Coaunera bajaache, nabana jelarona bana, niheichu nebetacana cojoanona, naaonjoain bana niha nii sorohichene jaan cojoanonaane coata. ²¹ Nitohaneente niha cureein jataain necairichanaa tabai, cana necoaauna caje coauneein nii chabana niha nitohanaine que airijiin niheichu nerinaain nii baiha. ²² Jana, nii cojoanona sarotiaeniha Cana Coaunerane, satiin cachauru nichotena nainecururihei. Nete, atiin sarotiareein, janiin niicha ranojoihuru belaitohane jaun acauru coreniha.

²³ Chunocoha inara rai: ‘Caute ne Curisito Mesihasiha. Chajaaun tejian coanicha,’ naa inara raine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁴ Turuururichaain inara rene casajeuru *profetaniha* nocoetonacaauru aina Curisito mesihasiha nocoetonacaauru. Nitohaneein turuhinte, itolere cojoelanacojoi ichacurureein, janiin Cana Coauneraacha ranojoinurune maajein coritana nainecuruhane coritacuruhane coina. ²⁵ Nitohanihane ajinihane inara rai beean, caje coitucuhin nainaan ichtaohichene coina. ²⁶ Aihane jaun, inara rai: ‘Nota tajiha cacha areroote ne,’ naauruhane nihanatiin jiaonriha cuhichene. Niheichu: ‘Nocoe caute ne nasiincha,’ naa inara rai chunine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁷ Charijieein teeinti, enoto mitu nichajai caje jilenetoha jiacane enoto soo nichaae kuhine, satiin coanojoi ne. Nii rijijieeinte, satiin coanojoiniha cureein, inae nacoauneein cau turuhanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaanne bana. ²⁸ Charijieein teeinti, niha caanii setune que fauha ichtarane caje coitucurae. Nii rijijieeinte coitucunojoinereein turuhanu canu Curisitonichaanne bana.

Tururichaain acaihaniji cacha calaohineein nejanoanaane
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Inae nitohaneein niha nii necairichanaa tabai cojoanonaane janate, nocohenaneein nerotoreein enoto cono. Atene netonaite, conohane jianereein

nii cojoanonaa bana. Jana arasijieeurute, dede caje naluurureein. Dedeu nenacaauru nihanatiinte nerurujuaaurureein.

³⁰ Nitohanihane janate laen, inaacareein dede caje inae fauha uhanu canu acaihaniji Cacha Calaoehineein nenea nichaaunne bera. Nii jana, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaaurute, jataain coasinacaaun chanaain coaracuruhane janane, dede sacari jana uhin fauha ureunni acaihaniji Cacha Calaoehineein nenea nichaaunne, jataain necao-hachaaain itolere ichana nainein nelatein. ³¹ Nitohanein turuhinne canu letonocuru anjeraauru letoareeunni, tonijiaain jaaiha totein, satiin chauratane sacuritaain, itolereinein satono tinonoritiin nenacaauru janijiin canu ranojoinunri cachaauru taojiaauruha canu raine coina.

³² Aihana jaun, caa uhera que inara relaunne jaan que nerelaache. Charijieein teeinti, inae rai nunecuru caohatonanaain alohacoaain ujuanihane caje, inae cataainjia ajaanaane coitucuhiche. ³³ Nii rijijieein, caa inara rai caitoonjoa tochanihane coaraguichene, inae turuhelalajihanu acaihaniji Cacha Calaoehineein nejanoanaa nichaaunne que nainacuche.

³⁴ Esinae rauhijiriinte, jaiti ooreniha caa enene nenacaauru cachaaurune jana aicheein. ³⁵ Dede aina chauratanete nitajeeurureein. Nete laen, nitajeneerein, caa caitoonjoa nainane reetiaain, canu ere. ³⁶ Coatiha laen nihei chuni, rai cojoanonaa aina, 'Naaonjoain rijiu tiaainte aicheincha,' naain nii coitucuera. Niheichu, Cana Coaunera letonocuru anjeraauru dede u nenacaauru nihanatiin coitucuuruhi; niheichu canu- Calaoehinichaaune saijieein coitucuhaaun canuhetonai. Acaihaniji canu Inaca Cana Coauneraachate, nii coitucuhin ne.

³⁷ Nihalu Nohene bana aihalune tochaneente aicheein, inae nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji Cacha Calaoehineein nenea nichaaunne cojoanonaa que turuhane bana. ³⁸ Coaracuche nachuhinti, jaiti uheniha elo tabaine jana, rai bote cuhane fauhin enoha Nohene que tiaaojoaain, raotojoein lenonein, acuu cohin, necohansajiaain, naaonjoauruhalu cachaaurune. ³⁹ Nejetaote laen, urichaaain elo tabaine coaujeeurenihane jana, uha elo tabaine jaun jetao, jitariin acaauru jocalu ne. Nii rijijieein nechuu, coohatejeeurenihane cachaaurune jana, nacoauneein turureunni acaihaniji Cacha Calaoehineein nejanoanaa nichaaunne. ⁴⁰ Nii turuhanune rijieoritiinte, ocoana jana neeurureein coroatajai cachaauru. Leinjiinte, amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein. ⁴¹ Nii jana, coroatajai enecurute, tutune jaa neeuruhane jana, leinjiin amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein.

⁴² Nitohanein: 'Cuu tiaainte, turuha ureein canu Curuaanaa,' naain coitucuneeichene jaun, tururichaaunnine que nainaan ichaaoche. ⁴³ Charijieein teeinti, leinjiin cacha: 'Cuu tiha janotiine janate turuha ureein cau asijiauto,' naain coitucuhane que nainaan jaun, nii chuni rai loreri asaee enohane jerehanaala caohatiin rai loreri berahane jaun, nenere basijiaera. Nii rijijieein inara netonai jatoroaaain neeuche. ⁴⁴ Aihane jaun, Cana Coaunera Calaoehi cacha caje nejanoanaa nichaaunne turu cojoanonaa coitucuneeichene jaun, inara netonai nainaan jatoroain canu cohacuche.

Fatoroon ere tonoraain nenea cacha aina, fatoroon ere tonoraelanaala nenea cacha

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Cha teeinti letoaain ratiriha rai fatoroonne tonoraain, inae cuu tihane jana rai loreri asaee nenacaauru cachaauru coroaate, ⁴⁶ nii jataain raotojoein neeine, nii letoaain ratirihane jaan ichajihane jana eruha nii rai fatoroonne. ⁴⁷ Nitohanein rai fatoroon aitoonjoa tonoraain icharate,

esinae rauhijiriin satiiin rai niicha sirii beraichaneein tereein rai fatoroon. 48-49 Nete laen: ‘Jaitijiecha carajareein rai fatoroon,’ naain nii leeochoaauru letonocuru faojoaain sonajaain, ajetoriaacuru aina netaojiaain lenoneein ajeein, naonjoaan, 50 cha cohatejelanaala nihane jana turuhane, nii nechua aansai letono casetecareein rai fatoroon, 51 caseteco coaracuruha nechua catcha critaata Cana Coaunera coitucuha nocoatonacaauru rijiijiein. Ecute catu rioneein chanareein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

25

Lechooncai ranunaauru ichanohi que erenaa

1 “Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha lechooncai ranunacuru nisirihatena beseta quene rijijie. Nii lechooncai ranunacurute, rai cono erene que mocohin nenaamaain, nii nisirihatneni cohaca cuure turu jana raauruhane coina. 2 Nii lechooncai ranunacuru caje, saokuui ranunacurute, niicha ichai que caohachaaain coacuelanaala icharaauru ne. Jana, leeochoaauru saokuui ranunacurute, jataain nainaaain niicha ichai icharaauru ne. 3 Nii saokuui cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurute, rai cono amaauruhane saijiein, nacoauneein noitecuruhane jaanu erene amaaure. 4 Nete laen, nii saokuui jataain nainaaain nenacaauru, rai cono amaauruhane choae tacaain, le botichananaain rai noinu erene amaaure. 5 Nitohanein cuuru jana, jaiti turueniha nii nisirihatnenine jaunte, inae siniitoruhane jaun, satiiin sinihure nii ranunacuru. 6 Nii janate, inae dede catai rijiu: ‘Inae uha nii catcha nisirihatneni. Chajaaain que tacaain rauchera’ naain toniha eheonane jaunte, 7-8 nimichucutaain rai cono noitecuruhane jana, nii saokuui cha coacuhelanaala nenacaauru ranunacuru, nii saokuui nainaaain cono noinu que erene uhaurera rai: ‘Atiin canacaanu sihuche aansijiin, nii inara cono noi erene quera. Inae saa rai noi erenene jaun, jaca canacaanu conone jaunne aitocaaunura,’ naauruhane janate: 9 ‘Nainihaacanuta. Inara sihaacanune, canacaanu rai nihanatiin nerihane coalanaalata. Chajaaaincha que necoreteeuruhane jaun cuhin, coretenichuchera,’ naaure nii rai cono noinu amaaain canacaauru ranunacuru. 10 Nete nii rai cono noinu erene coretiha cuuruha nii saokuui cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurune jana, inae turue nii nisirihatneni catcha. Nitohanein turuha nii catcha nisirihatnenine janate, aina jiniiquuin loreri asae enooruha beseta que nii saokuui ranunacuru nainaaai nenacaaurune jana inae nefue acuujuu. 11 Nii janate, inae nii acuujuaniha turuhin: ‘Curuaanaa, atiin canacaanu rai acuujuu joaracaane canacaanu netonai enohacaanu,’ naauruha nii saokuui ranunacuru cha coacuelanaa nenacaauru, rai cono noinu coretecuruhane caje turuhinne janate: 12 ‘Esinae rauhijiriin inara coitucuhanune coalanaala,’ nae acaauru rai nii curuaanaa. Nii rijiichate cureein Cana Coaunera Cojoanonaate.

13 Aihana jaun, itolere bana nii que nainaaai jatoroaaain ichaaoche, ‘Naaonjoai janonaa banate aicheein. Cuu tiariinte aicheein,’ naain coitucuneeicheene jaun.

Cachaauru rai coriqui tein ratiricha fatoroon rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaate

(Lc 19.11-27)

14 Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin catcha coriajai atane cuhane jaun, rai catchaauru cotijiaain, acaauru que coriqui beraichatera rijijie, 15 leinjiin rai saokuui oaraacai coreneein nena coata caje coriqui te. Jana leeochoa raite, coroota oaraacaain te. Jana leeochoa raite le oaraacaain te, le

cachaauru rai coretena nainecuruhane jeonijihanaain teeinte amue. ¹⁶ Nii saouqi oaraancaain raera cachate, nii coriqui que rucuhale coreteen, que necoreteen saouqi oaraancaain nii coriqui joJoe. ¹⁷ Jerichanejeen techu, coroata oaraacaain niicha rai joJoe nii coroata oaraancaain raera cacha. ¹⁸ Nete laen, nii le oaraancaain raera, niicha bajei atane jachu cuhane nii rai fatoroon tenojoi coriqui asi. ¹⁹ Nii baiha carajaain catiaainte, inae turue nii acaauru curuaanaa coriqui tein ratiricha. Nitohaneen turuhinte, nii acaauru rai niicha tei coriqui coreniha acaauru rebe bajaee. ²⁰ Nii saouqi oaraancaain raerate ichoaichaniha turuhin: ‘Curuaanaa, nocoha taolu canu rai, saouqi oaraancaain iicha tei coriqui. Nocoha chaen leeocho saouqi oaraancaain joocaaune jaan,’ naain, nii coriqui niicha joJoe tiha nii rai cachane janate: ²¹ ‘Jataain caohachate ichaaicha, jelai amuritoriin nenea beraichaneen ii tereunnicha. Aihana jaun, chajaain caloheri asaee enoote jiniiquiin rachoojihacara,’ nae nii curuaanaa. ²² Nii baihate turue, nii cacha coroata oaraacaain coriqui raera. Nitohaneen turuhinte: ‘Curuaanaa, nocoha taolu canu rai coroata oaraancaain iicha tei coriqui. Nocoha chaen coroata oaraancaain joocaaune jaan,’ naa nii coroata oaraacaain raera cachane jana jetaote: ²³ ‘Jataain caohachate ichaaicha, coroatajajei aina caohachaain erena tonoraain ichaine jaunne, jelai amuritoherii beraichaneen ii tereunni. Aihana jaun, chajaain caloheri asaee enoote, jiniiquiin rachoojihaca,’ nae nii curuaanaa.

²⁴ Nete laen, nii le oaraancaain raera cacha turuhin: ‘Curuaanaa, nechu aansai cachaneene jaun, temueneene jaaunru jelai caje temule raain, ii ocoanelanaala nenacaauru caje nihanatiin temule raain, ²⁵ naaojoaaine jaunna ii coasiha, atane jachu cuhane nii coriqui asihun. Nete cau ne nii ii coriqui,’ naain nii coriqui cainaa nii cachane jaunte: ²⁶ ‘Iite, canu cacha baasoneen bajeriti cacha neei. Inae raotojoeen canu temulenelanaala nenea niha natiin raain, canu ocoanelanaala nenea caje temule raain naaojoaanune coitucuhine saijjeen, ²⁷ chanuna chaen, canu coriqui amaain teneei banco cuhane. Bana nitohanihane jana nihane, canu turuneene nii banco cuhane neen nejoocone jaanne maajeein rareeun,’ nae nii curuaanaa. ²⁸ Niritiinte, ecu nenacaauru rai: ‘Caje nii le oaraancai niicha sirii coriqui ruluhin, nii lechoonca oaraancaneen siricha rai teeuche. ²⁹ Nitohaneente, siricha rai jataain jelai amuritoheriin tenojoinereen, jelai amuritoheriin sirihane coina. Jana, cha sirilanaala nenaate, acaihaniji niicha sirii, jitariin caje ruluerareen. ³⁰ Aihana jaun, caa canu cacha baaso cha coitucuhi mucuhin, naain airiniha nocohenaanau jaaochete, ecu neen mainajeen chanaaine,’ nae ecu nenacaauru rai.

Rucuhenoinerichaain baaso icharaauru aina caohacha icharaauru ichaone

³¹ Inae rai cono caohacha que conohin, rai anjeraauru cataaun uhin turuhin rai rori- *trono* ichoae nelauriaanu canu Cana Coaunera Calaohineen cacha caje nejanoanaa nichaaune banate. ³² satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru turuureen canu acatiha. Nitohaneen nacatiha turuuruhanane janate, carenerocuru caje, jelai tein cabraauru lereha carenero beraichane rijijieen, ³³ raotono nichajai que, nii janijiin niicha ranojoihunru- rai cachaauru tein, najaabiji nichajai que nii rai cachanelanaala nechu aansaneen nenacaauru tereen. ³⁴ Nitohaneen jelai tihacoaain lerunajaainte, nii raotono nichajai que nenacaauru rai: ‘Chajaauche cajiha satiin, nii canu Inaca rausiaenojoeen neiniquichene. Chajaauchete, cana rai chauratane coaunaane caje coauneen, inara que banihateen canu Inaca Cana Coauneraacha rucujuei Cojoanona que ichaohiche. ³⁵ Inarate,

mijitichaaunne canu coroaateein, cocoirichaaunne acau que cacocaain, canu nesurunaja colane amuhemuhecaaanne, canu nesurunajaanu teein, ³⁶lanaa canu rai cajionene, carai cajione teein, cunaitichaaunne turuhin cacoharaain, caresero cuhane nihanune jana, turuhin canu coaraain, naaonjoain canu rai nelateein nerejetocoiche,' narichaaunni acaauru rai canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune. Niritocooaun acaauru raine janate: ³⁷'Curuaanaa, esinaaena mijiteeine ii coroaateein, cocoireeine ii cocoaain, ³⁸ii nesurunaja colane amuhemuhequine, ichei ii nesurunaja teein, ii cajione colane neeine, ichei cajione teein, ³⁹cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaine turuhin ii coaraain, naaonjoa rejetocooaanulura,' naauruha rai nii couluuonojoi suujuaquiin nenacaaurune janate: ⁴⁰'Satiin canu nejeraauru cairicheinejeein nenacaauruhacha latei terejetocoichenete, canu rai tiha nii terejetocoichelu,' naain acaauru tonarareein nii acaauru Curuaanaa *Rey*,' nae acaauru rai Jesoso.

⁴¹ "Niritohane baihate, nii najaa biji nichajai que rai cachanelanaala nenacaauru rai: 'Naain cacaje amuhin, moconajaera aina rai letonocuru que banihateein ichanohin chabana jacanaa charanejeein nenea usi rene cunichuche, nii coina neiniquichene jaun,' naain usi rene letoanajareein. ⁴²Niritiin usi rene letoanajaainte: 'Inarate, mijitichaaunne niha natiin, canu coroaatelanaala, cocoirichaaunne niha natiin, acau que canu cocoaelanaala, naaonjoa rejetocoichelu. ⁴³Niheichu canu nesurunaja colane amuhemuhecaaanne niha natiin, canu nesurunaja tiheeiche. Canu rai lanaa cajionene niha natiin, canu rai tiheeiche. Niheichu cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaanune niha natiin turuhin cacoharaheieche,' naanu acaauru raine janate: ⁴⁴'Curuaanaa, esinaaena ii coroaatelanaala, cocoireeine ii cocoaelanaala, ii nenajanu lateeine ii rai telanaala, cajione lateeine ii rai telanaala, cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaaine jana turuhin ii coaraelanaala, naaonjoan rejetocooaanulu,' naain bajaauruhane janate: ⁴⁵'Esinae rauhijiriinte, satiin cairicheinejeein nenacaauru cachaauruacha latei teneeiche canu raite nii teneeiche. ⁴⁶Satiin nitohanein nenacaaurute, chabana sanaachara caseteco que neeurureein. Jana, coluunojoi suujuaquiin nenacaaurute, chabana sanaachara ichaonaa que neeurureein,' naain tonoranaareein nii acaauru Curuaanaa *Rey*,' nae canacaanu rai Jesoso.

26

Jesoso mucuuruhane coina que ereereecuruhane (Mr 14.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Inae cachaauru rai niritohane nainainte, niicha relai nimaanune rai:
² "Nii coitucuhichene rijijieinte, coroaata janoi cuhane nereein Fasocoa beseta. Inae laen Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne mucuhin teeururichaaain coroso que catinaauruhane coina," nae Jesoso.
³ Nii bananeeinte, saseredotecuru curuaanaa curuaanaa Caifasi loreri asae ita taojiaaure saseredotecuru aina Jorionichaanune bichauhenaauru,
⁴ Jesoso mucuhin, nechu nohaneein colurujueein sohin joerateeuruhane que coaacuruhane coina. ⁵ Nejetaote: "Nainihaacache beseta cojoanonaa bana ichacaachene, nabana cachaauru suujua rorohecana coataa," naaure jetao ita rai.

Jesoso ichoaete nejujuaauruhane jaan choohite leinjiin ene. (Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betaniau, “Nabero caje nerautanaa,” naain niicha curuaatehuri- Simoon loreri asae niha Jesusone janate, ⁷ ajeri coreti caje ichanohin boticha laao-joiri cuhane, le curuhin jujuhin- jataain coretiin nenea amaaïn jetao, rori ichoae lauhecoha Jesusone jana, coturi ichoae nii jujuhi choohite nii leinjiin ene. ⁸ Nii coaraante obajein:

“Chanuna jataain coretohane saijieein, catohanein jujuhi lanaje caa ene. ⁹ Bana jataain coreein que necoreteein, nii rai core coriqui que, cairichei-huru coroatajanelanaala,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹⁰⁻¹¹ “Chanuna niritiin caa ene rohecaaiiche. Jataain canu rai caohachate ichae caa ene. Inae itolere bana inara aina nerihaaunni. Jana, cairichei-hurute laen itolere bana neeurureein inara aina. ¹² Caa jujuhi choroha cajabereeo ichoae caa enenete, canu conautecuruhane coina cajabereeo ru-cuheca ichae. ¹³ Esinae rauhijiriinte, cana rai chauratane sacutaain caa osa caje nichoterichaaïn cachane jaan que cachaauru relaauruhane jaanru, caa cajabereeo ichoae jujuhi tiha caa ene quene maajeein cachaauru rai ereerureein. Nitohaneinte, coaunojoinereein itolere bana caa ene,” nae Jesuso aina nerelanaa nichaanune rai.

Jesoso coulurujiha Jodasine
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Nii jana, nii aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja neein nenea Jodasite, saseredotecuru curuaanaa coaraa cue. ¹⁵ Nitohanein cuhin jetaote:

“Inaajoaain carai coriqui tenaa nainequiche, inara rai Jesuso tihanune coinata,” naain caaauru caje bajaane jana nichata chooncaain coata caje nenea coriqui teeuruhane coina rai aitocure. ¹⁶ Nii jaun jetaote, jelai neeorihane jana inae acaauru rai Jesuso tenaa nainihane jaan que coacuhin jetao, amuhemuje Jodasi.

Aina nerelanaa nichaanune aina janotiin lenoniha Jesusone
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Inae nunuheca jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan beseta Fasocoa cojoanonaane janate, Jesuso rohan nichuuntaacaanu:

“Chu Fasocoa cojoanaa nunuhe cojoanotiin que, canaacha quiinene lenone ichacaaunne jereeita,” naain Jesuso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁸ “Chajaain taa neseeu leinjiin cacha loreri asaae cuhin: ‘Cacha relaerate ichai, “Inae canu cojoanonaa que tihane jaunne ii loreri asaae ureeun, cuu canu aina nerelanacaauru aina Fasocoa beseta bitoanune coinara,” naain aitoroate ii rai,’ nanichuchera,” naain canacaanu caje tabaauru letoae Jesuso.

¹⁹ Niritiin letoanajaa Jesusone jaun cuhin, nii naitoonjoa rijijieein Fasocoa cojoanotiin que canacaanuhacha quiinene lenone ichacure aina nerelanaa nichaanune tabaauru.

²⁰ Nitohaneinte, inae nocohecane jana, lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune aina lenoniha ne Jesuso. ²¹ Nitohanein lenoniha nihacaanune janate:

“Esinae rauhijiriin, leinjiin inara cajete, cacoelaichaneei neeichene saijieein, caque nejeratenacaauru rai cacolurujueein, acaauru rai caetereincha,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne, ²² jataain inaderaain le cahanichaanune:

“Curuaanaa, canu quenacha aitohi,” naacaanu satiin aina nerelanaa nichaanune janate: ²³ “Caa ojoaichu cuhane faan setejiarichate nii colurujueseen caetereein. ²⁴ Nitohaneene, canu que aitiin laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoagensi cuhanena rijijieein, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nii nainaa cureeunni. Nete laen, jataain cairichaaajoareein nii canu colurujuera. Caohatorihalu niqui nitohanesihane ajiniha nejanoaenihalu nii cachane,” naa Jesusone janate:

²⁵ “Cacha relaera, canu quenacha aitohi,” naa nii colurujueranu Jodasine janate:

“Mmmjjjm, nii bajaaine rijijieeinte aicheein,” nae Jodasi rai Jesuso.

²⁶ Nitohaneein lenonichaanune janate, faan mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeuneein aina nere-lanaa nichaanune rai tein:

“Caa quihuche. Caate, cajabereeo nenaaneein ne,” naain canacaanu rai teinte, jerichanejeein nii faan ichaane rijijieein ²⁷ acau cooruhane jaan curu cuhane, conacai bino mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naane baiha canacaanu rai nii conacai teinte:

“Satiin jiniiquiin leruune leruunein caa conacai cooche. ²⁸ Caate ca-coichananein arajii cachaauru caohachanu que canuhacha ichaneni co-junacaneein chorohi jaonjoinereein. Acate arajii osaonacaauru que su-ujua acaterichaaaine caina orichaaunine cojunacane. ²⁹ Nena laen, inae nacoauneein inara aina jiniinquiin, caa oba caje ichanohin conacai co-enereeunni, Ofa Cana Coaunera Cojoanonaa que inara aina jiniiquiin neein nii bana ocoonanein nena bino cohacachene reentiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

*Coitucuha nocoetoenerichaa'in Fedorone biha Jesusone
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

³⁰ Nii baihane, Quiricha Inoagensi cuhane laenanoinnein nena salmo tabaauru que nenatichaanune nainaan, Oliboneein niicha curuateeuri ichatane ucuunno que cuhaaanune janate:

³¹ “Enene cojoanotiin cuhanete, satiin inara, Canu esenetaain canu que jaaequiin neeichene jianein, ita caje riaaneriquicheein, Quiricha inoagensi cuhane:

‘Carenero beraicha sohin jaaoruhane janate,
ita caje riaaneeurureein
niicha beraihuri carenerocuru,’

naain canu que aitiin besihalune rijijieein. ³² Nena inae ohanune caje ichanacaaunne, inara ajiniha Calileea cureeunni, ecu nacoauneein jini-iquiin nena cainara,” naa Jesusone janate:

³³ “Ii esenetaain ii que jaecooruhane jianein, neeuruha leeochoaurune nihanatiin, coatiha laen canu ii esenetaain ii que jaecohanune jianeri-haaunni Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone janate:

³⁴ “Esinæ rauhijiriinte, enene cojoanotiin cuhane jaiti ereniha ataohari curuaanane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin,” naa Fedoro rai Jesusone janate:

³⁵ “Airihaauni bajaata Curuaanaa. Ii aina curuaaecaain jereraa casohin cajaanoruhane coinane nihanatiin, nainihaaun ii que jaaecohanune jianein ii coitucuha nocoetoenihanunera Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone janane, leeochoauru aina canacaanu netonai, nii aitoha Fedorone rijito-joein aitocaaunu.

*Jetesemanii netiin Cana Coaunera bajaa Jesusone
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)*

³⁶ Nii baihate, aina nerelanaa nichaanune aina jelai caje amuhin, Jetese-maniineein niicha curuategieue cue Jesuso. Inae ecu turuhacaanune janate:

“Cau nelauriaain canu cohacuchena, inara tonohanau tajiha cuhin Cana Coaunera bajani,” naain ³⁷ jiniichaain Fedoro, coroatajai Sebedeoo calaohichuru, naaonjoaihunri amaain jataain nererojoeaaajoaain naanaain jetao, jataain inaderae Jesuso. ³⁸ Nitohaneein inaderaain jetaote:

“Jataaine onaanajaanu rijitocojoaain casuujua cuhane inaderaaunra. Cau nedaain, canu jiniichaain ichaaojoeain cacohacuchera,” naain ratirinajaain jetao, ³⁹ acaauru caje, nita cuhin neseonraain atane que coturi temetaain jetao: “Ofa, icheine aitoon. Bana ii jereine jana nihane, caa necairichanaa tabai caje canu rocohi. Nena canuacha jerei rijijieein ichaaine jereneeun. Ii jereine rijijieein ichaainene jereeeunra Ofa,” naain Cana Coaunera bajaane nainaan jetaote, ⁴⁰ jelaiha cuhin nii neuruha aina nerelanacaaurune jauu turuha Jesusone jana jetao, najiniha sinihuruhane jana erunajaain jetao Fedoro rai:

“Chanuna canu aina leratojoeain, sinilanaala ichaaojoeain nenea naineneeiche. ⁴¹ Sinilanaala ichaaojoeain neein Cana Coaunera bajaache, nabana chatohanai que nesaruhin neeichene coataa. Inara suujuate niqi aitona naine, nete inara jaberoco jataain nii abaantasine,” naain jetao acaauru ratiriin jelaiha nii Cana Coaunera bajaane jaan cue Jesuso.

⁴² Nitohaneein inae coroata saain, jelaiha cuhin Cana Coaunera bajaane cuhane jetaote: “Ofa, caa necairichanaa tabai canu cojuhin canu coaranu caje canu roconaa jereneeine, ii jereine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajae Jesuso.

⁴³ Niritiin Cana Coaunera bajaane caje, nacoaaunein jelaiha cuhin, aina nerelanacaauru coaraa cuha Jesusone jana jetaote, jataain banetoeje niha acaauru rai sinirenane jaun nimirichaa acaauru notane jaun, sinihuru jana erunajaane jaun jetao, ⁴⁴ ecu ratirinajaain jelaiha cuhin, Cana Coaunera bajaane nichatasatiha cue, nii jauriaanejeain aitohane rijitoejein Jesuso. ⁴⁵ Nitohanein jetaote, jelaiha nacoaaunein nii neuruha aina nerelanacaaurune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Jaitinachura caohacha nainetoejeain siniichete. Inae laen, Cana Coaunera coitucuhichuru bijiu tenojoinichaaun, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne cojoananaa que turuha. ⁴⁶ Chajaain nimichucuchete amuhacachera, inae nichuuntajihai nii acaauru rai caeteraanura,” nae jetao Jesuso aina nerelanacaauru rai.

Jesuso mucuuruhane

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin, jaiti aina nerelanaa nichaanune aina ereereeca Jesusone janate, turuha uhe, Jesuso aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroata-janein nenea Jodasi, letoanajaauruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorionichaachene bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun, enuha, sabere, naaonjoain que biji achunequiin nenacaauru arajii cachaauru uhaain. ⁴⁸ Jaiti Jesuso rene turuelanaalate, nii aina cunacaauru rai jetao: “Inae cuu turunaane: ‘Sohara cacha relaera,’ naain rai nomeri lohitorreeuni, caje coitucuhin, aca mucuhichene coinara,” naain acaauru rai be jetao. ⁴⁹ Niritiinte Jesuso rohan nichuuntaain: “Sohara cacha relaera,” naain Jesuso meri lohitoaha Jodasine janate:

⁵⁰ “Cacoelaicha, ii jereine rijijieein coaraain chatohanein caetecurumiin,” nae Jodasi rai Jesuso.

Nii janate Jesuso rohan nichuuntaain, Jesuso mucuure nii Jodasi amanojoinuri cachaauru.

⁵¹ Nii janate, rai sabere rocohitiin, que nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa letono uricho sauhitiin beuhitoha leinjiin cache, Jesoso aina cunaane janate:

⁵² “Jelaiha rai curu cuhane, nii ii sabere teeu. Satiin sabere que sonajaain jaaoreraarute, sabere que acaauru netonai sonojoiniha cuurureeincha. ⁵³ Tana ena canu Inaca caje bajaanune, canu rai lechoonca coroata lauriin anjeraauru letoanaa nainiha, acaauru aina canu coreniha ita sooruhane coinane coitucuhine. ⁵⁴ Nene naineneeun nitohanai ichacaunne. Inae rai Quiricha inoainsi cuhane, catohaneein caetecururichaaanne que aitiin laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaane nihane jaun,” naante nii mucuha unacaauru rai:

⁵⁵ “Chanuna necha aansai cache mucuha unaa tocohanein, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achuneguiin canu mucuha uhiche. Cojoanonetojoeine inara notaracaae, Teenforo asaae cachaauru relaa nenajacoon. Nii saijieeinte, canu mucunaja queneeiche, ⁵⁶ inae nitohaneriquicheeine que aitiin, rai *profetacuru* que laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaaichene coina,” naa acaauru rai Jesosone janate, ecu jelai ratiriin, satiin sorohacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru acatiha niha Jesosone
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nitohanein Jesoso mucuhinte, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa Caifasi loreri asaae amaare nii mucuureraauru. Nii janate, nii Caifasi loreri asaae ita taojiaain neure Moisesa aitoonjoa rauhi que cache relaurera aina fariseeocuru. ⁵⁸ Nitohanein, inae Jesoso amaauruhane janate, nita acaauru coarjeein cuujueein sacuhin, Caifasi loreri chaje rohan neeuuha Teenforo beraichacurune jaaun, ecu acaauru aina enohin lauhequuin, jelai caje coaunein Jesoso coaraje Fedoro: “Chatohanerichaaancha,” naane jaun.

⁵⁹ Nii janate, nechu jataain nohanein, colurujueein Jesoso atinaeratecuruhane jaanu que coaacure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri. ⁶⁰ Nete, nitohanein arajii cachaauru colurujeeuruha nohaneine saijieein, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera erusichurene. Nii jaunte inae satononihha coroatajaain nimichuhin:

⁶¹ “Esinaete chuhisi: ‘Nainichaaun caa netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane jaa coloheri Teenforo chamuhintiin, nichata janojoein cuhane jerichanejeein michuhanunera,’ naain erenajaquera,” naauruha nechu nohanein colurijihane janate, inauheneeicha acaauru aonaje Jesoso.

⁶² Nii jaunte laen nimichuhin:

“Chanuna ereneei iitonai. Esinaena rauhijiriin aitoine jaunna caa ii colurujeeuruha,” naain caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, nete inauheneeicha aonaje Jesoso ⁶³ Nii jaunte rai nacoaunein:

“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coreniha beeenena jereeun. Iina esinae Cana Coaunera Calaohi Mesiasineei,” naa rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane janate:

⁶⁴ “Esinae rauhijiriinte, acanichaaunne que aithicha. Canu Cana Coaunera Calaohi cache caje nejanoanaa nichaaunnena, coarjeeichene jana canu Inaca itolere ichana nainera Cana Coaunera raotono nichajai que lauhecureunnicha. Chaen techu, dede sacari jana uhin fauha uhanune

coaariquicheeincha,” nae nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai Jesoso. ⁶⁵ Nii jaunte obaaecane cojunacaniha rai cajione romaromaain:

“Nechu jataain Cana Coaunera baijiaate, caritiin ere caa cache. Cha nenacaenneeina coaraain cana rai colurujuera laterihacache. Inae inara netonai, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin irihane aonaquiche. ⁶⁶ Tonaquiche jana inara, caa naitoonjoa que,” naa rai leeochoaauru rai janate:

“Esinaete chuhisi, aca colurujeeuruhane jaan ujuaihone. Aihane jaun ohanete caohachae,” naaure.

⁶⁷ Niritiinte, nomeri colunecuruha tabaaurune jana faohacure leeochoaauru. ⁶⁸ Jana leeochoaurute:

“Chajaain aihane, ii Mesihasinneeine, caa ii soera cojoeluinnaura,” naain rai nomeri faojoaain soore.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone (Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15, 25-27)

⁶⁹ Nii tonohanau, ecu airiniha lauhecoha Fedorone janate, rohan nichuuntaain:

“Iitonaite, Calileea cocoaicha Jesoso aina nerejetohilu,” naa leinjiin ene coseenraneein nenaane janate:

⁷⁰ “Nii aithone jaan cache coitucuhaaun,” naain satii aonajeuruha ecu nenacaaurune urichoo suujue Fedoro.

⁷¹ Nii baihate jelai caje amuhin, rijia acuujua rohan cuha Fedorone janate, coaiten coaraain:

“Caa netonaite, Nasarete cocoaicha Jesoso aina nena ne,” naain leeochoaauru rai biha leinjiine janate:

⁷² “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera notaracae nii cache coitucuaaunta,” naain nacoauneein suujue Fedoro.

⁷³ Nii catiariinte Fedoro rohan nichuuntaacoaain: “Esinae rauhijiriinte, iitonai aina nenaanein, ii erecha cajete necoitucuerateicha,” naaure nii ecu nenacaauru Fedoro rai.

⁷⁴ “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunerate coaraje nii cache coitucuenihanunera,” naain nesuujiha Fedorone janate, nii rijieeritiin inae ere ataohari curuaana. ⁷⁵ Nii jaunte: “Jaiti ereniha ataoharine janate, nichata saain cacoitucuhine sujueriquincha,” naalu rai Jesosone coacuhin, jelai caje mituhin amuhin, jataain inaderaain chanae Fedoro.

27

Filato rai Jesoso teeuruhane (Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Inae janohane jana jetaote, satiiin saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, ita suujua rijitoejein ita suujuau tacaure, Jesoso sohin jaaoruhane coina. ² Nitohanein jetaote, Jesoso ichojoaain amaain, Roma cocoaichanein nena coberenadoro Filato rai teeure.

Oha Jodasine

³ Inae nitohanein Jesoso cairichaan atinaaururichaanne que nainaan jetaote, jataain inaderaain netojoete nii coulurujuera Jodasi. Nii jaun jetaote, nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri rai jetao:

⁴ “Osa quene nesaruun, inara rai atinaaichene coina cha ujuaihonelanaala nena cache teeincha,” naain nii nichata chooncai

coataneen nenea coriqui coretecuruhane jaan cainaa Jodasine jana jetao, ranaa jerelanaala:

“Nihei cha coitucunaa nainihaacaanu nii aina canacaanuta. Iichate nii coitucuujueeicha,” naaure jetao Jodasi rai. ⁵ Nii jaun jetaote Teenforo asae nii coriqui rialaaitiin ratiriin jelai caje amuhin raajenihane rai raro ruluhi ohe Jodasi.

⁶ Nii jana jetaote, nii coriqui raain jetao:

“Caa coriquite, ichana corenihane jaun, leinjiin calaniheein ne. Aihana jaun, jelai tein Cana Coaunera rai canaacha tei coriqui curu cuhane, caa coriqui tenaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru.

⁷ Niritiin coacuhin ita suujua tacaain jetaote: “Atane rocooruha, caje ojaichucuru jaauruhane coinane jaan,” naain niicha curuaateuri jelai coretecuru nii coriqui coreniha, niha nejelau atane caje uhin onaane, cuu tein conautecuruhane jaanu que. ⁸ Nii jaun jetaote, Ichana Batane neein jelai curuaateure enanetojoein cachaauru. ⁹ Nitohaneeinte: “Rai core nichata chooncaain coataneen nenea coriqui, Isaraelitacuruhacha cainai raainte, ¹⁰ coreniha: ‘Atane rocooruha, caje ojaichu ichacuruhane coinane jaan,’ naain acaauruhacha curuaatei atane coretecuru,” naain beratihalu *profeta* Jeremihasi que Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa nainaaure.

Filato acatiha niha Jesusone
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-19.38)

¹¹ Inae coberenadoro Filato rene Jesoso amaain turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa- Rey ineein,” naain caje bajaa Filatone jana jetaote:

“Esinaete, acanichaaunne que aitohicha,” naain Filato tonorae Jesoso.

¹² Nii nainiha jetaote, cuu tein, Filato rai coulurujeeuruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina, Jorioocuru bichauhenaaurune jana jetao, cuu inauheneeicha aonajenajae Jesoso.

¹³ Nii jaun jetaote:

“Toon ii que ereein ii coulurujeeuruhane aonaaina,” naa Jesoso rai Filatone jana jetaote, ¹⁴ cuu inauheneeicha tonoraelanaala aonajian Jesusone jaun jetao, inae rai tonaain irihane jaanu coitucune Filato.

Jesoso ateinaauruhane rai neeuruhane
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Beseta bana naineein jetaote, janiijiin: “Acate caohachae mituhanera,” naauruha satiin cachaaurune jaan mitai nejesinane caseteco nihane caje Filato. ¹⁶ Nii bana jetaote, caresero cuhane niha itolere sacutaain cachaauruhacha coitucui Jesoso- Barabasineein acaauruhacha curuaatei caseteconeinne jaun jetao. ¹⁷ satiin netaojiaain codohacooruha, nii Jesoso coulurujeeurera cachaaurune jana:

“Chariji caa corootajaahiru caje, jianichaaunne jeriquiche. Caa Jesoso Barabasina jianerihanu. Ainihanena caa Jesoso Mesihasinnein acaauruhacha curuaatei jianerihanu,” naain jetao acaauru caje bajae Filato, ¹⁸ nechu necoelai caun, nii coulurujeeuruha raine que nainaaane jaun.

¹⁹ Niritiin jetaote, nii cha rucuhacane jaan rori ichoae lauhaca Filatone jana: “Jiaonriha chatohanein nii cha ujaiahonelanaala nenea cacha tenaa coaaguine. Janotiine nii cacha coreniha, jataain baasonnein sinicoonni,” naain jetao berate rai comasai.

²⁰ Nejetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru suujuau tacaare, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru: “Nii Barabasi jianein nii Jesoso atinaerateeu,” naauruhane coina. ²¹ Nii jana jetaote:

“Chariji jianichaaunne jeriquiche, caa coroatajaaihuri caje,” naain acaauru caje nacoauneein bajaa coberenadoro Filatone jana jetaote:

“Nii Barabasi que tacaajein jianeinenena jerichaanu,” naauruhane jana:

²² “Chajana laen ichareeun, caa Jesoso Mesihaseinein acaauruhacha curu-atei aina,” naa Filatone jana jetaote:

“Coroso que laen aca teeu,” naaure jetao satiin. ²³ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasona ichae,” naa Filatone jana jetaote:

“Chajaain coroso que teechnaa,” naaure jetao tonijiaain ehequiin.

²⁴ Nitohanein Jesoso jianena jeriha Filatone saijiein, jianena jerelanaala rai suujua rohecaauruha jelai ichoae jauhecotojoeriin cachaaurune jaun jetao, acau raeratein jetao:

“Coatiha canu, orichaaain caa cachane ujuaihonein nerinaaunni. Inarate nii ujuaihonein neriquichein,” naain jetao, satiin coarajeuruha nii cuu nenacaauru cachaaurune jana jetao, rai biji culeje Filato, nii ujuaihonein nenihane coujunacanein, nitohaniha acaauru ichaone jaun.

²⁵ Niritoha acaauru rai Filatone jana jetaote:

“Satiin canacaanune, canacaanu bereecuru aina jiniiquiin, oha caa cachane ujuaihonein nerichaanuhi,” naaure jetao Filato rai cachaauru.

²⁶ Nii jaun jetaote, Barabasi jianein, nii baiha Jesoso bisichatein acaauru bijiu tein, coroso que terate Filato.

²⁷ Nii jana jetaote, niha chatohanaine rucuhacuruhane jaan coloherinein nena- loreri seonjoa asae Jesoso amaaain jetao, curuhacaain netaojiaain neure satiin coberenadoro rai soodarooru. ²⁸ Nitohanein tein jetaote, rai cajione rocohin que cajione lanajai curuhacure. ²⁹ Chaen couturi que oja caje ichanohin comai lauriaain jetao, rai biji raotono nichajai que otiha teure. Nii baiha jetaote, nacatiha neseonriaain: “Laraajiin ichaohine Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa *Reycha*,” naain jetao, ³⁰ couluneinchuru nii rai niicha teuri otiha que jetao, rai couturi faoha faoaaain que ninichaajeeure. ³¹ Nitohanein mainajeein ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai, que niicha curuhacuri rocohin, nacoauneein nii rai cajione esine curujuaai amaaure coroso que teeuruhane coina.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Inae nii neeuruhane jaan jelai caje Jesoso amaauruhane jaun jetaote, Sirene cocoaicha Simoon eruhin, que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure.

³³ Inae nitohanein cuhin: “Couturi Bejero,” naain acaauruhacha curu-ateihu turuhin jetaote, ³⁴ elonai que jasisii bino que jetao Jesoso cocoaare. Nejetaote, aansijiin cohin aonaain conaa jerene Jesoso.

³⁵ Inae coroso que Jesoso tein jetaote: “Chariji raineieicha nedareein,” naain jetao Jesoso cajione que nocoatijiaaure soodarooru. ³⁶ Nii baiha jetaote, Jesoso asaa nelauriaacoaain beraihure.

³⁷ Nitohanein tein jetaote, rai couturiniha nii casetecaauruhane jaan leranu rai curuaa laenacure:

Caate Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa *Rey* ne.

naain.

³⁸ Cuu jetao techu aina teein, coroatajai asijiautooru teeure coroso que, leinjiin najaa biji nichajai que, leeooha rai raotono nichajai que, naaonjoain. ³⁹ Jeloon situnacaauru cachaauru jetaote, couturi jisijisihanaain jetao:

⁴⁰ “Teenforo chamuhitiin, nichata janojoein nacoaauneein michuhin jerichanejeein tiha nocoetona jeree inatiin, chajaain ichaajenihane iji-abereeo ichoterateeu. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaoehineeine, nii coroso caje faau,” naaure. ⁴¹⁻⁴³ Jerichanetojoein jetaotechu:

“Leeoohaauru ichoteratihane saijieein, tana laen raajenihane rai jabe-roco ichoteratena nainihane. Aca Isaraelitacuru Curuaanaa *Rey* nihane, coroso caje fauhinete cana netonai esenetaacache. Cana Coauneraacha que jaacohane jaun, chajaain ena ichoteratemiin Cana Coaunera, esinae rauhijiriin niicha belaa nihanete, cana netonai esenetaacache. Acate cana rai aitelu, Cana Coaunera Calaohi nihane que,” naain jetao que ninichaa-jeeure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru, Moisesa rai rauhi que cacha ralaaureraauru, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoain-uri.

⁴⁴ Nii coroatajai asijiautooru coroso que nenacaauru nihanatiin jetaotechu, nocoeje chanuure.

Oha Jesusone

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Nii jana jetaote, enoto chujutoroa caje coauneein, nuna macohi amuritoheriha enotone reein tiaaajoaain nocojoe cana rai chauratane. ⁴⁶ Nii rijieeoritiin jetaote, tonijiaain ehequiin: “Cana Coaunera, chanuna jelai canainatejeel,” naane neein jetao: “*Eli Eli lema sabactani*,” nae jetao Jesuso.

⁴⁷ Niritohane jana, tabaauru ecu neein aonajeeurera jetaote: “*Profeta Irihasi cotihacate aite*,” naaure.

⁴⁸ Nii jana, leinjiin acaauru caje jetaote, soroneein jeluhariin cuhin jetao, sie tocohaneein nena ariin ruhini, elohanti bino sisiaain jetao, jiarana nujua que nujuateein Jesuso ujuae que te, cohane caina. ⁴⁹ Nii jana leeoohaauru jetaote:

“Cooa rerohecaate, ichoteratiha uha niicha cotijiai Irihasine coarajiha-cachera,” naaure.

⁵⁰ Nejetaote, nacoauneein tonijiaain auhaquuin inae ohe Jesuso. ⁵¹ Nii rijieeoritiin jetaote, ecui caje coauneein ocoai cuhin nesoaiheite Teenforo cuhanai bujuaneein nena cajione. Nii jana jetaote, nerurujuaa cana rai chauratanene jana jetao, netatujuacoae ajerichuru. ⁵² Atane banaaurune maajeein, netatujuacoane jana jetaote, Cana Coaunera coitucueranein onacaauru cachaauru nihanatiin jetao, o caje ichanajacoaain ichaaore.

⁵³ Nitohaneein jetaote, inae o caje ichanaa Jesusone baiha jetao, Cana Coaunera nese Jerosaleeun cuuruha nii o caje ichananacaaurune jana jetao, coaranaacure arajii cachaauru.

⁵⁴ Nitohaneein uha carorane jana, nihacoaa cojoelanaacojoaine jana coaraain jetaote, jataain nesooneein jetao:

“Esinaete chuhisi, Cana Coaunera Calaoehine caa cacha,” naaure jetao, soondarooru curuaanaa aina ecu Jesuso beraiha nenacaauru.

⁵⁵ Nii jana jetaote, caje icharaain netiin Jesuso coraajeeure arajii enecuru Calilea caje coauneein coroatajaneranein sacuureraure. ⁵⁶ Acaauru aina jetaote cuurelu Maadala bene Mariha, chaen Saantiaao aina Jose neba Mariha, chaen Sebedeeo calaoehichuru neba, naaonjoainuri.

Jesoso jabe-roco rucuhecuruhane

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.28-42)

⁵⁷ Inae nocohecane jana jetaote, turuha uhe leinjiin Jesoso ere tonoraera coriquihonanein nenea Arimatea cocoaicha Jose. ⁵⁸ Nii Jose jetaote, Filato coaraa cue, caje Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii jana rai Jesoso jaberoco teratiha Filatone jaun jetaote, ⁵⁹ Jesoso jaberoco raain, lino caje ichanohi shojoera que conajaain, ⁶⁰ que banijiaain niicha bajerateilu ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucujue Jose. Nii baiha jetaote, ajeri que caohatiin nii ajeri jachu bacuujuua fuhin ratiriin jelai caje amue. ⁶¹ Nii jana, Maadala bene Mariha, chaen nii leeocha Mariha, naaonjoainuri jetaote, nii ajeri jachu Jesoso jaberoco teeuruhane jaan acatiha laurijatiin nedaaure.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan beraihuruha sondaroorune

⁶² Nii cojoanoo, inae nebetacanaa cojoanonaa nihane jana jetaote, Filato coaraa cuure jiniiquiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina fariseecuru. Nitohanein cuhin, inae rene turuhin jetaote:

⁶³ “Curuaanaa, jaiti ichaohane banate: ‘Inae nichata janoha ohane baiha jete, o caje ichanareein,’ naain ererejetoha nii casajeneein ichaonaa cachane quene coaucaau. ⁶⁴ Aihane jaun, nii rucuhecuruhane jaan ajeri jachu beraichateu nichata janoi reentiaain. Ainihanete, janotiin uhin rai jaberoco amaain: ‘O cajete ichanae,’ naain cachaauru coritaaaurure aina nerelanacauru. Niite laen, nii jauriaanejeein amurijiriin, jataain banejelanaala casaje nere,” naauruha Filato raine jana jetaote:

⁶⁵ “Caa nitohanei beraichane que nenacauru soondarooru aina cuhin, caohatiin jerequichene tocohanein nii ajeri jachu funichuche,” nae acaauru rai Filato. ⁶⁶ Nii jana cuhin jetaote, nii ajeri jachu niha Jesoso jaberocone jaan rai fuera sechaure leinjiin secho que. Nitohanein sechaain jetaote, ecu beraichanu que soondarooru ratiriin cauha cuure saseredotecuru curuaanaa curuaanaacuru aina fariseecuru.

28

O caje ichanaa Jesosone (Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana, inae ena janohajiha semana nunuhene jana jetaote, Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan- ajeri jachu coaraa cuure Maadala bene Mariha aina leeocha Mariha. ² Nii jana dede caje fauha anjerane jana jetaote, luhecotariin uhe jataain mijiaainetiin carora. Nitohanein fauhin jetaote, nii Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan ajeri jachu fuuruhane jaan ajeri jaberoco raain nichoae laujuae nii anjera. ³ Nii anjera jetaote, aiha jiacanene tocohanein jiquihacoha rai jaberocone jana, jataain somajae rai cajione aiha dede sacarine tocohanein. ⁴ Nii coaraain jetaote, coasina caaun rijijijianein onaa rijinanaain nedaaure nii beraihurera soondarooru. ⁵ Nii jana jetaote, nii coaraa cunacauru enecuru rai jetao:

“Jiaoriha casiichene. Inae, nii coroso que teein niicha ateinaauri Jesoso ariha aachene coitucuhanura. ⁶ Inae cau nihei. Inae nii aitoroetohane tocohanein o caje ichanaa. Chajaauchete, nii teeuruhalune jaan jelai coarae,” naain acaauru que nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaan jelai coaarate nii anjera. ⁷ Niritiin jetaote: “Chajaain erojoein cuhin aina nerelanacauru rai: ‘Inae jetao o caje ichanaa. Calileea cuhin jetaote, inara ajiniha turureein. Ecu jetaote coariquicheein,’ nanichuche. Inara rai bihanune coiname cau turuun,” naain jetao, nii enecuru letoae anjera.

⁸ Nii jaun jetaote, jataain casihuruhane saijieein rachoojoein nii Jesoso atane bana jelai caje erojoein uhin biha uure nii enecuru, aina nerelanaa

nichaanune rai. ⁹ Nii jana jetaote, uujueeuruha nii enecurune jana acaauru rohan neeoritiin acaauru rai iriha Jesusone jana rohan nichuuntaain, rai tija que nebalurucaain cutujuaain jetao coroaacure nii enecuru. ¹⁰ Nii jana jetaote:

“Jiaonriha casiichenera. Chajaain canejeraneein nenacaauru rai benichuchete, Calillea cuuruhine. Ecune ita coarichaanuhi,” nae jetao, nii enecuru rai Jesoso.

Niicha coarai beeuruha soondaroorune

¹¹ Nitohaneein biha cuuruha enecurune nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai jetao, neseeu kuhin jitarin niicha coaracuri biha cuure nii atane banau Jesoso jaberoco beraiha nenacaauru soondarooru tabaauru. ¹² Nii jaun jetaote, ita suujuau tacaauruhane coina Jorioocuru bichauhenaauru coaraa cuure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru. Nitohaneein inae ita suujuau tacaain jetaote, jataain arajiin soondarooru rai coriqui teein jetao:

¹³ “ ‘Janotiin sinihacaanune tonohanaute, turuhin Jesoso jaberoco amaaure aina nerelanacaauru,’ naauche. ¹⁴ Nii jana coitucuhin, chatohaneein inara tenaa coauca coberenadoro Filatonena, ita suujua tacaain caohaterichaanuhi, nabana baasoneein inara tihane coataa,” naain jetao, nii soondarooru suujuateure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii coriqui raain jerichanetojoein nii suujuatenajaauruhane rijitojoein jetao, aitocure nii soondarooru. Nii jaun jetaote, niritiin acaauru coritaaauruhane jaun, enenetojoein nii esenetaaure Jorioocuru.

Niicha icharatei ichacuruhane coina aina nerelanacaauru rai aitoha Jesusone

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Nitohaneein canacaanu rai beratiha Jesusone jaunne, Calillea nii naitoonjoa ichatane ucuunno cuhacaanu lechoonca leinjiin Jesoso aina nerelanaa nichaanune. ¹⁷ Ecu turuhacaanune janate, ecu canacaanu ajiniha niha Jesusone jaun, rohan turuhin jaiti acanihanee esenetaaureniha tabaaurune saijieein coroaecaanu.

¹⁸ Nii janate canacaanu rohan nichuuntaain:

“Canu Inaca Cana Coaunerate, chauratane, dede, naaonjoainuri rai cooainacainein nihanune coina caeteein ne. ¹⁹ Aihane jaun, chajaain satiin caa chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru cachaauru relanichuche inara relaanune rijijieeinte, canu ere tonoraera neeuruhine. Chaen, Canu Inaca, canu- rai calaohinichaaunne, Cana Coaunera Suujue, naaonjoain nichaanune rai canacaanu cachaneein nena jereraauru cojunacateein baotisanajaauche. ²⁰ Chaen inara rai aitonajaaocaunne rijijieein, nii caitoonjoa tonoraain ichaaoruhane coina relanajaauche. Jerichanejeeinne besautiha cana cojoanonaane reeintiaaooain itolere bana inara aina nereeunni,” naain necoe Jesoso.

Marocohacha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera ere beebejiha Joaan Baotisitane
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

1 Caate nunuhe caje coauneein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que erenaa raotono ne. ²⁻³ Niite inoaenlu nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunerane jaun, nii aitothane rijitjoeein: “Nii Canuhacha letoai

Canu ere berate,
ii ajiniha cuhin turuhine jaan
bero rucuhereein.

Nitohanihane jaunte:

‘Cana Curuaanaa turunajaanu
bero raujiaauche,’ naain cacha
areroo rohan situnacaauru
cotijiaain suujuatereein.”

naain nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunera

⁴ Nii rijijieein jetaote chuhisi, inae cacha areroo cachaauru baotisaain:

“Inara osa jianein, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin na-coauneein inara ichao coreein neeichene cojunacanein acauhanau teein baotisanajoineein neeichene inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunera,” naain belu jetao acaauru rai Joaan. ⁵ Nii jana jetaote, satiin Jodea batane que nenacaauru aina Jerosaleeun nenacaauru naaonjoainuri nii Joaan ere aonaa curejetecurelu.

Nitohanein cuhin ecu turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaaocuruhane beeuruhane jaun jetao, nucuhe Jorodaan cuhane teein acaauru cojunacatiha acaauru baotisarajete nii Joaan.

⁶ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequin jetaote, jacari caje ichanohi que ichoraquuin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que jetao lenoneein nerejetelu nii Joaan.

⁷ Nitohanein jetaote, Cana Coaunera ere beebejein jetao:

“Canu baihate ureein leinjiin jataain canu amurijiriin nelateein nenea. Niheichu rai safato ichora rutuhanune caina nihanatiin nelatejeerinaauni.

⁸ Canu acau que inara camujuaain inara baotisaan. Jana acate laen inara baotisaan ureein Cana Coaunera Suujue que,” nae jetao cachaauru rai Joaan.

*Jesoso baotisaan Joanne
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Nii cojoanonaa bana jetaote, Calileea batane que nenea Nasarete caje amuhin, nucuhe Jorodaan auhaniha turuha Jesusone jana jetao, ecu Jorodaan cuhane teein acaentoni camujuaain baotisaan Joaan. ¹⁰ Nii baotisaan Joane jana acau caje mituhane rijiteoritiiin dede coaraa Jesusone jana jetaote, neyoracaa dede bacuujuane jana caje uhin serori rijijieein nichoae fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ¹¹ Nii jana dedeeu tonii jetaote:

“Ii te jataain canuhacha jereein canuhacha cocoainanohin cacalabineein neecha,” naain toniha erenaane jana jetao aonajeure.

*Baaso que Jesoso saruha Moconajaerane
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Nii baiha jetaote, cacha nenaja nihei que Jesoso amae Cana Coaunera Suujue. ¹³ Nii jaun ucuae ataibinaecuru jana niha jena chonca janohin Cana

Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote, baaso que saruhane caina cojuhin coaraa moconajaerane jana jetao, Jesuso coroatajanecure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

*Calileea batane cuhin, rai namihaneoo nunuhetiha Jesusone
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Inae caresero cuhane Joaan enoaauruhane baiha jetaote, Calileea batane que cue Jesuso, Cana Coaunera ere Erenaa Raotono que ereerejeein cachaauru rai bihane caina.

Nitohaneein inae ecu turuhin jetaote: ¹⁵ “Inae ichuunijiha Cana Coaunera Cojoanonaa. Aihane jaun Cana Coauneraacha beratenojoin Erenaa Raotono esenetaain tonoraache,” naain beebeje cachaauru rai Jesuso.

*Jenai cachaauru ate mucuurera cotihaca Jesusone
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Nii jana jetaote, Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetao, coroatajai ate mucueracuru Simoon, chaen nejera Aanderesi, naaonjoainuri coarae Jesuso, acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. Nitohaneein acaauru coaraain jetaote: ¹⁷ “Chajaauche canu aina. Aihate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeranein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

¹⁸ Nii rijieeoritiin jetaote, rai rede ratiriin Jesuso aina cuure.

¹⁹ Nii caje basinjiiin cutiin jetaote, coroatajai ate mucuurera- Sebedeeo calaohichuru Saantiaao aina rai nejera Joaan eruha cue Jesuso, bote cuhane neein redeuru rucuhaca neeuruhane jana. ²⁰ Nii coaranaacane rijijieeoritiin cotihanaacane jaun jetaote, bote cuhane acaauru coroatajaneraauru aina nii acaauru inaca Sebedeeo ratiriin Jesuso aina cuure.

*Leinjiin cacha suujua cuhane niha Moconajaera letonone
(Lc 4.31-37)*

²¹ Inae Caferenaanon turuhin jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asaee cuhin cachaauru relaane nunuhetiha cue Jesuso.

²² Nii jana jetaote, cojoelatiin aonajeeure cachaauru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurera amurijiriin esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitothane jaun.

²³ Nii jana jetaote, nii netaojiaauruha cachaaurune jaan coloheri sinacoca asaee ne leinjiin cacha- suujua cuhane Moconajaera letono siricha. ²⁴ Aca jetaote ehequuin:

“Chanute canacaanu rene turuha uhita Nasarete cocoaicha Jesuso. Jerihane nechu jataain canacaanu itajeranu quete turuha uhicha. Raotojoeinin canu, ii Cana Coaunera Calaohi neeine coitucuuru,” nae Jesuso rai.

²⁵ Nii jana jetaote:

“Caa iriha. Caa cacha jianein amuura,” nae jetao Jesuso, nii cacha suujua cuhane nena Moconajaera letono rai. ²⁶ Nii jana jetaote, rijijijianein nii cacha tein, tonijiaain ehequuin mitue nii Moconajaera letono, nii cacha suujua caje. ²⁷ Nii jana satiin nesooneitiin jetaote:

“Chatohanai cacha relaera cachana caa ai. Coatiha cacha relaauruha cacha relaaurerane rijijieein cacha relai. Caate laen nohanelanaala esinae rauhijiriin cacha relae. Chaen techu moconajaera letonocuru nihanatiin nere tonoraain cacha suujua caje mituhin amuure,” naain jetao ita caje bajaare nii cachaauru.

²⁸ Nii jana jetaote, coa carajaaeriin Jesuso benaa coitucuuru satiin Calileea batane que nenacaauru cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Inae netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruha Jorioocurune jaan coloheri sinacoca caje mituhin jetaote, Saantiaao, Joaan, naonjoanuri aina jiniiquiin, Aanderesi aina Simoon loreri asaae cue Jesuso. ³⁰ Nii jana jetaote, inae nii loreri asaae turuuruhane jana, ajaa caaun cunaiteein ecu tocoeeque Simoon tano. Nii jaun jetaote, Jesuso rai beeuruhane jaun, ³¹ rohan nichuuntaain rai biji que michuhane jana jetao, inae caje amue ajaa. Nii rijieoritiin inae caje amuha jaane jaun jetaote, nimichuhin acaauru coroaate nii cunaitenaa Simoon tano.

Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Inae sohane jaun nocohecane jana jetaote, Jesuso rene satiin cunaitenacaauru, chaen suujua cuhane Moconajaera letono sirichaaauru, naonjoainuri cachaaurune maajeein amaare, acaauru rautaa Jesusone caina. ³³ Nii jaun jetaote, satiin nenaanajaauru caje cuhin, ecu acuujuu niha netaojiaaure cachaauru. ³⁴ Nitohanein jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaa, Moconajaera letono sirichaaaurune maajeein rautae Jesuso. Nejetaote laen ereeuruha nii cacha suujua cuhane nenacaauru Moconajaera letonocurune caohate Jesuso, raotojoein acanihane coitucuuruhane jaun.

Calilea batane cuhin, Cana Coaunera ere beebejiha Jesusone
(Lc 4.42-44)

³⁵ Inae jananaa jerihane jaun jetaote, nimichuhin nii nese caje cuhin, jelai Cana Coaunera bajaa cue Jesuso. ³⁶ Nii jaun jetaote, leeochoauru aina jiniiquiin cuhin Jesuso ariha cue Simoon. ³⁷ Eruhin jetaote:

“Satiin cachaaurute ii ariirijia amuhemuhecuru,” naauruha Jesuso raine jaun jetaote:

³⁸ “Chajaau chacuchete ichuun nenacaauru leeochoa nenanajaauru cuhin Cana Coauneraacha beratenojoin erenaa benichaache. Nii coinane jelai caje mituhin cajiha uun,” naain acaauru tonorae Jesuso.

³⁹ Nitohanein jetaote, cajihaanein nenaanajaauru amuhemujueein, satiin Calilea batane sacuritaain Jorioocuru rai netaojiaauruhane jaan coloheriuru asaae Cana Coaunera ere beebejeein, moconajaera letonocuru sirichaaauru cachaaurune maajeein rautaa in amuhemujue Jesuso.

Leinjiin cosibi siricha rautaa Jesusone
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Nii jana jetaote, Jesuso rene turuhin jetao: “Jereeine jana nihane canu rautaa caa canu cosibi caje,” naa leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa, nacaatoha neseonrihaanne jaun jetaote,

⁴¹ cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, biji que mucuhin:

“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naa nii cacha rai Jesusone ⁴² rijieoritiin caje amuha nii cosibine jaun jetaote, inae somaraain ne nii cacha. ⁴³⁻⁴⁴ Nii nerautaane rijieoritiin rai necoeein jetaote:

“Aonaaun. Coa caa ii rautaanune biha chuni rai. Raujiaain Cana Coaunera ere que cacha relaera neein nena saseredote coaanihun ii coaraane caina. Chaen inae nerautaa nii ii cosibi cajene coaracuruhane caina, aitoha Moisesa aitonjoan ruhine rijijieein, Cana Coaunera belaa ine jaanu amaain cunihute inae ii cosibi caje nerautaa ine coitucuurumiin satiin cachaauru,” naain jetao jataain suujuatein nii cacha letoae Jesuso. ⁴⁵ Nii jana jetaote,

satiin cachaauru rai nii nitohaneein jaberoco rautaa Jesusone que nerere-taa cue nii cacha. Nii jaun jetaote, inae neseuru raotojoein turunaa nainenihane jaun jetao, neniha cachane jaaun cuhin amuhemujue Jesuso. Nejetaote, lauri laurichuru caje cuhin coaraa cuure cachaauru.

2

Leinjiin jiuirona cacha rautaa Jesusone (Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹⁻² Nii baiha janojanoheriin catiaain jetaote, coaiten Caferenaan cue Jesuso. Inae ecu turuhin, loreri asaee nihane coitucuhin jetaote, rene turuha cuuruha arajii cachaaurune jana jetao, acauru rai Cana Coaunera ere beebeje Jesuso. Nitohaneein arajiiin tururuha cachaaurune jaun jetaote, jataain nemoha loreri asajine jaun, nii acuujua rohan nihanatiin nene turuha cachane jaannu. ³ Nii jana jetaote, Jesuso rene leinjiin cacha jiuirona amaaure jenai cachaauru. ⁴ Nejetaote, jataain arajiiin turuha cachane jaun, Jesuso rene nii jiuirona cacha turuanaa nainecurenihana jaun jetao, loreri coarana joaracaain rai nela cuhane tijichaaain, nii niha Jesusone jaan jelson nii jiuirona cacha faaure. ⁵ Nii cunaitenaa rautarichaaainne esenetaain amaauruha nii amaaurerane coaraane jaun jetaote:

“Inae ii osa caje ii ichoterateein, ii que casuujua acatichaaunra cacalabi,” nae jetao nii cunaitenaa rai Jesuso.

⁶⁻⁷ Nii jana ecu neein aonajejin jetaote: “Chanuna caritiin ere caa cacha. Nechu jataain Cana Coaunera niha nocoetohane jaunte aite. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere osa sitaa cacha cajene,” naain jetao suujua cuhane ereerejejin laurujaalaurujuaain aonajejue Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurerauru tabaauru. ⁸ Niritiin suujua cuhane coaacuruhane que nainaan jetaote:

“Chanuna niritiin inara suujua cuhane coaauquiche. ⁹ Cha caaintaneri-hana nii jiuirona rai: ‘Inae ii osa caje ichoteratenojoeinein,’ naain irihaca ne. Ainihane: ‘Nimichuhin chela seriin amuu,’ naacane. ¹⁰ Coarajeuechenejian, Cana Coaunera Calaohi cachanejin nejanoanaa nichaaunne, itolere curu-aanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiuirona rai:

¹¹ “Ii raine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajau caunihu,” naa Jesusone rijieeoritiin jetaote, ¹² satiin nii ecu neein coarajejurera notaracae jetao, nimichuhin rai nela seriin jelai caje amue nii jiuro caaun cunaitenaa. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatiin jetao: “Chabana catohani coarahaacacheta,” naain jetao Cana Coaunera coroaecure cachaauru.

Leinjiin cacha Lebi cotihaca Jesusone (Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Nii baiha jetaote, coaiten nemuri auhaniha cuha Jesusone jana, rene tururuha arajiiin cachaaurune jaun jetao, acauru rai Cana Coaunera ere beebejein acauru relae Jesuso. ¹⁴ Nii caje cuujuejin jetaote, Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raeranejin nihane jaun rai rori ichoae lauhecoba Arafeeo calaohi Lebine jana coariin jetao:

“Chajaaun caniha,” naa Jesusone jaun jetao, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesuso aina cue Lebi. ¹⁵ Nii baiha jetaote, nii Lebi loreri asaee lenoniha niha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetao, cuu nii Lebi aina lenoniha neure arajiiin leeochoaauru Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, leeochoaauru cachaauru- baasoneein ichaoha benojoihunri, naaonjoainuri. ¹⁶ Nitohanejin Jesuso aina lenoniha neuruha

nii nitohaneein ichaonacaauru cachaaurune coaracuruhane jaun jetaote, nii Jesoso aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chasiina taa Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, baasoneein ichaoha benojoihunuri, naaonjoaihunri aina lenone inara relaera,” naaure jetao fariseecuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera, Jesoso aina nerelanacaauru rai.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru aonajejin jetao:

“Coatiha coichaera latecuruhi rauronacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Coatiha osa colane nenacaauru cotihaca uhaaun. Osa aina nenacaaurune cotihaca uun,” naain jetao acaauru tonora e Jesoso.

Suri couu netiin Cana Coaunera bajaauruhane
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Joaan Baotisita sacuurera aina fariseecuru sacuurera jetaote niqiu, suri couu netiin Cana Coaunera bajaebajaecure. Nii jana jetaote, Jesoso rene turuhin jetao:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseecuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaebajaecure suri couu netiin. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesoso raine jana jetaote:

¹⁹ “Aiha chuhisi niqiu. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu nenea nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ²⁰ Nete laen inae nii ene ranaa jerera cacha amaauruhane, suri couu neein inaderaa cuurureeicha,” naain jetao: ²¹ “Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaare nii cajione siri. Chaen caohachain nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane.

²² Nii rijijieein chu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaare nii coaerati. Nitohanihane jaunte, caohachae coaerai nejesinaneein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajejin nihane caohachae,” naain jetao cachaauru tonora e Jesoso.

Nebetacanaa cojoanona bana aroso rijijieein nenea tirico moloonejejin quihuruha Jesoso aina nerelanacaaurune
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Nebetacanaa cojoanona bana aina nerelanacaauru aina jiniiquiin temule jana situhin, amuhemuheca Jesusone jana jetaote, quihuruhane caina aroso rijijieein nenea tirico inaa moloonejejeure aina nerelanacaauru.

²⁴ Nii coarajejin jetaote:

“Chanuna nebetacanaa cojoanona nihane jaun cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naauruha Jesoso rai fariseecurune jana jetaote:

²⁵ Tana nitohanihalu Rabirine coitucuhichene: ²⁶ “Nii Rabiri jetaote, saseredotecuru curuaanaa neein niha Abiatane bana Teenforo asaee enohin Cana Coaunera que banijiaain nenea faan qui, nii rai corihacuru aina jiniiquiin mijiitooruhane jaun, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein,” tana naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha cuhanene ereretaain aonaquichene.

²⁷⁻²⁸ “Nebetacanaa cojoanonaate coaunaelu Cana Coaunera, bana nebetacanaa nainiha cachane caina. Coatiha cacha cairichaeranu que nebetacanaa cojoanona coaunaailu Cana Coaunera. Nii jaunne laen

canu naineen nebetacanaa cojoanonaa bana nihanatiin quiiha ichana jerei ichaain nihanune. Nitohaneeinte inara rijijieein cachaneein rai Calaohi nichaanne cocoainain letoae Ofa Cana Coaunera,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

3

Jiurona bijii cacha rautaa Jesosone (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Nii baiha jetaote, coaiteen netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asae enoha cuha Jesosone jana jetao, cuu ne leinjiin cacha jiurona bijii. ² Nii jaun jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana nihane jaun nii Jesoso coarajeure fariseeocuru, nii jiurona bijii cacha rautaane niha nechu jataain colurujeuruhane jaan leranune coina. ³ Nii jaun jetaote, nii jiurona bijii cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii cacha cataaun chujutoroaa,” naain jetao: ⁴ “Chatohanai ichacaane caohachae nebetacanaa cojoanonaa bana, baaso ichaain cacha ichao itajihacanena. Ainihane cacha ichao rai caohacha ichacaanena,” naain fariseeocuru caje bajaa Jesosone jana jetaote, inauheneecha curuaaequiiin aonajeure. ⁵ Nii jaun jetaote, nii nere aohana jerecurenihane jaun, nererojoecaaooaain inaderaain, nii curuacaain nenacaauru coaraain jetao: “Ii bijii raujiaau,” naa nii cacha rai Jesosone jana, bijii sijitaain raujiaa nii cachane jana jetaote, inae nerautaain neraujiae rai bijii. ⁶ Nii coaraain jetaote, airiniha mituhin ita suujuatiha cuure Erodesi ere tonoraeraauru aina fariseeocuru, Jesoso sohin jaaoruhane coina.

Nemuri auhaniha netaojiaauruha arajiin cachaaurune

⁷ Nii baihate, rene turuuruha arajiin Calillea cocoaichacurune jana, nii Calillea conemuri auhaniha cue aina nerelanaauru aina Jesoso. ⁸ Jataain itolere ichaain, cunaitenacaauru cachaauru rautaa, naonjoaane coitu-cuuruhane jaun jetaote, coaraa cuure Jodea batane, Jerosaleen, Idomea batane, nucuhe Jorodaan auhaniha neein enoto mitu nichajai cajeeurune maajeeinchuru cuhin jetao, Tiro, Sidoon, naonjoainuri batane cajene maajeein turuha cuure arajiin cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, chajaain letona jatoraan bote coaracuruha aina nerelanacaaurune coina, acaauru rai aite Jesoso, nabana sururucuruha nii arajiin turunacaauru cachaaurune coataa. ¹⁰ Jataain araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru rautaane jaun jetaote, satiin cunaitenacaauru Jesoso jaberoco dadanaa jerecure nerataauruhane coina. ¹¹ Nii jana suujua cuhane moconajaenra letono sirichauru jetaote, Jesoso coaracuruhane jetao, nacatiha neseonriaain:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naain jetao cojiorichure.

¹² Nejetaote aonajeuruha cachaaurune jana, que ereeuruha nii moconajaera letonocurune caohate jataain Jesoso.

Afosotoorunu que, lechoonca coroatajai niicha cocoainanenu janiicha Jesosone

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³⁻¹⁴ Nii baiha jetaote, ichatane ucuuno que iniin caohachaaain niicha coaracuri cotijiae Jesoso. Inae satiin netaojiaauruhane jana jetaote, janinajaaain acaauru caje lechoonca coroatajaain nenacaauru cocoainae, corihanein jiniichaaain amuhemujeein, chaen nere beraanu que naonjoaauruhane coina. Nii lechoonca coroatajai niicha cocoainauri jetaote, afosotoorunein curuaatenajaain letoanajaen, ¹⁵ cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeein

rautaauruhane caina. ¹⁶ Nii lechoonca coroatajaain niicha janiichuri jetaote, nii jauriaanejeein Simoonneein niicha curuaatei Fedoro, chaen ¹⁷ nejera Joaan aina Sebedeoo calaohichuru Saantiaao naaonjoainurine. Acaauru jetaote, Boanerges neein curuaatenajae: “Arara calaohichuru,” naanenein. ¹⁸ Chaen Aanderesi, Ferifi, Bartolomee, Mateeo, Tomasi, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeeo, Celoteneein niicha curuaatei- Simoon, ¹⁹ chaen nii acaauru lechoonca coroataja, Jesoso colurujueranu Jodasi Isacariote naaonjoainurine.

Moconajaera letononiha Jesoso beeuruha Moisesa aitoonjoan que cache relaaurerane

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Nii baiha jetaote, leinjiin loreri asaae enoha cuha Jesusone jana jetao, ecu rene arajiin netaojiaauruha cacheaurune jaun jetao, nii aina nere-lanacaauru aina jiniiquiin lenonena nainecurene. ²¹ Inae nitohaneein ecu niicha ichanenu coitucuelanaala niha Jesusone beeuruhane coitucuuruhane jaun jetaote, raa cuure naraichuru.

²² Chaen Jersaleen caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera netonai jetaote,

“Moconajaeracuru curuaanaa Beelseboote, caa cache rai catohanei ichaane jaan teein ne, nii aina cache suujua cuhane nena moconajaeracuru letono sitaane caina,” naure jetao ita rai.

²³ Niritocuruhane aonaain jetaote, acaauru cotijiaain:

“Chasiina nejesinanejeein, chatohaneein ita teein, ita sitanaa nainere moconajaera. ²⁴ Niheichu leinjiin atane que ichaonacaauru, nejesina-jeein itaque nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecururihei. ²⁵ Niheichu leinjiin loreri asaei ita que nejesinajeein nejerateein nena nainecuruhi coroatajai cache, lesajeein ita que nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun. ²⁶ Nii rijijieeinchu ita que nejesina-jeein nejerateein nena nainecuruhi moconajaera aina rai letonocuru, enaacha jiniiquiin ita itajenaa nainecururihane jaun.

²⁷ Nihei chunei jataain laraajiin nena cache loreri asaae enohin niicha sirii rulunaa nainera. Jauriaanejeein biji ichohacane banaachate nainere caje niicha sirii ruluhane.

²⁸ Cana Coaunerate, itolere baaso ichaain neosateein, itolere baaso que ereein naaonjoaauruha cacheaurune niha natiin acaauru que suujua acateein ne. ²⁹ Nete laen rai Suujue que baasoneein iriha cachane, chabana que Suujua acatenerein Cana Coaunera. Nii cache baasoneein que ereite chabana satonoelanaala caseteconihane cureein,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera rai Jesoso. ³⁰ Moconajaera letono sirihane beeuruhane jaun jetaote, acaauru rai aite Jesoso.

Neba aina turuuruha Jesoso nejeraaurune

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Nii jana jetaote, turuha uure neba aina Jesoso nejeraauru. Nejetaote loreri asae enoelanaala, airiniha neein cotiharateeure. ³² Nii jana jetaote, nii Jesoso curuhacaain nenacaauru cacheauru jetao: “Taute airiniha turuhin ii ariirichure ii neba aina ii nejeraauru aina ii baihuru,” naauruha raine jana jetaote:

³³ “Charijina canu neba, canu nejeraauru, naaonjoainere,” naane baiha jetao, ³⁴ nii curuhacaain nenacaauru cacheauru coaraain jetao: “Caurute canu neba, canu nejeraauru, canu baihuru, naaonjoainuri ne. ³⁵ Chunocoha jeriha Cana Coauneraane rijijieein ichaohin, Cana Coaunera jerenohin

icharate, canu neba, canu nejera, canu bai, naaonjoainurine,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

4

Ucuhe riaara que cuaain cacha relaa Jesosone (Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii baiha nacoaauneein nemuri auha niha teein cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, ecu arajiin netaojiaauruha cachaaurune jana, nii nemuri cuhane niha leinjiin botene jaun jetao, cuhane fauhin nelauriariin lauheque Jesoso, nemuri auhaniha neein coarajeeuruha cachaaurune jana.

² Nitohaneein bote cuhane fauhin jetaote, ecu neein aonajeeuruhane jana araai laurii itolereeru que cuaain acaauru relae. ³ Nitohaneein acaauru relaiin jetaote:

“Caohachaain caa quere aonacuche. ⁴ Leinjiin cacha, ucuhe riaacane jana tabaauru bero cuhane nalunacaaurute turuhin quihure tajaecuru. ⁵ Jana tabaauru jataain neniha atane jioonone jaun samaata choae nalunacaaurute erojeein omaroe, ucuacaain neniha atane jioonone jaun. ⁶ Nete enoto ajaano caun, neniha chojaaine jaun ohe nii omarona. ⁷ Jana tabaauru ucuhecuru, ojoa jana nalunacaaurute omarohane saijieein amurijiriin omarohin soha ojoane jaun, incae lanaala ohacoe. ⁸ Jana tabaauru ucuhecuru atane caohacha choae nalunacaaurute omarohin caohachaain inaacane jaun, le ucuhecuru caje tabaauru nichata choonca ucujeein, saota choonca ucheneein, le fasha ucheneeichuru incae,” naain acaauru relaiin jetaote:

⁹ “Caohachaain aonacurumiin urichonacaauru,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Acaauru relaa Jesosone jaan bajaauruha caje aina nerelanacaaurune (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Inae caje amuuruha nii cachaaurune jana, jelai nedaa Jesosone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaature caje, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru aina ecu rohan nenacaauru leeochoauru cachaauru, coitucuuruhane coina. ¹¹ Nii jana jetaote, acaauru rai: “Inara quete asinojineein nena rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coanera. Nete laen rai cachane lanaala nenacaauru que, nereretanaa que cuaain acaauru rai be, ¹² coaracuruha neniha natiin coitucuu renihane coina. Niheichu aonacuruhane niha natiin, coitucuuruhane coataa. Nabana aonaain aina cuaain esenetaauruhane, acaauru osa acaauru ichoterateein acaauru que suujua acatiha Cana Coanerane coataa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ucuhe riaara que acaauru relaane jaan coitucueratiha Jesosone (Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Ta caa inara relaane jaan aonaain coitucuhichene. Chatohaneaina jana leeochoauru que cuaain inara relaane coitucuriquiche. ¹⁴ Nii ucuhe riarate Cana Coanera ere bera rijijieein ainaa ne.

¹⁵ Niha nii coina tabaauru tabaauru nii bero cuhane naluhin nitajenaa ucuhe rijijieein nenacaauru cachaauru. Nii coinate Cana Coaneraacha beratenojoin aonacuruhane niha natiin, inae acaauru coritaa uha moconajerane acaacha esenetaain, inae suujua cuhane Cana Coanera coaacuruhane jianecure.

¹⁶ Nii leeocho cachaaurute, nii samaata choae nalunaa ucuhe rijichure. Nii jaunte Cana Coanera beratenojoin jereein rautain aonacuruhane

baiha, ¹⁷ caohachaaain acaauru suujua cuhane coaacurenihane jaun, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure. Nii jaunte Cana Coauneraacha beratenojoin esenetaain neeuruhane jana, cairichanojoneein, cojunojoneein, naaonjoaauruhane, Cana Coaunera esenetaaruhane jianecure.

¹⁸ Jana leeochoa cachaaurute, nii oja jana nalunaa ucue rijijieein neeure. Cana Coaunera beratenojoin aonacuruhane baiha niha natiin, ¹⁹ jataain acaauru ichaohacha que suujua teeuruhane jaunte, nechu jataain raaje necoritaain coriquihonanein nenea jereein, itolere sirina jerecuruhane jaun, caohachaaain Cana Coaunera esenetaain tonoraarenihane jaun nita-jeeure.

²⁰ Jana leeochoaaurute atane caohacha choaae nalunaa ucuhe rijijieein neeure. Acaaurute Cana Coaunera ere aonaain, caohachaaain Cana Coaunera esenetaaure, nii chabana jianelanaala.

Nii esenetaeraauru tabaaurute, le ucuhe caje nichata choonca ucuhenein le tijirii caje tera, saota choonca ucuhenein, le fasha ucuhenein tera, naajoaain le tijirii caje teurera rijijieein neeure,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Cono que cuaain cachaauru relaa Jesosone
(Lc 8.16-18)*

²¹ Niritiin jetaote: “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Nitohanein bujuaihu telanaalate, jianacoon conohanau neeuruha turunacaaurune caina ecuun teeure. ²² Nii cono aina cuaainte jianacoon coitucunojoiniha cureein coitucuerae lanaala itolere asinojoneein inaraacha ichai. ²³ Aonacurumiin urichonacaauru,” naain jetaote:

²⁴ “Caohachaaain nainaain inaraacha aonai aonacuche. Charijieein teeinti leeochoauru coaraquiche, nii rijijieeinte inara netonai coareein Cana Coaunera. ²⁵ Caohachaaain niicha jerei rijijieein ichaohin nere tonoraerate, jeelai amuritoheriin coroatajanereein Cana Coaunera. Nii rijijieein techu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Omaroha ucuhene que cuaain acaauru relaa Jesosone

²⁶ Niritiin jetaote: “Temule jaera cacha rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa. ²⁷ Charijieein teeinti temule jaain, janotiin berailanaala sinii, jericanejeein jiichoo berailanaala nihane tonohanau coitucuenihane jana omaroe nii niicha temu, nii rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaa. ²⁸⁻²⁹ Charijieein teeinti, raajenihane omarohin, nalojoacoaain, inacaain, inae tainaca que teein cataa nii temulene taihure cachaauru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Mosatasa ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesosone
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)*

³⁰ Niritiin jetaote: “Chaaquenejianra inara rai Cana Coaunera cojoanonaa que cuaain aitete coitucuhicheta. ³¹ Leinjiiin mosatasa ucuhe temunacai rijiiicha. Acate itolere temulecuru ucuhe fautaain jataain aansijien. ³² Nete inae temunojoneein nihane, itolere temulecuru ocoana jana nenacaauru amurijirii neleereein fojoein nuna seenjoan nihane jana, nichoae tajein loroore tajaecuru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Coitucunaa nainecuruha nereentiaain araai laurii que cachaauru relaa
Jesone*

(Mt 13.34-35)

³³ Nitohaneein jetaote, araai laurii que cuaain itolere acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain cachaauru relaaain Cana Coaunera ere beebejein acaauru relae, aonaain coitucunaa nainecuruha nereentiaain Jesoso. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai cacha nelanaala nenacaauru relaa Cana Coaunera Cojoanonaa quene, acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain relanajae. Jana aina nerelanacaauru relaane jetaote, rauhijiriin, “Naaonjoainte ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain Cana Coaunera Cojoanonaa beein que relanajae.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesone

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Nii cojoanotiin bananein aina nerelanacaauru rai jetaote:

“Jamaauchete nemuri jerau cunichaache,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁶ Nii jaun jetaote, ecu cachaauru ratiriin, nii fauhin lauhequiin cachaauru relaa Jesone jaan bote cuhane fauhin amauruha aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru jiniichaain cuure leeocho boteeuru.

³⁷ Nitohaneein cuuruhane jana jetaote, jataain mijiaaineein uha cujuana tabai aina fichafichanaane jana jetao, acaauru bote cuhane acuu enoaa fichafichanaane jaun, inae nalunaa jere nii cuurunaja bote. ³⁸ Nii jana bote roe cuhane binaao choae tocoeequiin sinii siniicha Jesone jana jetaote:

“Cacha relaera chajaain nocoo. Inae nalurichaacheje. Tana inae nalunaa jerichaachene que tonajeeine,” naauruha nocoain aina nerelanacaaurune jana jetaote, nimichuain:

³⁹ “Coaa inooniha. Chajaain nesuruu,” naa nii nemuri fichafichanaa rai Jesone rijieeoritiin jetao, nesuruha cujuana aina nii fichafichanaane jaun raotojoein cuujeure. ⁴⁰ Inae nesuruha nii fichafichanaane baiha jetaote:

“Chanuna jataain nesoooneeiche. Chanuna cha esenetaeneeiche,” nae jetao nii aina nerelanacaauru rai Jesoso. ⁴¹ Nejetaote jataain nesooone-tooruhane jaun jetao:

“Chatohanaineeinna ne caa cachate, nere tonoraain nesurue cujuana tabai aina nemuri fichafichanaa,” naaure jetao ecu ita rai nii aina nerelanacaauru.

5

*Cadara bataneu niha suujua cuhane moconajaera letono siricha cachane
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)*

¹⁻² Nitohaneein cuhin inae nemuri jerau turuuruha Cadara batane que jana, iniha cuha Jesone jana jetaote, que tacaain coinetiha cue leinjiin cacha- suujua cuhane moconajaera letono siricha. Nii cacha jetaote atane bana caje uhin ai, ³ ecu ichaohane jaun. Nitohaneein rai suujua cuhane moconajaera letono sirihane jaun jetaote, *cadena* que niha natiin ichohana nainene chuni. ⁴ Araai saain tijia aina biji ichohacuruha *cadena* quene niha natiin jetaote, molomolonijihanaane jaun, chatohanein tenaa nainene nii chuni. ⁵ Nii jaun jetaote, janotiin, jiichoo netojoeinchuru ichtatane janaauru amuhemujueein, atane banaauru ichoae amuhemujueein, ehee-hejeein, ajeri jaberoco ichoae comohin, naaonjoain amuhemujuee nii cacha. ⁶ Nii jaun jetaote, coriaae uuijha Jesone coariin, jeluhariin coinetein nacatiha neseeonriaain ehequuin jetao:

⁷ “Jiaonriha caniha nenoain carerojoeaaine, acaihanijin nenea Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Jiaonriha atiin nohane Cana Coaunera coreniha

chatohaneein caeteeine,” nae jetao ⁸ nii cacha suujua cuhane nenea monajaera letono. Nii cacha suujua jianein amuhane coina: “Nii cacha suujua cuhane neein, cacha suujua aasaequine caje mituhin amuura monajaera letono,” naa Jesusone jaun. ⁹ Niritiin jetaote:

“Tonaa ii curuaa,” naain caje bajaa Jesusone jana jetao,

“Jataain araaichaanune jaunte Lejion ne canu curuaara,” nae jetao Jesuso rai.

¹⁰ Nejetaote, jelai batane caje jaoha Jesusone caohate jataain nii moconajaera letono nii cacha suujua nenea. ¹¹ Nii jana ichtane ucuuno rohan lenoniha neuruha arajiin coosichurune jaun jetaote:

¹² “Atiin taa coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaau,” naaure jetao Jesuso rai, nii moconajaera letonocuru cacha suujua cuhane nenacaauru.

¹³ Nii jaun caje bajaauruhane rijitjoein jeriha Jesusone jaun jetaote, nii coosichuru suujua nenea enoohane jaun, ucu caje nomaroteein acauhanau naluhin, acau que nereonohin oore nii coroata oaraancai coosichuru.

¹⁴ Nii jaun jetaote, nii coaraain jelai caje sorohin, neseeu cuhin, neanaanajaanru, naonjoainu cuhecujeein biha cuuruha nii coosichuru beraihurerane jaun jetao, turuhin coaraa cuure cachaauru. ¹⁵ Nii jana jetaote, nii niha Jesusone jaun turuuruhanane jana jetao, cojurihu cacha caohachaneein nenea tochanein necoreetein laujuae, nii suujua cuhane arajiin moconajaera letono coitucuchuhi siricha cacha. Nii jana coaraain nesooneoaruha nii coaraa cunacaauru cachaaurune jana jetaote, ¹⁶ nii coosichuru suujua cuhane enooruha nii moconajaera letonocurune jana, ooruha nii coosichurune jana, nerautaa nii moconajaera letono siricha cachane beure nii coaraa cunacaauru rai, nii ecu neein coarajeurera cachaauru. ¹⁷ Nii jaun jetaote, chajaain erojoein jelai caje amuha Jesusone luhecaure cachaauru.

¹⁸ Nii jana, inae jelaiha bote cuhane fauha cuha Jesusone jana jetaote, aina cuhane coina rai aite nii moconajaera letono sirihane caje nerautanaa cacha. ¹⁹ Nejetaote, aina cuhane jerelanaala:

“Chajaaincha chenenajaun cauhin, charaichuru rene turuhin, cairichaaajoaain ii coaraain itolere ichaa iniha Cana Coaunerane biahun acauru rai,” nae jetao rai Jesuso.

²⁰ Nii jaun jetaote, Decapolis batane que nenacaauru neanaanajaanru cuhecujeein, itolere ichaa coreniha Jesusone biha nii cachane jaun jetao, satiin cojoelatoore aonajeurera cachaauru.

Jairo cacunu aina leinjiin ene rautaa Jesusone

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Nii baiha jelaiha nemuri jerau cauha cuha Jesuso, bote cuhane jana jetaote, najiniha arajiin netaojiaain cohacuruha nemuri auhaniha cachaaurune jaun jetao, ecu turuhin ne nii cachaauru aina Jesuso. ²² Nii jana jetaote, turuha cue leinjiin sinacoca curuaanaa neein nenea Jairo. ²³ Turuhin jetaote:

“Onaa jeriha canu cacunune jaunne ii coaraa uun. Chajaaute atiin nohane turuhin nichoae ii biji meracaete nerautaa inichaohine,” nae jetao Jesuso acatiha neseonriaain nii Jairo.

²⁴ Nii jaun jetaote, aina cuha Jesusone jana, jiniichaaain cuuruha arajiin cachaaurune jaun jetao, jataain araji cachaauru cataaun cujuue. ²⁵ Nii arajiin cunacaauru cachaauru jana jetaote cue, leinjiin ene lechoonca coroata jaanacaain jaberoco caje ichana jaohajeein nenea. ²⁶ Aca jetaote, nii rai chague nelatejeecane que airijiin jitariin niicha sirii jaohin araji cacha coicharaauru que nocoicharithane niha natiin nerautasilanaala jataain

taaeneein cuujue nii rai cunai. ²⁷ Nii ene jetaote, Jesoso benaa inaoriin cuhin coaraain, leeochoaauru cachaauru jana cutiin, Jesoso janori nichae marotiin cajione auha mucuuri, ²⁸ “Caa cajione auha mucuurihanune niha natiine nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²⁹ Nii Jesoso cajione mucuhane rijieeoritiin nesuruha ichanane jana jetaote, inae nerautanaanein naonae rai jaberoco. ³⁰ Nii jana caje mituha niicha ichana nainei cacha rautaane jaaque nainaain jetaote, nii cachaauru coaraain:

“Chana toon cacajione mucue,” naa Jesusone jana jetaote,

³¹ “Tana jeranu ii sururucuruha cachaaurune coaraainete. ‘Chana toon cacajione mucue,’ naain bajaai,” naaure jetao Jesoso rai nii aina nere-lanacaauru.

³² Nejetaote, rai cajione mucuera coaraane coina, nii rohan nenacaauru cachaauru cajanaain coarae Jesoso. ³³ Nii jaun jetaote, nesoone caaun rijijijianein nacatiha neseonriaain, nii suujue lanaala esinae rauhijiriin, “Naaonjoaain ii cajione mucuhanune rijijieeoritiinne caa canu cunai caje nerautaaun” naain be nii ene. ³⁴ Nii jaun jetaote:

“Ii rautana nainichaaunne esenetaaine jaunte, inae nerautaa. Raoto-joein raurohin caunihun,” nae jetao nii ene rai Jesoso. ³⁵ Niritiin ereereeca nii ene rai Jesusone jana jetaote, nii ranuna inaca sinacoca curuaanaa Jairo loreri caje turuha uure cachaauru. Rene turuhin jetaote:

“Inae oha ii cacunu. Coa inacojoein nii cacha relaera roheca,” naaure jetao nii cachaauru. ³⁶ Nejetaote, nii acaauru aohana jerelanaala nii sinacoca curuaanaa rai jetao:

“Jiaonriha acaauru esenetaain nesooneeine. Raujiaaincha rautaanune esenetaau,” nae jetao Jesoso.

³⁷⁻³⁸ Nitohanein inae nii sinacoca curuaanaa loreri asae turuuhane jana tonijiaain cojioriin chanaauruha cachaaurune jana jetaote, aina curu-ha leeochoaaurune jerelanaala, Fedoro, Saantiaao, chaen nii Saantiaao nejera Joaan, naaonjoainuri aina jiniiquin enohin jetao:

³⁹ “Chanuna niritiin cojioriin chanaaiche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte ai,” naa Jesusone jana jetaote, ⁴⁰ Jesoso coenacure cuu nenacaauru cachaauru. Nii jana jetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru mitaain, nii ranuna inaca aina neba, chaen corihaniha c-nacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquin nii ranuna rene enohin jetao, ⁴¹ biji que mucuuriin:

“Talita coom,” nae jetao nii ranuna rai Jesoso. “Icheine aitoon ranuna. Nimichuu,” naa jetaote aite Joriocuru ere cuhane.

⁴² Nii rijieeoritiin nimichuhin ruharuhaca nii lechoonca coroata jaanacai ranunane jana jetaote, cojoelatiin coarajeure nii cuu neein coarajeurera cachaauru. ⁴³ Nii jana jetaote, jataain chuni rai beeuruhane caohatihane baiha jetao, nii ranuna coroaateeuruhane coina aite Jesoso.

6

Nasarete cuha Jesusone (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquin, jelai caje cuhin rai nataneu cauha cue Jesoso. ² Inae nataneu turuhin, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone jana jetaote, nii relanajaa Jesusone aonajein jetao:

“Chuna nerelaete toritiin itolere coitucuhin que cacha relae. Chaa c- jena itolere coitucutiin, chabana coaraai cojoelanaacojoai ichaane coinane maajein nerelae. ³ Tana caa, Mariha calaohichuru Saantiaao, Jose, Jodasi,

Simoon, naonjoainuri nejera, tabara caje itolere rucuhele icharaneein nenea carfinteroneein nerejetohane. Tana chaen rai baihuru cau cana aina ichaauruhane,” naain jetao ita caje bajaure cojoelatiin, nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru. ⁴ Niritiin rai nere tonorana jerecurenihane jaun jetaote:

“Itolere banate niqiu cuhane jaunru, Cana Coaunera ere bera *profeta* que suujua acateein esenetaain neeure cachaauru. Nete laen rai nataneu nenacaauru naraichuru que suujua acateein esenetana jerecurene. Nihe-ichu nii nihane jaan loreri asaae nenacaauru niha natiin esenetaauruhi,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote, ecu cojoelanaacojoai ichaelanaala, coroatajajeein ecu nenacaauru cunaitenacaauruhacha mucuhin rautanajae. ⁶ Nitohaneein esenetana jerecureniha cachaaurune jaun jetaote, acaauru cojoelate Jesoso.

Cana Coaunera cojoanonaa beebejeuruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesosone

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nii baiha jetaote, Nasarete rohan nenacaauru neseuru cuhecujueein, cachaauru relaa cue Jesoso. ⁷ Nitohaneein jetaote, leecha neseuru cuhecujueein cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru coitucuchuhichuru sitaain cachaauru rautaauruhane coina nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru cotijiaain cocoainanjaain letoanajae coroatajaanana coroatajaananaain Jesoso. ⁸ Nitohaneein letoanajaain jetaote, acaauru atora, acaauru achano, coriqui, naonjoain amaelanaala, ⁹ acaauru safatocuruhacha curujuaain, nii necoreeteuruhane coina acaauru cajione amaelanaala, acaauru biji achuneecha baejeein bero cuhane cuuruhane coina acaauru rai aite. ¹⁰ Niritiin letoanajaain jetaote:

“Leinjiin loreri asae turuhichene, ecu sinihuche inaraacha ichai nainaaain jelai caje amuhichene reentiaain. ¹¹ Chunijihun turuhichene jaunru, caohachaain inara coana jerelanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche, inara safato que nenea utoone riariaain ratiriin, inae nita-jeuruhane rai neeuruhane que nainacuruhane coina,” naain jetao nii aina nerelanacaauru letoae Jesoso.

¹² Nitohaneein cuhin jetaote, nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin aca jerihane rijijieein neeuruha cachaaurune coina acaauru rai aitiin, ¹³ arajii moconajaera letono sirichaaauru cachaaurune maajeein raautaain, arajii cunaitenacaauru rautaure erene que rujuanajaain nii aina nerelanacaauru.

Oha Joaan Baotisitane

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nitohaneein itolere ichaa Jesosone beeuruha itolere sacuritaaine jaun jetaote, Erodosi netonai coitucue.

Chaen jetaotechu: “Joaan Baotisitane ichanacaihara. Nii jaunte, nii itolere cojoelanaacojoai ichana naineraneein necaihara,” naa Erodosine jana jetaote; ¹⁵ “Jerihanete *Profeta* Eliasinecaihara,” naaure leeochoauru. Nii jana leeochoauru jetaote: “Inoaenlu *profetacuru* rijijieein nenea *profetate* aicaihara,” naaure. ¹⁶ Nejetaote, niritocuruhane aonajihane jaun: “Acate Joaan ne. Rai nuluno moloeratihanulu natiinte, inae nacoaauneein o caje ichanacaiha,” nae jetao Erodosi.

¹⁷ Erodiasi coreniha jetaote, Joaan mucuerateein *cadena* que ichojoaain caresero cuhane terate Erodosi. Nii Erodiasi jetaote, Erodosi nejera Ferifi

comasaineein nelu. Nejetaote, comasaineein sirilu Erodesi nii rai nejera comasainihane saijieein. ¹⁸ Nii jaun jetaote:

“Jiaonriha ii comasaineein taa inejera comasai siriinera,” nae jetao Erodesi rai Joaan.

¹⁹ Niritoha Erodesi rai nii Joaane caje coauneein jetaote, nii Joaan cotaairiin sohin jaohene rijitojoein nerejete Erodiassi. ²⁰ Nejetaote sohin jaonaa nainene, esinae rauhijiriin leinjiin cacha- saantoneein Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhane jaun, coasiha cocoateranein niha Erodesine jaun. Nitohanihane jaun jetaote, iriha Joaane rautatiin aonaane jaun nii aina chatohanai niicha ichanenu coitucuelanaala ne Erodesi.

²¹ Nejetaote, nejanoa bajaanaa bitoane coina lenone jaain, que jauriineein nenacaauru curuaanaacuru, chaen rai soondarooru curuaanaacuru, chaen Calileea cocoachacuru jataain nelatecuri cotijiaain beseta ichaa Erodesine jana jetao, Joaan sohin jaohene rijitjoenajaocane jana, suujua rijijieein erue Erodiassi. ²² Nii jana jetaote, nii beseta ichaane jaa coloheri asaee enohin raansaa cuha nii Erodiassi cacunune jana jetao, nii raansaane jana rautatiin coaraje Erodesi, nii ecu aina lenoniha nenacaauru aina jiniiquiin. Nii jana jetaote:

“Joaareen iicha jerei bajaau cacajene ichei tera. ²³ Cana Coaunera notaracaane chaelai, iicha jerei bajaai cacajene tereenicha. Nainichaaun cataaun leruhin caa quiicha beraai atane tihanunera,” nae jetao arai saain nii ranuna rai Erodesi. ²⁴ Nii jaun jetaote, jelai caje mituhin:

“Cha bajareeun cajete oma,” naa cuha neba raine jana jetaote:

“Chajaain ena caje Joaan Baotisita couturi bajaau,” nae jetao nii ranuna neba.

²⁵ Nii jaun jetaote, jelaiha soroneein enohin jetao,

“Ena carai leinjiin plato cuhane Joaan Baotisita couturi teeneene jereeun,” naa jetao cue nii ranuna Erodesi rai.

²⁶ Nii jaun jetaote, jataain inaderae Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri urichoo Cana Coaunera notaracae aitothane jaun, nii caje niicha bajai tenaa nainenihane que aitona nainene. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii rijieeoritiin leinjiin soondaro letoae Erodesi, Joaan couturi molohin raa cuhane coina. ²⁸ Nii jaun jetaote, caresero cuhane cuhin Joaan couturi molohin leinjiin plato cuhane uhaain, nii ranuna rai tiha soondarone jaun jetao, neba rai te nii ranuna.

²⁹ Nii jana jetaote, inae nitohanein Joaan teuruhane coitucuhin jetao, nii Joaan jaberoco raain conautiha cuure sacuureraauru.

*Saoqui oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesosone
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Nitohanein letoanajaa Jesosone caje turuhin jetaote, aina netaojiaain itolere ichaain Cana Coaunera ere que cachaauru relaain, naonjoaauruhane beure Jesoso rai, nii lechoonca coroatajaain niicha cocoinaauri afosotoorune jana jetaote:

³¹ “Chajaachete neniha cachane jaun cuhin, jelai raotojoein nebetacanihaachera,” nae jetao acaauru rai Jesoso, cauhaajeuruhane niha natiin arajiin turuhajeeruha cachaaurune jaun, lenonecuruhane teureniha acaauru raine jaun. ³² Nii jaun jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin neniha cachane jaun, jelai Jesoso aina cuure nii niicha cocoinaauri afosotooru.

³³ Nejetaote, arajii cacha cuuruhane coarajihane jaun, nii cuuruhane jaan jelai coitucuhin, satiin neseuru caje arajiin cuhin jetao, acaauru ajiniha soroneein jeluhariin cuhin turuure. ³⁴ Nitohanein cuhin acaauru ajiniha turuuruhane jaun jetaote, ecu turuhin bote caje iniha cunajaun jetao, arajiin

ecu cachaauru coaraa Jesosone jana, beraicha colane nenea carenerocuru rijijieein aihuruhane jaun jetao, cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, ecu araaai laurii niicha coitucui que relanajae Jesoso. ³⁵ Nii jana inae sohane jaun jetaote, rohan nichuuntaain:

“Inae soha. Coatiha nihei caa jana cacha. ³⁶ Chajaain cachaauru rai nocoeute ichuun nenacaauru nenaanajaauru, neseuru, naaonjoainuri cuhin, chaelai lenone ariin coretiha cuuruhine,” naauruha aina nerenacaaurune jana jetaote:

³⁷ “Niriimiin. Chajaain acaauru coroaateuche inara,” naa Jesosone jana jetaote,

“Aihana jaunna, coroata fashai denario coreneein faan coretiha cuhacaanune jeree, acaauru coroaatichaachene coina,” naaure Jesoso rai aina nerenacaauru. Nii le denariote le juichoo amihanenaa core ne. Niritocuruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

³⁸ “Inatajaain faan siriquiche. Chajaain coanihuche,” naa Jesosone jaun, coaraain jetaote, “Saoquijieein faan, ita que jerajejeein ate, naajeeichate neeje,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

³⁹ Nii jaun jetaote, joaenreen omene ichoae nelauriaauruha cachaaaurune coina aitoa Jesosone jaun jetao, ⁴⁰ tabaauru le fashaain, tabaauru saoqui chooncaain, naaonjoaain neleruhin nelauriaaure cachaauru. ⁴¹ Nitohanein laurianaacane baiha jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate raoriin jabaaequiin dede coarajejin jetao, Cana Coaunera bajaain cataaun faan taturiin aina nerelanacaauru rai te jetao Jesoso, cachaauru rai chaluuruhane coina. ⁴² Nitohanein jetaote, jerecuruhane jaaun tiajoaain nainaan lenonecuruhane baiha, ⁴³ lechoonca coroata omariin, nii faan aina ate caute que omari memoaaure.

⁴⁴ Saoqui oaraancai cachaauru jetaote, nii saoquii faan que lenonecure, acaauru rai faa Jesosone jaun.

Acau choaae amuha Jesosone
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru letoae, bote cuhane fauhin nemuri jerau Betesaaidau ichoaichaniha turuuruhane coina. Nii tonohanau jetaote, ecu nedaain cachaauru rai necoe Jesoso. ⁴⁶ Inae cachaauru rai nocoihane baiha jetaote, ichatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁷ Nii jana jetaote, inae nocohejihane jana, nemuri cataaun cuujeeure nii aina nerelanacaauru bote cuhane. Nii jana jetaote, ecu jelai atane choae jaiti nihane jana, ⁴⁸ acaauru que tacaain uha cujuanane jaun, necairichajejin taraacajejin cujjeuruhane coaraje Jesoso. Nii jana inae janohe lalajihane jana jetaote, acaauru caaijie acau choae cuhin acaauru rohan situha cunaa rijijieein acaauru nichae cuujue. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohanein acau choae cuujihane jana, satiin coaracuruhane jaun jetaote, nesoonetiin anucainiha been auhaaocure. Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai:

“Jiaonriha inacojoejin nesoonetiin casiichene. Canune aihunra,” naain, ⁵¹ acaauru aina bote cuhane fauha Jesosone jana jetaote, inae nesuruha cujuanane jaun, jataain cojoelatoore, ⁵² nii cojoelanaacojoaain faan faain acaauru notaacane sainejejin itolere ichana nainihane que nainaelanaala, “Naaonjoanne jaunte catohanai ichae,” naain coitucunaa nainecurenihane jaun.

Genesareta bataneu turuhin cunaitenacaauru rautaa Jesosone
(Mt 14.34-36)

⁵³ Nitohaneein cuhin nemuri jera jaoruhane jaun jetaote, Genesareta bataneu turuhin, ecu acaauru bote jauriaain cositeure. ⁵⁴ Inae bote cositeen caje inihuruhane rijieeoritiin jetaote, Jesoso nihane coitucuure nii cocoaichacuru cachaauru. ⁵⁵ Nii jaun jetaote, satiin nii jelai batane sacuritaain nii niha Jesosone jaan jelai coitucuhin jetao, rene cunaitenacaauru amaare ela cuhane tijichanajaain. ⁵⁶ Chunijihun nenaanajaaunru, ne-seeuru, berooru cuhane, naaonjoainu cuha Jesosone jaanru jetaote, najiniha situnajaaunru jeloon ela choae cunaitenacaauru teein, Jesoso rai aitocure, cajione auha mucuuruhane caina. Nitohaneein satiin Jesoso cajione mucuurera cunaitenacaauru jetaote, nerautaacoaare.

7

Baasoneein cacha ichao tera (Mt 15.1-20)

¹ Nitohaneein jetaote, Jesoso coaraa cuure Jerosaleeun caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru aina fariseeocuru. ² Acaauru jetaote, aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein acaauru rai rauhi tonoraelanaala lenonecuruhane ajiniha biji culejelanaala lenonecuruha Jesoso aina nerelanacaauru tabaaunru coaraain jetao, acaauru que ereeure. ³ Nitohaneein aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein ichaoruha fariseeocuru aina satiin Jorioocurune jaun jetaote, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecure itolere bana. ⁴ Jerichanejeein jetaote, lenone aihuruhane caje turuuruhane nii aitoha acaauru rai rauhine rijijieein biji culejeein lenonecure. Nitohaneein jetaote, araai lauriin ne acaauru ichao, lenonecuruhane ajiniha acau cooruhane jaan curu niha natiin culejeein, acau curu culejeein, coadarojoe culejeein, acaauru sininaja jelai niha natiin culejeein, naaonjoaanruhane jaun.

⁵ Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Chanuna nii aitoha rauhine rijijieein aihuruhalu cana inoaensihurune rijijieein, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecurene ii aina nerelanacaauru,” naaure jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurea aina fariseeocuru.

⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Esinae rauhijiriinte, inara que aitiin laenaelu Cana Coanera ere bera inoaensi *profeta* Isaihasi, nechu jataain nohaniha Cana Coanera coitucutoha nocoenacaauru.

Nii que aitiin:

‘Caa cachaaaurute,
nechu jataain nujuaaecha que
canu corojeein neeure.
Nete acaauru suujua,
cacaje coriaae ne.

⁷ Nii jaun

nii chaque nelatejeehai
netaojiaain
canu coroaecuruhane,
nechu jataain
caitoonjoanelanaala nena que
nejesinajeein ita relajeein
aihuruhane jaun,
naa Cana Coanera acaauru quene laenaelu *profeta* Isaihasi.

⁸ Chanuna nitohaneein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin inara inoansihuru rijijieein ichaonaa jeriquiche inara,” naa acaauru raine baiha jetaote:

⁹ “Itolere bana inara inoansihuru ichao rijijieein ichaonaa jeriquichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin aohana jereneeiche.

¹⁰ “Inara inaca, inara neba, naaonjoainuri que inara suujua acateein neeuche. Chateeinti

baasoneein neba, inaca, naaonjoain que ereein ne.

Niite ateinanohiniha cureein,’

nael jetao Moisesa. ¹¹ Nete inara aitocoiche, leinjiin cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai. ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii corban neein nihane jaun,’ naane caohachae inara rai. (‘Corban,’ naane jetaote, acaauru ere cuhane, ‘Cana Coaunera que banijiaain nena,’ naa aite.) ¹² Chaen techu, inara rai caohachae, inae niritiin erei cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoichene.

¹³ Nitohaneein inara inoansihuru ichao sacuhin neeichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan tonorana jerelanaala itajeein neeiche, nejesinajeein jelaacha que ita relaiin neeichene jaun,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera aina fariseeocuru rai Jesoso.

¹⁴ Niritiin jetaote, nacoaauneein nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Satiin caa ena inara rai aitocaaunne jaan aonaain coitucuuuche.

¹⁵ Coatiha joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin nihei Cana Coaunera. Lechoaauru cairichanaa jerenacaun, suujua cuhane baasoneein coacuhin baaso ichaeraauru quete laen jaolequiin ne Cana Coaunera. ¹⁶ Esinae rauhijiriin urichocoichene aonacuche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁷ Niritohane baiha ecu cachaauru ratiriin loreri asae enoha cuha Jesosone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaature caje aina nere-lanacaauru. ¹⁸ Nii jana jetaote:

“Tana inara netonai aonaain coitucuhichene. Tana joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin neniha Cana Coaunerane coitucuhichene.

¹⁹ Nii cachaacha quii lenonete, nii cacha suriicha cuhane enohin, nii baiha mitue, suujua cuhane enoelanaala,” nae jetao.

Niritiinte, joenreein lenone quiha cachane niha natiin, que jaoleconaa nainenihana Cana Coaunerane coitucuerate cana que Jesoso. ²⁰ “Cacha suujua caje mitunaa baaso niicha coacui, niicha ichai, naaonjoain corenihate laen, cacha que jaolequiin ne Cana Coaunera. ²¹ Nitohaneein suujua cuhane baasoneein coacuin baaso ichaeraaurute, namute quicha aina niha natiin ichao jeracohin, asijiauharitiin, sonajaaain jaohin, ²² sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, laurijira rucuhale jereein, namute cacha cairichanaa jerenacaun que ereein, namute cacha coritaain, itolere niicha jerei nejesina ichaain, necoelajauharitiin, namute cacha cairichaa casajenetiin, namute cacha que necohasitaain, suujua coaraain chaachaelanaala, naaonjoaunre. ²³ Niichurute satiin cacha suujua caje mituhin cacha que jaolequiin niha Cana Coaunerane jaan teraneein ne,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Leinjiin Jorio nihei cacunu rautaa Jesosone
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Inae cachaauru relaane nainaan jetaote, jelai caje coauneein Tiro bataneu turuha cue Jesoso. Nejetaote, ecu turuhin leinjiin loreri asae enoe, coitucuruha jelai cocoaichacurune jerelanaala. Nii sainejeein jetaote, ecu turuhin nihane coitucurihure. ²⁵ Nii jaun jetaote, inae ecu nihane coitucuhane jaun, rene turuhin Jesoso acatiha neseonriiaa cue leinjiin ene, suujua cuhane moconajaera letono coitucuchuhi siriha rai cacunune jaun. ²⁶ Nii ene jetaote, Jorio niheichuru Sirofenicia batane cocoaichacuru bene ne. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin conujue cacunu suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuchuhi sitaane coina. ²⁷ Nii jaun jetaote:

“Coa canu rorehecaa. Naininaaun Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nena ruluhin tihanu remaae raine,” naa rai Jesosone jana jetao:

²⁸ “Aihachuhisi niquicha Curuaanaa. Atiin ii araichuru Joriocuru rautaane rijijieein canu cacunu rautaaenene jereenra. Remaae rijijieein canacaanu coaraane niha natiincha,” naa Jesoso rai nii enene jana jetaote:

²⁹ “Aihachuisi. Esinae rauhijiriinte aitohi. Inae ii cacunu caje mituhin amuha moconajaera letono coitucuchuhi. Inae naineein jelaiha chenena-jaun cauha cuhinera,” naa Jesosone jaun, ³⁰ nenajaun cauha cuhane jana jetaote, loreri asae sininajaun niha nii cacunu ranunane jana eruha cue nii ene. Nejetaote, inae nii ranuna suujua caje mituhin amue moconajaera letono coitucuchuhi.

Urichoelanaala, raotiin eresilanaala naaojoaain nena cacha rautaa Jesosone

³¹ Nii baiha jetaote, nacoauneein Tiro batane jelai caje amuhin, Sidoon batane, Decapolis batane, naaonjoainuri nenacaauru neseuru ichoae rauhijiriin situhin nitihonohin cuhin jetao, Calilea conemuri turue Jesoso. ³² Nitohaneein inae ecu turuhane jana jetaote, rene leinjiin urichoelanaala, raotiin eresilanaala, naaonjoaain nena turuaain jetao, biji que dadaain nii cacha rautaane coina rai aitocure. ³³ Nii jaun jetaote, jelai cachaauru udaa nii cacha amaain jetao, nuricho jachuru cuhane biji couturichuru enoaain, lune soriin lele ichoae tein, ³⁴ ecuun jabatoroaain dede coaraain neraain jetao: “Efata,” naane jetao: “Najachuu,” naa aite Joriocuru ere cuhane.

³⁵ Niritohane rijieeoritiin, inae najachuha nurichone jana jetaote, inae raotojoein erena naine rai lele netonai. ³⁶ Nitohaneein rautaa jetaote niqui, nii chuni rai beeuruhane caohate Jesoso. Nejetaote, jataain beeuruhane caohatiha sainejeein jataain que naurutaain beure. ³⁷ Nii caje coitucuhin jetaote: “Itolere banate caohacha ichae, uricho saecuru niha natiin urichohin, raotiin eresilanaala niha natiin erena nainein, naaonjoanne jaun,” naaure jetao cojoelatiin cachaauru.

8

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesosone
(Mt 15.32-39)

¹ Nii baiha nacoauneein netaojiaauruha arajiin cachaaurune jaun jetaote, jataain neniha acauru lenonena jaun aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

² “Inae nichata janohinte canu aina neure caa cachaauru. Jana nihei caohachanainejeein lenonecuruhane jaanu. Nii jaaunne jataain cairichaa-joaain acaauru coaraan. ³ Coroaatenajaelanaala acauru nenajaun letoanajaanunete mijitenacaan aterona naineecure, tabaauru coriae caje uuruhane jaun,” naa Jesosone jana jetaote:

4 “Chaa caje eruhin najian caa jeeoni cacha coroaaterichaache, caa jana ichaoha chuni cacha, caje coretichaachene jaanune coaalanaala,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: 5 “Inatajaain najian faan siriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsinejeeinchate neeje faan,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

6 Nii jaun jetaote, atane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin jetao, jerane biji que nii caaunsini faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faancuru tatuhin aina nerelanacaauru rai tiha Jesusone jaun jetaote, jitariin nii cachaauru rai chaluure. 7 Nii jana niha coroatajajeein ate netonaine jaun jetaote, acaentonai mucuhin Cana Coaunera bajaain nii ate nemaajeein chaluherate Jesuso. 8 Nitohanein nainaan lenonecuruhane baiha jetaote, caute que caaunsinein omari memoaaunre. 9 Itolereenein jena oaraancai cachaauru jetaote, lenonecure. Nii baiha jetaote, acaauru rai necoein, 10 aina nerelanacaauru aina bote cuhane fauhin jetao, Dalmanotau bataneu cue Jesuso.

*Cojoelanaacojoai ichaa Jesusone coina aitocuruha fariseeocurune
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

11 Nitohanein jetaote, Jesuso rene turuhin aina ereeuruhane baiha jetao, nechu jataain coujuha, Cana Coaunera letononein unaa nihane coaratiha acaauru quene coina cojoelanaacojoai ichaane coina rai aitocure fariseeocuru. 12 Nii jaun jetaote, jataain mijiaainein nerai raain jetao:

“Chanuna acaauru rai cojoelanaacojoai ichaacaunne coina aitocure caa cachaauru. Coatiha nii acaauru que chatohanai cojoelanaacojoai coarate-naa nainihaaun,” naane jaun jetao, 13 ecu acaauru ratiriin jeelaiha bote cuhane fauhin nemuri jerau cue Jesuso.

*Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone
(Mt 16.5-12)*

14 Nitohanein jelai caje bote cuhane fauhin amuuruhane jaun jetaote, rai nachano baiteein leinjiin faancha amaain cuure. 15 Nii jana jetaote, acaauru nainalaaca jetao:

“Aonacuche. Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru aina Erosedi ichaone que caohachaaain nainacuche,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

16 Niritoha acaauru rai Jesusone jana jetaote, neniha acaauru rai faanne que nejesinajeein ita rai ereeuruha aina nerelanacaaurune aonajeein jetao:

17 “Chanuna faan sirineeichene que ereereequiche. Jataain nachura nainanachara nejeein coitucuneeichete. Jataainte asoneeojooain nainanachara nejeeiche. 18 Niha niqui inacojoein inara nota, inara uricho, naaonjoaain. Nete nii cha coaraain, cha aonaain coitucunaa naineneeiche. 19 Saoqui oaraancai cachaauru rai saoguii faan chaluhanune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Lechoonca coroata omariin,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetao:

20 “Chajana jena oaraancai cachaauru rai caaunsini faan chaluhanune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsi omariinein,” naauruha aina nerelanacaaurune jaun jetao:

21 “Nii saijiein nachura jaiti nainaneeeichete,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Betesaidau leinjiin maosa rautaa Jesusone

²² Nitohaneein cuhin Betesaaida turuuruhane jana jetaote, Jesoso rene leinjiin maosa amaaïn rautaane coina conujeeunre cachaauru. ²³ Nii jaun jetaote, biji que nii maosa mucuuriin jelai cachaauru udaa amaaïn jetao, lune que jerane nii maosa nota rujuarujuariin nichoae biji tein: "Inae chaelai coana naineei," naa Jesosone jana ²⁴ nenotaain jetaote:

"Nuna tocohaneeinte murimurihonanae carai cachaauru," naa nii maosane jaun jetaote, ²⁵ nacoaauneein jerane nota ichoae biji tiha Jesosone jana, nacoauneein nota jirichaane jana jetao, inae conoha notane jaun, caohachaaïn cha coarae nii maosa. ²⁶ Nitohaneein rautaaïn jetaote, rai nenajaun letoaaïn jetao:

"Coo taa neseu cauha," nae rai Jesoso.

Mesihasi niha Jesosone que aitoa Fedorone
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Nii baiha jetaote, Filipino batane que nena Sesareea nenacaauru ne-seeuru cue jetao, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Jesoso. Nitohaneein bero cuhane aina nerelanacaauru aina cuujeeurunajau jetaote:

"Tonacuruha canu que cachaauru. Cha nichaaunje," naa Jesosone jaun jetaote:

²⁸ "Tabaauru cachaaurute Joaan Baotisita niha ii beure. Jana leeochoaurute, inoaenlu nena Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensi Eliasi niha ii beure. Leeochoaurute, inoaenlu nenacaauru *profetacuru* tabaauru niha ii beure," naauruha raine jaun jetaote:

²⁹ "Cha nichaaun jana inara rai," naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote:

"Iite nii canacaanuhacha cohajei Mesihaseinein," nae jetao rai Fedoro.

³⁰ Nejetaote, chuni rai acaneein nihane beeuruhane caohate jetao Jesoso.

Orichaaïne biha Jesosone
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Nii caje nunuhetein jetaote: "Canu Cana Coaunera Calaohi cahaneein nejanooanaa nichaaunne cairichaaeriinte caque jaolecoghi niha curureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curuaanaaauru, chaen Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureeraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein, nena nichata janone cuhane ichanaree-
unni," naaïn jetao, ³² esinae rauhijiriin cachaauru rai bee Jesoso. Niritiin esinae rauhijiriin suujelanaala aithane jaun jetaote jelai amaaïn niritiin irihane caohate Fedoro. ³³ Nejetaote niritoha Fedorone jaun, jaotoroaïn nii aina nerelanacaauru coaraaïn jetao cotaicha rijitiin: "Coo carerojoecaa monajaera. Cacaaje amuun. Coatiha Cana Coauneraacha coacui coitucuheei-
ii. Jooaereein cachaauruhacha coacuhite cooaquui," ³⁴ naane baiha jetaote, nii aina nerelanacaauru aina ecu nenacaauru cachaauru cotijiaaïn jetao:

"Aonacuche. Chunocoha canu cahaneein nena jerihane suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu tein canu cairichaaururichaaïne rijijiein necairichanaa abaantaain caitoonjoa tonoraain, jerichaaunne rijijiein neeine. ³⁵ Chunocoha canuhacha icharateï ichaelanaala neein nichao ichoteratena jerera, coatiha nichoterinaaïn. Nete laen canu coreniha, canuhacha berateï bihane coreniha, naajoaïn coreniha nichao itajera, ichoteratenojoiniha cureein. ³⁶ Chaaquena rai nelatere, itolere caa chauratane que nenaacha que coacuhin rai nichao itajiha cachane.

³⁷ Nitohanihane jaun inaaonjoaïn coretihane niha natiin nii nichao ichoteratena nainiheï cacha. ³⁸ Nitohanihane jaun, chunocoha canu nichaaunne beein quicha beratenojoin biha caa necha aansaneein o-
saonacaauru cachaauru raine que nocoejihanena, canu- cacha calaohi

nichaaunne inae que tihane bana canu Inaca necaohacha que necohachaaain rai letonocuru anjeraauru aina nacoaauneein turuha uhanune banane canuhetonai que necoejereeeunni,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

9

¹ Niritiin jetaote:

“Esinaae rauhijiriin coatiha oorurinaain cau ena canu aina nenacaauru tabaauru, niicha ichaneni ichaain turuha Cana Coaunera Cojoanonaane coaracuruhane que tiaain,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Nejelauneein ocooca Jesuso jaberocone
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Saota janone baiha jetaote, ichtatane ucuuno cue Jesuso, Fedoro, Saanti-
aao, Joaan, naaonjoainuriicha amaaain. Inae ecu turuuruhanane jana jetaote,
acaauru notaracaae nejelauneein ocooca Jesuso jaberocone jana jetao,
³ jataain caohatiin bichoronohin cajione amurijiriin somajaain jiquihaquuin
nedae rai cajione. ⁴ Nii jana jetaote, ecu Jesuso aina ecocohin ereuruha
inoenlu nenacaauru Cana Coaunera ere bera inoaensihuru, Irihasi, Moi-
sesa, naaonjoainurine jana coarajeeure.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain
loanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai,
naaonjoaain,” nae jetao Jesuso rai Fedoro.

⁶ Jataain nesoonetooruha nii Jesuso aina cunacaauru, aina nerelanacaa-
rune jaun jetaote, nii tonaain irihane jaa coitucuenihane jaun aite Fedoro.
⁷ Niritohane jana acaauru conaacotaa dede sacarine jaun jetaote, nii dede
sacari jana tonii: “Caate jataain quicha belaa canuhacha letoai canu
Calaohinera, nere tonoraain neeuchera,” naa erenaane jana jetao aona-
jeeure. ⁸ Nii rijieeoritiin roaichu coaracuruhane jana jetaote, inae acaauru
rohan neniha chunine jana jetao, ecu jelai acaauru aina niha Jesusone jana
coaracure.

⁹ Nitohaneein jetaote, nii ichtatane ucuuno caje jelaiha faaujeein, nii
niicha coaracuri beeruha chuni rai nii aina nerelanacaaaurune caohate Cana
Coaunera Calaohi Jesuso, inae o caje ichanaane baiha beeuruhane coina.

¹⁰ Nii jaun jetaote, suujuaacha cuhane nii niicha coaracuri ruhecure, oo
caje ichanarihanine que aitohane coitucuurenihane jaun ita caje bajaeba-
jajeein. ¹¹ Nii jaun jetaote:

“Chanuna jauriaanejeein Irihasi tururichaaaine que aitocure- Moisesa
aitoonjoan que cacha relaaaureraauru,” naain Jesuso caje bajaauruhane jana
jetaote:

¹² “Esinae rauhijiriinte niqii, itolere rucueraanu que jauriaanejeein tu-
rurichaaain Irihasine que aitocurelu. Chanuna jana Cana Coaunera Quiricha
inoensi cuhane cacha Calaohineein nena cairichanojoneein, jaoleneein
niha curichaaaine que aite. ¹³ Aonacuche. Inae turuha uhalu Irihasine
janate, que niicha jerei ichaain cairichaaurelu, nitohanihane coina Cana
Coaunera Quiricha cuhane aitiin laenanohinihane rijijieein,” naain jetao
tonorae Jesuso.

*Moconajaera letono coitucuchuhi siricha leinjiin enamanaa rautaa Je-
sosome*

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae jelaiha nii neeuruha aina nerelanacaaauru leechaaurune jaun
turuuruhanane jana jetaote, ecu acaauru aina neeure arajiin cachaauru.
Chaen Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera tabaauru netonai ecu neein

jetao acaauru aina ereerecure. ¹⁵ Nii jana uujiha Jesusone coariin jetaote, que tacaain satiin jeluhaariin cuhin jetao, jataain cojoelatiin rai iriha cuure.

¹⁶ Nii jana jetaote, acaauru rai:

“Tonaai acaauru aina ereereequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

¹⁷ “Cacha relaera, coaraaine coinane, cau ii rene canu calaohi uhaaun, moconajaera letono coitucuchuhi siriha suujua cuhanena jaun, erenaachara neein nihane jaun. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, chunijihun cuhane jaaunru baasoneein mucuhane nainein atane choaae tocojoaain tacaain, nujuae caje lajaaqui mitaain, catu rihonein, sefetaain te nii suujua cuhane nena coitucuchuhi. Nii jaunne niqii ii aina nerelanacaauru rai aitoon nii suujua cuhane nena coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete sitanaa nainesihurene,” naa nii acaauru jana nena leinjiine jaun jetaote:

¹⁹ “Jataain cha esenetaaichuru cachaauru. Cha carajaneinna inara aina nereun. Cha carajaneina inara abaantareun. Chajaain cajiha nii enamanaa uhaauche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁰ Jesoso rene nii enamanaa amaare. Nii jana Jesoso coariin jetaote, atane choae nii enamanaa siheite nii suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuchuhi. Nii jana jetaote, najaabu jabubuhin nujuae caje lajaaqui mitujuae nii enamanaa. ²¹ Nii jana jetaote, nii enamanaa inaca rai jetao:

“Chabana caje coauneein caa catohane,” naa Jesusone jana jetaote:

“Causine caje coauneainte aicha. ²² Nii jaunte araai saain usihanaauru comaaichuru, acauhanaauru comaain ateinana jere nii suujua cuhane nena coitucuchuhi. Nitohanihane jaun, atiin cairichaaajoaain canacaanu coaraain, canacaanu corotajaneun, rautana naineine,” naa nii enamanaa inacane jaun jetaote:

²³ “Tana rautana nainichaaunne esenetaainete cacaje bajaai. Satiin quenetaera raine niicha bajai ichaain neeun,” naa Jesusone jaun jetaote:

²⁴ “Jataainnachuian chesenetaaun. Cacorataaneune jataain jelai amuri-toheriin chesenetaera,” nae jetao ehequii nii enamanaa inaca.

²⁵ Nii jana arajiin netaojiaauruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nii enamanaa suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuchuhi rai jetao: “Erenaachara neein urichoelanaala caa enamanaa tera coitucuchuhi, canune ichei aitoon caa enamanaa jianein caje mituhin amuhine coina. Jiaonriha nacoaunein caa enamanaa suujua cuhane enohine,” naain suruaa Jesusone jana jetaote,

²⁶ nacoaunein baasonein nii enamanaa jaberoco tein cojioriae nii suujua cuhane nena coitucuchuhi. Nitohanein tihane baiha onaa rijijiein tein, caje mituhin amuhane jaun jetaote, “Inae baasonein jaberoco tihane caaunte jerihane inae ohe,” naaure nii ecu arajiin neein coarajeurera cachaauru. ²⁷ Nejetaote, biji que mucuhin michuha Jesusone jana jetao, nimichuhin nichaaurae nii enamanaa.

²⁸ Nitohanihane baiha aina nerelanacaauru aina jiniiquiin leinjiin loreri asaae enoha Jesusone jaun jetaote, jelai ecu teteriin:

“Chanuna canacaanu nii coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain caje bajaaauruhane jana jetaote:

²⁹ “Catohanai moconajaera letonote nainichaa Cana Coaunera bajaacane ainaacha sitaacane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ca quiete coroata sae ohane biha Jesoso.

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Nitohanein nii canaanai rautaane jaan jelai caje amuhin jetaote, Calilea turuhin rauhijiriin situujuein cuujeure. Nejetaote, nii acanihane

coitucuha chunine jerene Jesoso, ³¹ aina nerelanacaauru relanaa nainihane coina. Nii acaauru relaane jaun jetaote:

“Cacha Calaoheenein nenaate cachaauru bijiu tenojoinihane jana ateinaa cuurueein. Nete nichata janohane baiha ichanareein,” naain aina nerelanacaauru relaane jana jetaote, ³² nii acaauru rai aithane inaaureniha natiin jetao caje bajaurene necoatocuruhane jaun.

Charijina jataain nelateinneein nere
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Nitohanein cuhin, inae Caferenaanon turuhin loreri asaae enooruhane jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chaaque ita rai ereerejeein uhicheein bero cuhane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁴ Nejetaote inauheneecha curuaaequuin aonajeure, bero cuhane uu-
jueein, “Charijina caa cana jana jataain nelatein nenaane,” naauruha ita
raine jaun. ³⁵ Nitohanein inauheneecha aonajeuruhane jaun jetaote,
nelauriariin nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao:
“Leeochaauru amurijiriin nena jeriha chunine, acaauru rai nelatein
itolereenein acaauruhacha jerei icharaneein neeine,” ³⁶ naane baiha je-
taote, biji que leinjiin canaanai mucuuriin acaauru cataaun teein jetao:

³⁷ “Canu coreniha caa canaanai raerate, jerichanejeein canu raane ri-
jijieein aicheein. Nii jaun canu raera coatiha canuhacha raa airinaain,
caletoaera Ofa netonai raate aicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai
Jesoso.

Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratena nihei.
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Nii jana jetaote:

“Cacha relaera, ii curuaa aina cuaain moconajaera letono coitucuhuhi
sitaain que suujuequuin nenacaauru rautaa leinjiinne janane eruhin cao-
hatihacaanu, cana jana nenaaneein ainihane jaun,” naa Joanne jana je-
taote: ³⁹ “Jiaonriha caohateein neeichene. Chunocoha canu curuaanein
netiin cojoelanaacojoai ichaera, nii baiha baasoneein erena nainihei canu
que. ⁴⁰ Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratena nainihei.
⁴¹ Chunocoha canu Curisito cachanequichene coreniha inara rai esinaeca
niha natiin terate, esinae rauhijiriin rai cainanohiniha cureein,” nae jetao
rai Jesoso.

Jataain alalacaraa osa que nesarucuaane
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Niritiin jetaote: “Chunocoha ena canu esenetajeereraauru saruha osa
quenete, nii ajiniha caohachare nuluno que leinjiin ajeri jaberoco tijichaain
ichojoaain cucuana cuhane joaeraane. ⁴³ Jana osa que ii saruha ichohiine
moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ichohii aina Cana
Coaunera cojoanonaa que neeine. ⁴⁴ Nabana le jerajei ichohii coreniha, nii
chariji bana nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine
coataa. ⁴⁵ Jerichanejeein osa que ii saruha ii tijiane moloo. Nii amurito-
heriintejian caohachare le jerajei ii tijia aina Cana Coaunera cojoanonaa
que neeine. ⁴⁶ Nabana osa que ii saruha ii tijiane coreniha nii riano niha
natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁷ Jerichanejeein
osa que isharuha inotane, le jerajei inota rocoo. Nenacaeneetejian nii
amuritoheriin caohachare le jerajei inota aina Cana Coaunera Cojoanonaa
que neeine. Nabana usi que isharuha inotane, ⁴⁸ nii riano niha natiin ohin,
nii usi jacanaachara, naaonjoain jana cuhine coataa.

⁴⁹ Usi jana situnaa rijijieeinte nichoterichaacheein satiin. ⁵⁰ Nelatiha niqui tebe. Nete inae lenone cotebetenaa nainenihane, inae nii chaque nelatene. Nii rijijieeinte chaque nelateneeiche inara que icharatenohi ichaain, raotojoein ichaauruha leeochoaurune jaan ichaeneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso

10

Comasai jianiha cachane que cache relaa Jesosone (Mt 19.1-2; Lc 16.18)

¹ Inae Caferenaanon caje amuhin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nucuhe Jorodaan auhaniha cuhin, enoto mitu nichajai jeloon nena Jodea batane que cue Jesoso. Ecu jetaote, rai netaojiaauruha cachaaurune jana jetao, nacoaauneein relanajae Jesoso, cachaauru relanaa rautatohane jaun. ² Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao, nechu jataain cairichaauruhane jaanu lera ariha jetao, comasai jianena nainiha cachane bajaure jetao Jesoso caje fariseeocuru tabaauru. ³ Nii jaun jetaote:

“Tonaa inara rai Moisesa, comasai jianiha cachane que,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote:

⁴ “Comasai jianiha cachane coina, jauriaanejeein comasai jianihane jaaque aitiin nena quiricha teeuchete, aina comasai jianemiin cache,’ naainte aite Moisesa,” naauruha fariseeocurune jana jetaote:

⁵ “Aiha niqui. Nete, nere tonorana jerelanaala neeichelune jaun, nitohaneein ichaquichene rautaenihane saijieein ichaquichene coina aitelu Moisesa. ⁶ Nete jauriaanejeein itolere coaanaane nunuheneein, quicha, ene, naonjoaain coaanaelua Cana Coaunera. ⁷ Nii jaaunte, inaca, neba, naonjoain ratiirin amuhin necoaansajiae cache. ⁸ Chaen leinjiin cachaneein nena rijijieein coacuhin, jiniiquiin ita aina neeure. ⁹ Nitohaneein niha cachane coina ichaa Cana Coaunera jaun, nii comasai jianena nainihe cache,” nae jetao fariseeocuru rai Jesoso.

¹⁰ Inae loreri asaee enooruhane jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaure nacoaauneein caje aina nerelanacaauru. ¹¹ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Comasai jianein leeocho ene raerate, osa que nesaruha aicheein.

¹² Jerichanejeein techu, osa que nesarueein lana jianein leeocho cache que nelanajaane ene,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Canaanainuru rausiaaeca Jesosone (Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Nii jana jetaote, acaauru mucuhin rausiaaeca cojiotanaaca Jesosone coina jetao, rai canaanainuru amaaure acaauru fojiaraauru. Nejetaote, nii canaanainuru amauruha nii amaaurerane caohateeure nii Jesoso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nii rene amanajaauruhane caohateeuruhane coarjeein jetaote, obajeein jetao:

“Coa carene turuuruha canaanainurune caohatihachete, canu rene turuuruhine. Aihuruha caa canaanainurune rijijieein nenacaauru raineente ne Cana Coaunera Cojoanona. ¹⁵ Esinae rauhijiriin aiha leinjiin canaanaine rijijieein neniha cachane coatiha Cana Coaunera Cojoanona que nena nainerinaain,” ¹⁶ naane baiha jetao, jerane biji cuhane nii canaanaihuru raane baiha jetao acaauru mucuhin, acaauru rausiaaeca cojiotanajae Jesoso.

Jesoso aina iriha leinjiin cache coriquihonane (Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Nitohaneein inae jelai caje amunaa jeriha Jesusone jana jetaote, rene jeluhariin cuhin turuhin jetao, nacatiha neseeriaain:

“Caohachanejei cacha raelaera. Cha ichareeun charijibana nitajenaachara ichaonaa raotono que nena nainichaaune coina,” naain Jesoso caje bajaa leinjiin cachane jaun jetaote: ¹⁸ “Chanuna caohachanejei cacha neein canu curuaateei, leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeineein ne. ¹⁹ Inae raotojoein Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha sonajaain jao-hine. Coa ii sinijerane lanaala nena e nee aina ichaohin niha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaan chuni cacha coacuhin casaje que ereein niha. Chae efojiaraauru ere tonoraain caohachaain acaauru aina neein,’ naane coitucuhi,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁰ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain ichaon,” naa nii cachane jana jetaote, ²¹ jataain cairichaaajoaain coaraain jetao:

“Esinae rauhijiriin, chaque lanalanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonoraana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein cairichaihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha laen canu aina uu,” naa rai Jesusone jaun jetaote, ²² jataain nererojoeaain jelai caje amue inaderaain nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun.

²³ Nii jaun jetaote, nii rohan curuacaain nenacaauru cachaauru coaraain, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nena jeriha coriquihonane,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁴ jataain cojoelatiin ecu aonajeure aina nerelanacaauru. Nejetaote nacoauneein acaauru rai jetao:

“Cacoelaichaaauru, jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nena jerichaane. ²⁵ Leinjiin oco jachu cuhane situnaa naineniha leinjiin camechone amurijiriinte, jataain caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nena jeriha coriquihonane,” naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁶ jataain jeelai amuritoheriin naurutaain cojoelatiin jetao, ecu nejesinajein ita rai jetao:

“Nitohanihane nichotenaa naineriaain chuni,” naauruha nii aitohane aonajeinne jaun jetaote, ²⁷ ecu coaranaacane baiha jetao:

“Caaintatiin cachaauruhacha coaraite, Cana Coaunera rai caaintajene,” naa Jesusone jaun jetaote: ²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa rai Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Chunocoha esinae rauhijiriin canu coreniha, chaen, cacha ichoteratera caitoonjoan- canu ere bebejein, naaonjoanne coina, rai loreri, rai nejer- aauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoain ratirichate, ³⁰ caa chauratane que neein jataain jeelai amuritoheriin lefasha sanein rai loreri, rai nejereraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoainuri siricheein. Cairichaerinojoeinein neeuruhane niha nati- inte, turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa charijibana nitajenaachara ichaonaa que niha cuurureein. ³¹ Ena jataain arajii itolere que nelaetoha nocoetonacaaurute, nii chaque nelatelanaala niha cuurureein. Jana ena chaque nelatelanaala arajii nenacaaurute, nelateein niha cuurureein,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Caa quete inae nichata sae orichaainne biha Jesusone

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Jerosaleen nichaae cuuruhane jaun jetaote, aina nerelanacaauru ichoaachaniha cuujiha Jesusone jana jetao, cojoelatiin cuujeeuruhane jana

jetao, nii niritohane que casiin jetao, cuujeeure acaauru caajie cunacaauru. Nii jaun jetaote, jelai nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao:

³³ “Inae caa ena coitucuhichene rijijieeinte, Jerosaleen cuujihacache. Inae ecu turunaate, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanoanaa nichaaune mucuhin saseredotecuru curuaanaacuru rai, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru rai, naaonjoainuri rai caetecuruhane jana, catinanacanejeein nejelau cachaauru Jorionelanaala nenacaauru bijihu caetecurureein. ³⁴ Nii janate, caque necoatijiaain canu coulunein, canu bisiin catinaa cuurureein. Nena nichata janohane baiha, nacoaaunein ichanareeunni,” nae jetao nitohanein teeururichaanne que Jesoso.

Acaauru coroatajaniha Jesusone coina caje bajaauruha Saantiaao, Joaan, naaonjoainurine
(Mt 20.20-28)

³⁵ Niritohane jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

“Cacha relaera, caa ena ichei canacaanuhacha bajaaeni ichaanene jerichaanu,” naauruha Sebedeeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoainurine jana jetaote: ³⁶ “Chatohanai inara rai ichacaaunne jerequiche,” naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ “Canacaanu rai, inae ii Cojoanonaa necaohacha que neeine bana, ii ajaabiji nichajai que, ii raotono nichajai que, naaonjoaain nihacaanune jaanu ichaanene jerichaanu,” naauruhane jana jetaote:

³⁸ “Coatiha nohane inaraacha bajai coitucuhin aitoheeiche. Caa necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinoote, necairichanaa abaantanaa nainequiche inara. Chaen noote, nitohanihanune coina cojunacatenohi nichaaunne rijijieein cojunacatenohinein neeiche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

³⁹ “Abaantanaa nainichaanu,” naauruhane jana jetao:

“Inarate niqui, caa necairicharichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaain cojunacatenohinein niha curiquichein, cojunacatenohinein nihanune rijijieein. ⁴⁰ Nena laen, canu raotono nichajai que, canu ajaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriaaichene coina inaraacha bajai tenaa naineneeun, nii coina inae acaauru que banihateein rucuhenojonein nenacaauru rainein nihane jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴¹ Niritoha acaauru rai Jesusone aonajeein jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri aina obaaecure nii lechooncaihuri aina nerelanacaauru. Nejetaote, acaauru cotijiaain jetao:

⁴² “Inarate raotojoein, Cana Coaunera coitucuhichuru, leeochoauru amurijiriin nena jerein acaauru cocoainanacai neeuruhane que suujua acatein neeuruha leeochoaurune jerein neeuruhane coitucuhiche.

⁴³ Nete laen nejesinajeein nitohanein nena naineneeiche inara. Nitohanein nena coacuelanaala, nejesinajeein ita coroatajanein neeuuche.

⁴⁴ Jana leeochoauru amurijiriin nena jerera, leeochoauru letononein neeine. ⁴⁵ Coaracuche nachuhinti canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne canu coroatajaneiechene coina tururichaanu.

Arajii cachaauru osa caje nichotein jianacoon neeuruhane coinane, nii coreniha cajabereeo cairichaeratiha uunlu acaauru coroatajaniha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Maosanihane caje Bartimeeo rautaa Jesusone

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Inae Jericoo turuhin jetaote, ecu basiinjiin neeoriin jelai caje amuha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetao, acaauru aina cuure arajiin

cachaauru. Nii jana bero auhaniha lauhequiin coriqui bajaa leinjiin Timeeo calaohi cairichei maosa Bartimeeone jaun jetaote, ⁴⁷ Nasarete cocoaicha Jesoso nihane aohanriin jetao:

“Rabiriicha foeratei Jesoso, cairichaaajoaain atiin cacoharaau,” naain eheeo ca nii maosane jana jetaote, ⁴⁸ arajiin cachaauru, ehequiin aitohane caohateeuire inauhenecha nihane coina. Nejetaote, que rutaain ehequiin:

“Rabiriicha foeratei, atiin cairichaaajoaain cacoharaau,” naa nii maosane jaun jetaote, ⁴⁹ ecu inacuhin jetao:

“Chajaain cajiha cotihanihuhe,” naa Jesosone jaun jetao:

“Chajaaue nimichuhinte, toon ii cotihara coarae,” naauruha nii maosa raine jaun jetaote, ⁵⁰ cajione buri rocohitiin siheetiin ratiriin jetao, Jesoso rene jeluhariin turuha cue nii maosa. ⁵¹ Nii jana jetaote:

“Chatohaneein chetichaaunne jereeita,” naa Jesosone jaun jetao:

“Conoha canotanea jereunra cacheera,” naa nii maosane jana jetaote: ⁵² “Inae jataain quesenetaaine jaun inae conoha inota. Inae nainein amuhinera,” naa rai Jesosone rijieeoritiin jetaote, inae conoha nii maosa notane jaun jetao Jesoso jiniichaain bero cuhane cue nii maosa.

11

Jerosaleeun turuha Jesusone (Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Nitohaneein cuhin, inae Jerosaleen catainaauruhane jaun jetaote, Betafajee, Betania, naonjoainuri rohan Olibo bichatane turuuruhan jaun jetao, caje coauneein coroatajai aina nerelanacaauru letoae Jesoso.

² “Chajaain taa nita canaacha coarajei neseu cunichuche. Inae ecu turuhich-enete, ecu cositenojoneein teecoha jaiti chuni cache amunajanelanaala nena asno narejeene jana eruha curiquicheein. Cosi rutuhin uhaaichene jana: ³ ‘Chanuna cosi rutuhin amaaiche,’ naa chunocoha inara raine: ‘Latiha Cana Curuaanaane jaunne raa uhacaanu. Inae enate ichei jelaiha cainaratereein,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesoso.

⁴ Nii jaun jetaote cuhin, nii acauru rai aitohane rijijieein bero auhaniha teecoha cositenojoneein acuujuu rohan asno narejeene jana, eruhin jetao cosi rutuhin amauruhane jana jetao: ⁵ “Cha ichaquiche inooneein. Chanuna nii asno narejeen cosi rutuhin amaaiche,” naain jetao, acauru caje bajaure nii cuu nenacaauru cachaauru tabaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, nii acauru suujuatein letoanajaa Jesosone rijitoejein nii cachaauru tonoraauruhane jaun jetao, inauhenecha nii asno narejeen amauruhane coarajeeure. ⁷ Nitohaneein jetaote, nii asno narejeen ichoae cajione tein jetao, Jesoso rai nii asno amauruhane jana jetao, inae rene turuhaauruhane jana nichoae nelauriaain cue Jesoso. ⁸ Nitohaneein asno ichoae nelauriaain cuhane jana jetaote, najiniha bero cuhane rai cajione buri maririjacoauruhane jana jetao, leeochoauru elele alo rijijieein nena ajaena alo raain najiniha bero cuhane maririchure. ⁹ Nii jana najiniha cunacaauru, caajie cunacaauru, naonjoainuri jetaote:

“Raotojoein turuhine Cana Coanera rijijieein nena cana Curuaanaa. ¹⁰ Raotojoein turuhine Cana Coanera Cojoanona, cana inoensihuru foeraterenein nena Rabiri nefoerate cojoanona. Aihute coreniha raotojoein neeurumiin dedeeu nenacaaurune maajiein,” naaure jetao cojioriin cachaauru.

¹¹ Nitohaneein Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asaae enohin, ecu basijiin neeoriin jitariin nasajai coaraane baiha jetao Betaniau cue lechoonca coroatajai aina nerelanacaauru aina Jesoso, inae sohane jaun.

Inacaelanaala oha uherane coina cojiotaa Jesosone
(Mt 12.18-19)

¹²⁻¹³ Nii cojoanoo Betania caje amuuruhane jana jetaote, niita bero auhaniha niha uhera alone jana coaraain jetao, coaraa cue Jesoso mijiin-tohane jaun. Nejetaote, inaacane bana rijju nenihane jaun, ninaa colane nalohacha baaeejin ne. ¹⁴ Nitohaneein inacaenihane jaun jetaote:

“Inae nacoaauneein inacaeneriquinne jaun, neriaain chuni ii inaa lerata,” naain uhera cojiotaa Jesosone jana jetao, ecu aina neein aonajeure aina nerelanacaauru.

Teenforo asaae necoretenacaauru sitaa Jesosone
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Inae nacoaauneein Jerosaleen turuhin jetaote Teenforo asaae enohin, nii Teenforo asaae chaelai que necoreteein, chaelai coretiha, naonjoaain nenacaauru sitaain, atanichoae coriqui coreeuruha cachaaauru raine jaa rorihurune maajejin lacojoaain jetao, serori que necoretenacaauru rorihurune maajejin lacojoaain, ¹⁶ nii Teenforo asaae nenacaaen rucuhele enoaauruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneein jetaote:

“Cana Coanera Quiricha inoaines cuhanete: ‘Cana Coanera bajaauruha satiin chauratane sacuritaain que nenacaauru cachaaaurune jaan coloheri-neeite ne canu loreri,’ naain laenanohineein ne. Nete asijiaauruhane jaan coloheri rijijieein teeiche inara,” naain jetao ecu acaauru relae Jesoso.

¹⁸ Niritiin cachaauru relaane aonajejin jetaote, Jesoso sohin jaonaa coaacuuruhane jaun, sohin jaoruhane jaanu lera arihure saseredotecururu-aanaacuru, Moisesa aitoonjoanque cache relaaaureraauru, naonjoainuri. Ne jetaote, sohin jaoruhane coasichure, nii acaauru relae Jesosone jaan rautatiin aonajeuruha satiin cachaaaurune jaun. ¹⁹ Inae nocohecane jana jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nii nese caje amue Jesoso.

Inacaelanaala oha uherane
(Mt 21.20-22)

²⁰ Nii cojoanoo janone nii uhera rohan situha cuuruhane jana jetaote, inae cojoaisi aina curuaaequuin oha nii uherane jana coaracure. ²¹ Nii jaun jetaote, cojiotaa Jesosone coacuhin que nainaaain jetao:

“Cache relaera, inae raca cojiotaaine jaunte, inae ohe taa uhera. Coaraau nachuhinti,” naa Fedorone jaun jetaote:

²² “Jataain Cana Coanera esenetaauche. ²³ Chunocoha esinae rauhijiriin airichaaeine esenetaain nii batolanaala: ‘Niilai caje nefaruhin cucuana cuhane cunihun,’ naa caa ichtane ucuono rainete, esinae nii aitohane rijijieein aihane ne. ²⁴ Nitohanihane jaaunne inara rai aitoon, inaraacha latei eruhichene coina Cana Coanera bajaaiiche, inara rai terichaaeine esenetaainete eruriquicheein. ²⁵ Inara rai chatohanai cotainacai ichaain neeuruha inara amute cachaaaurune niha natiin, acaauru que inara suujua acateein Cana Coanera bajaaiichene bajaaiiche. ²⁶ Aihute baaso ichaain osa que nesaruquichene niha natiin inara osa que suujua acatemiin cana Inaca dedeeu nena Cana Coanera,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

“Cha ii cocoinae,” naauruha Jesoso raine
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Nii baiha jetaote, nacoaauneein Jerosaleen cauha cue aina nere-lanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuhin Teenforo asaae enohin amuhe-muheca Jesosone jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

²⁸ “Cha ii cocoaainae catohanai ichaain neeine coina. Chatohanai co-coainanacai neeinna neei,” naaure jetao Jesoso rai saseredotecuru cu-ruaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cache relaaureeraauru, Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

²⁹⁻³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Canuhetonaine inara caje bajareeunni. Cha Joaan letoaelu, cachaauru cojunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoanenihanena cachaauruhacha letoanojoneein uhalu. Catoonraain carai beeichenena, canuhetonai canu cocoaainain canu letoaera bereeunni inara rai.” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

³¹ Nii jaun jetaote, ecu nejesinajeein ita rai jetao: “ ‘Cana Coaunera letoanojoneeinte uhelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana nere tonoraain esenetaeneichelu,’ nareein. ³² Coatihachu: ‘Cachaauru letoanojoneeinte uhelu,’ nanaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai. Satiin cachaauru Cana Coaunera letoanojoneein uhalu Joaane esenetaauruhalune jaun, cachaauru coasiha. ³³ Niritiin jetaote:

“Chachaainti Joaan letoaain nelu. Coatihacoitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

“Aihane jaanchujian canuhetonai, caa catohanai ichacaaunne coina canu cocoaainain canu letoaera berinaaunni inara rai,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

12

Ocoana jaaurera necha ansaineein ichaonacaauru que cuaain cachaauru relaa Jesosone

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Niritohane baiha jetaote, ocoana jaaurera que cuaain cachaauru re-lain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, ocoana jaain jitariin corihateein bino jaauruhane jaanu coloherinu que loreri jaain, leinjiin jataain ucuuneein teein rori jae ecu neein amihanenacaauru beraihane coina. Nitohaneein caohachaain rucuhacane baiha jetaote, nii ocoana que amihanenacaauru rai atane teein ratiriin amuhe nii atane erora. Inae tainaca que turuhane bana ita rai lerruhane coina. ² Nitohaneein teein ratiriin jetaote, inae tainaca que tihane jaun, leinjiin rai cacha letoae, nii amihanenacaauru caje que banihateein niicha taihuri bajaa cuhane coina. ³ Nejetaote, nii cacha mucuhin faojoaain sooruhane baiha, nii cacha letoaaure cha colane nii temule erora rene. ⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein leeocho cacha letoaa nii temule erorane jana, nocoejechanuhin, couturi cunaitaain cha colane acaentonai letoaaure jelaiha. ⁵ Nii jana nacoaauneein leeocho cacha letoaaane jana jetaote, acaentonai sohin jaaore nii temule beraichacuru. Nii baiha nacoaauneein arajiin rai cachaauru letoajeein sacuha nii temule erorane jana jetaote, tabaauru sohin jaonajaain, tabaauru faojoaain cunai-tanajaature.

⁶ Satononejeein jetaote leinjiin jataain niicha belaa rai calaohi neeori-hane jana, aca letoae: ‘Jerihane canu calaohi quete laen suujua acate-cureerein,’ naain coaucane jaun, sohin jaoruhane esenetaelanaala.

⁷ Nejetaote, ita rai jetao: ‘Inae uha caa atane erora calaohi. Coanete sohin jaohacachete, cana rainein nedaaaine caa atane,’ naaure jetao nii ocoana que amihanenacaauru cachaauru, uha nii atane erora calaohine jana coarajeein. ⁸ Niritocuruhane jaun jetaote, inae acaauru rene turuhane

jana mucuhin ateinaain nii ocoana udaa amaain jaberoco jaaore,” naain jetaote:

⁹“Tonaquiche jana inara, nii calaohi sohin jaoruhane que, tohanrihacha jana nii ocoana erora. Raajenhane kuhinacha nii ocoana que amiha-nenacaauru sohin jaohin, leeochoauru cachaauru bijiu nii ocoana teriha beraihuruhane caina. ¹⁰Tana Cana Coaunera Quiricha inoagensi kuhane:

‘Ajeri jaolecoorua
loreri icharaaurune jaante,
jauriaanejeein
loreri nunuheneein ne.

¹¹Acate

jataain cana rai
cojoelanaacojoaain ichae
Cana Coaunera,’
naain laenanohihane jaan reretaain aonaquiche chariji banane,” naain jetao ocoana icharaauru que cuaain cachaauru rai ereerejeein acaauru relae Jesoso.

¹²Niritiin acaauru que cuaain relanajaa Jesosone que nainacuruhane jaun jetaote, Jesoso mucunaa jerecure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru, saseredotecuru curuaanaacuru, naaonjoainuri. Nejetaote, Jesoso aina neeuruha arajiin cachaaurune jaun cachaauru coasiha ecu ratiriin jelai caje amuure.

*Impestonu que coriqui teeuruhane que iriha Jesosone
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³Nitohanein ecu ratiriin jelai caje amuuruhane baiha jetaote, Erodesi ere tonoraeraauru, fariseeocuru, naaonjoainuri letoaaure, rai ereeuruhane jana tonaain acaauru tonoraa Jesosone nechu jataain coulurujueeuruhane jaanu lera ariha cuuruhane caina. ¹⁴Acaauru jetaote rene turuhin jetao: “Ii que tonaain iriha cachane niha natiin, tonoraelanaala esinae rauhijiriin ereein neeine coitucuhacaanu. Chaen techu nohanelanaala esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane caina cacha relai. Aihane jaun, caohachaana Romanocuru curuaanaa rai *impestonu* que coriqui tihacaanune. Ainihane chatohaneriha. Coretena nainichaanuna. Ainihanena niriiriha,” naaure jetao Jesoso rai fariseeocuru aina Erodesi ere tonoraeraauru.

¹⁵Nejetaote, nechu jataain cairichaa aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

“Chanuna cacairichanaa coacuhin niritiin carai ereeiche. Carai cajiha nii coriqui uhaauchene coarae,” naa acaauru rai Jesosone jaun, ¹⁶rai coriqui teeuruhane jana jetaote: “Chaa curuaa caa laenanohineein ne rai cojunaca aina,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetao: “Romanocuru curuaanaa enferadoro curuaa,” naaure jetao rai.

¹⁷Nii jaun jetaote acaauru rai: “Aihana jaun chujian enferadoro que banijiaain nena teeuche enferadoro rai. Chaen Cana Coaunera que banijiaain nena teeuche Cana Coaunera rai,” naain acaauru tonoraa Jesosone jaun jetaote, ecu jataain cojoelatiin aonajeeure.

*Ohane baiha oo caje ichanaa cachane bajaauruha sadoseeocurune
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸Nii jana jetaote, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru, oo caje ichanaa cacha suujuene esenetaaurenihane jaun caje bajaauruhane caina. Acaauru jetaote rene turuhin jetao:

19 “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nesirihateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii onaa comasai autana raa nii onaa nejerane, nii onaa aina siricha rijijieein canaanai sirihane caina. 20 Nitohanihane janate, ita nejera nejesinaneein neeuruha caaunsineein cachaaurune jana, jauriaanejeein acaauru nejera nesirihateein, nii nesirihatenajan aina calaojoilanaala ohe. 21 Nii jaunte, nii autana rae nii onaa nejera. Nete acaentonai ohe aina calaojoilanaala. Jerichanejeein techu ohe nii acaauru nichataja. 22 Nii jaunte, nii chunocohacuru nii caaunsini ita nejeraauru calaojoilanaala oore. Nii janate tabiicha nii ene netonai ohe. 23 Aihane jaun ooruhane baiha nacooauneein ichanaa acaauru suujuene bana, chariji comasineein jana nereein nii ene, caaunsini ita nejeraauru aina nesirihateein nihalune jaun,” naain jetao Jesoso caje bajaaure sadoseeocuru.

24 Nii jaun jetaote:

“Nechu jataain joaenreeinte ereereequiche inara, Cana Coaunera Quiricha ereretaain aonaain niicha ichanenu coitucuneeichene jaun. 25 Ohane baiha jerichanejeein jaberoconein nenea rijijieein ichanaain niha quichauru, enecuru, naaonjoainuri suujuene, inae nesirihatanaa nainecuruhi, dedeeu nenea anjeraauru rijijieein inae neeuruhane jaun. 26 Tana ohane baiha jerichanejeein jaberoconein nenea rijijieein ichanaa cacha suujuene que aitoha nuna laaojoiiri moconaauneein Moisesane jaa quiricha reretaain aonaquiche inarane. Ecu jetaote Moisesa rai: ‘Canune Abaraau, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera neeun,’ nae jetao Cana Coaunera. 27 Coatiha ohin nitajenacaauru coaunera nihei Cana Coaunera- ohin nii baiha jerichanejeein jaberoconein nenea rijijieein nenacaauru cachaauru coaunera Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, jataain joaereein nii cha coitucuelanaala ereereequiche inara,” naain jetao sadoseeocuru tonoraes Jesoso.

Canu Coaunera aitoonjoan-jataain cacha ichao rai nelateein nenea (Mt 22.34-40)

28 Niritiin esinae rauhijiriin sadoseeocuru tonoraes Jesosone jana aonajihane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

“Chariji jataain jauriaanejeein Cana Coaunera aitoonjoanein cacha ichao rai nelateineein ne,” nae jetao, rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera.

29 Nii jaun jetaote:

“Jauriaanejeein cana ichao rai nelateein nenea Cana Coaunera aitoonjoante: ‘Aonacache Isaraeli cocoaichacuru. Cana curuaanaa Cana Coaunerate, leinjiin acaacha itolere curuaanaa neein ne. 30 Aihane jaun, ii suujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoainuri aina curataain cana curuaanaa Cana Coaunera belaihu. 31 Chaen ichaajenhane ijiabereeo belaaain coaraaine rijijieein chamute cacha belaaain coaraau,’ nae. Nihei caa baiha jataain cacha ichao rai nelateein nei Cana Coaunera aitoonjoan,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaera rai Jesoso. 32 Nii jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte chuhisi aithoicha cacha relaera. Leinjiinte chuhisi ne Cana Coaunera. Nihei nii baiha acaneein nei. 33 Cana suujua, cana suujue, cana coichana, naaonjoainu aina curitaain Cana Coaunera belaaain, cana jaberocho belaaichane rijijieein cana amute cacha belaaain, naaonjoaancanete chuhisi, itolere inihocuru, itolere jujuaihuru, naaonjoainuri mocohaca rori ichoae teinne amurijiriin jataain nelateine,” nae jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera. 34 Niritiin esinae rauhijiriin tonoraes nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane coitucuhane jaun jetaote:

“Coatiha icharaain niheeli Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine coina,” naa Jesusone jaun jetaote, inae nii tonaai caje chatohanai bajanaa coitu-cuene.

“Chatohanai caje nefoeratenaa ne Mesihasi” naain bajaa Jesusone (Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Nii baiha Teenforo asaae neein cachaauru relaane jaun jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaa niha Mesihazine que aitocure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureeraauru. ³⁶ Cana Coaunera Suujue aitoroatenojineein:

“Cau carautono nichajai que nelauriaau carohan, ichei nejeratenacaauru amuritoherateein, itiha asaae tenajaanune reen tiaajeein,” naa Cana Coaunera cana curuaanaa rai,’ naa Rabiri inatiin.

³⁷ Aihane jaun, inasiina Rabiri nefoerate caje nenaanere Mesihasi, Cana Curuaanaa neein curuaatiha Rabiri netonai inatiin,” naa cachaauru rai Jesoso jana jetaote, rautatiin Jesoso aonajeure nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru.

Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureeraauru ichao biha Jesusone (Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Nitohaneein cachaauru relaane aina cuaain jetaote:

“Caohachaain nocohalajiin ichaaoche, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureeraauru que. Cacha relaauruhane jaa cocajione jiaainte, bero cuhaneuru acaauru que suujua acatecuruhane coarateein neeuruha cachaaurune jereinchuru amuure. ³⁹ Chaente netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereeecuruhane jaan coloheri sinacoca asaae enouruhane jataain nelateein nenaai rijijieein rori caohacha ichoae nelauriana rautatiin, beseta ichaain lenonecuruhane jaun niha natiin rori caohachaauru ichoae nelauriana rautatiin aihure. ⁴⁰ Chaentechu, autanaauru caje acaauru loreri niha natiin ruluure. Nitohaneainte necha aansaneein ichaauruhane que nainacuruha cachaaurune coataa sonafaajianaichuru Cana Coaunera bajaa bajajeein ichaao. Acaaurute leeochoauru amuritoheriin caseteco coaraa cuurureein,” naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nichaonajaanu que niicha sirii coriqui tiha Cana Coaunera belaiha leinjiin autana cairicheine (Lc 21.1-4)

⁴¹ Nii jana jetaote, coriqui teeuruhane jaan curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana coarajiha lauhequuin Jesusone jana jetao, jataain araainanaain coriqui teeuere coriquihonacaauru. ⁴² Nii jana jetaote, turuhin jataain corootajajeei coreein nenaai coriqui tiha cue, nii teeuruhane jaa curu cuhane ita que jerajeein, leinjiin autana jataain cairichei. ⁴³ Nii coarajeein jetaote, aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

“Esinae rauhijiriin satiin caa curu cuhane coriqui teeurera amurijiriinte coriqui te caa leinjiin autana cairichei. ⁴⁴ Jana satiin caa coriquihonacaaurute, acaauru rai cautena coriqui caa teeuere. Nete laen caa ene jataain cairicheinijian natiin, acaihanijin nichaonajaanu que niicha sirii te jitariin,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

13

Itajenojoinerichaain Teenforone biha Jesusone (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae nii Teenforo caje mituha cuha Jesusone jana jetaote rai jetao:

“Cacha relaera, jataain caohatiin ajeri caje ichanohiniha caa Teenforone coaraaina,” naa rai aina nerelanacaauru caje leinjiine jaun jetaote:

² “Jataainte niqui caohatiin tasiojoaain ichanohineein coaraai. Nete inae turuha cojoanonaane bana, nii leinjiinjin nenereine caa ajeri ita ichoae tein ichanohineein inaraacha coarajei, satiin itajenojoiniha curichaaaine jaun,” naain jetao aina nerelanaa tonorae Jesuso.

Nacoauneein tururichaain Cana Coaunera Cojoanonaane
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baiha jetaote, nii Teenforo coarajein rohan nenea Olibo bichataneu cue jetao aina nerelanacaauru aina Jesuso. Inae ecu turuuruhane jaun nelauriariin lauhecoha Jesusone jana jetaote:

⁴ “Chatohanai janonaa banana nunuhereine nitohanai. Chatohanaina jana, inae jataain cataainjian nitohanaine jana coaarareein,” naain caje bajaauruha jelai teteriin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naaonjoainurine jaun jetaote: ⁵ “Inara coritaain niha chunine coataa caohachaaain nainain neeuche. ⁶ Arajiiichurute canuniha nocoetiinchuru turuhin: ‘Canune Curisito neeunra,’ naa uuruhane, arajii cachaauru nii acauru coritaaauruhane esenetaa cuurureein. ⁷ Jiaonriha: ‘Ecuuru ecuurute ne sonaana,’ naain coitucuhichene nesooneein casiichene. Nitohaneinte nunuheca cureein. Nete caa caitoonjoan cojoanonaa satono que turuhane jaun aineneerein. ⁸ Laurihu laurihu nenacaauru cachaaurute, leeochoauru aina nejerateein, ita que nererojoecaaain niha cuurureein. Jana leeocho atane que ichaonacaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina sonaana que niha cuurureein. Chaentechu araai lauriin aihane jaunru, jataain mijiaaanein niha cureein carora tabai. Nii janate, niha cureein mijitena. Niite aasaaseriin necairichanaa nunuheniha cureein.

⁹ Aihane jaun caohachaaain nainain neeuche. Canu corenihate, cocoainanacaihuru, reychuru, naaonjoainuri bijiu inara teeuruhane janate, sinacocacuru asaecuru tein inara bisiha cuurureein. Nitohanein inara teeuruhane banate, esinae rauhijiriin canunein nihanune biha curiquicheein acaauru rai. ¹⁰ Jaiti nitohanein satono que turuenihane ajinihate, satiin cachaauru chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru rai caa caitonjoan nosa caje nichoteeururichaaaine beebejaha curiquicheein. ¹¹ Aihane jaun, cocoainanacaihuru rene inara amaauruhane, jiaonriha acaauru rai ereeichene jaaque tonajein cuichene. Inae ecu ereeichene coina turuhichene coatiha inara aitoriheecheein. Cana Coaunera aitoroatenojoin Cana Coaunera Suujue letononeeinte aitoriquicheein. ¹² Rai nejeraauruhachate nejeraauru colurujaha cuurureein ateinahnohineeuruhane coina. Jana rai calaohichuruhachate colurijaha cuurureein acaauru inacaauru. Nii janate rai inaca colurujeeuruha acaauru calaohichurune jana, acaauru ateinaa cuurureein. ¹³ Canu cachanein neeichene corenihate inara cotaairiin inara coaraa cuurureein satiin caa chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. Nete nitohaniha sainejeein satono que tiaain caitonjoan tonoraain neite ichoteratenojoiniha cureein.

¹⁴ Aihane jaun caa reretaain aonaain tonoraache. Inae nii Teenforo asaae jelai tein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratena casicheine coaraguichene, ichtatane jana chuhin sorooruhine Jodea ichaonacaauru. ¹⁵ Ecuun rai loreri satono coarana ichoae niha chunine jana niha nitohanaine, jiaonriha rucuhele niha natiin roconaa coaucane. Rauhijiriincha fauhi amuhine. ¹⁶ Jana ocoana jana

nihane jana aihane, jiaonriha jelaiha nejenohin cajione ranaa coaucane. ¹⁷ Jataante cairichaaajoaurureein nii cojoanonaa que inae turuhane bana ausirineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru, naaonjoainuri. ¹⁸ Nabana elohena bana niha nitohanaine coataa Cana Coaunera bajaauche inara. ¹⁹ Cana rai chauratane coaanaain nihalu Cana Coaunera ne baiha, nitohanai necairichanaa coaraa chariji banane que airijiinte, jataain niha cureein necairichanaa cojoanonaa. ²⁰ Nii necairichanaa cojoanonaa sarotiaeniha Cana Coaunera, nerihei chuni nichotei nii caje. Nete rai cachaneein janijiin niicha ranojoinunri jataain belaihane jaun, nabana nitajeeuruhane coataa nii cojoanonaa sarotiareein.

²¹ Aihane jaun chunocoha inara rai: ‘Caute ne Mesihasi. Ecute ne,’ naa inara rene turuhine, jiaonriha esenetaaichene. ²² Mesihasi niha nocoetinchurute *profetane* lanaala nenacaaurune maajeeichuru, inara coritaa cojoelanaacojoai ichaa cuurureein. Janijiin Cana Coaunera ranojoinuru niha natiinte coritaurureein. ²³ Aihane jaun, caohachain necohalajiin itolereenein neeichene coinane caraajenihane inara rai aitoon, que nainaain neeichene coina,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Nacooaunein tururichain cache caje nejanoanaa Curisitone
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohanein inae niha necairichanaa cojoanonaane baihate, nocoena niha enotone jana, atene netonai conoenerein. ²⁵ Nii janate, dede cajene maajeeichuru naluhacoaa arasijieeurune jana, nesooone caaun rijijijianiha cuurureein dedeeu nenacaauru netonai. ²⁶ Nitohanihane janate, itolere ichana nainihane coarateein nelate que nelateein dede sacari jana fauha uhanu canu Cana Coaunera Calaohi cache caje nejanoanaa nichaaunne jana coariquicheein. ²⁷ Acate rai anjeraauru letoareein, nii janijiin niicha raauri, rai cachaauru taojiaain raauruha satiin caa chauratane tinonoritiin nuurihuru cajeeurune maajeein, dede uurihuru cajeeurune maajeeichurune coina.

²⁸ Caohachain nainacuche, caa uhera que cuaain inara relaunne que. Inae satiin naluha nune alone baiha nacooaunein nalojoaa uherane coaraquichenete, caje inae nichuuntaa ajaanaane coitucuhiche. ²⁹ Nii rijijieein nainacuche caa caitoonjoan rijijieein aihane coaraquichene, canu Cana Coaunera Calaohi cache caje nejanoanaa nichaaunne inae nichuuntaa turuhanne que. ³⁰ Esinae rauhijirine aitoon, jaiti ooreniha ena caa satiin canu aina nenacaaurune janate, ³¹ nitajereein caa chauratane aina dede. Nete lae caa aitocooaunne jaa quere, caa aitocooaunne rijijieein que tihane reentiaain nereein.

³² Nete laen: ‘Naaonjoain cojoanonaa banate ecu tiaain aicheein,’ nene naain nii chuni coitucuera. Niheichu dedeeu nenacaauru anjeraauru niha natiin coitucuuruhi. Niheichu canu niha natiin coitucuhaun, leinjiin Ofaachate coitucujue. ³³ Niique tihaneree tiaain caohachain nainaain Cana Coaunera bajajeein neeuche. Coatiha coitucueraai nii airichaine jaa cojoanonaa. ³⁴ Acate coriaji ataneu cunaa jeriha leinjiin cachane, rai cachaauru que loreri beraichatein, le cache cachaauru rai amihanenaatein, nii loreri beraicha que beraichatenajaain ratirinajaain amuhane rijijie. ³⁵⁻³⁶ Aihane jaun, caohachain nainaain turuhane cahajeein neeuche inara. Coatiha coitucueraai turuha nii loreri erorane, sona naluque, dede

cataaun, ataohari irihanau, janone, naaonjoainijin, turuhane jana let-ona jatoroaain neneeichene coataa. ³⁷ Caa inara rai aitocooaunne rijitoeine leeochoaauru rai netonai aitoon, caohachaain nainain cohaquichene coina,” nae jetao, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Anderesi, naaonjoainuri rai Jesoso.

14

Jesoso mucuuruhane coina ita taojiaauruhane (Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Coroata janohin lanajeeca jorerera colane ichanohin faan quihuruhane jaan beseta fasocoane jana jetaote, chunocoha que coritaerateein, Jesoso mucuhin ateinaauruhane jaan lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureeraauru. ² Nii jana tabaauru jetaote:

“Nainihe nitohanai ichacaache beseta nunuhe banane. Nabana cana que nejerateeuruha ecu aina nenacaauru cachaaurune coataa,” naaure jetao ecu ita rai.

Alabastro caje ichanohi que curuhin nenea jujuai choroa leinjiin ene *Jesoso ichooaene* (Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betaniau cosibi ruhecaeraneein niicha curuaateuri Simoon loreri asaae turuhin, ecu nelauriana najaan rori choae lauhecoha Jesusone jana jetaote, *alabastro* caje ichanohi que curuhin- ujuane nejesina caje ichanohi jataain coretiin nenea jujuai nardo amaain turuha cue leinjiin ene. Nitohaneein turuhin jetaote nii jujuai curu raiheitiin Jesoso couburi choae chorohe. ⁴ Nii jana ecu neein coarajeurera tabaauru jetaote bajeein jetao:

⁵ “Chanuna que cairichaaihuru coroatajanena richaae, nichata fashai denario core jeeoni amurijiriin nii jataain coretiin nenea jujuai nardo que necoretelanaala joareen nii jujuaain ichanohi jaohiche,” naain jetao nii ene que ereein nocoeje chanuure. Nii le denario jetaote le jiichoo amiha-nenea core ne.

⁶ Nii jana jetaote acaauru rai:

“Coa nocoeje chanuhin, coa rohecaache. Jataain caohachate ichae catohaneein canu teein. ⁷ Itolere banate inara aina neeurureein cairicheihuru. Nii jaunte, acaauru coroatajanena jeriquichene jaan que, acaauru coroatajanena naineriquicheein. Jana canu, itolere cojoanonaa bana inara aina neriaauni. ⁸ Caa enete niicha ichana nainei ichae, cajabereeo jujuaauruhane jaanu que niicha rucujui nihane jaun. ⁹ Esinae rauhijiriine aitoon. Chunijihuunru chauratane sacuritaain nosa caje nichoteeuru richaaine coina caitoonjoan canu ere beebjeeuruhane jaaurute, caa catohaneein canu jaberoco jujuaa caa enene jaan coaauca cuurureein. Nitohaneinte coaaujojoi niha cureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coulurujiha Jodasine (Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru coaraa cue, acaauru aina ereein, Jesoso rene amanajaane coina. ¹¹ Nitohaneein acaauru rene turuhin amana-jaane coina acaauru rai aitha Jodasine jaun jetaote, jataain coroajeein rai coriqui tenaa jerecuruhane jaun, jelai nedaoriha Jesusone que coacue, rene amanajaane coina Jodasi.

*Aina nerelanacaauru aina janotiin lenoniha Jesusone
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)*

¹² Jorerera colane ichanohin faan quini, Cana Coaunera rai carenero narejeen sooruhane jaan fasocaa beseta cojoanonaa nunuhe bana jetaote:

“Chu fasocaa cojoanotiin que lenonichaachene jaanu que lenone jaa kuhacaanune jeree,” naain jetao Jesuso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹³ Niritocuruha raine jaun jetaote, coroatajai aina nerelanacaauru letoaain jetao:

“Chajaain taa neseu cunichuche. Inae ecu turuhichene jana, baichaje kuhane acau baaibaachaain cuujuiha leinjiin cachane jana eruhichene sacuuche. ¹⁴ Chaen inae loreri asaae enohane, nii loreri erora rai: ‘Cacha relerate ii caje bajaerate, Chariji ucuha kuhane canu aina nerelanacaauru aina lenonerichaanuhin fasocaa cojoanotiin que, naain bajaerate,’ naaiche rainete, ¹⁵ aca inara que ecunetiin coaranai loreri asaae, caohatiin rucuhenojoneein nenea ucuha seejoan coaratereein. Chaen inae inara que coaratiha nii loreri erorane, ecu teein janotiin cana lenonenu enoalaauche,” naain jetao, nii aina nerelanacaauru suujuateein letoanajae Jesuso.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii neseu kuhin acaauru rai aitha Jesusone rijijieein leinjiin cache eruha cuure nii coroatajai aina nerelanacaauru. Nii jana jetao acaauru que leinjiin ucuha coaratiha nii cachane jaun, ecu teein fasocaa cojoanotiin que lenonecuruhane caina lenone jaure.

¹⁷ Inae nocohejihane jana jetaote ecu leeochoauru aina nerelanacaauru aina turuha cue Jesuso. ¹⁸ Nitohaneein lenonecuruhane jaau neein jetaote:

“Esinae rauhijiriin ena cau caniha inara jiniichaan lenoniha nenaate, canu que nesuujeein cacoluruheca cureein,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ¹⁹ jataain inaderaain:

“Canuna ii coulurujerichaaunte,” naain caje bajaure le cache cachaauru. ²⁰ Nii jaun jetaote:

“Ena, cau canu aina lechoonca coroatajai nequichene caje nenea, canu jiniichaan canu ojaichu kuhane faan setejiaain quichate acane. ²¹ Cana Coaunera Quiricha inoensi kuhane aithane rijijieein itolereenein aihanete ne. Nete jataain cairichaaajoareein nii caque nesuujeein cacoluruhera. Jataainte caohacharelu, nejanoaenihalu nii cachane,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

²² Nitohaneein lenonecuruhane ucuaetoha jetaote, faan mucuuriin Cana Coaunera bajaain, cataaun tacaain taturiin acaauru rai teein jetao:

“Nocoo caa quihuche. Caate cajabereoneein nenea ne,” naain jetao acaauru rai te Jesuso.

²³ Nii baiha, acaauru coconeein nenea bino curu mucuuriin, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane jana jetaote, satiin ita rai leruune leruunein cooruhane baiha jetao: ²⁴ “Caa canaacha coite canu coichana ne. Acate arajii cachaauru osa coreniha nijiaonrichaainne caina Cana Coauneraacha icharate ichacaanne jerichaaunne jaan cojunacanein nenea ne. ²⁵ Esinae rauhijiriin nacoauneein caa baiha bino corihaaunni, Cana Coaunera Cojoanonaa necaohacha que neein ecu nenea bino cohannu reentiaain,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

*Coitucuha nocoetelanaala nesuujerichaaain Fedorone biha Jesusone
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

²⁶ Nitohaneein jetaote, salmo que nenateein Cana Coaunera coroaecuruhane baiha jetao aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Olibo bichataneu cue Jesoso. ²⁷ Inae ecu turuhin jetaote:

“Enene cojoanotiin cuhanete, satiin canu esenetaaichene jianein ita caje riaaneriquicheein. Nitohaneechene coinete: ‘Carenerocuru beraicha sooruhane janate, cajihaanein riaaniha cuurureein carenerocuru,’ naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane. ²⁸ Nena inae ichanacaanne, jaiti Calillea turusiquichene ajiniha, canu inara ichoaaichaniha ecu niha cureeunni,” naa acaauru rai Jesosone jana jetaote: ²⁹ “Satiin ii esenetaauruhane jianecuruhane nihanatiin coatiha laen airinaaunni canu,” naa Fedorone jana jetaote:

³⁰ “Esinæ rauhijiriin enene cojoanotiin cuhanete, jaiti coroata saain ereniha ataoharine jana, canu coitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuuja curiquin,” naa Fedoro rai Jesosone jana jetaote: ³¹ “Ti aina jiniiquin ateinanohi nihanene coina aitocuruhane nihanatiin, coatiha nii ichoitucuha nocoetelanaala nesuujerihaaunni,” naa Jesoso rai Fedorone jana jetaote leeochoauru netonai jerichanetojoein aitocure.

Jetesemaii Cana Coaunera bajaa Jesosone
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Nii baiha jetaote, Jetesemaniineein niicha curuaateeri cuhin, inae ecu turuuruhane jana jetao:

“Cau nelauriaain canu cohacuchene, inara tonohanau Cana Coaunera bajani,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

³³ Niritiin jetaote, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri amaain cuhin jetao, jataain inaderaain nererojoeae Jesoso.

³⁴ Nitohaneein nererojoeaain jetaote: “Jataain onaanajaanu rijitocoojaainte inaderae casuuja. Cau nedaauche inara. Jiaonriha siniichene. Nirijieein ichaaojoein canu cohacuche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁵⁻³⁶ Niritiin ratirinajaain acaauru caje nita cutiin jetaote, notoroaain atane que nauri temetaain jetao: “Ofa, coatiha ii rai caaintajerihei caa necairichanaa tabai caje canu ichoteratena jereine. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneun, ii jereine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajae Jesoso. ³⁷ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, jelaiha acaauru coaraa cuhane jana jetaote, sinihuruhane jana erunajaa cue. Nii jaun jetaote: “Inaenachura siniite Simoon. Jataainachura aasaeriinijin sinirena abaantaain ichaaojoenaa naineneeite. ³⁸ Nabana osa que nesaruquichene coataa sinirena abaantaain ichaaojoein Cana Coaunera bajaauche. Jataainte niqúi inara suujua cuhane ainaa jeriquiche. Nete jataain abaantasine inara jaberoco,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

³⁹ Niritiin jetaote, nacoaauneein jelaiha cuhin jerichanetojoein Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁰ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, acaauru coaraa cuhane jana jetaote jataain siniitooruhane jaun, sinihuruha aina nerelanacaaurune jana erunajaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote, nii tonaain tonoraauruhane jaanu coitucurene. ⁴¹ Inae nichata saain jelaiha cuhane baiha nacoaauneein turuhin jetaote:

“Jaitinachura neloraain siniichete. Inae laen necha aansainein ooaonacaauru bijiu Cacha Calaohi nichaaune mucuhin teeuruhane rai nihane cojoinaca que tiha. ⁴² Chajaain nimichucuchete amuhacache. Inae tajiha nichuutaa canu belaihane saijieein canu colurujuera,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuhin amaauruhane
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Niritiin jaiti ereerejiha aina nerelanacaauru aina Jesosone jana jetaote, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achunequuin arajii cachaauru que corianeraain turuha cue nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroatajaneein nenea Jodasi. Acaauru letoaauruha saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, Joriocuru bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun. ⁴⁴ Nitohaneein que nesuujueein colurujueein jetaote: “Nii quiiha meri lioracaite acanereein. Chaen mucuhin caohatiin biji ichojoaain amaache,” naain jetao amanajae Jodasi.

⁴⁵ Niritiin acaauru amaain jetaote, inae rene turuhin rohan nichuutaain jetao:

“Cacha relaera,” naain jetao Jesoso meri lohite Jodasi. ⁴⁶ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin amaauru.

⁴⁷ Nii jana jetaote, sabere mucuhaneecha neeorii leinjiin saseredotecuru curuaanaa cacha uricho beuhite, ecu acaauru aina nenea cacha. ⁴⁸ Nii jana jetaote, nii mucuha cunacaauru cachaauru rai jetao: “Chanuna necha aansai asijiauto mucuera tochaneein enuha, sabere, naaonjoain uhaain canu mucuha uliche. ⁴⁹ Itolere cojoanonaa banane inara jana Teenforo asaae neein cachaauru relanajacoon. Nii jana chabana canu mucunajaaohene. Nete Quiricha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane nainaaichene coinata caa aaiiche,” nae jetao nii mucuha cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

⁵⁰ Nii jana jetaote, ecu jelai Jesoso ratiriin, satiin soroore aina nerelanacaauru. ⁵¹ Nii jana leinjiin enamanaa jetaote, shojoera que shoheshohequuin caaijie cuujihane jana jetao, acaentonai mucuuruhane jaun, ⁵² nii shojoera ratiriin machohequuin cha colane soro.

Jorioocuru bichauhenaauru- niha chatohanaine rucuhaneein nenacaauru- Junta Suprema acatiha niha Jesosone
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Nitohaneein saseredotecuru curuaanaacuru curuaana rene Jesoso amaauruhane jana jetaote, satiin ecu netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru, Joriocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. ⁵⁴ Nii jana jetaote, nita coarajeein caaijie cuuje Fedoro, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa loreri chajeniha tiaajeein. Inae ecu turuhin jetaote, Teenforo beraaihurera aina nelauriaain usi que nichaatiha nedae.

⁵⁵ Nii jana jetaote, Jesoso sohin jaaoruhane jaanu lera airihure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen satiin Joriocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera eruurene, ⁵⁶ nitohaneein nohaneein colurujueeuruha arajii cachaaurune saijieein ita rijitoojoein aitocurenihane jaun. ⁵⁷ Nii jana tabaauru jetaote, nimichuhin nechua jataain nohaneein:

⁵⁸ “Canacaanu uricho que ne aonacaan: ‘Caa cachaauruhacha ichai Teenforo itajeeinne, nichata janojoein cuhane leeocho ichana naineen cachaauruhacha ichanohinelanaala,’ naane jana,” naain jetao colurujueeure.

⁵⁹ Nejetaote, ita rijitoojoein cuuain colurujeeurenihane jaun esenetana naineecurene.

⁶⁰ Nii jana jetaote, satiin nii ecu nenacaauru cataaun nichaauraaain jetao: “Chatohanaina ichaaiite, toon toritiin icholuruhacuruhane jana tonorana-jaeneein,” naain jetao Jesoso caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru

curaanaa. ⁶¹ Nejetaote, tonoraelanaala inauheneecha aonaje Jesoso. Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Iina itolere icharaanu que turuha uheni Cana Coaunera Calaohi Mesihasi neei,” naain caje bajaa saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote: ⁶² “Ejeen, acaneeunchujanrana. Inarate itolere ichana nainera neein nenea Ofa raotono nichajai que lauhecohanune jana cacoarariquicheein. Chaen techu, inae ecu tihane bana dede caje, dede sacari jana uhin fauha uhanune jana canu coariquicheein,” nae jetao rai Jesoso.

⁶³ Nii jaun jetaote, obaecane cojunacaneein cajione soaisoain jetao: ⁶⁴ “Cha nenacaeneena coara lateriquiche. Inara uricho quiete, inae Cana Coaunera Calaohiniha nocoetiin irihane aonaquiche. Tonaquiche jana nii que,” naa acauru rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote, satiin ita suujua rijitoejin nii coulurujeeuruhane ujuaihoneein aca ohane coina aitocure.

⁶⁵ Nii jana tabaauru jetaote, coluneeinchuru nota conajaain bisiin jetao: “Aihane caa ii bisicha coitucuhin beeu,” naauruhane jana jetao, Teenforo beraichacurune maajejin nomeri faohacure.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Nii jana jetaote, loreri chajeniha usi que nichaatiha lauhecoha Fedorone coariin: “Ii netonaite Nasarete cocoaicha Jesoso aina amuhemuhena neei,” nae jetao Fedoro rene turuhin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa coseenra.

⁶⁸ Nii jana jetaote: “Coatiha nii carai aithohine jaan cacha coitucuhaaun. Chaa que chaainti nii aithohi,” naain jetao neesuujue Fedoro. Niritiin jetaote, jelai caje amuhin acujuaniha neeorihane jana, inae ere ataohari curuaanaa. ⁶⁹ Nii jana jetaote, nacoaauneein Fedoro coaraain leochaauru rai jetao:

“Caa netonaite, nere tonoraeraneein nenea ne,” nae jetao nii coseenra, leochaauru rai.

⁷⁰ Nejetaote nacoaauneein nesuujue. Nii baiha neeoriin jetaote, nacoaauneein Fedoro rai jetao:

“Rauhijiriinte bajjaa acaauru caje nenea neei. Nii choae tacaain Calillea cocoaicha neei inatiin,” naaure jetao nii cuu nenacaauru.

⁷¹ Nii jana jetaote: “Esinae rauhijiriin Cana Coaunerate coaraje, nii aitocoichene jaa cacha coitucuenihanune,” ⁷² naa Fedorone rijieeoritiin irihane coroata sathi ataoharine jana jetaote: “Jaiti coroata saain ereniha ataoharine ajinihate, cacoitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuujueriquiin,” naalu rai Jesosone coacuhin jetao chanae Fedoro.

15

Coberenadoro Filato acatiha niha Jesosone
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Nii jana jetaote, jataain janohetiin netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureeraauru, chaen niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nitohaneein jetaote, Jesoso biji ichojoain amaain Roma curuaanaacha letoai Jorionelanaala nenea- coberenadoro Filato rai tiha cuure. ² Inae nii Filato rene turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru Curuaanaa *Rey* niha,” naa rai Filatone jana jetaote:

“Ejeen. Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohi,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii jana saseredotecuru curuaanaacuru jetaote, jataain araai laurii itolere ichaain nihane que aitiin colurujeeure.

⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Aonaaun, jataain araai laurii itolere ichaain neeine que aitiinte icholuruhecure. Chanuna jana tonaain acaauru tonoraeneei,” nae jetao rai Filato.

⁵ Nejetaote, tonoraeniha Jesosone jaun: “Chatohanihane jaunna caa catoonraene,” nae suujua cuhane Filato.

Ateinanohi niha Jesosone coina rucuhacuruhane

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Nitohanein beseta bana naineen niha chuni colurujuenojoine jetaote, jerecuruha nii cachaaurune rijijieein jianenajaque Filato. ⁷ Nii jana jetaote, caresero cuhane ne leinjiin cache Barabasineein niicha curuaateuri. Nii Barabasi leeochoauru aina acaauru curuaanaacuru que nejerateein sonajaain jaorera ne. ⁸ Nii jana jetaote Filato rene turuhin, nii beseta bana naineen ichanajaacane rijijieein ichaa Filatone coina caje bajaure cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, acaauru rai jetao:

“Aihane jaunna, inara Jorionequichene Curuaanaa *Rey* jianichaaunne jeriquiche,” nae jetao acaauru rai Filato, ¹⁰ saseredotecuru curuaanaa amurijiriin coitucuhin cachaauru relaa Jesosone jaun, arajii cachaauru esenetaain sacuruhane jaun que necoelai caaun mucuhin rai teeuruhane que nainaane jaun. ¹¹ Nejetaote, cachaauru suujua tacaure saseredotecuru curuaanaacuru, Barabasi jianeratecuruhane coina. ¹² Nii jana jetaote, acaauru rai jetao:

“Chatohanai jana ichacaaunne jeriquiche caa Jorioocuru curuaanaa *Reynein* inaraacha curuaatei aina,” naain acaauru caje bajaa Filatone jana jetaote:

¹³ “Coroso que teeinene jerichaanura,” naauruha ehequinne jaun jetaote:

¹⁴ “Chatohanai baasonajian ichae,” naa acaauru rai Filatone jana jetaote, nacoaauneein ehequii jetao:

“Coroso que teechaaura,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote cachaauru aina caohachaaain nena jarihane jaun Barabasi jianein, Jesoso bisichatihane baiha acaauru rai te Filato, coroso que teeuruhane coina.

¹⁶ Nii jana jetaote, nii cocoinanacai loreri chajeniha Jesoso amaain, sondoaro nejesinanejeein ecu satii netaojiaaure. ¹⁷ Nitohanein netaojiaain jetaote, que cajione jichohajiojooai lanajai curujuaain, ojoa caje ichanohin comai lauriaaure coturi que. ¹⁸ Nii baiha jetaote:

“Acanein neeine Jorioocuru Curuaanaa *Rey*,” naaure jetao ehequii nechu jataain cairichaa que nocoatijiaa.

¹⁹ Niritiin jetaote, enuha que rai couturi faojoaain coulunecuruhane baiha, nechu jataain que ninichaaaja nacatiha neseonriaaure soondarooru.

²⁰ Nitohanein jataain que ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai jichohajiojooai que niicha curuhacuri rochin jetao, rai cajione esine curujuaain, jelai caje amaain coroso que tiha cuure.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Nii jana jetaote, ocoana caje caaujilha Alejaandoro, Rufo, naaonjoainuri inaca leinjiin cache Sirene cocoaicha Simoonne jana coaraain jetao cotihacure, nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso amaane coina.

²² Nitohaneein jetaote, Golgotau Jesoso amaaure. Golgota naane jetaote, “Niha couturi bejerona jaan,” naane aite. ²³ Inae ecu turuhin sacari mirra jujuuain nena que jasiiteein bino que cocoanaa jerecuruhane jana jetaote conaa jerene Jesoso. ²⁴ Nitohaneein cairichaaain jetaote coroso que teein, “Chariji raineeincha nedareein,” naain que nocoatijiaain ecu nejesinajeein ita rai Jesoso cajione chaluure soondarooru. ²⁵⁻²⁶ Janone nichae nuna macohi ichoae teejia enotone jana coroso que teein jetaote: Jorioocuru curuanaa niha nocoetohane jaunte, “Jorioocuru curuaanaa *Rey ne*,” naain que aitiin, laenanohineein nena tabara teure coturiniha. ²⁷ Chaen jetaote ecu aina corotajai asijiautooru teure coroso que, leinjiin raotono nichajaique, leeochoa rai najaabiji nichajaique, naaonjoaain. ²⁸ Nitohaneein jetaote: “Necha ansai asijiautooruneein nena rijijieeinte nereein,” naain laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanene nainae.

²⁹ Nii jana jetaote, coturi rurujuuain:

“Ichalaraa. Chajaain aihane Teenforo itajeein nichata janojoin cuhane na-coaauneein michunaa jereeine rijijieein ³⁰ ichaajenhane ijiabereeo ichoterateein coroso caje faau,” naain jetao Jesoso nocoeje chanuure satiin ecu situacaauru.

³¹ Saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cache relaaureerauru, naaonjoainuri netonai jetaote:

“Leeochaauru ichoteratiha niqui, nete raajenhane jaberoco ichoteratena nainene. ³² Chajaain aihane caa coroso caje fauhine Mesihasi- Israaeltaauru curuaanaa *Reyte coaraain esenetaacache*,” naain jetao que ninichaa-jeure nii Moisesa aifoonjoan que cache relaaureerauru. Nii ecu jiniichaaain coroso que nenacaauru netonai jetaotechu Jesoso nocoejechanuure.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Nii jana jetaote, enoto chujutora caje coaauneein nunuhetein nocohena ne satiin caa chauratane nuna macohi ichoae teejiha sonanereenti-aaain. ³⁴ Nii rijieeoritiin jetaote, jataain tonijiaain jetao:

“Eloi, eloi, lema sabactani,” naane jetao: “Cana Coaunera cacorataaneun, chanuna catohaneein canu nainatejeei,” naa jetao aite Jesoso.

³⁵ Nii jana nii ecuneein aonajeerera tabaauru jetaote:

“Aonacuche *profeta* inoaensi Eliasi cotihacate aite,” naaure jetao ita rai.

³⁶ Nii jaun jetaote, leinjiin acauru caje nena cache jetao, jeluhaariin cuhin cajione que bino baaso elohanti sisiaain amaaain jetao, Jesoso rai sijirichae jiarana nujuan macohi que teein cohane coina. “Caa roerohecaachete aihane coroso caje fauha uha Eliasine coaracaache,” naain.

³⁷ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquuin inae ohe Jesoso. ³⁸ Nii jaun jetaote, ecui nichajai caje nunuhetein ecoai nichaae cuhin nesoaiheite nii Teenforo bujuatecuruhane jaan cajione. ³⁹ Nii jana, ecu neein coarajiha Roma rai soondarooru curuaanaane jana niritiin oha Jesusone jaun jetaote:

“Esinæ rauhijiriinte, Cana Coaunera Calahinecaiha caa cachara,” naain jetao ecu coaraje.

⁴⁰ Chaen enecuru tabaauru jetaote, caje icharajeriin neein coarajeeuruhane jana, ecu acauru aina ne Maadala bene Mariha, chaen Jose ocoala Saantiaao neba Mariha, chaen Salomee, naaonjoainuri. ⁴¹ Nii ecu neein coarajeerera enecuru jetaote, aina cuhin Caliteea niha Jesusone bana corootajaneraneein nenacaauru ne. Chaen jetaotechu, ecu neesone arajiin leeochoauru cachaauru, Jerosaleeun cuha Jesusone jana aina cunacaauru.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Inae nocoheca nebetacanaa cojoanonaa que janohane coinane jana, neruujeeuruha Jorioocurune jaa cojoanonaa jana jetaote, ⁴³ Filato coaraa cue Arimatea cocoaicha Jose, Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii Josete Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru* caje jataain nelateein nena ne. Acaentonaite tururichaain Cana Coaunera Cojoanonaane cohajeen nelu. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin inae oha Jesosone que aithane jaun cojoelatohane jaun jetao soondarooru curuaanaa cotiharate Filato, esinae rauhijiriin ohane biha raine coitcuhane coina.

⁴⁵ Nii jana rene turuhin inae ohane bihane jaun jetaote Jose rai nii Jesoso jaberoco terate Filato. ⁴⁶ Nii jaun jetaote, Jesoso jaberoco fauhin jataain cajione caohacha lino coreteein nii cajione que conajae Jose. Nitohaneen conaacane baiha jetaote, ajeri jachu cuhane teein, rai bacuuja fuhin ratiri ajeri jaberoco que. ⁴⁷ Nii jana jetaote, ecu aina neein nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaa jelai coarajeure Maadala bene Mariha, chaen Jose neba Mariha, naaonjoainuri.

16

O caje ichanaa Jesusone
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹⁻² Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana jetaote, semana nunuhe cojoanonaa tomiho bana jataain janohetiin enanejeein mituhajiha enotone jana juuaihuru coreteein amaa, que Jesoso jaberoco jujuua cuure Saantiaa neba Mariha, Maadala bene Mariha, Salomee, naaonjoainuri. ³ Nitohaneen cuhin jetaote ita rai:

“Chana jana cana rai nii fueraneein nena ajeri elonare,” naain jetao niqui cuure.

⁴ Nejetaote coaracuruhane jana, elonanhineein ne nii ajeri seonjoan fueraneein nena. ⁵ Nii jana nii ajeri jachu cuhane enooruhane jana jetaote, acauru raotono nichajai que lauhaca leinjiin enamanaa soma-jaain tarararoti que cajionecohine jana coaraain nesooneetoere nii enecuru.

⁶ Nejetaote, acauru rai: “Coa nesooneetohache. Coroso que niicha teuri Nasarete cocoaicha Jesosona ariiche. Inae ichanaane jaun coatiha inae cau nihei. Nii teeuruhane jaan jelai coaracuche. ⁷ Chajaain jelaiha cahuin, Fedoro, chaen aina nerelanacaauru, naaonjoainuri rai: ‘Inae inara ajinihate Calileea cue Jesoso. Ucuaaete coariguichein, inara rai aitoroaetohane rijijieeincha, nanichuche acauru raicha,’ ” nae jetao nii enecuru rai anjera.

⁸ Nii jana jetaote, jataain nesooneetooruhane jaun chatatajanein jelai caje sorohin, nii chuni rai belanaala inauheneecha neeure.

Maadala bene Mariha rai ecooca Jesusone
(Jn 20.11-18)

⁹ Inae semana cojoanonaa nunuhe bana ichanaane baiha jetaote, nii suuja cuhane caaunsini moconajaera letono siricha- niicha rautailu Maadala bene Mariha rene ococoe jauriaanejeein Jesoso. ¹⁰ Aca jetaote, chanaain inaderaauruha nii Jesoso aina nerelanacaurune jana jetao, acauru rene turuhin biha cue.

¹¹ Nitohanein acauru rene turuhin, jericanejeein jaberoconein ichaoha Jesosone coaraain biha cuha acauru raine jana jetaote esenetaaurene.

Coroatajai aina nerelanacaauru rai ocooca Jesosone
(Lc 24.13-35)

¹² Nii baiha jetaote, bero kuhane cuujeeuruha coroatajai aina nerelanacaaurune jana nejelauneein acaauru rai ocooe Jesoso. ¹³ Nitohaneein acaauru rai ocoocane coaraain, leeochoauru rai biha cuuruhane jana jetaote, nii acaauru niha natiin esenetaaurene.

Niicha cocoinaauri afosotooru rai, acaauruhacha ichaneni tiha Jesosone
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Nii baiha neoriin jetaote, lenoniha neeuruha nii lechoonca leinjiin aina nerelanacaaurune jana jetao, ecu acaauru rai ocoohin, nii o caje ichanaane coaraain beeura esenetana jerelanaala baasoneein rai suujua coaracuruhane caohate.

¹⁵ Nii baiha jetaote: “Chajaain caa chauratane sacuritaain nenacaauru satiin cachauru rai, nosa caje nichoteeururichaaaine caina jitariin caa caitoonjoan beebejenichuche. ¹⁶ Caa caitoonjoan beeichene jana esenetaain acauhanau teein nebaotisaerateite nichotiha cureein. Jana caa caitoonjoan beeichene jana esenetana jeriheichurute caseteco coaraa cuurureein. ¹⁷ Canu esenetaain canu ere tonoraain neeichenete canu neein nenaajiieein moconajaera letonocuru sitaain, nejelauneeichuru nereeuuru kuhane ereein, ¹⁸ acano niha natiin mucunaa naineein, naaonjoaain, corianiha natiin coichene nii chatohaneein baasoneein inara tenereein. Nii choae tacaain techu, cunaitenacaauru mucuhichene nerautaa cuurureein,” nae jetao niicha cocoinaauri rai Jesoso.

Dedeeu cuha Jesosone
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Niritiin niicha cocoinaauri afosotooru rai irihane baiha jetaote, dedeeu iniin rai Inaca Cana Coanera raotono nichajai que nelauriaa cuelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁰ Nii jaun jetaote, satiin chauratane sacuritaain amuhemujeein nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha cuuruhane jana jetao, nii acaauruhacha beebejei esenetana nainecuruha cachaaaurune caina acaauru aina cuaain cojoelanaacojoai ichae Cana Coanera.

Locasiicha laenai Ena Nena Cana Coanera Ere

Teofilo rai Locasiicha laenai quiricha

¹ Arajii cachaaurute caa canacaanu jana Jesoso ichanohichuru laenacurelu. ² Nii laenaeraaurute nunuhe caje coauneein aina amuhemu-jueein niicha coarai que canacaanu relaeraneein neeuruhane coina tenojinee in neurelu. ³ Nii jaunna, canuhetonai sathiin coitucuurera caje bajaun, rai nunuhe caje coauneein colalajiin, caohachaain coitucuhanune coina. Nii jana, carai netonai jataain caohachaane jaunna carai nelatein neeine rai laenaanra Teofilo, ⁴ esinae rauhijiriin erenaa niha nii ii relauruhane jaa esenetaain caohachaain coitucuhin neeine coina.

Nejanoarichaa in cacha baotisaera Joanne biha anjerane

⁵ Jodea batane curuaanaa- rey neein niha leinjiin Jorionein nena Erodesine bana jetaote, ichoaelu leinjiin Cana Coanera aina caohachaain niha cachane coina rucuhanein nena saseredote Sacariasi. Aca jetaote, acaauru inoansi saseredotecuru Abiasa lauri caje nenaanelu. Nii jana rai sinijera Isabeli jetaote, jauriaanejein saseredotenein nena Aaron nefoerateuru caje nenaanelu. ⁶ Acaauru jetaote, esinae rauhijiriin jini-iquiin Cana Coanera esenetaain naitoonjoan tonoraain neurelu. Nitohaneunruhane jaun jetaote nii chuni- acaauru que chatohanai ujuaitea nainecurenulu.

⁷ Nejetaote, canaanai sirina inaeniha nii Isabeline jaun, leinjiinejei canaanai sirilanaala jiniiquiin biinaaneurelu.

⁸⁻⁹ Nitohanein jetaote, inae Cana Coanera notaracae saseredote neeuruhane ichanohin jujui mocooruhane coina neeuruha Sacariasi laurichurune jaa cojoinacaque tihane jaun jetaote, nitohaniha saseredote neeuruhane ichaone jaun, Sacariasi que tacaajeein dadae, rori ichoaaee tein jujui mocoha Teenforo asaane coina.

¹⁰ Nitohanein jujui mocoha enohane tonohanau jetaote, aere neein Cana Coanera bajaee bajaecure leeochoauru saseredotecuru aina cachaauru.

¹¹ Nii jana jetaote, Sacariasi rai ecocohin, nii jujui mocohane jaa rori raotono nichajai que jetao chujujuae Cana Coanera letono anjera. ¹² Nii jaun jetaote, nii anjera coariin, nesoonetiin cojoaelatoha Sacariasine jana jetao:

¹³ “Coo nesoonetohara Sacariasi. Bajaebajaequiine aonajian Cana Coanerara. Nii ii sinijera Isabelite leinjiin canaanai siricheeincha. Acate Joaan neein curuaateriquiincha. ¹⁴ Chaentechu aina jataain raotojoein neriquiincha. Leeochoauru cachaauru netonaite nejanoa coroaecurureein, ¹⁵ jataain Cana Coanera rai nelateinnein nerichaaanne jaunra. Coat-ihina bino, abariinti, naaonjoainuri corinaainta. Acate esinae rauhijiriin Cana Coanera suujue que suujuecoha cureein nejanoaane ajiniha caje coauneeincha. ¹⁶ Acate, Cana Coanera Ere tonoraache Isaraeli co-coaichaneichene coina ichareeincha. ¹⁷ Nii Joaante turuha uheneini Cana Curuaanaa ajiniha cureein, Cana Coanera ere bera inoansi Irihasi rai niicha tei suujueque suujuequiin- Cana Coaneraaacha ichana naini ichaain naaonjoaaincha. Acate aicheein calaohichuru aina jiniiquiin ita que suujua acateein neeuruha acaauru fojiaraaurune coinara. Chaen erenaa tonorana jeriheichuru netonai erenaa tonoraain naaonjoaauruhane, raotojoein

Cana Curuaanaa ranaa nainecuruhane coinara,” naa rai nii anjerane jaun jetaote:

18 “Inasiine bajiaa nitohaneein nerichaaunnine esenetareeun, inae casinejera aina jiniiquiin jataain biinaanihacaanu natiinta,” naa Sacariasine jana jetaote:

19 “Canune, Cana Coaunera letono Cabirieli neeun. Acate caletoe, ichei caa erenaa raotono bihanune coina. 20 Nete caa ichei aitocooaunne esenetaeneeine jaun, ena caje coauneei caa ichei caitoonjoan cojoinaca que tihanereein tiaain erenaachara neein neriquincha,” nae jetao Sacariasi rai nii anjera.

21 Nii tonohanau jetaote, aerene neein Sacariasi cohacuruha cachaaaurune jana, jataain carajaane jaun jetao, “Chana jataain ichae carajaain Teenforo asaae caje mituenihane coina,” naain jetao ita caje bajaure nii aerene neein coharaauru.

22 Nii jana jetaote, tabiicha acauru rene eresilanaala Teenforo caje mituha uhe nii Sacariasi, acauru rai biji nejesinaacha que bihajein. Nii jaun jetaote: “Jerihanete chaelai coaratiha Cana Coaunerane jaa coaracaiha Teenforo asaara,” naaunre jetao ita rai.

Nii caje nunuhetein jetaote, erenaa nainelanaala nelu Sacariasi.

23 Inae nitohaneein teenmforo asaae niicha ichanenu nainaan jetaote, jelaiha nenajau cauha cue Sacariasi. 24 Nii baiha neonriin, inae ausirineein jetaote, rai loreri caje amuelanaala ecuhacha ne saouqui ateein rai sinijera Isabeli:

25 “Cana Coaunerate, caa catohaneein caete, nabana caque nererojoe-caain jaolecoorua cachaaaurune coataa,” naain suujua ereein.

Nejanoarichaa in Jesosone biha leinjiin anjerane

26 Inae saota ateniha canaanai siriha Isabeline jana jetaote, Calileea batane que nena Nasareteu jetao, leinjiin letono anjera Cabirieli letoae Cana Coaunera. 27 Chariji bana quicha aina ichoaelanaala nena leinjiin ranuna Mariha rene turuha cuhane coina. Nii ranuna jetaote, cana inoensihuru curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena Jose que nelanajaane rai ne.

28 Nitohaneein cuhin jetaote, nii niha Marihane jaaun rene turuhin enohin jetao:

“Ii rena bedaeniha uunra, Cana Coauneraacha rausiajei. Jataainte ii rausiaje Cana Coaunerara” naa rai nii anjerane jaun jetaote, 29 coariin nesooneitiin: “Chanuna caritiin ere canu rai,” naa suujua cuhane Marihane jana jetao,

30 “Coa nesoonetohara Mariha. Cana Coaunerate ii janiji, ii rai caohacha ichaane coina. 31 Inae leinjiin canaanai siririquincha. Inae nejanoaane jana Jesoso neein curuaateunicha. 32 Acate itolere cache amurijiriin itolere que nelateinnein, acaihaniji Cana Coaunera Calahineein nena-nein coitucuha cuurureein cachaaaurura. Nii jana Cana Curuaanaa Cana Coaunerate, nii rai foeratera inoensihuru curuaanaa neein nena Rabiri rijijieein reyneein terein, inara Curuaanaanein nihane, 33 rai nere tonoraiche inara Israeli cocoachaneichene, chabana satonoelanaala inara Curuaanaanein nihane coinara,” naa nii anjerane jana jetao:

34 “Inasiine bajiaa nitohaneein leinjiin canaanai siricheeun nii chuni cacha aina ichaohanune coalanaalata,” naa Marihane jana jetao:

35 “Cana Coaunera Suujuete aiha suruaane rijijieein ichoae fauha ureein, leinjiin canaanai siriine coinara. Nii jaunte nu canaanai iicha sirii, Cana Coaunera Calahinereeincha.

³⁶ Ii araa'i Isabeli netonai techu, inae leinjiin canaanai siricheeincha. Inae biinaa nihane sainejeeinte inae canaanai siricha. 'Canaanai sirina inaenihane jaun jete canaanai sirine,' naauruhane jaate, inae saota atene rai canaanaicha. ³⁷ Coatiha Cana Coaunera rai caaintaai chata," naa Mariha raine jana jetaote:

³⁸ "Aihachuhisicha. Niicha belai nichaaunne rai aithohine rijijieein, niicha ichana jerei ichamiin Cana Coaunerara," naa Marihane jana jetao, inae jelai caje amue nii anjera.

Isabeli rene turuha cuha Marihane

³⁹ Nii bana jetaote, erojoeiin cuhin Jodea bichatane que nenea neseu cuhin Isabeli rene turuha cue jetao Mariha.

⁴⁰⁻⁴¹ Nitohaneein cuhin jetaote, inae ecu turuhin Sacariasi loreri asae enohin, Isabeli rai iriha Marihane aonaain jetao, Isabeli suri cuhane neein nerurujuae nii rai canaanai.

Nii jaun jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, ⁴² jataain tonijiaain:

"Cana Coaunerate, itolere enecuru rai caohacha ichaane amurijiriin ichei caohacha ichae. Nii rijijieeintechu nii ii calaohi rai netonai caohacha ichae. ⁴³ Nii jaun chaneeinna jana nereeun canu, Cana Curuaanaa nebaneene saijieein carene turuha uhine coina. ⁴⁴ Nii carene turuhin ereeine aonaainte, rachoojoenaa caaun canu suri cuhane neein nerurujuae carai canaanai. ⁴⁵ Nii jaunte raotojoeiin neei, ii rausiaaeca nii ichei aitoaha Cana Curuaanaane esenetaain tonoraaine jaun," naa Mariha rai Isabeline jana jetaote:

⁴⁶ "Aihanuchujian.

⁴⁷ Canu suujuate,
itolere niicha ichana naineei ichaain,
canu ichoterateein niha
Cana Curuaanaa
Cana Coaunerane jaun
coroaje,

⁴⁸ rai chaneein nenihanune saijieein
canu janijiin canu rausiaaeca
Cana Coaunerane jaun.

Nii jaunte
ena caje coauneein
Cana Coauneraacha rausiajeineein
cacurujuatiha cuurureein
itolere janonaa bana cachaauru,

⁴⁹ nitohaneein
jataain canu belaiha
itolere que nelateein
itolere ichana nainera
Cana Coaunerane jaun.
Leinjiin acaachate
Acaneein ne.

⁵⁰ Nii Cana Coaunerate,
cairichaaajoaai itolere bana
que suujua acateein
ichaonacaauru coarae.

⁵¹ Nitohaneein itolere niicha
ichana naineei ichaainte,
nii chaque nelatelanaala neeuruha

nii itolere que nelaaratoha
nocoetonacaaurune caina
icharaneein ne.

⁵² Chaentechu, curuanaacuru
reychuru nihanatiin,

⁵³ inae cha nelanaala
neeuruhane caina ichae.

Chaentechu,

nii leeochoaauru rai

chaque nelatelanaala

cairicheinejeein nenacaauru

rausiaeraneein ne, itolere que.

Jana nii coriqui nebaneein nenacaaurute,

nii cha colane bijiicha baejeein

niha cuurureein.

⁵⁴ Aihane jaunte

rai cacha Isaraelitanichaachene

cairichaojoaain cana

coaraane jaun,

cana corootajanereein,

⁵⁵ inae nitohaneein ichaane caina,

cana inoansi Abaraaun,

nii rai inamacooru,

naaonjoainuri rai aitohalu

Cana Coaunerane jaun,”

naain jetao Cana Coaunera coroaaje Mariha.

⁵⁶ Nitohaneein turuha cunajau nichata ateein Isabeli aina nihane baiha
jetaote, jelaiha nenajaun cauha cuelu Mariha.

Inae nejanoaa cacha coujunacateein baotisaera Joanne

⁵⁷ Inae nejanoaane que tiha nii Isabeli rai canaanaine jaun jetaote, quicha
cojoaajineein janoae rai neba Isabeli.

⁵⁸ Nii jana jetaote, rene turuhacoaain jetao coroaeca cuure rai
naraaichuru aina rai laurijiracuru, rai caohacha ichaa Cana Coaunerane
coitucuuruha raotojoeine jaun.

⁵⁹ Inae fosa janoniha nii canaanai nejanoane jana jetaote, amaain rai jabe-
roco cari saerateein jetao, rai inaca Sacariasi curuaa que jetao curuaatenaa
jerecure. ⁶⁰ Ne jetaote jerelanaala:

“Aihei, jiaohine. Joaan neein curuaacanete caohachae,” naa rai nebane
jaun jetao:

⁶¹ “Chanuna. Inasiina niha niritocojoaain curuaajaain charaaine
coalanaala niritocohare rai curuaa,” naain jetao jerecurene.

⁶² Niritiin jetaote, nii canaanai inaca coujueluhin: “Tohanriani rai curua-
aata,” naain jetao bajaauere coitucuuruhane caina.

⁶³ Nii jaun jetaote, acaauru caje que teein laenaane jaanu bajaee jetao biji
nejesaacha que. Nitohaneein bajaain jetaote, “Joaan neein curuaacanete
ne,” naain jetao laenae rai inaca, jaiti mituheniha rai nerene jaun. Nii jaun
jetaote, satiin cojoelatoore cachaauru.

⁶⁴ Nii rijieoritiin inae nacoauneein mituha nerene jaun jetaote, rachoo-
joeiin Cana Coaunera coroaaje Sacariasi. ⁶⁵ Nii jana jetaote, nitohanihane
jaun cojoelatoore rai laurijiracuru coarajeuurera. Nii jaun jetaote, itolere-
neein Jodea bichatane batane sacuritaain coitucuhin ita rai beeberejeto-
curelu.

66 Nii aonaain cojoelatiin jetaote: “Chatohanai neeinna nereein nii canaanai,” naaure jetao, esinae rauhijiriin niicha jerenohineein nena nihanane coaratihana acaauru que Cana Coaunerane coaracuruhane jaun.

Rachoojoiha Sacariasine

67 Nii jana, nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote:

68 “Jataainte caohacha ichae
Cana Curuaanaa Isaraeli Coaunerara,
raotojoein neeuruha
rai cachaaurune coina,
ichoteratiha uhana jaunra.

69 Nii jaunte,
cana inoaensihuru curuaanaa
Rabiri nefoerateneein,
jataain itolere amurijiriin
nelateein laraajiin nena letoae,
jianacoon cana mitaeraanu quera.

70 Inae catohaneein
ichaane coinate,
rai nere bera inoaensihuru
que beratelura.

71 Itolere
cana que nererojoecaain,
cana aina nejerateein nenacaaru,
naaonjoaihunri caje
cana mitaane coina
aitohalune jaunte,

72 nii baitena nainene,
cairichaojoaain
cana inoaensihuru coaraain
aitohalune jaun,
Cana Coaunerara.

73 Nitohaneein
esinae rauhijiriin ichaane coina,
cana foeratera inoensi Abaraaun rai:

74 ‘Jianacoon,
cana aina nejeratenacaauru caje
jete cana mitaane,
cha que casilanaala nere tonoraain
leinjiin raaiha nelateein,

75 esinae rauhijiriin
caohacha nejesina ichaain,
baaso coacuelanaala
inoenlu netojoein,
itolere janonaa bana
nerichaacheeinje,
naain belu Cana Coaunera,
cana foeratera inoensi Abaraaun rai.

76 Jana ii, cacalabineeinete,
acaihanijin Cana Coaunera
neein nena ere beraneein,
Cana Curuaanaa ajiinchatera

neenin niha curiquiin,
 jeriha Cana Coaunerane rijjijeein,
 turunaa nainihane jaanu
 beebejeeine coina,
⁷⁷ acaauru osa caje
 acaauru ichoteraterichaaain
 Cana Coaunerane
 coitucuuruha cachaaaurune coinara.
⁷⁸ Jataain cairichaaajoaain
 cana coaraane jaunte,
 dede caje cana rai
 ena nenea Cojoanonaa teein
 ne Cana Coaunera,
⁷⁹ nocohena tabai caje nichoteein,
 nii rai Cojoanonaa que
 neconaaain cuhin,
 cana rai niicha tenojoin
 raotojoein rachoojoein
 ichaonaanaja que
 turuhacachene coinara,”

naain jetao nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neenin que beratiha Cana Coaunera Suujue.

⁸⁰ Nii jana jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue que suujuequuin jetao, fohejeenin cuujue nii canaanai. Nitohaneenin fohejeenin ichauhenaneenin jetaote, cacha areroo amuhemujeein nelu, rai lauri Israaelitacuru que necoitucueratihane reenin tiaaajoaain.

2

Nejanoa Jesusone *(Mt 1.18-25)*

¹ Nii nejanoa rai niha Jesusone bana jetaote, itolereneenin cana rai chauratane sacuritaain cachaaauru letoaelu *reychuru* curuaanaacuru curuaanaa enferadoro Aogosto, satiin cachaaauru janijiin acaauru curuaacuru cocoirichaaauruhane coina. ² Nii jauriaanejeenin cachaaauru curuaa cocoirichaaauruhane bana jetaote, Siria batane coberenadoro neenin nelu Sirenio. ³ Nii jaun jetaote, satiin acaauru foerateracuru atane cuhacoaain, quiricha cuhane curuaa teratiha cuhacoaurelu lauri lauri caje uhin ecu turunacaauru cachaaauru.

⁴ Nii jaun jetaote, Calileea batane que nenea Nasarete caje cuhin jetao, Jodea batane que nenea Beleeun cuelu jetao Jose, jelai caje nejanoanaaneenin nihalu rai foeratera *reyn*eein nenaalu Rabirine jaun. ⁵ Nii jaun jetaote, canaanai cousurihu niha Marihane jana, aina jiniiquiin quiricha cuhane curuaa laenaratiha Beleeun cue jetao Jose, ita raauruhane rai netiin. ⁶ Nii jana inae nejanoaane que tiha nii Mariha rai canaanaine jaun jetaote, nii Beleeun neeurunajau nejanoaelu rai canaanai. ⁷ Nitohaneenin, inae nejanoa nii jauriaanejeenin nenea rai calaohine jana jetaote, rai belaae que conaconariin jetao, baca lenone omane ichoae tocoecae rai neba, neniha loreri turuurunajaanune jaun baca coloheri asaae neeuru jana nejanoaane jaun.

Carenero beraihurera renete turuure anjeraauru.

⁸ Nii jana jetaote, Beleen rohan neeure fasoto jana janoaajihanaain, letononeein carenerocuru beraihurera cachaauru. ⁹ Nii jana jetaote, acaauru rai ecooca Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, acaauru curuhacaain jilinetoha Cana Coaunera conone jaun, luaa nesoonetoore eluhatothane jaun. ¹⁰ Nejetaote acaauru rai: “Coo nesoonetohachera. Raotojoein satiin rachoojoein neriquicheeine jaanune inara rai jataain erenaa caohachanein biha uunra. ¹¹ Enenete inara inoaensihuru curuaanaa Rabiri neseu nejanoae inara Curuaanaa-inaraacha cohajei Mesihasi jianacoon inara ichoterateraanura. ¹² Caa inara rai aitocooaunne jaate, coaraa cuhichene, baca coloheri asaae omame ichoaae rai belaae que conaanojoneein tocoeechoa jana eruha curiquicheeincha,” ¹³ naa acaauru rai nii anjerane rijieeritiin jetaote:

¹⁴ “Jataain rachoojoein
Cana Coaunera coroaecuruhine dedeeu.
Raotojoein rachoojoein
neuruhine cau chauratane quene maajeein
niicha rausiajeineein
nenacaauru-
rai cachaaurura,”

naain jetao Cana Coaunera coroaecure dede caje arajiin ecoojoacoaain anjeraauru, nii leeocho anjera rohan ecocohin.

¹⁵ Inae niritiin jelaiha dedeeu cuuruha nii anjeraaurune jana jetaote:

“Chajamaaunchete aihane, caa cana rai Cana Coauneraacha beratenojoin coanichaache Beleeun cuhincha. Chatohanaiquecha aiteta,” naaure jetao ita rai, nii letononeein carenerocuru beraihurera- cachaauru.

¹⁶ Niritiin erojoein cuhin coaracuruhane jana jetaote, Mariha aina Jose eruuruhane jana jetao, baca lenone omame ichoae rai belaaeque conaanojoneein tocoeeque nii canaanai. ¹⁷ Nitohaneein eruhin, nii acaauru rai nii canaanai que aitoha anjerane beuruha nii letononeein carenerocuru beraihurerane jaun jetaote, ¹⁸ cojoelatoore jetao satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ¹⁹ Nii jana, rai neba Mariha jetaote, rai suujua cuhane nitohanihane coacuhin jetao, suujuaacha cuhane coaraje. ²⁰ Nitohaneein esinae rauhijiriin nii acaauru rai biha anjerane rijijieein, jitariin coaracuruhane jaun jetaote: “Caohachate ichae cana rai Cana Coaunerara,” naain Cana Coaunera coroaajeein jelaiha cauha cuure nii letononeein carenerocuru beraihurerauru cachaauru.

*Cacha que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaee
Jesoso causine amaauruhane*

²¹ Inae fosa janoniha nejanoane jana jetaote, nii canaanai jaberoco machi cari saerateein, Jesoso neein curuaateeuere, jaiti ausirineniha Marihane jana aitohalu anjerane rijijieein.

²² Inae nii aitohalu Moisesane jaan cojoanonaa rijii que tihane jaun jetaote, jiniiquuin nocoulucoherateeuruhane baiha jetao, Jerosaleeun nii canaanai amaain Cana Coaunera que coitucueratiha cuure. ²³ Nitohanihane caina: “Satiin jauriaanejееin quicha cojoajineein bereeconaa Cana Coauneraacha que nii rai beree banihatemiin. ²⁴ Chaen coroatajai tajaee laajoiri serori rijijieein nena torotola nenihane, coroatajai serori aao uhaaine,” naain aitohalu Cana Coaunerane rijijieein nii niicha bajai tajaee amaain cuure, rai naitoonjoan rijijieein nii tajaee niicha amaauri mocohin que Cana Coaunera belaaain, que nii beree banihateeuruhane caina.

²⁵ Nii bana jetaote, Jerosaleen ichoaelu leinjiin cacha Simeon. Aca jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha jerei ichajeein, tururichaain jianacoon Israaeli cocoaichacuru mitaeranune cohajeein nelu. Aca jetaote, que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, ²⁶ nii niicha letoaeni Mesihasi coaraelanaala ohenihane coitucuelu. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii cachaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amaauruha rai fojiaraaurune jana que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun coitucuhin, Teenforo asaae cuha Simeonne jana jetaote, que jiniichaaain nii Jesoso causine turuaaure rai fojiaraauru Teenforo asaae, Cana Coaunera aitoonjoan nainaaruhane coina. ²⁸ Nii jana jetaote, nii canaanai coariin, raain baiichaaain jetao:

²⁹ “Inae laen
nii iicha ichanenu
carai chaitoonjoan
coaracaauune jaun,
inae laen nainichaaun ohanu
iicha jerei icharanichaaunnera,
³⁰ itolere notaraca
³¹ iicha tei jianacoon
canacaanu mitaeranu
coaracaauune jaunra.
³² Acate Cana Coaunera
coitucuelanaala
Israaelitaniheichuru
lauri lauri nenacaauru que
acaauru aina
Cana Coauneraacha
ichanenu coitucueratereein.
Chaentechu
raotojoein rachoojoein
neeurureein Israaelitaauru,
acaauru lauri caje nena
neein niha caa iicha letoaine jaun,”

naain jetao Cana Coaunera coroaaje Simeon.

³³ Niritoha nii canaanai que Simeonne aonajeein jetaote, ecu cojoelatoore nii canaanai fojiaraauru. ³⁴ Nii jana jetaote: “Inara corootajanemiin Cana Coaunera,” naa acaauru raine baiha jetao, Mariha coarajeein:

“Aonaaun. Caa canaanaite, arajii Israaeli cocoaichacuru itolere que nelaetoha nocoetonacaauru nelatelanaala nedaauruhane jana, leeochoauru tabaauru itolere que nelateein nedaauruhane coina nenaane. Nitohaneein nihane corenihate, que jaolecoorureein arajii Israaelitaauru, ³⁵ satiin que acaauru ichao coitucueraterichaaine jaun. Nete jataain cunaain cacha jaberoco sauha saberene rijijeein, jataain cunaain ii suujuaque tacareein, que nejerateeriin neeururichaaine jaun,” nae jetao Mariha rai Simeon. ³⁶ Nii jana jetaote, ecu nelu leinjiin ene netonoai-Cana Coaunera ere beraneein nena. Acate Asere laurineein nena-Fanoeri cacunu camotojoe Ana ne. Aca jetaote, jataain ranuna neein nelanajaain, caaunsi jaanacaaneein lana aina ichoaelu. ³⁷ Nii baiha jetaote, fosachoonca jana jaanacaaneein nirijjeein autananein ichaohin jetao, suri couu netiinichuru janotiin inetojoeinchuru, sonafaajihanaainchuru Cana

Coaunera bajaee bajajeein nerejetelu nii Teenforo caje mituhelanaala. ³⁸ Nii Ana jetaote, nii Jesoso causine turuaauruhane jana ereereeca Simeonne coaraain jetao, acaarentonoai nii Jesoso causine que ereereje, satiin nii nichoteeurichaaain Jerosaleen cocoaichacurune cohajeraauru cachaauru rai.

Jelaiha Nasarete caauruhane

³⁹ Inae nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai naitoonjoo ichacuruhane baiha jetaote, jelaiha rai natane- Calileea batane que nenea Nasarete jetao cauha cue Jose, Mariha aina. ⁴⁰ Nii jana jetaote, fohejeein itolere que nainain ichauhenanihajejin sacue nii canaanai, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun.

Teenforo asaee niha canaanai Jesusone

⁴¹ Ajaanaa naineein jetaote, Jerosaleeun cuhin Fasocoo beseta bitooa cunajaoncure nii Jesoso fojiaraauru. ⁴² Nitohaneeuruhane jaun jetaote, inae lechoonca coroata jaanacaa Jesusone jana jetao, nitohaniha acaauru ichaone jaun satiin cuhin nii beseta bitooa cuure Jerosaleen. ⁴³ Inae beseta bitooauruhane baiha, jelaiha nenajaun cauha cuuruha rai fojiaraaurune jana jetaote, Jerosaleeun nedae coitucurenihane jana nii canaanai Jesoso. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, “Inae jecha ichoaichaniha cunacaauru aina cauha cuha nii Jesoso,” naa fojiaraauru suujuane jaun jetao, le janohin cuuru baiha, niicha coitucuuri, naraaichuru, naaonjoaihunri jana arihure niqúi rai fojiaraauru, nejetaote eruurene. ⁴⁵ Nitohaneein eruurenihane jaun jetaote, jelaiha nejenohin ariha cuure Jerosaleeun.

⁴⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, nichata janohane cuhane jetao Teenforo asaee, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru aina, ita rai ereeuruhane aonajeein, acaauru caje nii ereeuruhane jaan bajaa lauhequinne jana eruha cuure. ⁴⁷ Nii jana, jataain nainain, nii ereeuruhane aonajeein, acaauru caje bajaain, acaauru tonoraane jaun jetaote, cojoelatoore satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ⁴⁸ Nitohanihane jana eruhin jetaote:

“Chanuna canaanu rai belanaala nitohaneente canaanai. Ii inaca ainane ii ariiriijaacuanu, neeine jaa coitucuenihacaanune jaun ii coinaderaan,” naa rai nebane jana jetaote:

⁴⁹⁻⁵⁰ “Chanuna canu ariirijieeiche. Tana canu inaca loreri asaee nihanu niicha jerenohineeine coitucuhicheneta,” naain acaauru tonoraa Jesusone jana jetaote: “Naaonjoaiquete aitera,” naain coitucuschurene rai fojiaraauru.

⁵¹ Nitohaneein fojiaraauru jiniichaaain Nasarete cauhin jetaote, rai fojiaraauru ere tonoraain nerejetelu.

Satiin niriinanai jetaote, rai suujuaacha cuhane coarajerejetelu rai neba. ⁵² Nitohaneein fohejeein ichauhenanihajejin, itolere que jataain nainain jetaote, satiin cachaauru aina caohachaain ne nii Jesoso, coroatajanein aina caohachaain niha Cana Coaunerane jaun.

3

Cacha areroo niha cacha cojunacatera Joaan ne

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Inae lechoonca saouqi jaanacaain satiin cocoinanacaaihuri curuaanaa enferadoro neein niha Tiberione bana jetaote, Jodea batane rai coberenadoro neein nelu Ponsio Filato. Nii jana Erosesi jetaote, Calileea batane rai coberenadoro neein nelu. Nii jana rai nejera Ferifi jetaote, Taraconite,

Itorea, naaonjoahuinri batane rai coberenadoro neein nihane jana, Abilinia batane rai coberenadoro neein nelu Lisania. ² Nii jana Caifasi, Anasi, naaonjoaihunri jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru- curuaanaanein neurelu. Nii bana jetaote, Sacariasi calaohi Joaan rai jetao erelu Cana Coaunera, cacha areroo rai ecocohin.

³ Nii jaun jetaote, Jorodaan auhaniha nenacaauru nenaanajaauru cuuje- cujeein jetao, “Jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara suujua coreeuchete acauhanau tein cojunacatenohineein baotisoanojoneein neeichete, inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunerara,” naain jetao, cachaauru rai beebeje Joaan. ⁴⁻⁵ Nitohaneein jetaote, icharejete Joaan. Niritiin laenaalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine rijijieein:

“Nerichaain cacha areroo eheehejein:
‘Cana Curuaanaa turunajaanu coeroteeuche,
raujuiin cuaain.

Satiin turiararoorute
nemoanojoinereein.
Atane ucuunooru nihanatiinte
ranaasiin macaracanojoi
nijihacooa cureein.

⁶ Nii banate,
satiin caa chauratane que
nenacaauru cachaauru
jianacoon cacha mitaeraanu
letoaa Cana Coaunerane
coaracureein.’”

naain nii Joaan que aitiin laenaalu *profeta* inoaensi Isaihasine rijijieein jetaote ichae Joaan.

⁷ Inae nitohaneein cachaauru cojunacatiha acauhanau tein baotisaa Joanne coitucuhin, rene cuuruha cachaauru, acaauru baotisaane coinane jana jetaote: “Chaa inara osa coreniha caseteco tabai turu rai nena caje nichoteein, jianacoo mituriquicheeine que inara rai aite, taibinae- curu. ⁸ Nitohanihane jaun, nii ajiniha caohachain inara ichao coreein, Cana Curuaanaa Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeuchete, Cana Curuaanaa coitucueranein inanacaichene coaracurumiin cachaauru. Chaenchu jiaonriha: ‘Abaraau nefeerate nichaanune jaun cha latihaa- caanu canacaanu,’ naain inara raajenihane necoritanaa nainiheiche. Cana Coauneraachate nainere, caa ajeri jaberoco caje Abaraau nefeerate coaau- naane. ⁹ Chaentechu, inae ajianojoneein ne tero, inaana inaeniha temu- lene rai cojoaisi aina curuataain sauhin usihanau mocohacane rijijieein, inae jaolenein neuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune coina,” nae jetao acaauru rai Joaan.

Niritoha acaauru rai Joanne jaun jetaote: ¹⁰ “Chatohanai jana ichariha- caanu canacaanuta,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

¹¹ “Coroatajaain obiri siricha, nii obiri colane nena rai leinjiin teeine. Chaen lenone siricha, nii lenone colane nena rai teenera,” nae jetao acaauru rai Joaan.

¹² Nii jana jetaote, Roma curuaanaa rai *impoesto* nuque cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera tabaauru netonai, acaauru baotisaa Joaan necoina turuhin jetao:

“Chatohanai jana ichariacaanu canacaanuta cacha relaera,” naauruhane jana jetao:

13 “Jiaonriha aitocuruha inara curuaanaacurune amuritoojoaain cachaauru cobaraain leruhin basijiauhichenera,” naa acaauru rai Joanne jana jetaote:

14 “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruha soondarooru tabaaurune jana jetaote:

“Jiaonriha chatohanai ichaeniha chunine jana coulurujeein sonaa coacuhin cotaain niicha sirii rulunaa coaquichene. Inara amihaneoo corenihacha ichaaochera,” naa Joanne jana jetaote, 15 jataain turuha Mesihasiine cohajeeuruhane jaun jetao:

“Caa canaacha cohajei Mesihasi chara inae caa turuera,” naain jetao ita caje Joaan bajaure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

16 Niritiin ita caje bajaauruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Canune esinae rauhijiriin, raujiaaain acauhanau inara tein inara baotisaan. Jana nii cacaaijie uhenite, Cana Coaunera Suujue, usi, naaonjoain que inara baotisaan ureein. Acate jataain camurijiriin nelatein cocoaain letononeein ne. Nii rai safato ichora rutueranuque nihanatiin nelatejeehaan. 17 Chaentechu leinjiin inaro uhareein que aroso jiatuhin rai caohacha raain, rai bano mocoaha charijibana jacanaacharanejeein nenea usihanaau teeine caina. Nii rijijieeinte, nii jeriha Cana Coaunera rijijieein nenea jeriheichuru mocoaha cureein, jerihane rijijieein nenacaauru janijiin raaincha,” nae jetao satiin ecu rene turunacaauru cachaauru rai Joaan.

18 Niritiin acaauru suujuatein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera beratenojoi Jesoso que Erenaa Raotono beebeje Joaan. 19 Chaen jetaotechu, coberenadoro Erodesi netonoi suujuate, rai nocoala Ferifi comasai Erodiassi siria comasaineeine jaun, chaen itolere baasooru ichaain nihane jianihane caina. 20 Nejetaote, nitohanein nii baaso ichaane ichoae tacaain, caresero cuhane Joaan enoae, rai niritohane coreniha.

Jesoso baotisaan Joanne

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Nitohanein jetaote, jaiti caresero cuhane enoaniha Erodesine jana, acauhanau satiin cachaauru tein cojunacatenaa caaauru baotisarejete Joaan. Nitohanein cachaauru baotisaan Joanne jana jetaote, Jesoso netonai nebaotisaeratein Cana Coaunera bajaane jana, neyoracaa dede bacuujuane jana jetao, 22 nichoae fauhin nelauriaa uhe inanacaain Cana Coaunera Suujue leinjiin serori rijijieein. Nii jana jetaote: “Iite acaihaniji quicha jereei, quicha janijiin cacalabinein neeicha,” naain toniha erenaa dedeune jana jetao aonajeure.

Jesocurisito foerateureraauru

(Mt 1.1-17)

23 Inae nii Cana Coauneraacha icharatenohin namihaneon nunuheti-hane bana jetaote, nichata choonca jaanaca nelu- nii Jose calaohi niha acaauruacha bei Jesoso.

Nii jana nii Jose jetaote Eli calaohi nelu.

24 Jana Mataa calaohilu jetao Eli.

Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Meriqui calaohilu jetao Lebi.

Jana Janaa calaohilu jetao Meriqui.

Jana Jose calaohilu jetao Janaa.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Jose.

25 Jana Amoso calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Naaoso calaohilu jetao Amoso.

Jana Esili calaohilu jetao Naaoso.

Jana Nacaai calaohilu jetao Esili.

²⁶ Jana Maati calaohilu jetao Nacaai.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Maati.

Jana Semei calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Jose calaohilu jetao Semei.

Jana Jodaa calaohilu jetao Jose.

²⁷ Jana Joanaan calaohilu jetao Jodaa.

Jana Resaa calaohilu jetao Joanaan.

Jana Sorobaberi calaohilu jetao Resaa.

Jana Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

Jana Neeri calaohilu jetao Salatieli.

²⁸ Jana Meriqui calaohilu jetao Neeri.

Jana Adiin calaohilu jetao Meriqui.

Jana Cosamii calaohilu jetao Adiin.

Jana Eremadaan calaohilu jetao Cosamii.

Jana Eri calaohilu jetao Eremadaan.

²⁹ Jana Jesoso calaohilu jetao Eri.

Jana Eliseri calaohilu jetao Jesoso.

Jana Jorimi calaohilu jetao Eliseri.

Jana Mataa calaohilu jetao Jorimi.

³⁰ Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Simeon calaohilu jetao Lebi.

Jana Jodaa calaohilu jetao Simeon.

Jana Jose calaohilu jetao Jodaa.

Jana Jonaaun calaohilu jetao Jose.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Jonaaun.

³¹ Jana Meleea calaohilu jetao Eleaquiin.

Jana Mena calaohilu jetao Meleea.

Jana Matata calaohilu jetao Mena.

Jana Nataan calaohilu jetao Matata.

³² Jana Rabiri calaohilu jetao Nataan.

Jana Isaihasi calaohilu jetao Rabiri.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

Jana Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Sala calaohilu jetao Bosi.

Jana Nasoon calaohilu jetao Sala.

³³ Jana Aminadaba calaohilu jetao Nasoon.

Jana Admin calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Jodaa calaohilu jetao Faresi.

³⁴ Jana Jacobo calaohilu jetao Jodaa.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Abaraaun calaohilu jetao Isaca.

Jana Tare calaohilu jetao Abaraaun.

Jana Nacoro calaohilu jetao Tare.

³⁵ Jana Seroo calaohilu jetao Nacoro.

Jana Raco calaohilu jetao Seroo.

Jana Fele calaohilu jetao Raco.

Jana Eberi calaohilu jetao Fele.

Jana Sala calaohilu jetao Eberi.

³⁶ Jana Cainaa calaohilu jetao Sala.

Jana Arafasa calaohilu jetao Cainaa.

Jana Sem calaohilu jetao Arafasa.

Jana Nohe calaohilu jetao Sem.

Jana Lamee calaohilu jetao Nohe.

³⁷ Jana Matosalee calaohilu jetao Lamee.

Jana Enoco calaohilu jetao Matosalee.

Jana Jaredi calaohilu jetao Enoco.

Jana Malareri calaohilu jetao Jaredi.

Jana Cainaa calaohilu jetao Malareri.

³⁸ Jana Enoso calaohilu jetao Cainaa.

Jana Seti calaohilu jetao Enoso.

Jana Adaan calaohilu jetao Seti.

Nii jana Adaan jetaote, jauriaanejeein Cana Coauneraacha coaunainein nelu.

4

Jesoso coujuhin coaraa moconajaerane

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nucuhe Jorodaahun caje cauha cuha Jesosone jana jetaote, cacha areroo amaa Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, ² ucuaae niha jena choonca janoneeinne jana, nechuhu sarue moconajaera.

Nitohaneein jenachoonca janoneein lenone lanaala nihane jaun mijiintohane jana jetaote:

³ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberoco rai aitoote lenonenein nerotomiincha,” naa nechuhu saruha rai moconajaerane jana jetao:

⁴ “Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihe i cacha,’ aite Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesosone jaun jetaote, ⁵ luhecotariin ecuun amaa, satiiin caa chauratane coarateein jetao:

⁶ “Canue jitariin canuhacha ichana nainei aina satiiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru curuaanaanein neeine coina, ichei tenaa naineen. Satiiin acaauru canu rainein neeuruhane jaunne chunicoha jerera rai tenaa naineen.

⁷ Aihane jaun neseeriaain canu corojeein, canu bajaee bajaequinete satiiin ichei niha cureein,” naa moconajaerane jana jetao,

⁸ “Nete, ‘Acahiranjin ii Coauneraacha corojeein, rai nelateein niicha jerei ichaau,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain jetao tonorae Jesoso.

⁹ Nii baiha jetaote, Jerosaleeun amaa ecuun Teenforo ichoae inaa in jetao:

“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nemaroteeute coaraca. ¹⁰ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane te: ‘Rai letonocuru anjeraauru letoarichaa in Cana Coaunera ii beraaihuruhane coina.

¹¹ Acaaurute rai biji que ii michuurureein, nabana ajeri que necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naa moconajaerane jana jetao,

¹² “Chaentechu: ‘Coo ii Coaunera coujuhin coaraara,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesosone jana jetaote,

¹³ ecu ratiriin carajaaajoaain caje amuhe nii Moconajaera, neniha tonaain Jesoso coujuhin coaraane jaane coitucuenihane jaun.

*Calillea bataneu namihaneoo nunuhetiha Jesusone
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)*

¹⁴ Nitohaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin niicha ichana nainei coitucuhin, Calillea cauha cuha Jesusone jana jetaote, satiin atane sacuritaain jetao que ereeure coitucuhacoaain cachaauru. ¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote, netaojiaain Cana Coaunera rai Rauhi que ereereecuruhane jaa coloheri sinacocaauru nainein cuhecujeein cachaauru relaane jaun jetao, satiin coroaecure cachaauru.

*Nasareteu niha Jesusone
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)*

¹⁶ Nitohaneein cuujue cuujueein jetaote, nii neein fohecalune jaan Nasareteu jetao cauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, nitohaniha rai nicheaone jaun jetao, nebetacaanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enoha cue, Cana Coaunera Quiricha ereretaane coina. Nitohaneein ecu enohin chujuhecohane jana jetaote, ¹⁷ rai *profeta* inoaensi Isaihasicha laenai quiricha teeure, ereretaane coina. Nii Quiricha ereretaane coina jasasaane jana jetaote:

¹⁸ “Cana Coaunera Suujuete
caniha ne,
niicha jerenohineein,
‘Inae raotojoein neriquicheein,’
naain cairichaihuru rai bihanune coina.
Chaentechu,
‘Inae jianacoo neriquicheein,’
naain casetecocuru rai bihanune coina caletoe.
Nii choae tacaain techu,
maosacuru coichaain acauru nota rautaaain,
cairichaihuru ichoteratichaaunne coina caletoe,
¹⁹ nitohanerichaaain
inaraacha cohajei Cana Coaunera Cojoanonaa
coitucueratihanu inara quene coina,”

²⁰ naain ereretaane baiha jelaiha nii quiricha seriin, sinacoca curuaanaa rai teein nelauriariin lauhecoha Jesusone jana jetaote, chaque tonaelanaala coarajeure satiin ecu nenacaauru cachaauru. ²¹ Nii jana jetaote: “Eneete esinae rauhijiriin caa Cana Coaunera Quiricha cuhane aithane rijijieein, satiin inara acatiha turuhe caa naitoonjoa coarajeiechene notaracae,” naa acauru rai Jesusone jana jetaote, ²² ita rai ereerecure caohacha ichaa Jesosone que, satiin cojoelatiin coarajeiin, acauru rai raotojoein ereerecane jaun. Nejetaote tabaaru:

“Tajian caa Jose calaohinihaneta,” naain jetao ita caje bajaure.

²³ Nii jaun jetaote:

“Jerihanete esinae rauhijiriin caque, ‘Aihane, cache coichana inaeraneeine, ichaajenihane nocohichaaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain caque ereeiche. Chaentechu jerihane, ‘Aihane itolere ichaai Caferenaanone rijijieein, cau chatane que jerichanejeein itolere ichaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain ereeiche canu esene-taeneinchene jaun,” naain jetaote:

²⁴ “Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Coatiha esinae rauhijiriin, caohachaain ranojoneein niheilu chuni Cana Coaunera ere beraneein nenaacauru *profetacuru* rai nataneque. ²⁵ Coaracuche nachuhinti jataain arajiin neeuruhalu Isaraelitanichaachene benecuru autanaaunru, nihalu Cana coaunera ere bera *profeta* Irihasine banane. Nii banate nichata jaanaca amurijiriin uheniha elone jaun, banejelanaala cana atane Isaraeli batane sacuritaain nelu mijitena omaroeniha temulene jaun. Nete nii cana benecuru autanaauru rene letono nenelu nii bana nena *profeta* Irihasi. ²⁶ Nete laen coriaae atane que leinjiin Sidoon nese roha nena Sarepta neein curujai neseu cana lauri Isaraelitanelanaala nena autana reneeche letononeein cuhelu nii Irihasi, nii autana rai lenone faane coina. ²⁷ Jerichanejein techu, arajii cana laurichuru Isaraelitacuru somane cauun cunaitecuruhane jana, acaauru rautaaenelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoansi Iriseeo, cana lauri caje nena nihane saijieein. Nete laen, leinjiin Siria cocoaicha cana lauri Isaraelitanelanaala nena Naamaanha jetaote rautaelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁸ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun jetaote, satiiin aina jataain obaecure nii sinacoca asaae nenaacauru cachaauru. ²⁹ Nitohanein aina obajein nimichucutaain jetaote, nii sinacoca caje sitaain, ichatane ecuunoo ichoae ichanohi niha nii nesene jaun jetao, ecu amaauru jelai caje coaunein nii Jesoso saruhitocuruhane coina niqii, ³⁰ nejetaote, cha que tonajelanaala acaauru cataaun situhin amuhe Jesoso.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha
(Mr 1.21-28)

³¹ Nitohanein sitaauruhane jaun amuhin jetaote, Calileea batane que nena Caferenaanon cue Jesoso. Nitohanein cuhin, ecu turuhin jetaote, ecu neein nebetacanaa cojoanona bana, ³² ecu nena sinacoca asaae neein cachaauru relaane jana jetao, rautatiin aonajeure cachaauru, leeochoauru cacha relaaurera rijijielanaala, esinae rauhijiriin rai suujua caje rochoin acaauru relaane jaun.

³³ Nii jana jetaote, nii sinacoca asaae ne leinjiin rai suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Aca jetaote, tonijiaain ehequiin:

³⁴ “Coo canacaanu rohecaara Nasarete cocoaicha Jesoso. Nechu canacaanu cairichaain canacaanu itajihate uhicha. Canune raotojoein ichoitucuurra. Iite acaihaniji Cana Coaunera letononeein nenaaneeicha. Canacaanu jianeera,” naane jana jetao,

³⁵ “Cooa maitaa. Nii cacha suujua jianein caje amuura,” naa Jesusone jana jetaote, satiiin cachaauru acatiha chatohanein cunaitalanaala atane ichoae nii cacha siheitiin rai suujua caje amue nii coitucuchuhi.

³⁶ Nii jana jetaote, satiiin nesoonetiin coarajein jetao:

“Chatohanai cocoaainacainein nenaana caa cacha, jataain chaque tonajelanaala nere nejesinaacha que caritohane jana caa cacha suujua caje mituha coitucuchuhi, rai nere tonoraainne coina,” naain jetao ita caje bajaure ecu neein nii coarajeerera cachaauru.

³⁷ Nitohanihane jaun jetaote, satiiin nii atane sacuritaain jetao, Jesoso que ita rai ereerecure cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Inae nii sinacoca caje mituhin, Simoon loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetaote, najiniha ajaa caaun cunaitein niha Simoon tanone jaun jetao, Jesoso rai aitocure rautaae coina. ³⁹ Nii jaun jetaote, nichoae nenoracaain

nii ajaa sitaa Jesusone jana jetao, inae caje amuhe nii ajaa. Nii jaun jetaote, inae nerautaane jaun nimichuin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenaacuru rautaa Jesusone
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Nii jana jetaote, inae nuna macohi ichoae teejia enotone jana, araai laurii cunai caaun cunaitenaacauru turuaa cuure Jesuso rene, acaauru rautaane coina. Nii jana jetaote, cajanae cajanajein acaauru ichoae biji meracaane jaun jetao nerautaacoaure. ⁴¹ Chaen jetaotechu, suujua cuhane moconajaera letono sirichaaauru netonoai rautaane nii nerautanacaauru cachaauru caje mituhin:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naauruha cojiorinne jetao, ereeu-ruha nii coitucuhichurune caohate Jesuso, Aca Mesihaseinein nihane coitucuruha nii coitucuhichurune jaun.

Sinacoca asae Cana Coaunera cojoanonaa beebjeia Jesusone

⁴² Nitohanein jetaote, inae nemataraca janonaane jana, nii nese caje amuhin neniha cachane jaa cue Jesuso. Nii jaun jetaote ariin, nii nihane jaa turuhin, jelai caje amuhane caohateuruha cachaaurune jana jetao,

⁴³ “Nena leeochoauru nenaanajaauru cuhecujeein Cana Coaunera Cojoanonaa beebjeia cureeun, nii coina letononein nihanune jaun,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

⁴⁴ Nitohanein jetaote, Jodea batane sacuritaain nenacaauru Israeli-tacuru rai sinacocacuru nainein cuhecuje niicha beeni beebjeein.

5

Cojoelanaacojoaain ate mucuuruhane
(Mt 4.18; Mr 1.16-20)

¹ Calileea conemuri auhaniha turuhin, ecu Cana Coaunera naitoonjoan que cachaauru relaa Jesusone jaun, aonaa tururuha arajiinne jaun jetaote, sururucure cachaauru. ² Nitohanein sururucuruhane jana jetaote, caje fauhin redeeuru culeeuruha ate mucuurerane jana, carene que conera colane coroatajaain boteeuru coaari Jesuso. ³ Nii jana, Simoon rai niha nii ecu nena leinjiin botene jaun jetaote, cuhane fauhin, nemuri auha caje acau cataaunjeri nii bote amaa Simoonne coina aite Jesuso. Inae nemuri auha caje acau cataaunjeri amaauruhane jana jetaote, nii bote cuhane netiin, ecu nelauriariin caje coaunein cachaauru rai ereerejein acaauru relaje.

⁴ Inae acaauru relaane nainaain jetaote:

“Taa nemuri ucuaano que caa bote amaa, ecu caa inara rai redeeuru jaaohete ate mucuhichera,” naa Simoon raine jana jetaote:

⁵ “Nena inae janoajein rede jaohacaanu natiin, leinjiinnijin ate mucuelanaala janohacaanura cacha relaera. Nenachu ii aitohine jaun, nacoaunein caa redeeuru jaohin coaraa curichaanura,” naain jetao tonorae Simoon.

⁶ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun redeeuru jaoruhane jana jetaote, jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetao, ate caaun nesoiiji nii acaauru rai redeeuru. ⁷ Nii jaun jetaote, leeocho bote cuhane nenacaauru acaauru leeochoauru cotihacure biji que, acaauru coroatajaniha cuuruhane coina. Nii jaun jetaote cuhin, nii coroatajai bote nemoaauruha ate quene jaun jetao, jataain naluhene rijijiein nelemue nii coroatajai bote. ⁸⁻⁹ Nitohanein jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin satiin nesoonetooruhane jaun, Jesuso tija asae neseonriaain jetao:

“Jataain osaaotohanune jaun ii rohan nenea nainihaaunta Curuaanaa,” nae jetao Simoon Fedoro nesoone caaun.

¹⁰ Nii jana jetaote, nii Simoon aina neeuirelu Sebedeeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri, nii Simoon aina ate mucueraneein neeu-ruhane jaun.

Niritoha Jesoso rai Simoonne jana jetaote:

“Coa nesoonetohara, Simoon. Inae ate mucueraneein neriheeni. Ena caje coauneeinte, cachaauru mucuhin raeranein neriquincha,” nae jetao rai Jesoso.

¹¹ Niritoha raine jaun jetaote, atane ichoae acaauru rai boteeuru inaain, jitariin niicha sirii ratiriin jetao Jesoso aina cuure Simoon Fedoro, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri.

Leinjiin cosibi ruhecaera cacha rautaa Jesosone

¹² Nii baiha leinjiin neseu neeuruhane jana jetaote, Jesoso rene turuha cue leinjiin cacha cosibi ruhecaain caaun cunaiteein, nitohanai cunai siricha cacha leeochoauru rohan turunaa nainenihane saijieein. Aca jetaote, Jesoso coariin atane que nauri turuanacanejeein notoroaain jetao:

“Ii jereine canu rautaaau caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

¹³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadae Jesoso, nihei chuni cacha, nitohanein cosibi ruhacaera dadanaa nainenihane saijieein. Nitohanein dadae Jesosone rijieeoritiin jetaote, inae caje amue nii rai cosibichuru.

¹⁴ Nitohanein rautaaain jetaote:

“Inae nerautaaicha. Coa chaen chuni rai: ‘Acate canu rautaaera,’ naain caque iriha. Raujiaaincha Cana Coaunera aina caohachaaain niha cachane coina rucuheraneein nenea saseredote rene turunihute, inae coulunohineein ii cosibi caje nerautaaaine coaramiincha. Chaen nerautaaaine couju- nanein que nii aitohalu Moisesane rijijieein belaaaine jaanu amaain teeu saseredote raicha. Aihute inae nerautaaain somaraain neei nii ii cosibi cajene coaraain, inae acaauru rohan turunaa naineeine coitucuurumiin satiiin cachaaurura,” naain jetao letoae Jesoso.

¹⁵ Ne jetaote, niritiin bihane caohatiha Jesosone saijieein, acaauru rautaaane coinane maajeein jataain jelai amuritoheriin turuhacoaain coaraain aonaa uure cachaauru. ¹⁶ Ne jetaote, tabaauru que acaauru caje amuhin, nii neniha cachane jaau cuhin jetao Cana Coaunera bajarejetelu Jesoso.

Leinjiin jiuirona rautaa Jesosone

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Nii baiha, cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, ecu nelauriaacoaain aonajeure fariseocuru tabaauru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha re- laaurera, naaonjoainuri, Calileea batane, Jodea batane, Jerosaleen, naaon- joaihunri sacutaainchuru caje uhacoaain. Nii jana jetaote, aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaun, cunaitenacaauru rautaa- coaa Jesosone jana jetao, ¹⁸ leinjiin cacha jiuirona turuaa uure cachaauru, rai nela kuhane tijichaain amaain. Inae turuaain jetaote, loreri asae enoanaa jerecure, nacatiha coaraa Jesosone coina niqui. ¹⁹ Ne jetaote, nene enooruhane jaanu, jataain araicha cachana jaun. Nii jaun jetaote, loreri coarana joaracaain jetao rai nela kuhane tijichaain, satiiin cachaauru cataaun jetao Jesoso acatiha nii jiuirona cacha faaure. ²⁰ Nii jana, esinaen rauhijiriin rautarichaaanne esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun jetaote:

“Inae ii que suujua acateein ii osa caje ichoteratenohineeicha cacalabi,” naa Jesusone jana jetao, inae nerautae nii cunaitenaa cacha.

²¹ Niritiin nii jiurona rautaa Jesusone aonaain jetaote:

“Chaneeinna ne caa cacha, caritiin ereein Cana Coaunera baijjaraanu rijitiin irihane coina. Leinjiiin Cana Coauneraachate nainere nosa caje cacha ichoterateein cacha que suujua acateein nihanera,” naain jetao ereeure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaurera aina fariseeocuru.

²² Niritiin que ereeuruhane que nainaan jetaote: “Chanuna niritiin ereeiche. ²³ Chaquena caaintare: ‘Inae ii que suujua acateein ii osa caje ichoteratenohineeicha,’ naenihacane: ‘Nimichuhin amuun,’ naacane.

²⁴ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne, itolere Curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiurona cacha rai jetao:

“Icheine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajaun caunihu,” naane ²⁵ rijieeoritiin jetao, satiin coarajeeuruhane notaracae nimichuhin, nii toco-hacane jaa nela seriin jetao, Cana Coaunera coroaajeein rai nenajaun cauha cue nii jiurohane caje nerautanaa cacha.

²⁶ Nitohanihane coaraain jetaote, satiin cojoelatiin Cana Coaunera coroaecuruhane saijieein jetao coasiin:

“Charijibana coaraa catohanaine que airijiinte, enene catohanai cojoe-lanacojoai coaracaachera,” naaure jetao ita rai.

Lebi cotijiaa Jesusone

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Nitohanein nii jiurona cacha rautaane baiha, jelai caje mituha cuu-ruhane jaun jetaote, leinjiiin cacha, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraera Lebi coari Jesoso, nii coriqui teeuruhana jaa rori ichoae lauheco jana. Nitohanein coariin jetaote:

“Chajaaau canihara,” naain cotihaca Jesusone ²⁸ rijieeoritiin nimichuhin jetao, satiin niicha ichanenu ratiriin Jesoso jiniichain aina cue Lebi, caaijie cunacaauru aina.

²⁹ Nitohanein Jesoso jiniichain cuhin jetaote, nii baiha neenejeein coroaena caaun rai loreri asae beseta ichaa Lebine jana jetao, ecu neeure arajiiin leeochoaauru Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoaauru cachaauru, naaonjoaihunri.

³⁰ Nii jaun jetaote, Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna cocoeraa Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera aina leeochoaauru osaanonacaauru aina lenoneein, acau cohin, naaonjoainchene saijieein, nii acaauru aina netaojiaain lenonequiche,” naaure jetao acaauru rai, nechuhataain acaauru que iriha Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaureraauru fariseeocuru aina leeochoaauru fariseeocuru.

³¹ Niritocuruha nii aina nerelanacaauru raine aonaain jetaote:

“Coatiha coichara latecuruhi raotojoein raurohin nenacaauru. Leinjiiin cunaitenacaauruhachate coichara latecure. ³² Coatihachu baaso ichacuruhane nihanatiin coitucunaa jeriheichuru cotihaca uhahaun. Leinjiiin osaocuruhane coitucuureraaurune cotijiaaun, rai suujua coreein jeriha Cana Coauneraane rijijieein neeunruhane coinara,” naain jetao tonoranajae Jesoso.

Ena Niicha Tei Ichaanaa que cacha relaa Jesusone

³³ Nii jana jetaote:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaee bajaecure suri couu netiin cosinacaain. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, acau cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesoso raine jana jetaote:

³⁴ “Aiha chuhisi niqiu. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu neein cosinacanaa nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ³⁵ Nete laen, inae nii jianacoon teein cache ranaa jerera nichaaunne amaauruhane suri couu neein cosinacaain inaderaa cuurureeincha,” naain jetao: ³⁶ “Coaraanachuhinti, nihei chuni, obiri enachasine soaain que cajione siri counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete nii obiri enachasine asaere, nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa nainiheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ³⁷ Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana cuhane ichonai tera. ³⁸ Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaaree nii coaerai. ³⁹ Niheichu coaerati cuhane baiha ichohanti coera, ichonai amuritoheriin raotoha coaeratine jaun,” nae jetao, cache relauruha fariseeocurune rijijielanaala, leechaaneein cache relaane jaun.

6

Nebetacanaa janonaa bana tirico moloonejeeuruha Jesoso aina nerelanacaaurune

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Nebetacanaa janonaa bana tirico coocana jana situujueeuruha aina nerelanacaauru aina Jesosone jana jetaote, nii tirico moloonejeein biji cuhane situsitunijhanaain nucuhe quihure nii aina nerelanacaauru.

² Nii coaraain jetaote:

“Chanuna nebetacanaa janonaa bana cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naain bajaauruha fariseeocuru tabaaurune jana jetaote:

³⁻⁴ “Aiha niqiu. Nete laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Tana lesajei que Cana Coaunera loreri taberenacolo asae enohin Cana Coaunera que banijjainein niha nii faan natiin, mijitenacaun rai corihacuru aina jiniiquiin nii faan quuha Rabirine ereretaain coaraquicheneta. Acaihaniji saseredotecuruhacha nii faan quihane rai nihanatiinte quihurelu,” naain jetao:

⁵ “Canu- cachaneein nejanoanaa nichaaunnena, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoainanohineein neun.” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Jiurona bijihona cache

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Nii baiha jetaote, coaiten nebetacanaa cojoanonaa bana, sinacoca asae enohin cachaauru relaa Jesosone jana jetao, ecu acaauru jana niha leinjiin cache, rai biji raotono nichajai que jiuronane jaun jetaote: ⁷ “Necha caa nebetacanaa janonaa bana nihane saijieein, caa jiurona bijii cache rautarichaaainta,” naain jetao, Jesoso cojoelaure colurujueeuruhane jaan lera ariha aihuruhane jaun, Cana Coaunera naitoonjoa que cache relaurera aina fariseeocuru. ⁸ Ne jetaote, nii cojoelaauruhane que nainaan jetao, nii jiurona bijii cache rai jetao:

“Nimichuhin nii ena cataaun nichaauraa,” naa nii Jesosone jana jetaote, nimichuhin nichaauraa nii cachane jaun jetao, nii fariseeocuru rai:

⁹ “Inara raine leinjiin erenaa bajanaa jereun. Chatohanai ichacaane caohachae. Nebetacanaa janonaa bana, cacha ichao rai caohacha ichacaanena caohachaa. Ainihane cacha ichao itajihacanena caohachaa.”

¹⁰ Nii baiha jetaote, nii ecu satiin curuhacaain nenacaauru coaraain jetao, nii cacha rai aitoaha jetao:

“Ichoii raujiaaute coaracaara,” naa rai Jesusone jana jetao, rai biji raujiaa nii cachane jana jetao, jiuohane caje inae nerautae nii cacha biji.

¹¹ Nitohaneein nii jiurona rautaane coaraain jetaote: “Chana ichariha-cache caa aansai aina,” naain jetao, jataain Jesoso aina obaaecure nii ecu neein coarajeeurera fariseeocuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureraauru.

Lechoonca coroatajai rai afosotooru janiicha Jesusone
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Nii bana jetaote, ichatane ecuunno que cuhin, janaajeein Cana Coaunera bajaebajajeein janoe jetao Jesoso. ¹³ Inae janohane jana jetaote, nii aina nerelaa amuhemuhenaauru jitariin cotihanajaain acaauru caje janijiin lechoonca coroatajaihuri cocoinaain, afosotooru neein acaauru curuaate. “Afosoto” naanete, “Letononeein nenea” naane aite.

¹⁴ Nii niicha janijiichuru jetaote, Simoon- nii Fedoro neein niicha curuhateeni, chaen nii Simoon nejera Aanderesi, chaen Saantiaao, Joaan, Ferifi, Bartolomee, ¹⁵ Mateo, Tomasi, chaen Arafeeo calaohi- Saantiaao, chaen Selote neein niicha curuaateuri- Simoon, ¹⁶ chaen Saantiaao calaohi-Jodasi, chaen nii Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoaihurine.

Arajii cacha relaa Jesusone
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Inae nitohaneein ichatane ecuunno cuhin, nii rai afosotooru janijiin cocoinaane nainaan jetaote, acaauru aina jiniiquiin atane macararo que fauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, ecu turuhin nii aina amuhemuhenaauru aina netaojiaaure arajii cachaauru. Jodea batane, Jerosaleeun, cucuhana auhaniha nenacaauru neseeuru- Tiro aina Sidoon, naaonjoaihurini cajeeurune maajeein turuhacoaure. Acaauru relaa Jesusone aonanacajeein, acaauru rautaa acaauru cunain cajene coinane maajeeinchuru turuuure jataain arajii cachaauru.

¹⁸ Nii coitucuchuhi ichanohinein cunaitenacaauru rautaane jana jetaote, nerautaacoaure. ¹⁹ Nii coaraain jetaote, satiin cachaauru, Jesoso dadanaa jerecure biji que, aca jerihane rijijieein nerautaacoaauruha nii cunaitenacaaurune coaracuruhane jaun.

Raotojoein neeuruha tabaaurune jana tabaaurute raotelanaala neeururein.

(Mt 5.1-12)

²⁰ Nii jana jetaote, nii aina nerelanacaauru coaraain jetao:

“Ena cairicheineein neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, Cana Coaunera cojoanonaa inara rai nihane jaun.

²¹ Ena mijitenaanaun neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, nii chaque lanaelanaala neriquicheeine jaun.

Ena chanaaiche natiinte, nerausiajeein neeiche, rachoojoein enoanaain neriquicheeine jaun.

²² Canu cachanein neeichene coreniha, inara cotaain, inara sitaain, inara nocoeje chanuhin, inara que jaolequuin naaonjoaauruha canu corenihane nihanatiinte nerausiajeein neriquicheein. ²³ Nitohaneein inara teeuruhane nihanatiin jataain raotojoein rachoojoein neeuche, canu coreniha

dedeu raotojoein neriquicheeinne jaun. Coaracuchenachuhinti, inara cairichaauruha inara araaichurune rijijieein, Cana Coaunera ere beracuru *profetacuru* cairichaeriin nerejetucuruhalu acaauru inoensihuru.

²⁴ Coaraain nainacuche coriquihonacaauru. Inae ena aaichene rijijieein rachoojoeein niha curieeicheein.

²⁵ Coaraain nainacuche ena raotojoein lenoneein nenacaauru. Inae nerinaain inara rai lenone.

Coaraain nainacuche ena enoanaain nenacaauru. Inae inaderanaa caun chanaa curiquicheein.

²⁶ Coaraain nainacuche itolere neein atane sacuritaain coroaenohineein nenacaauru. Nitohaneinte *profetaniha* nocoetonacaauru corojeein nerejocurelu inara inoensihuru.

Ichei nejeratenacaauru belaihu.

²⁷ Nena laen inara canu ere tonoraera nequichene rai aitoreeunni. Inara que nererojoeaain jaolequiin nenacaauru belaaain caohachaain acaauru aina neeuche.

²⁸ Nechu jataain inara cotaiha: ‘Coaraain nainacuche necha aansai-huru,’ naain inara que ereein nei belaaain, rai Cana Coaunera bajaauche.

²⁹ Chunucoha lejerajei chomeri faohitohane, rai jera netonai icharateeu. Jana chunucoha ii cajione buri ruluhane, rai ii obiri netonoai teete amaaine. ³⁰ Jerichanejeeinchi, ii caje chaelai bajaeranihane teeu. Coa ii caje iicha sirii rulueraanihane, coa tonaain iriha. ³¹ Charijieeinchaainti, inara belaiha cachane jeriquiche, nii rijijieein acaauru belaihuche inara netonai.

³² Inara belaihaauruhacha belaaain neeichenete, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³³ Nii rijijieeintechu, inara corootajaneraauruhacha belaaain neeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein.

³⁴ Chaentechu, chaelai lateein niha cachane jana, inara rai cainaane coina teeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³⁵ Jana laen, nii inara que jaolequiin, inara que nererojoeacaeriin, naaonjoaain nenacaaru aina caohachaain neein, chaelai latecuruhane acaauru rai teeiche, inara rai cainacuruhane latelanaalane, caohachae. Nii rijijieein neeichenete, esinaen rauhijiriin jerihane rjijieein ichaquichene jaun, inara rai nii cainareein Cana Coaunera, nitohaneein acaauru belaiha natiin coitucunaa jerelanaala nenacaauru, neechu aansainein ichaonacaauru, naaonjoaihunri belaaain ichaa Cana Coaunerane jaun. ³⁶ Nii cairichaaajoaain cachaauru coaraa Cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein, inara netonoai cairichaaajoaain inara amute cachaauru coaracuche.

Jiaonriha leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene (Mt 7.1-5)

³⁷ Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin, leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene, nabana, nii leeochoaauru ichaquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coataa. Chatohanai ichaa inara leeochoaurune, acaauru que inara suujua acatecuchete, inara que netonoai suujua acatemiin Cana Coaunera. ³⁸ Chaelai lateein neeuruha inara amute cachaaurune jana rai teeichenete, inara rai inaraacha latei tereein Cana Coaunera. Jitariin inaraacha sirii teeichene nihanatiinte, jelai amuri-toheriin inara rai cainareein Cana Coaunera. Chaentechu leeochoaauru coaracuichene rijijieein, inara netonain coareein Cana Coaunera,” naain jetaote:

³⁹ “Coatiha nelaterihei, leinjiin maosa amaeraanu que niha leeocho namute maosane. Enaachate nitohaniane, leinjiin ecuha jachu cuhane naluhin jiniiquiin nitajenaa nainecurure.

⁴⁰ Niheichu nii chuni, rai relaera amurijiriin nenea nainera. Nii inara relaera rijijiein nerelaachene banaachate nainereiche, raujiaain rijijiein neeichene.

⁴¹ Chanuna inejeraacha baaso ichajeein ichaohane coaraai. Tana iitonai jataain amurijiriin baaso ichajeein ichaohine coaraaine. ⁴² Chasiina iitonai baaso ichajeein ichaohine coitucueeneine, baaso ichajeein ichaoha inejerane coitucureei. Jauriaanejeein ii baaso ichajeein ichaohine coitucuhin jianein ichaao. Nii baihate laen nainereei inejera rai: ‘Baaso ichajeeinte ichaohi. Chajaain baaso ichajeein ichaohine jianein caohachaain ichaao,’ naain erenaa nainereei.

Rai ninaa cajete, coitucunacaine temule caohacha

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Nihei chuni temule caohacha, baaso que inaana nainei. Niheichu temule baasoniha natiin caohacha que inaana nainei. ⁴⁴ Nitohaneinte, rai ninaa caje temule caohacha coitucuhaca. Nitohaniane jaunte, chabana tijemule que inaana nainene oja. Jerichanejeeinchu chabana cajiauhi que, inaana nainihe ijaanen soririji. ⁴⁵ Nii rijijiein techu, caohachaain suujua coaraa cacha, caohacha nejesina que ere, satiin caohacha- rai suujua cuhane nihane jaun. Jana cacha, baasonein suujua coarate baasonein ere, satiin baaso- rai suujua cuhane nihane jaun. Nitohaneinte cacha ujuae caje mitue satiin rai suujua cuhane nenea.

Coroata laurii loreri icharaauru rijiicha nere aonaera biha Jesusone

⁴⁶ Chanuna itolere bana, ‘Canu Curuaanaa,’ naainchene sainejeein quere tonoraain quicha jerei ichaeneeiche.

⁴⁷ Aonacuchena inara rai canu ere tonoraain caitoonjoan icharaauru que ere coitucuhiche. ⁴⁸ Charijiein chaainti, loreri jaane coina jauriaanejeein ucaatiin bajein, enuha suuji caohachaauru temuhin ichaa leinjiin cachane jana, uha tabanaane jana que taca uujinaa mijiaanein niha natiin nii loreri comaene, caohatiin ichanohin nihane jaun. Nii rijiicha cacha, canu ere tonoraain caitoonjoan ichaa chabana janelanaala ne. ⁴⁹ Jana quere tonoraeniha cachanete, araracaeriin atane bajein, baasoore que banesijiatein loreri ichara cacha rijijiein ne. Nii jana uha tabanaane, que mijiaanein taca ujuinaane jana, beraujuaain nitaje nii loreri, nii rijiicha nii canu aonaane sainejeein, quere tonoraelanaala nenacaauru cachaauru,” nae acaauru rai Jesuso.

7

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan letono rautaa Jesusone
(Mt 8.5-13)

¹ Inae nii cachaauru rai irihane nainaan jetaote, Caferenaaon cue aina nerelanacaauru aina Jesuso. ² Nii jana jetaote, nii Caferenaaon ichoae leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan. Nii jana nii cafitaan letono- jataain belaan niicha sirii jetaote, cunaitein ohane rai ne.

³ Nii jaun jetaote, nii Caferenaaon turuhin niha Jesusone inaoriin jetao, Joriocuru bichauhenaauru letoae nii cafitaan, conujuein Jesuso cothaca cuuruhane, nii rai letono cunaitenaa rautaa uhane coina. ⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Tine cotihaca uhacaanu canacaanu letoaa cafitaane jaunra. ⁵ Jataain canacaanu araaiichuru belaichaneein, aca canacaanu rai sinacoca ichaer-ateene, naaonjoaain nihane jaunne, caa cafitaan coroatajaneein rai letono rautaaine jerichaanura,” naure jetao Jesoso rai.

⁶ Nii jaun jetaote, acaauru aina cuhin, inae turuhe lalajein cuujueeruha Jesoso ainane jana jetao, rai belaichaauru letoae nii cafitaan: “Curuaanaa, coatiha nii chaque ichi nelatein nihaaun canu loreri asae turuhine coina.

⁷ Nii jaunne caraajenhane ii cotihaca uheneen. Acaihaniji aitoote nerautamiin canu letono. Ii aitohine rijijiein nerautarichain canu letonone coitucuhane jaunne ichi raujaain berateun.

⁸ Nii rijijieinne canu letoaauruha canu curuaanaacurune tonoraain neen. Nii rijijieintechu, canu bijiu nenacaauru soondarooru caje chunucoha letoaanune, canu ere tonoraain cue. Jana chunucoha cotihacaun uhane coinanete canu ere tonoraain uhe. Jana canu letono letoaanu chaelai ichaane coinanete canu ere tonoraain ichae, nanichuchera,” naain letoaa cafitaane jaun inae aitoha cuuruhane jana jetaote, ⁹ cojoelatiin, nii aina amuhemuhenaacauru cachaauru coarajein jetao:

“Coatiha Isaraelita nichaachene lauri jana, caa cacha tocuhanein jataain quesenetaera coarahaunta,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁰ Nii jana inae jelaiha cauha cuuruha nii cafitaan loreri asae nii niicha letoaaaurine jana jetaote, inae acaauru ajiniha nerautain niha nii rai letono cunaitenaane jana turuure.

Leinjiin autana calaohi ichatiha ohane caje Jesosone

¹¹ Nitohanihane baiha jetaote, aina nerelanacaauru, chaen arajiin sacururera cachaauru, naaonjoaihunri aina leinjiin nese Naain ineen curuajai nichae cue jetao Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, inae turuhelalajein cuujueeruha nii nese quene jana jetao, leinjiin ene autana calaohi- leinjiin acaacha calaohineein nena onaa conautiha jetao cuure. Nii jana jetaote, nii nese caje cuhacoain arajiin corihaniha cuure cachaauru. ¹³ Nii jana nii autana coaraa Jesosone jana, cairichaojoaain coaraane jaun jetaote: “Coo chanaara,” naain jetao, ¹⁴ nii rijieoritiin, nii onaa roha nichuuntaain, nii amaauruhane jaa rori dadaane jaun jetao, ecu inacuhin coarajeeruha nii baijaain amaaurerane jana jetao:

“Enamanaa, nimichuhin nelauriaaura,” naa Jesosone jana jetao, ¹⁵ inae nimichuhin nelauriaain ere nii onaa. Nitohanein nii neba rai nii onaa ichatein tiha Jesosone ¹⁶ coaraain jetaote, sатиin acaneein nihane que suujua acatein cojoelatiin jetao:

“Jataain itolere amurijiriin nelatein, itolere ichana nainera *profetate* cana rene turuera,” naain jetao:

“Cana Coaunerate rai cacha nichaachene coroatajaniha uhera,” naure jetao Cana Coaunera coraajein, neebana nitohanai coaracuruhane jaun.

¹⁷ Nitohanein coaraain jetaote, sатиin Jodea batane sacuritaain jetao beeuruhane jaun, nii onaa ichatiha Jesosone coitucure.

Joan Baotisita letonocuru (Mt 11.2-19)

¹⁸ Nitohanein onacaauru ichatein, naaonjoan Jesosone coaraain jetaote, Joan rai biha cuure sacururaauru. Nii caje coitucuhin jetaote, coroatajai sacuurera cotijiaain jetao: ¹⁹ “ ‘Iina esinae rauhijiriin canacaanuhacha cohajei turuha uheneeneei. Aca neneine canacaanu rai beeu, leocha cohacaanune coina,’ naain bayanichuche rene turuhincha,” naain jetao letoanajae Joan Baotisita. ²⁰ Nii jaun cuhin, Jesoso rene turuhin:

“Joan Baotisitae canacaanu letoae, ii esinae rauhijiriin nii canacaanuhacha cohajei turuha uheneenineeine bajaacanune coina. Aca neneeine leeocho cobacaanune coina,” naauruha Jesoso rene turuhin Joan letonocurune ²¹ rijieeoritiin jetaote, araii laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaaain, arajii maosacuru nota teein, coitucuchuhi caaun cunaitenacaaurune maajejin rautaacoaane baiha jetao, nii coroatajai Joan letonocuru rai jetao:

²² “Chajaain Joan rai caa ena inaraacha coarai aina inaraacha aonai benichuche. Chaen, inae maosa neeuruhane caje notaaauruha maosacuru. Bacosacuru netonaite inae nichaauraaain amuure. Cosibinacaauru netonoaite inae cosibi caje nerautaacoaare. Iricho saaecuru netonaite, inae irichohin neeure. Nii jana onacaurute jerichanejeein cacha neein jaberoconeein nichaauraaain neeure. Jana cairicheinejeein nenacaauru raitte, jataain acaauru rausiaerichaaain Cana Coaunerane beebeje. ²³ Nitohanihane jaunte, nerausiajeein neeureein canu que jaecohane jianelanaala nenacaauru,” naain jetao, “Chajaain caritiin benichuche Joan raicha,” naain jetao acaauru letoae Jesoso.

²⁴ Niritoha acaauru raine jaun, jelaiha cauha cuuruha nii Joan letonocurune jana jetaote, nii Joaan que cachaauru rai ereereje jetao Jesoso. “Chatohanai coaraa curejetocochelu nii cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujuan cujuanaacha rurujuaina coaraquichelu. ²⁵ Chatohanai coaraquichelu. Leinjiin cacha cajione caohacha que necoreteein neina coaraquichelu. Nete nii cajione caohacha que necoreteein nenacaauru, cocoinanacaihuru loreri asae neeuruhane coitucuhiche raotojoein. ²⁶ Chatohanai jian coaraquichelu. Leinjiin *profetana* coaraquichelu. Aiha jerihane, jataain *profetacuru* amurijiriin nena leinjiin *profetate* coaraquichelu.

²⁷ Nii Joaan que tejian, rai Calaohi nichaunne rai aitelu jetao: ‘Chajinihane quere beranu que leinjiin letoareeunni, turuhine jaanu rucuheraanu quera,’ naain belu Cana Coanera, niicha laenaeratenojoi rai Quiricha inoansi cuhane. ²⁸ Coatiha inoaelnu caje coaaneein, enanetojoein nihei chuni nii Joaan amurijiriin nei cacha. Nete laen ena turunaa Cana Coanera Cojoanonaa, canuhacha tei que nena cacha, leeochoauru fautaain nihane niha natiin jataain Joan amurijiriin ne.

²⁹ Nete cachaauru relaa Joanne jana, satiin aonaraauru cachaauru, nii Joaan que acauhanau tein nebaotisaerateurelu. Nii choae tacaaintechu, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera netonai necha ansaineein neeuruhane saijieein nebaotisaerateurelu, esinae rauhijiriin Cana Coaneraacha icharatenohi ichaa Joanne esenetaauruhane jaun. ³⁰ Jana fariseeocuru aina Cana Coanera naitoonjoa que cacha relaureraauru, itolere amurijiriin Cana Coanera coitucutoha nocoetocuruhane saijieein nebaotisaeratenaa jerecuruhilu, Cana Coanera icharatenohi icharaneein aiha Joanne esenetaa jerelanaala que jaolecooruhane jaun.

³¹ Nitohaneinte itolere acaauru rai baaso ne. Nihei acaauru rai chabana caohacha.

³² Acaaurute nenaanaja cataaun nocoatijiana jaun auno toteeuruha acaauru amute canaanaihurune jana, raasanaa jerelanaala neein, niheichu berane ichacuruhane jana chanaaurene acaauru amute canaanaihuru. Nii rijiiichuruha caa enene nenacaauru cachaauru. ³³ Nii rijiiichuruhane jaunte, turuha Joan Baotisita coaerai conaa inaelanaala, faan niha natiin quinaa

inaelanaala, naaonjoaaine jana, ‘Nechu aansainihane jaunte ai, nechu jataain coitucuchuhi siriha rai suujua cuhanene jaun,’ naain que ereeichelu.

³⁴ Nii baiha canu- Cachaneein nejanohanaa nichaaunne turuhin, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaanune jaunte, ‘Achtiritiinjene tabaain lenoneein ajetoriaaneun. Chaen jene nechu aansainein ichaonacaauru cachaauru belaaain, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurerane maajein belaitoon,’ naain ereeiche caque. ³⁵ Nete inae ecu tihane bana esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichacaunne coitucuha cuururein satiin cachaauru,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Leinjiin fariseonein nenea Simoon rene turuha Jesosone

³⁶ Leinjiin fariseoone jetaote, Jesoso cotijiae rai loreri asae turuhin lenoniha cuhane coina. Nitohanein cotihacane jaun cuhin, inae loreri asae turuhin, lenonecuruhane coina rori ichoae nelauriaa Jesosone jana jetaote, ³⁷ turuha cue leinjiin ene cojoaeloroheri nii neseu ichaonaa. Nii ene jetaote, nii fariseo loreri asaae turuhin lenoniha cuha Jesosone inaauriin jetao, lecuruhin jataain coretiin nenea erene jujui amaaain turuhin jetao, ³⁸ chanaaain Jesoso tija rohan nelauriaain, rai nota baca que jetao rai tija rujuae. Nitohanein rujuaane baiha jetaote, rai couturiji que caruruhin jetao liosiin, erene jujui que rujuae.

³⁹ Nitohanein ichaane coaraain jetaote: “Esinae rauhijiriin leinjiin *profetan*ihane jana nihanete, caaoneein tiha caa ene cojoaeloroerine jana, baaso nihane coitucure caa cachara,” naain jetao suujua ereein coaraje nii Jesoso cotihara fariseo.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, nii fariseo rai:

“Simoon, icheina erenea jereeun aonaaine coina,” naa Jesosone jana jetao:

“Saan. Aitoo caraine aonaera, cacha relaera,” naa nii fariseoone jaun jetao:

⁴¹ “Leinjiin cacha jetaote, coroatajai cacha rai coriqui te, jelai amuritoheriin rai cainacuruhane coina niqui. Nitohanein jetaote, leinjiin rai te saoqui fashaain. Jana leecha rai jetaote, te saoqui chooncaain. ⁴² Ne jetaote, coretena nainecurenihane jaun, nii coroatajai que rebeonacaauru cachaauru cobaraelanaala acaauru que suujua acate nii coriqui erora. Tonaai jana nii que. Chariji jana nii coroatajaaihuri caje, jataain nii coriqui erora belaaain coaare,” naa Jesosone jana jetao:

⁴³ “Jerihane nii leecha amurijiriin rebeona cachate jataain nii coriqui erora belaaain coaraera,” naa nii Simoonne jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte aithochi,” nae jetao Jesoso.

⁴⁴ Niritiin jetaote, nii ene coarajein, nii Simoon rai jetao:

“Caa ene coaraunachuhinti. Coatia jauriaanejein ii loreri asae turuhanune jana, catiha culecaaanne coina carai acau tihee. Nete laen caa ene, rai nota baca que catiha culejein rai couturiji que caruruhin jacorae. ⁴⁵ Coathachu turuhanune jana canu meri lioracahee. Caa enete laen turuhin enohane caje coaanein canu tija lioracaane jianene.

⁴⁶ Niheichu nii jujui niha natiin cacouturi ichoae tihee. Jana caa enete laen catiha ichoae erene jujui chorohin que catiha rujuae. ⁴⁷ Nitohanihane jaunene ichei aitoon. Araiji rai nosate inae que suujua acate, jataain canu esenetaain canu belaihane coaratihane caa ene ne jaun. Nete laen, nii leechaauru amurijiriin caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru, rai nosa caje chabana nichoteurenerein, chabana osaocuruhane coitucuhin canu

belaina jerecurenihane jaun,” naa nii fariseeo raine baiha jetao, ⁴⁸ nii ene rai:

“Inae itolere baaso ichajeein ichaohine caje ichoteratenojoneeichera,” naa Jesusone jana aonajeein jetao:

⁴⁹ “Chaneeinna ne caa cacha, itolere baaso ichajeein niha caa enene jaan caje niha natiin ichoteratein nihane coina,” naauruha nii aina ecu cothanhineei neein aonajeurerane coitucuhin jetao:

⁵⁰ “Quesenetaaine jaunte, ichoteratenojoneein neeiche, baaso ichajeein neeine jaan caje. Raotojoein chenenajaun caunihuchera,” nae jetao Jesuso, nii ene rai.

8

Jesoso coroatajaneraauru enecuru

¹ Nitohanein jetaote, itolereenein neseuru nainein, nenanajaauru nainein amuhemujeein Cana Coanera cojoanonaa que ereerejeein amuhemuherejete Jesoso, lechoonca coroatajai rai afosotooru, ² chaen coitucuchuhi caje, joenreein cunai caje, naaonjoaihunri caje niicha rautaaauri enecuru tabaauru que corihaneraain. Niichuru aina jetaote cuelu, nii caaunsinein suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jana nii Jesosohacha rautai “Maadala bene” naain niicha curuaatehuri Mariha, ³ chaen Erodosi amihaneeo beraichaneein nenea Cosa comasai Joana, chaen Sosana, naaonjoaihunri aina leeochoaauru arajii enecuru jetao, acaauruhacha sirii que acaauru coroatajaneranein cuure.

Temule jaera parabola que erenaa

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Nii jana jetaote, neseuru caje cuhacoaain Jesoso coaraa cuuruha arajii cachaaurune jaun, arajiin netaojiaauruhane jaun jetao acaauru rai: “Aonacuchene ena inara rai temule jaera *parabola* que erete coitucuhiche.

⁵ Leinjiin cacha, ucuhe riaaca cuhane jaun jetaote, bero cuhane naluha nii niicha riaajai nucuhene jaun shaaocure cachaauru. Chaen tabaauru quihure tajaaelinaacuru. ⁶ Nii jana tabaauru ajeri choae nalunacaauru jetaote, omarohane sainejeein ohijiaocoe. ⁷ Tabaauru ojoa neeonjoai jana nalunacaauru jetaote, omarohane jana amurijiriin omaroha ajaenane jaun ohacoae. ⁸ Jana tabaauru atane caohacha choae nalunacaauru jetaote, caohachaaain omarohane jaun, ele ucuhecuro caje ele fashai ucuheneeinchuru nefae,” naain jetaote, acaauru rai tonijiaain: “Caa caitoonjoan coitucunaa jeriquichene aonacuche,” nae jetao Jesoso.

Temule jaera parabola que acaauru relaa Jesusone bajaauruhane

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Niritiin temule jaera que cachaauru relaa Jesusone jaun jetaote:

“Chatohanai quena nii temule jaera que cuaain cachaauru rai aitohi,” naain Jesoso caje bajaauruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

¹⁰ “Inaraacha quete rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coanera. Nena laen, nii canu esenetana jeriheichuru cachaauru rai carijieein erenaa *parabola* que cuaain acaauru rai beeun, nabana coaracuruhane nihanatiin coitucurenihane coina, niheichu aonacuruhane nihanatiin coitucuruhane coataa.

Temule jaera parabola que cachaauru relaane biha Jesusone

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Nii temule ucuhe riaara que aitocooaunne jaan erenaa *parabolate*, Cana Coanera beratenojoi rijijieein ne.

¹² Jana nii bero cuhane nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain inae esenetaain neeuruhane jana, nabana nichoteeuruhane coataa acaauru coritaa uha moconajaerane jaun suujua elonaain nenacaauru cachaauru rijijie.

¹³ Jana nii ajera choae nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain, corojeein esenetaain neeuruhane nihanatiin, cara-jaelanaala basiinjüncha esenetaoriin, inae necairichanaa coaracuruhane que nererojoeaain jianeraauru rijijie.

¹⁴ Jana nii ajaena jana nalunaa nucuhe que caitoonjoante, tonoraain aonacuruhane nihanatiin, jeraaen jianejeein cuaajeein, jataain niicha lateeicha que coacuhin, coriquiquiin raotojoein neeururichaaainne coacuhin, itolere bana niicha jereeicha ichajeein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha chana jerelanaala nitajeraai nenacaauru rijijie.

¹⁵ Jana nii atane caohacha choae nalunacaauru nucuhe que caitoonjoante, nii jataain jereein aonaain, nii beratihä Cana Coaunerane rijijieein naitoonjoan ichajeein, itolere bana tonoraain laraajiin jianelanaala nenacaauru cachaauru rijijie,”

Cono que cacha relaa Jesosone

(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu arana asae tenaa nainihe, nabana nocohenaanau turuuruha loreri asaa turunacaaurune coataa. Nitohaneein bujuaihu telanaalate ecuun te, conohanau loreri asaa enooruha turunacaaurune cöina. ¹⁷ Nii rijijieeintechu, ena caa inara relaau-ne jaan coitucuelanaala nenacaauru, rijieeori bana coitucuuruein.

¹⁸ Aihane jaun, caohachaaain aonacuche. Nii rijijieeintechu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” naain acaauru rai be Jesoso.

Rai neba aina Jesoso nejeraauru

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Niritiin cachaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, rene turuha uure neba aina rai nejeraauru. Ne jetaote, rohan turunaa nainecurene, jataain arajiin ecu turuuruha cachaaurune jaun. ²⁰ Nii jana ecu nenacaauru tabaauru jetaote,

“Taute aere neure ii nejeraauru, ii neba aina. Jataainte ii coana jerecure,” naain Jesoso rai beeuruhane jana jetaote,

²¹ “Aiha niqúi. Nete Cana Coaunera beratenojoi esenetaain, rijijieein ichaohin, naintonjoa rijijieein ichara cachate, canu fojiara aina canu nejeraaurunera,” naain jetao tonoranajaen Jesoso.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesosone

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Nii baiha jetaote: “Amaauchete caa nemuri jerau cunichaachera,” naain jetao, aina nerelanacaauru aina leinjin bote cuhane fauhin cuhin jetao, ²³ nemuri jera jaohajeeuruhane jana jetao, uhe cujuana tabai aina fichafichanaa. Nii jana, sinitoha Jesosone jana jetao, inae nemoha acaune jaun, caaun nalunaa jere nii cuurunaja bote. ²⁴ Nii jaun jetaote nesooone caun

“Cacha relaera, cacha relaera, inae nalurichaacheje,” naain Jesoso no-coaauruhane jaun jetao, nimichuin cujuana aina fichafichanaa suruha Jesosone jaun jetao, tonajelanaala cuujeure.

²⁵ Nitohaneein cujuana aina fichafichanaa suruaain jetaote, nii aina nerelanacaauru rai jetao,

“Chanuna cha esenetaeneeiche,” naa acaauru rai Jesusone jana jetao, nesoonetiin cojoelatiin jetao, “Chaneeina ne caa cacha, nere tonoraain nesuruha cujuana aina fichafichanaane coina,” naain jetao nejesinajejin ita caje bajaature.

Jerasa batane que nenea coitucuchuhi siricha

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Nirijieein cuujejin jetaote, tabiicha nemuri jera jaohin, najauriaa cuure Calileea jeraniha nenea Jerasau batane que.

²⁷ Inaen ecu turuhin najauriaain, atane choae iniha cuha Jesusone jana jetaote, nii nese caje cuhin que taca cue suujue cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Nii cacha jetaote, nii chaabana cajione jiaain, niheichu loreri asae nihanatiin ichoaelanaala atane bana ichoaecha ichoae.

²⁸ Aca jetaote, Jesuso coariin nacatiha auhaquuin semojoaain tacaain jetao;

“Coa caniha nenoaain carerojoecaara, acaihaniji nenea Cana Coaunera Calaohi Jesuso,” nae jetao Jesuso rai, ²⁹ caje mituha, nii suujua cuhane neein aasaera coitucuchuhi coina aitoha Jesusone jaun.

Nitohanihane jaun jetaote, araai saain *cadena* que caohatiin biji aina tija ichohacuruhane nihanatiin, rai molohin cacha nenajanihu amaauruha nii coitucuhichurune, ecu nii cacha areroo ne. ³⁰ Nitohaneein rai irihane jana jetaote:

“Tonaa ichurujuata,” naain caje curuaa bajaa Jesusone jana jetao,

“Lejioon niha canu curuaara,” nae jetao nii cacha, jataain arajiin suujua cuhane neeuruha coitucuhichurune jaun. ³¹ Nii arajiin suujua cuhane nenacaauru jetaote, usi jana acaauru letoaa Jesusone coataa jetao, ³²⁻³³ ichatane ucuunno que arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetao, nii coosichuru suujueniha enooruhane coina Jesuso caje bajaature. Nii jaun jetaote, nii jereein caje bajaauruhane rijijieein jeriha Jesusone jaun jetao, nii cacha caje mituhacoaain nii coosichuru suujueniha enooruhane jaun jetao, nemuri cuhane nichorohin acauhanau naluhin ohacoaure nii coosichuru.

³⁴ Nii coaraain jetaote, satiin jelai caje sorohin, nenaanajaaunru, neseeuru, naaonjoaihunri naineein biha cuure nii coosi beraihurera cachaauru. ³⁵ Nitohaneein beeuruhane jaun, cuhin coaraa cuuruha cachaaurune jana jetaote, Jesuso tija asae lauhaca coujuriha cacha neein necoreeteen nii suujua caje coitucuhichuru mitunaja cachane jaun jetao, coaraain coasichure nii cachaauru.

³⁶ Nii jana, nii cacha caje mituuruha coitucuhichurune jana coaraauru jetaote, esinae rauhijiriin nii nerautaane rijijieein beure leochaauru cachaauru rai.

³⁷ Nitohaneein coaraain jetaote, satiin nii Jerasa batane que nenacaauru cachaauru jetao, jelai caje amuha Jesusone jerecure, jataain coasichuruhane jaun.

Nii jaun jetaote, bote cuhane fauhin, jelai caje amuha Jesusone jana jetao, ³⁸ aina cunaa jere nii coitucuhichuru mitunaja cacha. Ne jetaote, aina cuhane jerelanaala:

³⁹ “Jiaohine. Chajaaincha jelaiha chenenajaun cauhin, ii rautaaain niha Cana Coaunerane beebejenihun,” nae jetao rai Jesuso.

Nii jaun jetaote, ecu nedaain, satiin nenaanajaaunru naineein cuhecujueein jetao, rautaaain niha Jesusone beebejejin amuhemujuen nii cacha.

Jairo cacunu. Chaen leinjiin ene Jesuso cajione dadaera

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Nitohaniane baiha, jelaiha nemuri jerau cauha cuuruhane jana jetaote, jataain coroaajein Jesoso raaure, turuhane cohajeeuruhane jaun, satiin cachaaauru. ⁴¹ Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin catcha- sinacoca curuaanaa neein nenaai Jaironeein niicha curuaateuri. Nii catcha jetaote, Jesoso tijia asae neseeriaain jetao conujueein cotijiae, rai loreri asae turuha cuhane coina, ⁴² jataain ohane rai niha leinjiin rai cacunu- lechoonca coroata jaanacajine jaun.

Nii jaun cuha Jesusone jana jetaote, jataain arajiin sacuuruha catchaaurune jaun, sururucure catchaauru.

⁴³ Nii arajiin cunacaauru jana jetaote cue leinjiin ene- lechoonca coroata jaanacain nirijieein ichana jahajeein cunaiteein nenaai. Nii jetaote, jitarin niicha sirii coriqui jahin nocoicharate niqui. Nejetaote, rautasi- hurene nii chuni coichaerauru.

⁴⁴ Nii ene jetaote, Jesoso caajie cuhin, rohan nichuuntaain rai cajione auha dadae. Nii Jesoso cajione auha dadaane rijieeoritiin jetaote, inae nesurue rai ichana.

⁴⁵ Nitohaneein dadaane jana jetaote:

“Chatoon canu dadae,” naain bajaa Jesusone jana, satiin dadaauruhane suujueeuruhane jaun jetaote,

“Cacha relaera jataain araicha catchane jaunte, ii sururucure jerane,” naa rai Fedorone jana jetaote:

⁴⁶ “Aihei bajaa. Chunucohate jerihane canu dadae. Cacaje mituha catcha rautacaaunne jaan cajene coitucunra,” naain jetao bajaa Jesoso.

⁴⁷ Niritoha Jesusone jaun, nesujuenaa nainenihane jaun jetaote, rijijianein Jesoso acatiha neseeriaain: “Naaonjoain cunatichaaunne jaunne, nii caje nerautasinihanune jaun, ii dadaaunra. Nii ii dadaaunne rijieeoritiine inae nerautaaun canu cunai cajera,” naain satiin aonajera urichoo jitarin biha nii enene jana jetaote;

⁴⁸ “Aihachuhisi. Jataain ii rautaanune esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaicha ene. Chajaain chaque tonajelanaala chenenajaun cauni- hunra,” nae jetao rai Jesoso.

⁴⁹ Nitohaneein jaiti ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuhin jetao:

“Coa nenacaeneein nii catcha relaera reroecaa. Inae oha ii cacunura,” naain jetao biha uhe letoauruhane jaun leinjiin catcha, nii sinacoca curuaanaa Jairo rai.

⁵⁰ Niritoha nii catchane aonajeein jetaote,

“Coa tonajian. Raujiaaincha quesenetaute nacoaaunein ichanamiin oo caje ii cacunura,” nae jetao Jairo rai Jesoso.

⁵¹ Niritiin cuhin jetaote, nii Jairo loreri asaa turuhin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, chaen, nii ene fojiaraauru, naaonjoaihunriicha enoae jiniichaaain nii loreri asae. ⁵² Nitohaneein inae loreri asae enooruhane jana jetaote, jataain satiin coinaderaain nii ene coisichuruha nii loreri asaa nenacaaurune jaun:

“Coa chanaache. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ⁵³ satiin esenetaelanaala coenacure- nii ecu neein coarajeeurera catchaauru, esinaen rauhijiriin oha nii ranunane coaracuruhane jaun.

⁵⁴ Nii jana jetaote, biji que nii ranuna onaa mucuhin tonijiaain jetao: “Ranuna, chajaain nimichuura,” naa Jesusone rijieeoritiin nimichuhin jetao, ⁵⁵ nacoaaunein raurononeein oo caje ichanae nii ranuna. Nitohaneein ichatein jetaote, corohateeuruhane coina aite Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote,

jataain cojoelatooruha rai fojiaraaurune jana jetao: “Jiaonriha caa catoa-
neein ichateein nihanune beeiche chuni rainera,” naain jetao suujuatena-
jaen Jesoso.

9

*Cana Coaunera Cojoanonaa biha cuuruhane coina aina nerelanacaauru
letoa Jesosone*

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jelai lechoonca corootajai aina nerelanacaauru taojiaain, acaauru aina
neein cocoinanajaain jetaote, letoanajae Jesoso, cacha suujua cuhane ne-
nacaauru itolere coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeen
rautaauruhane coina. ² Nitohaneen jetaote, Cana Coaunera Cojoanonaa
been, cunaitenacaaurune maajeen rautaauruhane coina acaauru letoa.

³ Nitohaneen letohanajaain jetaote:

“Coa inara biji achune, inara atora, inara achano, inara coriqui,
necoreteeichene jaanu que inara cajione, naaonjoainuri amaain cuhache.
⁴ Chunjijhun loreri asae turuhichene ecu neeuche jelai caje amuhichene
reentiaain. ⁵ Jana chunjijhun nese que turuhichene jana, inara ranaa
jerelaanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche. Inara ti-
jia batane faofaohin riariaain ratiriinte, ‘Coaraain cau neein nainacuche,’
naain ichaquichene coitucuumiini caje,” naain jetao letoanajae Jesoso.

⁶ Nii jaun jetaote, nii letoanajaane rijijieein cuhin, neseuru naineen
cuhecujueein jetao, ichoteratenajaane jaa erenaa rauhi raotono beebejeen
jetao, cunaitenacaaurune maajeen rautaacoaure.

Suujua auhacaa Erodesine

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Nitohaneen itolere ichaechajeen niha Jesosone coitucuhin jetaote, que
suujua auhacaain nererojoecae Jorioocuru curuaanaa Erodesi. Tabaauru,
“Joan jete oo caje ichanaain ai,” naauruhane jana, ⁸ leeocharu, “Pro-
feta Irihasi jiete, oo caje ichanae,” naaure. Jana tabaauru jetaote, “Cana
Coaunera Ere bera inoaensi tabaauru jete, oo caje ichanaain ai,” naaure.

⁹ Ne jetaote, niritocuruhane coitucuhin jetao: “Caraajenihanena nii Joaan
uluno moloheratihanune jana moloorelura. Chaaquena jana, nii itolere
ichaa been ereeure,” nae jetao Erodesi.

Nii jaun jetaote, jataain Jesoso coana jere Erodesi.

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesosone

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Inae nii letoanajaa Jesosone caje turuhin, jitariin acaauruhacha ichai
beeuruha nii cocoinaain niicha letoaauri afosotoorune jana jetaote, jelai
cachaauru caje acaauru amaain, leinjiin nese Betesaaidau amanajae niqii
Jesoso. ¹¹ Nejetaote, inae cuhane coitucuumiin, sacuhin, rene turuha cu-
ruha cachaaurune jana jetao, raotojoein acaauru raain, Cana Coaunera Co-
joanonaa que acaauru rai ereerejeen, cunaitenacaaurune maajeen rautae.

¹² Nii jana inae sohane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chajaain caa cachaauru rai aitoote, taa ichuunucohacuru nenacaauru
neseuru cuhin, nesurunajaanu aina lenone ariha cuurumiinca. Coatiha
nihei cau cacha caje lenone coreteein acaauru coroaatenaa jaanuta,” naau-
ruha nii lechoonca corootajai aina nerelanacaaurune jana jetaote:

¹³ “Niriimiin. Atiin inara, acaauru coroaateeuuche,” naa acaauru rai
Jesosone jana jetaote:

“Saoquijjeeinchate neeje faan, chaen coroatajaain ate naajeeinchara. Coretiha cuhacaanune banaachate nena nainere lenone, satiin caa cachaauru raicha,” naure jetao Jesoso rai, ¹⁴ itolereneein saogui oharaan-caain acaauru aina neeuruha cachaaurune jaun.

Ne jetaote aina nerelanacaauru rai jetao:

“Saoquichooncaa nanaain ita rohan teein acaauru lauriaauchera,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetao, ¹⁵ nii aitothane rijjijeein, ita rohan teein acaauru lauriaacoaure nii aina nerelanacaauru.

¹⁶ Inae satiin nelauriaacoaauruhane jana jetaote, nii saogui faan aina coroatajai ate mucuhin, coreniha dede coarajeein Cana Coaunera coroaecane baiha jetao, nii faan aina ate beeuneeuneein aina nerelanacaauru rai jetao te Jesoso, jitariin cachaauru rai chaluuruhane coina.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaeneeuruhane jaaun tiaaajoaain lenonecuruha satiin cachaaurune natiin jetao, lechoonca coroata omariin, omari nemoaure caute que.

Esinae rauhijiriin Mesihasi niha Jesosone biha Fedorone
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Nii baiha jetaote, jelai aina nerelanacaauru aina cuhin Cana Coaunera bajaane jaun jetao:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Chanichaaunchata,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote:

¹⁹ “Tabaaurute, ‘Joan Baotisita jete, oo caje ichanaain ai,’ naaurera. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi Irihasite ai,’ naaure. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi caje leinjiin jete, oo caje ichanaain ai,’ naaure,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁰ “Tonaquiche jana inara canu que. Cha nichaaun,” naain acaauru caje bajaane jana jetaote:

“Iite, Cana Coauneraacha letoai Mesihaseeicha,” naain jetao tonorae Fedoro.

Orichaaaine biha Jesosone
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ne jetaote, niritocuruha raine jana, nii acaneein nihane beeuruha chuni raine coataa, caohate Jesoso.

²² Niritiin jetaote: “Nii inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune cairichaeriinte, caque jaolecoha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaureaauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein niqui, nena nichata janohane cuhane ichanaa cureeunnicha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, nii satiin ecu aina nenacaauru rai jetao:

“Chunucoha canuhacha relainein canu ere tonoraeranein nena jerihane, itolere suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu tein canu cairichaururichaaaine rijjijeein necairichanaa abaataain caitoonjoan tonoraain, jerichaaunne rijjijeein neeine. ²⁴ Nitohanihane jaunte, cacoreniha nichao itajera, nichotiha cureein. Jana suujua letonohacha ichajeein, itolere bana rai caohachanuhacha coacuhin neite nitajereein.

²⁵ Chaaguena nelatere caa chauratane que neein, itolere rai nelateeicha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ²⁶ Chunucoha, canu que coejein caitoonjoa quene maajein coejera quene necoejereunni canuhetonai, canu- inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune, itolere ichana nainichaaunne coaratein, Canu Inaca necaohacha que necaohachaaain rai letonocuru anjeraauru aina turuha uhanune bana. ²⁷ Esinae rauhijiriin

satiin cau nenacaauru tabaauru cachaauru oorurinaain, Cana Coaunera Cojoanona coaracuruhane reentiaain,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein nerotoha Jesosone
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Nii cachaauru rai irihane baiha, fosa janoneein catiaain, ichtatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesosone jana jetaote, corihaniha cuure Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoaihuri. ²⁹ Inae ecu turuhin Cana Coaunera bajaane jana, ecu neein coarajeuuruhane jana jetaote, itolereeneein nejelauneein nerotoha nomerine jana jetao, rai cajione netonai jataain somajaain jiquihaquuin nerotohane jana, ³⁰ ecu aina ocochin aina ereure coroatajai cachaauru Moisesa, Irihasi, naaonjoainuri. ³¹ Nitohaneein jetaote, jataain cono caohacha que conaeraain neein jetao, Jerosaleeun cairichanojoneein oha curichaain Jesosone que jetao ereure.

³² Nii jana jataain siniitooruhane sainejeein jetaote, nirijjeein ichaojoein jetao, cono caohacha cataaun neein coroatajai cacha aina iriha Jesosone jana, coaraje rai corihacuru aina Fedoro.

³³ Inae Jesoso rohan neeuru caje amuuruha nii coroatajai cachaaurune jana jetaote:

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain lohanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Fedoro. “Naaonjoaane coinete catohaneein coarate Cana Coaunera,” naain coitucuenihane jaun nirite Fedoro.

³⁴ Niritiin ereerejihane jana, acaauru conacotaa dede sacarine jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jana jetao, ³⁵ nii dede sacari jana toniin jetao: “Caate jataain jereein canuhacha cocoinaain quiicha letoai Canu Calaohinera. Nere tonoraain neeuchera,” naain jetao toni erena.

³⁶ Niritiin toniha erenaane aonajeuuruhane baiha, Jesoso coaracuruhane jana jetaote, inae jelai ecu ne. Ne jetaote, nii bana nii chuni rai nitohaniha Jesosone belanaala inauheneecha suujua cuhane coarajein nii chuni rai beeurene.

Coitucuhuhi siricha leinjiin canaanai rautaa Jesosone
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Nii cojoanoo nii ichtatane ucuuno neeuru caje jelaiha fauha cuuruhane jana jetaote, Jesoso que taca cuure arajiin cachaauru. ³⁸ Nii arajiin que taca cunacaauru cachaauru jana toniin jetaote:

“Cacha relaera, atiin nohane caa acaihanijin quiicha sirii canu calaohi coaraau. ³⁹ Suujua cuhane coitucuhuhi sirihane jaunte, baasoneein tihane, auhaquuin tocojoaain tacaane, nujuaae caje lajane mitae. Jataainte, baasoneein jaberoco tein jianena jerene. ⁴⁰ Nii jaaunne niqii ii aina nerelanacaauru rai aitoon, caje nii coitucuhuhi sitaauruhane coina. Nete ichana nainesihurene,” naa tonijiaain ehequuin, nii leinjiin cachane jaun jetaote:

⁴¹ “Jataainachura cha esenetaeneeichete nitaje rai nenacaauru cachaauru. Inaaonjoan saneaina inara aina neein inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii ii calaohi uhaaura,” naa Jesosone jaun, ⁴² rohan nichuuntaa nii cunaitena canaanaine jana jetaote, atane ichoae tacaain siheite nii suujua cuhane nena coitucuhuhi.

Nii jaun jetaote, nii suujua cuhane nena coitucuhuhi suruaain jetao, nii canaanai rautaaain, rai inaca rai te Jesoso. ⁴³ Satiin nii coaraain jetaote, itolere que nelateein, itolere ichana nainiha Cana Coaunerane coaraain cojelatoore.

Orichaaainne biha coroata saain Jesosone

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Nitohaneein cojoaelanaacojoai ichaaain, acaauru notaaca Jesosone cojoaelatoruha satiin cachaaurune tonohanau jetaote:

⁴⁴ “Caohachaaain caa inara rai aitocooaunne aonacuche. Coa baitichache. Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanaa nichaaunne, cocoinanacaihuru bijihu tenojoiniha cureeunicha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

⁴⁵ Ne jetaote, acaauru que coitucuerateniha Cana Coaunerane jaun, nii acaauru rai aitohane coitucuuurenihane sainejeein, acaauru rai biha Jesosone coina caje bajanaa nainecurene, bajaauruhane que nocoatocuruhane jaun.

Chariji jataain nelateineein ne

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Nii jana jetaote: “Charijina, caa cana jana, jataain leeochoaauru amurijiriin nelatineein nere,” naauruha nejesinajeein ita rai aina nerelanacaaurune ⁴⁷ aonajeein jetao, leinjiin canaanai mucuhin rohan tein jetao:

⁴⁸ “Canu coreniha, caa canaanai raerate, canu raane rijijieein aicheein. Jerichanejeein canu raain neitechu, caletoaera Ofa raa aicheein. Nitohanihane jaun, cau inara jana nelatihei rijijieein inaraacha coaraite, jataain nelatineein ne,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai icharate, cana lauri rijijieein nenacaauru ne.

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Nii jana jetaote: “Cacha relaera, ii letononeein nenea rijijieein coitucuhuhi que suujuequiin nenacaauru rautaain niha leinjiinne janane eruhin nii caohatihacaanu, cana aina nenaaneein ainihane jaun,” naa Joanne jaun jetaote:

⁵⁰ “Jiaonriha nitohanai ichara caohateein neeichene. Canaacha ichai ichaaain nenaate cana lauri rijijieein nenacaauru ne,” nae jetao rai Jesoso.

Joan aina Saantiaaocha ichana jerei caohatiha Jesosone

⁵¹ Inae jelaiha dedeu cuhane catainajeein jetaote, Jerosaleeun necairichanaa coaraane rai nihane saijieein, atiin nelararajiaain, nii Jerosaleeun turuhane coina ucuae cue Jesoso. ⁵² Nitohaneein cuhin jetaote, najiniha nere beraanuuru letoaelu, turuhane jaanu ariha cuuruha leinjiin nese Samariaune coina. ⁵³ Ne jetaote, ecu ranaa jerecurenelu Samaria cocoaichacuru, rauhijiriin Jerosaleeun cuhane coitucuuruha raotojoeinne jaun.

⁵⁴ Nitohaneein, acaauru ranaa jerecurenihane jaun jetaote:

“Curuaanaa, jereeeune acaauru ichoae usi letoacaanute, satiin mocohin nitajeeuruhine,” naaure jetao Joan aina Saantiaao. ⁵⁵ Ne jetaote, acaauru rane nauriteriin jetao:

“Caohachaaai nitohanai ichaaain nihacachene,” naain jetao, acaauru co-taicha rijitiin caohate Jesoso.

⁵⁶ Niritohane baiha jetaote, leeocho neseu jetao cuure.

Jesoso aina cunaa jerecuruha cachaaurune

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Inae bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote:

“Curuaanaa, kuhine jaau niha natiine, itolere bana ii aina nenea jereeurra,” naa Jesoso rai leinjiin chahane jana jetaote:

⁵⁸ “Aonaaun, arolarihuru niha natiinte, sininajaanu siriin naaonjoaaurera. Jerichanejeeintechu, sininajaanu siriin ne tajaecurura. Nii jana canu

inaraacha cohajei- Cachaneein nejanohanune, coatiha nihei chunijihun neloraain nesurucuaaunne jaanuta,” nae jetao rai Jesoso.

⁵⁹ Niritiin jetaote, leeocho rai:

“Chajaaau canihara,” naa Jesusone jana jetao:

“Curuaanaa, jauriaanejeein canu cohacune, oha canu inacane reentiaain aina nenicha,” naane jana jetaote:

⁶⁰ “Niriimiin, caa chabana nitajenaachara quiicha tei ichaonaa ranaa jeriheichuru, ecu nejesinajeein ita coaracurumiincha. Ii caniha uute, Cana Coaunera Cojoanonaa beebejeeicha,” naa Jesusone jana jetaote, ⁶¹ leeocho netonai:

“Curuaanaa, ii ainane unaa jereean canuhetonai. Jauriaanejeein canu cohacune, canu nenajaun nenacaauru rai necoenicha,” naane jana jetao:

⁶² “Nete, Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jeriha cachane, itolere bana niicha ichana jerei jianihane caohachae,” nae jetao Jesoso.

10

Caainsi choonca coroatajai Jesoso letonocuru

¹ Nitohanihane baiha jetaote, caaunsi choonca coroatajaain jetao aina nerelacaauru janijiin jetao, coroatajaanana coroatajaananaain najiniha letoanajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, nii turuha curichaaainne jaan neseuru naineein cuuruhane coina.

² Nitohanein letoanajaain jetaote: “Esinæ rauhijiriin arajiinte neeure Cana Coaunera coitucunaa jererauru cachaauru. Nete jataain coroatajaecure acaauru relaeranuurura. Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru relaeranuurura. ³ Nii nitohanihane jaunne ena inara letoaauru. Nete jataain alalacaraain nii curiquicheein, taebiaen mululune jana situha cuha irine rijijieein curiquicheeinne jaunra. ⁴ Jiaonriha inara coriqui, inara atora, inara safato, naaonjoaihunri amaain cubichenera. Coa chunijiun inacuhin, chuni rai caeneenejeein ereein cubache.

⁵ Chaen chunijiun loreri asae turuhichene, ‘Raotojoeein neeuche saain caa loreri asae neinequichenera,’ naauche inara turuneeicha. ⁶ Nii jana nii loreri asae niha caohachaaain nenea jereraaurunete nerausiajeein neeureeinha. Jana caohachaaain raotojoeein nenea jerecurenihane, coatiha nerausiaecurriaainta. ⁷ Chaen chunijiun nese que turuhichene, leinjiin loreri asaecha neein, lenonecuruhane jaan que lenoneein, acau cohin, naaonjoaaurunera. Niha rauhi, coreteraauruha amihanenacaaurune jaanura. Jiaonriha lorerichuru naineein cajihanein amuhemuhequichenera.

⁸ Chaen chunijiun nese que turuhichene jaan, caohachaaain inara raain inara coroateeuruhane jaan que lenonecuchera. ⁹ Chaen ecu neeuruha cunaitenacaaurune, acaauru raataain, ‘Inaen ichuunnijihana, inara caje Cana Coaunera Cojoanonaara,’ naain acaauru rai beeuchera. ¹⁰ Leinjiin neseu turuhichene jana, ecu inara coana jerecurenihane: ¹¹ ‘Cau inara neseu turuhacaanune jana canacaanu tija que nitiririchana utoonena riariaain ratirihacaanu, ‘Coaraain cau neein nainaacuche,’ naain ichacaunne que nainaquichene coina. Nete laen, inae ichuunnejeeorihana inara caje Cana Coaunera Cojoanonaane saijieein que jaolecohichene coitucuhichene caohachera,’ naain acaauru rai beein, jelai caje amuuchera. ¹² Nii inara coiinteraauru cachaaurute, neecha aansaaineein ichaonacaauru Sodoma cocoaichacuru amurijiriin jataain caseteco tabai coaraa cuurureeinha,’ naain nii rai niicha letoanojoinunri rai be Jesoso.

Erenaa tonoraaiichuru cachaauru

(Mt 11.20-24)

¹³ Niritiin jetaote: “Cairichaaajoaiche, Corasiin, Betesaaida, naonjoaain nese cocoaichacuru, jataain necairichanaa coariquicheeinne jaun. Bana inara rai cojoelanaacojai ichacaaunne rijijieein, Tiro, Sidoon, naonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru rai cojoelanaacojai ichacaaunne jana niha nete, acaauru ichoachaniha inae Cana Coanera que suujua acatecuruhane coarateein, baaso ichajeein ichaauruhane jia-neein neeuruhane coujunacane que inaderaain costaro siri caje nenaajione jiaain, ajane que nerujuaain neeure.

¹⁴ Nitohaneiechene jaunte, inae nii cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru amurijiriin, caseteco tabai coaraa curiquicheein. ¹⁵ Jana inara Caferenaon cocoaichaneiechene, inacojoein dedee cuha nocoetona jereein coaauquiche. Inarate, usi tabai cataaun jaonojoeinein nitajijha curiquicheein,” naain bihane baiha jetaote:

¹⁶ “Nitohanihane jaun, caohachaaain inara raerate, jerichanejoein caohachaaain canu netonoai raa aicheein. Jana, inara que jaolequiin, inara ranaa jeriheichurute, jerichanejoein canu que jaolequiin canu ranaa jerenihane jaun aihurureein. Nii rijijieein techu, canu que jaolequiin, canu ranaa jeriheichuru, jerichanejoein caletoaera Cana Coanera que jaolecoha aihurureein,” nae rai nii letonocuru rai Jesoso.

Jelaiha cauha cuuruha caaunsi choonca coroatajai nii niicha letoanojoin-urrine

¹⁷ Nitohanein letoanajaane jaau cuhin jetaote, caje jelaiha rachoojoein turuhin jetao:

“Curuaanaa, ii letononein nihacaanune jaunte irihacaanune, coitucuhichuru nihanatin canacaanu ere tonoraain neure,” naauruha nii caaunsi choonca coroatajai letonocurune jana jetaote:

¹⁸ “Aihachuhsi. Jiacane amunein dede caje naluha uha Moconajaerane janane coarajeeun. ¹⁹ Canune, nitohanein itolere que nelateein laraaiin cuhin, acanocuru, canaauru, naonjoaihunri ichoae situhin, itolere coitucuhichuru amuritohiche, nii necairichanaa coaraelaanaalane coina inara letoaan. ²⁰ Nete, nii nitohanein inara ere tonoraain neuruha coitucuhichurune nihanatiin que rachoojoein nena naineneeiche. Inae laenanohinein niha Cana Coanera Quiricha cuhane dedee inara curuaacuruneecha quete laen nainequiche rachoojoeiechenera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Rachoojiha Jesosone

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Nitohanein turuhin itolere ichacuruhane beuruha nii rai letonocurune jaun jetaote, rachoojoein Cana Coanera Suujue que suujuequiin jetao:

“Ii, dede, chauratane, naonjoaain Coanera neein, itolere Curuaanaa neein neeine coroaecaauru Ofa. Iite, nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru que coitucueratelanaala, nii cha que nelatihei rijijieein nacaauru que nii coitucueratelanaala nena coitucuerateiecha. Aihara Ofa. Nitohanein jereine jaunte ichaaiha,” naa Cana Coanera raine baiha jetao:

²² “Ofate caque itolere coitucuerateein ne, coitucuhin nihanune coina. Nihei chuni canu coitucunaa nainera, cacoitucuerateniha Ofane. Nii rijijieein chu canu, rai Calaohinein, que coitucueratenihanune, nihei chuni

Ofa coitucuera. Canu, rai Calaoehineein coitucueratenaa jerichauinne jaan-ruhachate Ofa coitucuurureein,” nae jetao rachoojoeiin Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, jelai teein aina nerelanacaauru rai jetao: “Nerausia-jeeinte neeiche, caa ena inaraacha coarai coaraain neeichene jaun. ²⁴ Arajii *profetacuru*, chaen *reycuru*, naaonjoaihunru inoaesihurute niqui, caa ena inaraacha coarai coaana jereein, caa inaraacha aonai aohana jerecurelu. Nete, nii coaraain, aonaain, naaonjaaunrenelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Samaria cocoaicha que parabola que cuaain, leinjiin cache relaera relaa Jesosone

²⁵ Niritoha Jesosone jana jetaote, rene turuhin jetao, “Tohanrihanicha,” naain nechuu jataain coujua jetao:

“Cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaonaa nainichaaunne coina,” naa rai leinjiin Moisesa naitoonjoan rauhi que cache relaerane jaun jetao:

²⁶ “Tonaainjia laenanohineein ne Moisesa aitoonjoan rauhi cuhane erere-taain coaraaine jana,” naa rai Jesosone jaun jetaote:

²⁷ “Jataain ishuujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoain aina cutaain, ii Curuaanaa ii Coaunera que ii suujua acateein, aca jerihane rijijieein coitucuhin naitoonjoan ichaain neeu. Chaen ijiabereeo belaaain coaraain neeine rijijieein, chamute cache belaaain neeu,’ naainte ne nii rauhi cuhane,” naain jetao tonora ne nii Moisesa naitoonjoan rauhi que cache relaera.

²⁸ Nii jaun jetaote:

“Jataain caohatiinte aitohi. Nitohaneein neeinete, ichaonaa chariji bana nitajenaachara que niha curiquiincha,” nae jetao rai Jesoso.

²⁹ Nii jaun jetaote, jaiti jitaain nii niicha coitucunaa jerei beniha raine que nainaa Jesosone coina jetao:

“Charijina camute cache neein belaaain ichaoreeun,” naa Jesoso raine jana jetao:

³⁰ “Aonaan. Coaraaunachuhinti, leinjiin cache jetao, Jerosaleen caje Jericoo cuhane jana, bero cuhane eruhin, enuha que faofoaain sohin- rai cajione ruluhin- jitariin niicha siriine maajeen ruluhin- ateinane lalajeen ratiriin amuuruha necha aansainein ichaonacaauru cachaaurune.

³¹ Nii jana jetao, nii jeelai bero cuhane cuujiha leinjiin Isaraelitanichaachene lauri caje nena saseredotene jana, najiniha niha nii cachane coariin, comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³² Nii jana jetao coaiten caaije cuujiha, leeocho Isaraelitanichaachene lauri caje nena Lebitane jaun, acaantonai coariin, inauheneeicha coarajeen comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³³ Nii jana jetao, acaauru caaije cuujiha leinjiin cana lauri Isaraelitanelanaala nena inara jaole Samaria cocoaichane jaun jetao, coariin, cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, ³⁴ rene nichuuntaain erene aina bino caje ichanohineein nena coi que culejeen jetao, nii nocoasaja coichaain, cajione que conajaain jetao rai cabario ichoae lauriaain, coretein turunaanaja leinjiin loreri asaee amaain ecu teein jetao bera.

³⁵ Nii chojoanon jetaote, rai coriqui rocuhin jetao nii nenaanaja erora corete jetao nii Samaria cocoaicha. Nitohaneein coretein jetaote, ‘Atiin canu rai caa cache beraain coichaa. Caa cache coreniha ii coriqui jao-hinene ii rai cainareeunni caaujiataain,’ nae jetao nii cache, nii nenaanaja erora rai.

³⁶ Nitohanihane jaun, chariji jana nii nichatajaihuri caje nii necha aansainein ichaonacaauru cachaauru sonojoi cache belaaain coarae, rai jabe-roco belaihanerijijieein,” naa Jesosone jana jetaote:

³⁷ “Nii cairichaaajoaain coaraain belaaain coichaera,” naa nii Moisesa aitoonjoan que cache relaaerane jaun jetaote:

“Inae laen coitucuhi. Nitohaneein iitonai ichaa,” nae jetao, rai Jesoso.

Mariha aina Marata loreri asaae turuha Jesusone

³⁸ Nii baiha jetaote, jelai caje amuhin leinjiin neseu turuhane jana jetao, rai loreri asaae rae leinjiin ene Marata. ³⁹ Nii Marata nejera Mariha jetaote, ecu turuhin ereerejiha Jesusone jaun jetao aonaane coina rai tija asaae nelauriariin lauheque. ⁴⁰ Nii jana jetaote jelai niicha ichanenu aina ratiriin aihane jaun jetao, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

“Curuaanaa, tana itolereneein camijianeeon aina jelai caratiriin aiha caa canejerane coaraainete rai aiteneei canu coroatajaniha uhane coina.” naa Maratane jaun jetaote:

⁴¹ “Marata, aonaun. Jataain niha iicha ichanenune jaunna jataaain nererojoecaai. ⁴² Nete jataain leinjiincha ne cache rai jataain nelatei. Caa Marihate nii jataain cache rai nelateein nei janijiin rae. Nii jaun nerinaain chuni caje ruluera,” naain jetao tonorae Jesoso.

11

*Cana Coaunera bajanaa que aina nerelanacaauru relaa Jesusone
(Mt 6.9-15; 7.7-11)*

¹ Jelai cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, inae nainaane jana jetao:

“Curuaanaa, aina nerelanacaauru relaalu Joanne rijijieein canacaanu relaa Cana Coaunera bajanaa quera,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ² “Saan ai. Cana Coaunera bajaachene:

‘Cana Coaunera,

ii acaihaniji Cana Coauneraneein
neeine coitucuhin neeurumiin sathiin cachaauru.

Nihei chuni ii baiha ii rijijieein nei.
Dedeeu iicha jerei ichacuruhane rijijieein,

cau chauratane que netonai
ichacurumiin sathiin chauratane que nenacaauru.

³ Canacaanu rai lenone teute
canacaanu rai lanaeneeine lenone.

⁴ Baaso ichaechajeein
nihacaanune nihanatiin
canacaanu que ii suujua acateeu,
canacaanu rai baaso ichaain
nenacaauru que
canacaanu suujua acateein nihacaanune rijijieein.

Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune
nainatejeein neeine,’

naain Cana Coaunera bajaauche bajaachenera,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote:

“Coaracuchenachuhinti inara tabaauru niha rai belaichane jana, janotiin dede cataaun rai loreri asae turuhin: ‘Quiicha belaa, taa niha ii lenone cautene. ⁶ Ena canu loreri asae turuha jataain quicha belaaaine jaunne, que coroaatihanune coina aitoon, neniha rai canuhacha teeninune jaun. Ii raine jeelai que corereunni,’ naane janate nainere: ⁷ ‘Coo carerojoecaa. Inae canu bereecuru aina nesurucuaaunne jaun nimichuhin tenaa nainihaaun,’ naainte nesurunajaun neein tonorana nainere nii belaicha.

⁸ Netechu nimichuhin tenaa jerenihane saijieein conujiha nii belaichane, atiin nimichuhin jitariin niicha latei tenaa nainere. ⁹ Nii rijijieeinte Cana Coaunera caje cha lateein bajaachene, inara rai inaraacha latei tereein. Cha lateein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera. ¹⁰ Satiin cha lateein ariin bajaerate, niicha latei eruhin ne. Nitohaneinte rohan nichuutaain cha bajaa cachane, rai cha teein naonjoareein Cana Coaunera,” naain jetaote,

¹¹ “Coaracuchenachuhinti inara, inara caje ate bajaain niha inara calaohine jana, inara, inacaneein rai acano teriquiche. ¹² Ainihane inara caje taje bajaane jana rai canau teriquiche.

¹³ Coaracuchenachuhinti inara baasoneein ichaohichene natiin, caohacha nejesina teein neeiche inara bereecuru raine. Nii amurijiriin techu latein caje bajaain neeichene, rai Suujue que suujuequuin neeichene coina, nii bajaera rai Suujue tein nerein dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera,” nae jetao acauru rai Jesoso.

*Moconajaera ichanohineein niicha ichai ichaa Jesoso beeuruhane
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

¹⁴ Nii baiha jetaote, suujua cuhane coitucuhuhi sirihane jaun, caun eresilanaala niha leinjiin cachane jana jetao, caje sataain rautae Jesoso. Inae caje mituhin amuha nii moconajaera letono coitucuhuhine jana, inae iriha nii eresilanaala nena cachane coaraain jetaote, jataain cojoaelatoore nii ecu neein coarajeeurera cachauru. ¹⁵ Ne jetaote tabaauru: “Coitucuhichuru curuaanaa Beelseboote caa cacha rai catohanai ichaane jaan tihane jaun, caa catohanai ichaera,” naaure jetao Jesoso coarajeein.

¹⁶ Jana tabaauru jetaote, esinae rauhijiriin aina niha Cana Coaunera coaracuruhane coina nechu cojuha jetao, cojoelanaacojoai ichaane coina caje bajaare. ¹⁷ Ne jetaote, nechu cojuha aitocuruhane coitucuha raotojoeine jaun jetao:

“Inarate caa coitucuhuhi ichanohineein cunaitenaa cacha rautaanune jaun, Moconajaera letononiha canu beeiche. Nete inara coitucuhichene rijijieein, satiin caa atane que nenacauru ita que nejerateein neein ita sooruhanete, jiniiquiin ita ichao itajeeurureein. ¹⁸ Nii rijijieein techu, nii coaauquichene rijijieein, nejesinajeein ita que nejerateein neeuruha rai letonocuru ainane, ita ichao itajeeurureein Moconajaera aina rai letonocuru. Nitohanihane jiniiquiin nii cha que nelateein neeurihei. ‘Nii coitucuhichuru curuaanaa Beelseboo caletoaane aina, coitucuhuhi ichanohineein cunaitenaa caa cacha rautaa,’ canu beeichene jaunne caa inara rai aitoon.

¹⁹⁻²⁰ Inara tabaauru, chunocoha cacha suujua caje coitucuhuhi sitanaa jerecuruhanete, ‘Cana Coauneraacha ichaneni ichaeraniha’ beriquiche. Jana laen canu, cacha suujua caje coitucuhuhi rocohanune jaunte, ‘Moconajaeraacha ichai ichaeraniha’ canu beeiche. ‘Nete laen, Moconajaera letono coitucuhuhi rocohanu cajene jaun, canu, Cana Coauneraacha ichai ichaeraneein, Moconajaeraacha ichai itajeraneein nihanune coaraquichene saijieein aitocoiche.

²¹ Nii rijijieein techu, jataain laraajiin nena cacha, rai biji achune aina rai loreri beraihane, satiin rai loreri asaa nenacauru rai rucuhele rulunaa nainene caje chuni. ²² Nete laen, jataain amurijiriin jataain laraajiin nena, turuhin caje nii rai rucuhele niicha berai ruluha uhane, enaacha caje nii biji achune ruluhin jitariin raine que nii rai rucuheleuru rulureein,’ naain jetao Moconajaera amurijiriin laraajiin itolere ichana nainihane,” be Jesoso.

²³ Niritiin jetaote: “Nitohanihane jaun canuhacha ichai rautaelanaala coarate, canu que nejeratenaa neein nihane jaun ai. Jana canu aina Cana

Coaunera rai cachaauru ranaa jeriheite, moconajaera aina nitajeeuruha cachaaurune jerihane jaun ai,” nae jetao Jesoso

Jelaiha mitunaja rene cauha moconajaera letono coitucuchuhine
(Mt 12.43-45)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein leinjiin cacha caje mituhin amuha coitucuhuhinete, enohane jaanu ariirijie cajianein joaerein amuhemujueein. Nii jana erusinhanete, ‘Jelaiha taolu mituhanune jaa rene cauha cuhanunete caohachae,’ nae. ²⁵ Niritiin nii mituhalune jaa cacha suujua cuhane turuhane, aiha leinjiin loreri coneraelanaala caohatiin lojainojoineein rucuhenojoineeine rijijieein nii cacha suujua eruhane, ²⁶ nacoaaunein jelaiha cauhin, caaunsinein amurijiriin jataain baasonein nenacaauru coitucuchuhicuru cotijiaain amaaain, nii cacha suujua cuhane enohin ichaauruha nii coitucuhuhichurune, jauriaanejeein aihalune amuritoheriin jataain baasonein ichoae nii cacha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Esinae rauhijiriin rausiaenojoinein niha cachane jaan esine

²⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, nii cachaauru jana toniin jetao:

“Nerausiaaeca ene ii janoaain efojiaralura,” naa rai leinjiin ene ehequiine jaun jetaote:

²⁸ “Aiha chuhisi niqwi. Nete Cana Coaunera aitoonjoan aonaain tonoraain nenacaauru nii amuritoheriin nerausiaaecure,” naain jetao tonorae Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Nitohaneein netaojajeein, jataain arajiin turuuruha curuhacaain cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: “Caa Moconajaera cojoanonaa que nenacaauru cachaaurute, jataain necha aansanein ichaauruhane jaun, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne jerecure.

Nete Isaraelita neeurenihane saijieein, dede caje cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala, acaauru rai Cana Coauneraacha beratei biha Josasine jana esenetaaurelu Ninibe cocoachacuru. ³⁰ Nii rijijieeinne canuhetonai inaraacha cohajei Cachanein nejanohananaa nichaaunne, caa enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru rai Cana Coauneracha ichaneni beranein neun.

³¹ Nitohanihane jaunte, inae satiin cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane Cojoanonaa que turuhane bana, nimichureein Egipto bujuau nena atane curuaanaa enenein nena reina, caa enene neiniquichene coulurujiane coina. Acate coriaji atane caje uhin turuelu, niicha coitucui biha Salomoonne jana aonaane coina. Nitohanihalu natiinte, Salomoon amurijiriin neinichaaunne saijieein, canu ere aohana jereneeiche. ³² Nii rijijieein techu, inae enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, inara colurujueeuruhane coina nimichua cuurureein Ninibe cooachacuru. Aiha nii Ninibe cocoachacuru, inae caseteco coaracuruhane rai neeuru jana acaauru rai Jonasi que beratihia Cana Coaunerane jana, cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala esenetaain nichao coreeuruhalune jaun. Nete laen, Jonasi amurijiriin nei nichaaunne sainejeein canu esenetaeneeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cacha cono niha cacha notane
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Niritoha acaauru raine baiha jetaote: “Charijieein teeinti, nene chuni cono mocohin bujaihu tera. Niheichu rori asae nii cono telanaala ecuun

nii cono mocohin te, satiin nii loreri asaa turunacaauru conohanau neeu-
 ruhane caina. ³⁴ Nii rijijieein techu inara jaberoco cononeein ne inara
 nota. Aihane jaun, esinae rauhijiriin jataain caohachaaan cha coaraain
 coitucuhin neeichenete, satiin jianacoon niha cureein inara suujua. Nete
 laen caohachaaan cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin joaenreein
 chachaquichene, jataain nocohena tabai jana niha cureein inara suujua.
³⁵ Aihane jaun, cha coaraain coitucuhin caohachaaan nocohalajiin neeuche,
 nabana cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin neeichene, nocohena-
 neein nerotoha nii inara conaerane coataa. ³⁶ Aihute itolere inaraacha
 coarai coitucuhin ichaquichene, nocohena coaraelanaala satiin jianaacoon
 neeine inara suujua, raafariin conohanau cha coana rijijieein, esinae
 rauhijiriin satiin itolere coaraain neeichene,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Cacha relaaurera aina fariseeocuru colurujiha Jesusone
 (Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Inae niritiin cachaauru rai ereerejihane nainaa Jesusone jana jetaote,
 rai loreri asae lenoniha cuhane caina jetao cotijiae leinjiin fariseeo. ³⁸ Nii
 jaun cuhin, rai loreri asae turuhin nitohaniha acaauru ichaone saijieein biji
 culeje lanaanla rori ichoae nelauriaa Jesusone jaun jetaote, cojoelate jetao
 nii cotihara fariseeo.

³⁹ Nii jaun jetaote:

“Inara fariseeo neeichenete jataain inara jaberoco culeena inaaiche
 niqui. Nete nii saijieein jataain banejelanaala calanainein ne asiji-
 auhin, naosateein, naaonjoaainchene coreniha inara suujua cuhanai.
⁴⁰ Asoneeojoaachenaate. Tana nii jianacoon nena inara jaberoco
 coaunera inara jaberoco cuhane nena, inara suujua netonai coaunaane
 coitucuhichene. ⁴¹ Aihana jaun inara suujua coaraain inaraacha ichaneni
 ichaain neeuchete nuculocohin neeine inara suujua aina inara jaberoco,”
 naain jetaote acaauru rai,

⁴² “Cairichaaajoaache fariseeocuru, cacha caohachaniha nocoetocoich-
 ene coaracuruha cachaaurune caina, biha inara rai rauhine rijijieein nii
 lechoonca turinein inaraacha taojiai inara temule caje le turii teeichene
 saijieein jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara amute cachaauru belaaan,
 nii chuni que jaolequelanaala satiin ita rijijieein cachaauru coaraain nene-
 ichene jaun. Aihane jaun, nii cacha caohachaniha nocoetocoichene jianein
 inara amute cacha belaaan, nii choae tacaain aitoa inara rai rauhine
 rijijieein ichaaoche.

⁴³ Cairichaaajoaache fariseeocuru, esinae rauhijiriin jataain nelatein
 nena rijijieein sinacoca asaa rori caohacha janijiin nichoae nelauriaain,
 inara que suujua acatein, chunijiun inara eruuruhane inara rai ereein,
 naaonjoaauruha cachaaurune jeriquichene jaun.

⁴⁴ Cairichaaajoaache. Charijieein teeinti atane bana shaquiin nichoae
 situhin amue cacha, asaaun niha calanaine coitucuelanaala. Nii rijijieein
 ne, inara suujue cuhane calani neosateichene coreniha,” naa acaauru rai
 Jesusone jaun jetaote:

⁴⁵ “Cacha relaera, fariseeocuru que niritiin canacaanu quene maajeein
 ereeine jaunne, saneein rautaenihacaanu,” naa acaauru caje leinjiin Cana
 Coaunera aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote,

⁴⁶ “Cairichaaajoaache inara netonai. Nitohanein ichaohiche inarane
 que ainaan tocohaneein, ichaonaa anajiin teein, inara amute cachaauru
 cairichaaeriin neeichene jaun.

⁴⁷⁻⁴⁸ Cairichaaajoaache, Cana Coaunera ere bera *profetacuru* sohin jaooruha inara foerateracurune coitucuhin, baaso ichacuruhane coitucuhichene saijieein inara netonai acaauru rijijieein neeichene jaun.

⁴⁹ Nitohaneriquicheeine coitucuhinte: ‘Acaauru raine, *profetacuru*, afosooru, naaonjoainuri letoareeunni. Nii janate, tabaauru sohin jaohin, tabaauru que nejerateein, acaauru que nererojoecaa curiquicheeincha,’ naain besilu Cana Coaunera, nitohaneichene coitucuhane jaun.

⁵⁰ Nii jaunte, cana rai chauratane coaunaalu Cana Coaunerane caje coauneein, nii inara foerateracuru aina nii inaraacha sohi inaraacha jaorilu *profetacuru* coichana core coaratihane cureein inara que Cana Coaunera.

⁵¹ Nitohaneinte nii Abeli sohin coichana jaohalune jaan caje coauneein, Cana Coaunera rai lenonecuru mocoorua saseredotecuruhachane jaan rori aina *santuario* cataaun tein inara foerateracuruhane atinailu Sacariasi que tiaaajoaain caa enene neiniquichene que nii core coaratihane cureein Cana Coaunera.

⁵² Cairichaaajoaache, Cana Coaunera ere bera Moisesa naitoonjoan que cacha relaaurea; Cana Coaunera naitoonjoan coitucuhin neeichene saijieein tonorana jerelanaala neein, coitucuhin tonoraauruha cachaaurune jerelanaalane maajeine jaun,” nae caauru rai Jesoso.

⁵³⁻⁵⁴ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, aina obajein, nechu jataain tonaane coulurujeeuruhane jaan lera ariha jetao, Jesoso rohecaure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaurea aina fariseecuru.

12

Baaso ichacuruhane nihanatiin caohacha ichaa nocoetocuruhane coataa cachaauru relaa Jesosone

¹ Nitohanein araai oharaancaain netaojiaauruha cachaaurune jaun jetaote, nejesinajein ita sururucuruhane jana jetao, aina nerelanacaauru rai jetao: “Jiaonriha aihuruha fariseecurune rijijieein asinojoneein baaso ichaain caohacha ichaa nocoetiin nihache. ² Nii asinojoneein coitucuerelanaala baaso ichaain caohacha ichaa nocoetocichene nihanatiinte inae ecu tihane bana coitucunojoinereein. ³ Nitohanihane jaunte, inae nii cojoanonaa que inae turuhane bana, nii coitucuerane coataa asiin ereichene jaan coitucunojoinereein. Jana nii coaraa chunine coataa asiin inaraacha beite satiin aonajera urichoo coitucunojoinereein.

Esinae rauhijiriin coasinacai

⁴ Nitohanihane jaunte, jataain canuhacha belaineichene rai aitoreeunni. Jiaonriha inara sohin inara jaonaa jerera que casiin neeichene, nii inara atinaaruhane baiha nii chatohanein inara tein inara itajenaa nainecurenihane jaun. ⁵ Nena laen esinae rauhijiriin coasinacai que inara rai aitoreeunni. Nii ohin niha inara jaberocone baiha usi jana inara suujue itajeranu quiete laen nainequiche casiin neeichene. Aiha laen, nitohanein cana tenaa nainerate laen naine coasiin ichaohacane.

⁶ Tana nii coitucuhichene rijijieein jataain corelanaala nena corotajajei moneda coriqui coreniha saquui tajaee laaoinaa que necoreteeichene. Nete nitohanein cachaauru rai jataain cha que nelatenihane saijieein, nii leinjiinniji acaauru baitene Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieein techu, leinjiana leinjianaan janiinojoneein ne inara couturijihuru. Aihana jaun, itolere tajaee laaoinaacuru amurijiriin nelateein neeiche Cana Coaunera raine jaun, jiaonriha casiin neeichene.

Cachaauru que acaneein nihane coitucuerateeuruhane jeriha Jesocurisi-tone

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Chunocoha cacoitucuhin canu coreniha laraajiin cachaauru acatiha netiin ereein neine, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana, Cana Coaunera aina letonocuru anjeraauru notaracaae netiin canu, acaihaniji inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaaunne aca coreniha erereeeni. ⁹ Jana chunocoha, cachaauru que canu neein nihanune coitucueratelanaala nenaane, acaacentonoai coitucuha cuhenereeeni canuhet-onai, Cana Coaunera aina rai anjeraauru acatiha netiin.

¹⁰ Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune que baasoneein ereein nei que nihanatiinte suujua acatena nainereein ofa Cana Coaunera. Nete laen baaso neein Cana Coaunera Suujue que ereein nei que suujua acateneerein.

¹¹ Nitohanihane jaun inara colurujueein inara amaauruha sinacoca asae Joriocuru cocoainanacaihuri, joesiocuru, naaonjoainuri renene, jiaonriha chaque tonajeein cuhichene. Coa: ‘Tonaainnera erereeeni,’ naain nocoatiin ereeichene jaanu coacuhin cuhache. ¹² Inae ereeichene coina neeichene janate, caohachaa in ereeichene coina inara relaa cureein Cana Coaunera Suujue. Coatiha inara suujua caje rocohin ecu ereriheicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jataain alalacaraa coriquihonacaauru ichaone

¹³ Nitohaneein cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nii arajii cachaauru caje leinjiin cache jetao Jesoso rai:

“Cacha relaera, canu nejera rai aitoote, canu rai canacaanu inaca amureecha ratirii rucuhele canacaanu rainein nena leruhin teeine canu raicha,” naa Jesoso raine jaun jetaote;

¹⁴ “Chana jana chaen, cocoainanacainein canu teein, nitohanai rucuhanein inara rene caletoe inara inaca amureecha sirii rucuhele leruhin tihanu inara raine coina,” naain jetao,

¹⁵ saain nii ecu neein aonajeurerer cachaauru rai jetao: “Jiaonriha itolere sirii necoriquijiaain nena coaquiche inara netonaine. Coatiha coriqui sirii nihacanecha que nelateein nihei cana ichaota,” naain jetaote;

¹⁶ “Coaracuchenachuhinti niqui niha leinjiin cache, jataain itolere sirii coriquihonane. Nii jaun jetao, jelai tein atane sirii, arajii ocoana sirihane jaun jataain arajiiin rai temulecuru taojiae.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun canu temulecuru canuhacha taojiai ainata. Inae nihei rucuhecaaanne jaanuta,’ naain jetao coacuhin;

¹⁸ ‘Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu. Jitariin canu temulecuru coloherihuru comaain jaohinne, nacoauneein leeochoaauru lorerichuru tabaihuri jareeun, jitariin catemuleeuru canuhacha taojiai rucujueein, jitariin carujueleeurune maajeein rucuhecaaan nasae teenne coina. ¹⁹ Nii baihane laen caraajenihane: Inae niha araai jaanacanein ichaohin, tonajelanaala acau cohin, lenoneein, rachoojoein naaonjoaanune jaanu,’ naain suujua cuhane iriha nii coriqui coriquihonane jana jetaote; ²⁰ ‘Asoneeojooaanaate, ena cojoanotiin cuhanete oriquiinch. Nii ii rucuhele inacoojoein arajiiin rucujueein chunaain iicha sirii, chaa rainein chaanti niha cureeinta,’ nae jetao rai Cana Coaunera.

²¹ Nitohanihane jaunte, nechu jataain rainein chaque namute cacha corootajanelanaala rucuhele sirii nena cache, Cana Coaunera rai cairichajenejeen ne, nitajihane rai nihane jaun,” naain jetao nii coriquihona cache que erena *parabola* que acaauru relae Jesoso.

Nere tonoraain jerihane rijijiein ichaohin nenacaauru beraiha Cana Coaunerane
(Mt 6.25-34)

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Caa quene inara rai erenaa jereean. Jiaonriha lenoneein ichaohiche jaanu aina inara cajioneecha que nererojoecaaichene. ²³ Jataain nelateein niha lenonene amurijiriinte, jataain nelateein ne inara ichao. Jerichanejeein techu nelateein niha cajionene amurijiriin jataain nelateein ne inara jaberoco.

²⁴ Coaracuche nachuhinti temule jaain, niicha quiineuri rucuhacurhane jaanu coloheri siriin, naaonjoaain neeururiha rohirihuru. Nete laen Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruhacha quiine teein ne. Inarate rohirihuru amurijiriin jataain nelateein neeiche.

²⁵ Inaonjoa saain nihanatiin itolereneein suujua cuhane coaauca cachane nihanatiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁶ Chanuna aansijiin laaojiri que coacuhin neeichene nihanatiin, ichana nainequichene coaalanaala itolere que nererojoecaaeriin neeiche.

²⁷ Coaracuche nachuhinti caohachaenanaain omarohin neeuruha caa ajaena ujuanecuru amihanejeein neeuruhane que airijjinne. Nete aihuruha caa ajaena ujuanecurune tocohanaein jataain caohachaaain inanacaenelu rey Salomoon, cajione caohacha que necoreteein nihalune saijiein. ²⁸ Nitohaneein mocohenineein niha caa ajaena ujuanecuru natiinte, caohachaaain omarohin neeuruhane jaanu teein ne Cana Coaunera. Tana nii amurijiriin inara- cachaneein neeichene cajione terichaaain Cana Coaunerane esenetaacheneta.

²⁹ Nitohanihane jaun, coa lenoneein, acau cohin, naaonjoaichene jaanuhacha que nererojoecaaeriin nihache.

³⁰ Satiin caa chauratane que Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurute, nechu jataain nitohaneein nererojoecaaeriin neeure. Nete laen, satiin inaraacha latei coitucuhin teranein ne Cana Inaca Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane jaun jeriha Cana Coaunerane rijijiein ichaauruha cachaaurune jaan Cojoanonaa que coacuhin neeichenete lanaenereein inaraacha latei,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Dedeeu charijibana satonohelanaala ichaonaana jaan
(Mt 6.19-21)

³² Niritiin jetaote: “Jiaonriha casiin neeichene, charijieein teinti careno beraain neeure irilaaain sirichaauru, nii rijijiein inara beraain nerichaaunnine jaun. Inara Cana Coaunera coitucuhaneeneeichenete, jataain coroatajajeein neeiche niqui. Nete jataain inara belaihane jaun rai Cojoanonaa que inara rureein Ofa Cana Coaunera. ³³ Aihane jaun, jitariin nii inaraacha sirii rucuhele que necoreteein, cairichainejeein chaelai que latejiojiriin nenacaauru coroatajanecuche. Nitohanein neeichenete, dedeeu charijibana satonoelanaala nena Cana Coauneraacha teeninu rariquicheein. Nerinaain inara caje nii dedeeu inara rainein nena ru-luera. Nii bana asijiautooru nihanatiin ecu turuhin inara basijiahuna nainihe. Niheichu cojoano nihanatiin ecu enohin asaena nainihe.

³⁴ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin, nii chabana satonoe-lanaala nena, nii ena nitaje rai nena inara ichao, naaonjoai que coaacuche.

Letona jatoroain neeuche

³⁵ Letona jatoroain inara cajione jiaain neeuche, inara siricho mocohin conohanau. ³⁶ Charijieein teinti, nesirihatena beseta caje cauhin, acuuja

dadaa fatoroone jana, acuujua joaracaain raure nii letonocuru. Nii rijijeein jatoraain neeuhe. ³⁷ Raotojoeinte neeurureein nii rai letonocuru, sinilanaala neeuruhane jana acaauru eruha nii acaauru fatoroone. Esinae rauhijiriinte raajenhane rori ichoae acaauru lauriaain lenone que acaauru coroaatiha cureein nii acaauru fatoroon. ³⁸ Dede cataaun, janonaa nichae, naonjoaain turuhane jana, sinilanaala cohacuruhanete, raotojoein neeurureein.

³⁹ Caohachaaain inara rai caitoonjoa aonacuchete coitucuhiche. Chuno-coha loreri erora turuhin basijiauha uha asijiatone coitucuhane, coatiha nii acuujua joracarihei, nabana enohin basijiauha nii asijiautone coataa. ⁴⁰ Nii rijijieein inara netonai nainaaain jatoroaain neeuhe, turuha urichaaain nacoaunein nii jauriaa acaihaniji inaraacha cohajei Cachanein nejanohanaa que,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Letoera tonoraera aina letoera tonoraai

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Niritoha Jesosone jaun jetaote: “Leinjiin canacaanuhacha ii aina nere-lanaanichaanune relanaa aitohi Curuaanaa, ainihane satiin raine maa-jeeinna aitohi,” naain caje bajaa Fedorone jaun jetaote,

⁴² “Tana coitucuhichene. Chariji jian, nii jataain nelateein nere tonoraer-anein loreri beraichanu que ratiri rai fatoroon, turuhanereen tiaain nii rai cachaauru coroaatein acaauru sirihane coina. Tana satiin canuhacha co-ainai neeichene, canu cachaauru beraichanein neeichene coitucuhichene. ⁴³ Jataain raotojoeinte nereein nii nere tonoraera, nii letoain ratiri-hane jaa ichaa jerihane rijijieeine jana, eruha nii fatoroone. ⁴⁴ Nii banate, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein ichaohin nere tonoraain nihane, aca cocoinaain itolere niicha sirii coaranu que terein rai fatoroon.

⁴⁵ Jana, ‘Jaitijiecha carajaain lanae turuha rai fatoroone’ naain coacuhin baasonein niicha beraihuri quichaaauru, enecuru, naonjoainuri que jaole-quin acau cohin, lenoneein, ajeein, naonjoaane jana ⁴⁶ eruhanete, rai cachaaurunelanaala rai nere tonoraachuru cairichaa curichaaain Cana Coaunerane rijijieein acaentonai cairichaa cureein nii rai fatoroon.

⁴⁷ Jana inae nitohanein coitucuhane saijieein, jatoroaain nelanaala nii letoaa rai fatoroonne tonoraelanaala, nenaate casetecareein jataain banelanaala bisiin rai fatoroon. ⁴⁸ Nete laen coitucuelanaala nena rai cacha, baaso ichaane nihanatiin coitucuuruhane saijieein baaso ichaeraauru fau-teriin cairichanojoiniha cureein. Nitohaniane jaun, quicha coitucui coitucueratihanune jaancuru cajene, jataain jelai amuritoheriin bajaree-uni, canuhacha jerei ichacuruhane coina.

Jesoso coreniha ita que nejerateeuruha cachaaurune

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Canune caa chauratane que usi mocoha uun. Bajiaa nachuhinti cha-jaain mocohane jana turueneenlu. ⁵⁰ Jataain necairichanaa tabai abaan-tanunete ne. Nii jaunne, nii que turuhanereen tiaain, que nererojocaeiin neun. ⁵¹ Inacojoein chachu, ‘Caa cana rai chauratane que jecha raoti ichaonaanaja turuaa uun,’ naaiche niqui. Aihei bajiaa. Raujiaain ita caje neleruhin niha cachane coinane turuunlu. ⁵² Nitohaniane jaunte, saequin le lorerijieeincha ita aina ichaonacaauru, ena caje coaunein ita caje neleruhin, nii nichatajihuri que nejeratiha cuururein nii coroa-tajihuri. Jana coroaatajihurite, nejeratiha cuururein nichatajihuri que. ⁵³ Jana calaohi aina te nejeratereein rai inaca. Nii jana calaohite inaca que nejeratereein. Jana acaauru nebate, rai cacunu que nejeratihane jana, rai

cacunu netonai que nejeratereein. Rai nacano que nejeratiha nebaenene janate, nebaene que nejeratereein rai nacano,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Janonaa cojoinacaauru coitucuha cachane

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Nii baiha jetaote, leeochoaauru cachaauru rai jetao:

“Enoto soo nichajai que nijichorianaa coaraaichenete, ‘Urichaain elo,’ naain ereeichene, nii aitocoichene rijijieein esinae rauhijiriin uhe elo.

⁵⁵ Jerichanejeein techu, enoto mitu coarajeein cana raotono nichajai caje uaain jiataha cujuanane, ‘Ajaarotorichaain,’ naaichene esinae rauhijiriin ajaarote. ⁵⁶ Cha coitucunaa jeriheichuru casajeeuru. Nitohanein dede, cana rai chauratane, naaonjoain caje coaraain cha coitucuhiche natiinte, canu coaraaiche natiin, ‘Naaonjoaa ichaonaane cointate aicha,’ naain canu coitucunaa jereneeiche.

Aina nejeratenaa aina raotojoeein niha cachane

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Chanuna baaso ichaain neeichene niha natiin, baaso ichaquichene coitucuhi nena jereneeiche. ⁵⁸ Nitohanihane jaunte, inae ena caje coauneein colurujuenoi ineriquicheein. Aihane jaun, joesio rene inara amaa inara colurujueranu ajiniha aina rucuecuche. Ainihanete, inae coulurujuenoi nequichene jaan choanonaa que turuhane bana, inara netonai colurujuiha nii nejerateechene jaan jera joesio raine, inara tiha coaridiaauru bijihune, caresero cuhane inara enohaurureein. ⁵⁹ Nii bana jelai caje mituriheeicheein nii baaso ichaquichene jaan core nainaaiche jitaain inara coriqui jahinne reein tiaan,” nae jetao cachaauru rai Jesoso.

13

¹ Nii bana jetaote, turuha cuure cachaauru Jesoso rene. Nitohanein rene turuhin jetaote, “Jerusalem nena Teenforo asaee lenonecuru sohin moco-hin, Cana Coaunera coroaeca neeuruha Calillea cocoaichacuru tabaaurune janate, acaauru sohin jaonajaain, nii lenone acaauruhacha sohi coichana que acaauru coichana jasiite Filatora,” naain jetao Jesoso rai beure nii cachaauru.

² Niritocuruhane jana jetaote: “Jataain naraaichuru amurijiriin osaaocuruhane jaun jecha aihure nii Calillea cocoaichacuru’ naaiche niqui. ³ Nete aine. Inara netonaite ohin nitajeriquicheein, inara ichao coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neneeichene.

⁴ Jerichanejeein techu jerihane, ‘Nii leeochoaauru Jerosaleeun ichaonacaaurulu amurijiriin jecha osaaotooruhane jaun, nii le choonca fosaneeri ichoae comoe nii ucuuneein inaanaja nena Silohe,’ naaiche niqui. ⁵ Nete aine. Nii aihuruhane rijijieein techu inara netonai ohin nitajeriquicheein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara ichao coreein ichaonaa jereneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Inacaeniha temulene que parabola que catcha relaa Jesosone

⁶ Niritiin jetaote: “Leinjiin catcha nocoana jana leinjiin temule sirihane jaun jetaote, inaacane coaraa cue. Nii jana leinjiinniji inacaeniha jaun jetaote, ⁷ nii ocoana beraicha catcha rai jetao, ‘Aonaaun. Nichata jaanaca naineein niqui le jaanacaauru naineein turuhin caa temule coaraa unajacoon. Nena chabana inaacane jana coaraeneun. Aihane jaun chajaain ena sauhin jaao. Cha inacojoeinte atane lanaaeca nere,’ naane jana jetaote:

⁸ ‘Aihachuhisi niquicha curuaanaa. Jauriaa nirijieein coarajeeune, ena

ajaanaa cuhane rai nasaji retuhin ajaena setuuru te temurau. ⁹ Nitohaneein tihanune saijieein inacaenihanete laen nainere sauhin jaohine, naain jetao tonorae nii ocoana beraicha,” naain jetao cachaauru relae Jesuso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana leinjiin ene janori raroahaera rautaa Jesusone

¹⁰ Nii baiha jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin jetao, cachaauru relae cue Jesuso. ¹¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin enelechoonca fosa jaanacanihane caje coauneein baasoniha jaberocone jaun caaun cunaiteein. Nitohaneein jetaote, suujua cuhane neein jaberoco asaacea coitucuchuhine jaun, nii chariji bana neraujiasilanaala janori raroahaain ne. ¹²⁻¹³ Nii ene coaraain jetaote, cotijiaain nichoae biji meracaain:

“Inaen ii cunai caje nerautaaicha ene,” naa Jesusone rijieeoritiin, cunai caje nerautaaichan nichaauraaichan jetao, Cana Coaunera corojeein rachoojoe nii cunaitenaa ene. ¹⁴ Nitohaneein nebetacanaa cojoanonaa bana cunaitenaa rautaa Jesusone coaraain jetaote, obaje nii sinacoca curuaanaa. Nitohaneein obajein jetaote:

“Niha saota janoneein amihanenaana jaan cojoanonaa. Nii amihaneenaana jaan cojoanonaa bana nerautaeratiha uuchera. Coa nebetacanaa cojoanonaa bana nerautaeratiha uhachera,” naa cachaauru raine jana jetaote:

¹⁵ “Chanuna nebetacanaa janonaa bana cha ichaain neeiche inara netonaine saijieein, cha ichaain neeuruha leeochoaurune jereneeiche. Tana inara netonai nebetacanaa cojoanonaa bana, inara baca, inara boro, naaonjoinuri cosi batuhin amaaihe jesinaaeca cohane coinane. ¹⁶ Nii rijijieeiina caa ene Abaraaun nefoeratenein nena, lechoonca fosa jaanacanein Moconajera ichanohinein caaun cunaiteein nihane caje, nebetacanaa cojoanonaa bana rautaaun,” naa Jesusone jaun jetaote, ¹⁷ jataain nocoejeeure jetao, nii aina nejeratenacaauru. Ne jetaote jataain itolere que nelateein, itolere ichaa Jesusone coaraain jetao coroaecure satiin cachaauru.

Mosatasa ucuhe que parabola que cuuaain cacha relae Jesusone
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸⁻¹⁹ Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti aansijihan mosatasa ucuhe natiin, nocoana jana temuha cachane jana omarohin fohecane, rai nunecuru que nucuhatuuruha tajaacurune. Nii rijiiicha cacha inae Cana Coaunera Cojoanonaa canuhacha tei que ichaoha cachane,” nae jetao Jesuso.

Faan jorerera que cuaain parabola que cacha relae Jesusone
(Mt 13.33)

²⁰⁻²¹ Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti faan ichacuruhane coina neleeriha tabaaichan nii colihane jaanu que jorerera teein, nichata sajeein coujunaca que arina coujunacate leinjiin ene, inae neleeriha tabaaichan nii colihane jana caje arajiin faan jaane coina. Nii rijijieeinte neleeriha tabaaichan colihane coina nena jorerera rijijieein, neruujiha cacha ichaone coina nena ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain jetao acaauru relae Jesuso.

Acuujuja jaratoelanaala nena
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Nii baiha jetaote, Jerosaleeun cuuruna jaan jetao, situuruna jaanru nenacaauru nenaanajaanru, neseuru, naaonjoinuri nainein cachaauru relajein cuujue Jesuso. ²³ Nii jana jetaote:

“Curuaanaa, jataainna corootajaacuruha caa nosa caje nichotenacaauru,” naain caje bajaa leinjiinne jaun jetaote:

²⁴ “Eenjeen. Nitohanihane jaun, nii acuujuu jaratoelanaala nenea cuhane enooche. Arajiiite niqui enonaa jerereein nete nainecurenereein.

²⁵ Inae ecu tihane bana nimichuhin acuujuu fuha nii loreri erora nete, inara airiniha nedainequichene, ‘Curuaanaa, acuujuu joaracaaune eno-hacaanura,’ naaichene janate, ‘Inara coitucuhanune coalanaala, cha nequiche chaainti,’ naa inara rai nii loreri eroranete, ²⁶ ‘Ii ainane lenoneein, acau cohin, naaonjoarejetocooanulu. Iite canacaanu relareje-tohi canacaanu berooru cuhanera,’ naaichene janate, ²⁷ ‘Inae inara rai aitocooaan, cha nequiche chaainti. Inara coitucuhaaun. Naain cacaje amuuuche, baaso ichaechajein ichaonacaauru,’ nareein. ²⁸ Nii banate, inara airiniha nedainiquichene inara catu rihoneein chanaa curiquicheein, Cana Coanera Cojoanona que neeuuha satiin *profetacuru*, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainurine coarajeeincha.

²⁹ Nitohaneente enoto mitu nichajai coarajeein cana jaabiji nichajai caje, enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai caje, enoto mitu nichajai caje, enoto soo nichajai caje, naaonjoainuri nichajai cajeeurute turuha uurureein cachaauru, Cana Coanera aina rai Cojoanona que neein nelauriaain lenecuruhane coina.

³⁰ Nitohanerichaaainne jaunte, nii ena jaolecooruhane jaaunru nelate-lanaala nenacaauru tabaaurute, ichoaichaniha ranajoineein niha cu-urureein. Jana leeochoauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacaauru tabaaurute, satononejeein ranojoiniha cuurureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesosone (Mt 23.37-39)

³¹ Niritohane jana jetaote:

“Chajaain ena caalai caje amuu. Ii sohinte ii jaonaa jere Erodesicha,” naauruha Jesoso rene turuhin fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

³² “Aiha niqui. Chajaain nii ataibinae rai: ‘Enene, eresi, eresi cojoanoon, naaonjoaichurune coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaauru rautaaain, naaonjoareunni,’ naain benichuche. ³³ Nena laen enene, eresi, eresi co-joanoo, naaonjoaainchuru canuhacha ichaneni ichaechajein cuujuereunni, nii Jerosaleeun edaa onaa naineniha leinjiin *profetane* jaun, ecu turuhanune reentiaaincha,” naain Erodesi rai beratihane baiha jetaote:

³⁴ “Cairichaaajoaiche nohane satiin Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coanera letonocuru, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri bodoosiin ajeri que sohin jaonajaonquichene jaun. Araai saaine niqui nitaro asae calaohichuru sararaain siniha ataoharine rijijieein, inara ranaa jereun, nete cacoitucunaa jereneeiche. ³⁵ Aihane jaunte inaan jelai neriquicheein. Inae cacoharariheeeicheein nacoauneein inara rene turuhanune reentiaaincha. Nii nacoauneein tururichaaunine cojoanona banate: ‘Raotojoein turuhine Cana Coaneranenein nenea cana Curuaanaara,’ nariquicheein canu raicha,” nae jetao cachaauru rai Jesoso.

14

Laracaain cunaitenaa rautaa Jesosone

¹ Nii baiha jetaote, nebetacanaa janonaa bana leinjiin curuaanaa fariseeo loreri asae lenoniha cuha Jesosone jana jetao colurujeeuruhane jaanu leratihane coaracuruhane coina, “Chatohanaicha ichareein,” naauruhane jaun jetao ecu coarajeeure leeochoauru fariseeocuru.

² Nii jana, niritiin coaacuruhane que nainaane jaun jetaote, ecu rohan niha leinjiin cacha laracaain cunaitenaane jaun jetao:

³ “Nainihana nebetacanaa janonaa bana rautaeraa leinjiin cunaitenaane. Tonaquiche inara,” naain jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurea, chaen fariseeocuru, naaonjoainuri caje jetao bajae Jesoso.

⁴ Nii jana inauheneecha curuaaequuin aonajeeuruhane jaun jetaote, biji que nii cunaitena muhuhin rautaaain jetao letoae amuhane caina.

⁵ Nitohaneain cunaitena rautaaain jetaote:

“Chariji inara caje nebetacanaa janonaa bana naluha rai toro acuu ne-taojianaja atane jachu ucuaacain nena cuhanene jana, inauheneecha rocoelanaala coarajere. Ainihane rai calaahi naluha acuu netaojianaja atane jachu cuhanene, nirijieein rocoelanaala coarajere,” naain fariseeocuru caje bajae Jesosone jana jetaote, ⁶ tonoraelanaala inauheneecha aonajeeure.

Nesirihatena beseta que cotihanojohuri

⁷ Niritoha Jesosone jana, nelaurianaanaja rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaauruha nii cotihanojohurine coaraain jetaote, acaauru suujuatiha:

⁸ “Chunocoha inara cotihaca nesiriatena beseta quene, jiaonriha rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaichene. Nabana turuha uha inara amuritoheriin nelateein nena cotihanohinete, ⁹ ‘Nii ii rori jianeete ecu nelauriamiin caa leecha,’ naa uha nii inara cotiharane, coejetiin rori baaso ichoae nelauriaa cunaa nainequiche. ¹⁰ Aihane jaun nii ajiniha inara cotihara nihane, rori baasonejeein nena ichoae nelauriaauche. Nii banate turuhin, satiin nii ii rohan rori ichoae nelaurianacaauru notaracaae, ‘Caa rori caohacha ichoae nelauriaa uura quicha belaa,’ naa nii inara cotiharane, ichei caohachanere. ¹¹ Nitohaneain leeochoaauru amurijiriin nelatein nena jerenacaaurute, necoeje chanuonjoainiha cuurureein. Jana nii nelatecuruhane coaratelanaala nenacaaurute, raotojoein ranojoi niha cuurureein,” naain jetao suujuatenajae Jesoso.

¹² Niritiin jetaote acaauru cotihara cacha rai jetao:

“Cachaauru cotijiaain coroatena jereine, jiaonriha ii nejeraauru, charaachuru, iicha belaihuri, ii laurijiracuru coriquihonacaauru, naaonjoainuri cotihaquine. Acaauru cotijiaain acaauru coroateine jana, ii cotijiaain ii coroaateeuruhanete, inae ii rai nii cainaenereein Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun beseta ichana jereine, cairichaihuri, nelate-lanaala nenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoainuri cachaauru cotihacu. ¹⁴ Acaaurute laen ichei cainana nainecurenihane nihanatiin, Cana Coaunera ichei cainaa cureein, inae rai cachaneein nenacaauru ichatiha oo caje Cana Coaunerane bana,” nae jetao nii cotihara fariseeo rai Jesoso.

Cana Coaunera Cojoanonaa que cacha relaa Jesosone (Mt 22.1-10)

¹⁵ Niritoha Jesosone jana aonaain jetaote:

“Bajiaanachuhinti Cana Coaunera Cojoanonaa que neein lenonenihacache,” naa Jesoso rai leinjiin acaauru aina rori ichoae nenaane jaun jetaote:

¹⁶ “Coaracuchena chuhinti leinjiin cacha jetao, lenone jaain arajiin cachaauru cotiharate. ¹⁷ Nitohaneain jetaote, inaen jatoroaa nii lenonene jana jetao rai letono letoae cotihanajaane caina.

Nii jaun jetaote, cuhin acaauru rene turuhin: ‘Chajaauchejete lenone, inae jatoroaa lenonera,’ naain cotihanajaane jana jetaote: ¹⁸ ‘Saan, naininaaun. Ena atane coretichaaunne jaun coaraa cuhanunete ne. Canu que ii suujua acateeu,’ naain jetao berate leinjiin. ¹⁹ Nii jana leecha jetaote:

'Lechooncaain toro amihanenaa que nelatei coretichaaun enane jaunne, acaauru coujuhin coaraa cureeun, amihanenaa que nelatecuruhane coitucuhanune coina. Nii jaunne ichei aitoon caque ii suujua acateeine coina,' naain beratihane jana jetaote, ²⁰ leeochoa netonai: 'Ena nesirihatihanune jaun nainihaaun uhanune,' naain jetao satiin ita rijitiin beratihacoaure, acaauru que suujua acatiha acaauru cotiharane coina.

²¹ Nii jaun jetaote, jelaiha cauhin nii rai aitocuruhane rijitoojeein biha cue rai fatoroon rai nii letono. Nii jaun jetaote obajeen, 'Chajaain soroneein nese sacutaain cuhin, cairichaihuri, cachea nelatelanaala nenacaauru, maosacuru, bacosacuru, naaonjoainuri cotijiaain cacia uhana-jaau,' nae jetao rai fatoroon nii letono rai.

²² Nii jaun jetaote, nii rai aitohane rijijieein satiin cachaauru chaque nelatelanaala nenacaauru cotijiaain jetao: 'Curuaanaa, inae nii carai aito-hine jaa ichacaun. Nete jaiti caute nelaurihananaajaauru,' naa nii letonone jaun jetaote: ²³ 'Chajaain nenaanajaauru naineen cuhin, unaa jererauru leeochoauru cachaauru cotihanihute nemomiin canu lorericha. ²⁴ Coatiha inae canu loreri asaae lenonecururihaain nii jauriaanejeein cotihanojoin-unrita,' nae jetao nii letono rai fatoroon,' naain jetao nii cachea tonorae Jesoso.

Jesoso cachea nena jerichaane, necairichanaa abaantaacanete ne.
(Mt 10.37-38)

²⁵ Jelai caje amuha Jesosone jana, arajiin sacuuruha cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: ²⁶ 'Chunocoha canu esenetaain canu cachaneein nenaajerihane, rai inaca, rai neba, rai masai, rai berecuru, rai nejererauru, rai baihuru, rai jaberoco, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelaain quere tonoraain nihanete ne.

²⁷ Canuneen nihanune coitucuhin canu cachaneein nenaajerera, coroso que airichaaunnine rijijieein itolere necairichanaa abaantaain letohaanune jaan ichaain neeine. Jana ainihane, coatiha canu cachaneein nenaajerera chuni.

²⁸ Tana inara tabaauru, leinjiin loreri janaajerihane jauriaanejeein nelauriaain: 'Necha besautiana nainerichaaunni,' naain coaucane coitucuhichene. ²⁹ Nitohaneen coacuelanaala ichaain, nunuheniha nenaajerihane baiha janihanete, satiin ecu situhin coaraauru nainere: ³⁰ 'Caa leinjiin cachate niqui caa loreri ichana jere. Nete jauriaanejeein besautiaane jaanu que coacuhin ichaenihaane jaun ninaelanaala ecu jiane,' naain erenaa nainecure que cachaauru. Aihane jaun jauriaa nejeein besautiana nainihane coitucuhane coina coaauca nii loreri ichara cachane rijijieein coaumiin canu cachaneein nenaajerera.

³¹ Nii rijijieein techu jauriaanejeein nelauriaain coauna nainere leinjiin rey, leeochoa rey aina sonaana que nenaajerihane: 'Necha lechoonca oharaancani soondarooru aina caa coroata choonca oharaancani soondarooro aina nenaajerera amuritonaanainichaaun,' naain coaucane jana, ³² nainenihaane coitucuhanete, jaiti coriaae niha nii nejeratihane jaa reyne jana, raotojeein jiniiquiin ita aina rucujueein ichaauruhane coina jitariin nii leeochoa rey nejeratenajaacha bajai tihane coina aitiin nere beranu letoare.

³³ Nii rijijieein coacuelanaala, niicha sirii jianena jerelanaala nenaajerera, coatiha canu cachaneein nenaajerera.

Cotebihane janihane, nii chaque nelateniha tebene
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Coaracuchena chuhinti jataain nelatiha niqui tebene. Nete nii cotebihane jianihane, inae chaque nelatein nenere. ³⁵ Niheichu temule jaacane coina, atane jasiithacane jaanu que nihanatiin nelaterihe. Nechu jataain joaereinte jaolenein nere.

Nii rijijiein nii chaque nelaterihe, relaanune rijijiein ichaohane baiha, jianein niha canu cachane. Caa caitoonjoan aonacurumiin uricho nacaauru,” nae jetao nii arajiin sacuurera cachaauru rai Jesoso.

15

Rai nitajenaa carenero eruha carenero beraichane que cuaain nena parabola que catcha relaa Jesusone

(Mt 18.10-14)

¹ Satiin naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin Roma curuaanaa rai *im-poestonu* que coriqui que cachaauru cobaraurera, chaen leochaauru cachaauru baasonein ichaonacaauru, naaonjoainuri jetaote, Jesoso rene turure irihane aonacuruhane coina.

² Nii coaraain jetaote, “Caa cachate osaaonacaauru cachaauru raain nihanatiin acaauru aina lenonenajaque,” naain jetao Jesoso necoeje chanuure Moisesa aitoonjoan que catcha relaaurera aina fariseeocuru.

³⁻⁴ Niritocuruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Tana chunocoha inara caje lefashaain carenero siriquichene jana, nitajiha leinjiine nii iscoonchoonca iscooni ratiriin nii nitajenaa carenero ariha curiquiche eruhichenerein tiaaine. ⁵ Nitohanein inae eruhichene raotojoein baijiaain turuaain, ⁶ loreri asaae inaraacha belaihuri, inara laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inae carai nitajenaa carenero eruhanu,’ nanaa naineriquiche.

⁷ Nii rijijiein techu osaaocuruhane coitucunaa jerelanaala neuruha nii iscoonchoonca iscooneeurine jana, leinjiin catcha osaaocane coitucuhin, Cana Coaunera latein rene turuhane, nii iscoonchoonca iscoonni coroa-jelanaala, nii leinjiin turunaacha coroaacure dedeeu nenacaauru,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

Coretiin nena moneda nitajenaa eruha enene que parabola

⁸ Niritiin jetaote: “Nii rijijieintechu, leinjiin ene, lechooncaain moneda jataain rai nelateinein nena caje nitajiha leinjiinne, tana raafariin mocohin, eruhanreen tihaain loreri asaji lojoiin caohatiin aririhane.

⁹ Nitohanein ariin eruhane, tana niicha belaihuri, chaen rai laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inaen canu rai nitajenaa jataain canu rai nelateinein nena moneda eruhanura,’ nariha nii ene ne.

¹⁰ Nii rijijiein techu, ita coroaeein neure Cana Coaunera rai anjeraauru, nosa caje nichotein niha leinjiin cachanera,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Rai calaahi ocoala que suujua acatiha rai inacane que parabola

¹¹ Niritiin jetaote: “Niha jetao leinjiin catcha coroaatajaain calaojoiin. ¹² Nii jana, nii rai calaahi ocoala jetaote: ‘Ofa, canu rai, ohine bana caranein neeninu iicha sirii irihuru, ii atane, ii rucuhale naaonjoaihunri leruu,’ naane jaun jetao, nii rai ninana aina acaauru nainein jetao lerue nii acaauru inaca.

¹³ Nii jana rai nocoala jetaote, nii baiha neoriin jetao nii que banijiaai que jitariin necoreteen jetao nii coriqui aina coriajai atane cuhin, nechu jataain joaerein jitariin rai coriqui jaohin nichao que ichoae.

¹⁴ Inaen jitariin rai coriqui jaohane jana, nii nihane jaan neniha quinacaine jaun jetaote, ecu mijitena que necairichae.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii nihane jaan nena leinjiin cacha caje amihanenaa ariha cuhane jaun, rai cosichuru beraihane coina jetao letoae nii cacha.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii cosichuru lenone raain que lenonenee rijitocojoae. Nejetaote nei rai cha tera.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Arajiin neeuruha ofa rai amihanenacaauru natiinte, itolere bana ne banejelanaala acaauru lenonenu, cau mijitenacaun ohajihanu canune jana. ¹⁸ Jelaiha cauha cuhanunete ne ofa loreri asae. Chaenne inae ofa rene turuhanune: “Jataainine banejelanaala baaso ichaaun Cana Coanera aina, ii aina, naaonjoaaincha. ¹⁹ Aihane jaun jiaonriha inae ii calaohineein caeteenera. Raujiaain ichei amihanenacaauru rijijiteein caeteera ofa,” nareeunni ofa raicha,’ naain jetao suujua ere nii cacha calaohi ocoala.

²⁰ Niritiin suujua irihane baiha bero cuhane cuhin jelaiha cauha cuha rai inaca loreri asaene jana jetaote, jaiti nita nihane jana coariin cairichaa-joaain coaraane jaun, soroneein coinetein jetao que baluunetiin, jataain belain rae nii rai inaca.

²¹ Nii jana jetaote: ‘Jataain banejelanaalane baaso ichaaun Cana Coanera aina, ii aina, naaonjoaaincha ofa. Aihane jaun jiaonriha ii calaohineein caeteenera ofa,’ nae jetao nii calaohi, rai inaca rai. ²² Nejetaote niritohane jana: ‘Chajaaain erojoein cajione enachasine uhaain, caa rai cajione coreeuche. Chaen rai biji couturi que leinjiin anicho teein, rai tijia quene maajeein safato curuhacuche. ²³ Chaen leinjiin baca narejeen coereneti soochete, lenoneein beseta ichacaache, ²⁴ ohin nitajihane rai ne caje turuha uha caa canu calaohine jaun,’ naain jetao rai cachaauru letoae nii inaca.

²⁵ Nii tonohanau jetaote, neeuruha irihurune jaaun nihane caje cauha uhe nii calaohi inana. Nii jana jetaote, inaen nenaanaja catainaane jana jetao, auno totein raansauruhane jana erunajae. ²⁶ Nii jaun jetaote, nii leinjiin acaauru cacha cotijiaain jetao: ‘Chatohanai besetate ichaquicheta,’ naain caje bajaane jana jetao, ²⁷ ‘Ii nejerate jerichanejein raurohin turuhane jaun, baca narejeen coereneti soeratein beseta ichae ii inacara,’ naain rai biha nii acaauru cacha, nii calaohi inana raine jaun jetaote, ²⁸ jataain obajeein loreri asaee turunaa jerene. Nii jana jetaote, raajenihane coinetein raa cue nii rai inaca, acaauru aina nihane coina.

²⁹ Nii jana jetaote, jataain rautaelanaala jetao: ‘Iite raotojoein araa jaaanacaain ichei nelatein nihanune coitucuhi. Chaen nechu canu letoaaine chabana coiintelanaala ichaain neeun. Nii sainejeein chariji bana leinjiin nijj carenero tiheei carai, canuhacha belaihuri aina sohin beseta ichacaaune coinata. ³⁰ Nii saijjeeinte turuha caa ii calaohi, ene chojaeloroerihuru aina nechu joareein ii coriqui jaoinne janate, rai baca coereneti sohin teeicha,’ naa coetaain rai inaca raine jaun jetaote,

³¹ ‘Aiha chuhisicha cacalabi. Iite chuhisi itolere bana canu aina neeicha. Nitohanihane jaunte satiin quicha sirii icheineein nera. ³² Nete laen ena esinae rauhijiriin caohachae beseta ichaain rahoojoihacachene, ohin nitajihane rai ne caje nacoaaunein turuha ii ocoalane jaunra,’ nae jetao rai inaca,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

16

*“Caohachaain jecha ichareein,” naain loreri beraichaanu que cacha ratir-
iha rai fatoronne que parabola*

¹ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonaneein. Nii jetaote, rai loreri beraichaanu que leinjiin cacha ratiri jitariin rai rucuheleuru, rai cachaauru, rai coriqui, naaonjoaihunri beraichanu que. Nii jana nii rai rucuheleuru itajihacoaane jaun jetaote: ‘Inae ichujeleuru itajeein, ii coriqui que niicha jerei ichaa taa ii cachara,’ naain jetao biha cuure nii fatoroon rai. ² Nii jaun jetaote cotiharateein: ‘Chatohanai ichaaine jaunna, ii biha uure canu rai. Chajaain jitariin chamijianeocuru cocoirichaaain uhane coitucue. Inaen nenacaen nainiheeii canu loreri aina canu rucuheleuru beraichanu que neeineta,’ nae jetao nii rai fatoroon.

³ Nii jaun jetaote: ‘Chana nohane jana ichareeun, camijianeon caje canu sitaa canu fatoroone jana. Coatiha atane que chatohanai amihana nenaai ichana que nelatejeeacaunne coalanaalata. Chaen nechu jataain nocoejeeun cacha caje chaaelai bajaanune quera,’ naain coaacane baiha jetao ⁴ ‘Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu, canu amihaneon colane nedaanune bana canu raa chunocoha loreri asaaene coina,’ naain jetao suujua ere nii loreri beraichanu que niicha ratirii.

⁵ Niritiin jetaote, leinjiana leinjianaain jetao, nii rai fatoroon que rebeonacaauru cotijiaain: ‘Inaonjoaain rebeoqui canu fatoroon queta,’ naain bajaane jana jetaote; ⁶ ‘Lefasha bareranei erene que ne rebeconra,’ naain jetao tonorae nii jauriaanejeein niicha cotijiai. Nii jaun jetaote: ‘Saan, aihachuhisi. Nocola nii rebeoquine jaan, ninu nelauriaain saquichoonca bareranejeeicha laenaaura,’ naane baiha jetao, ⁷ Leeocha cacha rai jetao: ‘Inaonjoaain jana rebeoqui ii, canu fatoroon queta,’ naain bajaane jana jetaote: ‘Lefashai costaronei tirico quene rebeconra,’ naain tonorane jaun jetaote: ‘Saan, aihachuhisi. Nocola nii ii rebe. Fosachoonca costaranejeeicha cau tein laenaaura,’ nae jetao rai.

⁸ Nitohaneein jetaote, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin ichaa nii rai loreri beraichane que nainae nii rai fatoroon.

Nitohaneinte Cana Coaunera Jojoanonaa que neenihuru amurijiriin, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin neeure Cana Coaunera coitucuhichuru,” naane baiha jetaote:

⁹ “Inara netonoaite nii rijijieein Cana Coaunera tenojoi beraichaneein neeiche. Aihane jaun nii itolere inara rai Cana Coauneraacha teei que, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain neeuche, inae ohichene bana niha raotojoein inara raeranune coina.

¹⁰ Nitohanihane jaun, aansijiin laojoiri raa cachane niha natiin caohachaaain nii rai teraacha jerei icharate, arajiin cha raane jerichanejeein caohachaaain ichareein. ¹¹ Nitohanihane jaun, caa nitajerai nenaai chauratane que cha siriiin neeichene nihanatiin caohachaaain ichaeneeichene coatiha nerinaai inara rai esinaen rauhijiriin chabana nitajenaacharanejeein nenaai tera. ¹² Aihane jaun, inara rai eroraqui tenojoi que caohachaaain cha ichaain neeieichene, coatiha nerihaaain inara rainein neeninu tera.

¹³ Nihei chuni coroatajai fatoroon rai niicha latei icharaneein nenaai nainai, nabana leeocho que jaolecohin, leeochoacha ere tonorana nainihane jaun. Nitohanihane jaun Cana Coauneraacha ere tonoraain nenaai jerichaane, nii canaacha jerei que coauna nainihaaca,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

¹⁴ Niritoha Jesusone jana aonajeein jetaote, Jesuso necoeje chanuure fariseocuru, acaauru jataain coriquicha que coacuhin neeuruhane jaun.

¹⁵ Nii jaun jetaote, “Inarate caohacha ichaa nocoeitiin neeiche itolere bana cachaauru notaracae. Nete inara suujua cuhane inaraacha coacui coitucue

Cana Coaunera. Nitohaneein jataain nelateineein cachaauruhacha coarai que te jaoleque Cana Coaunera.

Cana Coaunera rai rauhi inoanseni aina Jesosohacha tei rai cojoanonaa

¹⁶ Moisesa, chaen *profetacuru*, naonjoainuri cojoanonaate turuha Joaan Baotisitane que tiaaajoaain nelu. Nii caje coauneeinte beebejenojoneein nelu Cana Coaunera cojoanonaa canuhacha turuai. Nii quete necounu-yeuree nii canuhacha teei Cojoanonaa sirichuruhane coina.

¹⁷ Canu Cojoanonaa que neeichene nihanatiin satiin Cana Coaunera rai rauhi inoanseni tonoraain neeichenete caohachae.

*Comasai joaera que cacha relaa Jesusone
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

¹⁸ Leinjiin cacha rai comasai jaohin leeoche ene raanete jataain osa que nesaruha aicheein. Jerichanejeein techu, lana joaera ene raain niha cachane osa que nesauruha aicheein.

Jataain coriquihona aina oha cairichainein nena Lasarone

¹⁹ Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonanein. Nitohaneein coriquihocane jaun jetaote, itolere bana jataain cajione caohacha que necoreetein, lenone caohacha nejesina que beseta ichanajaque. ²⁰ Nii jana jetaote, ecu ne jaberoco nainecojoaain abero siriin leinjiin cairicheinejeein nena Lasaro. Aca jetaote, nii coriquihona loreri chajeniha lauheque nejesinane atanichoae. ²¹ Nitohaneein cairicheinejeein nihane jaun jetaote, nii coriquihona rori caje nalunaa rai lenone coniraain que lenonena jere nii cairichei. Nii jana remaaecuru jetaote, rohan turuhacoaain nii rai nabero lojoihure.

²² Nitohaneinne baiha inaen oha nii cairicheinejeein nena-nii Lasarone jana jetaote, amaare anjeraauru Abaraaun aina dedeou nihane coina. Nii jana jetaote, nii coriquihona netonai inae ohane jaun conauteure.

²³ Nitohanein ohin necairichaauruha onacaaurune jaan netiin necairichajeein, nita icharajeriin neein Abaraaun coaaraa nii coriquihonane jana jetaote, Abaraaun rohan ne nii jaiti jiniiqiin ichaauruhane bana niicha cairichaerii Lasaro. ²⁴ Nii jaun jetaote: auhaquiin: 'Cairichaaajoaain cacoharaaura ofa Abaraaun. Atiin nii Lasaro rai aitoote, esinaeca que biji coturi macohin setejiaain calele jelarooa uhinera. Caune jataain necairichajeeun usi tabai janara,' naane jana jetaote: ²⁵ 'Aiha chuhisi niqi. Nete jiniiqiin inara jaberoconein ichaohichene bana, jataain raotojoei ichaonaa que ichaorejetohilura cacalabi. Nii jana caa Lasarote, jataain ichaonaa baaso que ichaohin cairicheinejeein nerejetelu. Nii jaunte nii coacuhin, necairichaaequi iine jana, aca caohachaaain ranojoneein nera. ²⁶ Nii choae tacaain techu, cana cataaun ne jataain ucuacaain ucuha jachu satonoelanaalara. Nii jaun nii inara nichae situnaa nainecuruhi cajicheique nenacaauru. Niheichu inara niha natiin nii cajicheique turunaa nainiheicheta,' nae jetao Abaraaun, nii coriquihona onaa rai.

²⁷ Niritoha raine jaun jetaote: 'Nii jaunne ichei aitoon, canu inaca loreri asaee ²⁸ nii neeuruha saouqiin canu nejeraaurune jaun Lasaro lethohaine, acaauru rai iriha cuhane coina. Nabana caa necairichaecaunne jaun acaauru netonai uuruhane coataara, ofa Abaraaun,' naa nii coriquihonane jana jetaote; ²⁹ 'Nete Moisesa aina *profetacuruhacha* laenanohin siriin neeure, nii tonoraain neeuruhinera,' naa Abaraaunne jana jetaote; ³⁰ 'Aiha chuhisicha ofa Abaraaun. Nete acaauru rene ichanaain turuhin biha leinjiin

onaane, acaauru netonai nii esenetana nainecururera,' naa nii coriquiho-nane jana jetaote; ³¹ 'Aiha chuhisi niqiu. Nete Moisesa, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri esenetaaurenihalune rijijieein, acaauru rene ichanaain tururuha onacaaurune nihanatiin, esenetana nainecurunerera,' naain tonorae Abaraaun," naain jetao fariseecuru suujuate Jesoso.

17

Jataain necohalajiine osa que namute cache saruera (Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Niritiin jetaote:

"Itolere banate nereein osa que inara sarueranu. Nete laen jataain necairichanaa coareein nii osa que leeochoauru saruera cache.

² Nitohaneein caa ena Cana Coaunera coitucuhajerauru sarueratiha osa quene ajinihate caohachare nulunoque ajeri tijichaain cucuana cuhane joeratenojoi nihane. Aihane jaun nii que necohalajiin neeuiche.

³ Chatohaneein baaso ichaain niha ii nejerane suujua teeu. Suujua teeine jana ii ere tonoraain caohachaaain nichao coreein nihane que ii suujua acateeu. ⁴ Lejiichoo cuhane caaunsi saneein ichei baaso ichaain nihane nihanatiin, caaunsi saneein turuhin, 'Inae laen coaiterhaaunnita,' naa uhane, que ii suujua acateura," nae jetao Jesoso.

Esinae rauhijiriin esenetaacane itolere ichana nainichaane

⁵ Nii jana jetaote: "Jataain itolere ichana nainiha Cana Coaunerane esenetaain nihacaanune jaanu teeu canacaanu raicha," naauruha Jesoso rai niicha cocoaanauri afosotoorune jaun jetaote:

⁶ "Mosatasa ucuhe laojoiri jataain aansijieein nenea rijijieein aasaeriin esinae rauhijiriin esenetaaichenete caa shabeento rai: 'Niilai caje nerocohin caa cucuana cuhane amaronihunra,' naaiche caa shabeento raine inara ere tonoraain aiche caa shabeentora," naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Letononeein nenaacha ichaneni

⁷ Niritiin jetaote: "Inara leinjiin cachaaquichene jana, inara ocoana jana temule jaane jaanu que atane retuhin, baca beraain, naaonjoanne caje cauhane janate rai: 'Nelauriaaute lenoneei,' nanaa coacuhelanaala: ⁸ 'Chajaain ena canu lenonenu jaain, ena uhaaune lenoneein acau coe. Nii baihate ii netonai lenoneein acau coriquiinha,' nariquiche. ⁹ Nii choae tacaain techu, 'Narihara,' nanaa coitucuneeiche nii inara cache rai, letoaain neeichene jaan ichaain nihane coreniha. ¹⁰ Nii rijijieein inara letoaain niha Cana Coaunerane jaan nainaaain neeichene bana, nainiheiche: 'Jataain cache caohacha neeine nihacaanura' naain erenaa nainiheiche. Raujiaain: 'Canacaanu letoaain nihalune jaanchane inae nainacaanura,' naauche," nae jetao acaauru rai Jesoso.

Lechoocaain cosibi aonaain caaun cunaitenacaauru rautaa Jesusone

¹¹ Jerosaleeun cuhane jaun jetaote, Calillea, Samaria, naaonjoainuri batane cataaun situhin cue Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, leinjiin neseu turuhane jana jetao, nii nese caje que taca cuure lechooncaain cosibi caaun cunaitenacaauru cachaauru. Nitohaneein cuhin jetaote, cocoaeraa cache rohan turuha nitohanai cunai aonaera cachane jaun jetao, Jesoso caje coriaae netiin:

¹³ "Cairichaojoaain nohane canacaanu coaraaura cache relaera Jesoso," naaune jetao Jesoso rai ehequii. ¹⁴ Niritocuruha raine jana jetaote:

"Chajaaicha saseredotecuru rene turunichuchete inara coaracurumiincha," naa acaauru rai Jesusone jaun, cuujueeuruhane jana jetaote, inaan

cosibi caje nerautaaïn somaraain neeure, acaauru dadaelanaala aitoha Jesosone saijieein. ¹⁵ Inae nitohaneein nerautaauruha acaauru cosibi cajene coaraain jetaote, jelaiha nejenohin cuhin, tonijiaain ereein Cana Coaunera coroaieein jetao, ¹⁶ Jesoso acatiha rai tijia asae atanichoae neseeriaain jetao, rachoojoe leinjiin cacha Samaria cocoaicha Jorionelanaana nena.

¹⁷ Nii jaun jetaote:

“Tajian lechooncaauruhani caa cosibi caje nerautanacaaurune. Aancaauru chaen leeochoauru iscoon neeurita. ¹⁸ Leinjiin caa Jorionelanaala nena cacha estaraajerochate jelaiha nejenohin Cana Coaunera coroaeca uhe rautaanune corenihara,” naain

¹⁹ “Esinæ rauhijiriin esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaï, chajaain nimichuhin caunihura,” nae jetao rai Jesoso.

*Naaonjoaain tururichaain quïcha tei Cana Coaunera Cojoanonaane
(Mt 24.23-28, 36-41)*

²⁰ Nii baiha jetaote, “Chabana turureein Cana Coaunera cojononaa,” naain jetao Jesoso caje bajaure fariseecuru.

²¹ Nii jaun jetaote: “Coatiha inanacaain tururinaain Cana Coaunera cojoanona. Niheichu, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naain coitucurieeicheein. Inaen inara jana niha quïcha tei Cana Coaunera Cojoanona,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Inae amuhane baihate jaiti nacoauneein turuenihanune ajiniha le janojoeinniji ena caa canuhacha tei janonaa coarana jereriquicheein niqui, nete coaraeneriquicheein. ²³ Nii jana tabaaurute inara rai, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naaurureein. Nete nelatene, niritocuruhane jana acaauru esenetaain acaauru sachichene. ²⁴ Nacoaunein turuha urichaaunni acaihaniji cachanein nejanohanaane Cojoanona que turuhane banate, charijijieein teinti jeraneejoaain dede conaa jiacanone, saain coanojoeineein ne. Nii rijijieeinte saain coanojoeineein coitunojoiniha cureein inae nacoaunein turuhanune bana. ²⁵ Nete amuhanune ajiniha jauriaanejeein jataain canu que nererojoeaain canu que jaolecoorureein, caa ena cojoanona que nenacaauru cachaauru.

²⁶ Charijieein teinte nihalu Nohene bana ailu, nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoaunein turuha uhanu canu acaihaniji Cachanein nejanohanune Cojoanona que tihane bana.

²⁷ Coaracuche nachuhinti nii chaque nererojoeaeriin nelanaala, nisirihateein, lenoneein, acau cohin, naaonjoaauruhalu cachaauru bote cuhane enohin nichotiha Nohene cojoanona que turuhanereein tiaaine. Nii jana uha elo tabaine jaunte satiin ohacoaurelu.

²⁸ Nii rijijieein techu cha coacuelanaala raotojoeineein neein, acau cohin, lenoneein, netemulijiaain, namihaaneeo que necoreteein, niicha latei coreteein, neloheriteein, naaonjoaurelu cachaauru nihalu Lotone bana. ²⁹ Nii jana, Sodoma neseu ichaohane caje amuha Lotone janate, usi aina naluha asofere dede cajene jaun caaun satiin oorelu cachaauru. ³⁰ Nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoaunein turuha uhanu acaihaniji cachanein nejanohanaa nichaaunne Cojoanona que turuhane bana,” naain jetaote,

³¹ “Nii cojoanona bana inara loreri janori ichoae neeichene, jiaonriha jelaiha fauhin inara loreri caje inara rucuheli ranaa coaauquichene. Niheichu inara ocoana jana neeichene jana aihane, inara loreri asae caana coacuelanaala rauhijiriincha sorooche. ³² Nitohanihane jaun, niicha ratirii coaacane jaun aihalu Loto comasaine coacuhin nainaain ichaaoche.

³³ Aihane jaun rai rucuhaleeuru queecha coacuhin neite rai nichao itajereein. Jana nii rucuhale que coacuelanaala nichao rainuhachaque coacuhin neite nichotereein,” naain jetaote,

³⁴ “Nii airichaaanne cojanotiin banate, leinjiin eruhari cuhane niha cuureein coroatajai cachaauru. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate, ecu nedaa cureein leeocho. ³⁵ Jana coroatajai enecurute, ederi que chaelai tutuureein. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate ecu nedareein leeocho.

³⁶ Nii jana coroatajai quichaaaurute nocohana jana neeureein. Leinjiinte amanojoinereein, leeochoate ratirinojoinereein,” naane jana jetaote:

³⁷ “Chatoanai bana, chucha nitohanereinte Curuaanaa,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Inae ecu tihane banate coitucunojoinereein, canii setu que fauha uha ichotarine jana caje coaraain coitucunojoinihane rijijieein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

18

Joesio necha aansainein nena rai cacha coulurujiha autanane que parabola

¹ Coianteerilanaala Cana Coaunera bajaauruhane, Cana Coaunera bajaauruhane coina *parabola* que cuaain acaauru relaa Jesusone.

² Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti leinjiin neseu nihalu jetao leinjiin joesio cachaauru que suujua acatelanaala, niheichu Cana Coaunera batohane que casilanaala nena ne. ³ Nii jana jetao, nii neseu ichoae leinjiin autana. Nii autana jetaote, nii joesio rai leinjiin cacha nejeratenaja colurujiha cue. ⁴ Nii jana jetaote, carajaain nirijieein nere tonorana jerelanaala ne nii joesio. Nejetaote nii baiha: ‘Cachaauru que nihanatiin casuujua acateein, niheichu Cana Coaunera batocooaanne que casiin nihaaun niqui. ⁵ Nena raotojoein nihanune rohecaain, casuujua rohecaain sacuha caa autanane coataa naitoonjoa tonoraain ichareeun caihanihane coina,’ nae nii joesio. ⁶ Coaracuchenachuhinti, jataain necha aansainein nihane saijieein suujua coaraa nii joesione. ⁷ Nii jaunte nii amurijiriin, nii janijiin nii raauri, janotiinetojoein, jiichoonetojoein, naaonjoaain bajaebajeraauru cocoaeratenaa nainereein Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneinte carajaain cohacuruhane latelanaala enaacha acaauru cocoaeraterate. Nena laen inara caje bajaauru, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaanne, nacoaunein turuhanune reeintiaainacha canunein nihanune esenetaain caitoonjoa ichaaechajein neeururichaa cachaauru,” naain jetao acaauru relae Jesuso.

Roma rai coriqui bajaaurera aina fariseeocuru que parabola que cuaain cacha relaa Jesusone

⁹ Nii baiha jetaote, nii acaauruhacha cohachaaain niha nocoetiin leeochoauru que jaoleconacaauru rai jetao, acaauru ichaohacha que *parabola* que cuaain jetao: ¹⁰ “Coroatajai cacha jetaote, Teenforo asae cuhin Cana Coaunera bajaa cuure. Leinjiin jetaote, nechu jataain naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaerane. Jana leeocho jetaote fariseeone. ¹¹ Nii fariseeo jetaote, ‘Narihara Cana Coaunera ichoreniha ainacaauru tochaneein asijiautoneein, necha aansainein ichaohin, joereein ene canu sinijeranelanaala nena aina ichaohin, naaonjoaain nenihanu canune coreniha. Chaen nechu, naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera rijijieein neneun. ¹² Chaen nechu, jataain ii coitucuhanune esenetaaine coina, le semanacuru cuhane coroata

saain casuri couu lenone lanaala neein ii bajaee bajajeein, lechooncaain chaaelai raanu camijianeeo corenihane, rai lechoocani teein neeun ii raicha,' naain jetao Cana Coaunera bajaee chujuhequuin. ¹³ Nii jana nii naraaichuru cairichaeriuu coriqui bajaera jetaote, caje icharaaun neein necoeje caaun najabaracaain dede coaraelanaala jetao: 'Cairichaaajoaain cacoaraau osaaotohanune jaaura Cana Coaunera,' nae nalarijia faone faoneein.

¹⁴ Niritiin bajaane jaunte, inae que suujua acatiha Cana Coaunerane jana jelaiha nenajaun cauha cue nii naraaichuru cairichaa coriqui bajaera. Nete laen nii farisee que suujua acatene Cana Coaunera.

Nitohaneeinte nii leeochoaauru amurijiriin Cana Coaunera coitucutiin, itolere que nelaetoha nocoetiin nenacaaurute chaque nelatelanaala jaole-neein neeurureein. Jana rai nichao coitucuhin leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala nenacaaurute nelatein ranojoinecurureein," nae.

Canaanaihuru belaiha Jesosone

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Jesoso rene canaanaihuru turuaa uuruha acaauru mucuhane coinane jana jetaote, Jesoso rene turuanajaauruhane caohateeure aina nere- lanacaauru. ¹⁶ Nii jaun jetaote, nii aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

"Coa roerohecanajaachete canu rene turuuruheine nii canaanainuru. Jiaonriha canu rene turuuruha canaanaihurune caohateechenera. Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha caa canaanaihurune rijijieein nenacaauru rainein nena nera. ¹⁷ Esinaen rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Aihuruha caa canaanaihurune rijijieein canu raain neniha chunine, coatihua Cana Coaunera Cojoanona que nerihain," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jesoso aina iriha leinjiin cacha coriquihonane

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Leinjiin cocoinanacai jetaote, Jesoso aina iriha uhe. Nitohaneein rene turuhin jetaote:

"Caohachanejei cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa nainichaaunne coina," naain Jesoso caje bajaane jana jetaote;

¹⁹ "Chanuna 'caohachanejei cacha relaera,' naain cacurujuateei. Leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeein ne," naain jetaote: ²⁰ "Inae rao- tojeein Moisesa aitoonjoan coitucuhi: 'Jiaonriha nejelau ene ii sinijer- anelanaala nena aina ichaohin neeine. Coa sonajaain jaoha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaun chuni cacha coacuhin, casaje que ereein niha. Chaen efojiaraauru que ii suujua acateein acaauru coitu- cuhin neeun,' naane coitucuhi," naa rai Jesosone jaun jetaote:

²¹ "Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain neeun," naain tonoraai nii cocoinanacaine jaun jetaote:

²² "Aihachuhisi niqui. Nete jaiti lanajejen leinjiin tonoraain ichaaine coina. Jitariin nii iicha sirii rucuhele que necoreteein, cairicheihuru rai jitariin nii coriqui chaluu. Nii banate dedeeu ichaonaa caohacha que ichaonaa naineriquuin. Nitohaneein ichaaine baiha canu aina uu," nae jetao rai Jesoso.

²³ Nejetaote niritoha rai Jesosone jaun, jataain inaderae nii cacha jataain coriquihocane jaun.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaoa leinjiin coriquihonane. ²⁵Nii Cana Coaunera Coajoanonaa que ichaaoruha coriquihonacaaurune coina caaintaane fautaain caantarihei leinjiin camecho rai oco jachu cuhane situhane coina,” nae jetao inaderaa nii coriquihonane coaraain Jesoso.

²⁶ Nii jaun jetaote:

“Nitohanihane nichotena nainerinaain chuni,” naain caje bajaauruha ecu neein aonajeeunrerane jaun jetaote,

²⁷ “Nii caaintatiin cachaauruhacha coarai, coatiha Cana Coaunera rai caaintajehita,” naa Jesosone jaun jetaote,

²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Esinae rauhijiriin chunocoha, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichao-hane coina, rai loreri, rai sinijera, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai fojjaraauru, naaonjoin ratirichate, ³⁰jataain nii amuritoheriin caa chauratane que sirii, nii choae tacaain nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa que chariji bana nitajenaachara ichaonaa siricheeincha,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Orichaainne bihane nichatasatiha Jesosone
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Nii baiha jetaote, jelai nii lechoonca coroatajaain niicha cocoinaauri cotijiaain jetao: “Enate laen Jerosaleeun cuhacache, cuu nii acaihaniji Cachanein nejanohanaa nichaanne que aitiin laenacuruhalu satiin *profetacurune* nainaanune coina.

³² Nitohaneente nejelau ataneu nenacaauru estaraanjerooru bijihu canu teurureein nechu jataain cacotaiha baasoneein caeteein, canu nocoeje chanuhin, canu colunein, naaonjoaauruhane coina. ³³Nitohanein canu teinte, enuha que canu faohacuruhane baiha canu ateinaa cuurureein. Nena nichata janohane cuhane nacoaunein ichanaareunni,” nae jetao niicha cocoinaauri rai Jesoso.

³⁴ Nii niritoha acaauru raine jana jetaote, nii naitoonjoan aonacuruhane saijieein esenetana nainecurene.

Jericoo leinjiin maosa rautaa Jesosone
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Niritohane baiha jelai caje amuhin Jericoo turue lalajeein cuujiha Jesosone jana jetaote, bero cuhane lauhequiin coriqui bajaa niha leinjiin maosane jaun jetao, ³⁶ arajiin situha cachane aonaain jetao: “Chaauruna toon situha cue,” naain bajaane jana jetaote: ³⁷“Nasarete cocoaicha Jesosote sacuureraaura cachaauru aina situha cuera,” naain beeuruhane jaun jetao: ³⁸“Atiin nohane cairichaaajoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” naa ehequiin nii maosane jaun jetao, ³⁹ niritohane caohateure sitonaane coina nii ichohaichaniha cunacaauru. Nejetaote, acaauru ere tonoraelanaala jeelai amuritoheriin ehequiin jetao:

“Atiin nohane cairichaaajoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” nae jetao nii maosa.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, ecu inacuhin raerateein jetao inaen rohan nichuutaane jana jetao:

⁴¹ “Chate jereita,” naain caje bajaa Jesosone jana jetao:

“Canota rautaaenene jereeurra Curuaanaa,” naain tonoraa nii maosane jaun jetaote,

⁴² “Saan ai. Esinae rauhijiriin quesenetaaine jaunte inae maosaneeine caje nerautaacha,” nae jetao rai Jesuso.

⁴³ Niritoha rai Jesusone rijieoritiin maosanihane caje inae conoha rai notane jaun jetaote, Cana Coaunera corojeein Jesuso sacue nii maosa.

Nitohanein nii maosa rautaane jana, ecu neein coarajeuerera cachaauru netonai jetaote, satiin Cana Coaunera corojeein rachoojoeure.

19

Saqueeo loreri asae cuha Jesusone

¹ Jericoo turuhin jetaote, nii Jerico nese cataaun situha cue jetao Jesuso. ² Nii jana jetaote, ecu ichoae leinjiin cache, naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin nenea, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera curuaanaanein nenea coriquihona Saqueeo. ³ Aca jetaote, jataain Jesuso coitucunaa jerihane jaun coana jere niqii. Nejetaote, jataain araacha cachane jaun coana nainesine Saqueeo, leeochoaauru fautaain ecoainijihane jaun. ⁴ Nii jaun jetaote, coana nainihane coina soroneein najiniha cuhin jetao situha curichaaain nii Jesusone jaaun nenea leinjiin enuha que iniin jetao cohaca cue. ⁵ Nii jana jetaote, nii iniin cohacane jaan nenea enuha asae situha cuhane jaun, jabatoroaain coaraain jetao:

“Saqueeo, chajaain soroneein niilai caje fauha uu. Enenene ii loreri asae nesurureeunni,” naa rai Jesusone jaun jetaote, ⁶ soroneein nii enuha caje fauhin jetao, corojeein rai loreri asae Jesuso amae jetao nii Saqueeo. ⁷ Nii coaraain jetaote: “Chanuna jataain osaaona niha taa cachane coitucuhane saijieein rai loreri asae aina nesuruha cue,” naain jetao Jesuso que ereeure ecu satiin neein coarajeuerera cachaauru. ⁸ Niritiin Jesuso que ereeuruhane jana jetaote, nichaauraain jetao:

“Aonaan Curuaanaa. Jitariin quiiha sirii rucuhelene leruhin tereunni cairichaaihuru rai. Chaen nechu chaelai que chuni basijiauhin nihanune, jana saain jelai amuritoheriin cainareeunnicha,” nae jetao Jesuso rai nii Saqueeo.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Caa cache netonai inara rijijieein, Abaraaun nefoerateneein nihane jaunte, enene caa rai loreri asae turue jianacoon osa caje mitaeranura.

¹⁰ Nii acaihaniji cachanein nejanohanaa nichaaunnena, caa chauratane que turuun, nii jaolecohichene jaan cachaauru nitajenaa neein nenacaauru ariin, acaauru ichoterateein raanune coina,” nae jetao rai Jesuso.

Coriqui raaurera cachaauru que parabola que cuaain cachaauru relae Jesusone

(Mt 25.14-30)

¹¹ Niritoha Jesusone jana, ecu neein aonajeeuruha cachaaurune jaun jetaote, acaauru relae *parabola* que. Inae Jerosaleen rohan nichuuntaauruhane jaun, “Inae jerihane turuhelalajiha Cana Coaunera Cojoanonaara,” naain coaacuruhane jaun jetao acaauru rai:

¹² “Coaracuche jetao nihalu leinjiin cache *rey* araainein nenaane. Nii cache jetaote, *rey* inein cocoinaauruhane coina jetao coriaji atane cue, inae *rey* inein cocoinaauruhane jana jelaiha natane que cauha uhane coina.

¹³ Inae amuhane rai jetaote, lechooncaain rai letonocuru cotijiae, acaauru nainein jequuin coriqui chaluhane coina. Nitohanein acaauru cotijiaain

coriqui chaluhi jetaote: ‘Caa coriqui aina amihaneuche turuhanune reentiaaincha,’ naain ratirinajae.

¹⁴ Nejetaote, jataain que nererojoeccaure nii natane que nenacaauru cachaauru. Nii jaun jetaote, caaijie acaauru ere beranu que leinjin letoaare ‘Coatiha canacaanu curuaanaa *rey* ineein niha caa cachane jehacaanuta,’ naa cuhane coina.

¹⁵ Nejetaote nitohanein nere bera letoaauruha caaijene sajieein, *rey* ineein cocoaanaauruhane jaun, *rey* ineein jelaiha natane que turuha uhe.

Inae nenajaun turuhin jetaote, nii letonocuru coriqui teein ratirihane jaanru cotiharate, ‘Inaonjoaincha canu coriqui joocure le cacha cachaauruta,’ naain coitucuhane coina.

¹⁶ Nii jana nii niicha cotiharatei ichoaichaniha rene turunaa jetaote: ‘Curuaanaa lechoonca saneeinte nefae ii coriqui,’ naa turuhinne jaun jetaote; ¹⁷ ‘Saan. Aihane jaun iite jataain caohati canu cachanein neei. Inae acaihaniji que caohacha ichaai caa coroatajaji coriqui ainane jaunne, lechooncai nese coaranu que coberenadoroneein chetereunnicha,’ nae rai nii *rey*. ¹⁸ Nii jana leeocho jetaote: ‘Curuaanaa, saoqui saainte nefae ii coriqui,’ naa turuhinne jana jetaote, ¹⁹ jerichanetoojeein: ‘Saan. Aihane jaun saoqui nese coaranu que coberenadoroneeinte neriquincha,’ nae jetao rai.

²⁰⁻²¹ Nii jana leeocho jetaote: ‘Curuaanaa, nocoa ii coriqui. Jataain necha aansai cacha neeine jaunne ii coasiha, cajione que conajaain cau rucujueun. Chaen chaelai teneeine nihanatiin, enaacha temunojoi taain raain, naaonjoain neeine coitucuhanune jaun,’ naane jaun jetaote; ²² ‘Ichaajenihanete ii erecha que necouluruhequi canu cacha baaso. Chanuna chaen, nii chaelai tihanune que airijiin, enaacha temunojoi taain, raain, naaonjoaanune coitucuhi raotojooeein inatiin, ²³ baanco cuhane nii canu coriqui tiha cueneei, canu loreri asae turuhanune, jelai amuritheriin carai cainaainerichaae,’ naain jetao, ²⁴ nii ecu nenacaauru rai: ‘Caje nii coriqui ruluhin, nii lechoonca saneein faera rai teuchera,’ naane jana jetaote: ²⁵ ‘Curuaanaa, chanuna inae lechoonca saneein jelai amurijiriin siriha natiin nacoaanein tenacare raita,’ naaunruha raine jaun jetaote: ²⁶ ‘Inae inara rai aitocaaun, jataain siricha raite jeelai amuritoeeiin terareein. Jana sirihei cajete, coroatajajeein sirihane nihanatiin jitariin caje ruluherareein,’ naain jetaote: ²⁷ ‘Chajaain chaen nii *rey* ineein nihanune jerelanaala caque nejeratenacaauru uhaain cau canotaracaa teein sohin jaonajaauche,’ nae jetao nii *rey*,” naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Jerosaleen cuha Jesosone (Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Niritohane baiha jetaote, Jerosaleen cunajaun, ²⁹ nii Jerosaleen rohan ichuunejeein nenea ichtatane ucuuno Olibo neeonjoain neein niicha curuateeuri rohan nenea Betafajee, Betania, naaonjoainu turuhin jetaote, coroatajaain aina nerelanacaauru rai:

³⁰ “Chajaain taa cana ajiniha nenea neseeu cunichuche. Ecute cositenojonein teequi leinjin boro chabana cacha amunajaniheine eruriquichein. Chaen cajiha carai cosi rutuhin uhaauche. ³¹ Inae uhaaichene jana, ‘Chanuna nii boro cosi rutuhin amaaiche,’ naa chunine, ‘Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesoso.

³² Niritiin acaauru letoaa Jesusone jana, nii neseu cuuruhane jaun jetaote, nii acaauru rai aithane rijijieein nii boro eruha cuure nii aina nere-lanacaauru. ³³ Nitohaneein ecu turuhin, nii boro cosi rutuhajeeuruhane jana jetaote:

“Chanute nii boro cosi rutuhicheta,” naa acaauru rai nerorane jaun jetao:

³⁴ “Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,” naaure jetao rai.

³⁵ Nitohaneein cosi rutuhin jetaote, nii boro ichoae rai cajione teein jetao, Jesoso rene amaaure nichoae nelauriaain cuhane caina. ³⁶ Nitohaneein nii boro amaain Jesoso rene turuaauruhane jana jetaote, nichoae nelauriaain raotojoeein cuujiha Jesusone jana jetao, najiniha bero cuhane rai cajione marirjiacoaure cachaauru.

³⁷ Inae Olibo neenjoain bichatane ucuuno fauque cuujiha Jesusone jana jetaote, itolere cojoaelanaacojoai ichanajaaoncane coaranajaaoncuhane jaun jetao, cojioriin Cana Coanera coroaecure satiin nii sacuurera cachaauru.

³⁸ “Raotojoein turuhine aca neein nena rijijieein cocoinaain Cana Coanera letono Reycha. Dedeeu raotojoein nihacachene caina icharanein nihane coitucuhin Cana Coanera coroaecuruhine cachaauru,” naauruha cachaaurune jana jetaote:

³⁹ “Cacha relaera, toon ii sacuurera cachaauru rai aitoote, toritocuruhane jianecurumiincha,” naauruha nii cachaauru jana cunacaauru fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

⁴⁰ “Esinæ rauhijiriine aitoonra. Toritocuruhane caje inauheneecha nee-ruhanete, cojiorichurureein caa ajerichurura,” naain jetao tonoranajae Jesoso.

⁴¹ Inae Jerosaleen rohan nichuutane jaun, inae inanacaa nii Jerosaleenne coaraane jaun jetaote, ecu nenacaauru cachaauru coreniha chanaain jetao:

⁴² “Bajiaana chuhinti caa janonaa cuhane jianacoon inara mitaeraanu que cau turuhanune coitucuhin neneeiche. Nete quesenetaain canunein niha-nune coitucuhin coarana naineneeiche. ⁴³ Nitohaneeeichene jaunte, inaan nereein itolere neein inara curuhacaain inara corihateein, inara mucuhin niha nii nejerateein neeiche jaa cojoanonaara. ⁴⁴ Caa inara nese fejeeinte itajeein, inara cocoaichucuru soajjeein jaoha cuurureeincha. Coatiha nerinaain leinjiiniji ajeri ita choae teein ichanohita. Inara ichoterateein, jianacoon inara mitaeraanu que turuha uhanu inara Coauneraneinne jana canu esenetaain cacoitucunaa jereneeichene corenihara,” nae jetao inaderaain Jesoso.

*Teenforo couluuoca Jesusone
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)*

⁴⁵ Inae Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asae enohin, ecu necoretihā nenacaauru sitaain jetao:

⁴⁶ “Cana Coanera Quiricha inoansi cuhanete aite: ‘Canu lorerite nasae neein canu bajae bajaacuruhane jaan colohérine,’ naain. Nete necha aansai asijiaautooru ucuhanein teeiche inarara,” nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

⁴⁷ Nitohaneein cojoanoonetojoein Teenforo asae cuhin cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nechū jataain sohin jaauruhane jaa lera ariha jetao, cuhin coaracure saseredote curuanaacuru, Cana Coanera naitoonjoa que cacha relaaureraauru, nii nese curuaanaacuru, naaonjoainuri. ⁴⁸ Nejetaote, nii chatohanein teeuruhane jaan lera erusichurene, satiin cachaauru jataain nii acaauru relaane jaa rautatiin aonajeeunruhane jaun.

20

*Nitohanai ichaane coina cocoainain letononiha Jesusone
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)*

¹ Teenforo asaae nosa caje nichoteeurichaaain cachaaurune beebjeein, acaauru relaa Jesusone jana jetaote, turuha cuure saseredotecuru curu- aanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaureraauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri. ² Nitohanein turuhin jetaote:

“Chatohanai cocoainanacaineeina neei catohanai ichaaine coina. Chate catohanai ichaaine coina ii cocoainain ii letoaain neta,” naauruhane jaun jetaote:

³ “Saana. Canuhetonaina inara caje leinjiin erenea bajareeun catoon- raachene coina. ⁴ Cha Joaan letoaain nelu cachaauru baotisaain cachaauru coujunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoaenihanena, cachaau- ruhachana letoaain nihalu,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁵ ecu inauheneeicha aonajeein jetao: “ ‘Cana Coaunera letononeeinte ailu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaain tonoraain neneichelu,’ nareein. ⁶ Niheichu, ‘Cachaauru letononeeinte ailu,’ nanaa nainihaacache. Niri- tocoaachenete ajeri que cana bодоосии cana sohin cana atinaaurureein cachaauru, satiiin Cana Coaunera letononeein aihalu Joanne esenetaau- ruhalune jaun,” naain jetao, ecu nejesinajeein ita rai ereerejeeuruhane baiha jetao: ⁷ “Coatiha coitucuhaacaanu. Chachainti cacha baotisaain coujunacatiha Joanne coina letoaain neluta,” naure jetao.

⁸ Nii jaun jetaote:

“Niheichu canuhetonai nihanatiin ‘Naaonjoainte canu cocoainain ni- hane ainane, caa catohanai ichaauru,’ naain benaa nainihaaun inara raita,” naain jetao acaauru tonorae Jesuso.

*Necha aansaineein ichaonacaauru ocoana beraichacuru que parabola que
cuaain cachaauru relaa Jesusone
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)*

⁹ Niritohane baiha jetaote, necha aansaineein ichaonacaauru ocoana beraihurera que *parabola* que cuaain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, leinjiin ocoana sirihane jaun jetao, que amihanenacaauru rai teein ratiriin jetao, coriajai ataneu cue, latihane naineein rainein nena letoaauruha raine coina.

¹⁰ Nitohanein teein ratiriin jetaote, inaan tainaca que tihane jana jetao, leinjiin letono letoae, nii amihanenacaauru caje rainein niha nii ocoanane coreniha que banihateein niicha taihuri bajaa cuhane coina. Ne jetaote, nii cha telanaala faojoaain sohin jelaiha letoaaure. ¹¹ Nii jaun jetaote, nacoaunein leecha letono letoaa nii ocoana erorane jana jetao, nocoje chanuhin faojoaain sohin, cha colane acaentonai letoaaure. ¹² Nii jana coaiteen leecha letono letoaa jana jetaote, jataain cunaitaain jelai caje acaentonai sitaure nii ocoana que amihanenacaauru.

¹³ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun. Satononejeein caa jataain jereein canuhacha belaa canu calaohi letoaanunete ne. Quete laen acanein nihane coitucuhin raotojoein raain nere tonoraaurureein,’ nae nii atane erora.

¹⁴ Nejetaote niritiin nii rai calaohi letoaa jana jetao, cuujihane jana coariin: ‘Taate caa atane erora calaohi ne. Acate inae oha rai inacane bana, caa itolere que banijiaain nena rareeinha. Coanete mucuhin sohin jaohacachete cana rainein nedaaine caa iolere que banijiaain nenaara,’

naain ita caje bajaacoaain jetao, ¹⁵ nii ocoana caje amaain sohin jaaore nii ocoana que amihanenacaauru.

Nitohanihane jaun, tonaquiche jana nii que inara. Chatohaneeicha acaauru tereein nii ocoana erora, nii rai calaohi mucuhin sohin jaaoruhane jaun. ¹⁶ Raajenihane uhin inacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leeochoaauru rai nii ocoana teriha nii ocoana erora,” naain jetao *parabola* que cuain cachaauru rai ereerejeein relanajaan Jesoso.

Nii jana jetaote:

“Jiaonriha icharaa nitohaninera,” naaure jetao nii cachaauru.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru coarajeein jetao:

“Chaquena jana chaen, Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane: ‘Nii jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite jauriaanejeein loreri nunuheenein ichanohineein niha cureeincha,’ nae.

¹⁸ Aihana jaun chunocoha nii ajeri ichoae comoite, nichaluchaluriha cureein. Jana chunucoha ichoae comoha nii ajerinete jitohitoreein,” naain jetao be cachaauru rai Jesoso.

¹⁹ Niritiin acaauru que cuain, cachaauru relaa Jesosone que nainacuruhane jaun jetaote, nii rijieeoritiin mucueratenaa jerecure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureaauru. Nejetaote chatohaneein tenaa nainecurene cachaauru coasichuruhane jaun.

Jesoso mucuuruhane jaan lera ariha Roma curuaanaa rai coriqui teeuruhane bajaauruhane

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Nitohanein sohin jaonaa jerecuruhane jaun jetaote, acaauru letono letoaaure, belaicha cacha rijijieein turuhin Jesoso caje chaelai erenaa bajaauruhane jana, tonaain acaauru tonoraane nohanein colurujueeuruha coberenadoro raine caina. ²¹ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Cacha relaera, nii aitiin cachaauru relaine jaane esinae rauhijiriin chuni que suujuelanaala, satiin cachaauru rai jerichanetojoeein aitohine coitucuhacaanu. Iite esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane caina aitiin cachaauru relai. ²² Nitohanihane jaunne ii caje bajaa uhacaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaa enferadoro rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune,” naain jetao Jesoso caje bajaare.

²³ Nii jaun jetaote, nechujataain baasoneein coacuhin que iriha aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

²⁴ “Saan. Canu que leinjiin nii coretequichene jaan coriqui coarateeuche,” naane jana, que nii coriqui coarateeuruhane jana coaraain jetaote: “Cha cojunaca caa, ecu laenanohineein curuaa siriin,” naa Jesosone jaun jetaote: “Enferadoro rai,” naauruhane jaun jetao: ²⁵ “Aihane jaun chujian- caa enferadoro rainein nena teeuche enferadoro raicha. Jana Cana Coaunera rainein nena teeuche Cana Coaunera raicha,” nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

²⁶ Niritoha satiin cachaauru notaracaae Jesosone jaun jetaote, nii chatohanein mucuhin teeuruhane jaa lera eruurenihane jaun jetao, ecuhacha cojoelatiin inauheneecha neeure nii saseredotecuru letonocuru, niritiin acaauru tonoraane jaun.

Chatohaniha cacha inae oo caje ichanaane

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Nii baiha jetaote, Jesoso coaraa cuure nii ohane baiha jerichanejeein jaberoco rijijieein niha cacha suujuene esenetaaauruhi sadosseeocuru. Nitohanein cuhin rene turuhin jetaote:

28 “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nesiriateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii autana raain aina canaanai siriha rai ocoalane coina. Nitohaneein nii autana aina canaanai siriha nii ocoalane, aca siricha rijijieein nii onaa calaohineein niha nii canaanaine coina. 29 Nii janate ita nejera nejesinaneein caaunsineein neeure cachaauru. Jauriaanejeein acaauru inanate, leinjiin ene aina nesirihateein, nii leinjiin niji canaanai sirilanaala ohe. 30-31 Nii janate neeuruha coroatajaain rai nejeraaurune jaun, oha coaiteen nii nihanane jaun nii ene rae nii rai nejera. Nii rijijieein techu satiin nii ene raure acaauru ocoalacuru itolere bana oorua acaauru inanacurune jaun. Nete leinjiin niji canaanai sirilanaala oore nii caaunsineeuri ita nejeraauru. 32 Nii janate inae oohe nii ene netonai.

33 Aihane jaun chariji comasineein jana nereein nii ene, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaaoruhane bana, caaunsineeuri ita nejeraauru aina nisiriatalune jaun,” naain jetao Jesoso caje bajaure nii sadosocuru.

34 Niritiin caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Caa chauratane que nenacaauru quichaauru, enecuru, naonjoainurite nisiriateein naonjoaunre. 35 Nete laen inae ooruhane baiha oo caje ichanaain Cana Coaunera rene turuhenuhuru quichaauru, enecuru, naonjoainuri inae oo caje ichanacuruhane nisirihateeurenereein, 36 onaa inaaureniha anjeraaurune rijijieein neeurichaaanne jaun. Chaen techu Cana Coaunera Calaohineein neeurureein acaauru ichateein nerichaain Cana Coaunerane jaun. 37 Jerichanejeein techu ohane baiha ichanaain neeuruha onacaaurune que laenaain coitucuerateein nelu cana que Moisesa, nii nuna laaojoiiri iihani netiin Cana Coaunera aina irihane bana, ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri Coaunera, inara Coaunera neein neeun,’ naalu Cana Coaunera Moisesa raine jaun. 38 Aihane jaun coatiha ichaonacaauruhacha Coaunera neein nihei Cana Coaunera, onacaauru nihanatiin rai ichaohin neeuruhane jaun,” naain jetao sadosocuru tonorae Jesoso.

39 Niritoha sadosocuru rai Jesosone jana jetaote:

“Jataain cohatiinte acaauru rai aitoihica cacha relaera,” naaure jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureerauru tabaauru, acaauru laen oo caje ichanaa cachane esenetaauruhane jaun.

40 Niritoha acaauru rai Jesosone jaun jetaote, inae nenacaen caje chatohanai bajaanaa nainecurene.

*“Cha caje nefoeratenaane Mesihasi,” naain baja Jesosone
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

41 Nii jana jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaaniha canaacha cohajei Mesihazine jaun, Rabiri amurijiriin nenea naineniha beeiche. 42 Inasiina raajenihane, quiricha Salmo cuhane:

‘Cana Coaunerate,
Canu Curuaana Mesihasi rai:
“Cau carohan

canu raotono nichajai que
nelauriaain coarajeuna,

43 nii iniha nejeratenaacaauru amuritiin,
ii bijihu tenajaanune reentiaicha,”

naa Cana Coaunera, Canu Curuaana Mesihasi raicha,’ naain raajenihane Salmo cuhane bihalu Rabiri inatiin. Chanuna Rabiri amurijiriin nenea nainenere Mesihasi. 44 Inasiinna jana chaen amurijiriin nenea naineniha

Mesihazine saijieein nii Rabiri netonai, ‘Canu Curuaanaa,’ naain Mesihasi nichaauinne curuaatihalu natiin,” naain jetao bajaee Jesoso.

Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaunera biha Jesosone
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Niritohane jana satiin ecu neein aonajeeuruha cachaaurune jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: ⁴⁶ “Caohachaain necohalajiin neeuuche, caa Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaauneraauru que. Acaaurute acaauru que suujua acatenā nainiha cachane jaan cocoaione jiaain, itolere coitucueraneein, caohachaain niha nocoetocuruhane jaun, chunijihu nenaanaja cataaun nihanatiin, acaauru que suujua acateein niha satiin cachaaurune jereein neeure. Chaen techu, sinacoca asae nelauriaauruha jataain nelatenacaaurune jaan rori caohacha janijiin, nichoae ichoaichaniha nelauriaaure. Chaen techu ichoaichaniha nelaurianana jaan janijiin, lenone rohan nelaurihaain lenonecure. ⁴⁷ Chaen techu cairichei autanaauru caje acaauru lorerichuru nihanatiin ruluhiin naaonjoaaurune. Nii choae tacaain techu nitohaneeuruhane jaun, jataain nohaniha Cana Coaunera coitucueraniha nocoetocuruha itolere amurijiriine jaun, satiin notaracaae Cana Coaunera bajaauruhane carajaain bajaure. Nitohaneeuruhane jaunte leeochoauru osaonacaauru cachaauru amurijiriin, jataain caseteco tabai coaraa cuurureein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

21

Acaihaniji ichaaojihane jaanu coriqui tiha cairichei autanane
(Mr 12.41-44)

¹ Niritiin Teenforo asae coriqui coreniha Cana Coauneraacha icharatenohi amihanenaa ichacuruhane coina curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana, ecu coarajenajaa Jesosone jana jetaote, ² leinjiin autana jataain cairicheinejeein nena netonai coroatajajeein jataain coretelanaala nena coriqui te, ³ jataain teeuruha leeochoaurune fautaaine jaun jetaote:

“Esinæ rauhijiriine aitoon inara rai. Caa cairichei autanate, leeochoauru amuritoheriin coriqui te. ⁴ Satiin caa leeochoaurute nechu jataain inae acaauru rai cauteecha teure. Jana caa autanate, jataain cairicheinejiha natiin jitariin acaihaniji ichaaojihane jaanu te,” nae jetao Jesoso.

Nitajerichaain Teenforone biha Jesosone
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Nii jana jetaote, caohatiin ajeri caje ichanohiniha Teenforone coaraain, jataain caohatiin inanacaane coina, nasaae itolere niicha teuri coaraain jetao que ereerejeeure cachaauru. Nii jana jetaote acaauru rai:

⁶ “Caa ena ajeri caje caohatiin ichanohineein inaraacha coarajeite, inae ecu tihane bana fejeein itajenojoinereein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nerichaain cojoelanaacojoaine biha Jesosone
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Niritohane jaun jetaote:

“Caha relaera, chabanacha aicheein nii chaitoonjoan. Chatohanai cojoelanaacojoaicha inae que turuhelalajihane jana coararichaanuhin,” naain jetao caje bajaure.

⁸ Nii jaun jetaote: “Caohachaain nainaain necohalajiin neeuuche, inara coritaa chunine coataara. Inae nerichaain arajii canu niha nocoetiin inara coritaeraanuurura. Tabaaurute: ‘Canune acaneeunra,’ naaurureein. Jana tabaaurute: ‘Inae taolu caitoonjoa cojoanonaa que nihacachera,’ naauruha

inara raine, jiaonriha esenetaain sacunajaachenera. ⁹ Jiaonrihachu nesinaneein ita sohin neeuruha satiin chauratane que nenacaauru cachaaurune coitucuhin neeichene nihanatiin nesoonetohichenera. Nitohaneente jaiti nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha aicheeincha. Nete nitohanihane nihanatiin jaiti cana janonaa satono que turuheneereincha,” nae jetao Jesoso.

¹⁰ Niritiin jetaote: “Leeocha atane que ichaonacaauru cachaaurute, lauriu ichaonacaauru cachaauru aina ita cotaiha cuurureein. Jana leinjiin atane que ichaonacaauru cachaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina ita soorureein. ¹¹ Nii janate itolere cana rai chauratane sacuritaain niha cureein jataain mijiaineein carora, mijitena, cunai, naajoainuri. Nii jana dede quete jataain coasinaacojoai coaraain, cojoelanacojoai coaraa cuurureein cachaaurura.

¹² Nete nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha, inara rohecaain inara mucuhin sinacoca asae inara amain, curuaanaacuru, chaen coberenadorocuru, naaonjoainuri acatiha inara tein inara cairichaaain caresero cuhane inara enohaa cuurureein canu ere tonoraera neeichene corenihara. ¹³ Nitohaneein inara teeuruhane banate, canu nichaaunne coitucuerateriquicheein cachaauru quera. ¹⁴ Jiaonriha, ‘Tonaainera erereunta,’ naain inara jabereco coreniha ereeichene jaanu que coacuhin cuhiche inara amaauruhanene. ¹⁵ Canune jataain nainaan ecu ereeichene jaanu tereunni inara raicha. Nii bana nii tonaain inara tonoracuruhane jaanu coitucuhin neeururihaain nii inara aina nejeratenacaauruta. ¹⁶⁻¹⁷ Nete laen inara cairichaeriin inara cotaairiin nenacaauru coroatajaniha cuurureein nechu jataain inara cairichaa, inara inacaauru, inara nejerauru, inara araachuru, inaraacha belaihuri, naaonjoainuricha. Nitohaneente inara tabaauru sohin jaooha cuurureein. Satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute Canu ere tonoraera neeichene coreniha inara que nererojoe-caeriin, inara cairichaeriin, inara cotaairiin, naaonjoaain neeurureeincha. ¹⁸ Nete nii leinjiiniji inara couturiji nihanatiin nitajenereein. ¹⁹ Nii jaun caohachaain laraajiin nii inara suujua corelanaala, raotojoein neechete nii caje nichotenaa nainequiche.

²⁰ Inae Jerosaleen curuhacaain neeuruha soondaroorune coaraqichene, inae nitajerichaaanne cojoanonaa que turuhane que nainacuche. ²¹ Inae nitohaneeuruhane coaraqichene, Jodea nenacaauru naain ichtane ucunou chuhin sorooruhine. Jana Jerosaleen nenacaauru, nii nese caje coriaae amuurumiiincha. Jana chunocoha rai nocoana jana nihane jana nitohanihane, jiaonriha jelaiha nii neseu turuha cunaa coaaucaanera.

²² Inaen nitohanihane coina, niritiin inoanlu quiricha inoansi cuhane satiin laenacuruhane jaa cojoanonaa nainaan coina jataain caseteco tabai niha curichaaaine jaunra. ²³ Jataainte cairichaojoaa cuurureein nii cojoanonaa bana ausirineein nenacaauru enecurura, chaen sisiajeein canaanai siriin nenacaauru, naaonjoainuricha. Nitohaneente caseteco tabai coaraa cuurureein nii Jodea batane que nenea aina Jerosaleen ichaonacaauru cachaaurura. ²⁴ Tabaaurute sabere que sohin jaonjoiniha cuureeincha. Jana tabaaurute mucunojoinnein corihaji ataneuru amanojoiniha cuurureein. Nitohaneente Cana Coanera coitucuhichuru, nii Jerosaleen nenacaauru itajiha cuurureein caohatenojoiniha nitohanei ichacuruhane jaan que turuhanereein tihaaincha,” nae jetao aina nerenanacaauru rai Jesoso.

Nacooauneein turuha urichaaunni Canu cachaneein nejanohanaa nichaaunne
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Niritiin jetaote “Enoto, atene, arasiije, naaonjoainuri quete cojunacateein coaratenojoinereeincha. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute, nesooniha cuurureein, ‘Naaonjoanne jaunte caa aicha’ naain coitucureenihane jana jataain tonihaca coasinacaain fichafichanaa cucuanane coaraaincha. ²⁶ Nitohanihane janate inae nitajerichaain cana rai chauratanene coaracuruhane jaun, coasinacaun acunoha cuurureein cachaauru. Dedeeu nenacaauru netonaite jataain nerurujuaa cuurureein. ²⁷ Nii janate jataain nelateein itolere ichana nainichaaunne coarateein turuha uuhanu Canu Cachaneein nejanohanaaneein dede sacari jana uuhinne coaraa cuurureein cachaauru. ²⁸ Inae nitohanihane nunuhetihane jana, nii chaque tonajelanaala neeuche, inae inara que nejeratenacaauru caje nichoteriquicheeinine coitucuhichene jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁹ Acaauru rai niritiin jetaote, nechu jataain nainacuruhane jaanu que jetao: “Coaracuchena chuhinti *iquera* aina joaenreein enuhacuru, satiin neroeeca nalone baiha ³⁰ nacoaauneein omaroha nalone, inae elohena que turunaa jerihane que nainaquichene. ³¹ Nii rijijieein techu inae caa caitoonjoan cojoanonaa que tihane bana, inae coaraqichene, nichuuntaa Cana Coaunera Cojoanonaaane que nainariquicheeincha.

³² Esinae rauhijiriinte jaiti ooreniha caa ena nenacaauru cachaaurune jana, satiin situha cureein caa caitoonjoan. ³³ Dede, chauratane, naaonjoainurite nitajiha cuurureein. Nete laen caa caitoonjoan leinjiiniji nitajelanaala satiin aitocoaaunne rijijieein aihane rai ne.

³⁴ Aihane jaun caohachaain necohalajiin, nii cajihaneein inara suujua coacuelanaala, nii ajelanaala, nii inara ichaohacha que nererojoe-caeriin neeichene jianein neeuche, inae nii cojoanonaa que tihane bana, ujua cuhane foroa chaelaine rijijieein inara foratiaa nii cojoanonaaane coataa. ³⁵ Itolere sacuritaain caa chauratane que nenacaauru cachaauru ichoaate naluha cureein nitohanai. ³⁶ Aihane jaun letona jatoroaain itolere cojoanonaa bana Cana Coaunera bajaaebajajeein neeuche. Aihate caa caitoonjoan tocoaneein situhane bana, caje nichoteein, nii acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne acatiha raotojoein turunaa nainequiche inara,” nae jetao caje bajaauruhane jaun aina nerelanacaauru rai Jesoso.

³⁷ Nitohanein jetaote, jiichoonihane Teenforo asae cachaauru relaan, inae nocohecane jana Oliboneein niicha curuaateuri ichtatane ucuuno cuhin nihane nesururejetelu Jesoso. ³⁸ Nitohanein jetaote, janohetiin Teenforo asae cuhin, acaauru relaa Jesusone aonaa curejetucurelu satiin cachaauru.

22

Jesoso mucuuruhane cointa ita suujua tacaauruhane
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Inae jorerera colane faan quihuruhane jaa cojoanonaa Fasocaa beseta catainaane jana jetaote, ² Jesoso sohin joerateeuruhane cointa jetao, “Chatohanein ichanaareta,” naain coaacure saseredotecuru curuaanaauru aina Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaauru. Nabana raajenihane mucuhin sohin jaaoruhane, chatohanein acaauru teeuruha cachaaurune que necasacuruhane jaun.

³ Nitohanein inaan sohin jaaoruhane cointa que nocousuujuaruhane jana jetaote, nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote neein niicha curuaateuri suujua saruha Moconajaerane jaun jetao, ⁴ batirichuru curuaanaacuru, Teenforo curuaanaacuru, naaonjoainuri

coaraa cue: “Canune naaonjoaain inara rai naineeun, nii Jesuso mucuhinchene coina ecu inara turuaanunera,” naa acaauru raine coina.

⁵ Inae niritoha acaauru raine jaun jetaote, jataain coroajeein coretena jerecure. ⁶ Nii jaun jetaote, acaauru suujua rijitoojeein cachaauru colane naha Jesusone cojoae, ecu Jorioocuru bijihu Jesuso tihane coina Jodasi.

Cana Curuaanaa aina lenonecuruha afosotoorune
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Nii jana inae jorerera colane ichanohin faan quiin carenero narejeen sooruhane jaan beseta cojoanonaa Fasocoa que turuhane jaun jetaote,

⁸ Fedoro aina Joaan rai jetao:

“Chajaaain Fasocoa beseta cosonaina que canaacha quiine ichanihuchete que lenonichaachera,” naain jetao acaauru letoae Jesuso.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Chujian ichacaaunne jereeita,” naain jetao caje bajaare.

¹⁰ Nii jaun jetaote:

“Inaen cuhin nii neseu turuhichene janate, baichaje cuhane acau baabaachaain cujiha leinjiin cachane jana eruriquicheein. Chaen loreri asae enohane reentiaain sacuuchera. ¹¹ Chaen inae nii loreri asae turuhichene, nii loreri erora rai: “Taa cana relaeate, Chariji loreri asae nenaan ecuha cuhane, Fasocoa beseta cosonaina que lenonereeunni canu aina nere-lanacaauru ainata, naain ii caje bajaeratera,’ naauche. ¹² Niritocoichene janate, nii loreri coroata coarana ecuha seeonjoa siricha coaratereein inara que. Chaen inae nitohaneein inara que coaaratihane baiha, ecu sonaina lenonichaachene jaanu jelai rucuhecuchera,” naain jetao letoanajaen Jesuso.

¹³ Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitoha Jesusone rijijieein eru-ruhane jaun jetao, ecu tein Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonecuruhane jaanu jelai rucuhecure.

¹⁴ Inae nitohaneein enoalaauruhane jana jetaote turuhin, inae que lenonecuruhane jaan rijiu tihane jana, rai afosotooru aina rori ichoae nelauriaa lenonecuruhane coina Jesuso.

¹⁵ Nitohaneein rori ichoae nelauriaain jetaote: “Jataaine inara aina car-ijieein caa Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonena jerenajacoon osichaaunne ajiniha. ¹⁶ Coatiha laen caa baiha, inaen caa Fasocoa beseta bitoaain inara aina lenonerihaaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que tu-ruhanune reentiaain,” naain jetao, ¹⁷ curu cuhane, oba caje ichanohin bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai tein:

“Nocoo, inara nejesinajeein caa leruene leruuneein cooche. ¹⁸ Inae caa baiha nacoaauneein caa oba caje ichanohin bino corihaaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhanunereen tiaain,” ¹⁹ naane baiha jetaote, faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faan tathin beune beuneein acaauru rai tein jetao:

“Caa inara rai canuhacha teite cajabereoneein ne. Acate jianaacoon nee-ichene coina, inara coreniha cairichanojoneein atinanohinereein. Aihane jaun, itolere bana canuneein nihanune coacuhin que lenonecuche,” nae jetao acaauru rai faan turuhin tein Jesuso.

²⁰ Niritoha acaauru rai Jesusone jana lenonecuruhane baiha jetaote, nii faan que aitohane rijitoojeein, acaauruhacha coheni tein jetao;

“Caa oba caje ichanohin binote, inara caohachanu que cacochana jaohin canuhacha ichaneni icharihanuhinne cojunaca nera. ²¹ Nitohaneein caque nejeratenacaauru rai caeteraanute ena cau cana aina lenoniha

ne. ²² Nitohaneein acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne cairichaeriin neeuruhane coina, aitiin neeuruhane rijijieein aihanete ne. Nete jataain cairichaaajoaa cureein, nii caque nerotohin cacairichaerateranu,” naain jetao bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha afosotooru rai te Jesoso.

²³ Nii jaun jetaote, “Charijinachara toon totohaneein que nerotohin aina nejeratenacaauru rai coulurujueein cairichaeratiha cureein,” naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru.

Charijina jataain nelateineein ne

²⁴ Niritiin jetaote nejesinajeein: “Charijina caa cana caje jataain nelateineein coaanojoneein ne,” naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru. ²⁵ Nii jaun jetaote acaauru rai: “Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru curuaanaacurute, itolere amurijiriin nena jereein cachaauru cairichaeriin neeure. Niite acaauru cairichauruhane coitucuruhane nihanatin coroaacure caohacha ichaa benajaain. ²⁶ Nete laen inara naineneiche nitohaneein neeichene. Nitohaneein nena coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriin nelatein nena jeriha chuni inara cajene, leeochoaure ere tonoraain, letoaauruhane jaan ichaain neeine. Jana chunocoha leeochoaauru letoeraneein nena jerihane satiin rai, chachaeraneein neeine.

²⁷ Nitohanihane jaun chariji jataain nelateineein nere, nii lenonihane coina rori ichoae nelaurianaana. Ainihane nii lenone chaluherana nelatein neraha. Aihei jerihane. Nii rori ichoae lenonihane coina nelaurianaate nii lenone chaluera amurijiriin nelatein niha nocoete.

Nena laen canu nitohanelanaala, inara letono rijijieein ena cau inara aina inaraacha latei icharaneein neeun.

²⁸ Inarate cajiniichaa in necairichanaa coaraain nenajaaonquiche. ²⁹ Nii jaunne itolere Curuaanaa neein nelatein nihanune coina canu cocoaanaain caetein niha Ofane rijijieein, inara netonai cocoaanaain nereeunni. ³⁰ Nii banate inae nii cojoanonaa que turuhane bana, cajiniichaa in rorihuru ichoae nelauriaain acau cohin, lenoneein, naaonjoanriquicheein. Chaen techu baaso ichacurenihane, caohacha ichacuruha lechoonca coroata laurii Israaeli cocoaichacurune coaraain coitucuhichene coina cajiniinchaa in nii coina banijiaain nena rori ichoae nelauriariquicheein, inae nii cojoanonaa que tihane bana,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetenerichaa in Fedorone biha Jesosone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Niritiin jetaote: “Simoon, inae Canu sacueraneein neeichene baja moconajaera inara raane coina. ³² Nena ii coreniha Cana Coaunera bajaun, canu esetaaine jianeine nihanatiin nacoauneein nelalararajiaain Canu esenetaain neeine coina. Aihana jaun, inae nacoauneein canu esenetaaine bana, inejeraauru corootajanecuhin caohachaa in laraajiin, canu esenetaauruhane jianelanaala raotojoein rachoojoein neeuruhane coina,” nae jetao Simoon rai Jesoso.

³³ Niritoha raine jaun jetaote:

“Curuaanaa, canune ijiniichaa in caresero cuhane enohin nihanatiin ii coreniha onaa naineen,” nae jetao rai Simoon.

³⁴ Nii jaun jetaote:

“Fedoro, enene janotiin cuhanete, iriha janonaa rai ataohari curuaanaane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoeteneriquiin,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

Inae nichuutaa coujunojiniha Jesosone

³⁵ Niritiin jetaote:

“Inara letoaain nihanulu coriqui curu, inara safato, inara atora, naaonjoain colane janana lanaain nihalu inara rai cha,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jaun jetaote,

“Aihei. Coatiha nii lanaailu canacaanu rai chata,” naain jetao tonoraare.

³⁶ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Nete laen ena chateeinti coriqui curu siriin, natora siri, nii amaain cuhane cahachae. Chateeinti sabere sirine nii jelaronaa bana niicha jiai cajione burique necoreteen leinjiin sabere coretemiin.

³⁷ Inara raine aitoon, inae caque aitiin Quiricha inoaesi cuhane: ‘Naaonjoaain cairichaaeriinte necha aansai caseteco coaraane rai nena ichara rijijieeinte teeurureeinha,’ naain itolereenein niritiin caque aitiin laenacuruhane rijijieein situhane rai te ne,” naa acaauru raine jaun jetaote:

³⁸ “Curuaanaa, caute ne corotajaain sabere,” naauruhane jaun jetaote:

“Inae nainejerichaain niriimiin,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Olibo neeonjoaihu Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mt 26.36-56; Mr 14.32-42)

³⁹ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, ecu nesurunajaaoncane jaun, Oliboneein niicha curuaateuri ichatane ucuuno cuha Jesusone jana jetao, caaijie cuure aina nerelanacaauru. ⁴⁰ Nitohaneein cuhin, inae nii Olibo neeonjoaihu turuhin jetaote:

“Cana Coaunera bajaauche nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai.

⁴¹ Acaauru rai niritiin jetaote, nita acaauru aonajeein cuhin neseeonrariin jetao; ⁴² “Ofa, ii jereeine caa jataain necairichanaa tabai caje canu mitaaura. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneunra. Ii jereeine rijijieein ichaaura,” naain jetao Cana Coaunera bajaa Jesuso.

⁴³ Niritohane jana jetaote, dede caje ecocohin laraajiaa leinjiin anjerane jaun jetaote, aina suujua nunaojoae. ⁴⁴ Nii aina jataain nesoonena cataau neein jelai rutaain, Cana Coaunera bajaaebajaaeca Jesusone jana jetaote, atanichoae tabaanaain nalue rai doroana ichananeein.

⁴⁵ Nitohaneein inae Cana Coaunera bajaane nainaain, aina nerelanacaauru coaraa cuhane jana jetaote, jataain cotaena aina inaderanaa caaun sinihure. ⁴⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna siniiche. Chajaain nimichuhin Cana Coaunera bajaauche nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Jesoso mucuuruhane

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuha cuure arajii cachaauru. Nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja neein nena Jodasi jetaote, acaauru ichoichaniha acaauru amaeraneein cue. Aca jetaote, Jesuso rohan nichuuntaain nechuh jataain belaiha rijijieein jetao rai nomeri lioracae. ⁴⁸ Nii jaun jetaote:

“Jodasi, belaiha rijijieeina nomeri lioracaain nii acaihaniji cacha Calaohi-neein nena teei aina nejerateeriin nenacaauru bijihute,” nae jetao Jesuso.

⁴⁹ Inae inooneeuruhane coaraain jetaote:

“Curuaanaa, coanene ii cocoaeratihacaanu sabere quera,” naaure jetao nii Jesuso aina nerelanacaauru.

⁵⁰ Niritiin jetaote, leinjiin saseredotecucu curuaanaa letono uricho beuhite, rai raotono nichajai que tacaain sabere que, leinjiin nii Jesuso aina nerelanaa. ⁵¹ Nii jaun jetaote:

“Inae nirimiin, coa cunaitaa,” naain jetao jelaiha nii saseredotecuru curuaanaa letono uricho tirichaain jetao rautae Jesoso. ⁵² Nitohaneein rautaane baiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, Teenforo beraihurera, chaen Joriocuru bichauhenaauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Chanuna leinjiin necha ansai ausijiautoneein sonajaain joeraneein nihanune que airijiin sabereeuu aina enuhacuru uhaain canu mucuha uhiche. ⁵³ Itolere cojoanonaan banara, inara aina Teenforo asae nenajacoonna. Nii jana nii chatohaneein coatiha canu dadanajaaohieiche. Nete inae nitohaneein nocohena tabai osa que nesaruhiin namuritocohichene cojoanonaan que tihane jaun aiiche inarara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.57-58, 69-74; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin saseredotecuru curuaanaa loreri asae amaauruhane jana jetao, nita caaijie coarajeen jetao cuujue Fedoro. ⁵⁵ Cuu turuhin jetaote, jelarotokane jaun, nenaanaja cataaun teein usi mocohin, curuhacaain nichaatiha neeuruhane jana jetao, Fedoro netonai cuu turuhin acaauru aina nichaatiha usi rohan lauheque. ⁵⁶ Nii jana saseredotecuru curuaanaa coseenraneein nenaan leinjiin ene jetaote, cuu usi rohan lauhequiin nichaatiha Fedorone jana, cuu coarajihane baiha jetao coujeluhin:

“Caa netonaite aina nenaane,” naane jaun jetao:

⁵⁷ “Ainaaunchenaate. Coatihana Jesoso coitucuhaaunche canute,” naain jetao suujue Fedoro.

⁵⁸ Nii baiha neeoriiin jetaote, leeocho netonai:

“Caa netonaite acaauru aina nenaanera,” naane jaun jetaote;

“Ainaaunnaate, coatihana aca nihaaunte,” naain jetao nii cacha tonorae Fedoro.

⁵⁹ Nii baiha carajaaajoaain jetaote, coaiten leeocho netonai;

“Esinae rauhijiriin caa cacha netonaite, aina nenaane. Nii choae tacaain techu Calileea cocoaichanera,” naane jana jetao:

⁶⁰ “Coatihana nii carai chaitoonjoan cacha coitucuhaaunte,” nae jetao nii cacha rai Fedoro. Niritiin jaiti ereerejiha Fedorone jana, nii rijieoritiiin iriha ataohari curuaanaane jana, ⁶¹ jaotoroaain Fedoro coaraa Jesusone aina jetaote: “Enene cojoanotiin cuhanete, nichata saain cacoitucuha nocoetelanaala nesuujeeine jana erereen ataoharicha,” naa Jesoso raine coacuhin nainain jetao, ⁶² nii neeurunaja loreri caje mituhin jetao jataain obajeen chanae Fedoro.

Jesoso que ninichaajeeuruhane

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Nitohaneein nii Jesoso mucuuruhane jana beraiha nenacaauru cachaauru jetaote, que ninichaajeein faohacure. ⁶⁴ Nitohaneein faojaain jetaote, nota conajaain:

“Aihane esinae rauhijiriin *profetaneeine* caa ii soera coitucura,” naainchuru jetao sohin, ⁶⁵ jataain que ereinchuru nocoeje chanuure.

Jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Junta Suprema acatiha niha Jesusone

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Nitohaneein teein jetaote, inae janokane jana, ita taojiaaure Jorioocuru coaraneein nenacaauru bichauhenaauru, chaen saseredotecuru curuaanaacuru, Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaaureaauru,

naaonjoainuri, jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru *Junta Suprema* acatiha amauruhane caina. Nitohaneein amaain inae cuu turuhaain jetaote:

⁶⁷ “Esinae rauhijiriin Mesihasi neeine canacaanu rai beeune coitucuhacaanura,” naaunruhane jaun jetaote:

“ ‘Aca nichaaunchujian,’ naanune nihanatiin, nii quesenetareeichene coalanaalata. ⁶⁸ Nii inara caje erenaa bajaanune nihanatiinchu catoonrariquichene coalanaalata. ⁶⁹ Nena laen inae, enene caje coaaneein, itolere Coauneranein nelateein nena Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cureeinni, canu acaihaniji cachanein nejanohanaa nichaaunera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷⁰ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, satiin:

“Aihane jaunna, ii Cana Coaunera Calahineei,” naauruhane jaun jetao: “Esinae rauhijiriinte acanichaaunne que aitocoichera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷¹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Cha nenacaanein cana rai berana laterihacache, inae raajenihane nujuaae caje acanihane que aitohane aonacaache natiin,” naaure jetao.

23

Jesoso coulurejeeuruha Filato raine (Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Niritiini jetaote, satiin nimichucutaain coinetein mucuhin jetao, Filato rene Jesoso amaaure. ² Ecu turuaain jetaote, Filato acatiha tein Jesoso coulurujeure:

“Caa cachane eruhacaanu, caa cana atane que nenacaauru cachaauru suujua rohecaain, cana curuaanaa Romanocuru curuaanaa enferadoro rai corigui tihacachene caohatein, ‘Aca jete nii canaacha cohajei *Rey* Mesihasi ne,’ naain cachaauru suujua auhacaane jana,” naain jetao coulurujeure.

³ Niritiini coulurujeuruhane jaun jetaote,

“Iina chuhsi Jorioocuru Curuaanaa *Rey* ineei,” naain caje bajaa Filatone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴ Niritohane jaun jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen ecu neein aonajeureru cachaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Coatiha chatohanein baaso ichaa caa cachane coarahaan canuta,” naa acaauru rai Filatone jaun jetaote:

⁵ “Nete cachaauru relaane aina cuaain satiin cachaauru suujua auhacae. Nitohaneinte Calileea batane caje nunuhetein, caa Jodea batane netonai que jerichanejein ichana jerera,” naain jetao jataain acaauru esenetaa Filatone jerein counujeure.

Erodesi rene Jesoso letoaa Filatone

⁶ Niritocuruhane aonaain jetaote: “Calileea cajena nenaana caa cachate,” naain jetao acaauru caje bajae Filato. ⁷ Niritiini acaauru caje bajaane jana, “Aca chujiangrana,” naauruhane jaun jetaote, Calileea coberenadoronein bana niha Erodesine jaun rene letoae Filato, nii bana nii Jerosaleeun turuhin niha nii Erodesine jaun. ⁸ Nitohanein Jesoso letoaa Filatone jana coaraain jetaote, jataain rachoojoe Erodesi, cojoelanaacojoi ichaane coitucuhin, acaentonai Jesoso coarana jeretohane jana rene letoaauruhane jaun. ⁹ Nii jaun jetaote, araai saain niqai, “Chatohanein nena neein,” naain caje bajae Erodesi. Nejetaote, nere tonorana jerene Jesoso. ¹⁰ Nii nainiha

jetaote, ecu neeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureaauru, naaonjoainuri, jataain acaauru es- enetaain, Jesoso cairichaa Erodisine coina counujeein coulurujiha neeure. ¹¹ Nitohanein nere tonorana jereniha Jesosone jaun jetaote, coetaain rai soodarooru aina jiniinquiin nocoeje chanuhin jetao cairichaaain, nocoreeteuruha reychurune jaan tocohanai cajione que jetao Jesoso cajione corerate Erodesei. Nitohanein tein jetaote, nacoaaunein Filato rene letoae Erodesei. ¹² Nitohanein Jesoso cairichaaauruhane bana caje coaaunein jetaote, ita que nejerateerin neeuruhane baiha jetao, ita belaihaneein neeure Filato aina Erodeseihuru.

Jesoso atinaauruhane coina rucuhecuruhane
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

¹³ Nitohanein Filato rene letoaa Erodeseine jana jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cocoainacaihuru, satii ecu nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri taojiaain jetao:

¹⁴ “Inarate canu rene caa cacha turuaa uhiche, ‘Cachaauru suujua reroe- caain jete, cachaauru suujua auhacae,’ naain coulurujeein. Nena caraa- jenhane inara acatiha tein caje bajaunune janate, nii chatohanein cotainacai ichaain, nii coulurujeechene jaa lera coitucueeneun. ¹⁵ Niheichu caa cana rene jelaiha letoaera Erodesei nihanatiin, nii chatoanai ichaane jaa lera coitucuhi. Aihane jaun inae coaraquiche inara, nihei nii chatoanein cairichaaain ateinaacachene jaan lera. ¹⁶ Raujiaainchane casetecaain nii baiha jianereunni, ¹⁷ Fasocoa beseta nainein niha coulurujuenojine, nirijiein jianenajaoncaunne rijijiein,” naa acaauru rai Filatone jana jetaote,

¹⁸ satii in ita rijitiin jachaatorohaain jetao:

“Jiaohine. Jiaonriha nii Jesoso jianeenera. Nii Barabasi jianeujan laenra,” naaure jetao Filato rai Jorioocuru.

¹⁹ Nii Barabasi jetaote, caresero cuhane enohaare, nii neseu Romanocuru que nejeratein, acaauru aina sonaana que neein leinjiin cacha sohin jaohane coreniha. ²⁰ Nitohanein nii chatohanein Jesoso cairichanaa jerenihane jaun jetaote, nirijiein jianihane coina jetao niqiu, nacoaaunein acaauru rai ere Filato. ²¹ Nejetaote, jataain tonijiaain jeelai rutaain jachaa- toroain jetao:

“Letonanocoriin coroso que teeute ecu neein ohinera,” naaure jetao ita rijitiin.

²² Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasonajian ichae. Coatihai cairichaaain atinaanune coina chatohanein baaso ichaain nihane coarahaan canuta. Raujiaainchane casetecaain, nii baiha nirijiein jianereunnicha,” nae jetao acaauru rai Filato nichata saain.

²³ Niritoha acaauru raine jana jetaote, jachaatoroain ehequiin jetao, “Coroso que tihachaaura,” naauruha araai saane cotabeniha jetaote, ²⁴ nii aitocuruhane rijijiein jetao ichae Filato. ²⁵ Nitohanein jetaote, nii Romanocuru que nejeratein sonaana que neein sonajaain joaera caresero cuhane nenea, acaauruhacha jianeratei cacha mitaain jetao acaauruhacha jerei rijijiein jetao, acaauru bijihu Jesoso te Filato.

Coroso que Jesoso teeuruhane
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Nii jaun jetaote, coroso que Jesoso teeuruhane coina, amauruhane jana, situujiha cuha leinjiin cacha Sirene caje unaa Simoonne jaun jetaote, cotijiaain que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure. Nii jaun

jetaote Jesoso caaijie, nii coroso teeuruhane jaanu amae. ²⁷ Nitohaneein amaauruhane jana jetaote, arajii enecuru, quichaauru, naaonjoainuri jetao, caaijie cuure. Nii caaijie cunacaauru jana cunacaauru enecuru jetaote, cojioriin chanaaure Jesoso coinaderaa. ²⁸ Nii chanaaauruhane jana acaauru coaraain jetaote:

“Jiaonriha cacoreniha chanaaichenera Jerosaleen benecuru. Inara bereecuru, inara jaberoco, naaonjoain coreniha chanaauchera. ²⁹ Inae nerichaain inara cairichaauruhane jaan cojoanonaa. Nii banate: ‘Caohatoriha canaanai sirilanaala nihacachene niqui,’ nariquicheein. ³⁰ Nii banate ichtane ecuanooru rai, ‘Canacaanu ichoae neranuu,’ naa cuurueein cachaauru. Jana atane rarorooru raite, ‘Canacaanu asihu,’ naaurueein. ³¹ Coaracuche nachuhinti chatohanai baaso ichaain nenihanune sainejeein catohaneein caetecuruhane. Nii jaun chatohaneein teenti inara teeurueein inae amuhanune baiha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³² Nii Jesoso jiniichaain jetaote, coroatajaain necha aansai baaso icharaauru cachaauru amaaure, sohin ateananajaauruhane coina. ³³ Inae nii “Couturi Bejero” neein acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, coroso que Jesoso aina jiniiquiin nii coroatajai necha aansai baaso icharaauru teure. Leinjiin jetaote, Jesoso najaabiji nichajai que teure. Jana leeocho jetaote, raotono nichajai que teure. ³⁴ Nitohaneein coroso que teeuruhane jana jetaote:

“Caa catohaneein caetecuruhane coreniha, acaauru que ii suujua acateura Ofa, cha coitucurenihane jaunte aihurera,” nae jetao Jesoso. Nii jana jetaote, ecu nejesinajeiin ita rai Jesoso cajione chaluure soodarooru. ³⁵ Nitohaneein teeuruhane jana jetaote, ecu neein coarajeure cachaauru. Nii nainiha jetaote, cocoinanacaaihuri netonai:

“Chajaain aihane ena esinae rauhijiriin Cana Coaunera tenojoi Mesihasi-nein niicha janijiineein nihane, raajenihane rai jaberoco ichoteratemiin leeochoauru ichoteratihane rijijieinte coaracaachera,” naure jetao nechu jataain cairichaain que ninichajia.

³⁶ Nii jana soodarooru netonai jetaote, Jesoso que ninichajeein nechu jataain cairichaa rohan nichuutaacoaain jetao, bino elorajiojoaain nena que jetao cocoaain:

³⁷ “Aihane esinae rauhijiriin Jorioocuru rai *Rey* neeine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeune coaracaanura,” naure jetao rai.

³⁸ Nitohaneein coroso que teein jetaote, rai bichoeniha teein jetao: “Caate Jorioocuru rai *Rey*neein ne,” naain laenacure.

³⁹ Nii jana nii necha aansainein coroso que nena cache coroataja jetaote, nechu jataain cairichaa cotaiha jetao:

“Aihane esinae rauhijiriin Mesihasi-neine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeute coaracurumiin, chaen canacaanune maajeein ichoterateeune coaracaanura,” naane jana jetaote: ⁴⁰ “Coo niritoha. Tana ichasete-carichaain Cana Coaunerane coasiine. Itonai rijijieein caseteconeein neeinatiinachura aitohite. ⁴¹ Canatejian esinae rauhijiriin itolereenein baaso ichacaane coreniha necairichaecaa cau. Jana caa cache, nii chatohanai baaso ichaain nihane coreniha caa aihei,” ⁴² naane baiha jetao:

“Canu coaauhuin ii Cojoanonaa que neeine banara Jesoso,” naa nii baaso icharaauru coroso que nena leeochoane jana jetaote:

⁴³ “Eneete esinae rauhijiriin raotojoein ichaonaana jaun caniha neriquincha,” nae jetao rai Jesoso.

Oha Jesusone
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Nitohaneein inae ohane rai niha Jesosone jana jetaote, enoto chujutora caje coaaneein jetao, caohachanainejeein nocoenaneein nedae satiin chauratane, nuna macohi ichoae teejihane enotonereetiaain.

⁴⁵ Nitohanihane jana jetaote, neleruhin nesoaihacoae nii Teenforo leruera cajione, ecu bujuaneein nena.

⁴⁶ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquuin jetao:

“Ii bijihune canu suujue teeunra Ofa,” naain jetao inae ohe Jesoso.

⁴⁷ Nii jana ecu beraiha nenacaauru Roma rai sondarooru cafitaaun jetaote, Cana Coaunera coroaajeein jetao:

“Esinae rauhijiriinte, nii chatoanai baaso ichaain nenecaiha caa cachara,” nae jetao.

⁴⁸ Nitohanihane jana ecu satiin neein coarajeerera cachaauru jetaote, nesoone caaun rai nalarijia faojaain jelai caje cauhacooaure. ⁴⁹ Nejetaote, satiin nii Jesoso coitucuureraauru, chaen Calillea caje coauneein sacuurera enecuru, naaonjoainuri jetao ecu neein coarajeere jelai caje amuelanaala nita netiin.

Ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucuhecuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin cache Jodea batane que nena Arimatea cocoaichaneein nena Jose. Aca jetaote, caohacha cachaneein, satiin Jorioocuru rai nelatein Jorioocuru coaraneein nenacaauru- *Junta Suprema* tabanein nihane sainejeein, turuha uha Cana Coaunerane Cojoanonaane cohajihane jaun jetao, nitohaneein nii Jesoso teuruha nii rai leeochoaauru *Junta Supremacurune* rautaaun coaraene. ⁵² Nii Jose jetaote, Filato caje Jesoso jaberoco bajaa cue, rucuhecane coina. ⁵³ Nitohaneein bajaain jetaote, coroso caje fauhin jetao, shojoera que conajaain jetao, jaiti chuni onaa teurenihane jaan ichatane ramara que nena ajeri jachu cuhane jetao rucuheca cuure. ⁵⁴ Nitohaneein jetaote, inae nunuheneelalajihane nebetacanaa cojoanonaane jaun, inae niicha ichanenu ichana nainecuruhane nainejeein jetao, luhecaain nii Jesoso rucuhecure.

⁵⁵ Nitohaneein Jesoso jaberoco rucuheca cuuruhane jana jetaote, acaauru aina cuure Calillea caje coauneein jiniichaaun unacaauru enecuru. Nitohaneein cuhin jetaote, caohachaaun rai jaberoco rucuhecuruha ajeri jachu cuhanene coaracure. ⁵⁶ Nitohaneein ajeri jachu cuhane rai jaberoco rucuhecuruhane jana caohachaaun coaracuruhane baiha jetaote, nena jaun cauhin jetao, meetoon rijijieein juuaain nena ichacuruhane nainaain jetao, Quiricha inoaensi cuhane aitoaha Cana Coaunerane rijijieein, nebetacanaa cojoanona bana nebetacaure nii enecuru.

24

Oo caje ichanaa Jesosone

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Nitohaneein nebetacaaruhane cojoanoo janohetiin jetaote, nii teuruhane jaan ajeri jachu coaraa cuure nii acaauruhacha ichai jujui amaain nii enecuru. ² Ecu turuhin coaracuruhane jana jetaote, elonanohi ne nii ajeri jachu fuuruhane jaa ajeri jaberoco. ³ Nii jana enohin coaracuruhane jana jetaote, inae ecu Cana Curuaanaa Jesoso jaberoco eruurene.

⁴ Nii jaun jetaote, niicha ichanenu coitucuelanaala nesooneetooruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequuin, ecu luhecotariin acaauru aina ecocohin temeenete coroatajai cache. ⁵ Nii coaraain jetaote, nesoone caaun, suujua acatecuruhane coaratihane nenoracaaruhane jana jetao:

“Chanuna onacaauru jana, ichaohin nenea ariiche inara. ⁶Inae ichanaane jaun, coatiha cau nihei. Tana Calileea inara aina nihane bana inara rai: ⁷‘Acaihaniji cachaneein nejanohanaaneein nenaate, necha aansaneein ichaonacaauru rai tenojoineein niha cureein. Nii janate coroso que tein ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane cuhane ichanareein,’ narejeto-ha inara raine que nainaquicheneta,” naaure jetao ecu econacaauru cachaauru.

⁸Niritocuruha acaauru raine que nainain jetaote, acaauru rai aitoroaeto-ha Jesosone coaacure. ⁹Nitohaneein inae nainain, nii atane bana caje jelaiha cauhin jetaote, jitariin nii acaauruhacha coarai biha jetao cuure lechoonca leinjiin afosotooru rai, chaen satiin acaauru aina nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri rai. ¹⁰Nitohaneein coaraain afosotooru rai biha cunacaauru jetaote, Maadala bene Mariha, chaen Joana, chaen Saantiaao neba Mariha, chaen leochaauru enecuru acaauru aina cunacaauru, naaonjoainurine. ¹¹Nitohaneein turuhin beeuruhane jana jetaote, acaauru esenetana jerecurene afosotooru. ¹²Nejetaote, nii acaauru esenetaaurenihane sainejein soroneein jeluhaarin cuhin turuhin, nii atane bana cuhanai coaraa Fedorone jana jetao, nii conacuruhane jaa shojoeraacha ecu codoheque. Nitohaneein shojoeraacha eruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin jelaiha nenaanajaun cauha cue Fedoro.

Emaoso nese coero cuhane cuuruhane
(Mr 16.12-13)

¹³Nii bananeein jetaote, enoto chujutora rijiu fautaain amunaanaja itaanejeein nii Jerosaleen caje nenea Emaoso neseu jetao, cuure coroatajai Jesoso aina nerelanacaauru. ¹⁴Nitohaneein Jesoso ateinaauruhane que ereerejeein bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote, ¹⁵jaiti que ereerejeeuruhane jana, acaauru rohan nichuutaain jetao, acaauru aina bero cuhane cuujue Jesoso. ¹⁶Nejetaote, acanihane coitucurene, acanihane coitucuruhane jereniha Jesosone jaun. ¹⁷Nitohaneein jetaote, acaauru rai: “Chaaquna bero cuhane ereerejeein cuujueeiche,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote, ecu inaderatonanaain inacuhin jetao:

¹⁸“Ii netonai Jerosaleeun neeinatiinna: ‘Naaonjoain ichacuruha caa janonaacha cuhanera,’ naain coitucueeneite,” naain tonoraa nii bero cuhane cuujuenaa coroataja Cureeofasine jaun jetaote:

¹⁹“Chatohaneeuruhanaate aitoihi,” naane jaun jetao:

“Nasarete cocoaicha Jesoso, satiin cachaauru notaracae nere que irihane naitoonjoan ichaain, itolere que laraajiin Cana Coauneraacha letoai *profetanein* nihanatiinte ²⁰Romanocuru rai coulurujueeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cana rai cocoinanacaihuri, naaonjoaihunri, coroso que tein ateinaauruhane caina.

²¹Canacaanune niqiu, cairichaerinojoneein neeuruha Israeli cocoaicha nichaachene ichoteratihane cohajihacaanu. Nete inae nichata janoha nitohaneein ateinaauruhane saijjeein, ²²canacaanu aina nenacaauru enecuru tabaauru, janonaa aonaain cuhin natane bana coaraa cuuruhane jana, ²³ecu Jesoso jaberoco eruurenihane jaun, jelaiha nenaanajaun cauhin canacaanu rai beein canacaanu socoinaare. Acaauru rai ecocohin jete: ‘Coatiha cau nihei Jesoso jaberoco, inae oo caje ichanaane jaunta,’ naaunre anjeraauru,’ naain beure. ²⁴Niritocuruha turuhinne jaunte, canacaanu caje nenacaauru tabaauru netonai cuhin, nii atane bana coaraa cuure. Nii janate chuhisi, nii aitocuruha enecurune rijijjeein, inae ecu nene Jesoso jaberoco. Niheichu nii Jesoso nihanatiin coaracuruhi,” nae jetao rai Cureefasi.

²⁵ Niritohane jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna cha esenetana jerelanaala, nii aitocuruhalu *profetacurune* coacuhin esenetana jereneeiche. ²⁶ Tana jauriaanejeein dedeeu cusihane ajiniha, catohaneein necairicharichaaain Mesihazine coitucuhicheneta,” naane baiha jetao, ²⁷ Moisesa quiricha caje coaauneein nunuheteein jetao, que aitiin laenacuruhalu *profetacurune* beebejeein jetao, acaauru rai ereereje Jesoso.

²⁸ Nitohaneein nii cuuruhane jaan, Emaoso neseu turuuru jana jetaote, rauhijiriin situujiha cunaa rijijieein cuujue Jesoso. ²⁹ Nejetaote:

“Cauna canacaanu aina nesuruure. Inae jataain sohane jaun nocohejia natiin,” naain jetao chunaare. Nitohaneein chunaauruhane jaun jetaote, ecu acaauru aina nesurue Jesoso.

³⁰ Nitohaneein acaauru aina nesuruhin jetaote, lenonecuruhane coina nelauriaauruhane jana jetao, faa teberiaain Cana Coanera bajaane baiha jetao, acaauru rai beeunebeeuneein te. ³¹ Nitohaneein faan tihane que nainain jetaote, Jesoso nihane coaraain acanihane coitucuuruhane jana jetao, inae acaauru caje jianatoroain amue.

³² Nitohaneein jianatoroain amuha acaauru cajene jana jetaote: ecu jelai nedaaain ita rai nejesinajeein,

“Esinæ rauhijiriin acanihane jaun jiara bero cuhane uujueein, ereerejiha Cana Coanera Quiricha inoansi quene jana, aca netoojoaain naonae cana suujua cuhanaina,” naare jetao ita rai.

³³ Niritocuruhane baiha jetaote, caeneejelanaala jelaiha bero cuhane soroneein cuhin Jerosaleen, ita taojiaain neeuuha lechoonca leinjiin nenacaauru afosotooru aina acaauru leeochoaurune jaan cauha cuure. Inae nii Jerosaleen nenacaauru rene turuuruhane jana jetaote:

³⁴ “Esinæ rauhijiriinte inae ichanae Cana Curuaanaara, Simoon raite inae ecoocera,” naain jetao acaauru rai beure.

³⁵ Niritocuruha acaauru raine jana jetaote, bero cuhane acaauru rai netonai ecocohin acaauru aina cuujihane beein, acaauru aina lenoneein faan teberiaain, Cana Coanera bajaain acaauru rai tihane que nainacuruhane beure jetao nii acaauru ajiniha netaojiaain nenacaauru rai, nii coroatajaihuri Emaoso coero cuhane cunacaauru.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesosone
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Niritiin acaauru rai bero cuhane ecoocane que jaiti ereerecuruhane jana jetaote, luhecotariin acaauru cataaun neoritiin:

“Raotojoein neeuche,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetao: ³⁷ “Rai corii jecha coaracure,” naauruhane jaun jetao jataain nesoonetoore.

³⁸ Nitohaneein nesoonetooruhane jana jetaote:

“Chanuna jataain nesoonetohiche. Chanuna nainanacharanejeein, baasoneein inara suujua cuhane coaauquiche. ³⁹ Cacoichuru, catihacuru, naonjoaihunri coaracuchenachuhiti, jeelai cajabereeneinte neure caa cajabereecuru. Cajabereeo mucuhin cacoharaauche. Leinjiin onaa corii, caa cacoaraaichene tocoaneein bucuhin, jaberoconein nichaaurain neaa naineriheita,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁰ Niritiin jetaote, coroso que tein, rai tijja, biji, naonjoain curuabaauruhane jaacuru coarate acaauru que. ⁴¹ Nejetaote, jataain esenetana jerecurene, jataain chojelatiin rachoojoeuruhane jaun. Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Tana cau enohalanohineein niha cau chaelai lenone nijine,” naain acaauru caje bajaane jaun jetao,

⁴² niha ate basichone jaun, rai teeuruhane jaun jetao, ⁴³ ecu acaauru notaracae netiin que lenone. ⁴⁴ Nitohaneein lenonihane baiha jetaote acaauru rai:

“Caa catohaneein caetecuruhanene quene inara rai berejetoonu, jaiti canu atinaaurenihane jana inara aina nihanune bana. Inae catoaneein caetecuruhane coina, rai quiricha cuhane itolereneein caque aitiin laenaalu Moisesane nainaan, chaen aitiin quiricha cuhane laenacuruha *profetacuru*, Salmo naaonjoain cuhanene rijijieine inae nainaan,” naa acaauru raine baiha, ⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane aitoane rijijieein acaauru que coitucuhateein jetaote:

⁴⁶ “Laenanohineeinte ne, canu Mesihasi nichaaunne ohanune baiha, nichata janohane cuhane ichanacaaunne que. ⁴⁷ Aihana jaun, canuhacha cocoainanohineein Jerosaleen caje nunuhetein, satiin atanecuru sacuritaain cachaauru rai, ‘Esinae rauhijiriinte, coreniha ichoteratenohineein nerichaacheein,’ naain beeuchete, nacoaaunein Cana Coaunera coacuhin suujua corein neeuruhine acaauru osa caje acaauru ichoteratiha Cana Coaunerane coina. ⁴⁸ Inarate caa ohanune caje ichanacaaunne coaranein neeiche. ⁴⁹ Canune inara rai Ofa aitoonjoalu tereunni. Aihane jaun, jiaonriha caa Jerosaleen caje amuhiche, laraajiin neeichene jaanu dede caje unaa raachene reetihaaineta” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Dedeeu cauha cuha Jesusone

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, Jerosaleen caje amanajaain jetao, Betaniau turuanajaain, ecuun biji sijirichaaain jetao acaauru cojiotae.

⁵¹ Nitohaneein acaauru cojiotaaain coroaenaacane baiha jetao, inae dedeeu cauha cue, ecu acaauru ratiriin. ⁵² Nii jana jetaote, ecu Jesuso coroaecuruhane baiha, jataain rachoojoein jelaiha Jerosaleeun cauha cuure.

⁵³ Nitohaneein cauhin jetaote, itolere bana Teenforo asae Cana Coaunera coroaerejetecurelu.

Joancha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera Ere

¹⁻² Jaurianejeainte nenea ne caa Erenaa.

Itolere, dede, cana rai chauratane, naajoain coaunaa Cana Coaunerane ajiinhate nelu caa Cana Coaunera Ere, jelai Cana Coauneranein.

³ Nii jelai Erenaa quete itolere coauneratelu Cana Coaunera. Nihei nii colane necoanaain nei.

⁴ Nii Erenaate ichaonaa teranein ne.

Nii ichaonaa teerate, cacha cononein ne. ⁵ Nii Erenaate, cononein nocohena conaeranein ne. Jacatiasihei nocohena tabai.

Charijieein teinti cana rai chauratane conae caa enoto. Nii rijijieinte cacha suujua conae nii Erenaa. Amuritonaa nainesihei nocohena tabai.

⁶⁻⁹ Inae chauratane que turuelalajia nii cono esine, satiin cachaauru conoeranune janate, Joaan letoae Cana Coaunera, nii cono que ereerejeein cachaauru relaane, aonaain esenetaain coitucuuruhanane caina.

¹⁰ Nii Erenaa quete, chauratane coaunerate Cana Coaunera niqui. Nete cajia chauratane que turuhane jana coitucuurene caa chauratane que nacaauru, niicha coaunanohinein neuruhane saijieein.

¹¹ Caa niicha coaunai chauratane que turuhane janate, que jaolequiin raaurene cachaauru. ¹² Nii janate, atiin raain esenetaaure coroatajajei cachaauru. Nii corenihaate, calaohi raane rijijieein acaauru rae Cana Coaunera. ¹³ Joaereein cacha calaohi rijijieein nihei inae Cana Coaunera ere esenetaane cacha. Rauhijiriinte Cana Coaunera calaohi rijijieein nereein nii Erenaa esenetaane.

¹⁴ Nii Erenaate, cachanein nejanoain canacaanu aina ichoae. Nii jaunna aina amuemjueein coaracaanune jaun, leinjiin acaihanejeein Cana Coaunera Calahineein nihane coaracaanu canacaanu nota que, jericanejeein Cana Coaunera rijijieein chabana nohanelanaala rauhijiriin canacaanu belaihana jaun. ¹⁵ Nii janate, turuha uhane jana: “Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caaijiete turuha ureein canu ajiniha nenaara,’ naain aitonajacoon,” nae Joaan, nii Erenaa cojoeluhin.

¹⁶ Inetono janonaa banate, satiin cacha belain cana coroatajane nii Erenaa.

¹⁷ Moisesa quete rai naitoonjoan beratein laenaeratelu niqui Cana Coaunera. Nete tonoraaurene cachaauru. Nii natiinte, atiin cachaauru belaiha ichaonaa rauhi que cachaauru relaane caina turue Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, nii cacha relaana jaan ichaonaa rauhi rauruha cachaaurune caina. ¹⁸ Chabana Cana Coaunera coaracuruhi cachaauru niqui, nete inaca Cana Coaunera coitucuhane jaun, nii inaca que cana relae, acaihanejei Calahineein nihana jaun.

Turuha urichain Jesocurisitone beebijha Joaan- cacha coujunacaterane

¹⁹ Joaan renete batirichuru letoaaure nii Jerosaleen nenacaauru bichauhenaauru: “Chaneeita,” naain Joaan caje bajaauruhane caina.

²⁰ Inae Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: “Curisito nihaunta,” naain rauhijiriin tonoranaaca Joanne jana:

²¹ “Chaneei najjan. Cana Coaunera ere bera Eliasineina,” naain coaiteen bajaauruhane jana:

“Aca nihaunta,” naain coaiteein tonoranaaca Joanne jana:

“Aca neneeina jaun, chaneei najian. Nii turuha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei Cana Coaunera ere beranecaai,” naauruhane janate:

“Ahan- aihei, aca nihaunta,” naain tonoranaaca coaitenne jana:

²² “Chaneei najian. Beeinete ne, bihacaanu canacaanu letoaurera raine caina. Chatoanai icharaneei najian,” naain bajaauruhane jana:

²³ “Canu quetejian, nerichaain leinjiin cacha, cacha areeroo cuhin eeheejeein cacha cotiaranura: ‘Turuha cana curaanaane jaan coero raujiauchera, naain beranura,’ naa Isaihasi najaan nichaaunra,” naain biha Joanne jana:

²⁴⁻²⁵ “Chanuna jana chaen, acau que cachaauru coujunacateei, nii canaacha cohajei Mesihasi neein, niheichu Eliasi neein, niheichu leeochoa Cana Coaunera ere bera- *profeta* neein, naaonjoainuri neein nenaalanaala,” naain bajaauruha nii fariseocuru letonocurune janate:

²⁶ “Acauhanau teenne canu, cachaauru coujunacatiha baotisanajaaun. Inae turuha urichaaain canu caaijie inaraacha coitucuhi cacha. ²⁷ Canu caaijiete turuha ureein, nii inoaelu nena cacha- jataen canu amuritoeriin cocoainanacai,” naain acaauru rai be Joaan.

²⁸ Nitohaneente, Jorodaan jeraniha nena Betabarau niha Joanne jana, Jerosaleen caje uhin Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: “Canuna laen cacha areeroo eeheejeein cacha cotiaraneein neeunra,” naain acaauru rai be Joaan- cacha coujunacatera.

Cana Coaunera carenero narejeen

²⁹ Nii cojoanoote, taja uujiha Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana coariin: “Notara Cana Coaunera carenero narejeenta. Taate itolere caa chauratane que nenacaauru cachaauru caje osa itajeranu que oha cureeincha. ³⁰ Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caijiete turuha ureein nii canu ajiiniha nena cacha,’ naain aitonajacoon. ³¹ Inae niqui inoaelu caje coauneein nesianiha niqui, nete caa cacaijie turuha uhe. Canu netonaichu coitucuhaunlu jauriaa nejeein. Jianacoo cana mitaeraunu que Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhaunlu. Nena laen inae ena coitucuun, carai biha caletoaerana jaun. Israeli cocoaichacuru que coitucueratihanune coinata, carai bein caletoaerana caletoaera. ³²⁻³³ Osa caje cana mitaeranu que letononeein nihane coitucuhaunlu niqui. Nena, ‘Leinjiin cacha choaae fauha uha serori rijijijiein Cana Coaunera Suujenete, Cana Coaunera Suujue que coujunacatihate aicheeincha,’ naain carai biha caletoaerana jaun, choaae fauha uha dede caje serori rijijieeine coaracaunna jaunna coitucuun. ³⁴ Nii jaunna, ‘Acate Cana Coaunera Calaohi inecaihara,’ naaun, nitoaniane coaracaunna jaun,” naain be Joaan.

Ichaoechania Jesoso Ere tonoraerauru

³⁵ Nii cojoanoote jelaiha Betabarau coroatajai nere tonoraerauru Simoon Fedoro ocoala Anderesi, chaen canu, naojoaain nihacaanu Joaan ainane jana, ³⁶ situha uhe Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janate: “Taa Cana Coaunera carenero narejeen coaracuchera,” naain biha Joaan canacaanu raine jaun, ³⁷ Cana Coaunera Calaohi Jesoso coariin caijie cuhacaanu.

³⁸ Nitohaneein caaijie cuhacaanune janate, jaotoraain canacaanu coariin: “Chate ichaguiche niriirijieeinta cachaauru,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raine jana:

“Chute neei aaita cacha relaera,” naacaanune jana:

³⁹ “Chajauchetejian coanicha,” naain canacaanu amaane jana, inae enuna macoijiu teejia eotone jaun, cuu aina sonafaacaanu.

⁴⁰⁻⁴¹ Nii baihate, nihana Simoon Fedoro ariha cue nii Aanderesi. Ariin, ruhin: “Inae canaacha cohajei jianacoon cana mitaeranu que- Cana Coaunera letono Curisito eruhacaanura,” naain nihana Simoon Fedoro rai biha cue Aanderesi.

⁴² Nii baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene, Simoon Fedoro turuaa uha Aanderesine jana, Simoon coariin:

“Jonasi calaohi Simoonnee niqúi, nete Fedoro nereein ichurujuara,” naain Fedoroneein curaate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aca laraajiin nere beranein nerichaine coitucuhana jaun.

Ferifi aina Natanaaeli cotihaca Cana Coaunera Calaohi Jesusone

⁴³⁻⁴⁶ Nii cojoanoote Calileea batane que cuna jaau, Ferifi aina itaque tacauruhana jaun: “Caniha neeorihura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Ferifi rai.

Fedorooru nese Betesaaida caje unaa nii Ferifi netonai.

Niritiin cotihacane jaunte, Natanaaeli ariha cue Ferifi. Ariin, eruin: “Inae turuha nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane turuha uha niicha jerecuri eruhacaanura. Nii cacha- canacaanuhacha eruhite, Jose calaohi-Nasarete cocoaichanera,” naain biha Ferifi, Natanaaeli raine jana jetaote:

“Chaquete nelatere Nasarete cocoaichata,” naane jana jetao:

“Chajaachaautejian coanicha,” naa Ferifine jaun, Ferifi jiniichaain uhin turuha uhe.

⁴⁷ Nii janate, inae rohan nichuuntaa Natanaaeline jana: “Nocoo inae uha Israeli cocoaicha esine- coritanacae lanaala nenaara,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

⁴⁸ “Inasiinte cacoitucuhita. Cacoitucuhi inachute,” naane janate:

“Eejeen- aihanura. Ii cotihaca uha Ferifine ajinihana inae ii coitucuun. Nii uheranein curajaain enuha asaae neeine janana, ichoharajeeunra,” naane janate:

⁴⁹ “Iite Cana Coaunera Calaohineein canacaanuacha cohajei Israeli curaanaa Rey neeicha cacha relaera,” naa Jesoso rai Natanaaeline jana:

⁵⁰ “Nii uhera asaae neeine coaracaunne que aitocoanne najaanchana canu esenetaai. Inae jataain nii amuritoeriin coariquiincha. ⁵¹ Rauhijiriina aitoonra. Inae nejoracaa dede bacuujuane janate inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaunne choae fauhin, jelaiha iniha cuuruha Cana Coaunera letonocuru aanjeraurune coariquiincha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

2

Nisirihatihá cachane beseta

¹ Nii baihate nichata janohi catiariin Calileea batane que nena- Canaau neein curajain nena neseu ne nisirihatihá cachana jaan beseta.

Nii jaunte, cuu nii beseta bitoaa cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso neba.

² Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesoso netonai cotihacure nii beseta que, aina nerelanaacaauru aina cuhane coina.

³ Nitohaneein inae nii beseta que neuru jana jetaote, inae saa binone jana: “Inae nihei binota,” naain Jesoso rai biha nebana jaun:

⁴ “Saan. Chanuna niriitohi caraite oma. Inasiina jaiti turuha canu amihaneon nunuhetihanune jaan cojoinaca que ne coalanaala,” naa neba raine janate:

⁵ “Chajaaincha naitoojoancha ichacuchera,” nae nii cuu bino chaluurera rai Jesoso neba.

6-7 Nii janate cuu ne Jorioocuru rai saotaneein baichaje tabaanaain- atane caje ichanohineein, Cana Coaunera notaracae biji culejeein itolere acaauru lenonecuru culejeein ratirihuruhana jaanu que jesinaeeca teeuruhana jaan.

Nii jaunte: “Caa cuhane acau raain teeuche nainecolijiaanaaincha,” nae Jesoso nii bino chaluurera rai.

Nii le baichajete baichaje seejoan cuhane coroata baichajihanaai curujuae.

Inae nii baichaje nainecolijiaanaain acau raain, teein beeuruhane janate: 8 “Soriin amaain, taa beseta erora cocoanihura,” naa Jesosone jaun, soriin amaain nii beseta erora cocoaee nii acau chaluurera.

9 Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesosohacha rotoi nihane coitucuelanaala coe nii beseta erora. Acaihanejein nii acau raureraachate coitucure.

Nii jaunte nii bino cohin aonaain: 10 “Raotoha caa bino,” naain, “Chajataauraa,” naain, nii ene ranaa jerera cotijiain: “Raotoha caa ii bino. Aihuruha leeochoaurune rijijieein, bino caohacha que nunuetein cana cocoaerate lanaalate aaita. Taoniin nunueniha canaacha coi amuritoeriinte raaotera,” nae nii beseta erora, nii ene ranaa jerera rai.

11 Nitohaneente Calileea batane que nenea nese Canaau, binoneein jesinaeeca rotoe Jesoso, esinae Cana Coaunera letononeein nihane coitucuruha cachaaurune coina.

Nii coaraaina, esentaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Nitohaneein nunuheteente, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

12 Nii baihane Caferenaanon cuha Jesosone jana, corianiha cuhacaanu, nejeraauru, neba, aina nerelanaa nichaanune naaonjoaain, cuu neeorihacaanu inata janojoeine coina.

Jerosaleen nenea Teenforo caje necoretenacaauru sitaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Nii janate Jorioocuru beseta Fasocoe que turuelalajihana jaun, turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

(Fasocoe besetate bitohaure Jorioocuru ajelanaala, nii Teenforo asaae. Cairichaaerinajaain niha Egipto curaanaane caje jianacoo mitanajaa Cana Coaunera najaan- cojoanonaa niha nii Fasocoe besetana jaunte, nitohaneein Fasocoe beseta cojoanonaa bana Teenforo asaae itataojiain Cana Coaunera corojeein bajaure Jorioocuru.)

14 Nii janate Jerosaleeun nenea Cana Coaunera rai ita taojiauruhana jaan loreri inoaei- Teenforo asaae necoretiha neeure Jorioocuru, itolere baca, carenero, serori naaonjoain que. Nii janate ecu jelai teein ne cachaauru rai coriqui coreeurera. Niite acaauru coriqui choae laurujua laurujuuruhane jana, 15 sicho coinori que rajirajinajaain, nii acaauru rai bacaauru, carenerocuru, naaonjoain aina curuaataain, acaauru sitaaain, nii coriqui coreeurera rai coriqui riariae atane choae. Acaauru coriqui rori raatiin sieitiin, 16 chujuhecoha nii serori que necoretenaane jana: “Naain caa serorichuru amauchera. Coa caa Ofa Cana Coaunera loreri asaae necoretihachera,” naain sitanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

17 Nii jaunte, “Jataain ii loreri beraihanunete ne,” naain aitosihalu Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane nii canacaanuhacha cohajeine jaun, “Aca caara,” naain canacaanu suujua cuhane Jesoso coarajiacaanu aina nerelanaa nichaanune.

¹⁸ Nii jaunte sitanajaa Jesusone jaun: “Chatohanai jana ichaain canacaanu notaareei jana, esinae Cana Coaunera letononeeine coitucuhacaanune coinata,” naain Jesoso caje bajaauruha Jorioocurune janate:

¹⁹ “Caa Cana Coaunera loreri chamuhitiin jaohichenena, nichata janojoeincha cuhane michureeunni nacoaauneeincha,” naane janate:

²⁰ “Inasiinte jenachoonca saota jaanacaain ichacuruhalu jetao natiin, iicha nichata janojoeincha cuhane michureeita,” naaure Jorioocuru Jesoso rai.

²¹ Rai jaberocohacha quete aite, nii Cana Coaunera loreri que ujuaitiin. Nii jaunte nichata janojoein ichanae Jesoso- oo caje. ²² Nii jaunte nichata janojoein ichanaane coaracaanune jaun, inae jauriaa aitosihana jaun, canacaanu suujua neeoritohana jaun, nii aitoha Jesusone esenetacaanu, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane aitohana jaun.

Satiin cacha suujua coitucuha Jesusone

²³ Fasocaa bana cuu Jerosaleeun neein, bacosacuru, maosacuru, urichosae, naajoaunri rautaane coaraante, Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaacoaure arajii cachaauru. ²⁴ Nete, “Naaajoaante chuhsi, esinae rauhijiriin quesenetaurureeincha,” naene Jesoso, acaauru suujua coitucuhana jaun. ²⁵ “Naaajoaunruha caa cachaaurura,” naain biha chuneine que airijiinte, cacha suujua coitucuhana jaun, saneein esenetanjaane Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

3

Jesoso rene turuha Necodemone

(Niha lelauriin Jorioocuru farisee neein curujaaain. Niichurute, “Acaauruhachajete jataain leeochoaauru amuritoheriin Cana Coaunera ere tonoraure,” naaure.)

¹ Leinjiin farisee Necodemo neein curajaaain nenaate nii lelauriin Jorioocuru bichauhenaneein ne, acaauru rai jataain nelateineein. ² Niite janoitiin Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuha uhe. Turuhinte:

“Eletoaa Cana Coaunerane coitucuhacaanura. Iite itolere bacosacuru aina cunaitenacaauru rautaeraneein neeicha. Nitohanai ichana nainiheijelai cacha Cana Coaunera colaneta, cacha relaera,” naa Necodemone janate:

³ “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Enacooauneein nejanoaeniha cachane, Cana Coaunera aina jiniiquiin nena nainiheij” naa Jesusone jaunte:

⁴ “Inasiiane enacooauneein nejanoare ichauhena. Inasiinte coaiten neba suuri cuhane neloroaain nejanoare ichauhena,” naa Necodemone janate:

⁵ “Esinaena rauhijiriin aitoon. Nihei acau nejei, Cana Coaunera Suujue naojoain que coujunacatenoineniha cachane, Cana Coaunera Ere tonoraeraneein nena nainihein cacha. ⁶ Jana, cacha caje nejanoanaate-jelai cachaneeinne. Jana, suujua culejein caruruhin coriha Cana Coauneranete, Cana Coaunera cachaneein ne. Colane aihei. ⁷ Cana Coaunera Calaohi coitucuhin esenetaain nere tonorana jereraaurute nejanoaain Cana Coaunera cachaneein nereein. Coaa caa ichei caritocooaunne cojoaelatiincha caeneein aonajiha,” naa Jesoso, Necodemo rai. ⁸ Niritiinte, “Charijieein teeinti tiririjiin uha cujuanane, ‘Naaajoain cajete uhera,’ naain coitucuneei. Niheichu ‘Cuute cuera,’ naain coitucuheneei. Nii rijijieein techu, ‘Naojoainte cacha rai ichaonaa te Cana Coaunera Suujue,’ naain coitucuneeicha,” naa Jesusone janate:

⁹ “Chatohanihana,” naa Necodemone janate:

¹⁰“Jataain Isaraeli cocoaicha relaeraneei inatiin, ta carihanai coitucuhine. ¹¹Esinaena rauhijiriin aitocoaanu, canacaanu nota que coaracaanune jaun. Nete, aitocoaanune esenetaeneeichera. ¹²Caa cana rai chauratane que aitocoaanune esentaeneeine, chatohaneein jana dedeeu ichaonaa bihanune esenetareei.

¹³Nihei chunei dedeeu iniin coara. Canuna laaen dedeeu nihanune caje uhin cau turuun cachaneein, itolere caa chauratane que nenea cacha rijijieein nihanune coina. Canuna Cacha Calahoneein inaraacha coha-jeineein neeun. ¹⁴Charijieein teinti, coata caje acano ichaain, enuha que nujuateein chujuraa Moisesane coitucuhi chachu natiin. Nii rijijieein techu, enuha que nujuateein Cacha Calaohi nichaunne chujuraa cuurureein, ¹⁵nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa quesenetaerane coina,” naain,

Chauratane que nenacaauru belaitoha Cana Coaunerane

¹⁶“Jataain caa chauratane que nenacaauru cachaauru belaitoha Cana Coaunerana jaunte, acaihanejein calaohi nichaunne letoae caa chauratane que Cana Coaunera, nitajenaachara nejeein niha quesenetaain cacoitucurera cachaaurune coina. ¹⁷Coatiha cacha casetecaanune coina calaohi nichaunne letoaai Cana Coaunera. Jianacoo osa caje cacha mitaanune cointe, cau calaohi nichaunne letoae Cana Coaunera.

¹⁸Nii Cana Coaunera Calaohi nichaunne esenetaa cachane, caseteco coarinaain. Jana Cana Coaunera Calaohi nichaunne esenetaaite, caseteconeein niha cureein, acaihanejein Cana Coaunera Calaohi nichaunne esenetaenihana jaun.

¹⁹Cono rijijieeinne turuun caa chauratane que Cana Coaunera Calaohi nichaunne, cacha conaeranu que niqui. Nete nii cono jerecurene nii Cana Coaunera Calaohi nichaunne esenetaauruhi cachaauru. Acaihanejein nocohena janaachate nenea jerecure, nocohenaanau neein suujua coaralanaala baaso ichacuruhane coina. Nii corenihate caseteconeein neerureein. ²⁰Baaso ichacuruhane coaracuruhane coataate, cono rohan nichu-untanaa jerecurene saain nii baasoneein nenacaauru cachaauru. ²¹Jana caohachaain ichaauruhanete, cono rohan nichuuntaaure, Cana Coaunera jerenohin ichacuruhane coaracuruhane coina,” naainte Necodemo rai aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso raaaje neque.

Enacoauneinte Jesoso que ereereje Joaan- Cacha Coujunacatera

²²Nii baihate Jodea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, cuu inata janojoei nejeein neoriin, acauhanau cachauru tein coujunacatenajaain baotisanajaane coina. ²³Nii janate, Salim rohan nenea Enoon, cachaauru coujunacatiha ne Joaan, cuu niha tabaaain acauna jaun. Nii janate cuu turuhajeure cachaauru, acauhanau tein coujunacatenajaain baotisanajaa Joanne coina.

²⁴⁻²⁶Inae Joaan enoaene lalajeeuruha caresero cuhane janate, acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisiaa Jesosone jaun, ita cotaicha rijitocure Joaan ere tonoraaurera, leinjiin Jorioo aina. Nii baihate Joaan rene turuhin: “‘Cha,’ naau. Taolu ii aina Jorodaan jeraniha nenaalu leinjiin cacha canacaanu rai iicha beebejeilute, enene acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisanajaa ne. Saainte inae aca ere tonoraure,” naauruha Joaan rai nere tonoraaurerane janate:

²⁷⁻²⁸“Saan. Jeriha Cana Coaunerane jaunte aihure. Inae inara rai rauhijiriin aitonajaocaaun, ‘Coatiha Curisito nihaun,’ nanajaaocaaun. Canute letoae Cana Coaunera nii beraanu que. ²⁹Charijieein teinti, inae comasai raa cachane corojaje rai belaicha. Nii rijijieein inachu canu netonai

corojeeun, Cana Coaunera Calaohi Jesoso ere tonoraauruha cachaaaurune. ³⁰ Aca ere tejian tonoraa cuurureein cachaauru, jelaichoae jauhecotojoeriin. Jana canu erete tonoraa cuurureein fautojoeriin. ³¹ Nii dede caje unaate, itolere cacha curuaanaa neein ne. Jana chauratane que nena cachate, niicha coaraaicha coitucujue. Jana aihei dede caje unaa. Itolere dedeeu nena, itolere caa chauratane que nenacaauru, naojoainte coaraain coitucue. ³² Acate itolere niicha coarai coaraain be niqui, nete esenetaaurene caa chauratane que nenacaauru. ³³⁻³⁴ Jana esenetaa cachanete, esinae rauhijiriin aitoa Cana Coaunerane coitucuha cureein, jelai Cana Coaunera Suujue que suujuecoha Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaun.

³⁵ Cana Coaunerate, nii letono calaohi belaitohana jaun, itolere cacha curuaanaa nihane coina cocoaanae. ³⁶ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi esenetaera, nirijijieein nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa cureein. Jana, nii Cana Coaunera Calaohi esenetaite nitajiha cureein Cana Coaunera casetecanohi neein,” nae Joaan- Cacha Coujunacatera, nere tonoraaurera rai. Nitohanihalu inae Joaan enoane lalajeeuruha caresero cuhane rai.

4

Samaria bene rai iriha Jesosone

¹ Joaan cacha coujunacatera ere tonoraauruhane amuritoheriinte, Jesoso ere tonoraare arajii cachaauru. Chaen “Aca jete, Joaan amuritoheriin acauhanau tein cachaauru coujunacateein baotisanajae.” naain coitucuree rarisecocuru. ² (Coatiha aca, acauhanau tein cachaauru coujunacateein baotisanajaa. Acaihanejein canacaanu aina nerelanaa nichaanunechana acauhanauteein cachaauru coujunacateein baotisanajacaanu.) ³ Nii jaunte nii coitucuhin, Jodea batane caje mituhin, Calillea cauha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁴⁻⁵ Nii Calillea batane que turuhane coina, nii Samaria batane choae situhin, Sicaranein curujaain nena neseu turue Jesoso, calaohi Jose rai Jacoboacha tei atane rohan.

⁶ Nii jaunte cuu niha atane jachu ucuaatiin acau mitunajaan Jacobo curuaa siriina jaun, enoto chujutaae lalajeein rijiu ecu lauturoaain lauhecoba Jesosone tonohanaune, ⁷⁻⁸ nii nese Sicarau, lenone coretiha cuhacaanu saain.

Nii jana jetaote canacaanu caaijie tocoriin tajiha acau raa uhe leinjiin Samaria bene.

Nii jaun jetaote: “Caisichuche nii ii acau quera,” naain acau bajaa Jesosone jana jetaote:

⁹ “Chanuna Joriooneeinche natiin, cacaje acau bajaache, Samaria beneenein nihanuche natiin,” nae jetao nii Samaria bene Jesoso rai, Samaria cocoaichacuru aina ita belaihureniha Jorioocuruna jaun.

¹⁰ Nii jaun jetaote: “Ichei Cana Coauneraacha tenaa jerei coitucuhin, canu nichaaunne coitucuhin cacaje laaen bajaachene jana nihanena laaen, canu cocoirenachara nejeein niha cacha najaan acau ichaonaa tera tereenche icheicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana jetaote:

¹¹ “Chaquena acau soriin rariquiche, raina jaannu sirijieequichene coalanaalata. Ucuhatohache caa atane jachu natiinta. Cha cajete ichaonaa tera acau tereeiche caraita. ¹² Canacaanu foeratera inoasi Jacobohacha ratirineein nihache caa atane jachu natiinta. Caje raain niha nete acau corejeteecurehelu Jacobo calaohichuru, rai nirihuru, naajoaihunrichera. Iina amurijiriin nena jereechete,” naa Samaria benene jana jetaote:

13 “Satiin caa caje acau raain cooerate, jerichanejeein enacoaaneein cocoiriha cureeinchera. 14 Jana, canuhacha tei acau coha cachanete, coaiten enacoaunein cocoirenereinchera. Quiicha tei acaute, cacha suujua cuhane marohemarohereein, cacha rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teranu quera,” naa Jesusone jana jetaote:

15 “Saan. Carai aihane nii acau uhauche coaiten cocoirichaaunchene coataara, enacoaunein coaiten acau raanuchene coataara,” naane jana jetaote:

16 “Ti sinijiera cotihachanihuchera,” naa Jesusone jana jetaote:

17 “Niheiche casinejerata,” naane jana jetao:

“Esinaete chuhsi, rauhijiriin niicha que aitocoichera. 18 Jauriaate niqiu saoquiin sinijieraoquichelura. Chaeen nii ena ii aina nenaate rauhijiriin isinejera neein nenecheteta,” naa Jesusone jaun jetaote:

19 “Cana Coaunera Ere beraneeina ichoaraaunchera. 20 Caa atane ucuuno quete Cana Coaunera bajaebajaeraetoorechelu canacaanu foeratera inoae-sihuruchera. Jana inara Joriooneeichenete, naain Jerosaleeun cuhin Cana Coaunera bajaebajaecaanune jerequichelura,” naa nii Samaria benene jana jetao:

21 “Quesenetaauchera. Inae ichuunnejeeonria caa atane ucuuno que uhichene laatelanaala, nii Jerosaleeun cuhichene laatelanaala, chunijiu niha natiin Cana Coaunera bajaebajaeguichenera. 22 Samaria cocoaicha neeichene, coatiha nii inaraacha bajaebajajei coitucuujeein aitoheiche. Jana canacaanu Jorioo nichaanonena nii canacaanuhacha bajaebajajei coitucuhin laen aitocaaunuche, Jorioocuru caje eccona nihache nii jianacoon cacha mitaerane jaun. 23 Enene caje coaunein, caa atane ucuuno que unaa laatelanaala, nii Jerosaleeun cunaa laatelanaala, rauhijiriin suujua cuhane Cana Coaunera bajaauruhineche nere tonoraeraauru esineeruru. Nitohaneente jereche Cana Coaunera, 24 suujue nejeesiha nijihachena jaun,” naa Jesusone jana jetaote:

25 “Raotojoeina turuha urichain Cana Coaunera letono Curisitone coitucunche. Acate laen cana relaa ureeinche itolere que,” naa nii enene jana jetaote:

26 “Saan. Canuna acaneein caa ichei aitoonchera,” nae jetao Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

27 Nii janana eruhacaanu aina nerelanaa nichaanonune, nii ene aina ereeree jana. Nii natiine, “Chaquena ereerequiche,” naain bajanaa nainenihacaanu, jataain cana curuaanaa nihane jaun.

28 Nii jaunte cuu baichaje ratiriin, canacaanu que janoriin naain neseu biha cue nii Samaria bene. 29 Inae neseu turuhin jetaote: “Chajaauchete, taa leinjiin cacha coaraera. Acate naajojaain itolere ichacaunne que aite caraicha. Jerihane acate Cana Coaunera Letono Curisito necaihara,” naa nii neseu nenacaauru rai turuhinna jaun 30 tajiha jiniichaain uhin, nii ratiriha najau turuhin coaraa uure.

31 Nii tonohanauna jaiti uujeeruru jana: “Chaelainejein quiorihura,” naain lenonihane coina counujichaanune janate:

32 “Niha caleonne inaraacha coitucuhine lanaalara,” naa Jesusone jaun:

33 “Jerihane chunicohanejeinte coroaatecaihara,” naacaanu itaraine janate:

34 “Lenoneein inara suujua nunaachene rijijieina, casuujua nunaun caletoaera amihaneon ichaain jitaanune. Acate caleonne nera. 35-38 Inoaelu nere bera que catohaneein turuhanune beratihana Cana Coaunerana jaun, turuhanune cohajein neeruha cau nenacaauru

cachaaaurune jaunna inara letoareeunni, inae turuhanune beebejeeichene esenetauruhane, nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa rauruhane coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

³⁹ Nii neseu turuhin niriitiin cachaauru rai beein, “Naaajoain itolere ichacaunne quete aitera,” naa nii enene jaun jetaote esenetaaure arajiin nii Samaria cocoaichacuru. ⁴⁰ Nitohaneein Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuhin: “Canacaanu aina neeorihura,” naauruhana jaun, acauru aina coroata janoojeein neorihacaanuna jaun, ⁴¹ jataain jelai amuritheriin esenetaacoaure, nujuaae caje raaje aitohane jaun.

⁴² Nitohaneainte nii jauriaanejeein Jesoso aina erenaa Samaria bene rai: “Ii cajena aasaeriin coitucuhin esenetacaanuchelu. Inae laeen enene esenetacaanuche jataain nujuae caje raaje aitohane aonacaanuchene jaun. Acate Curisitonechera. Acate caa chauratane que nenacauru itolere cachaauru jianacoon mitaera nechera,” naaure nii ene rai.

Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoinanacainein nenea calaohi rautaa Jesosone

⁴³ Coroata janohin Samaria batane que nihane baihate, caje amuhin naain Calileea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁴⁴ “Naaajoainte Cana Coaunera Letononeein nera,” naain caohachaain coitucuhin, belaaain, raurericheriaain naraichurune coitucuha raotojeein inatiinte, atiin Calileea cauha cue Jesoso.

⁴⁵ Inae Calileea turuhacaanune janate, caohatiin Jesoso raaure jelai batane que ichaonacauru. Jaurianejeein Jerosaleeun Fasocaa bitoauruhane jana cuu itolere ichaa Jesusone coaracuruhane jaunte caohatiin raaure.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nii jaunte Calileea nenea nese- Canaau turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii jauriaanejeein bino neein jeesinaaeca rotoha najaun.

Nii janate coitucuuriin coaraa uhe Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoinanacainein nenea, cunaitiha calaohina jaun que rautaeratihane coina. Tajiha turuhinte: “Atiin canenajau Caferenaaon turuha uute carai canaanai rautaaicha,” naa nii cocoinanacaine jana:

⁴⁸ “Saan. Chatohanai coaraeneeiche inara nota quene, cha esenetaheechiche,” naane janate:

⁴⁹ “Chajaaajoaau atiin osiha carai canaanaine ajiiinhara curuaanaa,” naane janate:

⁵⁰ “Chajaaaincha chaque tonajelanaala caunihu. Inae nerautaa ii rai canaanaiicha,” naa Jesusone jaun, esenetaain cauha cue.

⁵¹ Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujihane jana jetao, tajiha que tacaain: “Inae nerautaa ii calaohicha,” naauruha que tacaain cachaaaurune jaun jetao:

⁵² “Chu teejia enotone jana nejelajaain nerautaeta,” naain bajaane jana jetaote:

“Raca enoto cafetaainte nejelajaain nerautaera,” naaurua najaun jetaote:

⁵³ “Nii rijiute chujian aite carai Jesusora,” naain jetao, nii caje coauneein jetao Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaaure saain, sinijiera, bereecuru, naajoain aina jiniiquiin.

⁵⁴ Nii quete coroata saain coitucuruha cachaaaurune coina niicha ichai ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Jodea caje Calileea nenea neseu turuna jaun.

5

Jiurona rautaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

¹ Nii baihate Jerosaleeun cauha cue Jesoso, Jorioocuru beseta bitoaane caina.

² Nii Jerosaleeunte, carenero bacuujuaneein curuajaain nena acuujuarohan ne Beteseta neein curuajaain acau netaojia najaan. ³ Ecute saouquin niha lohanarine jana nasaae daraacoore arajiin cunaitenacaauru, maosacuru, bacosacuru, neluhinaauru, jiuronacaauru, niichuru daraaque nerurujuua nii acau netaojiane cohaca. ⁴ Nii acau netaojia jetaote, tabaque nichoae fauha Cana Coaunera Letonone, nerurujuae nii acau. Nitohaneein nerurujaane jana, ichoaaichaniha kuhane fai cunaitenaa jetaote nerautae.

⁵ Cuute ne leinjiin cacha, nichatachoonca fosa jaanacain cunaacha aina nei. ⁶ Niite tocoecohane jana coarae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Coaraane jana, inae nitohaneein carajaain cunai aina nihana jaunte, rai: "Nerautanaa jereina," naain caje bajaa Jesosone janate:

⁷ "Eejeen, aihanu niquicha. Nete nene caa acau netaojianaja kuhane canu faeraanura. Faanaa jerichaaunne naineeinte, canu ichoaechaniha faaure leochaauru," naa nii cunaitenaane janate:

⁸ "Saan. Chajaain nimichuhin chela seriin amuute coaracaara," naa Jesosone janate, ⁹ nii rijieeoritiin caochanainejeein nerautaa, nela seriin nichaauraain jelai caje amue nii cunaitenaa.

Nii janate nebetacanaa janonaa bana nitohanai ichaane jaun, coaraain: ¹⁰ "Ta cocoaeraa chaelai baijiera enenene coitucuhinete, nebetacanaa cojoanonaa nihane saijieein anajiin baijiaai," naauruha rai Jorioocurune janate:

¹¹ "Aihanu niqui, nete caletoe canu cunai caje carautaera," naane jana:

¹² "Chate nii nitohanai ichaane caina eletaeta," naain niqui bajaauruhane jana ¹³ coitucue, arajii cacha jana nitajeoriha Jesosone jaun.

¹⁴ Nii baihate nii Jerosaleeun nena ita taojiaain Cana Coaunera bajauruha Jorioocuru najaan Teenforo asaae eruhin:

"Aonaau, inae laen nerautaicha. Nijiaonria coaiteen naosatenaa coaquine. Coaiteinete jelai amuritoeriin coaraa curiquincha," naa Jesoso raine jaunte, ¹⁵ Jorioocuru rai biha cue:

"Acate carautaera," naain. ¹⁶ Nii jaunte Jesoso aina nejerateein, jataain sohin jaonaa jerecure Jorioocuru, nitohaneein nebetacanaa janonaa bana cacha rautaana jaun.

¹⁷ Nii jaunte: "Joanenreein bana amianiha Ofana jaunna, jerichanejeein ichaauru," nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁸ Niritoha Jesosone jaunte, jataain jelaichooae jauhecotojoeriin aina obajein sohin jaonaa jerecure. Chaen nebetacanaa janonaa que aitocuruhane tonoraelanaala, "Cana Coaunera Calaohi nihane jaun jete, ichaa Cana Coaunerane rijijieein ichae," naane corenihane maajein jataain rautaaurene Jorioocuru.

Rai inaca Cana Coaunera cocainanohineein niha Cana Coaunera Calao-hine

¹⁹ Nii jaunte: "Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai, Coatiha casuujuua caje coauneein quicha jerei ichana nainihaun, Cana Coaunera Calaohi nichaun natiin. Acaihanejein Ofaacha jerenohichana ichaun. Itolere Ofaacha ichaichana ichaun canu netonai. ²⁰ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerana jaunte, itolere niicha ichai que canotajae. Chaaen techu jeelai choae jauhecotojoeriin caque itolere ichaain inara notaarathane, nii cojoaelatiin

coaraa curiquicheein. ²¹ Onacaauru ichateein acaauru rai ichaonaa tiha Ofa Cana Coaunerana jaunna, canu netonai quiicha belaihuri ichateein acaauru rai ichaonaa teeun. ²² Chabana cacha coujuhin coaraai Ofa Cana Coaunera. Coatiha ichana nainenihane caun aihei. Nii jaunte canu cocoinaain caletoae cacha coujuhin coaraaunnuque, ²³ chaen rijijieein jataain curuaanaa neein nihanune coitucuhin, rai nere tonoraauruhane rijijieein quere netonai tonoraauruhane coina. Cha teeinti quere tonoraene, niite caletoaera Ofa ere tonoraenereein.

²⁴ Caletoaera ere esenetaain, quere tonoraain naajoain neeichenena inara coujuhin inara coaraelanaala rauhijiriin nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tereeuini inara rai, jaoleneein neeichene coataa. Esinaena rauhijiriin aitoon.

²⁵ Enene caje coauneeinte Cana Coaunera Calaohineein nihanune ere aonacuruha Cana Coaunera coitucuhi cachaaurune jana, quere tonoraauruhane, acaauru suujua coriha cureein Cana Coaunera.

²⁶ Raajenihane ichaonaa nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraneein niha Ofa Cana Coaunerana jaunna, jerichanejeein rijijieein nena rai calaohi nichaunna jaun canu netonai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teeun.

²⁷ Inaraacha cohajei- cacha calaohi nichaunne cocoinaainte caletoae, caohachaain ichaauruhane coaraain baasonein ichaonacaauru ichao rucueranu que. ²⁸ Coaa caa aitocoanne cojoaelatohache. Inae cojoinaca que turuhane banate, rai nere aonacurureein. ²⁹ Nii banate natane bana caje mituurureein satii onacaauru, caoacha icharaauru nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raauruhane jana, baaso icharaaurute caseteco coaraa cuurureein.

³⁰ Coatiha casuujua caje coauneein cacha coujuhin coarahaan. Aitiin caletoaa Ofane rijijieeina rauhijiriin cacha coujuhin coaraan.

³¹ ‘Cana Coaunera Calaohi nichaunra,’ naain irihanu caraajenianene caohacharihei. ³²⁻³³ Inae Joaan caje bajaerateichene jana, rauhijiriin inara rai bihalu Joaan. Aihana jaun, esenetaaichenete caohachae, Cana Coaunera ere beraneein niha Joanne coitucuhene jaun.

³⁴ Esinaete rauhijiriinte caque aite Joaan- acauhanau tein cachaauru coujuncateein baotisaera, caje bajaachene jana niqui, nena cacha aitothane lateneun. Jianacoon mituhin neeiche osa cajene jerena caaunna, caa niritiin aitoon.

³⁵ Aca aiha leinjiin conone rijijieein niha Joanne jaunte niqui, coroaeein neeichelu basiiijn reeintariin. ³⁶ Chaaen techu, ‘Acate canaacha cohajeinera,’ naain inara rai biha rauhijiriin Joanne choae tacaain techu niqui, inara nota que itolere ichacaunne coaraquiche. Nii quiicha ichaina ichaun, esinae rauhijiriin caletoaa Ofa Cana Coaunera coitucuhichene coina.

³⁷⁻⁴⁰ Chariji bana Cana Inaca Cana Coaunera coaraan nere aonaheeiche niqui. Nete, nere bera inoaesihuru que catohanein turuhanune beratein laenaeratihalu Cana Inaca najaan que nerelaaiche niqui, caje ichaonaa nitajenaachara nejeein nena raachene coina. Nete nii aitothane rijijieein caletoaa Cana Inacane esenetaeneeichene jaun raenereichein.

⁴¹ Nii jaunna caque tacaain canu coroaeein caraachene jereneun. ⁴² Chaaen nachu raotojoein Cana Coaunera jereein, nere tonoraain neneeichene coitucun.

⁴³ Cana Inaca Cana Coaunera niqui caletoae. Nete, caohachaain caranaa jereneeiche. Jana inara rene turuhin, ‘Canuna Cana Coaunera letono

neeunra,' naa inara rene turuhin Cana Coaunera letono niheinete laen caohachaain rariquiche.

⁴⁴ Cana Coaunera coacuelanaala itaacha corojeein, 'Iite caohati cachaneein neeicha,' naain neeichene jaunte, quesenetana naineneeiche.

⁴⁵ Coatiha Ofa rai inara coulurujuenaa coauhaaun canu. Nii Moisesa inaraacha esenetaite laen Cana Coaunera rai inara colurujuereein.

⁴⁶ Moisesa aitojoan esenetaaichene jana nihanete, quesenetareeiche, catohanein turuhanune que aitiin laenaalu Moisesane jaun. ⁴⁷ Nii aitiin niicha laenai esenetaeneichene, chatohanein jana aitocoanne esenetareeiche," nae Jesoso.

6

Saoqui oharaancai cache rai lenone tiha Jesosone

¹ Nii baihate Calileea conemuri jeraque cuha Jesosone jana, ² sacuha cuure arajiin cachaauru, cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun.

³ Nii janate cuu atane ucuuno choae iniin nelauriariin lauheque Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, ⁴ Jorioocuru beseta Fasocoa catainajeein.

⁵ Nii jaunte arajiin turuuruha cachaaaurune jaun: "Chu lenone coreterihacache, caa arajii cachaauru rai," naain bajae Ferifi rai Cana Coaunera Calaoihi Jesoso. ⁶ Niicha ichaneni coitucuha natiinte bajae Jesoso Ferifi caje, "Toohanrichaaincha," naain.

⁷ Niritiin bajaane jana: "Coroata fashai janonei amihanenaa corejeoneein faan coretichaachene niha natiin coatia caa arajii cache naineriheta," naa Ferifine baihate:

⁸⁻⁹ "Caute ne caa canaanai rai saoquijieein faan, nii baiha coroatajaain ate, naaonjoaain niqui, nete caa araainein cache nainenere carijiei," naa nii Simoon Fedoro ocoala Aanderesine jaunte:

¹⁰ "Saan. Acaauru rai aitocuchete nelauriaauruhine satiin," naa Jesosone jaunte:

"Nii omame choae nelauriaauchera," naauruhane jana, nelauriaaure nii saoqui oaraancai quichaauru nejeesina, enecuru, canaanaihunru, naajoain janijilanaala.

¹¹ Nii janate nii faan teberiaain: "Nariha," naain Cana Coaunera bajaane baiha, nii aina nerelanaa nichaanune rai nii faan te Cana Coaunera Calaoihi Jesoso, chaluhaaanune coina. Chaluhaaanune janate, nii saoqui oharaancai cache naine nii faan. Jerichanejeein techu nainecohanajae nii ate.

¹² Nii janate, inaeneeuruhana jana cautihana jaun: "Caa caute curujuaain raauche nijiaohanne coataa," naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine jaun, ¹³ curuhacaanune janate ne, elechoonca coroata omariin faan caute. Nitohaneinte caute, nii saoquijiei faan nefaain.

¹⁴ Nii coaraainte: "Caate caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera letono canaacha cohajeinecaihara," naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaunte jataain acauru curuaanaa *rey* neein Jesoso tenaa jereein, counujeein amanaa jerecuruhane coarajihana jaun, acauru que janoriin amue rautaenihana jaun. Nitohaneinte acauru que janoriin amuhin, atane ucuuno que iniha cue Jesoso, cuu jelai basiiijin neeorihane coina.

Acau choae amuha Jesosone

¹⁶⁻¹⁷ Nii janane, inae nocohecane jaun, jaiti turueniha Jesoso atane ucuuno cajena jaun, fauha cuhacaanu. Fauhina, leinjiin bote cuhane naain jera jaoha cuhacaanu, Caferenaan turuhacaanune coina. Nii janate inae

nalaaquuin cuhin nocojoe. ¹⁸⁻¹⁹ Nii janate, inae bote cuhane fauhin cuu-jihacaanune jana, canacaanu sacuha uhe Jesoso, acau choaae rurujueein uhin. Nitohaneente acau choae uhin canacaanu rohan nichuuntaain, nii acau jihaeitohane jana, fichafichanaa tabai nihane jana, nii bote nalaaene amuniha canacaanu rai janate coaracaanune jana, tajiha acau choaae uhin rurujue, nii bote nichaae uhin. Nii jaunne coasiha nesoonetohacaanune janate:

²⁰⁻²¹ “Coaa nesoonetohachera. Canuna aihunra,” naane jaun, que tacaain corojeein, nii bote cuhane fauhin amaacaanu. Nii janana cohaneeriin turutoha cuhacaanu canacaanuhacha coinetiha.

²² Nii cojoanoote, acaihanejein satononiha jera jaoha cunaa bote cuhane fauhin jera jaoha cuhacaanune jana, canacaanu aina uheniha Jesusone jaun, nii que ereerecure. ²³ Nii jana jetaote, Tiberia nese caje uhin turuha uhe leinjiin bote. Turuhin jetaote, najauriaa uhe nii Cana Coaunera bajaain niicha tei faan quihuruha najaan rohan. ²⁴ Nii jana cuu nenihacaanune jana, Jesoso netonai niha natiin nenihana jaun, nii bote cuhane nefaujuaain cuhin, nii nihacaanune jaau Caferenaan turuhin ariha uure.

“Ichaonaa esine tera lenoneneinne neeun,” naa Jesusone

²⁵ Nii janate jera jaohin coaraa uuruhane jana, cuu nii Caferenaan ne Jesoso. Nii jaunte rai: “Chabana cau turuhite cacha relaera” naauruhane janate:

²⁶ “Nii quicha ichai coaraqiche natiin, ‘Naaajoain caara,’ naain inara sujuau erenaa coacuelanaala, nainain obejein lenonequichene jaunte cariirijieiche,” naainte, ²⁷ “Coo sanaa inaera lenone corenihacha amihanihache. Acaihanejein ichaonaa tera- chabana sanaachara nejein lenone coreniha amihaneuche. Nii nitajenachara nejein niha cacha najaan lenone tihanune coinete caletoe Ofa Cana Coaunera. Canuna inaraacha cohajei Cacha Calaohi ineenra,” naa Jesoso acauru rai janate:

²⁸ “Chatohanein nerichaanu Cana Coaunera jerenohi ichacaunne coina,” naain bajaauruhane janate:

²⁹ “Caa niicha letoai nichaunne esenetaichenete jere Cana Coaunera,” naa Jesusone janate:

³⁰ “Chatohanaina ichaain canacaanu notaareei, coaraain esinaen rauhi-jiriin Cana Coaunera letononeine esenetaacaanune coina. ³¹ Carene tabai que amuhemuhecuruha najaau jetaote, neniha lenonene jaun jetao, dede caje faan rijjijeei nena manaa neein curuajaa nena que jetao ichaohin amuhemuhecururejetelu canacaanu inoaasihuru. Nitohanein jetaote, neniha lenonene jaun, ‘Dede caje nena faan rijjijeein nena manaa te Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera Quiricha inoasi cuhane” naauruhane jaunte:

³² “Coatiha Moisesa nii dede caje nena faan manaa tihei. Acaihanejein Ofa Cana Coauneraachate nii dedee nena faan esine teranein ne. ³³ Nii Ofa Cana Coauneraacha tei faante turue caa chauratane que, cachaauru rai ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nena teranu que,” naa Jesusone jaunte:

³⁴ “Atiin canacaanu rai inetono janonaa bana, nii faan que canacaanu sihura curuaanaa,” naauruhane janate:

³⁵ “Canuna cacha rai ichaonaa tera faan neein neeun. Cha teeinte carene uhe aca mijiteriaain. Cha teeinti quesetae, aca cocoireriaain. ³⁶ Nete inara rai aitocaaunne esenetaeneiche, inara nota que quicha ichai coaraqiche natiin.

³⁷ Satiin Ofa Cana Coauneraacha letoaite carene uhe. Nii jaunna carene uhi nihane sitaenereeeunni.

³⁸ Coatiha quiiha ichana jerei ichacaanne coina, dede caje uhin tu-ruha uhaaun caa chauratane que. Acaihanejein caletoaera Ofa Cana Coauneraacha jerei ichacaanne coinana cau turuun. ³⁹ Nabana nitajeuruha cachaaurune coataate caletoe Ofa Cana Coaunera. Nii jaunna satiin nii carai niicha teuri cachaauru ichatein michunajaa cureeunni inae saa cana janonaane bana.

⁴⁰ Nii Cana Coaunera Calaohi coaracuruhane esenetaauruha satiin cachaaurunete jere caletoaera Ofa Cana Coaunera, chabana nitajenaachara nejein nena ichaonaa raa esenetaeraaurune coina.

Nii jaunna inae saa cana janonaane bana ichatein michuunajaa cureeunni, naain acaauru tonorae Jesuso. ⁴¹ Niritiinte, “Canuna dede caje faunaa faan neeunra,” naa Jesusone jaun nocoeje chanuure Jorioocuru.

⁴² Nitohaneeinte ita rai: “Ta Jose calaohi Jesuso niha caane. Raotojoein inaca, neba, naajoain coitucuhacache natiin, dede caje faunaa nereta,” naauruha ita rai Jorioocurune janate:

⁴³ “Inae canu necoeje chanuhichene jianecuchera. ⁴⁴ Chunei carene unaa nainihei, nii jereein neniha caletoaera Ofa Cana Coaunerane. Inae saa janonaane banana nii carene uhine ichatiha cureeunni. ⁴⁵ ‘Satiinte relatein Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera ere beracuru ioensieuruhacha laenai quiricha cuhane jaunte, satiin Ofa ere aonaain tonoraain que nere-lanacaaurute, carene ureeincha.

⁴⁶ Chabana Ofa coaraai chunei. Acaihanejein canuhachana coaraaun caje unaa nichaunna jaun.

⁴⁷ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Quesenetaerate ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nena raa cureein.

⁴⁸ Canuna ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nena tera lenone-neein neeunra.

⁴⁹ Neniha leinjiinejein cacha najaaun carene tabai choae amuhemuhec-ruha inara inoaesihurune janate, que ichaaoruhane coina cojoanoo neto-joein manaa neein curuajaain nena quinacai nalae Ofa Cana Coaunera, que ichaaoruhane coina. Nete, satiin oore nii quihurera- inara inoaesihuru inae binaaneein. ⁵⁰ Canuna dede caje faunaa lenone neeun. Nii faan nichaanne quicha, chabana orihain. ⁵¹ Canuna nii lenone neein dede caje faunaa neein neeun. Nii lenone que ichaohin neite nirijijieein nitaje-naachara nejein niha cureein.

Nii lenone quicha tenaa jereite, cajabereonnein ne. Acane tiha cureeunni, que ichaohin neeuruha caa chauratane que nenacaaurune coina,” naa Jesusone janate,

⁵² “Chatohaneeina rai jaberoco que cana coroaate,” naain nejesinajein ita cotaicha rijitocure Jorioocuru.

⁵³ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai. Canuna Cana Coaunera Calaohinein, jela Cacha Calaohinein inaraacha cohajei ineein neeun. Cajabereon quii cacoichana coheneeichene, nihei ichaonaa esine ranaa nainiheeiche. ⁵⁴ Cajabereon quii cacoichana coerate, chabana nitajenaachara nejein nena ichaonaa raa cureein. Acane, saa cana janonaane bana ichatein michuha cureeunni. ⁵⁵ Ichaonaa tera lenone esine neein niha cajabereonne janate, ichaonaa tera conacai ineein ne cacoichana. ⁵⁶ Nitohaneein cajabereon quii, cacoichana coerate, caniha jiniiquiin nereein. ⁵⁷ Nii caletoaera Ofa Cana Coauneraate ichaonaa siri. Nii jaunna

que ichaohin neeun. Nii rijijieein techu, cacoreniha ichaoha cureein caque lenoneein nei.

⁵⁸ Nii dede caje faunaa lenone quena aitoon. Coatiha nii inara inoaesihuruhacha quii manaa rijijieein nihei. Nii manaa quihuruha niqui inara inoaesihuru, nete satiin oore nii quihurera. Jana nii caitoojoan dede caje faunaa lenone quiha cachanete, chabana nitajenaachara nejeein niha cureein,” ⁵⁹ naain relanajae Jesoso, Caferenaon, acaauru rai sinacoca asaae netaojiauruha Jorioocurune jana.

Nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tera erenaa

⁶⁰ Caritiin relanajaa Jesosone jaunte: “Caaintatoha jataain caa naitoojoan. Chate nere tonorare,” naauruha nii caaijie arajiin cunacaauru cachaaurune janate, ⁶¹ aohanriin:

“Ta aihane carautaaichene. ⁶² Toohanreichecha, jauriaa nihanulune jaaun jelaiha iniha cuhanune coaraqichene. ⁶³ Caa quere aonaain esenetaaurute, chaelai janonaa bana nitajenereein. Jana, caa aitocoanne esenetaelanaala erenaa tonoraauruhite, ichaoha jaberoco niha natiin, nitajiha cureein suujue. Cha que nelatihei cana jaberoco, cana suujue colane. ⁶⁴ Nete jaiti caa aitocoanne jaan esenetaaurene inara tabaauru,” nae acaauru rai Jesoso, inae inoaelu caje coauneein, “Acaauru acaaurute quesenetaenereein. Jana, acate naaonjoain cacoulujueein naaonjoain caeteratiha cureein,” naain coitucuhana jaun.

⁶⁵ Nii jaunte: “Nii jereniha Ofane, carene unaa nainihei chunei,” naa Jesosone caijiete, ⁶⁶ jianijihacoaure nii arajiin aina nerelananichaanune aina amuhemuhenaacaauru niritoha Jesosone jaun.

⁶⁷ Nii jaunte: “Inara netonaiha cajoahin caratiriin amuriquiche,” naain bajaa elechoonca coroatajai nichaanune cajene jana:

⁶⁸ “Ahan aihei. Chuna nenacae curichaacaanu. Nii canacaanu relaina jaan tejian nenacaae ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena teraneein ne. ⁶⁹ Canacaanuna laaen ii esenetaacaanu. Nii jaunna acaihanejein Cana Coanera Calaohi Curisitoneein neeine coitucuhacaanura,” naa Fedorone janate:

⁷⁰ “Canuna lechoonca coroatajai niquichene cotijiaain raain neeun niqui. Nete, nii inara lechoonca coroataja nechu aansain moconajaeraneein ne,” nae Jesoso canacaanu rai. ⁷¹ Nii Simoon calaohi Jodasi Isacariote quete aite Jesoso, aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja niha natiin coulurujuerichaaaine coitucuhana jaun.

7

¹ Nii baihate, Calillea batane que nenacaauru neseeuuru neseeuuru cachaauru relaa amuhemujue Cana Coanera Calaohi Jesoso. Jodea batane que cunaa jerihe, cuu sohin jaonaa jerecuruha cuu nenacaauru Jorioocuruna jaun. ² Nii janate, inae ichuunejeonriha lohanari beseta bitoaauruha Jorioocurune jaun:

³ “Coo cau niha. Jodea cunihunte cuu chaelai ichaaaine coaracurumii cuu nenacaauru ii coitucuurera. ⁴ Coitucuha cachane jeriha chuneine, asiin cha ichana nainihei. Aihana jaun, letonoaneein satiin coarajeuurera notaracaae ichaaute coaracurumii,” nae nocoalacuru. ⁵ Nihei nocoalacuru nihanatiin esenetaaurenihana jaunte aitocure.

⁶ Nii jaunte: “Inasina jaiti turuha cuhanune jaan cojoinacane coaalanaala cureeun. Inara raite laaen caoachae joaenreein bana cuhichene, ⁷ neniha chatohaneein inara aina nejerateein, inara cotaain, chatohaneein inara

tenaa naineniha caa chauratane que nenacaurune jaun. Canihate laen nejerateeure, itolere baaso ichacuruhane que rauhijiriin aitocoanne coreniha. ⁸ Inara cunichuchete beseta bitoaache. Jaiti curihaunni canu, turueniha cuhanune jaan cojoinaca quene jaun,” naain ⁹ nii Calileea nedae Jesoso.

Lohanari beseta bitoaaurera jana turuha Cana Coanera Calaohi Jesosone

¹⁰ Nii baihate inae cuuruha nocoalacurune jana, acaentonai cue acaauru caaijie nasina rijijieein, acaauru aina beseta bitoaa.

¹¹ Nii janate inae nunuheca besetane jana ariirijieeure Jorioocuru: “Aan-cacha nii cacha,” naain ¹² cuu nejesinajeein coacuhin ita rai ereerejeein: “Acate caohachanejein cachaneein ne,” naauruha tabaaurune janate, tabaauru:

“Caohachanejein cacha nihei jana canacaanu rai, cacha coritaain nao-joanna jaun,” naaure tabaauru. ¹³ Nete, rauhijiriin “Aca,” naain chaque erenaa nainene chunei Jorioocuru coasiha.

¹⁴ Nii janate, netaojiauruhana jaan loreri Teenforo asaae enoha Jesosone jana, inae sanaa jere nii beseta.

¹⁵ Nii janate cuu relanajaa Jesosone jana cojoaelatoore Jorioocuru. Cojoaelatiinte:

“Chatohaneeina nirijieein nerelaelanaala itolere coitucue,” naauruhane janate:

¹⁶ ‘Coatitha casuujua caje quiiha rocohi nihei- caa inara relaanune jaan. Caa inara relaanune jaante, nii caletoaera caje unaa ne. ¹⁷ Nii jaunte inae jatoroaain Cana Coanera jerenohi ichana jererate aitocoanne aonaain coitucuha cureein. Nitohaneeinte esinaae rauhijiriin casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuurueein.

¹⁸ Charijieein teinti: ‘Canuna caoacha cachaneein neeun,’ naain suujua caje rocohin raotono que ereereecane, ereereje cacha raotojoein: ‘Caate jataain caohachanejeein cachaneein ne,’ naain caohachaaain belaaain coaracuruha cachaaurune caina. Nete rai letoaera curuaanaa coitucuhin coroaecuruhane caina, esinae rauhijiriin aite. Aihana jaun, Nihei nii que: ‘Casaje,’ naain ereereecuruhane jaanu.

¹⁹ ‘Cana Coanera ere bera Moisesa ere tonoraacaanu,’ naainte ereeiche niqui. Nete: ‘Coo sonajaain jaohache,’ naain aitoaha Moisesa natiin tonoraeneeichene jaun, casohin cajaanaa jerequiche,” naa Jesosone janate:

²⁰ ‘Chana ishohin ijiaonaa jerete aansai,” naauruhane janate:

²¹ “Chanuna jana chaaen, nebetacanaa janonaa bana cunaitenaa rautaanune jana, cojoaelatiin obaaequichelu caniha. ²² ‘Quichaneein nejanoaa inara bereene, inae fosa janoniha nejanoaane jana, rai nacatichei cari jiuunuhin saauche,’ naa Moisesane jaunte niqui, nii tonoraain nebetacanaa janonaa bana niha natiin, canaanai nacatichei cari jiuunuhin sauhin naaonjoaain neeichelu. ²³ Chanuna chaaen nebetacanaa janonaa bana lesajeein cunaitenaa rautaanune coreniha, caniha obajeein caque nererojoecaachelu. ²⁴ ‘Cana Coanera aitojoaan tonoraacaanu,’ naaiche inara suujua cuhane natiin, esinae rauhijiriin Cana Coanera aitoonjoan coitucuhin tonoraain niheeiche. Esinae rauhijiriin Cana Coanera aitoonjoa coitucuhin neeinchene jananihane, caniha obajeein caque nererojoecaain neriheeiche,” nae acaauru rai Cana Coanera Calaohi Jesoso.

“Naaajoain cajena unaa neeun,” naa Cana Coanera Calaohi Jesosone

²⁵ Nii janate: “Tana caa cacha ariirijieuruha sohin jaaoruhane coinane,” naauruha nii Jerosaleen nenacaurune jana, ²⁶ “Nocoo chujianra jianacoo

neein satiin coarajera notaracae ereerejena. Chanuna colaraain inauhene coarajeeure. Jerihanete acaauru esenetaain, ‘Acate Cana Coaunera letono Curisitone,’ naaurucaiha cocoaainacaihuru. ²⁷ Canacaanuna laaen, nii uhana jaan coitucuhacaanu. Jana turuha Curisitone, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucuerariaain,” naauruhane janate, ²⁸ cuu nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaae aonajenajaain,

“Esinaena aihana jaun, canu unajaan coitucuhiche. Coatiha casuujua caje coauneein uhaaun. Inaraacha coitucuhi Cana Coaunerate caletoe. ²⁹ Dede caje, aca caletoeaun jaunna coitucuuun caje uhanune jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso tonijiaain.

³⁰ Niritohane corenihate mucuhin amaaain caresero cuhane Jesoso enoanaa jerecure niqui, nete jaiti cuu tenihana jaun, chatoaneei que biji teurene. ³¹ Nete, atiiin esenetaain:

“Turuha Curisitone, coatiha aihana caa cachane amuritoheriin araai saain niicha ichai ichaain cacha notaariaain,” naaure arajii cachaauru.

Teenforo beraihurera folisiaacuru que Cana Coaunera Calaohi Jesoso mucuhin raerateeuruha fariseeocurune

³² Jesoso queecha ereeuruha cachaaurune que urichocuruhana jaunte, rautaaurenihana jaun nere tonoraeraauru Teenforo beraihurera folisiacuru letoaaure nii fariseeocuru, nii cuu nenea batirichuru curuaanaacuru, naojoaihuri, Jesoso mucuhin raacuuruhane coina. ³³ Nii jaunte:

“Basijiin reeintiariina cau neorihun. Nii baihana nii caletoeaera rene cauha cureeunni. ³⁴ Canu aririqicheein niqui. Nete caurueneriquicheein, nii cuhanune jaun turunaa naineneriquicheei najauun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaunte, ³⁵ nejesinajein itarai:

“Chuna curute, ariirijiacachene niha natiin eruhenerihacache. Jerihanete Curiecocuru que najasiiteein nenacaauru Jorioocuru ataneu cunaa jere, Curiecocuru relaane coina. ³⁶ Chatohanerichaaain naate aite: ‘Canu arichene niha natiin, caururiheicheein cuhanune jaun turunaa naineneriquicheeine jaun,’ nae,” naainte itacaje bajaebajaecure Jorioocuru.

“Cocoierei carene uhinena cocoe,” naa Jesosone

³⁷ Nii beseta satono janonaa banate, beseta nunuhe bana, bajaauruhane amuritoheriin Cana Coaunera bajaure jiniiquiin nii beseta bitoaa turunacaauru.

Nii jaunte beseta satono que nimichuhin tonijiaain, nii cuu nenacaauru rai: “Cocoierei carene uhinena cocoe. ³⁸ Aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohanein, quesetaera cacha suujua cajete mitureein acau rijijieein sorohin, jelaiha suujua cuhane maroemaroereein, suujua rucujueein rai ichaonaa nitajenaachara nejeein nenea teraauun que, chaen leochaauru rai niha natiin tihane coina,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii beseta bitoaurera rai.

³⁹ Nitohanein Cana Coaunera Suujue raaururichaaain esenetaeraauru cachaaurune quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuruane coina. Jaiti dede curuaanaanein Jesoso enoananihana jaunte, esenetaeraauru rai suujue letoaene Cana Coaunera. Nii quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso coreniha ita caje nelerucuruha cachaaurune

⁴⁰ Nii jaunte niritoha Jesosone jaun tabaauru:

“Acate nii turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera ere berane,” naauruhane jana,

⁴¹ “Acate Curisitonera,” naacoauruha leeochoaurune janate, tabaauru jana:

“Inasiin jetao Calileea caje uriha Curisitone coalanaala. ⁴² ‘Jerichanejeente curuaanaa inoaei Rabiri rijijieein Beleen cocoaichanein nereein Curisito, curuaanaa inoaei Rabiri ichoalanein nenea,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane natiin, Curisito nere Calileea cocoaicha,” naaure. ⁴³ Niritiinte Jesoso coreniha cuu ita rohecaain ita caje nelerucure.

⁴⁴ Tabaaurute mucuhin amaain caresero cuhane tenaa jerecure niqiu, nete ichana nainene chunei.

Jesoso esenetaaureniha cocoaianacaihurine

⁴⁵ Nii jaunte, Jesoso colane turuha uuruha nii Teenforo beraihurera folisi-acurune jana:

“Chanuna mucuhin uhaeneeiche,” naain bajaauruha cuu nenea fariseecuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihurine jana:

⁴⁶ “Cha corenihana mucuhin uharichaanu joareein coreniha. Nihei chunei cacha irihane rijijieein erei,” naauruhane janate:

⁴⁷ “Inae nachu inara netonai coritaate. ⁴⁸ Esenetaauruha cana curuaanaacuru, fariseecuru, naaonjoainurine coalanaala esenetaaiche. ⁴⁹ Acaihanejein Cana Coaunera Ere coitucuruhi, Cana Coaunera jaolecuru cachaaurute esenetae,” naauruhane jana:

⁵⁰⁻⁵¹ “Nainihe joareein nere aonaelanaala, joareein: ‘Naojoainte ichae,’ naain, caohachaain coitucuhelanaa, cacha casetecaacachene, niritiin aitoha cana quiricha inoaei cuhanene jaunne,” naa nii janotiin Jesoso rene turuha cunaa fariseeo Necodemone janate:

⁵² “Ti tonaina Calileea cocoaicha neei. Nihei chunei Calileea caje ecocohin Cana Coaunera ere bera. Cana Coaunera Quiricha cuhane arihute coitucuhi,” naauruha leeochoauru fariseecuru Necodemo rai janate, ⁵³ nenajau cauha cuure nii cuu nenacaauru.

8

Ene cojoaelorohe

¹ Nii janate acaauru que janoriin, naain Oliboneein curuajaain nenea atane ucuuno cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ² Inae janohane janate naain Jerosaleeun cauha cue, coaiten enacooaunein cuu nenea Teenforo asaae enohane coina.

Nii janate rene turuhajeeuruha arajii cachaaurune jaun, nelauriaain relanajae Jesoso. ³ Nii janate nejelau quicha que nicharathane jana ene cojoaelorohe eruhin, mucuhin, tajiha turuaa uure, Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurera fariseecuru. ⁴ Nitohanein turuaainte, nii cuu nenacaauru cataaain tein:

“Naaajoaain nejelau quicha ainane janana, caa ene eruhin mucuhin uhaacaanura cacha relaera. ⁵ Cana Quiricha Inoaei cuhanete laenaain cana rai rauhine tein letoaelu Moisesa, nitohaniha ene cojoaelorohe ne, sohin jaohacache ajeri que botosiine coina. ‘Tonaai jana ii,’ ” ⁶ naain bajaure, nii ene sohin joeratenaa jerenihane coulurujeeuruhanene coina.

Nii janate acaauru tonoraelanaala notoroaain, biji couturi que atane laenaje. ⁷ Nii janate cuu tonoranajae lanaala atane laenajiha biji couturi quene jana, cuu jeelai coaineinejeein bajaebajaecuruhanene jaun, couturi michuriin:

“Niha cau leinjiin inara jana osa que lanaala, chabana baaso ichae lanaala nena ne, nii ichoaechaniha focoine ajeri que,”⁸ naain coaiten notoroaain atane laenaje biji couturi que Jesoso.

⁹ Niritoha Jesosone jaunte, aihuru bana acaauru netonai baaso ichacuruhana jaun, acaauru suujua que tacaana jaun, coejeein, biinaa que ichoaihaaain leinjihana leinjihanaain mituhin cauha cuure. Inae satiin mituhin amuuruha nii ene coulurujueurerana jaun, nii eneecha que jera-jejeein neorihana jaun,¹⁰ nimichuhin nichauraaain:

“Aancaauruche icholuruerauruta. Ta ishohin ijiaohache chuneine,” naain nii ene caje bajaa Jesosone janate:

¹¹ “Aiheicheta curuaanaa. Nihei casohin cajaohiche chuneita,” naa nii enene jana:

“Niheichu, canu niha natiin chatohaneein chetein, ishohin ijiaonaa nainihaaunche. Inae caunichuche. Jiaonriha caa baiha coaiten nosateichenera,” naain nii ene jiane Jesoso.

Cana rai chauratane cononeein niha Jesosone

¹² Nii baihate coaiten cachauru rai beebeje Jesoso:

“Canuna caa chauratane que nenacaauru cononeein neeunra. Quere esenetaerate ichaonaa tera cono siricheein. Chabana nocohenaana muhe-meriaain,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

¹³ “Nohaneeicha. Ichaajenihane aitiinte aitohicha. Nii jaun chaque nelatihei nii aitohine jaanta,” naauruha fariseeocurune jana:

¹⁴ “Caraajenihane aitiin aitocooaunne niha natiinte, nelate quere. Canuna nii uhanuluna jaan jelai coitucuun. Jana inara coitucuheeiche. Niheichu canu cunajaanu coitucuheeiche. ¹⁵ Nechu jataain Cana Coaunera coitucueeneichene jaunte, joenreein inara suujua cuaaichene jaun, joenreein ereereequiche. Aanca chunei coulurujuerichaaun canu. ¹⁶ Canu, cacha coulurujanunete, esinae rauhijiriin coulurujuenojoinnei ne, canuhacha jelai caitono nenihana jaun, caletoaera Cana Inaca aina aitocooanna jaun. ¹⁷ Charijieein teeinti ‘Ita rijiitoojeein ereeuruha coroatajai coaraaurune, esenetaacache nete ne,’ naain aite inara quiricha inoaesi cuhane, nitohanein ichaquichene caina. ¹⁸ Nirijieeinna coaranein aitoon, nii caletoaera Ofate cajiniichaaain coaranein ne. Nii jaun quesenetaaichenetene,” naa Jesosone jaunte:

¹⁹ “Aanca aihane nii chaca,” naain bajaauruhane jana:

“Cacoitucueeneichene jaun, Ofa coitucuheeiche. Cacoitucuhichene jana nihanete, Ofa netonai coitucuriquiche,”²⁰ naain relanajae Jesoso, nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaee, nii coriqui teeuruha cachaurune jaun neein. Niritoha Jesosone jaunte mucuhin enoanaa jerecure. Nete enoaaurene, jaiti nitohanein teeuruhane jaan cojohinaca que turuenihana jaun.

“Nii cuhanune jaun cunaa nainiheeiche,” naa Jesosone

²¹ Nii baihate coaiten aitiin:

“Inae amuhanune baihate cariirijieriquicheein inacojoein. Nete inara osa caaun cauhacha neein oriquicheein, nii cuhanune jaun cunaa naineneechene jaun,” naa Jesosone jaun:

²² “Jerihanete raajenihane nesohin nijiaonreein. Nii jaunte nii cunajaan cuenerihacacheene que aite,” naain ita rai ereereecuruha Jorioocuruna jaun:

²³ “Inarate, caa chauratane que neeiniquiche. Canuna jana, cana choae caje nena neeinneun. ²⁴ Nii jaunte oha curiquicheein osa caaun, canonein nihanune esenetaeneichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

²⁵ “Chaneeina jian,” naain bajaauruha Jorioocurune jana:

“Inae inara rai aitocooacaauu turuhanune caje coauneein. ²⁶ Niha araiin erenaa inara rai quicha beenei. Nii caletoaerate rauhijiriin esinae aite. Cauricho que aonacaauuna jaunna jerichanetojoeein beebjeeun, caa chauratane que neniquiche rai,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone ²⁷ janate coitucusichurene, “Naaonjoain Cana Coaunera quete aitera,” naain coitucuurenihane jaun.

²⁸ Nitohaneein coitucuurenihana jaunte:

“Inara araaineein nihanu natiinte, enuha que ecuu canu nujuateein canu chujuuraa curiquicheein. Nii banate Curisitoneein nihanune coitucuhin, casuujua caje rocchin aitenihanune coitucuha curiquicheein. Acaihanejein carelaa Ofa Cana Coaunerana jaan que aitocooaunne coitucuha curiquicheein. ²⁹ Chabana jelai caratirihei caletoaera Ofa, niicha jerenohin ichacaauuna jaun,” ³⁰ naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte esenetaure arajiin cachaauru.

Jelai teein Cana Coaunera cacha, jelai teein Moconajaera cacha

³¹ Nii baihate esenetaaurera Jeroocuru rai:

“Rauhijiriin quere tonoraachenete, canu ere tonoraera esineneein neriquicheein. ³² Nii banate esinae rauhijiriin, Cana Coaunera jerenohi coitucuhin raotojoein jianacoo ichaonaa naineriquicheein,” naa esenetaauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

³³ “Canacaanu foeratera Abaraauun caje coauneein nihein chunei fatoroon canacaanu calichaera. Inasiinte nii aitohine tocohaneei enene cuhaneicha ichoreniha jianacoo mituhin nerichaanu. Nechu jataaina inoaelu caje coauneein raotojoein rohecaeraelanaala ichohacaanu,” naauruha nii esenetaaichuru Jorioocurune janate:

³⁴ “Satiin quere tonoraauruhite jataain mululuhin osa tabai aiha ne. Nii chunijiu kuhin nichotenaa nainerihaain. ³⁵ Cana Coaunera Calaohineein nihanune jaunte ne carai rauhi jianacoo nii osa caje inara mitaanune caina. ³⁶ Canu nii caje jianacoo inara mitaanunete esinae rauhijiriin jianacoo mituhin neriquicheein. ³⁷ Abaraauunte chuhisi inara foeratera ne niqui, nete casohin cajaanaa jerequiche, quere esenetaeneichene jaun. ³⁸ Carelaa Ofa najaan quena inara rai aitoon. Charijieein teinti, inara relaa inara inacana jaan ichaquiche, nii rijijieeina canu netonai caletooa Ofane jaa ichaauun,” naa Jesusone janate:

³⁹ “Abaraauunte canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

“Esinae rauhijiriin Abaraauun calaohi neeichene jana nihanetera, aichejehotalune rijijieein neriquiche inara netonai. ⁴⁰ Nete esinae caletooa Cana Coaunerane que aitocooaunne coreniha casohin cajaanaa jerequiche. Chabana nitohanai que nerurujuanaa jeriheilu Abaraauun. ⁴¹ Inarate aiha inara inacane rijijieein neeinche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

“Coatiha unosineein nihaacaanu, Cana Coauneraachate canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

⁴² “Cana Coaunera inara inaca niha netera, canu belaicheeiche, Cana Coaunera caje uhin cau turuhin nihanune jaun. Coatiha casuujua caje coauneein cau uhin turuhaauun. Cana Coaunera te caletoe. ⁴³ Quere esenetana jereneeichene jaunte, caa inara rai aitocooaunne aonasineeinche.

⁴⁴ Moconajaerate inara inaca ne. Nii jaunte, caje nenea neeichene jaun niicha jereeicha ichaquiche. Nii Moconajaerate inoaelu caje coaunein soserejein ne. Chabana rauhijiriin chaque irihe. Chaque irihanete nohane, nichaon nihana jaun, casaje nujuanein nihana jaun. ⁴⁵ Esinae rauhijiriin aitocoounna jaunte quesetaeneeiche. ⁴⁶ Chariji inara caje osaquiin nihanune coitucue. Chanuna esinae rauhijiriin aitocooun natiin quesetaeneeiche. ⁴⁷ Cana Coaunera cacha nequichenetera, Cana Coaunera ere rautaan aonaain tonorareeiche. Cana Coaunera cacha neneeichena jaunte, Cana Coaunera ere aohana jereneeiche.

Abaraaun ajinihate nesihane Curisito

⁴⁸ Esinaete rauhijiriin osaoquicha- Samaria cocoaicha,” naain Cana Coaunera Calaohi Jesoso cotaihuruha Jorioocurune jana:

⁴⁹ “Nihei aansijiein nejein osaoahaun. Nechu acaihanejein Ofaacha jerenohin ichaain nihanune corenihate caansaine que ereeiche. ⁵⁰ Coatiha, ‘Canuna caohacha cachaneeun,’ naain irihaun. Curuaanaaneeinte caeteen ne Ofa. ⁵¹ Esinaena rauhijiriin aitoon, quere tonoraerate chabana nitajenaachara nejein nereein,” naa Jesosone janate:

⁵² “Esinaete osaoquicha. Inasiinte Abaraaun, satiin Cana Coaunera ere bera inoaesihuru, naajoaihunru inae oosichuruhalu inoaelu natiin, chere tonoraeraacha nitajenaachara nejein neeurureta. ⁵³ Abaraaun amurijiriinna nereei iite. Inae ohane jana ohacoaauruhalu Cana Coaunera ere bera inoaesihuru netonai natiin. Chaneeina jana ii nereei,” naauruha Jorioocurune janate:

⁵⁴ “ ‘Canuna inara curuaanaa caohati neeun,’ naain irihanune caohacharihei. Nete caque: ‘Caate acaihanejein canu calaohine. Nere tonoraache,’ nae Ofa Cana Coaunera. ‘Cacoaunera,’ naaiche niqui. Nete ⁵⁵ coitucuujueeneeiche. Canune laaen coitucuun. Inara rijijieein casaje nichaunnena, ‘Coitucuhaun,’ nareeun. Esinaena rauhijiriin caraajenhane coaracaunna jaun, nere tonoraain caletoaana jaan ichaun. ⁵⁶ Inara foeratera Abaraaunte, cau chauratane que catohanein tururichaaunine coitucue. Nii jaunte inae ena cau turuhanune jaun corojeein rachoojoe,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaunte:

⁵⁷ “Inasina saquichoona jaanacaaine coaalanaala, canacaanu foeratera Abaraaun coareei,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai Jorioocurune jana:

⁵⁸ “Aihanu. Esinaena rauhijiriin aitoon. Inae inoaeluna Abaraaun ajiniha nesihane neeun canu,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaun, ⁵⁹ ajeri mucuutaare, que botosihuruhane caina. Ajeri mucuutaauruhane janate, jianatoroain acauru cataun cuhin, Teenforo caje mituhin amue.

9

Maosa rautaa Jesosone

¹ Amuhemujuena jaunte leinjiin cacha maosanein nejanoanaa coarae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ² Coaraane janate:

“Chanuna maosanein nejanoae caa cacha. Rai fojiaraauru osa caun neniha, rai nosa caaunna,” naain Jesoso caje bajaacaunne janate:

³ “Aihei, coatiha nosa caun nihei. Niheichu fojiaraauru osa caun nihei. Cana Coaunera ichanohi coaraa cachane cointate catohanein nejanoae.

⁴ Inae caletoaeraacha icharatei ichacaunnete ne, nainichaaunne cojoataa. Inae caa baiha nainerihaaunni. ⁵ Cau chauratane que nihanune quena,

chauratane cononeein neeun,”⁶ naante, atane choaae lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, itacariin nii maosa nota rujuaain:

⁷ “Inae laaenra, taa necaajoanaa najaan Silohe inota culeenihura,” naa Jesosone jaun, cuhin culeecane caje turuhane janate, inae conoe nii maosa nota. (Silohe nanaate, Letono nanaa ne.)

⁸ Inae nerautaa jana coaraainte: “Caana lauhajelauhajein coriqui bajajaaoca,” naain ita caje bajaature nii laurijiracuru- nii jauriaa nitohaneein coaraaauru.

⁹ Niritiin ita caje bajaainte:

“Aca chujianrana,” naauruha tabaaaurune janate:

“Aca nihane coaalanaala. Tocohaniha chuhisi niqui, nete aca nene,” naaure leeochoaauru.

Nii janate raajenihane:

“Acaneeeun chujianrana,” naa raajene jaun:

¹⁰ “Inasina jana enene conoe inota,” naain bajaauruhane janate:

¹¹ “Nii leinjiin cacha- Jesoso neein curuajaain nenaate, atane choae lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, tucuacaain canota rujuaain: ‘Inae laaenra, necaonjoanaana jaaun Silohe culeenihura,’ naain caletohana jaun: ‘Ai,’ naain culeecaunne janate, inae conoe caa canotara,” naain bihane janate:

¹² “Aanca chaen nii cacha,” naain bajaauruhane janate:

“Jm, jm, jm. Aancachaainti. Coitucuhaun,” nae nii maosa nerautanaa.

Nii nerautanaa maosa caje bajaauruha fariseeocurune

¹³ Nii janate nii maosa nerautanaa amaauruha fariseeocuru renene janate:

¹⁴⁻¹⁵ “Inasiinte enene conoe inotata,” naain cotaain bajaature fariseeocuru nii cacha caje, nebetacanaa janonaa bana atane choae lune churutaain biji couturi que laculacunejeein tucuacaain nii maosa nota rujuaain, rautaa Jesosone jaun. Bajaauruhane janate:

“Itanicha que canota rujuarujuariin culeeratihane jana, culeecaunne janate inae conoe canotara,” naane janate:

¹⁶ “Cana Coaunera caje nenea nihei nitohanai cacha, amihaniha nebetacanaa janonaa banana jaun,” naauruha tabaaaurune janate:

“Inasiinte Cana Coaunera tocohanein ichaa natiin, osaona nihane nitohanai ichanaa nainerihej bajiaa,” naauruha nii leeochoauruna jaunte,

¹⁷ coaiten enacoaunein:

“Tonaai jana ii, nii ichautaera cacha que,” naain bajaauruhane jana:

“ ‘Jerihane acate Cana Coaunera Ere berane,’ naanu canu,” naa nii nerautanaa maosane janate, ¹⁸ esentaarene. Esenetaaurenihana jaunte, fojiaraauru caje bajaature:

¹⁹ “Caana inara calaohineein maosanein nejanoaa. Inasiina jana enene conoe rai nota,” naain bajaauruhane janate:

²⁰ “Aca chujian, acate canacaanu calaohi maosanein nejanoanaa ne.

²¹ Inasiin chaaiti conoe enene rai nota. Niheichu nii rautaera coitucuhacaanu. Cajejian bajaauche. Inae canaanai nihane coaalanaala. Acate naine raaje bihane,” ²² naaure nii fojiaraauru, Jorioocuru curuaanaa coasiha. “Acate Curisitone,” naain iriha chuneine, “Cau sinacoca asaee enohane jererihacachein,” naauruha nii Jorioocuru curuaanaacurune raotojoein coitucuuruhana jaunte: ²³ “Cajejian bajaauche. Inae canaanai nihane coaalanaala. Acate naine raaje bihane,” naaure nii fojiaraauru.

²⁴ Nii janate coaiten nii maosa niicha rautain cotijiain:

“Esinaen rauhijiriin beeu, Cana Coaunera notaracaae. Osaootoha nii cachane coitucuhacaanu,” naauruha Jorioocuru curuaanaane janate:

²⁵ “Osaootoha nii cachane coitucuhaaun canu. Acaihanejein maosa nihanuncaje, inae enene conoha canota neeinchana coitucuujeun,” naane janate:

²⁶ “Chatohaneente chete nitohaneein conoha inotane coinata,” naain bajaauruha coaiteenne janate:

²⁷ “Inaera inara rai aitoonna. Chatonaaina nenacaaen bereeun. Chanuna coaiteen enacoaauneein inara rai bihanune jerequiche. Jerihane inara netonaite nere tonorana jerequiche,” naane janate:

²⁸ “Iite laaen nii cacha ere tonoraai. Canacaanuna jana, jelai teein Moisesa ere tonoraacaanu. ²⁹ Moisesa aina iriha Cana Coaunera neeichana coitucuhacaanu. Jana nii cacha coitucueraai caoachanainejein. Chacaje chaainti ecoonane,” naain nii maosa nerautanaa cotaicha rijitucuruhane janate:

³⁰ “Tara canota tihane caje coitucuhichene. Niheichu: ‘Naaajoain cajete uhe,’ naain coitucuhicheeiche. ³¹ Cana Coaunera bajaa osaaonaaurune tonoraeniha Cana Coaunerane coitucuhacaanu raotojoein. Acaihanejein nere tonoraain niicha jerei ichaain nena cacha bajaanete coroatajane Cana Coaunera. ³² Nihei chunei, inoaelu caje coaunein nitohanein maosanein nejanoaa leinjiin cachane jana nota cono tera. ³³ Cana Coaunera caje unaa nenihane noote catohanai ichare,” naane janate:

³⁴ “Osaaotiin nejanoaaina jaun noote canacaanu relanaa jereeita,” naain nii maosa sitaature ita taojiaauruhana jaan loreri caje.

³⁵ Inae nii maosa sitaauruhane coitucuriin, coaraa cuha Jesusone janate que taaca uhe. Nii jaunte caje bajae:

“Cana Coaunera Calaohi esenetaaina,” naain bajaane janate:

³⁶ “Eenje. Carai beeuna, rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi nihane coitucuhin esenetaera Curuaanaa,” naane jana:

³⁷ “Canuna acaneeun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate, ³⁸ nacatiha neseonraain:

“Esenetaanura Curuaanaa,” naane janate:

³⁹ “Canuna caa chauratane que turuun, maosacuru niha natiin, conoha rai notane coina. Jana, notaa nocoetonacaauru maosanein nihane coina,” naa Jesusone janate, ⁴⁰ cuu aonajeeuruhana jaun:

“Canacaanu netonainoona maosanein nihacaanu,” naa tabaauru fariseeocurune janate:

⁴¹ “Maosa neeichene, caseteco coariheeeicheein osa coreniha niqui. Nete, ‘Itolere canacaanuhacha ichai coaraain coitucuhin ichacaanne jaun maosa nihaacaanu,’ naaichene jaun, caseteco coaraa curiquichein nii coreniha,” nae fariseeocuru rai Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

10

“Chariji teeinti, acujua edaa enoe. Niite asijaauto ne,” naa Jesusone

¹ Niritohane baihate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Carenero ucuha acujua edaa enoite asijaauto ne. ² Jana, rauhijiriin nacujua cuhane enoite beraicha esine ne. ³ Acujua beraichate, janone acujua joracaain, enohin curuaacuru curuaacuru que curuaatein, nii careneroruhana cotihacane tajiha uure, acaauru beraicha nihane ere coitucuuruhana jaun. ⁴ Nitohanein cotihanajaain, inae saain mituuru jana, acaauru ajiniha cuujihane jana, caaijie cuure nii carenerocuru, acaauru beraicha nihane

coitucuruhana jaun. ⁵ Jana nejelau cotihanaacanete, que janoriin soroore, nejelau ere nihane coitucuruhana jaun,” ⁶ naain niqwi relanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuruhane coina niqwi. Nete, “Naaonjoain quete aite,” naain aonaain coitucurene.

Cachaauru corenihate oha cureein Jesoso

⁷ Nii jaunte, rauhijiriin aonacuruhane coina:

“Leinjiin canuhachana jianacoo cacha mitaeranu que nenea neeun. Calolane cana Inaca Cana Coaunera rene turunaa nainihe chunei. ⁸ Nii jau-riaa cajiniha unacaaurute, nechuu jataain cacha coritaeraanu que unacaaurulu ne niqwi. Nete, nere tonoraarene cacoitucueranuuru cachaauru. ⁹ Leinjiin cacorenihachate naine, cana Inaca Cana Coaunera bijiu tacaain aina neeichene. ¹⁰ Arajiite inara curuaanaaneein nenea jere, nechuu jataain nohanein inara coritaain. Acaauru esenetaain, acaauru ere tonoraeraaurute caoachanainejeein nitajiha cuurureein. Canuna turuun, raotojoein rachoojoein cha latelanaala Cana Coaunera aina neeichene coina. ¹¹ Canuna esinae rauhijiriin inara curuaanaanu que letononeein neeun. Nii jaunna oha cureeunni satiin canu cachaauru coreniha, nabana necairichaauruhane coataa, satiin quere tonoraain esenetaerauru, necairichana coaralanaala rauhijiriin Cana Coaunera aina nihane coina. ¹² Nii curuaanaa neein nenea jereraaurute, nechuu jataain core coinaacha aihuruhana jaun, niha acaauru aina nejerateein acaauru coineterane, cachaauru jaohin ratiriin sorooruhane acaauruhacha mucuhin sooruhane, cajihaaneein ita caje riaaneure. ¹³ Nitohaneinte rai cachaauru ratiriin soroore, nechuu jataain curuaanaa neein nenea jerecuruha core coinaa jaun, coaraain cuu ninaauruhane coina. ¹⁴⁻¹⁵ Canunajian nenacaen cao-hacha nejeein curuaanaaneein neeun. Charijieein teeinti cacoitucuhiche nii rijijieeina Ofa coitucun. Nii rijijieein inachu, canu cachaauru coitucun. Jerichanejeein techu coitucunajaanune rijijieein cacoitucure. Canuna canu cachaauru coreniha caraajenihane neteein oha cureeunni. ¹⁶ Nihachu naain nejelau canu cachaauru, cotihanaacaan nete ne, ita aina inara tihanune coina. Cotianaacaan nete, quere tonoraain uurureein. Inae nitohanihanena leinjiin canuhacha inara curuaanaa neein niha cureeunni, nitohanein ita aina inara tihanu ne.

¹⁷ Nere tonoraain caletoaana jaan ichacaunna jaunte, jataain caoelai cana Inaca Cana Coaunera. Nii corenihana caraajenihane netiha cureeunni, casohin cajaanuruhane coina, nena ichanaa cureeunni. ¹⁸ Canu jerenihanune, nihei chunei casohin cajaanua nainerihe. Nena caraajenihane netiha cureeunni, nitohanihanune coina caletoa Ofa Cana Coaunerana jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesusone esenetaerauru Joriocurute, nii esenetaauruhichuru caje nejelau neleruhin neure.

²⁰ Niichurute:

“Chanuna caa osaaonaa nechuu aansai jaeloroheneein nenea cacha ere tonoraare,” naure tabaauru itarai. ²¹ Nii jana nii esenetaaurerate laaen:

“Osaaocane noote caritiin erere. Chasiina jana osaaocane maosacuru nota cono tere,” naure ita rai nejesinajeein.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso raasureniha Joriocurune

²² Inae elohena nihane janate, Jerosaleeun ita taojiaain nii loreri inoaei Teenforo besaute beseta bitoaure Joriocuru. ²³ Nii jana nii Teenforo coonri seonjoan- Salomoon curuaa siriin nenea asaae amuhemuheca Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana ²⁴ curuaacotaain, acaauru cataaun teteriin:

“Cha carajana erereei ii coitucuhacaanune caina. Rauhijiriincha letonoanein ereeu, esinae Curisitoneeine,” naauruha Jorioocurune jana:

²⁵ “Inae bihanulu. Nii jana quesenetaheechelu. Inae caletooa Ofana jaan ichacaan inara notaracaa. ²⁶ Nii coaraqiche niqui. Nete jauriaa aitocaaunne tocohanein canu cacha neneechene jaunte, caje nainaan quesenetaeneiche. ²⁷ Coitucunajaain nihanune rijijieein techu, cacoitucuhin quere tonoraain neeure canu cachaauru. ²⁸ Canuna acaauru rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teeun. Chaelai janonaa bananeriaain nitajeeuruhane. Niheichu chaalen cacaje rulunajaera. ²⁹ Satiin curuaanaacuru curuaanaa Ofa Cana Coaunera carai tenajaana jaun, nihei chunei cacaje rulunajaera. ³⁰ Canuna, Ofa aina leinjiin Cana Coauneranein nihacaanu,” naa Jesosona jaunte, ³¹ ajeri mucuutaaure Jorioocuru, que bodoosihuruhane caina.

³² Nii jaunte: “Itolere caohachana ichaun satiin coarajeeichene notaracaa, Ofa letononeein. Chatohanei corenihana nitoanein ajeri que canu bodoosicheiche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

³³ “Caohacha ichaaine coreniha ajeri que ii bodoosiriahacaanu. Cana Coaunera niha nocoetiin, Cana Coaunera rohehacaana jaunna ichana jerichaanu. Cana Coaunera nihee. Raujiaain cachanein natiinte Cana Coaunera niha nocoetohi,” naauruhane jana:

³⁴⁻³⁶ “Inarate casohin cajaanaa jerequiche, ‘Ofa cana Inaca calaohi nichaaun,’ naanune coreniha. Chaalen techu nii coreniha, ‘Ofa cana Inaca Cana Coaunera rohehacaa,’ cacoeiche, Cana Coaunera chujian raajenihane, ‘Canu calaohichuru’ naa inoaelu ichauhenaauru rai, rai quiricha inoaei cuhanena jana, esenetaaichelu satiinina jaun chujian, caa chauratane que caletooa Ofa cana Inaca, niicha jerenohi ichacaunne caina natiin. Inasiina Cana Coaunera rohehacareun, ‘Ofa Cana Inaca calaohi nichaaun,’ naanune coreniha. ³⁷ Ichaa Ofane tocohanein cha ichaenihanune coa canu esenetaache. ³⁸ Aihane jaun, canu esenetaeneechene nihanatiin, nii canuhacha ichai coaraain esenetaachenete caohachae. Nii ainate canu aina niha Ofa Cana Coaunera jana, canu rai Calaohinein aina nihanune esenetaaichene caohachae,” naa Jesosone jana,

³⁹ coaiten mucuhin amanaa jerecuruhane jana, acaauru que janoriin amue Jesoso.

⁴⁰ Acaauru que janoriin amuhinte Jorodaan jerau cauha cue. Nii jauriaa cachaauru coujunacatihalu Joanna jaaun turuhin cuu ne. ⁴¹ Nii janate rene turuha uure arajiin cachaauru. Cuu turuhin coaraain:

“Esinaete chuhisi rauhijiriin aite Joaan, caa cacha que. Niicha ichai ichaain cana notaaca Jesosone rijijieein cana notaacane que airijiinte, esinae rauhijiriin aitohane tocohane,” naainte ⁴² Jesoso esenetaaure cuu nenacaauru cachaauru.

11

Oha Lasarone

¹ Naain Betaniau coroatajai baihuru aina nena Lasaronein curujai jetaote, banjelanaala cunaite.

² Marata, Mariha, naa nii baihuru curuaa. Nii Marihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso tijia choaae erene jujui jataain coreti chorohin, couturiji que jacoraera ne.

³ Nii jaunte cunaitiha nii acaauru cona Lasarona jaun, “Cunaitiha iicha belaaicha curuaanaa,” naain Jesoso rai berateure.

⁴ Nii jaunte Jesoso rene turuhin beeuruhane jana: “Coatiha nii cuaaetoa nii cunaí caaun orihaain. Cana Coaunera coitucuhin, ‘Caohatoa Cana Coaunera Calaoi,’ naain Cana Coaunera Calaoi coitucuruha satiin cachaaurune cointate cunaitate nii cacha,” naainte cuelanaala cuu coroata janohin ne Cana Coaunera Calaoi Jesoso. ⁵ Nii baihuru aina curataain belainaaca natiinte ⁶“Cunaitiha Lasaro,” naain berateeuruhane jana. ⁷ coroata janohi cuu nihane baiha:

“Chajaauchete coaiten Jodea cunichaache,” naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine janate:

⁸ “Jaitinootera carajaje, ishohin ijiaonaa jerecuruha Jorioocuru, ajeri que ii bodoosiine. Nii atiin inachura coaiten ucuaae cunaa jereeite cacha relaera,” naacaanune janate:

⁹⁻¹⁰ “Tana, cojoanonateein caletooa Ofa Cana Coaunera jaan ichaacaaune nihane coitucuhichene. Ichaenihanune, canuhachana baasoneein nedareeunni,” nae Jesoso.

¹¹ Nii baihate: “Siniha cana belaicha Lasaro, nocola inae nocola curichaaun,” naa Jesosone jana:

¹² “Aihana jaunte chujian, sinihana jaun nerautareein,” naacaanu.

¹³ Esinae sininaa que jecha aite naacaanuna jaunte,

¹⁴ rauhijiriin: “Inae oha Lasaro. ¹⁵ Caoacha quete cuu nenihanune jana ai. Inae laaen jataain quesenetaa curiquicheein,” naa Jesosone jana:

¹⁶ “Chajaauchete cana netonai aina cunichaache, aina jiniiquiin ohacachene coina,” nae nii Tomasi canacaanu rai. (Nii Tomasite curuaateure Fafione neei, fafione nihana jana.)

Onaa ichateein, rai ichaonaa tera niha Cana Coaunera Calaoi Jesosone

¹⁷ Nii janate Betaniau turuha Jesosone jana, inae jena janoha atane nerujuene beure. ¹⁸ Saaneein itaraeniha Jerosaleen caje nii Betaniane jaunte, ¹⁹ tajiha caje turuhacoaaure Jorioocuru, nii onaa cacha baihuru Marata, Mariha, naaonjoain suujua nunaauruhane coina.

²⁰ Nii janate turuelalajein tajiha uujiha Jesosone coitucuriin que tacaa uhe Marata. Jana, Marihate, loreri asaae nedae.

²¹ Nitohanein cuhin Jesoso que tacaain: “Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata curaanaa. ²² Nete, chaelai bajaachene ichei tiha cureeinche Cana Coaunera,” naa Maratane jana:

²³ “Ichanaante coaiten nichaurareeinche,” naa Marata rai Jesosone jana:

²⁴ “Eenjeen airichaaainche chuhisi. Inae besautiha cana janonaane bante, coaiten ichanaain ichaoha cuurureeinche oonacaauru niquicha,” naa Maratane jana:

²⁵ “Canuna onaa ichateein, rai ichaonaa nitajenaa charanejein nenaana jaan teraneeunche. Quesenetaerate, ohane niha natiin ichaoha cureeinche.

²⁶ Satiin jaiti ichaohin nenacaauru quesenetaanete, ohane niha natiin, chabana nitajenereeinche. Caa caitoonjoan esenetaaichena,” naa Jesosone jana:

²⁷ “Eenjeen, iite Curisito neein- Cana Coaunera Calaoihineeinchene esenetaanuchera. Iite caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei ineinchera,” nae Marata.

Lasaro atanebana choae chanaa Jesosone

²⁸ Nitrohane baihate, nocolaai Mariha cotihaca cue Marata. Rene turuhinte: “Taute turue cacha relaera. Ichothijaeratiha jaunna ii cotihaca uun,” naa Maratane jana, ²⁹ luhecotariin nimihuritiin Jesoso coaraa uhe Mariha. ³⁰ Nii janate nii ratiriha Maratana jaan jelaiha ne Jesoso, jaiti nii

neseu turuelanaala. ³¹ Luhecotariin nimihuritiin uha Marihana jaunte caajie uure nii loreri asaae aina neein suujua nunaa nenacaauru Jorioocuru, “Naain atanebana choaae jecha inaderaa cue,” naain niqwi caajie cuure nii Jorioocuru.

³² Nii janate Jesoso rene turuhin nacatiha neseonraain:

“Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata Curuaanaa,” naain ³³ chanaa Marihane jana, aina chanaauruha Jorioocuruna jaun, jataain inaderaain:

³⁴ “Chu atane rucuhecure,” naain bajaa Jesosone jana:

“Nota taute atane rucuhecurera Curuaanaa. Chajaautejian coanicha,” naauruhane jana ³⁵ chanae Jesoso.

³⁶ Nii jaunte: “Jataainte coinaderae,” naaure Jorioocuru tabaauru.

³⁷ Nii jana leochaaurute jana: “Tajian caa cacha, maosa nota cono tihalune. Tajian jana naineriha chaaelai ichaa oheniha Lasarone coinane,” naaure nii leochaauru Jorioocuru.

Oo caje ichanaa Lasarone

³⁸ Nii jaunte atane bana rohan turuhin, coaiteen inaderae Jesoso. Ajeri jachu cuhane ita rucuhecuraha Jorioocuru, jelai ajeri que fuhina jaun:

³⁹ “Joracaauche,” naa Jesosone janate:

“Inae jerihane nirinihache cacha natiinta. Inae jena janohache aihha cachane natiinta Curaanaa,” naa nii nijiaonaa cacha bai Maratane jana:

⁴⁰ “Inaera ichei, ‘Esenetaaichenete Cana Coanera ichanohin caohati coariquicheeincha,’ naain ichei aitoonchena,” naa Cana Coanera Calaohi Jesosone jana ⁴¹⁻⁴² joracaauruhane jana, dede coarajejin:

“Nariha Ofa, ii bajaanune satiin quiiha bajanojoin tenajaaouqui bajaanune naineeine coreniha. Nii jaunna ichei aitoon, aonacuraha nuricho que cau nenacaauru cachaaurune coina, aonaain esinae rauhijiriin ii caletohaine esenetaauruhane coinara Ofa,” naane ⁴³ baihate:

“Lasaro, mituu nii lai caje,” naa Cana Coanera Calaohi Jesoso tonijiaine jana, ⁴⁴ tajiha conaara tijianeein mituha uhane jana: “Batuhichuchete jianacoon mituhine,” nae Cana Coanera Calaohi Jesoso.

⁴⁵ Nii ainate Cana Coanera Calaohi Jesoso esenetaaure le lauriin Jorioocuru, nii Mariha corianiha cunacaauru.

Jesoso mucuuruhane rai neeuruha fariseeocurune

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁶ Nii jana, acaauru tabaauru jetaote turuhin biha cuure fariseeocuru rai.

⁴⁷ Nii jaun jetaote itataojiaaure fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, saain cocoinanacaihuri nii que ita rai ereereecuruhane coina. Nii jaun jetaote ita rai:

“Inae itolere ichaa nii cacha. Inasirihacacheta. Maosacuru rautaaain, onaa ichateein, lenone faain, itolere ichaa inae. ⁴⁸ Naajeein inauheeneicha coarajihacachenete, esenetaacoaauruha satiin cachaaurune, cana cairichaaaurureein Romanocuru rai cocoinanacaihuri. Cana raite caa ita taojianaana jaan loreri Teenforo chamuhitiin cana cairichaaaurure,” naaure jetao Jorioocuru curuaanaacuru.

⁴⁹ Nii jana jetaote, cuune leinjiin Caifasineein curuaajaain batirichuru curuaanaa. Nii jetaote:

“Joareeinte ereereequiche. ⁵⁰ Nita coitucuhichene, cana caohachanu que tejian oha cureeni nii leinjiin cacha, nabana necairichanaa coaracaache satiin Israeli cocoaicha nichaachene coataa,” nae jetao acaauru rai nii Caifasi.

⁵¹ (Coatiha suujua caje coauneen rocohin aitoi nii Caifasi. Nii ajaana cuhane batirichuru curuaanaa neein nihana jaunte coroatajane Cana Coaunera, nabana necairichaa Jorioocurune coataa oha curichaain Cana Coaunera Calaoi Jesosone que aitothane caina. ⁵² Coatiha Jorioocuruhacha coreniha oha curihaain niqii. Satiin chauratane sacutaain riaanein nenacaauru Cana Coaunera calaohichuru jitariin taojiaane cointe aicheein.) ⁵³ Nitohanein oo caje Lasaro ichatihane caje coauneente, Cana Coaunera Calaoi Jesoso que necosuujuaure Jorioocuru rai cocoinanacaihuri, sohin jaoruhane caina.

⁵⁴ Nii jaunte Jorioocuru rai cocoinanacaihuri rai ecocelaanaala nii Jodea batane caje mituhin naain Efaraaiun cue Jesoso. Cacha areroo rohan nenea neseu Efaraaiun cuhin cuu ne, canacaanu aina.

⁵⁵ Fasocaa cataihajein, neseuru neseuru caje naain Jerosaleeun cuhajeure, acaauru necoaauna rijijiein naunatajaain, necaonjoaain jatoroain Fasocaa beseta bitohauruhane caina. ⁵⁶ Nii Jerosaleeun turuhinte cuu cajianein Jesoso ariirijieure. Cuu nenea ita taojiahuruna jaan Teenforo asaa ita taojiaain:

“Beseta bitohanacha urichaii,” naain itacaje bajaure, ⁵⁷ “Chunocoha, ‘Cuute ne,’ naain coitucuhane, beinete mucuhin raeratihacaanu,” nauuruha fariseeocuru, batirichuru curuanaacuru, naaonjainurine jaun.

12

Jataain Jesoso belaiha Marihane

¹ Saota janonejein lanajeecca Fasocaa janonaane janate, nii oo caje niicha ichatei Lasaro coaraa cue Jesoso naain Betaniau. ² Nii janate cuu beseta bana rijijiein Jesoso coroaateure, raaoti lenone que. Lasaro bai Maratate, acaauru rai lenone lauriae.

³ Nii jana litoro cataaun uujoaain erene jujui coreti uhaain, que Cana Coaunera Calaoi Jesoso tija rujuuain, couturiji que jacoraa Marihane jana, juujijiaain bijiihaque nii loreri asajai.

⁴⁻⁵ Nii jaunte: “Chanuna nichata fashai janonei aihanenaa core tocuhanein necoretelanaala aihure, cairichaihuri coroatajanenarichaae,” nae nii canacaanu lechoonca coroataja Simoon calaoi Jodasi Isacariote, nii Jesoso coulurujeranu. ⁶ Coatiha esinaae rauhijiriin cairichaihuri coroatajanena jehihane caan aitoi. Asijiautonihana jaunte aite, nechu jataain aca nii coriqui raane jereña caan. Aca canacaanu coriqui beraichanein nihana jaun raotojoein basijiauhane cointe aite.

⁷ Niritoha Jodasine janate: “Coo roheca. Cajabereeo rucuhecuruha naajannu que niicha rucujuei nihana jaunte ichae. ⁸ Cairichaihuri coroatajanena jereente, nerein inoaelnu netojoein arajiin cairichaihuri. Coatiha inoaelnu netojoein cau nerinaaunni inara aina,” nae Jesoso.

Lasaro sohin jaonaa jerecuruha Jorioocurune

⁹ Nii baihate, Betaniau niha Jesosone coitucuriin coaraa cuure Jorioocuru. Coatiha acaacha coaraa aihuruhi. Lasaro- nii oo caje niicha ichatei coaracuruhane cointe maajeente aihure.

¹⁰ Nii jaunte ita suujua rijitoein, ita suujuaa tacaain, “Chatohaneente acaentoni sohin jaonaaneineta,” naain ¹¹ nii Lasaro netonai que necosuujuaure batirichuru curuanaacuru. Ohane jana ichatiha Jesosone coaraain esenetaauruha le lauriin Jorioocuru, acaauru jianeinna jaun.

Jerosaleeun turuha Jesosone
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Nii janate Jerosaleeun cuhacoaure arajiin cachaauru, Fasocoa beseta bitoaa.

Nii cojoanoote turuha urichain Jesosone coitucure. ¹³ Nitohaneein coitucuhinte, elele alo saaujiin amaa'in que tacaa cuure. Que tacaa'in: "Caohacha quiete uhicha- canacaanu coroa'afajana'raunu que Cana Coaunera letono. Cachuura," naain, "Caa Cana Coaunera letono belaihuruhine itolere cachaauru. Caa Isaraeli Curuaanaa Rey belaihuruhinera," naain, ehequuin coroa'jeein Jesoso raaure. ¹⁴ Nii janate cabario tocohaneein nenea boro ichoaae iniin laulauquuin turuha uhe Jesoso, aitoa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein:

¹⁵ "Coo coasichachera

Jerosaleen cocoaichacuru.

Coaracuche, boro choaate

laulauquuin turuha ureein

inara Curuaanaa Reycha,"

naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneeinte turuha uhe Jesoso.

¹⁶ Nii janana caochanae netojoein aonajihacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nii baiha inae dedeeu cuha Jesosone janate, canacaanu su-juuau neeorite, niriitiin aitoa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein aihane coaracaanune jaun.

¹⁷ Oo jana nii Lasaro ichatiha Jesosone coaraauru cachaauru nii leochaauru rai beuruhana jaun, ¹⁸ nitohaneein onaa ichatihane coitucuru-hana jaun, Jerosaleeun turuha Jesosone jana, que tacaa cuure. ¹⁹ Nii janana coarajenajaain: "Inae coaraquiche. Inae cha chana nainihaacha-cheta. Coaracuchera. Saainte aina cuurera," naain ita rai ereerejeure fariseocuru nejesinajeein.

Jesoso arihuruha Curiecocurune

²⁰ Naain Jerosaleeun cuhin Fasocoa beseta bitoha cunacaauru aina cunacaauru ²¹ Curiecocuru tabaaurute Jesoso aina nerelanaa Ferifi rene turuhin: "Jesoso coana jerichaanura curaanaa," naaure. (Nii Ferifite Calillea batane que nenea Betesaa'ida cocoaichane.) ²² Nii janate Aanderesi rai bihana jaun, jiniiquiin cuhin Jesoso rai biha cuure. Jesoso rai beuruhane janate:

²³ "Inae laen ecu tiha ohanune cojoinaca. Canuna inaraacha cohajei cachaneein neeun. Ohanune baihate satiin curuaanaacuru curuaanaa niha caenoaa cureein Ofa Cana Coaunera," nae Jesoso. ²⁴ Niritiinte, "Esinaena rauhijiriin aitoon. Charijjeein teeinti lecuhejeein temueraeniha arosone, omaroelanaala jerichanejeein ne. Jana atane choaae naluhane, omarohin arajiin inacaain nefae. ²⁵ Nii rijijjeein techu ne cacha netonai. Niicha jeree-icha ichaa cachanete, temueraeniha ne, aiha arosone rijijjeein jerichanejeein ne. Nirijieeinte, nechu jataain joaereein niha cureein. Jana cha que casilanaala Cana Coaunera jerenohi ichaa cachanete, Cana Coaunera bjiuu tacaa cureein. Jana, ainihanete nitajiha cureeincha. ²⁶ Quere tonorana jerera, quere tonoraaine. Nii quere tonoraerate, nii cuhanune jaun niha cureein caniha. Chaen techu, quere tonoraera, Ofa rai coroaenacai ichareein," nae Jesoso.

Orichaine biha Cana Coaunera Calao'hi Jesosone

²⁷ Nii baihate: "Nererojoe'caa jataain casuuja. Chatohanerihanu coaetaata. Nihei, 'Cacorataane'uu Ofa, casohin canu ateinaauruhane coataa,' naain erena nainihaun, nii coina cau turuhanune jaun," naane baihate,

²⁸ “Ofa, coaiteen iicha ichana jerei ichaain caa cachaauru notaacu, ai-hute coaraain, ‘Caohatoha Cana Coaunerara,’ naaurumiin satiin cachaauru coaraaincha,” naain Cana Inaca Cana Coaunera bajaa Jesusone janate dedeeu tonii:

“Inae ichacaau cacoitucuuruhane coina. Inae coaiteen icharichaaunni coaraain canu nichaaunne coitucuuruhane coina,” naain toni dedeeu.
²⁹ Naa dedeeu toniine jana:

“Arara jecha,” naaure nii cuu neein aonajeerera cachaauru. Nii jana tabaauru: “Cana Coaunera letonote aite,” naauruhane jana:

³⁰ “Coatiha canu rai aitoi. Aonaquichene cointate inara rai aite. ³¹ Inae chauratane curuaanaa Moconajaera aina jaoleneein neeururichaaun inae Cana Coaunera coitucuuruhi. ³² Inae ecuun coroso que nihanunena, satiin quesenetaaurera raa cureeunnicha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ³³ Niritohane ainate, “Naaonjoaainte oha cureeincha,” naain coitucuure satiin cachaauru.

Niritoha Jesusone jaunte: ³⁴ “‘Onaachara nejeeinte nirijieein niha cureein Curisitora,’ naa canacaanu quiricha inoaei kuhane natiin, chatohaneeina coroso que ecuun nere nii cachaneein nejanohanaa. Charijina nii cachaneein nejanohanaa ne,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai jana:

³⁵ “Canuna cacha cononeein neeun. Basijiin reintiarinne inara aina neeorihun. Quesenetaauche, inae inara ratirihanune, nocohenaanau nitajeichene coataa. ³⁶ Cau jaiti nihanune chojataa quesenetaauche, canu cachaneein neeichene coina,” naaure baiha jianatoroain acauru caje naasi Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso esenetaureniha Jorioocurune

³⁷ Itolere maosa rautaaun, onaa ichateein, lenone faain, naojoaan acauru notaracaae Jesoso natiinte, esenetaaurene Jorioocuru.

³⁸ Inae niritiin laenaain bihalu inoaelu Cana Coaunera Ere bera inoaei Isaihasi najaunte, nii laconaa nainene:

“Cha canacaanuhacha
beebejei esenetaete
curuaanaa,”

naainte:

“Chariji jana iicha ichai
coaraain esenetaete
curuaanaa”

naain laenaelu Isaihasi. ³⁹ Nii jaunte esenetana jerecurenihaluna jaun coaiteen laenaain:

⁴⁰ “Jauriaa esenetana
jerecurenihana jaun,
inae acauru suujua anioaan
Cana Coaunerana jaunte,
turuha Cana Coaunera Calaochine jana
coitucuurene,
nota que coaraain
nesoone caaun
enaraa coitucuuruhane coataa.

Nitohaneinte

tenajae Cana Coaunera,”

naainte ⁴¹ laenaelu Isaihasi inoaelu, cajiha cana rai chauratane que turuha uha Jesusone ajiniha. Ichoaichanihate nii coaraain caritiin laenaelu Isaihasi inoaelu.

⁴² Nii natiinte saain esenetaurenihane caniha, esenetaaure arajiriin. Ccoainanacaihuru tabaauru niha natiinte esenetaaure niqui. Nete chunei rai beeurene, nii ita taojiauruha najaan loreri sinacoca caje sitanajaa fariseeocurune coataa. ⁴³ Acaauru belaiha Cana Coaunerane rautaauruhane amuritoheriin acaauru belaiuruha acaauru arachurune jerecuruhana jaun.

Nereecha que cachaauru coulurujiha Jesosone

⁴⁴ Nii jaunte tonijiaain: “Quesenetaera, coatiha canuhacha esenetari-naain. Nii caletoaera Ofa niha natiinte esenetareein quesenetaera.

⁴⁵ Cacocharaerate nii caletoaera netonai coarae.

⁴⁶ Canuna caa chauratane cono neeun. Canuna caa chauratane que turuun, nabana nocohenaana niha quesenetaerane coataa. ⁴⁷ Quere tonoraeniha chuneine coatiha canu coulurujuerinaauni. Coatiha caa chauratane que nenacaauru coulurujueranu que uhaun. Jianacoon niha caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinana turuun. ⁴⁸ Chariji teeinti, ‘Caohachaaifa,’ naain quere tonoraene. Niite coulurujiha cureein caa quicha beebejei Erenaa, inae saa cana janonaane bana, ⁴⁹ casuujua caje rocohin aitenihanune jaun. Caletoaera Ofa aitoonjoaacha quena caa aitiin inara relaan. ⁵⁰ Ofate caletoaere nitajenaachara nejeein niha canu ere esenetaain tonoraerane coina. Nii jaunna caletohane rijijieein, caa aitoon,” nae Jesoso.

13

Aina nerelanacaauru tija culeeca Jesosone

¹ Le janojoein lanajeeca Fasocaa besetane janate, inae Cana Inaca rene cauha cuhane catainaaecane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Itolere janonaa bana chauratane que nenacaauru cachaauru belaiha coichana aina cutaainna jaunte, esinae rauhijiriin belainaacane coitucuuruhane coina raajenihane netiha cureein. ²⁻⁴ Nii jaunte aina nerelanaa nichaanune aina lenone Jesoso. Nii janate cuune canacaanu aina Simoon calaohi Jodasi Isacariote, suujua saruha Moconajaerana jaun Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujueranu. Nii jana satiin curuaanaa neein tiha Cana Inaca Cana Coaunerane baiha, Cana Coaunera caje uhanne coitucuhin, inae jelaiha cauha cuhane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janane jaiti nitohanein nerichaaene coitucuelanaala lenonejihacaanune jana, lenonee jiaaeriin, nobiri rocoriin, jaleri que faino balutaain, ⁵ baandeja cuhane acuu chotaain, canacaanu tija culejeein, nii rai faino que canacaanu tija jacorae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁶ Nii baihate Simoon Fedoro tija culeena jeriha Jesosone jana:

“Iina catiha culeena jereete curaanaa,” naa Fedorone jana:

⁷ “‘Naaonjoain cointae caa ichae,’ naain coitucuheei. Nii baihate coitucuruiqin,” naa Jesosone janate:

⁸ “Chaaelai janonaa bana nihei catiha culeequine jerichaaunne,” naa Fedorone jana:

“Ti tija culejenihanune, canu aina nena naineriheini,” naa Jesosone jana:

⁹ “Aihana jaun, coa catihacha culeeca, cacoi, cacoturi naaonjoaine maa-jeen culeecura Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone jana:

¹⁰ “Enanejeen necaojoanaa, jitariin jaberocone maa-jeen culeera latihee. Leinjiin rai tija culeeraachate late, enanejeen necaojoane baiha niha natiin necalanoaeca rai tija najaun. Saainte niqui culeenohineein neeiche.

Nete ne inara jana leinjiin jaiti ¹¹ culeenjoinelanaala,” nae Jesoso, Jodasi Isacariote que, coulurujuerichaain Jodasi Isacariotene coitucuha najaun.

¹² Acauru tija culeecane baihate, nobiri curujuuain, coaiten mesa choae nelauriaain: “‘Naaonjoaane jaunte caa cana tija culeje,’ naain coitucuuche. ¹³ Rauhijiriinte caque, ‘cacha relaera,’ naaiche. Chaen techu, ‘Curuaanaa,’ naaiche, rauhijiriin aca nichaaunna jaun. ¹⁴ Canu, inara relaeraneein, inara curuaanaa neein nihanu natiina, inara tija culejeeun. Nirijieein inara suujua coaraain ita tija culeequichenete caohachae. ¹⁵ Charijieein teeinti aihun, nirijieein chabana necoasitaelanaala, raotojoein ita belaaain neeuche.

¹⁶ Inara curuaanaa neein, inara relaera neein nihanu natiin, inara tija culejeein nihanune jaun, jerichanejeein carijijieein satiin cachaauru belaaain, inara suujua caje coauneein niha natiin, chaelai ichacuche, ‘Naaonjoaain nihanune jaun, naaonjoain ichana nainihaaun,’ nanaa coacuelanaala ichacuche. ¹⁷ Inara suujua coaraain, ita coroataja neein, ita belaaain, caa caitano aonaain tonoraachenete, raotojoein neriquicheein. ¹⁸ Nete, caohachananejeein satiin ena neeichene rijijieein nenereicheein. Janijina satiin inara raain neeunlu niqui. Nete, ‘Caniha nejeratereein leinjiin caniha lenonei,’ naalu Cana Quiricha Inoaesi cuhanene rijijieeinte, caniha nejeratereein leinjiin. ¹⁹ Jaiti aihei niqui, nena letonoha inara rai beeun, inae caque nejeratihane, Cana Coaunera Calaohi Curisito nichaaunne coitucuhichene caina.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Chunocoha quiicha letoai raanete, jerichanejeein canu raane rijijieein rareein. Nii canu raane rijijieein techu, caletoaera Ofa Cana Coaunera rareein,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Coulurujiha Jodasine biha Jesosone

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Nii janate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Leinjiin inara caje cachate cacoluruheca cureein,” naain be Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Niritiinte jataain inaderae Jesoso, coulurujuerichaain niicha belaaaina jaun.

²² Nii janana, itaacha cajanacajanaain itaacha coaracaanu aina nerelanaa nichaanune, “Caa quete aite,” naain nii naitoonjoa coitucueniha caanune jaun.

²³ Nii jana Jesoso roan neein lenonejianune jana, ²⁴ canu cojoeluhin: “Chana icholuruherete, curuaanaa” naain caque bajaeratiha Simoon Fedorona jaun, ²⁵ Jesoso roan naurutaain nuricho nanejeein metoroaain:

“Charijina icholuruherete, curuaanaa,” naain bajaanune janate:

²⁶ “Saan. Coarajeeujia. Obene que faan setejiariin tihanune jana raerate, aca nereein,” naain obene que faan setejiariin, Simoon calaohi Jodasi Isacariote rai te Jesoso. ²⁷ Obene que setejianohin faan raain quih Jodasine rijieonritiinte, Jodasi suujua sarue Moconajaera, Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujiiane caina.

Nii jaunte: “Letonoaneein, ena nii iicha ichana jerei ichaaun,” nae Jesoso, Jodasi rai. ²⁸ Nii janana, “Naaonjoain ichaane cointate aite,” naain coitucuenihacaanu. ²⁹ Nii jaunna, “Aca canacaanu coriqui beraicha nihana jaun jecha beseta rai chaelai inejei coretihane cointate aite,” naacaanu. “Ainihane, cairichaihuru rai chaelai inejei coreteein tihane cointate aite,” naacaanu coitucuenihacaanune jaun. Nii janate aine. ³⁰ Nii setejiariin Jesosohacha tei faan quihane baihate mituha cue, inae nocohecane jana Jodasi.

Namu biha Jesosone

³¹ Inae mituha cuha Jodasine janate:

“Inae laaen caohatiin, rauhijiriin inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaaunne coitucuriquicheein, chaen techu canu aina cuaain, ‘Naaon-joaan Cana Coaunera’ naain Ofa coitucuriquicheein. ³² Charijieein teeinti, aca neein niha Ofane coitucuerateen inara que. Nii rijijieein techu, inara que canu neein nihanune coitucuerateerein inae ena sorotiin Ofa Cana Coaunera. ³³ Inae carajaain inara aina nerihaaunni canaanaihuru. Canu aririquicheein niqii. Nete, aitocooaun Jorioocuru raine rijijieein, canu cunajaan cunaa naineneriquicheein. ³⁴ Inae ena nenea caa erenaa bihanu inara rai, cacochana aina cutaain inara belaihanune rijijieein jiniiquiin ita belaaen neeichene coina. ³⁵ Satiin chauratane que nenacaurute, quicha relaurineechene coitucua cuurureein, jiniiquiin ita belaaichene coaracuruhane,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso coitucua nocoeniha Fedorone
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Niritoha Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaun:

“Chuna cureeite Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone janate:

“Cuhanune jaun jaiti casaana nainihe. Nii baihate casaareeini,” naa Jesosone jana:

³⁷ “Chanuna ii sacunaa nainenereunte curuaanaa. Nainichaaun ichoreniha ohanune,” naa Fedorone jana:

³⁸ “Esinae chachu naaneei cacoreniha ohine. Esinaena rauhijiriin ichei aitoreeunni. Iriha ataoharine ajinihate, nichata saain, ‘Jesoso cacha nihaunta,’ naa curiquiin,” nae Jesoso, Fedoro rai.

14

Cana Inaca rene turunaa najaan neein niha Jesosone

¹ “Coo nererojoecaache. Cana Coaunera esenetaaichene rijijieein quenetaauche. ² Lanaai Ofa loreri asaae turunaa najaan cuu turuhin raotjoein neeichene jaanu. Nenihane jananihane coatiha berihaun. Aihana jaunna, inara turunajaan rucuheca cureeunni letonoa inara ajiniha.

³ Inara nenajaan rucuheca cuhanune baihana coaiten ureeunni, inara raa tajiha caniha neeichene coina. ⁴ Inarate nii curichauunne jaan coitucuhiche. Nii jaunte nii cuhanune jaun turuha cunaa nainiquiche tonajelanaala,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaunte:

⁵ “Nii kuhina jaan coitucuaacaanuta Curuaanaa. Inasiina coitucuhin urichaanuta,” naa Tomasine jana:

⁶ “Quere esenetaain tonoraichenete, Cana Inaca rene turuhin aina ichaoriquicheein. Nete laaen cacolane turuenererein chunei, rauhijiriin ichaonaa rauhi tera nihanuna jaun. ⁷ Rauhijiriin cacoitucuhichenete, Ofa Cana Coaunera coitucuhiche. Inae laaen enene caje coauneein Ofa coitucuhiche, inae cacoharaichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana:

⁸ “Cana Inaca Cana Coaunera coarateeujan canacaanu quena, nii aina raotjoein nihacaanune coinara Curuaanaa,” naa Ferifine janate:

⁹ “Inae carajaain inara aina nihanu. Ta jaiti cacoitucuhichenete, Ferifi. Cacoharaerate Cana Inaca coarae. Aihana jaun, chanuna Cana Inaca Cana Coaunera coaratihanu inara quene jerequiche. Tajian, ‘Cacoharaerate Cana Inaca Cana Coaunera coarae,’ naanune aonaquichene. ¹⁰ Ta Ofa suujua que suujuaquuin nihanune coitucuhichene. Coatiha casuujua caje rochoin quicha jerei que irihaaun. Acaihanejeein Ofaacha jerenohichana ichaaun, Ofa suujue que suujuequuin nihanune jaun. ¹¹ Aihana jaan Ofa suujue que

suujuequiin nihanune esenetaeneechene nihanatiin, itolere ichacaunne coaraquiche inara nota que najaun esenetaaichenete ne.

¹² Esinae rauhijiriine aitoreeunni. Quesenetaerate quiicha ichai ichareein camuritoheriin niha natiin, Ofa rene tacaain aina nerichaunina jaun. ¹³ Cuu nihanune jana, cacurajateein chaelai inaraacha latei bajaaiichenena, tiha cureeunni. Nitohaneina Cana Inaca Cana Coaunera ichanohin coaaratiha cureeunni, Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin coroaquichene caina. ¹⁴ Nii jaunna, chaelai bajaaiichene tereeunni.

¹⁵ Rauhijiriin esinae cacoelaichene, quere tonoraache. ¹⁶ Nitohanein neeichenena, Cana Inaca bajareeunni, inara Coroatajanera letoaane caina. Inoaelu netiin chabana satonoe lanaalate inara aina niha cureein inara Coroatajanera. ¹⁷ Acate, esinae Cana Coaunera Suujue nereein. Nii Cana Coaunera Suujue coitucunaa nainecuruhi cacoitucuruhi. Inarate laaen, raotojoein coitucuhiche inara aina nihana jaun. Inoaelu netiinte, chabana satonoe lanaala inara aina niha cureein. ¹⁸ Coatiha inara jaohin, inara ratiriha cainerinaain. Turuhana ureeunni, coaiteen inara aina nihanune caina. ¹⁹ Inae cacoharaaururinaain quesenetaaichuru. Inaraachate laaen cacoharaa curiquicheein, inae coaiteen turuhanune. Ohanune caje ichanarihanuhina jaunte, jerichanejeein nitajenaachara nejeein niha curiquicheein, ichaohin nihanune rijijieein. ²⁰ Inae inara suujua cuhane enoha Cana Coaunera Suujuenete, Cana Inaca aina nihanune coitucuhin, canu aina neeichene coitucuhin, coitucuha curiquicheein. ²¹ Quere tonoraain neite, esinae rauhijiriin cacoelaicha nereein. Niite belaiha cureein Cana Inaca Cana Coaunera. Canu netonainiha natiinna inara belaiin, inara que necoharaeraterereunni, raotojoein rauhijiriin cacoitucuhichene caina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raina jaun:

²² “Chanuna canacaanuhacha rai ecocohin, leeochoaauru que necoharaeratenereite Curuaanaa,” naa nii leeochoa Jodasine jana:

²³ “Cacoelaichate quere tonorae. Niite belaiha cureein Ofa Cana Coaunera. Chaenna aina jiniiquiin Ofa aina niha cureeunni. ²⁴ Cacoelaiheite, caa quiicha beebejei esenetaene. Caa inara rai quiicha beebejei inaraacha aonajeite caletoaera- Ofa Cana Coaunera ere ne. ²⁵ Cau inara aina nihanune chojaatana, caritiin inara rai beebejeeun. ²⁶ Chaaen, Cana Inaca rene cuhanunete, cacoreniha Suujue letoareein Ofa Cana Inaca, inara suujua lararajiaain, inara suujuateein, inara corootajanihane caina. Acate itolere que inara relareein, itolere caitoojoan que coaquichene caina. ²⁷ Raotojoeinna inara rai necoeun. Canuhachana, Cana Coaunera tenojoin- raotojoein neeichene jaannu teeun. Nerinaain cabaiha nii rijijieein raotojoein neeichene jaannu teraanu. Aihana jaun, chaque casilanaala, raotojoein neeuche.

²⁸ Esinae rauhijiriin besichaaunlune rijijieeina, cau niha ureeunni coaiteen. Esinae cacoelaichenete rachoojoein neriquicheein. Nii caletoaera Ofa renene cureeunni, jelai choaee jauhecotojoeiin inara corootajanihane caina. ²⁹ Amuhanune ajinihana aitoon, inae ichacaaunne, ‘Esinaete aitelu,’ naain esenetaaichene caina.

³⁰ Inae nenacaaneen inara rai ereerejerinaaunni, inae urichaain canu coitucuruhi cachaauru letoaeranu Moconajaerane jaun. Canu jerenihanune, caniha cha chana nainerihe. ³¹ Nena, inauhene coarajereunni, caletoaera Ofa belaiin nere tonoraanune coaracuruha satiine caina. Chajaauchete amuhacache. Inae jitariin bihanu inara rai, coitucuhichene caina,” naainte canacaanu amaain amue Jesoso.

15

“Canuna esinae rauhijiriin lenacai oba esine rijjijeein neeun,” naa Jesosone

1-2 Nii baihate aina nerelanaa nichaanune rai:

“Canuna lenacai oba esine rijjijeein neeun. Charijjееin teeinti, lenacai oba une beraihaca, ajaanaa naineen. Caohatiin anasitiin inaana nuune cataaun uhajeein sauhin jaohaca, caohatiin nujua cutujuaain inaacane coina. Jana inacaeniha le unene, temura nainejeein tacaain sauhin jaohaca.

Nii rijjijeein techu, cacoitucue lanaala, suujua coaraelanaala, rai suujua letonohacha ichara, naaonjoain jaoha cureein moconajaera rene Ofa Cana Coaunera. Jana quere tonoraain canuhacha icharatei icharate, jeelai amuritoheriin suujua lararajiaain corootajanereein Ofa Cana Coaunera. ³Inara relaanune jaan Ofa Cana Coaunera aitoojoan esenetaain, tonoraain neeichene jaunte, inae inara suujua culeje Cana Coaunera, jianacoo neeichene coina.

⁴⁻⁵Coanete jiniiquiin Ofa Cana Coaunera jerenohin ichacaache. Ainihane, jelai chujutoroaain cacolane ichana naineriheeiche. Charijjееin teeinti, nujua caje nebeuha lenacai oba unene, ojoiin inae inaana nainene. Nii rijjijeein techu cacolane, jelai caohachaain Ofa Cana Coaunera jerenohi ichana naineneriquiche. Jana, jiniiquin canu aina ichaquichenete laaen esinae Ofa Cana Coaunera jerenohi ichariquicheein.

⁶Chunocoha inara tabanejei, quere tonoraane janihanete, nitajiha cureein cahoachanainejeein, Moconajaera rene jaorichaaain Ofa Cana Coaunerana jaun. ⁷Esinae rauhijiriin quere tonoraain neeichene, jiaonriha inara relaanune jaan baitiquichene. Chaelai inaraacha latei bajaachenete, tereein Ofa Cana Coaunera.

⁸Nere tonoraain, naitoojoan beebejeeiche cachaauru rainete, inara coaraain, Ofa Cana Coaunera coroaeca cuurureein inara coaraauru. Nii banate esinae rauhijiriin quere tonoraera neein neriquicheein.

⁹Cacoeilaiha Ofa Cana Coaunerane rijjijeeina inara belaihun. Caa inara belaihanune rijjijeein, inara suujua coaraain cacha belaaain neeuche. ¹⁰Caa caitoonjoan tonoraain ichaaain neeichenena, itolere bana inara belaichee-umni. Charijjееin teeinti caletooa Ofa Cana Coaunerana jaan tonoraain ichaaain nihanune jaun, canu belaaain ne, nii rijjijeein.

¹¹Itolereenein raotojoein rachoojoein canu aina jiniiquiin neeichene coinana aitoon. ¹²Caa inara belaaain nihanune rijjijeein, ita belaaain neeuche. Nitohaneen neeuche, caa inara rai aitocoanne rijjijeein.

¹³Nainihei chatohanai, onaa niha natiin coasiin nihacane. Cana belaichaauru coreniha cana raaje netiha cuhacanetejian, nenacaen caohachae, ichaohin neeuruha canaacha belaihurine jerena caaun. ¹⁴Inarate quiicha belaiineein neriquicheein, caa inara letoaanune jaan ichaaain neeichene. ¹⁵‘Canu cachaauru,’ narihaunni. Rauhijiriichana, ‘Canu belaichaauru,’ nareeunni. Chabana, ‘Naaonjoainte ichae,’ naain curu-anaacha ichai coitucuhin neniha cachana jaun. Nii jaunna, ‘Canu belaichaauru,’ naaun inara que. Carai aitiin caletooa Ofa najaan coitucuerati-hanu inara quena jaun, nainihaun canu, ‘Canu cachaauru,’ naain irihanu inara quene. ¹⁶Coatiha inara, cariin carene uhin niheecheluu. Canuna inara ariin inara raain neeunlu. Nii jaunna Ofa Cana Coaunera rai arajiin cacha ariin raeraanu que inara letoaan, inoaelu netiin neeneinu que. Nitohaneen neeichenete, chaelai latequichene, bajaaiiche cacorenihane, tiha cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii baihate: “Aonacuchena caa que aite, raotojoein jiniiquiin ita belaaïn neeuche.

Rai cachaauru aina curuataain Jesoso cairichaaeriin neeuruha caa chauratane que nenacaaurane

¹⁸ Inara coana jerelanaala, inara belaihureniha caa chauratane que nenacaaurune, nii caje nainaauche, nenacaen canu nichaun natiinte, cacoharanaa jerelanaala cacolaihurene. Nii jaunte jelai amuritoheriin inara belaihurenereein. ¹⁹ Chauratane que nenea cacha neneeichena jaunte, inara belaaïn, inara coana nainecurenereein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Canuna caa chauratane que nenacaauru caje inara raaunlu. Nii jaunte inara belaaïn inara coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru cachaauru, inae caa chauratane que nenea cacha neneeichene jaun. ²⁰ Aitocaaaunlune tocohaneein, nihei chunei rai curuanaa amurijiriin nei. Nenacaen canu rohecaauruhuna jaunte, jerichanejeein inara rohecaa cuurureein. Quere esenetaain tonoraaurute, jerichanejeein inara ere tonoraain esenetaaurureein. ²¹ Nitohanihate, cuurureein nii caletoaera coitucuruhi nechü aansainein nenacaauru cachaauru. Nitohanihate cuurureein, canu ere beebjeichene coreniha.

²² Acaauru rene turuhin, acaauru relaenihanune jana nihane, chaelai ujuaïhonein neeururihei niqii. Nete inae enene acaauru osa coreniha chunijiun nichoteurenereein. ²³ Nii cacoharanaa jerelanaala quere tonoraichurute, jerichanejeein nii caletoaera Ofa Cana Coaunera ere tonoraaurerene. ²⁴ Itolere, lenone faain, itolere cunaitenacaauru rautaaïn, itolere ichaaïn acaauru notajaain, naaonjoaain inatiinte, coaracuruha nota que natiin, canu batohin, Ofa Cana Coaunerane maajeein batohin neeuruhane corenihate caseteco coaraa cuurureein. Nii coaracuruha natiin esenetaaurerihane colane aihururihei. ²⁵ Aitoha acaauru quiricha inoaesi cuhanene rijijieinte, aihure. ‘Nechü jataain, joareein corenihate aina nejerateein jerecurenereein,’ naain aitoha acaauru quiricha inoaesi cuhanene rijijieinte aihure, inae nitohanihane coina laenanohinein nihana jaun.

²⁶ Inae turuha urichaaïn inara coroatajaneraanu. Canuna Ofa caje letoareunni. Nii inara coroatajaneraanu- Cana Coaunera Suujuete esinae rauhijiriin caitoojoan que inara relaa ureein. ²⁷ Nii ainate chaque casilanaala laraajiin canu aitoonjoan Cana Coaunera ere beebjeeriquicheein cachaauru rai.

16

¹ Nii jaunna inara rai aitoon, inara rohecaauruhane, nererojoecaaïn inara letoaanune jaan jianeichene coataana, caa caritiin aitoon inara rai, laraajiin abaantaain neeichene coina. ² Acaauru ita taojiaauruhana jaan loreri asaee enohichene janate, caje inara sitaa cuurureein. Chaaente, chunicoha inara tabanejei sohin jaouruhane, ‘Jerihä Cana Coaunerana jaunne, caa ichaaun,’ naa cuurureein. ³ Nii chabana Ofa coitucuelanaala, canu nihanatiin coitucurenihana jaunte, nitohanain ichaa cuurureein. ⁴ Inae cuutihane bana, ‘Esinaete aitelu,’ naaichene coinana caa aitoon.

Chaelai ichana nainiha Cana Coaunera Suujuete

Jaiti jelai inara ratirihanune rai nenihanune jaunna, jauriaa caa que inara rai erenajaqueneun. ⁵ Inae laaen curichaaunni nii caletoaera aina nihanune coina. Nihei chunicohanejein nii cunaa jerichaaunna jaan bajaane que airijiin, ⁶ satiin inaderaachaquiche caa que aitocaaunna jaun. ⁷ Inara rai tejian caohachare cuhanune. Jana cuenihanune, urihei inara corianein inara suujua laraajiaain, inara coroatajaneraanu. Acate inara suujua

lararajiaain, inara corihaneein inara coroatajanereein. Inae cuhanunena, canu letoareeunni. ⁸ Aca inae turuhanete, cacha relaa cureein, osaaocuruhane coitucuruha cachaauruha caina. Chaaen techu, caohati ichaonaa que cacha relaa aicheein. Jana ichaonaa caoacha sacunaa jeriheichurute, casetecaa cureein Cana Coaunera, ⁹ osaaocuruhane saijieein quesenetaaurenihane coreniha. ¹⁰ Nii banate, esinaae rauhijiriin ichaonaa esine teraneein nihanune coitucuha cuurureein, Ofa nenajaun tacaa curichaaunnine jaun.

Inae canu coariheicheein cuutihane reentiaain. ¹¹ Nii banate, Monajaera aina jiniiquiin nosa coreniha caseteco coaraa cuururichaaaine coitucuha cuurureein cachaauru.

¹² Niha arajiin inara rai quiicha beeni niqui, nete ‘Quete toon aite,’ naain coitucunaa naineneriquiche. ¹³ Inae turuha Cana Coaunera Suujuenete, rauhijiriin inara relaa cureein. Coatiha suujua caje rocohin aitoriaain. Aitoha Cana Coaunera najaun quete aitoha cureein, nitohaneein situsihane ajiniha coitucuhin neeichene caina. ¹⁴ Acate corojeein canu nichaaunne biha cureein, cacoitucuhin neeichene caina. ¹⁵ Charijieein teeinti, itolere coauneraneein ne Cana Inaca. Niirijieein inachu canu netonai neun, Cana Inaca calaohi nichaaunne. Aihana jaun, coaa cojoaelatohache canu coitucueratiha Ofa Suujuene.

Inaderai chene baihate necoriha cureein inara suujua rachoojoenaa neein

¹⁶ Satonoote, caa basijiin cacoharaa curiquicheein. Nii baihajirite canu coaraa curiquicheein coaiten,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii jaunte ita caje: “Tonaa nena, ‘Satonoote cacohaririquicheein, Cana Inaca rene curichaaunnine jaun. Nii baihajirite cacoharaa curiquicheein,’ nae. ¹⁸ Chatonaa nena aite,” naacaanu ita rai.

¹⁹ Nii jaunte, caje bajanaa jerichaanune coarajihane jaun: “ ‘Satonoote basijiin cacohaririquicheein. Nii baihajirite cacoharareeicheein,’ naa-nune jaunna ita caje bajaai che.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein. Nii janate inara coroaeca cuurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Nete rachoojoenaneein necoriha cureein inara suujua.

²¹ Charijieein teeinti, nejanoana jeriha rai canaanaine nererojoeccaure enecuru cunaa caaun. Jana inae lesajeein nejanoaane, inae nii cuna coacuelanaala raotojoein rachoojoein ne, nii canaanai coroaeca.

²² Nii rijijieeinte nererojoeccaiche niqui ena. Nete, turuhin inara coaraa uhanune, aitohi rijitoejin rachoojoenaa neein niha cureein inara suujua cuhanai. Nihei chunei inara caje nii rulunaa nainera.

²³ Nii bana inae cacaje, ‘Chatohanein icharihacaanu,’ naain cacaje cha bariheicheein, inara netonai coitucuriquicheeina jaun. Chaelai inaraacha latei bajaai che cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca. ²⁴ Nihei caniha neeichene caje coauneein, cacoreniha chaelai bajaai che. Bajaai che cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca, raotojoein rachoojoein neeichene caina.

²⁵ Inae cuutihane bana caritiin, ‘Charijieein teeinti naojoen,’ naain caaain, inara rai berihaaunni. Inae cuu tihane banane, nechu jataain rauhijiriincha cuuain Cana Inaca aitojoan que inara relareeunni, rauhijiriin aonaain coitucuhene caina. ²⁶ Nii banate, inara raaje inaraacha latei bajaa curiquicheein. Nitohanihane bana, coatiha canu Cana Inaca rai aitorihaaunni, ²⁷ inae raujiaain caje uhanune esenetaaichene coreniha

inara belaiha Cana Coaunerana jaun. ²⁸ Canuna, Cana Inaca nenaja caje mituhin, caa chauratane que turuha uun. Inae caa chauratane ratiriin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene curichaaunni,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

²⁹ “Inae laen aonacaun rauhijiriin aitohina jaun. ³⁰ Nii jaunna esinae itolere coitucuhin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera caje uhine eseneta-caanu. Aihana jaun, nihei nenacaen canacaanuhacha bajaenenu, inae coitucuhacaanuna jaun,” naacaanune jana:

³¹ “Nii jaunchana esenetaaiche. ³² Inae cojoinaca que tiha. Eneete satiin ita caje riatoroain, jelai cajoohin caratiriin amuriquicheein, nena jelai caa neneeun, caniha niha Ofa Cana Coaunerana jaun. ³³ Coitucuhichene jerena caunna caa aitoon, quesenetaain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Chaaen inara netonai, caa chauratane que necairichanaa coaraa curiquicheeina jaunna, raotojoein rachoojoein necairichanaa abaantaichene coinana aitoon. Caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritoohanune jaun, inara netonai laraajiin caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritohichene coinana, coitucuhichene jerena caun aitoon,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

17

Cana Inaca bajaa aina nerelanaa nichaanune coreniha Jesosone

¹ Niritohane baihate, jabatoroain dede coarajejin:

“Inae caletoaana jaan ichacaanune jaan cojoanonaa que turuha. Chajaain laen cacorataaneeu, ii jerenohi ichacaanune coina. ² Iite ii calaohineein nihanune cocoaanaain, caa chauratane que caletoaai, satiin carai iicha teuri cachaauru rai nitajenaachara nejein nena ichaonaa teraaunu que.

³ Leinjiin iichate nitajenaachara nejein nena ichaonaa teraneei. Nii jana canuna, leinjiin ii letono Jesocurisitoneein neeun. Nii jaunte nitajenaachara nejein neeurureein cana coitucuhin nenacaauru. Coatiha chabana nitajejurinaain. ⁴ Inae caa chauratane que nenacaauru que ii coitucueratihu. Chaaen nachu inae caletoaana jaan ninaaun. ⁵ Inoaenu, jaiti necoaunaeniha caa chauratanene ajiniha, cocoaianacainein nihanulune rijijieein, ii rene turuhanune, coaiten cocoaianacainein caeteu, coaracuruha satiine coinara Ofa.

⁶ Inae caa chauratane caje raain carai iicha tenojoinhuru cachaauru que ii neeine coitucueratihu. Icheineeinte neeure, caa carai iicha teuri cachaauru. Niichurute, chere aonain tonoraain neeure. ⁷ Inae laen cacorataaneei jaan aina caletoaai jaan ichacaanune jaunte coaraain inae esenetaaure. ⁸ Caletoaana jaan que acaauru rai aitocooaunna jaunte tonoraure, carai iicha tenojoinhuru cachaauru.

⁹ Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ii coitucuruhi coroatajaneine coina ii bajahaun. Caa carai iicha teuri cachaauru icheinein nenacaauru coroatajaneine coinana, canu Inaca neeine bajaun. ¹⁰ Satiin canu cachanein nenacaaurute, jerichanejein ii cachanein neeure. Jerichanejein techu, canu cachanein neeure ii cachaauru. Nii jaunte jerichanejein aihanune rijijieein ichaore.

¹¹ Inae taenetojoein caa chauratane que nerihaunni. Acaaurute jana jaiti caa chauratane que nedaa cuurureein. Canuna laen inae ureeunni, ii aina nihanune coina. Ofa, carai caa iicha tenojoinhuru cachaauru coroatajaneeu iicha jerei chana que. Charijieein teeinti canu coroatajanein canu rai iicha tei ichana que, nii rijijieein acaauru coroatajaneeu. ¹² Enanetojoein cacorataaneine que, caa carai iicha tenojoinhuru cachaauru nihei leinjiinejei

nitajihei. Leinjiin caa, ii quiricha inoaei cuhane beein laenaerateeilune rijijieein cacoluruheraachate, inae nitaje.

¹³ Inae laen enene, nii neeina jaau urichaaunni iniha nihanune coina. Jaiti caa chauratane que nihanune cojoataana aitoon, raotojoeiin rachoojoeiin nihanune rijijieein, acaauru netonai canu rijijieein raotojoeiin rachoojoeiin neeuruhane coina. ¹⁴ Ii ere bihanu acaauru raine jana, esenetaain tonorauruhana jaunte, acaauru belaaain, acaauru rautaaain, acaauru coana nainecurene ii coitucuuruhi, aihanune rijijieei, inae caa chauratane que nena cachaneein neurenihana jaun.

¹⁵ Ofa Cana Coaunera, coatiha ena, caa chauratane caje ranajaain dedeeu amanajaaine coina caitono nihei. Acaauru que Moconajaera janoriteein, acaauru coroatajaneeine jeren caunna aitoon. ¹⁶ Moconajaera cachaneein nenihanune rijijieein, carijijieein acaauru netonai inae Moconajaera cachaneein neeuruhi. ¹⁷ Ii raihurunein neeuruhana jaunna aitoon, acaauru suujua rucujueein, acaauru coroatajaneete, nejelau suujua cuelanaala leinjiin ii jerenohicha ichacurumii. Ii erete esinaae rauhijiriin ichaonaa caohacha teraneein ne. Chaelai janonaa bana nihei nitajiha ii ere esenetaain tonoraain nenacaaurune. ¹⁸ Charijieein teeinti, casuujua lararajaaain canu cocoaain caletoaai, nii rijijieeina acaauru cocoaain acaauru letoaaun, ii ere beebajiha cuuruha caa chauratane que nenacaauru raine coina. ¹⁹ Acaauru corenihana nejelau casuujua cuelanaala caletoaain jaancha ichaaun caraajenhane, acaauru netonai aihanune rijijieein nejelau suujua cuelanaala relanajaanune rijijieein letoanajaanune jaancha ichacuruhane coina.

²⁰ Coatiha acaauruhacha coroatajaneeine coina caitono nihei. Canu ere beebjeeuruhane, canu esenetaichuru suujua rucujueein coroatajaneete, ²¹ jiniiquiin aihacane rijijieein, ita aina jiniiquiin raotojoeiin neein, nejelau suujua cuelanaala ita coroatajaneein, neeuruhinete, esinaae ii caletoaaine esenetaauruhine caa chauratane que nenacaauru. ²² Jeelai, nii canu cocoaain neeina jaana teun acaauru rai, ita neein nihacane rijijieein, acaauru netonai ita neein neeuruhane coina. ²³ Chaaen nachu, casuujua cuhane neeine rijijieein, acaauru suujua cuhane neeun, jeelai ita neein neeuruhane coina, nii caje nainaaain esinaae ii caletoaaine coitucuuruha caa chauratane que nenacaaurune coina. Aihute, cacoelaaine rijijieein, belainaaquine coitucuuruhine.

²⁴ Carai tenajaaina jaunna, caniha nii nerichaunnine jaun caniha neeuruhane jereun, nii ii necaohacha aina canu necaohacha coarajein neeuruhane coina. Chaaen necoaunaa caa chauratanene ajiniha caje coauneein cacoelaaine coaracuruhane coinara Ofa,” naain te, ²⁵ “Rauhijiriin itolere coaunera Ofa neeine coitucuuruhi caa chauratane que nenacaauru niqui. Nena laen canu ichoitucun. Caa carai iicha teeurite laen, esinaae ii caletoaaine coitucure, ²⁶ esinaae ii neeine coitucueratihanune jaun. Jelai choaae jauhecotojoeriine, ii coitucueratihajein sacureeunni, esinaae cacoelaaine rijijieein acaauru belaaaine coitucuuruhane coina, canu netonai nihanatiin acaauru aina nihanune coitucuuruhane coina,” naainte Cana Inaca Cana Coaunera bajaabajaje Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

18

Caseteconein Cana Coaunera Calaoi Jesoso amauruha Romanocurune (Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Cana Inaca aina irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune amaain, Sedroon neein curuajaain nena nucusoro jera que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, cuu nii enuha inaa necojoai turuha canacaanu ainane coina.

² Nii jaunte raotojoein Jesoso cunajaa coitucuhana jaun, canacaanu caaijie turuha uhe Jodasi. Belaichanein niha Jesoso natiin, Jesoso coulurujeein soondarooru uhaain turuha uhe. ³ Nii soondarooru, chaaen batirichuru curuaanaacuru, fariseoocuru, naaonjoainuri letono folisiaacuru uhaain turuha uhe nii Jodasi. Rejoon, sabere rijijiein nenaesefera, naaonjoain que biji achunequuin, raafariin, cohinee, naaonjoain que conoquuin turuha uure. ⁴ Nii jaunte inae raotojoein nitohanai que siturichaanne coitucuhana jaun, acaauru que tacaain: “Chate ariicheta,” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana:

⁵⁻⁶ “Nasarete cocoaicha Jesosona arihacaanura,” naauruhane jana:

“Saan. Canune aca neeunra,” naa acaauru rai Jesosone janate, nii niicha uhaari soondarooru aina jiniiquiin janori nichaae richootoroalaain tocojoai tacae nii Jesoso coulurujuera Jodasi. ⁷ Nii jaunte:

“Chate esinaae ariicheta,” naain coaiten enacoauneein bajaa acaauru caje Jesosone jana:

“Nasarete cocoaicha Jesosona arihacaanura,” naauruhane jana:

⁸ “Inae rauhijiriin bihanu inara rai. Canuna aca neeun. Cariha aachene, caa caniha nenacaauru jianecuchete amuuruhine,” nae acaauru rai Jesoso.

⁹ “Coatiha leinjiinejein nitajerinaain carai Ofa tenojoinunri cachaauru,” naain inae aitosiha Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaunte nitohane.

¹⁰ Nii janate sabere sirihana jaun rocohitiiin, que leinjiin uricho raotono nichajai beuhite Fedoro. Nii niicha uricho beuhitite batirichuru curuaanaa cachanein nena- Malco ne.

¹¹ Nii jaunte: “Jelaiha curu cuhane nii ishabere teura. Ta caletooa Ofana jaan icharichaunnine coitucuhin quesenetaaineta,” nae Fedoro rai Jesoso.

Batirichuru curuaanaa Anasi rene, caseteconein Jesoso amauruha soondoorune

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesoso mucuure caseteconein soondadooru acaauru curuaanaa aina uhin, chaaen Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoahunri.

¹³ Nitohanein mucuhinte Cana Coaunera Calaohi Jesoso amaure soondarooru, Anasi loreri asaae. (Nii Anasite, Caifasi tanaa ne.) Nii janate, nii ajaanaa cuhane batirichuru curuaanaanein ne nii Caifasi. ¹⁴ Nii Caifasite, jauriaa Jorioocuru rai “Cana caohachanu quetejian, cana atane coreniha ohane ore leinjiin cachara,” naain Jorioocuru rai erenaane.

Fedoro caje bajaa nii acuujuja beraichane

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Canacaanuna, Simoon Fedoro aina Jesoso sacuha cuhacaanu. Nii jana, canu coitucuha batirichuru curuaanaa jaunna, Jesoso jiniichaain enoon batirichuru curuaanaa loreri asaae. ¹⁶ Jana Fedorote nedae airiniha acuujuja rohan. Nii jaunna, acuujuja beraicha ranuna rai ereeun, Fedoro enoaane coina.

¹⁷ Nii jaunte Fedoro enoaain: “Tana taa cacha aina nerelanaaneine,” naain bajaa Fedoro caje nii acuujuja beraichane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jerene Fedoro. ¹⁸ Nii jaunte, jelarotohana jaun usi mocohin que nichaateuruha Anasi cachaauru, Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoainurine jaun acaauru aina nichaatiha ne Fedoro.

“Chaquete cachaauru relaaite,” naain, Jesoso caje bajaa batirichuru curuaanaane

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Nii jana, cuu nii loreri asaae ucuha cuhane niha Cana Coaunera Calaoihi Jesosone janate:

“Chaauru caa iicha relaaurineein ne. Chaquete acaauru relaaite,” naain bajaa Jesoso caje batirichuru curuaanaane janate:

²⁰ “Satiin aonajeeuruha cachaaurune acatiha teeinna canu, rauhijiriin aitonajacoon. Coatiha asinojoneein cachaauru relahaun. Sinacoca asaae, satiin itataojiauruha Jorioocuruna jaan Teenforo asaaene acaauru relanajacoon. ²¹ Chanuna nii bajaai cacaje. Nii relanajaanune jana aonaraauru caje bajaate, raajenhane acaauru relaanune jaan beuruhine,” nae Jesoso.

²² Niritoha Jesosone janate, ecu niha Teenforo rai folisiaana jaun: “Niritiina ereree batirichuru curuaanaa rai te,” naain Cana Coaunera Calaoihi Jesoso meri faohitohane jana:

²³ “Baaso neeinoona aitoon. Chanuna caque ichohi teein aitohi,” nae Cana Coaunera Calaoihi Jesoso nii Teenforo rai folisiaa rai.

“Acanihahaunta,” naain nesuujiha Fedorone

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁴⁻²⁵ Nii batirichuru curuaanaa Caifasi loreri asaae niha Jesosone tonohanate, jelai cuu inae neoriha Fedorone jana: “Ta ii taa cacha aina nerelanaa neeine,” naain bajaauruhane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jereniha Fedorone jana:

²⁶ “Tana, ii coaracaanlu aina, enuha inaa neeonjoai jana neeine jananeta,” naain bajaa leinjiin batirichuru curuaanaa cacha- nii niicha uricho beuhiti cacha araineein nenaane janate:

²⁷ “Acanihahaunta,” naain nesuujiha coaiten Fedorone jana, inae ere ataohari.

Jesoso coulurujeuruha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Nii janate Caifasi loreri caje coberenadoro Filato loreri asaae Cana Coaunera Calaoihi Jesoso amaaauruhane jana, inae nemataracajiha janonaana jaun, enonaa nainecurene Jorioocuru, coberenadoro loreri asaae. Jorioo nenihia nii coberenadorona jaunte, coberenadoro loreri asaae enonaa nainecurene Jorioocuru, enooruhane Fasocoa beseta bitoanaa nainecurenihane coataa. ²⁹ Nii jaunte airiniha mituhin:

“Chatohanai ichaane corenihana caa cacha colurujueeiche,” naain bajaa coberenadoro Filato, Jorioocuru cajene jana:

³⁰ “Nechu aansai taebinaen neein nihanenoona, ichei colurujuerichaanu,” naauruha Jorioocurune jaunte:

³¹ “Saan. Aihachuhisi niqui. Inara, amaaain jeriquichene tocohaneein teeuche,” naa Filato, Jorioocuru raina jaunte:

“Nihei canacaanu rai rauhi, chunei sohin jaohacaanune coinata,” naaure Jorioocuru Filato rai.

³² Rauhijiriin coitucuhin, “Naaonjoaainte catinaa cuurureeincha,” naa Cana Coaunera Calaoihi Jesosone rijijieeinte, rauhijiriin ichacure.

³³ Nii jaunte coaiten enacoauneein loreri asaae Jesoso cotijiaain, caje bajaa Filato: “Ii ina Jorioocuru curuaanaa *rey* neei,” naain bajaa caje Filatone jana:

³⁴ “Ishuujua cuhane aitiina bajaai. Ainihane leochaaauruna ichei Jorioocuru curuaanaa nihanune que aitoha,” naa Filato rai Jesosone janate:

³⁵ “Chasiinna Jorionichaaunne coalanaala caraajenhane aitiin aitoreeun. Charaachuru, batirichuru curuaanaacurute carai icholurujue. Chatohanai najian ichaaite icholuruhecrete,” naa Filatone jana:

³⁶ “Coatiha cajiha caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihaaunta. Caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihanunetera, sonaacure quere tonoraeraauru, catohaneein caetecuruha Jorioocurune coataa,” naa Jesusone jana:

³⁷ “Aihana jaun, iina curuaanaa *rey* neeite,” naa Filatone janate:

“Ejeen, aca nichaaun. Nii aitohine rijijieeine acaneeun. Canuna caa chauratane que uhin nejanoaunlu-cachaneein, esinae Cana Coauneraacha jerei rauhi coitucuruha cachaurune coina. Satiin Cana Coauneraacha jerei rauhi tonoraaurerate quere tonorae,” naa Jesusone jaunte:

³⁸ “Chatohanai Cana Coauneraacha jerei rauhi esinena,” naain bajaa Filato, Jesoso cajene baihate, enacoauneein coaiten mituhin Jorioocuru aina iriha cue.

“Coatiha chatohanai ichaa carai caa cachata. ³⁹ Inarate, Fasocoa beseta naineei, Fasocoa beseta catainajein, naaonjoaain niha catohanai casetecone, nii beseta situ reeintiaain jianerate najaaquiche. Tonaquiche, jerecuchene caa Jorioocuru curuaanaa *rey* jiane beseta situ reeintiaain,” naa Filato, Jorioocuru raine janate:

⁴⁰ “Aihei. Coa nii jianiha. Nii Barabasi jianeujan laaen,” naainte nujuuae soaisoaihure Jorioocuru, Filato rai, nii Barabasi asijiautoneein nena que.

19

¹ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesoso bisichate rai soondarooru que Filato.

² Nitohaneein bisihuruhane baihate, ojoa caje janojoin comai curuhacure Jesoso couturi que. Nii baihate coaiten que cajione lanaajiojoai curuhacure.

³ Nitohaneein teeruhane baihate, Jesoso rohan turuhin: “Caa Jorioocuru curuaanaa *rey* coaracuchera,” naain Jesoso meri faohafacoaure biji que Romanocuru rai soondarooru.

⁴ Nii janate jelai caje mituhin Jorioocuru rai: “Coaraquichene coinana caa cache mitaa uun, neniha que chatoanai baaso ichaenhane coaracaunna jaun,” nae Filato.

⁵ Nii jaunte, inae ojoa que jerichanejeein comaiquuin, lanaajiojoai que cajonequuin mituha uhe Jesoso. Mituha uha Jesusone janate: “Caa cache coaracuchera,” nae Filato.

⁶ Niritoha Filatone jaunte, Jesoso coaraain: “Coroso que teeuche. Coroso que teeuchera,” naain nujuuae soaisoaiuruha batirichuru curaanaacuru, folisiacuru naaonjoainurina jaun:

“Inara amaain coroso que teeuche. Neniha carai que chana jaunna, nitohaneein tenaa naineneun canu,” naa Filatone jana:

⁷ “Canacaanu quiricha inoasi cuhanete aite, nitohaneein nei nihane sohin jaohacaanune coina. Cana Coaunera Calaohi niha nocoetohane corenihatate caohachae, sohin jaohacane,” naauruha Jorioocurune ⁸ aonajihane jaunte, jataain casi Filato.

⁹ Nii jaunte nacoauneein loreri asaae enohin:

“Chaa cajena anaaneei,” naain bajaa Filatone jana, inauhene chujuhequuin aonaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁰ Nitohaneein tonoraeniha Jesusone jaunte: “Chanuna catoonraeneei. Tana cocoinanacainein nihanune coitucuhine. Canune nainereun coroso que ii teratihanune.

Chaaen nachu naineeun caa ii colurujueeuruhane jaan caje jianacoo chetichaaunne,” naa Filatone jana:

11 “Cocoinanacaine lanaala cheteen nii jereniha Cana Coaunerane, canasia nainihe. Nii jaunte, chamurijiriin osaque caa catohaneen ichei caetera,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, 12 Jesuso jianena jere Filato niqii. Nete:

“Jiaohine jianeeine. Aca, curuaanaa *rey* neein nenea jerihane jaun, caohacharihei jianeeine. Jianeeinete, satiin inara curuaanaacuru curuaanaa enferadoro aina nejeratena neriqiin,” naauruha nujuae soaisoain Jorioocurune jaun, 13 Jesuso raerate, nii Cabata naauruha Ebereeo ere cuhanene jaan- ajeri caje ichanohineen nenea aranichoae uhauruhane caina. Nitohaneen raerateeuruhane jaun, raain turaauruhane jana, nii casetecocuru neruujuna jaun nelauriariin lauheque nelaurianaana jaan rori choaae, 14 enoto chujutaain Fasocoa catainajeein. Nii jaunte nitohaneen raerateein:

“Nocoo inara curuaanaa *rey*,” naa Filato Jorioocuru raine jana: 15 “Coroso que teeuchete coaraain cuu ohine,” naain nujuae soaisoauruhane jana:

“Chasiinna inara curuaanaa *rey* tereun coroso que,” naa Filatone jana:

“Romanocuru curuaanaa enferadorohachate nacacaanu curuaanaa *rey* neein nera. Nihei nii baiha curuaanaa *reyta*,” naauruha batirichuru curuaanaacuru Filato raine jaun, 16 acauru que Jesuso amaerate Filato.

17 Nii jaunte nii Jesuso amaain, que corosonu baijieratecuruhane jana, Couturi Bejeroneen curuajaain nenea atane ucuuno que baibaichaain amaain, nii coroso tiha cue Jesuso. (Nii Ebereeo ere cuhane Colocota naauru najaan- Couturi Bejeroo.)

18 Nii janate cuu coroatajai coroso que, cuu neeuruha coroatajaain soserenacaaurune jaun, acaaru cataaun Jesuso teure coroso que, leinjiin jera que, leocha jera que, naaonjoain.

19 Nii janate, cuu Jesuso curuaa laenaerate Filato. “Nasarete cocoaicha Jesuso, Jorioocuru curuaanaa *rey*” nasiin laenerate coroso que, tabara que teein Filato. 20 Nii jana arajiin Jorioocurute nii Jesuso curuaa Filato-hacha laenaeratei ereretaaure, nii Jesuso teeuruha coroso quene jaan caje icharaeniha Jerosaleenne jaun. Ebereeo ere, Curieco ere, Romano ere, naaonjoain que nichata lauriin erena cuhane teeinte laenaare, nii que erena inaurera ereretaauruhane caina.

21 Nii jaunte: “Coo, Jorioocuru Curuaanaa *rey*neen tein laenaratihara,” naare Jorioocuruneen batirichuru curaanaacuru Filato rai. “Nii Jorioocuru curuaanaa *rey* niha nocoeti, nasiin laenaerateura,” nauruhane jana:

22 “Nii rijieincha nedaainera,” nae acauru rai Filato.

23 Nitohaneen coroso que Cana Coaunera Calaohi Jesuso curaboain teeuruhane baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesuso cajione raare jenai soondarooru. Rai nobirine maajeein raare. Rai nobiri, coaracuruhane jana nirijieein ijabereeonu farueraelanaala tocoonojoi inelanaala niha nii rai nobirine jaun: 24 “Coo soaihachete naajeein amaacache, nenacaantejian caohachare naajeen amaacachene. Aihute que necoatijanaa neeine, chariji rai neeincha nedareein,” naare soondarooru. “Ita raite cacajione leruhin raaurureein que necoatijain,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene jaunte, nii Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane nainaane caina nitohaneen teure soondarooru.

25 Nii jaunte, inae Jesuso mucuuruhane coitucuriin, coroso asaae cuhin coaraje rai neba, nichatajai enecuru aina. Nocoasai, Cureeofasi comasaineein nenea- Mariha, Mariha- Maadala bene, naaonjoain. 26 Nii janana

cuu nihacaanu, jataain niicha belaa'i nichaanune temeecohacaanu neba ainane jana, neba coariin:

“Nii ii calaaita oma,” naa neba raine baiha:

²⁷ “Nii chobata,” naa caraina jaunna jerichanejeein cafojiara raanune rijijieein raain amaaun caloheri asaae.

Oha Jesusone niha

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Inae nitohaneein nihane coina letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane nainane coitucuha raotojoeinne jaunte, inae Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhane aitosiha inaena jaun: “Cocoiintohanura,” nae Cana Coaunera Calao'i Jesoso.

²⁹ Nii janate baichaje laajojiri nainecojoain ecu niha bino baasone jaun, enuha que sie rijijieein nena nujuateein, nii bino sisiaain Jesoso ujuaae que suesuecaauruhane jana, ³⁰ nii bino baaso cohane baiha: “Inae laaenra,” naain ocoai couturi tijitiaain ohe Cana Coaunera Calao'i Jesoso.

Jesoso jaleri rucuaitho leinjiin soondaro rejoin quene

³¹ Le janojoein lanaa Fasocoa besetane janate, Filato rai aitho cuure Jorioocuru, coroso que nenacaauru anaee bacoerateein, naain nii coroso caje rocoeratenajaain, naain rucuhenaaratiha Filatone coina, nabana nebetacanaa janonaa bana cuu neeuruhane, coaranaaca cachaaurune coataa, acaauru rai jataain beseta taba'ineein niha Fasocoa besetana jaun. ³² Nii jaun soondarooru letoaa Filatone jaun, cuhin nii Jesoso ajiniha coroso que nenacaauru anaee bucu bateeichure soondarooru.

³³ Nii baiha Jesoso rohan turuhin coaracuruhane jana, inae oha Jesusone jaun, rai nanaae bacoorene. ³⁴ Nete laaen rai nanaae bacoorenihane caniha laaen, rai jaleri rucuaite leinjiin soondaro rejoin que.

Nii janate rai jaleri rucuaithoane jana chujuhare ichana, acau que jasiisin.

³⁵ Canuna coaraneein aitoon inara rai, inara netonai rauhijiriin aonaain esenetaaichene coina.

³⁶ “Nihei chatohaneei bacoorurihaainta,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanena jaunte, Jesoso bucu bacoorene.

³⁷ Cana Coaunera Quiricha Inoansi leeocho cuhanete “Focooruhane janate, inauhene coarajiha cuurureeincha,” naain aithoane rijijieein coara-jeure.

Oo jana ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco teeuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Nii janate Cana Coaunera Calao'i Jesoso jaberoco bajaee Filato caje Arimatea cocoaicha Jose, rucuhecuruhane coina. (Nii Josete asinojoneein Cana Coaunera Calao'i Jesoso ere tonoraera ne, leeochoauru Jorioocuru coasiha.)

Nii jaunte, Jesoso jaberoco jianiha Filatone jaun, Jesoso jaberoco raain amae.

³⁹ Nii janate turuha uhe nii jauriaanejeein janotiin Jesoso rene turuhin erenaa Necedome netonai, nichatachoonca quironeein meentoon tochoanein nena ujujai uhain.

⁴⁰ Nitohaneein Jesoso jaberoco amaain, nii juujijiai que rujuaain, cajione que baluluhin conajaain, Jesoso jaberoco rucuheca cuhe Jose, Necedomo aina.

Nitohaneainte onaa rucuhecure Jorioocuru, nitohaniha acaauru ichaona jaun.

⁴¹ Nii Cana Coaunera Calao'i Jesoso teeuruha Jorioocuruna jaunte ne enuha inaa neeonjoai. Nii enuha inaa neeojoain janate ne atanebana. Ecute

ne achasineneein ajeri jachu- jaiti lesajeeinejein onaa teurenihana jaan. ⁴² Cuhanete Jesoso jaberoco teeure, ichuunejeein niha cajene jaun, chaaen inae beseta bitoauruhane coina neruujihajeeuruha Jorioocurune jaun.

20

Ohane baiha ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone (Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Semana nunuhe tomiho cojoanonaa bana nocohejiriin cuhin, jaiti no-cohetoojoaane jana turuhin coaraa Mariha Maadala benene jana, inae fueraene nii ajeri jachu. ² Nii jaunte soroneein jelaiha uhin, Fedoro, canu, naaonjoainihacaanune rai biha uhe. “Aanca chaainti cana curuaanaa. Chu chaainti amaureta,” ³ naain biha canacaanu raina jaun coaraa cuhacaanu.

⁴ Nii jaun, ita jiniichaain soroneein cuhin coaraa cuhacaanune jana, Fedoro reroriin cuhin, turuhin ⁵ metoraain coaracaunne janate, cuu ne cona. Nena laaen enohin coaraeneeun.

⁶ Nii janate canu caaije turuhin, enohin, coaraa Fedorone jana, cuu ne jaberoco conaauru. ⁷ Nii janate nejelau ne nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito couturi cona, nejelau maromaroninohineein seeque.

⁸ Nii janane canu netonai enohin coaracaunna jaun, ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaaun. ⁹ Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane besihane jana niqui, “Naaonjoarichaaaine quete aite,” naain coitucusinaaunlu. Nena canacaanu nota que coaracaanune jaun, cao-hachaain coitucuhin esenetaacaanu.

¹⁰ Nitohaneein coaracaanune bihane nenaanjaun cauha cuhacaanu.

Oo caje ichanaain ecooca Jesosone (Mr 16.9-11)

¹¹ Nii janate cuu nii ajeri jachu rohan nedaain chanaechanaje Mariha-Maadala bene. Chanaechanajeein metoroaain nii ajeri jachu coaraane jana, ¹² cuu laurujua laurujuaaure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru somanerei que cajonequiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jaberoco teuruhana jaaun, leinjiin couturi nichajai que, leeocho tijia nichajai que naajoain.

¹³ Niichurute: “Chate coisiita,” naauruhane jana:

“Carai curuaanaa jaberoco amaauruhana jaunna coisiunra. Chu chaainti amaain teeureta,” naane baiha, ¹⁴ jaoteroain janori nichajai coaraa Marihane jana, rai chujuhaca Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, acanihane coitucue.

¹⁵ Nii jana: “Chana coisiite ene. Chana arii,” naa Jesocurisitone jana:

“Nii enuha inaa beraicha niha,” beein: “Ii amaaine, carai nii amaain teeine jaa jelai beeune coaanicha,” naa Marihane janate:

¹⁶ “Mariha,” naa Jesocurisitone jana, nejaorocoaain rautaaain Jesoso coaraain:

“Raboni,” nae Mariha.

“Cacha relaera,” naanete aite Ebereeo ere cuhane.

¹⁷ Niritiin coinetein mucunaa jeriha Marihane jana: “Caiha neeu. Jauriaa coaa cadaadara, jaiti iniin Ofa coaraenihanune jaunra. Chajaaaincha cacaoaichaauru rai canu benihura. Jaitina iniin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene iniha cureunnicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jaun, ¹⁸ nii Cana Coaunera Calaohi aina nerelanaa nichaanune rai biha uhe Mariha Maadala bene.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesosone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tomiho cojoanonaa bana nihana jaunna, nii cojoanotiin kuhane ita taojiacaanu nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune, caohatiin acuujuua fuhin Jorioocuru coasiha.

Nii janate enohin, canacaanu cataaun neoritiin: “Raotojoein rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁰ Niritohane baihate, biji que curabo cure, jaleri que rejoon cure, naaonjoain coarate canacaanu que.

Nii jaunna rachoojihacaanu aina nerelanaa nichaanune, coaiten canacaanu aina nihana jaun.

²¹ Nii baihate enacoauneein: “Raotojoein rachoojoein neeuchera. Charijieein teeinti, caletoe Ofa, nirijieeinna caa inara letoauna,” nae canacaanu rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito.

²² Niritiinte canacaanu couturi jiririin: “Cana Coaunera suujue raauchera.

²³ Chunei osaaona que inara suujua acatequichenena, canu netonai nii osaaona que casuujua acatereunnicha. Jana aineeinchene, canu netonai airihaaunnita,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

“Tomasi, caa canu biji alarijia kuhane ii biji couturi enoain coaraau,” naa Jesosone

²⁴ Nii janate, inae amuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, turuha uhe Tomasi, nii fafione neein, niicha curuaateuri. Nii Tomasite Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja ne.

²⁵ Turuha Tomasine janate: “Cana Curuaanaa coaracaanura,” naain bihaaanu Tomasi raine janate:

“Biji larijia que curabo cure coaracaanune banaachane, esenetaareunni. Chaaen kuhane canu biji couturi enoaain, chaaen jaleri que rejoon cure kuhane canu biji couturi enoaain, naaonjoain coaracaanune banaachane nainereunni esenetaanunera,” nae Tomasi, rai bihaaanune jana.

²⁶ Nii baihate foosa janonei kuhane, coaiten jelaiha enacoauneein ita taojiacaanune janate laaen, canacaanu aina ne Tomasi. Nii jana caohatiin fueraa acuujuane saijieein enohin canacaanu cataaun neoritiin: “Raotojoein, rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁷ Nii baihate: “Tomasi, caa canu biji larijia kuhane, ii biji couturi enoain coaraau. Chaaen chu caa canu jaleri que rejoon cure kuhane, ii biji couturi enoain coaraain esenetaachaau, baaso coacuelanaala,” naa Jesocurisitone jana:

²⁸ “Canu Curuaanaa Cana Coaunera” naa Tomasine jana:

²⁹ “Inae laaen Canu esenetaai ichaajenihane coaraina jaun. Raotojoeinte niha cuurureein, catohanein nihanune coaraelanaala quesenetaeraauru,” nae rai Jesocurisito.

Esenetaaichene coinete, laenanohineein ne caa erenaa

³⁰ Itolere ichaainte coarate Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nete satiin laenanohineein nene caa quiricha kuhane. ³¹ Cana Coaunera Calao-hineein niha Jesosone esenetaaichene coinete, laenanohineein ne, esenetaaichene, ichaonaa caohacha, chabana nitajeniha cachane jaan raachene cointa.

1 Nii baihate Calileea conemuri auhaniha, aina nerelanaa nichaanune rai ecocoe coaiteen Cana Coaunera Calaohi Jesoso, rede jaoha nihacaanune jana. 2 Nii janana laaen Fedoro aina nihacaanu, Tomasi nii fafione naauru najaan, chaaen nii baiha Natanaaeli, Calileea caje unaa Canaau cocoaicha, chaaen Sebedeoo calaohi nichaaunne, chaaen eleooha coroatajaain, naaonjoaain nihacaanu Fedoro aina. 3 Nitohanihane coinanu quete: “Redena jaoha cureeun,” naa Fedorona jaun:

“Tana niha uhacaanu,” naacaanune jana:

“Chajaauchetejian aihane cunichaache,” naa Fedorona jaun, cuhin bote cuhane fauhin, cuhin janoaajeein rede jaohacaanu niqwi. Nii janane leinjiinejein ate mucuujenihacaanu. 4 Nii jana, inae mataaquiin uha janonaane jana, nemuri auhaniha ecocoe Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janana, aca nihane coitucuenihacaanu.

5 Nii janate: “Enamanaacuru, ta ate mucuhichene,” naane jana:

“Aihahacaanuta,” naacaanune janate:

6 “Cana raotono nichajai bote jera que, rede jaohichenete ate muriquicheein,” naane jana, nii bote jera que jaohacaanune jana, esinae ate mucuhacaanu.

Nii jaunna ate anaai caaun nii rede tijichasinihacaanu.

7 Nii janate: “Cana Curuaanaate aitera,” naanu Simoon Fedoro raine jana, aohanrihane rijieoritiin torosaacha baaeejein nihana jaun, luhecotariin cajione curujuain acauhanau fautiin Jesoso rene turuha cue Simoon- Fedoro.

8 Nii janane bote cuhane caaijie cuujueein turuha cuhacaanu rede tararaajeein, ate caaun lemuequiin, lefasha metoroneein lanaa nemuri auha cajena jaun. 9 Najauriaain inihacaanune jana, cuu ne canacaanu ajiniha usi lanarotiin. Nii jana nii usihanau niha leinjiin atene jana, cuu ne faan.

10 Nii janate: “Nii ena inaraacha mucuhi ate uhauche,” naa Jesocurisitone jaun, 11 bote cuhane fautiin nii rede tarara Simoon Fedoro, carene choaae. Lefasha saouquichoonca nichatajaa ate tabai inatiinte, nii rede soaine.

12 Nii janate: “Chajaauchete inara suuri noite,” naane jana, “Chaneeina” naain bajanaa nainenihacaanu, raotojoein Cana Curuaanaa Jesoso nihane coitucuhacaanune jaun.

13 Nii janate, tajiha uhin nii faan raaoriin, canacaanu nainetiin chalue. Jerichanejeein techu, nii ate basicho chalue canacaanu nainetiin.

14 Nitohaniha Cana Coaunera Calaohi Jesoso, oo caje ichanaain, canacaanu rai ecocane nichata sai cuhane.

“Cacoelaina” naain bajaa Jesoso, Fedoro caje ne

15 Inae nainain canacaanu suri noitichaanune janate: “Jonasi calaohi Simoon, cau nenacaauru leeochoaauru amuritoheriina ii coichana aina cutaain cacoelai” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Simoon Fedoro cajene jana:

“Ejeen. lite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaurera beraihura,” naane baihate coaiteen:

16 “Jonasi calaohi Simoon ii coichana aina cutaain cacoelaina,” naain bajaa Jesocurisitone jana:

“Lite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu,” naane jana coaiteen:

17 “Jonasi calaohi Simoon, ii coichana aina cutaain cacoelaina,” naain nichata saain bajaane jaunte, inaderaain:

“Ejeen. lite itolere coitucuhin, esinae ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauro beraihu. ¹⁸ Esinaena aitoonra. Enamanaaneeinne banate, necoreetein, chunijiu cunaa jereinajaun cure-jetohi. Jana, inae biinaa neeinete, ichoii caeceaecaaine jana, ichajione curujuaain, cunaa jereeneina jaaun niha natiin chamaaurureeinha,” nae Simoon Fedoro rai Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesoso, “Naaonjoainna Cana Coaunera ere tonoraanune coreniha oha cureeunni,” naain coitucuha Fedorone coina.

Nii baihate: “Quere tonoraeranein neeu, inoaelu netiin,” naane jana, ²⁰ jaotoroalaain canu coaari Fedoro, acaauru caaijie cuhanune jaun.

²¹ Nii jaunte: “Chataaenriha jana caa,” naa Fedorone janate:

²² “Chaquena aasare ichai. Canu jerichaaunete nacoauneein turuhanune que tiaaajoaain ichaonaa naine, Ii laaen quereecha tonoraau,” nae.

²³ Niritohana jaunte, orihaunnijiecha naaure ita rai nii canu aina Cana Coaunera Calaohi coitucuurera. Coatihā oenerihanuhinne que aitohi. Netechu jataain, “Chaquena aasare ichai. Canu jerichaaunnetē, coaitēen turuhanune que tiaaajoaain ichaore,” nae Fedoro rai caque Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁴ Caraajenihane coaraain, laenaanune jaunte, esinae rauhijiriin erēnaa ne.

²⁵ Itolerete niqūi ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso nete saain laenanohineein neene. Satiin laenanohineein nihane, nerihei caa chauratane que tenaana jaan.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso Ccoaainanohichuru Afosotooru Ichanohichuru

Afosotooru rai, tururai niha Cana Coauneraacha letoanaa jerei- Cana Coaunera Suujuene

¹⁻² Nii nunuhe caje coauneein, niicha ichanohin ichaain, cachaauru re-laalu Cana Coaunera Calaohi Jesoso dedeeu cauha cuhane que tiaaojoaaine quene, caa ichei beein, jauriaanejeein laenaunlu, jataain ii belaichaaunna jaunra Teofilo.

Chaen techu dedeeu cauha cuhane ajiniha, rai afosotooru- niicha cocoainaenenuuru cotijiaain raain suujua tenajaerate Cana Coaunera Suujue que acaauruhacha ichanenenu coitucuhin ichacuruhane caina.

³ Ohane baiha jetaote, jenachoonca janoneein cachaneein ecocohin, acaauru rai Cana Coaunera Cojoanona que ereereje esinae rauhijiriin oo caje ichanaain enacoaunein ichaohane esenetaauruhane caina.

⁴ Jaiti Jerosaleeun niicha cocoainauri afosotooru aina nihane bana jetaote:

“Jiaonriha caa Jerosaleen caje chunijiun cuhichenera. Aitocooaunne rijijieein inara rai Ofaacha tenaa jerei cohacuche jauriaara,” naain chunijiun cuuru caohatein jetao,

⁵ “Esinaete rauhijiriin acau que cacha baotisaain cojounacateraate Joaan. Nete inara chaabana nejein Cana Coaunera Suujue que, baotisaain cojounacatenohineein niha curiquicheeincha,” naain jauriaanejeein acaauru rai beelu jetao Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito nitohanihane caina.

Dedeeu iniha Cana Coaunera Calaohi Jesosone

⁶ Jesoso aina ita taojiaain neeuru najaaun jetaote:

“Enenena coaiten jianacoo Israeli cocoaicha nichaachene mitareeita Curuaanaa, raotojoein cana ichao que ichaohacachene caina,” naain ba-jauruha niicha cocoainanenuurune jana jetaote:

⁷ “Nainiheeiche inara nii coitucuhichenera. Chatohanai bana chaainti, nii ichaa cureein Ofata. Leinjiin acaachate nii coitucue niquicha. ⁸ Nete inara ichoae fauha Ofa Cana Coaunera Suujuene, nii aina itolere ichana naineriquicheein inara netonaicha. Chaente chatohanai que casilanaala, laraajiin itolere Jerosaleen sacutaain, itolere Jodea batane, Samaria batane, naaonjoainuri sacutaainchuru amuhemujeein canu ere beebijiha curiquicheein, itolereenein chauratane sacutaain canu coitucuuruhane coinara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁹ Nitotaha acaauru raine jaun jetaote, coarajeeuruhane jana jetao, dede sacari jana nitajeeoriin dedeeu cauha cue Jesoso.

¹⁰ Nii jaun jetaote, coarihurenihane jaun, cuu caaijie cojoaelaauruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequiin acaauru rene ecoocure corootajai anjeraauru

¹¹ Nitohaneein ecocohin jetaote:

“Chanuna dede cojoaelaachete Calillea cocoaichacuru. Nii coarajeeichene jana dedeeu cauha cuhane rijijieeinte, coaiten turuha ureein Jesosora,” naaure jetao acaauru rai.

Jodasi corenraniha Matiasi rauruhane

¹² Nii jaun jetaote, nii Oliboneein curuajaain nenea ichatane ucuunno neeuru caje cauha cuure Jerosaleeun, Jesosohacha cocoinaauri afosotooru, ichuunnejeein le oaraanca metoro fautaeriin nebetacanaa janonaa bana amuuruha cachaaurune jerecuruha Jorioocurune itaanejeein. ¹³ Inae nii neseuu turuhin jetaote, ecuunetiin coroatajaain coaranai loreri asaae sinii aihuruhane jaun jetao, iniha cuure ita caaijie, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, Ferifi, Tomasi, Bartolomee, Mateeo, Arafeeo calaohi Saantiaao, chaen, Selote naaurunaja- Simoon, chaen, Saantiaao calaohi- Jodasi, naaonjoaainunri. ¹⁴ Satiin nii afosotooru jetaote, inetono janonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera bajaee bajaecururejetelu, Jesoso nejeraauru, chaen neba Mariha, chaen leeochoaauru enecuru, naaonjoaainunri aina.

¹⁵ Nii cojoanonaa bananeein jetaote, ita taojiaaure lefasha coroata chooncaain nenacaauru- Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaeraauru. Nii jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraain jetao, acaauru rai:

¹⁶ “Jesocurisito coreniha canejeraauru, inae Quiricha Inoaensi cuhane laenaerateein Rabiri que beratihalu Cana Coaunera Suujuene rijijieein situhanetene. Nii jaunte Jesoso mucuha cunacaauru aina cue Jodasi, acaauru rai beranu que. ¹⁷ Canacaanu aina nere beranu quete niqui rano-joineein nelu. Nete nitohaneein ichae. ¹⁸ Nii Jodasi jetaote, coretecuruhane jaan coriqui coreniha atane coretihane jaun jetao, nii baiha nemarote. Nemarotihane jaun jetao, couturi que chujuaain tacaane jaun jetao, nefohitoha rai surine jaun, jianacoon chatolene cacha suri. ¹⁹ Nii coitucuhinte, nii atane curuaateure Jerosaleen cocoaichacuru Areseramaneein. Acaauru ere cuhane, ‘Areserama’ naanete, ‘Ichana core- coriqui coreniha ranojoin atane.’ naane aite. ²⁰ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi- Salmo cuhanete:

‘Rai loreri quete jaole que.

Nihei nasaee ichoai.’

naain laenanohineein ne. Chaen techu:

‘Niicha ichaneni neein nenea

icharaaunu quete enoe

corenranu que leeocho cacha.’

naain, Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne.

²¹⁻²² Nete, cau canacaanu aina neeure- Cana Curuanaa Jesoso baotisa Joanne caje coauneein- dedeeu cauha cuhanereein tiaaajoaain- canacaanu corihaniha amuhemuhenacaauru cachaauru. Aihana jaun, canacaanu lechoonca coroatajanu que, chunocoha acaauru caje enohanete caohachare, canacaanu aina, esinae rauhijiriin ichanaa Jesosone coaracuruhane jaun, canacaanu aina beraanu que,” nae jetao Fedoro.

²³ Nii jaun jetaote, “Barasaba Josto” naain acaauruhacha curuaatei Jose, Matiasi, naaonjoainuri, jelai ita rohan tenajaain jetao, niicha jerei biha acaauru rai Cana Coaunerane coina jetao:

²⁴⁻²⁵ “Cana Coaunera, iite saatiin cacha suujua coitucuera neein neeicha. Iite, canacaanu que nii coitucueratenaa naineeicha. Chariji, caa coroata- jaihuri caje nainere, niicha jereeeinein nosa coreniha cunaa jereena jaun cunaa corenranaha, iicha teei amihanenaa ichana nainereta,” naain jetao, Cana Coaunera bajaure acaauru rai.

²⁶ Niritiin Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, niha ajeri catu, cojunaca siriina jaun, “Cojunaca siricha mucuerate aca nereeincha,” naauru jana jetaote, rauhijiriin nii cojunaca aina nenea mucue Matiasi. Nii rijiee- oritiin jetaote, lechoonca coroatajaure Jesocurisito letonocuru, lechoonca leinjiin neeuruhane baiha.

2

Fauha uha Cana Coaunera Suujuene

¹ Jorioocuru beseta Feentecosetesi janonaa bana nihane jaun jetaote, satiin le laurijieein ita taojiaain neeure, Cana Coaunera bajaauruhane caina Jesocurisito esenetaeraauro.

² Nii jana jetaote, cuu le lorerijieein satiin codohacooruhana jana, luhe-cotariin tonijiaain cujuana rijitiin fauha uhe Cana Coaunera Suujue dede caje. ³ Nitohaneein tonijiaain fauhin jetaote, nii satiin- ecu nenacaauru suujueniha neeoritiin, acaauru bichohe naainetiin, usi lanaro tocohaneein lanalanaaonanae. ⁴ Nii aina jetaote, nejelau nejelaauru, lauri laurichuru caje uhin cuu turunacaauru cachaauru rai, acaauru ere cuhane ereeure satiin Jesocurisito esenetaeraauro, erelanaaca Cana Coaunera Suujuene rijijieein.

⁵ Nii bana jetaote, cuu nii Jerosaleeun turuhin neeure lauri lauri itane sacutaainchuru caje unacaauru- Cana Coaunera aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru Jorioocuru, ecu Feentecosetesi beseta bitoaaauruhane caina.

⁶ Nitohaneein inae acaauru ichoaae fauha Cana Coaunera Suujuene jana jetaote, tonijiaain ereeuruha Jesoso esenetaeraaurune jana jetaote, satiin codoonetoore nii lauri lauri caje unacaauru cachaauru, acaauru ereeuru cuhane aitocuruhane aonaain. Nitohaneein jetaote, suujuanu inaaoritelanaala ⁷ cojoaelatonajain:

“Calileea cocoaichacuru nihanatiin, ⁸ inasiina cana ere cuhane aitocure aonacaachene caina. ⁹ Caute nihacache itolere sacutaain caje uhinichachene, Partia batane caje unacaauru, Media batane caje unacaauru, Elam batane caje unacaauru, Jodea batane caje unacaauru, Capadosia batane caje unacaauru, Poonto batane caje unacaauru, chaen Asia batane caje-unacaauru, ¹⁰ Firijia batane caje unacaauru, Paanfilia batane caje unacaauru, chaen Egipto batane caje unacaauru, tajiha Sirene bujua nenea Libia batane caje unacaauru. Chaen techu, cau neeure cana aina Romanocuru netonai.

¹¹ Acaauru tabaaurute Jorionecure. Jana leeochoaurute, Jorionecurenihane saijieein Joriooneein nerotocure. Chaen techu cau neeure cana aina Cureta batane caje unacaauru, chaen Arabia batane caje unacaauru, naaonjoaain-unri. Nitohaneein araai laurii caje uhacachene saijieeinte, satiin lauri lauri caje uhin nichaachene ereeuru cuhane Cana Coaunera coroaecuruhane jana aonajihancache,” naain jetao satiin cojoelatoore.

¹² Nitohaneein cojoelatiin jetaote: “Chatohanihana,” naain ita caje bajaeeure satiin.

¹³ Jana acaauru tabaauru jetaote: “Chaquena ereeure caa ajenacaauru,” naain acaauru batocure.

Cachaauru raite ere Fedoro.

¹⁴ Nii jaun jetaote, lechoonca leinjiin aina ecu nenacaauru afosotooru aina nichaaurain jetao tonijiaain:

“Aonacuche satiin Jorioocuru. Satiin cau Jerosaleeun neiniquichene raina aitoreeunni coitucuhichene caina. ¹⁵ Coatiha aitocohichene jana, aansijiiniin ajeeuruhi caa cachaauruta. Inasiina jaiti janoneniha natiin ajeeurureta. Ena nuna macoju teejiha enoto natiin, cha caaunna ajeeurure. ¹⁶ Nete catohanihane caina, inoaenlu inae aitiin besihalu Cana Coaunera Ere bera inoaensi Joherine rijijieein:

¹⁷ ‘Inara rai quiicha tei janonaa besautelalaje raina, satiin chauratane que nenacaauru choae canu suujue letoareunnicha.

Nii banate,
 quiicha chana jerei coaraain
 beebejiha cuurureein canu coreniha,
 inara nefoerateeurura.

Enamanaacuru niha natiinte,
 acaauru que quiicha coaratei
 coaracurureeincha.

Binaacuru nihanatiinte,
 quiicha coaratei
 coaraa cuurureein acaauru sinihura.

¹⁸ Nitohanein inae cutihane banane,
 saain canu cachaauru,
 enecuru, quichaauru,
 naaonjoainuri choae
 canu suujue letoareeunni
 canu ere beebejeeuruhane coinara.

¹⁹ Chaenna, naain dedeeu
 jataain cojoaelanaacojoai
 coaratiha cureeunnicha.
 Jerichanejeeinachu,
 chauratane que coaratiha cureeunnicha.
 Nii banate ecooca cureein
 ichana, usi tabai,
 suruaa neeonjoaain,
 naaonjoainuri chauratane sacutaaincha.

²⁰ Nii banate conoenereein enotora.
 Jana atenete,
 ichana tocohanai jana niha cureeincha.
 Nitohanihate cureein
 inae ichuun nejeeonriha
 turu rai niha inara Curuaanaane janara.
 Nii cojoanonaa banate,
 coasinacaain elunareeincha.
 Nerinaain nii caje nichotei cachata.

²¹ Nete, cairichaaajoaain coaraa
 Cana Curuaanaane coina
 bajae bajajeein ichaonacaauru,
 satiin nii caje nichotiha cuurureeincha.’
 naain nere bera inoansi Joheri que beratihalu Cana Coaunerane riji-
 jieeinte, inae caa aihane jana coaraquichera.

²² Aihana jaun, caohachaaain rautaaain aitocooaunne aonacuchena, caa
 que erete aonaquichera Israeli cocoaichacuru. Satiin coarajeeichene
 notaracaete, itolere ichaaain inara notaarate Nasarete cocoaicha- Jesoso
 que Cana Coaunera rai letononeein nihane coitucuhichene coina niqucha.

²³ Nete, inae inoanlu nitohanein teeichene coina, niicha jerei rijijieein
 ichaa Cana Coaunerane jaun, inara rai tiha nii terane jana, amaain tee-
 iche nechu aansai cachaauru raine jaun, coroso que teein sohin jaaorelu.

²⁴ Nete onaa caje ichatelu Cana Coaunera, onaa caje colucohin, amuritonaa
 nainesiniha onaane jaun. ²⁵ Inoanlu jaiti caa chauratane que turueniha
 Jesocurisitone janate, aitorichaaain Jesusone rijitjoeein:

‘Itolere janonaa banate,
 cacorataanereein Cana Curuaanaara.
 Aihana jaun,
 nerinaain chatohanein canu terata.

²⁶ Nii jaaunte,
raotojoein rachoojoein ne canu suujuara.
Chaen nechú,

chaque casilanaala raotojoein ichaaon,
²⁷ curu cuhane nitajiha canu jaberecone nainatejelanaala,
niheichu

setuha canu jaberecone nainatejenereine jaunra.

²⁸ Iite canu que,
onaa caje ichananaja coarateeicha.

Nii jaunna,
raotojoein rachoojoein nereeunni,
narichaaín Jesoso, Cana Coaunera raine rijitoeieinte belu curuaanaa
inoansi Rabiri que beratiha Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Jesocurisito coreniha canejeraauru, jerecuchene esinae rauhijiriin
inara rai aitete aonaquiche. Nii coitucuhichene rijijieinte, ohalu cana foer-
atera Rabirine jana, conautecuruhane jaun cau ne rai natanebana. ³⁰ Nete,
esinae rauhijiriin rai nere bera inoansi niha Rabirina jaun, rai nichoala-
cana curuaanaa- Rey neein tihane coina, rai besihalu Cana Coaunerane
jaun, coara rijijieein coituculeu- curuaanaa inoansi Rabiri:

‘Ti ichoala ichoalacuru calaohite, Jorioocuru curuaanaa Rey niha cureein-
cha.’ naain que coitucueratiha Cana Coaunerane jaun.

³¹ Nii jaunte, inoanlu jaiti turueniha Cana Coaunera letono- Mesihásine
jana, nota que coara rijitoeiein:

‘Naaonjoaainte, turuha ureeíncha. Nihei nitajerinaain rai jaberecota.
Niheichu ecu seturinaainta. Oo cajete ichanareein Mesihásicha,’ naain
caohacha nainejein jitariin coitucuhana jaun, Jesoso coara rijitoeiein
belu curuaanaa inoansi Rabiri.

³² Nii jaunna esinae rauhijiriin bihalune rijijieein, canaacaanu netonai,
canaacaanu nota que ichanaa Jesosone coaracaanu, ichatiha Cana Coauner-
ana jaun. ³³ Nitohaneein ichateieinte, enacoaunein dedeeu rae Cana
Coaunera, rai raotono nichajai que, aina jiniiquiin nihane coina. Chaaen
techu, nitohanein dedeeu raain, nii rai niicha tenaa jerei rai Suujue te.
Niite, caa inara notaracae canaacaanu nainetiin chaluhane jaun, satiin
coaraain aonaquiche. Aihana jaun, inae laen coitucuhiche raotojoein.

³⁴⁻³⁵ Coatihá Cana Coaunera ere bera- curuaanaa inoansi Rabiri, dedeeu
iniha cuhílu. Cana Coaunera Calaohi Jesosote iniha cuelu. Nii jaunte,
‘“Iite satiin Curuaanaa neeícha.

Cau caraaotono nichajai que carohan nelaurihaau,
ii que nejeratenacaauru amuritohine coina
ichacaanne reentiaaincha,”

naa Cana Curuaanaa rai Cana Coaunerara,
naain Jesoso belu Rabiri, beratiha que Cana Coaunerane jaun.

³⁶ Aihana jaun, satiin Jorioneiechene raina caa beeun raotojoein coitu-
cuhichene coina. Nii coroso que teein inaraacha focoi- inaraacha atinai
Jesosote, satiin Curuaanaa Mesihásinein te Cana Coaunera,” naa Fedorona
jaun jetaote, ³⁷ que suujua rohecaain, jataaen inadaraain:

“Jesocurisito coreniha canejeraauru, cha charihacaanuta,” naain bajaau-
ruhane jana jetaote:

³⁸ “Cana Coaunera notaracae baaso ichaain, osa que nesaruhin
naosatein, naaonjoaain neeichene jiaanein, Cana Curuaanaa Jesocurisito
coreniha nebaotisaerateeuche sateinte, inara osa caje inara mitaain, inara
rai- rai Suujue teeine Cana Coaunerara. ³⁹ Catohanein tihane coinate,
inoanlu beratelu Cana Coaunera. Niite nenacae inara caohachanu

neein ne, satiin inara calaohichuru aina, satiin coriaae nenacaauru raine maajeen. Satiin niicha cotihacuri raite, rai Suujue tiha cureein Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara,” ⁴⁰ naain acaauru suujuatiha, nii cachaauru- baasoneein ichaonacaauru caje mituuruhane caina, Fedorone jaun jetaote, ⁴¹ nii niicha beebejei esenetaain tonoraeraauru jetaote, baotisaain cojounacatenojoeinein, Jesoso esenetaeraneein neure, nii bananeein nichata oaraancai cachaauru.

⁴² Nii jaun jetaote, satiin rauhijiriin ichaaore, relanajaauruha nii afosotoorune rijijiein, ita suujua rijitoejoein jiniiquiin ita coroaatajanein, ita taojiaain ita aina Cana Coaunera bajaain, ita aina jiniiquiin lenoneein naaonjoaunre.

Raotojoeinte ichaaore Jesocurisito esenetaeraauru.

⁴³ Nii jaun jetaote, satiin cojoaelatoore, itolere ichaain- cachaauru no-taaratiha afosotooru que Cana Coaunerana jaun. ⁴⁴ Satiin nii esenetaeraauru jetaote, ita suujua rijitoejoein neein, ita rai chaelai sirichuruhane ita sature ita acatiha tacaain. ⁴⁵ Chaelai acaauruhacha sirii que necoretteeuruhane nenainetiinete, ita aina nii core- coriqui teein ita rai leruhin raure, raotojoein latecuruhane rijiinanaain. ⁴⁶ Cojoanoonetoejoein jetaote ita taojiaaure, ita taojiaauruhana jaan coloheri- Teenforo asae. Rai lorerichuru asaae nihanatiin jetaote, ita taojiaain, ita rai lenone chaluhin lenonecure jiniiquiin, raotojoein rachoojoein ⁴⁷ Cana Coaunera coroaajein. Chaen jetao techu, caohachaaain neeuruhane coaracure satiin ecu nenacaauru cachaauru.

Cojoanoonetoejoeinte, niicha ichoteratecuri tiha acaauru aina, Cana Coaunerane jaun nejeetejein sacuure.

3

Nerautaa leinjiin bacosane

¹ Nuna macohi choae teejiha enotone jana jetaote, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae cuure Fedoro, Joaan, naaonjoainuri cuu Cana Coaunera bajaauruhane caina. Jelai rijiu enoto tiaajianaain jetaote, ita taojiaaure satiin Cana Coaunera bajaauruhane caina. ² Nii jana jetaote, nii Teenforo acuujuaniha ne leinjiin bacosanein nejanoa caje coaunein nena cacha. Cojoanoonetoejoein jetaote, nii Teenforo acuuju- Caohachajeinein- acaauruhacha curuhateihu amaaain teeure, coriqui bajaa ecu enonacaauru cajene caina. ³⁻⁴ Nii jana jetaote, enooru caina inijina cuuruha Fedoro aina Joanne jana jetaote, acaauru caje coriqui bajae nii bacosa. Nitohanein coriqui bajaa acaauru caje, nii bacosane jaun jetaote, coarajein jetao:

⁵⁻⁶ “Aonaunra,” naa nii bacosa rai Fedorone jana,

“Chaelai teeuruhane caina jecha aite,” naain acaauru coarajihane jana jetaote,

“Nihei nohane canacaanu rai coriqui. Nena quiiha sirii tereuni iche- ichta. Nasarete cocoaicha Jesocurisito coreniha, nimichuhin nichaauraaain amuunte coaracaara,” ⁷ naain nii bacosa biji- raotono nichajai que mu- cuhin michuha Fedorone jana jetaote, nii rijieeritiin caohachanaine- jein nerautae nii bacosa tijia aina- rai tajichocuru. ⁸ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaauraaain, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae enoha cue jeluhatate jeluhatiin Cana Coaunera coroaajein. ⁹⁻¹⁰ Nitohanein nimichuhin nichaauraaain amuhin, Cana Coaunera coroaecane coaraain jetaote, satiin cojoaelatiin coasichure situuruhane nainein

Teenforo bacuujuu- Caohachajeineen- acaauruhacha curuaateihu lauhe-
quiin coriqui bajaera nihane coitucuhin.

*Teenforo chajeneen nenea loreri Salomoonneen- acaauruhacha curu-
aateihu neen ereerejiha Fedorone*

¹¹ Nitohaneen jetaote, Fedoro aina Joaan caje coriaae nalunaa jerene
nii bacosa nihane caje nerautanaa cacha. Nii jana jetaote, Teenforo cha-
jeneen nenea loreri Salomoonneen curuajaain nenea asaee neeuruhane
jaun, soroneen ruhanijajaaintiin cuhin cojoaelatiin coarajeure satiin nii
cuu nenacaauru cachaauru. ¹² Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Chanuna canacaanu cojoaelatohichete Israeli cocoaichacuru. Coatiha
canacaanuhacha nejeein nihane nerautarihe caa cachata. Niheichu jataain
leecoahauru amurijiriin, Cana Coanera ere tonoraaneen nihacaanune
jaun niheinta,” nae Fedoro. ¹³ Niritiin jetaote:

“Nii cana inoaensihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri
coaunera- Cana Coanerate, jataain nelateen nihane coina, cocoaiaain
rai letono Jesoso letoaelu. Acate, nii cocoaianacaihuri rai teechene
jana, jiaanena jeriha coberanadoro Filatone saijeein, caohateen jianena
jereneechelu. ¹⁴ Nitohaneen caohachanejesina ichara nihanatiinte,
jianena jeriha Filatone jana, caohateen neechelu. Coinanaa, nechuu aansai
sonajaaneen nenea jianeratequichelu. ¹⁵ Nitohaneente, nii ichaonaa tera
sohin joerateechene jana, ichteluu Cana Coanera. Canacaanuna, nii
ichatiha Cana Coanerane coaraneen nihacaanu. ¹⁶ Nii Jesoso coreniate
nerautae caa cacha- inaraacha coitucuicha. Jesosohacha coreniate,
caochanainejeein nerautae caa cacha inara notaracaera,” naain jetao:

¹⁷ “Acanihane coitucueenechene jaun, sohin joerateechelu inara cu-
ruanaacuru aina jiniiquine coitucuhanu raotojoeeincha canejerauru.

¹⁸ Nitohaneen situhin nihanetene. Inae nere bera inoaensihuru que,
‘Naaonjoaate cairichaaeriin inae nirijeein cuaajeein sohin jaoha cuu-
rureeincha,’ naain nere bera inoaensihuru que beratihalu inoaenlu Cana
Coanerane jaunte, Cana Coanera ere nainaa coina, nitohaneen nii
inoanlu- inara corootajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu Mesi-
hasi teechelura. ¹⁹ Aihane jaun, chatohaneen baaso ichaain neeich-
ene, suujuelanaala jitariin been, jiaaneen Cana Coanera ere tonoraain
neeuchete caseteco coaraquichene rai neechene caje inara ichtemiin-
Cana Coanera. ²⁰ Chaen techu nitohaneen neechene, nii inoaenlu- inara
corootajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu- Meshasi- Jesoso letoareen
nacoauneincha. ²¹ Nete jaiti itolere rucuheca Cana Coanerane reentiaan,
dedeeu niha cureein nere bera inoaensihuru que, inoaenlu beratihalu Cana
Coanerane tocohaneincha. ²² Nii quete, cana inoaensihuru rai:

‘Caa nere beraneen caletohane rijijieente, inara caje nacoauneen rai
nere bera letoareen Cana Coanerara. Itolere que tonaane, nere tonoraain
neeuchera. ²³ Nere tonorana jeriheichurute, caochanainejeein nitajihala
cuurureincha.’ naain belu cana inoaensihuru rai Moisesa.

²⁴ Caritiinte aitoroaetoorelu Cana Coanera ere bera inoaensi- Samo-
eri caje coauneen satiin nere bera inoaensihuru, cathaneen turuhane
quera. ²⁵ Nii jaun inarate, nii nere bera inoaensihuru que beratihalu Cana
Coanerane rijijieen, nii naitoonjoa sirichaneen neechera. Chaen techu,
inoanlu cana foeratera inoaensi- Abaraaun rai:

‘Satiin caa chauratane que nenacaaurune, caohachaaain teratiha curee-
unni ii nefoerateuru coreniha.’ naelu Cana Coanera, cana foeratera
inoansi- Abaraaun rai. ²⁶ Niritohane jaunte, oo caje nii Calaochi ichteein,
jauriaanejeein inara rene letoaelu Cana Coanera, nii coaraain neechene,

baaso ichaaechajeein neeichene jianein neeichene, inara coroatajanein nihane coinara,” nae jetao Fedoro, nii cuu nenacaauru cachaauru rai.

4

Cocoinanacaihuri acatiha neuruha Fedoro aina Joanne

¹ Niritiin jaiti cachaauru rai ereereca Fedoro aina Joanne jana jetaote, tajiha turuha uure saseredotecuru, Teenforo beraihurera-folisihacuru- curuaanaa, sadoseocuru, naonjoainuri. ² Turuuruhane jana: “Coaraanachuinti oo caje ichana nainiha cachana jaun, oo caje ichanaalu Jesusone. Nii jaunne esinae rauhijiriin oo caje ichana nainiha cachane coitucuhacaanu,” naain cacha relaauruha Fedoro aina Joanne aonajeeuruhana jaun jetaote, obaaecure sadoseocuru: “Nihei chunei onaa ichatera. Nihei Cana Coaunera niha natiin onaa ichatena nainiheita,” naain cachaauru relaauruhana jaun.

³ Nitohanein obajeein jetaote, Joaan aina curuataain Fedoro mucuhin amaain, inae sonaina nihana jaun, caresero cuhane tenajaain cuu janoaer-tenajaare.

⁴ Nii inatiin jetaote, atiin esenetaaure nii cuu aonajeeurera- arajii cachaauru. Nii jaun jetaote, ita que joraain quichaauru nejesina janijiin, saogui oharaancaelalajeein Jesocurisito esenetaeranein neeure, enecuru, canaanaihuru, naonjoainuri janijilanaala.

⁵ Nii chojanoo jetaote, nii que ita rai ereeuru coina, Jerosaleeun ita taojiaure Jorioocuru curuaanaacuru, satiin acaauru bichauhenaauru, chaen Cana Coaunera Quiricha Inoaensi que cacha relaaurera, naonjoainuri.

⁶ Chaen jetao techu, cuu neeure saseredotecuru curuaanaacuru Anasi, chaen Caifasi, Joaan, Alejaandoro, satiin nii saseredotecuru curuaanaacuru araaichuru, naonjoainuri. ⁷ Acaauru jetaote, caresero caje rocoeratena- jain, Fedoro aina Joaan raerateein, acaauru cataaun tenajaain acaauru rai: “Cha cocoinanacainein inara tihane aina caa aaicheta. Cha corenihata,” naain Fedoro aina Joaan caje bajaauruhane jana jetaote, ⁸ coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun, cha que casilanaala jetao:

“Aonacuche satiin caraachuru curuaanaacuru, satiin Israaeli cocoaichacuru bichauhenaauru. ⁹ Nii cunaitena rai caohacha ichara coitucunaa jereein bajaachene jaounna, inara rai berichaanuhincha, coitucuhin neeiche satiine coinara. ‘Nitohaneinna nerautaa caa cachate.’ naain coitucuhichene jereena caounra. ¹⁰ Satiin aonajeeichene urichoone berichaanuhin, satiin Israaeli cocoaicha neeichene coitucuhin neeichene coinara. Nii coroso que terateein- inaraacha sohin- inaraacha joerateilu Nasarete cocoaicha Jesocurisito- oo caje Cana Coauneracha ichatei corenihate, caohachanainejjein cunai caje nerautaan, caa canaacaanu aina inara acatiha ne caa cunai caje nerautanaa cachara. Inae satiin, inara nota que, caohachanainejjein nerautaane coaraquichera. ¹¹ Caa cacha rautaera- Jesusote, letoae Cana Coaunera, satiin cacha coroatajaneraaunu que niqui. Nete, nere aonana jerelanaala, que jaolequiin neeichera. ¹² Acate letoae Cana Coaunera, nabana nitajeein nihacachene coataara. Nihei chunei, leeocho cacha tihei Cana Coaunera, caa chauratane queta. Leinjiin acaachate, chabana nitajenaa charanejjein nihacache jaanu teraanu que-letononein nena ne, itolere baaso caje- jianacoo cana mitaeraanu quera,” naa acaauru rai Fedoro jaun jetaote:

¹³ “Caaurute, Jesuso aina amuhemujein nerelanacaauru nera. Coatihataain cana tocohaneein, caohatiin- quiricha inaaaurera niheita. Nete jataain coitucuera rijitoojjein, erena inaaure caa cachaaurura,” naaure

cojoaelatiin nii cocoainanacaihuru, cha que casilanaala ereeuruha Fedoro aina Joanne jaun. ¹⁴ Chaen, cuu acaauru aina, chujuhecoha nii cunai caje nerautanaa cachana jaun jetaote, nii chaque tonaain erena nainecurene. ¹⁵ Nii jaun jetaote, nii ita taojiaauruhana jaan caje, mitaeratenajaure. Nitohanein, mitaeratenajaain jetaote, nu nejesinajein, ita cotaicha rijitiin:

¹⁶ “Cha charihahacache, caa cachauru ainata. Itolere caa Jerosaleeun nenacauru cachaurute, cojoelanaacojoai ichaain, caa leinjiin cacha rautaauruhane coitucuurera. Nii que, nainihe, ‘Casaje.’ naain, irihacacheneta.

¹⁷ Coanete, taeneein cuajein, Jesoso que- cacha relaaauruhane coataa, nii caohatichacache jianecurumiin, nabana chunei cacha rai, Jesoso que ereein neeuruhane coataara,” naain jetaote, ¹⁸ Fedoro aina Joaan cotijiaain: “Jiaonriha Jesoso coacuhin que ereerejeein chunei cacha relaain neeichenera. Nii jianeecachuchera,” naauruha acaauru raine jana jetaote:

¹⁹ “Inara suujua coaracuche jauriaanejeeincha. Inasiina Cana Coaunera ere tonoraacaanune jianein inara ere tonorarihacaanu, Cana Coaunera ere tonoraacaanune colaihaje tacaainta. ²⁰ Nainihaacaanu nii que ereerejihacaanune jianichaanuneta. Inasiina, canacaanu uricho quecanacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarai, canacaanuhacha coitucui, naojoaihunri que cachauru relanaa jianerihacaanuta,” naain tonoranaacuruha Fedoroone jaun jetaote, ²¹ cacha relaaauruhane caohatein:

“Nenacaen nitohanai ichaain, sacuhichenena, jelai choae jauhecotojoeriin inara casetecarichaanuhincha,” naaure jetao, acaauru rai cooainanacaihuru.

Nitohanein jetaote, casetecanajaalanaala, nirijiein jianenaacure. Jianenaana jerecuruhi jetao niqui. Ne jetaote, nii cacha rautaauruha Fedoroone coaraain, Cana Coaunera coroaecuruha satiin ecu nenacauru cachaurune jaun jetao acaauru jianecure.

²² Nii cojoelanaacojoaain nerautanaa cacha jetaote, jenachoonca jaanaca amurijiri.

Cana Coaunera bajaauruha Jesoso esenetaureraauru, acaauru lararajihane coina.

²³ Nitohanein jianenaacuruhanu jaun jetaote, nii neeuruha acaauru leeochoaurune jaun, turuha cuure Fedoro aina Joaan. Cuu acaauru rene turuhin jetaote, “Naaonjoaainte, canacaanu teure canacaanu casataain, cana araichuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru ainara,” naain jitariin, nii acaauru leeochoauru rai beeuruhane jaun jetaote, ²⁴ cuu jiniquin, aonajeeuruhane baiha:

“Cana Coaunera, iite cana janonaa coauneranein neeicha. Iite cana rai dede, chauratane, cucuana, naaonjoaain coauneranein neeicha. Iite itolere cautenurijihuru coauneranein neeicha Cana Coaunera. ²⁵ Iite, ii Suujue que beratein, ii ere bera inoaei Rabiri que beratein:

‘Chanuna joaerein
rai suujua auhacaain
nererojoeacaure
laurilauri nenacauru cachauru.
Chanuna nitohanein
baasonein suujua coaracure
inacojoein cachauru.

²⁶ Chaen techu

Cana Coaunera amurijiriin nena coacuhin, nii niicha letoai Mesihasi que nejerateure

cana rai chauratane coaraneein
que nenacaauru aina reycuru.’

naain aitiin berateeilune jaun, niritiin bihalu ii ere bera inoaesi Rabirine rijijieeinte,²⁷ Romanocuru curuaanaacha tei Jorioocuru curuaanaa Foonsio Filato, Jorioocuru rey Erodosi, chaen nejelau atane nenacaauru, chaen Isaraelitaauru, naaonjoainuri, caa neseeu netaojiaain nejerateeure, nii ii jerenohin icharaanu que- ii letono Jesoso- iicha janijii iicha rai Mesihasi ainara.²⁸ Nitohanihane coina, inae inoaclu coacuhin ichaailune rijijieeinte, aihurera. Nitohaneente, aitohine nainaaurera Cana Coaunera.

²⁹ Aihana jaun, enene caje coaunein, canacaanu casataauruhane coaraaine, jelai amuritoheriin canacaanu coroatajaneuna, cha que casilanaala, cachaauru rai, ii ere beebejihacaanura, Cana Coaunera.³⁰ Chaen, laraajiin itolere ichana nainichaanune jaannu teeu, canacaanu rai, cunaitenacaauru rautaan, cojelaanaacojoai ichaain naaonjoaananune coina, esinaae rauhijiriin nii ii letono Jesoso letononeein nihacaanune coaracuruha satiin cachaaurune coinara,” naain jetao jiniiquiin Cana Coaunera bajaare.

³¹ Inae Cana Coaunera bajaauruhane nainaauruhane rijieeoritiin jetaote, nerurujuaa nii netaojiaauruhana jaan jelaine jana, acaauru suujua neeoritiin, acaauru suujua lararajiae Cana Coaunera Suujue. Nii aina jetaote, chaque casilanaala, chaque tonajelanaala, satiin cachaauru notaracae laraajiin, Cana Coaunera Ere beebejeure.

Satiin rucuhetele, satiin acaauru rainein ne.

³² Satiin Jesoso esenetaerauru jetaote, jataain arajiin ita aina neeuruhane saijiein, ita suujua rijitoejin coacuhin jetao, “Coatiha leeinjin cana rainuhachanu que, nihei caa canaacha sirii rucuhetele. Satiin cana raineente nera.” naaure jetao, satiin, ita rai. Nitohanein jetaote, satiin rainein ne nii itolere acaauruhacha sirii.

³³ Nitohanein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, laraajiin, oo caje ichanaa Cana Curuaanaa Jesosone beebejeure jetao nii afosotooru, itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane que cachaauru notajaain. Nitohanein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, satiin, acaauru coroatajane Cana Coaunera.³⁴ Nii jaun jetaote, nii chunei leeinjiinejein, chaque lanaain neeurene. Tabaauru atane sirichaauru, tabaauru loreri sirichaauru, naaonjoainuri jetao, que necoreteein,³⁵ nii afosotooru rai uhaain niicha raauri coriqui teeu, latecuruhane rijiinanaain acaauru rai luruuruhane coina.³⁶ Coaraaunachuinti jetao, nii acaauru jana nena Lebita- Josenein curujaaain nena- Chifere cobena que nejanohanaa- Berenabeenein afosotooruhacha curuaatei. “Berenabeen” naanete, “suujua nunaera” nae.³⁷ Nii cacha jetaote, atane sirihana jaun jetao, que necoreteein, coreniha coriqui raain jetao, jitaain nii coriqui tee, afosotooru rai.

5

Osa que nesaruhin, nohaneuruha Ananihasi, Safira, naaonjoaihunnine

¹ Nejetaote acaauru aina ne leecha cacha- Ananihasineein curujai, rai comasai Safira aina. Aca jetaote, nii comasai aina leeinjin atane que necoreteein,² ita suujua rijitoejin leruhin rai core raain, esi rijijieein jitariin amaera rijitiin: “Nocoa coriqui,” naain afosotooru rai teeu.³ Nii jana jetaote,

“Ananihasi, chanuna ishujua cuhane enoha Moconajaerane rijitoejin, Cana Coaunera Suujue rai nohanena jeree leruhin coriqui raain.⁴ Nihei

chunei ichei, ‘Caa atane que necoreteeura,’ naain ereein neita. Nitohanein, eletoaera que necoretenaa lanaalate, icheineein niha satiin coriquine maajeen inatiin, leruhin raain nohaneieicha. Nii atane necoreteeina jaan, coatiaa nejelau raineen nihein. Nii jaunte niqui, satiin, coriquine maajeen icheineein nera. Chanuna nitohanai ichana coacuhin ichaai. ‘Canacaanucha jecha coritaai,’ naai jerihane niqui. Nete, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaai,” naa Ananihasi rai Fedorone jaun jetaote, ⁵ cuu aonajeerihane baiha, tocojoaain tacaain, inae cuu ohe Ananihasi. Nii coaraain jetaote, satiin nii coasichure banetojoelanaala nii ecu neein coarajeerera cachaauru. ⁶ Nii jana jetaote, tajiha nichuuntaain coaraain, rai jabereco conajaain amaain conautiha cuure cachaauru.

⁷ Nii baiha jetaote, nichata oraai cuhane, tajiha turuhin enoha uhe nii onaa Ananihasi autana Safira: “Naonjoaara,” naain coitucuelanaala, caohachanaenetoojeen. ⁸ Nii jana jetaote:

“Esinaena rauhijiriin, nii beechene jeoneei corenein, inara rai atane que necoreteeiche,” naain bajaa Fedorone jana jetaote:

“Ejeen. Nii bihacaanune jeonejeeine, necoretihacaanuchera,” naane jana jetaote:

⁹ “Chanuna ita suujua rijitoojeen, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaquiche. Nota tajiha uujueeuruhache ii sinijera amaain, conauteraauru cachaauruchera. Inae itonaai amaururichaaainchera,” naa Fedorone rijiteeritiin jetaote, ¹⁰ Fedoro tija asaae tocojoaain tacaain, cuu ohe nii ene. Nii jana jetaote, rai lana conautecuruhane caje turuhin, enoha cuuruha nii cachaaurune jana, inae oha nii enene jaun, rai jabereco amaain, rai lana rohan tein conautecure. ¹¹ Nii jaun jetaote, banetojoelanaala coasichure nii satiin Jesoso esenetaeraauru, satiin nii nitohanihane coitucuurerane maajeen.

Afosotooru aina cuaain, itolere chojaelanaacojoai ichaain cachaauru no-taaratiha Cana Coaunerane

¹² Nii afosotooru aina cuaain jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoaihunri rauteraateen, itolere icharateen cacha notaarate Cana Coaunera. Nii bana jetaote, nii Teenforo chajenein nena Salomoonnein curuajai asaae ita taojianajaaocure afosotooru, satiin Jesocurisito esenetaeraauru, naojoainunri. ¹³ Nejetaote, nii chunei acaauru aina netaojana jerecurene casi caun, jataain belainacuruha natiin. ¹⁴ Nejetaote, arajiin cachaauru enecuru netonaine maajeen Cana Curuaanaa esenetajeen nejeetejeeure. ¹⁵ Nii jana jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru mitaacoain, cacha situnajaun bero auhaniha teure, nela choae, rai rori choae, naajoaain, tabaauru que neconaa Fedoro beraerane, nerautauruhane caina. ¹⁶ Chaen nii Jerosaleeun rohan nenacaauru- neseeuru nenacaauru cachaauru netonai nihanatiin jetaote, tajiha turuha uure itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuhuhi cairichanojoneein ichaonacaauru, naaonjoainuri uhaain. Niichuru jetaote, rai cunai caje rautanaacuruhane, jataain raotojooein satiin nerautaaure.

Afosotooru que nejerateeuruha cocoinanacaihunrine

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaun jetaote, itolere cacha, acaauru belaihana jaun, nechuhataain necoelai caun, nii afosotooru mucuhin amaain, caresero cuhane tenajaauru nii saseredotecuru curuaanaa aina, nii oo caje caha ichtatena nainiha Cana Coaunerane esenetaaichuru- sadoseocuru. ¹⁹ Nii jana jetaote, janotiin caresero bacuuja joracaain, acaauru mitae Cana Coaunera letono- anjera. ²⁰ Nitohanein mitanajaain jetaote:

“Naain Teenforo cuhane enohin, cacha cataaun nichaauraaain, cachaaru rai beebejeein, caa Ena- Cana Coauneraacha Tei Ichaonaa beebejeeuchera,” naain jetao, letoanajae Cana Coaunera leto no anjera. Nii jaun jetaote, mituhin cuhin, ²¹ janohetiin nii Teenforo asaae enohin, beebejeein cachaauru relaaure.

Nii nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaa, chaen acaauru aina ne-nacaauru, naaonjoaihunri, satiin- acaauru bichauhenaauru cotihacure, netaojiaauruhane coina. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, nii afosotooru raerateure, caresero caje. ²² Nii jana jetaote, turuhin nii caresero joracaain coaracuruha nii acaauru letonocuru- folisihacurune jana, nii leeinjiinejeein, cuu neeurene. Nii jaun jetaote, letoanajaaurera rai, biha cuure.

²³ Turuhin jetao te:

“Caohatiin funojoineein, acuujuua naineeinchuru soondarooru que caohatiin beraichaaain nihanatiinte, joracaain coaracaanune jana, neeurene leeinjiinejeeincha,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁴ “Nitohaneeuruhane, chachaainti ichaa cuurureein nirijieein taeneen cuaajeinta,” naaure, satiin saseredotecuru curuaanaa, saain Teenforo beraichacuru- folisihacuru curuaanaa, jataain nelateein nenacaauru saseredotecuru, naaonjoaihunrine jana jetaote, ²⁵ tajiha turuhin:

“Nota Teenforo cuhanete, cachaauru relaa neeure caresero cuhane inaraacha enoanojoihurura,” naain, acaauru rai beenajae leeinjiin cacha.

²⁶ Nii jaun jetaote, nii rijieeoritiin cuhin, rai folisihacuru amaain, ranajaa cue folisihacuru curuaanaa. Nitohanein cuhin jetaote, inae erunajaain, acauru uhae, chatohanein cunaain dadanajaelanaala cunaain, chatohanein tenajaaauruhane, ajeri que bodoosinajaauruha cachaaurune coataa. ²⁷ Nitohanein, turuanajaain jetaote, Jorioocuru curuaanaacuru, saseredotecuru curuaanaa, naaonjoaihunri acatiha tenajaain jetao:

²⁸ “Inae inara rai, nii cacha que, cachaauru relaaichene coataa aitiin, caohatihacaanulura. Nii saijieeinte, enanetojoeein, nii jianena jereneeichera. Cha ichaquiche, nii que cacha relaaainta. Inae itolereenein Jerosaleeun sacutaain, nii que cachaauru relaaichera. Chaentechu, canacaanu que, ohalu nii cachane ujuaitena jerequichera,” naa acaauru rai, saseredotecuru curuaanaane jana jetaote:

²⁹ “Cacha ere tonoracaanune choae jauhecotojoeriin jataain Cana Coaunera ere tonoracaanune jaunna aihacaanura. ³⁰ Nii cana inoaesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, nii coroso que teein, inaraacha sohi inaraacha joailu- Jesoso ichatelura. ³¹ Nitohanein jaurihaanejeein, oo caje ichateeinte, raatono nichajai que lauriaain, nii Jesoso cocoainae, itolere curuaanaa nihane coina, Cana Coaunerara. Chaen, itolere baaso caje- cacha mitaeraaunu quene maajeente, te Cana Coaunera, Isaraeli cocoachacuru corootajaneraaunu que, itolere baaso ichaechajein neeuruhane jianein neeuruhane, acaauru que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coinara. ³² Canacaanuna, nii coitucuhin, coaraneein, que ereerejihacaanu. Chaen, nii nere tonoraain naitoonjoan icharaauru rai, Cana Coauneraacha tei Cana Coaunera Suujue netonoaite, canacaanu que nii coaraterara,” naain tonoranaacure, Fedoro aina, leeochoauru afosotooru.

³³ Niritiin, tonoranaacuruhane jaun jetaote, obajeein, acaauru sohin, acauru jaonaa jerecure. ³⁴ Nii jana jetaote, nii cocoinacaihunri aina cuu ne leeinjiin fariseo Camalieli. Aca jetaote, Cana Coaunera Quiricha Inoaes coitucueranein, acaentonai cocoinanacainein, jataain suujua acatecuruha itolere cachaaurune jaan ne. Nii jetaote, nimichuhin nichaauraaain,

basiinjiin afosotooru mitaerate, aerene. ³⁵ Nitohaneein, inae mituuruhane jana jetaote:

“Aonacuche, satiin- Isaraeli cocoaichacuru. Caohachaain necohalajiin aihuchera. Nijiaonriha, joaenreein coitucuera lanaala, chatohaneein caa cachaauru terateein neeichene. ³⁶ Aihalu Teeodane coaucuchenaainti. Coaracuchenachuhinti, leesajei que niqui, ‘Aca jete, jataain itolere amurijiriin nelateineeina.’ naane jaun niqui, esenetaain sacuuruha jena fashai cachaaurune. Nii jana, sohin jaoruhane jaun, ita caje riaaneein, jianecuruhalu- sacuureraauruneta. ³⁷ Coaraaunachuinti, itolere sacutaain nenacaauru cachaauru janiichatiha Romanocuru curuaanaane bana, coaiteen Romanocuru aina nejeratiha leeinjiin- Calileea cocoaicha- Jodasine jana, jerichanejein, acaentonoai sohin jaoruhane jaun, rai sacurera netonoain, ita caje rihaaneein, jianecuruhaluneta. ³⁸ Nii rijijieeintechu, Cana Coaunera letononeein aihureniha caa cachaaurune, raajeniha jian- iha cuurueeinte, rohecanacaaurureta. ³⁹ Aihana jaun, Cana Coaunera letononeein aihuruhane jana, acaauru aina nejerateein, acauru rohe- caaichenete, Cana Coaunera aina netonai nejerateriquicheeincha. Aihana jaun, coa Cana Coaunera aina nejeratena amunena coaucachera,” naa Camalieline jaun jetaote, nere tonoraare.

⁴⁰ Nitohaneein nere tonoraain jetaote, raujiaain nii afosotooru coti- jiaain bisichatenajaain, “Nijiaonriha nenacae Jesoso que cacha relaiin neeichenera,” naain jetao, cacha relauruhane caohateein, jianenaacure. ⁴¹ Nitohaneein jianenaacuruhanne jaun jetaote, nii cocainacaihunru notaracae raotojoein rachoojoein, jelai caje cauha cuure, bisinajaain mainajein, acauru necoejchanuuruha, Jesoso coreniha, Cana Coaunera notaracaene jaun. ⁴² Nii atiin jetaote, jianelanaala cojoanonetojoein, nii acaauruhacha cohajei Mesihasi niha Jesosone beebejein, cacha relaaure, Teenforo asaa, loreri naineeine maajein.

6

Caainsinein acaauru coroatajaneraaunu teuruhane

¹ Nitohaneein jetaote, nii bana nenacaen nejeeontejein cuujuein, arajiin nefaaure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Nii jaun jetaote, nerero- joecaaure nii Curieco ere cuhane erenacaauru- Jorioocuru, nii Ebereeo ere cuhane erenacaauru que. Nitohaneein, nererojoecain jetaote:

“Chanuna lenone chaluuruhane, inara aina nenacaauru autanaauru rai teuruhane fautaerihanaain, canacaanu aina nenacaauru autanaauru rai quinacai teure chaluurerata,” naaure Ebereeo ere cuhane- erenacaauru rai. ² Nii jaun jetaote, jitariin, nii Jesocurisito esenetaeraauru taojiaaure nii lechoonca coroatajai Cana Coaunera letonocuru- afosotooru. Nitohaneein, taojianajaain jetaote, acaauru rai:

“Coatia caohacharihei, Cana Coaunera ere beebejihacaanune jiaaneein, cacha rai lenone teurera beraichaneein nihacaanuneta. ³ Aihana jaun, canejeraauru, caainsine cacha- itolere coitucuurera- Cana Coaunera Su- ujue que suujuequiin nenacaauru, inara caje, chariji chaaainti esinaae rauhijiriin nitohanai ichana nainaeraaurune, niichuru janijiin beeuchene, canacaanu, acaauru rai amihanena tihacaanu, jelai tein, nii coaranein neeuruhane coinara. ⁴ Canacaanuna laen, satiin rai, Cana Coaunera baja- bajajein, Cana Coaunera ere beebejein sacurichaanuhicha,” naauruhane jana jetaote, ⁵ satiin, ita suujua rijitojoein jerecure.

Nitohaneein, jerein jetaote, Jesocurisito ere esentaain- Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nena Eseteba, chaen Ferifi, Porocoro, Nicanori,

Timoon, Paramenasi, chaen leeinjiin cacha- Antioquiha caje nenea- Jori-ooneein nerotona- Nicolasi, naonjoainuri janijiin raaure. ⁶ Nitohanein janijiin ranajaain jetaote, tajiha turuanajaa uure nii neeuruha afosotoorune jaan. Nii jana jetaote, acaauru couturi choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaure, acaauru cocoaainaa Cana Coaunerane coina.

⁷ Nii aina, itolere sacutaain riaaneein, Cana Coaunera ere beebejeeuruhana jaun jetaote, nenacaen jelai choae jauhecotojoeriin, Jerosaleeun, jataain nejeeonteeure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Arajii saseredotecuru- Jorioonein nenacaauru niha natiinte, Jesocurisito esenetaure.

Eseteba mucuuruhane

⁸ Nii Eseteba jetaote, corotajaniha Cana Coaunerane jaun, itolere que laraajiin, itolere cunaitenacaauru rautaain, itolere ichaain cachaauru notajae. ⁹ Nii jaun jetaote, Cairichaerinojineein Neeuruhane Caje Mitanojoi-huru neein curuajai sinacoca nenacaauru- Sirene caje, Alejaandiria caje, Sillisia caje, Asia caje, naajoainuri caje unacaauru tabaauru jetao, Eseteba aina, ita cotaicha rijitocure. ¹⁰ Ne jetaote amuritona nainesihurene, Eseteba suujuatiha Cana Coaunera Suujuene que laraajiin irihana jaun. ¹¹ Nii coreniha obajein jetaote, tabaauru coretecore, nechu joaerein caje rocchin, irijiaain:

“Baasonein Moisesa que ereein, Cana Coaunera netonai quete erera,” naain acaauru aina colurujueeuruha, nechu joaenreeine coina. ¹² Nii jaun jetaote, niritii beeuruhana jaun, Eseteba que nejeratein, codoonetiin Eseteba mucuure- satiin cuu nenacaauru, satiin- nii Cana Coaunera Quiricha inoaesi- coitucuurera, satiin- acaauru bichauhenaauru, naonjoainuri. Nitohanein mucuhin jetaote, tararaain amaain, acaauru curuaanaauru rai teure, nii rucuhecuruhane coina. ¹³ Nii choae tacaain jetaotechu, nohanein acaauru aina colurujeraanu que- casaje cachaauru arihuruhana jaun:

“Canacaanu netonaina chuhisi, aonajenajaocaanura. Inetono janona bana te, ‘Chaque jete nelatere cana rai Teenforo. Chaque jete nelatere cana rai- Moisesa aitoonjoa- Moisesa ere. ¹⁴ Nii Nasarete cocoaicha Jesoso jete, cana rai Teenforo chamuhitiinjien jaohaje cureeinjien. Nii ichoae tacaain jete, cana rai Moisesa aitoonjoa, cana ichao corereinjien.’ nanajaaonca chuhisicha,” naauruha nii cocoaainacaihuri rai, nii casajeeurune jaun, ¹⁵ nii Eseteba coarajeeuruha- saain- nii cuu nenacaauru- cocoaainacaihuri, satiin- nii cuu nenacaauru- cachaaurune maajeeine jana jetaote, Cana Coaunera letono anjera nomeri tocohanein necore satiin rai nomeri.

7

Jabereco coreniha iriha Esetebane

¹ Nii jaun jetaote: “Esinaaena rauhijiriin, ii que erenaaniha,” naain Eseteba caje bajaa- saseredotecuru curuaanaane jana jetao:

² “Aonacuche canejereraururu, satiin ichauhenaauruna, nii que rauhijiriin aitate, aonaquichera.

Jaiti Araaun ichaoha cueniha cana foeratera inoaesi Abaraaunne ajiniha jetaote, Mesopotamia batane nihane jana, rene ecocchin: ³ ‘Caa ii atane jiaaneein, satiin ii araichuru ratiriin, ichei quiicha coarateeni atane que ichaonihura.’ naa Cana Coaunera, Abaraaun raine jaun jetaote, ⁴ Caldea atane caje mituhin, naain nejelau ataneu- Araaun neein curuajaihu ichaoha cuelu Abaraaun. Nii baiha jetaote, inae oha rai inacane jana, caa ena

nihacachene jaan atane que Abaraaun letoae jetao- Cana Coaunera niq̄i. ⁵Ne jetaote, nihei aansijineeiniji, rai atane tenelu Cana Coaunera. Ne jetaote, nii caaniha jetao: 'Ohine baihate, ii calaohichuru rai, chichoalacuru rai, naonjoainuri rai niha cureein atanera. Chaen coroatajajeein nefaaauri-haain ii nefoerateuruta.' nae Cana Coaunera, Abaraaun rai. Nii bana, jaiti neniha leeinjiinejeeein Abaraaun rai- canaanai inatiin jetaote, Abaraaun rai niritē Cana Coaunera.

⁶ Niritiin jetaote, Abaraaun rai: 'Jauriaanejeeinte, jena fasha jaanacanein, eroraq̄i nejelau atane que ichaoha cuurureein, belainohine lanaala, nechu caseteco rijijieein ii nefoerateuruta. ⁷ Nena, nii acaauru cairichaerichaauru cachaauru casetecaain, jelai caje Israelitacuru rocoerateein, nii caitoonjoa- acaauru que banihateein- quicha rucujuei atane que teratenajareeunni, acaauru que banijiaain atane que ichaohin, quere tonoraain ichaooruhane coinara.' nae Cana Coaunera, caa nihacachene jaan atane que. ⁸ Chaen techu esinaae rauhijiriin, Abaraaun rai aitohane coujounacanu que: 'Quichanein nejanoha ichei canaanaine, jaberoco cari jiununerateein saerateura.' naa Cana Coaunerana jaun, nejanooa rai calaohi Isacane jana jetao, fosa janonein nejanoha baiha catiaain jetao, coriha cari jiununerateein saerate Abaraaun. Nii jaun jetaote, jerichanejeein rai calaohi Jacobo icharate Isaca. Jerichanejeein jetaotechu, nii lechoonca coroatajai rai calaohichuru Israelitaauru foerateranuuru icharate Jacobo.

⁹ Nii Jacobo calaohichuru jetaote, cana inoaesihurune. Acaauru jetaote, nii acaauru ocoala Jose que nererojoeacaain, que necoreteeure Egiptoo cunacaauru- cachaauru rai, Egiptoo amaaain, que necoreteeuruha Egiptoo cooacha raine coina, nechu jataain nocoelai caun cotaiha. Nejetaote, atiin nii jana, Jose coroatajane Cana Coaunera, itolere necairichanaa caje mitaain.

¹⁰ Nitohanein jetaote, itolere necairichanaa caje mitaain, coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, itolere coitucuha Josene coaraa Egiptoo curuaanaa Faraaonna jaun: 'Acate, caque jauriinein- itolere coaaranein- itolere curuaanaa neein- nerora rijijieein nihane caohachaera.' naain, coberenadoro neein nii Jose cocoainae jetao Faraaon. Nii jaun jetaote, itolere- Faraaoncha sirii erora rijijieein, itolere atane curuaanaa neein coberenadoro neein nelu jetao Jose.

¹¹ Nii baiha jetaote, carajaojoaain catiaain, necairichaaurelu satiin cana inoaesihuru, caohachanainejeein neniha quinacai, Canaaun, nii Egiptoo nihanatiina jaun. Itolere caa cana atane sacutaain, niheilū chunijihun quinacai arihuruha cana inoaesihuru- cana fojiaraaurune jaanu.

¹² Nejetaote, nii bana Egiptoo curuaanaa rai niha tiricone coitucuriin, rai calaohichuru- cana inoaesihuru letoae Jacobo, Egiptoo tirico coretiha cuuruhane coina. Nii tirico coretiha cuuru que jetaote, jauriaanejeein, Egiptoo cunaa nunueteurelu- cana inoaesihuru. ¹³ Nii baiha, coroata saain cuuruhane cuhane jetao te: 'Inara caje- nena neeine neeunra.' naain nihanacuru que, necoiticuerate Jose. Niritohane jaun jetaote: 'Acauru caje nena neeina nihate,' naain Jose coitucue Egiptoo curuaanaa- Faraaon.

¹⁴ Nitohanein jetaote, nii baiha neeoriin, acaauru inaca- Jacobo raerate, jitariin calaohichuru aina curuataain, satiin Egiptoo, cuuruhane coina, raeratenajae, rai nejeraauru que Jose. Itolere neein, caaunsichoonca saquui-nenacaauru naraaichuru raerate jetao. ¹⁵ Nitohanein jetaote, Egiptoo ichaoha cuelu jetao Jacobo. Cuu neein jetaote, ohelu. Chaen jetaotechu, cuu oorelu nii calaohichuru, cana inoaesihuru netonai. ¹⁶ Nii baiha carajaain neein jetaote, nii Egiptoo caje mituurelu cana inoaesihuru ichohalacuru-

Isaraelitaauru. Nitohaneein mituhin jetaote, nii acaauru rinaja- Jacobo bucuuru rocohin amaain, Siqueeun, Amoro calaohichuru caje- Abaraauncha coretei- atane que rai bucuuru amaain rucuhecurelu.

¹⁷ Nii baiha carajaaoojaain catiaain jetaote, inae Abaraaun rai jinateein, Isaraelitaauru rai- atane tenaa jeriha Cana Coaunerane cataiinaecane jana, inae arajiin nefaecure- Isaraelitaauru Egiptoo. ¹⁸ Nii bana jetaote enoelu, Jose coitucuelanaala nenea- *Rey*, Egipto curuaanaa- nihane caina. ¹⁹ Nii *Rey* jetaote, cana inoasihuru- Isaraelitaauru coritaain cairichain, acaauru bereecuru- ena nejanoanacaauru- quicha cojoaajihuru joerate, nabana arajiin nefaauruhane, Egipto cocoaichacuru que nejerateeuruhane coataa, necohalaai caun.

²⁰ Nii bana jetaote, nejanoaelu Moisesa. Nii nejanoaha Moisesane jana jetaote, jataain belaaain coaraelu Cana Coaunera. Nii jana jetaote, nichata atejeeincha sirichurelu asinojoneein rai fojiaraauru. ²¹ Nii baiha jetaote, acaauru bereecuru- quicha cojoaajihuru jaohacoaauruhane caina, aitho- nii Egiptoo curuaanaana jaun jetao, nemuri auhania, caohachajeein curuteein, nii Moisesa jiaanecure- rai fojiaraauru. Nitohaneein, curuteriin nemuri auhaniha teeuruhane jana jetaote, coaraain raain, rai beree rijijeein- nii Moisesa fojiae- nii curuaanaa- Faraaon cacunu. ²² Nitohanihana jaunte, Egipto cocoaichacuru rijijeein, acaauruhacha coitucui coitucuhin, acaauru relanojoneein, leeinjiin cacha mijiaaieein, nere que, nichanaa, naonjoainunru que laraajiin nelu Moisesa.

²³ Ninitohaneein jetaote, inae jena choonca jaanacaanihane jana, naraaichuru Isaraelitaauru rene, turuha cue Moisesa. ²⁴ Nii jana jetaote, cuu leeinjiin- Isaraelita sohajih- Egipto cocoaichane coaraain niqiu, nii naraai Isaraelita cocoaeratiha, nii Egipto cocoaicha sohin joae- Moisesa, ²⁵ nii caje nainaain: ‘Caate, letoae Cana Coaunera, cana coroatajaneraanu quera, naaururichain jecha, nii naraaichuru Isaraelitaauru.’ naain. Nete caohacha naenotoheecure.

²⁶ Nii cojoanoo jetaote, ita sohajeeuruha coroatajai Isaraelitaaurune jana, runajaain: ‘Chanute nejesinajeein ita sohicheta,’ nae niqiu Moisesa, nere tonoraa jerenajaain. ²⁷⁻²⁸ Nejetaote: ‘Chate, nii coaranu que chenoaain, canacaanu curuaanaanu que eletaeta. Raca, Egipto cocoaicha ichaaine tocohaneein inoonte, casohin cajaanaa jereeita.’ naain cotaain, Moisesa saruhite nii eleocha sohajera Isaraelita.

²⁹ Niritiin saruhitohane jaun jetaote, jelai caje sorohin, Madiaaun batane cuhin ichaoha cuelu Moisesa. Nitohaneein jetaote, ucuae sorohin, coroatajaain quicha cojoaajineein canaanai siriin, nejelau ataneu nenacaauru aina, ecu ichoaelu Moisesa.

³⁰ Nii baiha, jena choonca jaanacai baiha jetaote, cacha areroo- desiereto cataaun- ichtane ucuuno- Sinaaieein curuajai rohan, chujuhecoha Moisesane jana jetao, iihane- ecu chujuhequi- enuha laaojori cacaerii. Nii jana jetaote, nii enuha laaojori iihaneei cataaun ecooca leeinjiin aanjerana jaun jetao, ³¹ cojoaelatiin coarajeein, caohachaaain rautaaain coaraane caina, rohan nichuuntaaoriin coaraa Moisesane jana jetaote:

³² ‘Canuna, ii inoasihuru Coaunera- Inara Coaunera neein neeunra. Canuna, ii inoasihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri- Coaunera neein neeunra.’ naane jana jetao, coaaneenetojelanaala coasiha neesoetiin rijijijianiha Moisesane jana jetaote:

³³ ‘Nii ii safato rocoora. Canu turuna jaan nihana jaun, nainiheei nii ii safato ruhacaain caaelai shaaquineta. ³⁴ Naain, Egiptoote, inaderaain necairichanaa caun chanaaure canu cachaaurura. Nii jaunna, coaracauna

jaun, cau faaun, nii caje jianacoo tenajaanune coinara. Nii jaunna, ele-toareeuni Egiptoo, jelai caje canu cachaauru rocoeraanuquera.’ nae Cana Coaunera, Moisesa rai.

³⁵ Jauriha nejeein Moisesa batohin: ‘Chaate, canacaanu curuaanaa nuque, ii cocoainaan, nii coaranuque eletoaeta.’ naauruhalu natiin jetaote, esinae rauijiriin letono aanjera que Moisesa letoerate Cana Coaunera, nii enuha laaojoiri- iihanei cataaun ecocohin cocoainaan, nii cairichaeriina-jaauruha Egipto cocoachacurune caje Isaraelitaauru rocoeranu que.

³⁶ Nii jaun jetaote, nii Moisesa, Egipto caje cana inoaesihuru rocoera nelu jetao, nii atane que, itolere ichaain cachaauru notajaain. Nii Egipto rohan nena Cucuana Lanajaijihu jetaote, nii rai biji achune tochataain jetao, aiha berone rijijieein, nii cucuana tabai jacoraain, acaterate, jera jaooruha Isaraelitaaurune caina. Chaen cacha areroo-desieretoo jenachoonca jaananeein, itolere acaune maajeein ecoteein, itolere ichaeechajeein, cachaauru notaarejetelu jetao Moisesa.

³⁷ Nii Moisesa jetaote: ‘Leeinjiin inara cajete, ecooca cureein caa caletohane rijijieein Cana Coaunera letononeein rai nere beraneein neenicha.’ naain belu cana inoaesihuru Isaraelitaauru rai. ³⁸ Nii Moisesatechu, cacha areroo desieretoo nasaae nedaauruha cana inoaesihuru Isaraelitaaurune jana, jelai nii ichatane ucuuno- Sinaain ichoae ucuun iniin, Cana Coaunera letono aanjera aina erelu. Nitohaneente, aanjera caje, nii cana rai Ichaonaa Tera Erenaa raain telu, cana inoaesihuru rai, cana rai beeuruhane caina.

³⁹ Nitohaneein, nii raane caina, nii ichatane ucuuno que, siichoha Moisesane tonohana jetaote, renaatonoraee lanaala, Egiptoo cauha cunaa jerecurelu jetao cana inoaesihuru Isaraelitaauru. ⁴⁰ Nitohaneein jetaote, acaauru rai saseredote inoaesi- Aaroon rai: ‘Cha que chaainti neruru-juae, Egipto batane caje canacaanu rocohin, canacaanu uhaeralu- Moisesata. Nii jaunna, canacaanu rai, ecaantooru rijijieein chosichuru ichaaine jerichaanu, cana coroatajanecuruhane coinara.’ naauruhana jaun jetaote,

⁴¹ jeriha Aaroone jaun, baca calaohi rijijieein ecaanto ichacure. Nii rai nihane jetaote, lenone sohin teeure, Cana Coaunera rai ichacuruhane rijijieein. Nitohaneein jetaote, acaauru biji que ichanohin- ecaanto- chosi rai, lenone nihane sohin teein, beseta bitoera tochaneein ichaain, ecaanto- chosi coroaecure. ⁴² Nii coaraane jaun jetaote, acaauru aina obajeein, coroatajanenaacane jiaane Cana Coaunera, acaauru chosichuru niha acaauruhacha bei- dedeu nenacaauru, enoto, atene, arasijie, naaonjoainun- ruhacha coroaecuruhane caina. Nitohanihane jaun jetaote, nere bera inoaesihuru que aitiin laenaerateein:

‘Isaraelitaauru:
coatia carai, nii jenachoonca
jaanacaneein, cacha areroo- desieretoo neeichene bana,
carai lenone sohin nihane
terejetoheeicheluta.

⁴³ Nete, acaihanejeein biji que
cachaauru ichanohin inara chosi
niha- inaraacha bei- Moloco raiichate,
lenone nihane sohesojoein, terejetocoichelura.
Chaen, Refaan neein curuajai
inara raajenihane inara chanaa-
inara chosi neein inaraacha bei- arasijie,
naaonjoai raiichate terejetocoichelura.
Nii jaunna, inara atane caje inara rocohin,
naain Babiloniaun bujuuau inara sitareeunnicha.’

naain, nii ajiniha bihalu Cana Coaunerana jaun, nii rijitjoein laenacurelu nere bera inoasihuru.

⁴⁴ Nitohanein nere tonoraelanaala, que jaolecooruhane saijieein jetaote, Moisesa que coaratein jetao, canii cari caje nena loreri Taberenacolo icharate Cana Coaunera, nii cacha arero- desieretoo amuhemuhecuruhane jaauru, acauru jiniichaain, nii Taberenacolo amaauruhane caina. Nii taberenacolo jetaote, acauru rai telu Cana Coaunera, 'Naaajoaainte cana aina ne- Cana Coaunerara.' naain itolere bana coacuruhane caina. Nii asaete, nii ajeri que teein- laenanohinein nena Cana Coaunera Ere rucuhecure jetao. ⁴⁵ Nii Taberenacolo jetaote, inae oha Moisesane baiha carajaain neein, uhaurelu nii Moisesa coreenraniha nena Josee aina cunacaauru- cana inoasihuru. Nitohanein jetaote, nii acauru rai Cana Coauneraacha tenaa jerei- atane que nenacauru aina, sonohanaque nichaauraain, acauru amuritoorelu, acauru caje nii atane raauruhane caina coroatajanenaaca Cana Coaunerana jaun. Nitohanihalu jetao, enoha curuaanaa inoasi Rabirinereein tiaajoaain.

⁴⁶ Nii Rabiri coroatajaniha, itolere que Cana Coaunera jaun jetaote, turuha cana foratera Jacobo Curuaanaa- Cana Coaunera jaun que Teenforo ichana jerelu niqui. ⁴⁷ Ne jetaote, icharatiha Rabirine caohatiha Cana Coaunerana jaun ichaenelu. Nii janate, inae oha Rabirine baiha jetao, nii Teenforo icharatelu nii calaohi Salomoon, Cana Coaunera turunajaanu que. ⁴⁸ Coatih niqui, cacha ichanohinein nena loreri Teenforo asaae ichaohi niqui Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, rai nere bera inoasihuru que berathalu Cana Coaunera jaun, nii aitoroathane rijitjoein:

⁴⁹ 'Caa dedete, canu nelaurihana jaan ne. Jana chauratanete, catiha rorine. Chaen techu, chatohanai lorerina ichacurure, cuu nebetacaanune caina.

⁵⁰ Tana, canu, caa itolere coaunaain nihanulune coitucuruhaneta,' naa Cana Coaunerara."

naain beurelu rai nere bera inoasihuru.

⁵¹ "Nete, leecha Cana Coaunera coitucuruhi rijijieein, nere tonorana jereneichene jaun, urichosae rijijieein neeiche, aohana jereneichene jaun. Aiha, inara inoasihurune rijijieeinte, inara sujuatenaa jeriha, Cana Coaunera Suujuene jana, aina nejeratein, aohana jereneichera. ⁵² Satiin inara inoasihurute, Cana Coaunera Ere bera inoasihuru cairichaeriin, sohin jaorurejetelu. Jerichanejeein techu, nii turunaalu- cana coroatajaneraanu que Cana Coaunera letono turu beebejeeurerane maajeein, sohin jaorelu nii inara inoasihuru. Nii esinaae rauhijiriin, beeuruhane rijijieein turuhane janate, que nererojoeaain, nere aohana jerelanaala, colurujeein, sohin joeratein neinchelu- inara netonai. ⁵³ Inara inoasihurutejian niqui, laenanohinein Cana Coaunera Ere raurelu, laenaratein letono aanjera que, teratiha acauru rai, Cana Coaunera jaun. Nete tonorana jerecurenelu inara inoasihuru. Nii inara netonai nihanatiin, tonorana jereneichera," nae jetao acauru rai Eseteba.

Eseteba sohin jaoruhane

⁵⁴ Niritoha acauru rai Esetebane jaun jetaote, obajeein, corajeein nujae cari calaure. ⁵⁵ Nejetaote, Cana Coaunera Suujue sujuatenojoeinein, najabaracaain dede coaraa Esetebane jana jetao, neyoraca dedene jaun jetao, Cana Coaunera coarae. Nitohanein coaraane jana jetaote, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁵⁶ Nii jaun jetaote:

"Coaracuchejian inara netonai. Nota, neyoraca dedene jana, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque nii canacha cohajeilu-

Cacha Calahineein nenea Jesosora,” naa acaauru rai Esetebane jana jetaote, ⁵⁷ nuricho mucuutaain aohana jerelanaala, nujuaae soaisohaain, codoonetiin mucuure. ⁵⁸ Nitohaneein mucuhin jetaote, nii nese caje naain amaain, acaauru cajione buuri rochin jetao, leeinjiin cacha- Saoroneein curujai que nii acaauru cajione buuri beraichateein jetao, ajeri que Eseteba bodoosiin sohin atinaaure- nii coulurujueracuru. ⁵⁹ Nitohaneein, ajeri que bodosijieeuruhane jana jetaote:

“Canu Curuaanaa Jesoso, cacorataaneun. Casujue raaura,” naain Jesoso bajae Eseteba, rai suujue raane coina.

⁶⁰ Niritohane baiha, semotorohaain auhaquuin:

“Canu Curuaanaa, jiaonriha catohanein caetein, naosateeuruhane ujuaitteei acaauru quenera,” naain inae ohe Eseteba.

8

¹ Nitohaneein, Eseteba sohin jaoruhane jana jetaote, rautatelu nii Saoro.

Jesocurisito ranojoihunru rohecaa Saorone

Nii bana caje coaunein nunuhetein jetaote, satiin, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina nejeratein, cairichaaerihure Jerosaleeun. Nii jaun jetaote, ita caje riaanein, Jerosaleen caje soroore satiin Jesoso esenetaeraauru, Jodea batane sacutaain, satiin, Samaria batane sacutaainchuru cuhin soroore. Jana, nii afosotooruhacha jetaote, nii Jerosaleeun nedaaure.

² Nitohaneein Eseteba atinaauruhane jana jetaote, mainajeein coisiin conaeteue caohachaain rai suujua coaraain ichaonacaauru cachaauru tabaauru.

³ Nii nainiha jetaote, Jesoso esenetaain- tonoraeraauru rohecaain, lorerichuru nainein enohin, enecuru aina curuataain- quichaauru tararaain amaain, caresero cuhane teratenajaain, cairichanajae Saoro.

Jesoso beebejeuruha Samariaune

⁴ Nitohaneein, rohecanajauruhana jaun, nii Jerosaleen caje soronacaauru jetaote, turuuruna jaunru nainein, jianacoo osa caje- cana mitaeranein niha- Cana Coaunera Calaohi- Jesosone beebejeure. ⁵ Nii jana, leinjiin acaauru caje nenea- Ferifi jetaote, nii Samaria batane que leeochoauru nese amurijiriin nenea nese tabaihu cuhin jetao, inae cuu turuhin, cuu nenacaauru rai, Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito beebeje.

⁶ Nitohaneein cuu turuhin Jesocurisito beebejiha Ferifine jana jetaote, satiin netaojaaain, niicha beebejei rautatiin aonajeure- cachaauru, chaen itolere cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun. ⁷ Nitohaneein jetaote, rai suujue cuhane coitucuchichuru sirichuruha tabaaurune, acaauru caje sitaane, auhaauhaquuin, acaauru caje amuure nii coitucuchichuru. Chaen jihuronacaauru nihanatiin jetaotechu, rautaaain, bacosacuru nihanatiin- rautaa Ferifine jaun jetao, ⁸ neebana nitohanai coaracuruha, nii neseuna jaun, cojoaelatiin coarajeein, rachoojoeure- satiin nii nere aonaa turunacaauru cachaauru.

⁹ Nii jana jetaote, cuu ne- leeinjiin cacha- Simoon neein niicha curuaateuri- benane. Aca jetaote, batohi aina, Samaria cocoaichacuru coritae jetao, “Aca jete, itolere cacha amurijiriin, itolere que, jataain nelateenein ne,” naain esenetaauruha cachaaurune coina.

¹⁰ Nitohanihane jaun jetaote, cocoinanacaihuri nihanatiin, coritaa, rai batohi ainana jaun, rautatiin esenetaain, aonacuruhane jaun: “Caa cachate, Cana Coaunera letono nera,” naaure jetao, nii Simoon que, satiin cachaauru, cocoinanacaihuri, naaonjoaihunri.

¹¹ Nitohaneein jetaote, enanecoriin que airijiin esenetaain tonoraaure, rai batohi aina, acaauru coritaana jaun. ¹² Nete, nii saijieein Ferificha beebejei-Cana Coaunera Cojoanonaa, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoaain esenetaauruhana jaun, quichaauru, enecuru, naaonjoaihunru- nebaotisaera-teeure. ¹³ Nii jaun jetaote, nii- benane- Simoon netonai, esenetaain nebautisaerateein, Ferifi corihaniha amuhemujue, itolere ichaain cojoelanaacojoai ichaa Ferifine coaraana jaun, cojoelatiin.

¹⁴ Nitohaneein, inae Cana Coaunera beratenojoin esenetaain, tonorauruha- Samaria cocoaichacurune coitucuhin jetaote, acaauru rene, Fedoro, Joaan, naaonjoaihunri letoaaure- afosotooru- Jerosaleeun nenacaauru, nii Samaria nenacaauru coaraa cuuruhane caina. ¹⁵ Nitohaneein, letoanajauruhana jaun cuhin jetaote, acaauru rene turuhin, nii Jesocurisito esenetaain- tonoraeraauru rai, Cana Coaunera bajaare, acaauru coroatajaneein, rai Suujue letoaa Cana Coaunerane caina, ¹⁶ jaiti leeinjiinejeein- acaauru caje nena ichoae fauheniha-Cana Coaunera Suujuene jaun, raujiaaincha- Jesocurisito corenihachabaotisaain cojounacatenohineeincha, neeuruhana jaun. ¹⁷ Nii jaun jetaote, acaauru couturi ichoae, biji meracaain Cana Coaunera bajaauruha- Fedoro aina Joanne jana jetao, tajiha, acaauru ichoae fauha uhe, Cana Coaunera Suujue. Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera Suujue rauure- Samaria nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- cachaauru.

¹⁸ Nitohaneein, acaauru ichoae, biji meracaain, Cana Coaunera bajaauruha afosotoorune jana, fauha uha, acaauru ichoae, Cana Coaunera Suujuene coarajihana jaun jetaote:

¹⁹ “Carai netonai, nitohanai teeuchena, inara corete coriqui quete, chunicoa- cacha ichoae nihanatiin, cacoi meracaain, Cana Coaunera bajaanune, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coinara,” naa acaauru rai Simoonne jana jetaote:

²⁰ “Coaraain, nii ichoriqui aina jiniiquiin nitajeeura. Inacojoein chachu, ‘Coriqui que jecha, coretenacaine Cana Coauneraacha tenojoin,’ naai chachu inacojoeincha. ²¹ Esinaae rauhijiriin, esenetaain nere tonoraeneene jaunte, ichai nii tenaa nainene Cana Coaunerara. ²² Nii ishujua baaso jiaanein, Cana Coaunera bajaaute, ichai suujua acatena nainihane, suujua acatemiin Cana Coaunerara. ²³ Jataainte, banejelanaala necoelaain, osa tabai que nesaruhi rauhineerilanaalara,” naa Fedorona jaun jetao te:

²⁴ “Atiin carai, Cana Coaunera bajaauche, nii aithohine tocohanein, chathanein caetein niha Cana Coaunerane coataara,” nae jetao, nii benane-Simoon, Fedoro rai.

²⁵ Nitohaneein, nii Samaria neseeu, Cana Coaunera Ere beebejeeuruhane baiha jetaote, nii Samaria batane sacutaain nenacaauru- neseeu cuhe cujein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeeuruane baiha jetao, Jerosaleeun cauha cuure Fedoro, Joaan, Ferifi, naaonjoai-hunri.

Ferifi aina, ita que tacaauruha Etiopiha cocoaichane

²⁶ Nii baiha jetaote, rai letono aanjera que Ferifi letoaerateein:

“Chajaain nimichuhin enoto mitu uuri- cana raotono nichajai jelson cuhin, naain Jerosaleeun caje- Casau cunaa bero cuhane cunihura,” nae jetao, Cana Curuaanaa letono aanjera. Nii bero naitoonjoate, cacha arero jelson situnaane. ²⁷ Niritoha rai aanjerana jaun jetaote, nimihoritiin cuha Ferifine jana, bero cuhane leeinjiin cacha- Etiopiha cocoaicha aina, ita que

tacaaure. Nii Etiopiha cocoaicha jetaote, Etiopiha batane curuaanaa eneein nenea rai- coriqui beraichaneein nenea ne. Aca jetaote, Jerosaleeun cuhin, Cana Coaunera coroaeejein bajaee bajaecane caje, ²⁸ tajiha cabario que tararaeraain nenea namunaja cuhane lauhequuin, Cana Coaunera ere bera inoaesi Isaihasicha laenai quiricha ereretajein cauha cue, jelaiha rai nataneu.

²⁹ Nii jana jetaote, Ferifi rai: “Nii cacha rohan nichuutaain ereeura,” naa rai, Cana Coaunera Suujuena jaun jetao, ³⁰ rohan nichuuntaa Ferifine jana jetao, Cana Coaunera Ere bera inoaesi- Isaihasicha laenai quiricha ereretate- nii Etiopiha cocoaichane jana jetao:

“Nii iicha ereretai aonaaina, coitucuhi,” naain caje bajaa- Ferifine jana jetaote:

³¹ “Aihaaunta. Cha cajena coitucuhin aohanreeunta. Niha chunei carai berane coaalanaalata. Chajaaute iniin cau carohan nelauriaera,” naa Etiopiha cocoaichane jaun jetaote, ³² iniin nelauriaain, nii niicha ereretai jelai coaraa Ferifine jana jetao:

“Carenero chacuruhane rijijieeinte, amaa cuurureein, sooruhane coina.

Nii rijijieein techu,

nujuin saaujiha saaujichane jana

inauhene aonajiha carenerone rijijieein,

inauhene aonajenajaain,

caohachanaainejeiin erenereein.

³³ Nitohaneeinte

batohin joaereein coulurujueein,

cojoaisi aina ajaena rocohin jaonaa rijijieein,

sohin jaoorureein.

Nitohaneein sohin jaoruhane jaun,

nerihaain rai neferate,”

naain *profeta* Isaihasiacha laenailu ereretaain coaraane baiha jetaote, Ferifi caje:

³⁴ “Atiin carai beeuna coitucuera. Cha quena aite, raaje ne quena aitoha caa Quiricha laenaera *profetate*, ainhane leecha quena aitohate,” naain bajaa, nii Etiopiha cocoaichane jana jetaote:

³⁵ “Jesoso sohin jaoorurichaaine quete aitera,” naain jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi- Etiopiha cocoaichacha ereretai nunuhe caje coauneein nunuhetein jetao, Jesoso que Erenaa Caohati beebejiha Ferifine jana, ³⁶ niha acauna jaan rohan nichuuntaauruhana jaun jetaote, Ferifi rai:

“Caute ne acaura. Taacha nainreei, cau canu baotisaain, canu cou- jounacateeineta,” naa nii curuaanaane jana jetaote:

³⁷ “Ichoichana aina cutaain, esenetainete, naainera,” naa Ferifine jana jetao te:

“Cana Coaunera Calaohi niha Jesocurisito ne esenetaanura,” naane jana jetao, ³⁸ nii acaauru amaera- cabario que taraeraneein nenea suraerateein, jiniiquuin fauhin, acauhana fauha cuure. Nitohaneein fauhin jetaote, baotisa- Ferifine jana jetao, ³⁹ inae acau caje inihuruhane jana jetao, Ferifi amaa- Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, inae coaraene- nii curuaanaa. Nejetaote, raotojoein, rachoojoein bero cuhane cuujue.

⁴⁰ Nitohaneein amaa Cana Coaunera Suujuene jaun, cuhin jetaote, Aso- too turuhe Ferifi. Nitohaneein Asotoo turuhin jetao, caje coauneein,

nunuhetein, nirijjein cuujue cuujeein, Sesareea turuhanereein tiaain, neseuru neseuru turunajaauru, Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejein, cuujue jetao Ferifi.

9

Jesocurisito esenetaeranein nerotoha Saorone (Ich 22.6-16; 26.12-18)

¹ Nii tonohana jetaote, Cana Curuaanaa ere esenetaain, tonoraeraauru que, nejeratihajein, atinanaana jereein sacuhane jaun jetao, saseredotecuru curuanaa coaraa cue Saoro, ² caje nitohanai ichana nainihane jaan-cocoiricha bajaane coina. Nii rai cocoiricha teeuruhane, aina naain Damasoco cuhin, ucuaae nena ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan sinacoca asaae enohin, nii Ena Nena Ichaonaa esenetaain tonoraeraauru ariin, quichaauru aina curuataain, enecuru tararaain uhanajaa caseteconein Jerosaleeunne coina. ³ Nejetaote, inae nitohanein ichaain cuujiha, Damasoco nese catainajein, turuhelalajiha, Saorone jana jetao, luhecotariin conotiin, dede caje jilenete Cana Coaunera Cono. ⁴ Nii jaun jetaote, coasiha atane ichoae nalatoha Saorone jana jetao:

“Saoro, Saoro, chanuna jataain caque nejerateein, cacairichaerin ichaohi,” naain toniha erenaane jana jetao:

⁵ “Chaneei inaate Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Canuna, nii nejerateeine jaan neein iicha cairichaerii Jesoso neenra. Canu esenetaeraauru cairichaa aaine nihanatiinte ichaajenhane ijabereeo- cairichaa nii aaicha,” naa jana jetaote, coasiha rijijijihanein: ⁶ “Chatohanai ichacaunne jereite, Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Nimichuhin nichaauraaain, nii neseeu turunihunte, cuu ichei, iichanenenenu beeuruhinera,” naain tonorae, nii erenaa.

⁷ Niritohane jaun jetaote, nuricho que aonacuruha acaauru netonoaine jaun, nesoneetoore, nii Saoro- corihaniha cunacaauru cachaauru, nii erenaa aonacuruha natiin, nii chuni cacha coaracurenihana jaun. ⁸ Nii jana, atane ichoae tochoa baiha nimichuhin, nenotaain coaraa Saorone jana jetaote, caohachananejein conohene rai nota. Nii jaun jetaote, inae caohachananejein conoheniha rai notana jaun, rai biji que mucuhin, amaauruha Damasocone jana jetao, ⁹ cuune nichata janohin, maosanein notaelanaala, nii lenonelanaala, nii acuu nihanatiin coelanaala.

¹⁰ Nitohanihane jana jetaote, nii Damasoco ichoae leeinjiin cacha- Ananihasinein curuajaain. Acate, Jesocurisito Ere esenetaain, tonoraera ne. Nii jetaote, notajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai irihane coina. Nitohanein, notajaain jetaote:

“Ananihasi,” naain bajaane jana jetao:

“Cauna neeura Curuaanaa,” naane jana jetaote:

¹¹ “Chajaain nimichuhin, nii bero- Rauhijirinein curuajai cuhane cuhin, Judasi loreri asaae enohin, Taroso caje unaa leeinjiin cacha- Saoronein curuajai bajaaura. Acate, Ofa- Cana Coaunera bajaebajaecane jana, notaacane jaun, ¹² coaraane jana, leeinjiin cacha- Ananihasinein curuajai- turuhin, nichoae rai biji merecae, nacoaunein conoha rai notane coinara,” naa cana Curuaanaa Jesocurisito, Ananihasi raine jana jetaote:

¹³ “Netejian, ‘Nechu aansai- ataibiaen rijijiein niha,’ beeurera. Nitohanihane jaun jete, Jerosaleeun, ii ere esenetaain- tonoraeraauru cairichaaerin ne, naauruha, coitucueracuru natiinta. ¹⁴ Coaraaunachuhinti, saseredote curuaanaa caje, niicha rocohi erenaa uhaa aina, satiin- ii ere tonoraeraauru

mucuhin, caseteconein, amaain tiha, saseredotecuru curuaanaa raine coinaneta, Curuaanaa,” naa Ananihasine jana jetaote:

¹⁵ “Chajaaincha cunihura. Nii cachana raain neun, nejelau ataneu-nenacaauru rai nihanatiin, canu ere beebjeein nihane coinara, itolere, acaauru curuaanaacuru rai nihanatiin, canu ere beebjeein, chaen, Is-araelitaauru raine maajeein beebjihane coinara. ¹⁶ Acaentonaite, canu ere beebjihane coreniha, necairichanaa coaraa cureein, baneje lanaalara,” naain letoaa Cana Curuaanaane jaun jetaote, ¹⁷ nii niha Saorone jaan- loreri asaae turuha cue Ananihasi. Cuu, loreri asaae turuhin jetao te, nichoae biji merecaain:

“Ichaso Saoro, nii uhina jaan bero cuhane, ichei ecoona Cana Curuaanaa Jesusote caletoe, ichoae cacohi merecaain bajaanune, enacoaunein conoha inotane, ii suujueniha enoha Cana Coaunera Suujuene coinara,” naa Ananihasine ¹⁸ rijieoritiin, jeranu nota caje naluha- ate reje rijiinanaine jana jetaote, inae conoha rai notana jaun, nimichuhin nebaotisaeratein, inae cojounacatenohinein ne- Saoro. ¹⁹ Nii baiha jetaote, inae lenonein suujua nunaain, nii Damasoco nenacaauru- Jesocurisito ere esenetaain-tonoraeraauru aina ne, janojanoheriin.

Damasocoo Cana Curuaanaa Jesoso Ere beebjiha Saorone

²⁰ Nii baiha jetaote, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan-sinacoca asaae enohin, cachaauru rai, esinaae rauhijiriin, Cana Coaunera Calahinein niha Jesusone beebjiha Saorone jaun jetao, ²¹ cojoelatiin coarajeein:

“Taajian, caa cacha, Jerosaleeun, Jesoso aina cuaain Cana Coaunera bajaebajaeracuru que nejeratein, cairichaaerinajaain nena nihaneta. Tana, caa jeelai cacha coaiteen cau turuhalu, Jesoso esenetaeraauru jitariin tararaain amanajaain, saseredotecuru curuaanaacuru rai tenajaane coina neta,” naaure jetao, cojoelatiin cuu nenacaauru cachaauru.

²² Ne jetaote, niritiin cojoaelatooruhane jana, nii que rutaain nelararajiaain laraajiin, canaacha cohajei- Curisitoneein niha Jesusone beebjiha Saorone jaun jetao, rai suujua auhacaure Damasocoo nenacaauru- Joriocuru.

Jorioocuru caje, nichotiha Saorone

²³ Nii nitohanein araai janohin Damasocoo niha Saorone jana jetaote, ita suujua tacaain, Saoro sohin jaonaa jerecure Jorioocuru. ²⁴ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucue Saoro. Nitoaneein, que necousuujaain jetaote, ajeri caje ichanohinein nena, nii nese tionoritiin nena rijia ucuuneti bacuujuaniha, janotiinetojeein beraain cohacure, mituha cuhane mucuhin amaain, sohin, jaoruhane coina niqii. ²⁵ Ne jetaote, omari seeonjoa cuhane tein jetao, janotiin tijichaain, loreri chaje nichajai que nii nese tionoritiin nena rijia bujuaniha faaure Jesocurisito ere esenetaain-tonoraeraauru, nii nese caje mituhin nichotihane coina. Nitohanein jetaote, onaa caje nichote Saoro.

Jerosaleeun turuha Saorone

²⁶ Nii nitohanein nichotein jetaote, inae Jerosaleeun turuhin, cuu nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaain-tonoraeraauru aina netaojiana jeriha Saorone jana jetao, coasiha netaojiana jerecurene, inae acaentonoain, Jesocurisito Ere esenetaain-tonoraeranein nihane coitucuhin esenetaaurenihana jaun.

²⁷ Ne jetaote, afosotooru rene Saoro amaain: “Naaonjoaain jetaote, bero cuhane cuujihane jana jetao, notajaain, rai erelu Cana Curuaanaa Jesocurisitora. Nitohanihane baiha jetaote, chaque tonajelanaala, nii chaque casilanaala, nii Damasone nenacaauru rai, Jesocurisito Ere beebejera,” naain acaauru rai, be Berenabeen.

²⁸ Nitohaneein acaauru rene turuaain, acaauru que coitucueratiha Berenabeenne jaun jetaote, inae raauruha raotojoein, nii Jerosaleeun nenacaauru afosotooruna jaun, cuu acaauru aina neein amuhemujeein, chaque tonajelanaala, cuu cachaauru rai, ²⁹ Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere que ereerejeein, Curieco ere inaaunrera Jorioocuru aina, ita cotaicha rijitiinchuru, ereereca Saorone jana jetao, sohin jaonaa jerecure, nii ita cotaicha rijitohane jaancuru- Jorioocuru.

³⁰ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin, Sesareeau, Saoro amaain jetao, caje coauneein Tarosoo letoaaure, Jesoso Ere esenetaeraauru.

³¹ Nii inatiin jetaote, Jodea, Calileea, Samaria, naaonjoaihunri batanecuru nenacaauru que, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeraauru, jeelai choae jauhecotojoeiin, raotojoein, nii baaso coacuelanaala, Cana Curuaanaa Jesoso Ere tonoraare, acaauru coroatajaniha, Cana Coaunera Suujuene aina nejeotejeein.

Nerautaa Eneasine

³² Cajianein amuhemujeein, Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene be-daenihane ucaetoha jetaote, Lidau nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene netonoai, turuha cue Fedoro. ³³ Nii jana jetaote, cuu ne, leeinjiin cacha- Eneasinein curuajai. Aca jetaote, fosa ajaanacaain, niirijiein amuelanaala, nenajauhacha tocoeechoa, mucuha jiuronane jaun jetao:

³⁴ “Eneasi, Jesocurisitote ii rautareeincha. Chajaain nimichuhin, chela seriin amuunra,” naa Fedorone jana jetao, nii rijieeoritiin, nimichuhin nela seriin amue- Eneasi. ³⁵ Nii aichejetenihane baiha nimichuhin, amuha Eneasine coaracuruha- satiin- Lidau nenacaauru, Saroon nenacaauru, naaonjoaihunrine janate, Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoihunru neein nerojooaure.

Oo caje ichanaa Dorocane

³⁶ Nii bana jetaote, nii Jofe neseeu nelu, leeinjiin Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraera- Tabita neein curuajai. “Tabita” naane jetaote, Curieco ere cuhane, Doroca ne. Nii ene jetaote, caohachanejeein- caohacha ene neein ichoae. Nii jetaote, chaaelai latecuruha cairichaaurine, coroatajanein, naaonjoae. ³⁷ Nirijieein, ne lacuritiin jetaote, cunaiteein. Inae caun ohane jaun jetao, rai jabereco culejeein, naain ucuun nena lorero coroata coarana ichoae- ucuha cuhane, rai jabereco rucujeein teure. ³⁸ Nii jana, Jofe caje, coriaae neniha, nii niha Fedorone jaan- Lidane jaun jetaote, cuu niha Fedorone coitucuruha Jesocurisito Ere esenetaeraaurune jaun jetao, coroatajai cacha letoaaure:

“Chajaau jera, Jofe luhecotariincha,” naauruha rene turuhine jaun jetaote, ³⁹ acaauru aina cue Fedoro. Inae nii niha ene jaberecone jaan turuhin niha Fedorone jana jetaote, curuaacaain codohaquiin chanaain, Fedoro que, jaiti ichaohane bana- acaauru cajione niicha tococoi- acaauru rai niicha tei obirichurune maajein coarateeure- autanaauru. ⁴⁰ Nii jana jetaote, jelai caje jitariin mitanajaain, nii ene jabereco rohan, neseonraain jetao, Cana Coaunera bajaain, nii ene jabereco coarajein jetao:

“Chajaain, nimichuura, Tabita,” naa Fedorone jana jetaote, nota toretaain Fedoro coaraain, nelauhithohane jetao, ⁴¹ rai biji que mucuhin, michuhi-toha Fedorone jana, nichaauraane jana jetao, satiin Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaerauru, satiin, nii autanaauru aina curuataain, cotihanajaain jetao, jabereconein chujuriaain acauru que coarate- Fedoro. ⁴² Nii nitohanihane coitucuhin jetaote, Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaain tonoraare- nii Jofe neseeu nenacaauru- arajiin cachaauru. ⁴³ Nitohaneente, araai janohin, nii neseeu ne Fedoro, canii cari rucuhera-Simoonnein curujai cacha loreri asaee.

10

Corenerio aina, Fedorone

¹ Nii jana jetaote ne, leeinjiin cacha, soondarooru curuaanaa- Corenerionein curujaain, Sesareea neseeu. Nii jetaote, saota fashanei Romanocuru soondarooru, Italia cocoaicha neein acaauruhacha curuaatei, lefashai- curuaanaa cafitaan neein ne. ² Aca jetaote, niqiu Romanoneein ne. Nejetaote, atiin rai sinijiera, rai bereecuru naaonjoaihunri aina jiniiquiin, jataain Cana Coanera ere tonoraerauru ne. Aca jetaote, cairichainein nenacaauru- Jorioocuru rai nihane, coriqui nihane tee tejeein, coroatajanenajae. Chaen jetaotechu, inetono janonaa bana, Cana Coanera bajaebajajeein ne. ³ Nii jaun jetaote, letono anjera que, coarate Cana Coanera, sona nichae.

Nii jana jetaote, coarajihane jana, nii nihane jaun turuhin enohin: “Corenerio,” naa nacatiha turuhine jana jetao, ⁴ cuu anjera coaraain, ne-soonetiin:

“Cha ichei ichareeunte, Curuaanaa,” naain tonoraa Corenerione jana jetaote:

“Bajaebajajeein neeine aonaa Cana Coanererara. Chaen techu, cairichai-huru coroatajaneeine coaraain, satiin caohacha ichaaine rautate- Cana Coanererara. ⁵ Aihana jaun, Jofeu cacha letoaate, leeinjiin cacha- Simoonnein curujaain nena- Fedoro cotihaca cuhinerara. ⁶ Nii cuu nena cu-cuana auhaniha loreriquiin nena- jacari nojoenlain rucuhera rijitocojai curujai- leocha Simoon loreri asaete nera,” nae jetao, rai Cana Coanera letono anjera.

⁷ Niritohane baiha, inae amuha nii aina erenaa- Cana Coanera letono anjerane jana jetaote, coroatajai nere tonoraerauru, chaen leeinjiin soondaro- Cana Coanera ere tonoraain- jataain Cana Coanera coitucuera rai suujua rijitoejeen nena- niichuru cotijiaain jetao, ⁸ rai aitha Cana Coanera letono- anjerane bee jetao, Corenerio. Nitohanein, acauru rai bihane baiha jetaote, letoanajae Jofeu.

⁹ Nii cojoano jetaote, enoto chujutaelalajeein, turuelalajeein cuujueeru- ruha, Jofeune jana jetao, loreri janori macararo ichoae, ucuun iniha cue jetao, Fedoro, cuu Cana Coanera bajaane coina.

¹⁰ Nii jana jetaote, rai banetojoe niha mijiitenane jaun jetao, lenonene rijitocojoaain jetao, Cana Coanera bajae, lenone enohalaauruha icharaa- rune cohaca. Nii jana jetaote, notaaca Cana Coaneranee coina, ¹¹ neyoracaa dede bacuujuane jana jetao, caje mituha uhe, shojoera tocohanein- jaraantiin. Nitohanein ecocohin jetaote, tajiha fauha uhe, jena turiin rulunojohineei. ¹² Nii jana, coaraane jana jetaote, nii shojoera tocohanai naineco- joaain jetao, uhe itolere cautenu rijihuru, atane ichoae terei lenone, itolere tajaecuru, itolere ataibinaae acanocuru, itolere Jorionecuruhane lenone

niheichuru, naaonjoaihunri jetao, uhe nainecojoaain. ¹³ Nii jana jetaote, coarajihane jana jetao dedeu toniin:

“Nimichuhin nichaauraaain, niichuru soote que lenoneeicha Fedoro,” naain toniha dedeune jana jetaote:

¹⁴ “Chabana, Jorionichaanune lenonenihe quinaa nainihaaunta, lanichana nainihaaunta. Nihei ataibinaae quinaa nainihaaunta, Curuaanaa,” naain tonoraa Fedorone jana jetaote:

¹⁵ “Coa Cana Coauneraacha, couluunojoi que, ‘Calanichareta. Ataibinaae quinaa nainihaaunta.’ naain irihara. Jauriaate chuhisi niqui, nainenelu que lenonequichenera, nete inae enene, que lenonena nainequichene coina couluunojoinera. Aihana jaun, Cana Coauneraacha coulucohi que, nainihe in niritiin ereeineta,” naain jetao, dedeu toni. ¹⁶ Nitohaneein nichata saain ecoocane baiha jetaote, inae jelaiha dedeu iniha cue, nii shojoera tochanai.

¹⁷ Nii jaun jetaote, nii que suujua rohecaain, cuu suujuaa ereerejein, “Chatohanai ichacaaunne coinacha, catohanein canotajae Cana Curuaanaata.” naain suujuaa ereereca Fedorone jana jetaote, turuure acuujuaniha nichatajai cachaauru Corenerio letonocuru, Simoon loreri bajaebajajeein. ¹⁸ Turuhin jetaote, acuujuaniha netiin jetao, tonijiaain:

“Cauna niha caa loreri asaae, leeinjiin cacha- Simoon- Fedoroneein acaauruhacha curuaatei,” naain jetao bajaauure.

¹⁹ Nii jana jetaote, cuu jaiti, nii rene ecoona que suujuaa ereereca Fedorone jana jetao:

“Aonaaun, nichatajai cachaaurute ii ariirijiera. ²⁰ Chajaain nimichuhin, acaauru aina cunihu necoatelanaalara. Canuna acaauru letoaaun ii renera,” nae jetao, nuricho rai Cana Coaunera Suujue.

²¹ Nii jaun jetaote, fauhin nii Corenerio letonocuru- cachaauru coaraain jetao:

“Canuna- nii inaraacha ariirijiei neeunra. Chate raaicheta,” naa Fedorone jana jetaote:

²² “Canacaanu letoaa, canacaanu curuaanaa caftaan Corenerione jaunne, uhacaanura. Acate, caohacha cachanein, jataain Cana Coaunera ere tonoraerana. Nii jaunte, jataain que suujua acatein, belaihure satiin Joriocurura. Acate, ii cotiharate, rai been, que ii cotiharatiha Cana Coaunera letono- anjerana jaunra. Nii jaunne, ii cotihaca uhacaanu, nenajaun cuhin, iicha coitucui que rai ereeine, aonaane coinara,” naaure jetao, Fedoro rai.

²³ Niritocuruhane jaun jetaote, nii notaaca Cana Coaunerane que nainaan jetao, nii nihanejaan loreri asaae ranajae Fedoro, Jorionecurenihha nii cachaaurune saijieein. Nii jaun jetaote, cuu aina sinihuruhane cojoanon, cauha cuuruhane jana jetao, acaauru aina cue Fedoro, corianiha cunacaauru- Jofeu neseeu nacaauru tabaauru- Jesocurisito esenetaeraauru aina. ²⁴ Nitohaneein cuhin jetaote, cojoanoo Sesareea turuha cuure.

Nii jana jetaote, le laurii naraaichuru, jataain belaichaaauru, naaonjoaihunri cotijiaain, acaauru cojoae- Corenerio. ²⁵ Inae turuha Fedorone jana jetaote, mituhin raain jetao, nacatiha neseonraain coroaeca Corenerione jana jetaote:

²⁶ “Nichaauraaura. Canu netonaina, ichejijieein cachanein neeunra,” naain michuha Fedorone jaun jetaote, ²⁷ ereerejein, enoha cuuruhane jana, cuu najiniha netaojiaain cohacure arajii cachaauru. ²⁸ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inarate raotojoein coitucuhiche, canacaanu Jorionichaanune, nejelau cachaauru Jorioniheichuru aina, netaojiaain nena nainenihacaanunera.

Niheichu. Nejelau cacha loreri asaae enonaa nainihaacaanuta, nitohane niha canacaanu ichaona jaunta. Nete, nii que, canu notajaain carelae Cana Coaunera, nabana chunein cacha que jaolequiin, ‘Nechu aansai ataibinaae,’ naain irihanu chunein nejelau cachaauru quene coataara. ²⁹ Nii jaunna, cacotijiaachene rijijieein inauhenecha, cha que erelanaala uunra. Nii jaunna, ‘Chanunacha cacotijiaaureta.’ naain, coitucunaa jerichaaunne jaun, carai beeichene jereunra,” naain jetao, acaauru caje bajae Fedoro.

³⁰ Nii jaun jetaote:

“Inae, jena janoha, enarijii, cau canu loreri asaae, cosinacaa casuri couu, canu ichaoneein Cana Coaunera bajaebajaeacaun sonainane jana, jataain somajai que, cajionequiin, cau, caatiha neeorite- leeinjiin cachara.

³¹ Nii cachate, carai: ‘Corenerio, bajaebajaequine aonaa- Cana Coaunera. Chaen techu, cairichaihuri coroatajaneeine coarajeiin, nii coacuhin coroaaje Cana Coaunera. ³² Nitohanihane jaun, cachaauru letoaaute, Jofeu, Simoonnein curujaain nena Fedoro cotihaca cuuruhinera. Nii cucuana auhaniha, loreriquiin, cuu nena jacari nojoelaain rucuhera rijitocojoai curujai- leecha Simoon loreri asaaete nera.’ naa carai nii cachara. ³³ Nii jaunne, nii rijieeoritiin ii cotiharateenra. Caohachate jataain ichaa uhincha. Aihana jaun, caute jiniiquiin, Cana Coaunera notarcae nihacachera. Nii jaunna, canacaanu rai Cana Coauneraacha beratei que, ereeine aohana jerichaanura,” naain jetao, Fedoro tonorae Corenerio.

Nereretaa, Corenerio loreri asaae, Fedorone

³⁴ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inae laen coitucuhanu, coatia nejelauneein, chunein cachaauru coaraain nihein, Cana Coaunera. ³⁵ Jerichanejeeinte, satiin coaraain, naain cori- ajai ataneu nenacaauru nihanatiin, nere tonoraane, rae Cana Coaunera, caohacha ichaain neeuruhanera. ³⁶ Nitohanihane coina, Israaeli inamacooru rai, baaso ichaain, Cana Coaunera que nejeratenaa neein, niha cachane niha natiin, niha leeinjiin, nii rucuhera, raotojoeiin neeu- ruha Cana Coaunera aina cachaaurune que beratelu Cana Coaunera. Acate, Jesocurisitoneein- satiin Curuaanaanein nena nera. ³⁷⁻³⁸ Inarateu, cachaauru rai, baaso ichaain neeuruhane jianein, nebaotisaeratee- ruhane, raotojoeiin acaauru raa Cana Coaunera coina, biha Joanne coitucuhiche raotojoeincha. Nii baihate, Nasarete cocoaicha- Jesoso baotisa- Joanne jana, nii Jesoso ichoae, rai Suujue letoaa Cana Coaunera, itolere ichaain nena nainihane coinane coitucuhiche. Nitohanein baotisa- Joanne caje coauneinte, Jodea batane sacutaain, amuhemujuelu Jesoso, Calilea nunuheteinte, itolere caohacha ichaain, moconajaera ichanohi- neein cunaiteein necairichanacaaurune maajeein rautaelura.

³⁹ Nii jana, canacaanune, itolere ichaain niha Jesosone coaranein ni- hacaanu, aina amuhemucaanulu, itolere Jodea batane sacutaain, Jeros- aleun nese sacutaain, naonjoaina jaunra. Nitohanihane baihate, inae coroso que teein atinaaurelura. ⁴⁰ Nete, atinaauruhane jana, nichata jano cuhane, ichtatelu Cana Coaunera. Nitohanein ichtateinte, canacaanu rai, ecoocane coina, letoae Cana Coaunera. ⁴¹ Coatia, satiin cacha rai, ecoohai. Leeinjiin canacaanu- Cana Coauneraacha janijii nii beraanu que- niicha ranojoi nichaanune raiichate ecoocera. Nitohanein oo caje ichanaa Je- sosone baihana, aina lenonein, aina acuu cohacaanura. Inae inoaelu, nito- hanihane coina, Cana Coauneraacha ranojohinein nihacaanulune jaunte, ⁴² canacaanu letoae, itolere ichaonacaauru, onacaauru, naonjoaihunri coaraanu que- nii Jesoso teein nihalu Cana Coaunera beebejihacaanu, cachaauru raine coinara. ⁴³ Chaen techu, inoaelu najiincha caje coaunein,

nii Jesoso beebejeretocure, nere bera inoaesihuru: ‘Nere tonoraain esenetaeraaurute, baaso ichacuruhalune niha natiin, coreniha caseteco caje nichotiha cureeincha.’ naain beratihalu, nere bere inoaesihuru *profetacuru* que, aitiin Cana Coaunerane jaunra,” naain jetaote, acaauru rai beebeje-Fedoro.

Cana Coaunera Suujue raauruha Joriooniheichuru netonaine

⁴⁴ Nii jana jaiti niritiin beebejiha Fedorone jana jetaote, nii satiin nere aonajeerera choae, fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, coarajeein cojoaelatoore, nii Fedoro aina unacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- Jorioocuru, Jorioniheinchuru rai netonai, tenojoi niha Cana Coaunera Suujuene jaun, ⁴⁶ chaen, Cana Coaunera coroaecuruha, nejelau ere cuhane cuaain- nejelau ere que erenacaaurune jaun. Nii jaun jetaote:

⁴⁷ “Nainihaacache cana, caa cachaauru baotisaain coujunacatechaachene, Joriooneeurenihane jaunneti.’ naain erenaa nainihaacache cana, inae cana rijijieein, Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohineein neeuruhane jaunna,” naa Fedoro nii corihaniha cunacaauru Jorioocuru raine baiha jetaote:

⁴⁸ “Jesocurisito coreniha, baotisaain coujunacatenohineein neeuruhinera,” nae jetao, acaauru rai Fedoro. Nii jaun jetaote, nii baiha, Fedoro chunaaure, acaauru aina, inata janojoein neeorihane caina.

11

“Chanuna Jorioniheichuru aina lenoneei,” naain Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito ranojoinunru Jorioocuru tabaaurune

¹ Jodea bataneu netiin jetaote, inae Cana Coaunera ere esenetaain tonoraauruha Jorioniheichuru netonaine coitucure Jesocurisito letonocuru afosotooru aina- cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunru. ² Nitohanein coitucuruhanane jaun jetaote, inae Jerosaleeun turuha Fedorone jana jetao, necoejehaanuure- Jorionein Jesocurisito ranojoihunru tabaauru. Niritiin necoejehahunin jetaote:

³ “Chanute cocoaeraa- cana Jorionichaachene ichao rai, Jorioniheichuru rene turuhin, acaauru aina, naaonjoaacachene natiin- acaauru aina lenoneeita,” naain bajaauru jetao, Fedoro caje.

⁴ Nii jaun jetaote, satiin niicha coaraai bee jitariin nunue caje coauneein:

⁵ “Naain nii Jofe neseeu nihanune jaaunna niqui, Cana Coaunera baajaanra. Nii jana, canu notaaca Cana Coaunerane jana coaracaunne janate, shojoera tocohaneei jaraantiin, jenaain rulunohineein dede caje fauha uhe caatiha, nii nihanune jaunra. ⁶ Nii jana, rautaaain cuhanai coaracaunne janate, cuu ne, itolere ataibinaecuru, atane ichoae terei lenone, tajaacuru, acanocuru naaonjoaaurunricha. ⁷ Nii janate, carai dedeeu tonii: ‘Chajaaajoaain nimioritiin, soote que lenoneeicha.’ naane janana: ⁸ ‘Jiaohinera, Curuaanaa. Chabana cujuuae cuhane aansai calaani enohaaunta.’ naanune janate, ⁹ dedeeu toniin: ‘Coaa, “Aansai calaani,” naain iriha, ii coauneraacha coulucohi quera.’ naain ¹⁰ toniha nichata saain dedeeune janate, jelaaaha dedeeu iniha cue- nii shojoera tocohanaicha.

¹¹ Nii rijieoritiinte turuure, Sesareea caje uhin, nichatajai canu ariha unacaauru cachaauru, nii nihacaanunejaan loreri asaera. ¹² Nii janate, caletoa Cana Coaunera Suujue, necoatoelanaala acaauru aina cuhanune coinara. Nii janate, canu aina cuure caa saotanein Jesocurisito coreniha-

cana nejeraaurura. Nitohaneein kuhina, Sesareea turuhin, nii canu coitihaca unacaauru letoaera- cacha loreri asaae enohacaanu saaincha. ¹³ Nii janate, canacaanu rai: 'Naaajoaainte, cau ecocoe Cana Coaunera letono aanjerara. Caute chujuhequiin, "Cachaauru letoaa Jofe neseute, Simoonnein curuajai- Fedoronein acaauruhacha curuaatei cotihaca cuuruhinera. ¹⁴ Acate, 'Naaonjoaain neeute, satiin, isinejiera, charaachuru, ichorejeeuru, naaonjoaihunri aina, raotojoein jianaacoo neeincha.' naain ichei bereeincha," ' naa canacaanu raine naainaa- nii loreri erorane jana, ¹⁵ acaauru rai irihanune nunuetihanune janate, acaauru chochae fauha uhe Cana Coaunera Suujue, cana chochae fauha uhalune rijijieeincha. ¹⁶ Nii janate casuujuaniiha neeorite, 'Acau quete niqui cacha camujuaain, cacha coujounacate Joanra. Nete inara laaen Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohi niha curiquicheeincha.' naain aitohalu Cana Curuaanaa Jesocurisito nera. ¹⁷ Aihana jaun, Jesocurisito esenetaacachene jana, cana rai rai Suujue tihane rijijieein, leeochoauru rai netonai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane, nainihaun nii caohatera rijitiin, irihanu canu neta. Chaneaina nereeun canu, Cana Coaunera colaihaje cuuain, nii caohatera rijitiin irihanuneta," naa Fedorone janate, ¹⁸ inauhene cuuraatoraain, cuu aonajeeure nii Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru.

Nitohaneein aonajeeuruhane baihate, Cana Coaunera coroaecure, "Caochacha quete, Jorioniheichuru netonai corootajane Cana Coaunera, acaauru netonai suujua corein ichaonaa- chabana nitajenaa charanejeein nena raauruhane coinara." naain.

Antioquiha neseeu Jesocurisito ranojoiinein nenacaauru

¹⁹ Eseteba sohin jaoruhane baiha neeorinte, leeochoauru Jesocurisito esenetaeraauru netonai ariin, rohecaure. Nii jaun jetaote tabaauru Jodea batane caje sorohin, Fenisiau, chaen Chifereu, Antioquihau, naaonjoaihun- kuhinchuru sorohacoaure. Nii kuhin sororuhane jauncuru turuhin jetaote, leeinjiin Jorioocuru raiicha Jesocurisito beebejeein, que relanajaure. Coatia jetao laen, leeochoa cachaauru- Jorioniheichuru relaauruhi. ²⁰ Ne jetaote, nii baiha, Chifereu, Sireneu naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru, nii Antioquiha neseeu tuuure. Cuu turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru Jorioniheinchuru rai, Cana Curuaanaa Jeso que Erenaa Caohati beebejeein, que acaauru relaaure. ²¹ Nii aina, acaauru corootajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, jauriaa acaauruhacha esenetai jianein, Jesocurisito esenetaure arajii cachaauru.

²² Nii coitucuriin jetaote, "Chatohaneeuruhachata," naain Antioquihau Berenabeen letoaaure, Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru.

²³ Inae Antioquihau turuhin, acaauru coaracuruhane jana jetaote, caohatiin acaauru corootajaniha Cana Coaunerane coaraana jaun jetao, jataain coroaeye Berenabeen. Nitohaneein coroaajeinte, esinaae rauhijiriin Jesocurisito esenetaain, baaso coacuelanaala esinaae rauhijiriin nere tonoraauruhane coina, suujuatenajae Berenabeen. ²⁴ Caohacha cachaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin, jataain Jesocurisito esenetaera nihana jaunte, nitohane Berenabeen. Nitohaneein jetaote suujua corein Jesocurisito ranojoinunru aina neeure arajii cachaauru.

²⁵ Nii baiha jetaote, Tarosoo cue Berenabeen, Saoro arihane coina.

²⁶ Nitohaneein kuhin jetaote, cuu eruhin, amae Antioquihau. Cuu jetaote

neeurelu, itolereneein lejaanacaain, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoi-hunru aina cuu nenacaauru cachaauru relaa. Nii Antioquihau jetaote, jauri-aanejeein, “Curisitianoneein” Jesocurisito ranojoihunru curuaateeuruhane nunuheteurelu.

²⁷ Nii bana jetaote, Jerosaleeun caje cuhin, Antioquihau turuha cuure-*pro-fetacuru* tabaauru. ²⁸ Niichuru taba- Acaboneein curajai jetaote, ita taojiaauru-ha Jesocurisito esenetaeraaurune jana, acaauru cataaun nichaauraaain:

“Aonacuchena, inara rai caa bete, coitucuhichera. Nerinaain jetao cara-jaojoaain quinaai, Jodea batane sacutaainta,” naain be nii Acabo, que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun.

Nii mijitena jetaote nelu, Romanocuru curuaanaacuru- curuaanaa niha enferadoro- Culaodione bana. ²⁹ Nii niritoha Acabone jaun jetaote, naain Jodea nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru- coroatajanana jerecure, nii Antioquihau nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru. Nitoha-neeinte, ita jeeonijanaain coriqui teein, taojiaaure, le cachaauru cachaauru caje, tenaa nainecuruhane rijiinanaain. ³⁰ Nitohaneein taojiaain jetaote, nii Jodea nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru- bichahenaauru rai letoaare, Berenabeen, Saoro, naonjoaihunru aina.

12

Saantiaao sohin jaohinte, caresero cuhane Fedoro enohaure.

¹ Nii bana jetaote, Jesocurisito ranojoinunru aina nejeratihane nunuheteein, tabaauru mucuerate jetao, Isaraelitaauru curuaanaa *rey* Erodesi. ² Nitohaneein jetaote, sabere que, Joaan nejera Saantiaao sohin joaerata. ³ Nii rautatiin, coaracuruha Jorioocurune jaun jetaote, Fedoro netonai mucuerate Erodesi. Jorerera colane ichanohin- faan quihuruhane jaan- beseta cojoanonaacuru bana jetaote, nitohaneein Fedoro mucuure. ⁴ Nii mucuherateein raeratihane baiha jetaote, Fedoro enoaerate caresero cuhane- Erodesi. Nitohaneein caresero cuhane enoaerateein jetaote, caohatiin beraichate. Jena lauriin, jenaananain, nenacaauru soondarooru que, ita roherererojoein caohatiin beraihuruha le laurichuru cajene coina, letoanajae, nii Fasocoa beseta bitohariin, satiin coarajeerera notaracae, caresero caje rocohin, coaraain chatohaneein teeuruhane coina. ⁵ Nitohaneein caresero cuhane caohatiin beraichaaain niha Fedorone tonohanau jetaote, ita taojiaain, rai Cana Coaunera bajaare mainajein Jesocurisito ranojoihunru.

Caresero Caje Fedoro mitaa Cana Coaunerane

⁶ Nii jaun jetaote, eresinejeonriin lanajeeca, satiin coarajiha cachane notaracae, chatohaneein Fedoro tihanerai niha- Erodesine jana jetao, corootajai soondarooru cataaun, jeranu *cadena* que cosiin sinitoha Fedorone jana, acuujuua nihacuru neein- beraihuruha soondaroorune jana jetaote, ⁷⁻⁸ rai letono- anjera letoae jetao, Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, luhecotariin, Fedoro rohan neeoritoha Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, jiiichoo rijijieein conoe, caresero cuhane. Nii jana jetaote, sinitoha Fedorone jana, jalari dada dariin nocoain jetao:

“Chajaain nimiichuura,” naa Cana Coaunera letono anjera, Fedoro raine rijieeoritiin jetao, rai biji caje nejasajasaraha- nii biji ichora *cadenane* jana jetao: “Chajaaajoaain nimioritiin ichajione jiaain, ii safato jiaain, canu jiniichotaaure,” naa, nii Cana Coaunera letono- anjerane jana jetaote, nii aitohane rijijieein jiniichotae jetao, Fedoro.

⁹ Nitohaneein jetaote, mituha cue, Cana Coaunera letono- anjera caaijie cuhin, coetacainein cuhin, mituha cuhane esenetaelanaala, “Nechu

jataaen sini anuu jecha aite.” naain. ¹⁰ Nitohaneein cuhin jetaote, jaurihaanejeein acuujuua beraicha caje situure. Nii leeocho caje situhin jetaote, nii coata que bacuujuana jaun, turuuruahane jana jetao, raajenihane nejoracae, nii coata que bacuujuanaa, naain aerene nenea enonaanaja rijia bacuujuua. Nitohaneein mituhin, le cocoaantaain bero cuhane cuujueru baiha jetaote, jelai Fedoro ratiriin amuhe- Cana Coaunera letono anjera.

¹¹ Nii jaun jetaote, nainacori Fedoro. Nainacoriin jetaote: “Esinaaete, rauhijiriin letono anjera letoae- Cana Coaunera. Jataain caque necosu-juuain, canasineene rijitoha Erodesi aina Jorioocurune janate, nabana chatohaneein caetecuruhane coataa, letono anjera letoae Cana Coaunera, canu ichoteratihane coinara,” nae jetao Fedoro.

¹² Nitohaneein, inae nainain jetaote, Joaan Maroconein curuajai- neba- Mariha rene turuha cue. Nii jana jetaote, cuu najiniha, nii Mariha loreri asaae, ita taojiaain, Cana Coaunera baja neeure arajii cachaauru. ¹³ Nii jana jetaote turuhin, nii aerene nenea enonaanaja rijia acuujuua faofaorihane jana jetao: “Cha cha aite,” naain, coaraa cue leeinjiin ranuna Rodee. ¹⁴ Nii jetaote, Fedoro ere nihane aonaain jetao, coroaena caun jetao, nii acuujuua joracae lanaala soroneein biha cue: “Fedoro te aitera,” naain. ¹⁵ Nii jana jetaote: “Esinaaenna aitohte,” naauruhane jana jetao:

“Esinaae rauhijiriin acate aicha,” naane jana jetao:

“Rai suujuete jerihane ai caihara,” naaure.

¹⁶ Nii tonohanau jetaote, nii acuujanaha neein, nii acuujuua faofaonijanae, acaauru bajaebajajeein Fedoro. Nii jaun jetaote, nii acuujuua joracaain coaracuruhane jana, esinaae aca nihana jaun, cuu nesooneitiin coarajeeure. ¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru rai, biji sarasarari, nabana tonaain ereeuruhane coataa. Nitohaneein jetaote:

“Naaonjoaainte, caresero caje, canu mitaerateein, canu ichoterate, Cana Coaunerara. Caritiin, Saantiaao rai benichuchera. Satiin, cana nejeraauru- Jesocurisito coitucuurerera rai netonai beeuchete, coitucuruuhinera,” naain beratihane baiha jetaote, jelai caje mituhin jetao, amuhe Fedoro.

¹⁸ Nii jana jetaote, jano jana, cuu neniha Fedorona jaun, nesooneitiin: “Cha quena nerurujuae, caa aansai,” naain jetao, acaauru suujuua auhacaain nererojoecaure- nii beraihurera- soondarooru. ¹⁹ Nitohaneein, nenihana jaun jetaote, arihuruhane coina, acaauru letoaa- nii curuaanaa Erodesine jana, nitohaneein Fedoro arihuruhane jana, ruurenihana jaun, nii beraihurera choae nalutiaain jetao, acaauru sohin joeratee jetao Erodesi. Nii baiha jetaote, nii Jodea batane caje mituhin Sesareeau ichaoha cue jetao Erodesi.

Oha Erodesine

²⁰ Tiro, Sidoon, naaonjoaain cocoaichacuru aina jetaote, niqui obaje Israelitaauru curuaanaa rey Erodesi. Nii jana jetaote, ita suujuau tacaain:

“Coanete, atiin rene turuhin raotojoeein erenea neeinerana,” naain jetao, jaurihaanejeein, nii que jaurii- nere tonoraera Balasito rene turuhin jetao, ereeure nii curuaanaa Erodesi rai, nii Erodesiicha beraai atane cajeecha quincacai raajein ichaauruha, nii Tiro, Sidoon naaonjoaain cocoaichacurune jaun. Nii jaun jetaote, nii curuaanaa Erodesi rai:

“Coanete, nii cachaauru coroatajanena neeinerana,” naa nii Erodesi que jaurii- Balasito najaun jetao, ²¹ “Banajian uunite coana neeinerana,” nae jetao, nii curuaanaa Erodesi. Nii jaun jetaote, nii aitothane bana, rene netaojiaauruhane jana jetaote, curuaanaa nihane cajone jiaain jetao, nii curuaanaa nihane nelauriana jaan- rori choae nelauriaain jetao, ereereje Erodesi. ²² Nii jana jetaote:

“Coatia caritiin erenaa nainihei, cana rijijieein cachata. Caate cana chosinera,” naaure jetao, eehequiin satiin nii cuu nere aonajeerera cachaauru, nechu jataain acaauru belaiha Erosesine coina. ²³ Nii jana, coroaeca Erosesine jaun jetaote, nii rijieeoritiin, letono anjera letoae- Cana Coaunera, nichoae cunai nalutiaane coina. Nii jaun jetaote, cunaiteein corianohin rihano jitanojoneein ohe, Cana Coaunera nujuaneein coroaeca ne jaun.

²⁴ Nii jana jetaote, inae jelai amuritoheriin, Cana Coaunera ere coitucuhajeen cuujueure cachaauru, itolere sacutaain, amuhemujeein beebejeeuruhana jaun.

²⁵ Nii jana jetaote, inae Jerosaleeun, niicha ichanenu nainaauruha najaun jetao, Antioquiha cauha cuure, Berenabeen aina- Saorocuru, acaauru jiniichaain “Maroco” naain acaauruhacha curuaatei- Joaan amaaain.

13

Letononeein amuhemujeein, Jesocurisito beebejeeuruhane nunueteeuruha- Berenabeen aina Saorone

¹ Nihalu jetao, Antioquihau Jesocurisito ranjoinunru coaraauru jelai tein, Cana Coaunera caje- erenaa raain acaauru rai beeureraauru *profetacuru*, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que catcha relaureraauru, naaonjoainuri. Niichuru aina jetaote neeurelu, Berenabeen, chaen Simoon- jichojoaineein acaauruhacha curuaatei, chaen Losio- Sirene cocoaicha, chaen nii Calillea coberenadoroneein nenaalu- Erosesi aina fohena- Manaen, chaaen Saoro, naaonjoainuri. ² Niichuru jetaote, coroatajanenaaca Cana Coaunera coina, cosinacaa suri couu ita taojiaain, Cana Coaunera bajeae bajeaecuruhane jana jetaote:

“Carai nii Berenabeen aina Saoro letoaauchete, jelai tein acaauru rai quiicha teei amihanenaa ichaa cuuruhinera. Nii ichacuruhane coinane cotihanajaain ranajaain neeunlura,” nae jetao, acaauru rai Cana Coaunera Suujue.

³ Nii jaun jetaote, coaiten cosinacaa suri couu neein, Cana Coaunera bajeae bajeaecuruhane nainaaain jetao, acaauru choaae biji merecaain, Cana Coaunera bajeaure. Nitohanein acaauru rai, Cana Coaunera bajeauruhane baiha jetaote, acaauru rai necoeure.

Chifereu turuuruha, nii Cana Coaunera Suujue letoaeratenojoihunru- afosotoorune

⁴ Berenabeen aina Saoro jetaote, Cana Coaunera Suujue letononeein Seleosiau cuure. Jelai caje coaunein jetaote, Chifere cunaa bote kuhane fauhin, cucuana kuhane coriaae cuuhin turuure, nii Chifere coobenau nena nese- Salaminau. ⁵ Nii nese Salaminau turuhin jetaote, nii cuu nena ita taojiaauruhana jaan loreri- sinacoca asaee netaojiaauruha Jorioocurune jana jetao, cuu enohin, acaauru rai, Cana Coaunera ere beebejeeure. Joaan Maroco netonai jetaote, acaauru aina cue, acaauru coroatajanera rijijieein.

⁶ Salaminau neeuruhane baiha jetaote, caje kuhin, jitariin nii obena tinonohin kuhin jetao, nii cu nena leecha nese- Pafosoo turuure. Nii Pafosoo turuuruhane jana jetaote, cuu nee- leejiniin benane- Jorioneein casajenetiin- Cana Coaunera letononiha nocoetiin- cachaauru coritaera- Barajesoso. ⁷ Nii benane jetaote, cuu jataain nainaaain nena- Coberenadoro Serijio Faoro aina nei nejesina ne. Nii coberenadoro jetaote, nii Pafosoo turuhin neeuruha- Berenabeen aina- Saorone coitucuhane jaun jetao, cotiharatenajae, nenajaun kuhin, rai Cana Coaunera que ereereecuruhane aohana jerihane jaun. ⁸ Ne jetaote, Berenabeen aina Saoro que nejerate

nii benane- Barajesoso- “Elima” neein Curiecocuruhacha curuaatei, nabana acaauru esenetaa nii coberenadorone coataa. ⁹⁻¹⁰ Ne jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequin jetao, nunajeein coarajejin:

“Nechu aansai. Casaje. Moconajaera nebaneen nena. Ii te itolere caohacha aina nejeratenaanein neeincha. Chanute Cana Coaunera tenojohin ichaonaa caohacha auhacaaita,” nae jetao Saoro- “Faboro” neein curuaaneni. ¹¹ Niritiin cotaicha rijitiin jetaote: “Nitohanein neeine corenihate, ichasetecareein Cana Coaunerara. Maosaneente nedariguiin cara-jaojoaaincha. Nihei jüichoo coaririheeinita,” naa Faborone rijieoritiiin jetaote, maosanein nedae nii benane.

Nitohanein nocohenanein nedaa rai notana jaun jetaote, rai biji que mucuhin- amaeranu ari, amaa ne coina- nii Elima, inae conoeniha notana jaun. ¹² Nii jaun jetaote, cojoaelatiin, jataain caohatoha nii Cana Curuaanaa- Jescurisito que aitiin, acaauruhacha beebejei- Cana Coaunera ere esenetae- nii coberenadoro.

Pisidia batane que nena- nese leeocho- Antioquihau turuha Faboro aina Berenabeenne

¹³ Nii Pafosoo neeuruhane baiha jetaote, leeinjiin bote cuhane fauhin, Paanfliuue cue nii corihaneraauru aina- Faboro. Jelai caje coaunein jetaote, atane ichoaae cuhin, turuha cuure, nii cuu nena nese- Perejeu. Nii jana, Joaan Maroco jetaote, cuu ratirinajaain, Jerosaleeun cauha cue. ¹⁴ Nii Perejeu caje cuhin jetaote, nii Pisidia batane roohan nena- nese Antioquihau turuure nii Berenabeen aina Faboro. Cuu jetaote, nebetacanaa janonaa bana- ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae, ita taojiaauruha Jorioocurune jana, cuu enohin nelauriaain, aonajenajaunre. ¹⁵ Nii jana jetaote, cuu aonajenajaauruhane jana, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretaaure. Inae nii nainaaauruhane baiha jetaote, acaauru rai:

“Chasocuru, niha chaaelai que ereichene jaanne, ereeuche te, aonaain suujua lararajiaauruhine- caa cachaauru,” nae nii netaojiaauruna jaan- sinacoca curuaanaacuru.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaaaurariin, acaauru rai, biji sarasarari Faboro, inauheneeicha curuaequiin aonajeeuruhane coina. Nitohanein acaauru rai, biji sarasarariin jetaote:

“Aonacuche satiiin- Israelitaauru, satiiin Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere esenetaain tonorana jerenacaauru. ¹⁷ Egiptoo cuhin ichaooruhane ajiniha jetaote, cana foerateeurera Israeli cocoaichacuru janijiin ranajaelu Cana Coaunera. Nii baiha, rai natane nihei que cuhin, nejelau ataneu- Egiptoo ichaooruha cana inoaesihuru Israelitacurune jana jetaote, arajiin fanajaelu Cana Coaunera. Nitohanein nii nejelau ataneu netiin, inae arajiin nefaauruhane jana jetaote, jelai caje, niicha ichana nainei coarateein roconajaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Egiptoo caje roconajaane baiha jetaote, nere tonoraurenihane saijieein, atiin acaauru abaantaelu, jenachoonca janacanein desieretoo Cana Coaunera. ¹⁹ Nitohanein nere tonoraurenihane saijieein jetaote, acaauru rai neein niha nii atanene coina, Canaauru batane que, caaunanein nena nese que ichaonacaauru cachaauru itaje jetao Cana Coaunera. ²⁰ Itolereenein, Egiptoo cuuruhane que jöhohin jetaote, jena fasha saouqi choonca ajaanacanein jetao, acaauru que banihateein inoaelu- niicha tenaa jerei- atane que tenajae jetao Cana Coaunera.

Nii baiha jetaote, acaauru curuaanaacuru tihacoae, Cana Coaunera, enoha nere bera inoaesi- Samoerinereein tihaojoaain. ²¹ Nii jana jetaote, itolere curuaanaanein- itolere sirichaaunu que jetao leeinjiin rey bajaure

jetao. Nii jaun jetaote, Beenjamiin lauri caje neferatenaaneein nenea Sisi calaohi- Saoro tee jetao, Cana Coaunera, jena choonca ajaanacaneein, acaauru rai- reyneein nihane coina.

²² Nii jana jetaote, renaatonorae lanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ichana jereniha Saorone jaun jetao, Rabiri que core jetao Cana Coaunera, satiin Isaraelitaauru curuaanaaneein- itolere sirichaneein- reyneein nihane coina. Nitohaneein teein jetaote: 'Inae laen, casuujua rijitojoein nenea- cacha ruhanura. Acate, Isaihasi calaohi- Rabiri inera. Acate laen, jatoroaain ne, itolere quicha jerenohi ichaane coinara.' naain jetao Saoro mitaain, Rabiri tee jetao, coreeraniha, Cana Coaunera.

²³ Nii Rabiri caje neferatenacaauru inamacooru caje nenaaneein jetaote, nenaanelu Jesoso. Aca jetaote, letoaelu Cana Coaunera, nere bera inoaesihuru que beratihalune tocohaneein Isaraeli cocoaichacuru ichoteratihane coina. ²⁴ Inae turu catainajihua Jesosone jana jetaote, Joaan letoae jetao Cana Coaunera, satiin itolere Isaraeli cocoaichacuru sacutaain, beebijihua Joanne coina. Nii jaun jetaote: 'Caohachaain inara suujua rucujueein, coaiteen Cana Coaunera aitoonjoa esenetaain tonoraain neeuchte te, baotisaain cojunacatenohineeichera.' naain, Isaraeli cocoaichacuru rai aite jetao, Joaan. ²⁵ Inae ohane catainaane jana jetaote: 'Coatia nii inaraacha cohajei- cacaijie- nii turuha uhenenu nihaaun. Canute, letoae Cana Coaunera, nii beraaunu que. Acate laen, caichoaae jauhecotojoeiin, jataaen cocoainaain letoanojooinein ne. Nii jaun, rai safato ichora rucuheraane que nihanatiin, nelatihahaun.' naain jetaote, rauhijiriin be jetao, acaauru rai- Joaan.

²⁶ Chasocuru, Abaraan caje neferatenaaneein nenacaauru, satiin- Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, satiin, caa inara rai quicha beebjeite- jianacoo cacha culucohin mitaeranute, satiin- inara rai beratenoojooinein ne. ²⁷ Satiin- nii Jerosaleeun nenacaaurulu, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunrite, cajiha turuha Jesosone jana, coitucuurenulu. Nere bera inoaesihuru quete niqui, laenaerateein beratelu Cana Coaunera. Nii jaunte niqui, nii Cana Coaunera ere bera inoaesihuruhacha- laenanohilu ereretai nejesinanecure, nebetacanaa janonaa bana naineein. Nitohaneein, ita taojiaauruhana jaan- sinacoca asaee ereretai nejesinanecuruhane sajjajeeinte, cajiha turuha Jesosone jana, 'Aca caara.' naain coitucuurenulu. Nii jaunte, sohin joerateuruhana jaun, aitiin: 'Naaonjoaante, cuureeinha.' naain nere bera inoaesihuru que laenaeratihalu beein- Cana Coaunerane nainauruhane coina,

²⁸ Filato rai colurujueein, sohin joerateurelu, Filato que, lera colane.

²⁹ Nitohaneein teinte, inae satiin aitoaha Cana Coaunera Quiricha Inoaesine nainane jana, nii coroso caje fauhin, rai jabereco rucuhecure- ajeri jachu cuhane. ³⁰ Nete, nii jana, oo caje ichate Cana Coaunera. ³¹ Nii jaunte, nii Calileea caje coaunein, Jerosaleeun tiaetiajeein namu corihaniha amuhemuhenaacauru rai ecocohin, cuu araa janohi acaauru aina nerejetelu. Acaaurute, enene itolere sacutaain amuhemuhejueein, nii Jesoso que ereerecure, itolere cachaauru rai.

³²⁻³³ Inara caohachanu quena, inara rai, caa caohati erenaa bihacaanu, coitucuhichene coina. Caa quete, cana inoaesihuru rai aitelu Cana Coaunera, catohanihane coina. Nii jaunte, acaauru inamaconeein niha- cachena jaun, cana rai, cana inoaesihuru rai naitoonjoa nainane coina, catohanein ichae Cana Coaunera. Acate, oo caje Jesoso ichate, rai Quiricha Inoaesi- Salmo- coroatajai cuhane aithane tocohaneein. Raite, 'Iite, canu calaohineein neeicha. Canuna, chacaneein neeunra.' naain laenaeratelu Cana Coaunera, rai Quiricha Inoaesi cuhane. ³⁴ Nitohanihane coinante, nii

ajiniha: ‘Oo caje jene, ichatereeuni, nabana setuha rai jaberecone coataara.’ naain nii ajiniha- rai Quiricha Inoaei cuhane belu- Cana Coaunera. Chaentechu: ‘Satiin Rabiri rai caitoonjoane, ichaa cureunnicha.’ naain belu Cana Coaunera. ³⁵ Nitohanihana jaunte, coaiten leeocho cuhane, ‘Coatia laen, setuha nii ii letoño jaberecone naihatejeriheeinita.’ naain laenaclu Rabiri. ³⁶ Aihana jaun, esinaaente niqúi, Rabiri letoaa Cana Coaunerane rijijieein, nii nihane bana nenacaauru cachaauru coroatajanelu. Nete, nii baiha ohin, rai foerateeurera ainane jana, rai jabereco inae setuelu. ³⁷ Nete, nii Cana Coauneraacha ichatei- Jesoso jabereco laen cuu neein setuenelu. ³⁸⁻³⁹ Aihana jaun, chasocuru, caa inara rai canacaanuhacha beebejei- Jesosohacha corenihate, atiin, osaaocane nihanatiin, rauhijiriin esenetaane, nosa caje nichotenaana nainereein- saain cachaauru, Jorioniheichuru nihanatiin. Aihana jaun, nii nosa coreniha caseteco coaracuruhane rai niha- Moisesaacha benojoinurute, Jesoso coreniha laen nainecurureein nii caseteco caje nichoteeuruhane. Aihana jaun, satiin- nii Jesoso esenetaeraaurute, atiin coreniha- osa caje rocohin- culuhoca cureein Cana Coaunera. ⁴⁰ Caohachaain coaracuche, batohin esenetana jereneeichenete, inara choaae nalureein inoaelu laenaratihalu Cana Coaunerane jaun, laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein:

⁴¹ ‘Aonacuche.

Satiin caohacha ichaonaa- caitoonjoa que jaolequiin nenacaauru cojoaelatooche.

Nitajihate curiquicheein, inae ecu tihane bana.

Nii cojoanonaa banane,

itolere ichaain inara notaaca cureeunnicha.

Chunicoha inara rai, nii que ereein bihane, esenetariheeicheta.’

naain laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein,” naain jetao, nii Antioqui- hau lenaa sinacoca asaae- netaojianacaauru rai ereerejeein jetao beebeje Faboro.

⁴² Inae, nii que irihane nainaan jetaote, nii ita taojiaauruha Joriocurune jaan- sinacoca caje corihaneraauru aina mituha cue Faboro. Nii jana jetaote, jiniichaain cuhin mituha canacaauru- Jorionein nerotonacaauru jetaote:

“Coaiten leeocho- nebetacanaa janonaa bana uhin, coaiten nii que ererejiha uuni, canaacuanu rai,” naain jetao, Faboro cotihacure. ⁴³ Inae sinacoca asaae netaojiaauruhane nainaan jetaote, Faboro aina Berenabeen caaije cuure- arajii Joriocuru aina- Jorionein nerotonacaauru- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, naonjoaihunri. Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Nijiaonriha, inara belaiha nere aina cuaain, inara cotihaca Cana Coaunerane jaan jianequichenera. Nirijieeincha, jianelanaala, nii jelai sacuuchete, inara coroatajanein, inara belaine Cana Coaunerara,” naain jetao, acaauru suujuatein, acaauru ratirihure.

⁴⁴ Nii baiha jetaote, leeocho nebetacanaa janonaa bana coaiten, netaojiaaure- nii nese sacutaain caje uhin- coroatajaje lanaana cachaauru, acaauruhacha beebejei- Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi aonacuruhane caina. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, nitohanein coroatajaje lanaala, turuuruha cachaauru, Faboro aina Berenabeen aonaana jaun, nechú jataaen, acaauru que necoelai caun, nabana esenetaauruhane coataa, “Nechu aansai casaje cachaauru,” naain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. ⁴⁶ Nii jana jetaote, nii que nelararajiaain, chaque casilanaala:

“Inara Jorioneeichene raite niqúi, jaurihaanejeein nere beebejihacaa- nune caina canaacuanu letoaaain ne Cana Coaunera niqúicha. Nete, naitoon- joa batocoichene jaun, rautaaain aohana jerelanaala que jaolecohichera.

Nitohanein, inara rai, ichaonaa sanaacharanejein nenea bihacaanune coinatē niqui, canacaanu letoain ne- Cana Coaunerara. Nena aohanna jereneiechē coarajihacaanune jaun, Jorioniheichuru rene curichaanuhin.

⁴⁷ Nitohanein canacaanu letoainte:

‘Canuna, inara letoareeuni,

satiin- caa chauratane que nenacaauru- Jorioniheichuru rai nihanatiin, amuhemujeein been, canu neein nihanune coitucueratein, acaauru ichoteratein neeichene coinara.’

naain Isaihasi que beratihalune rijijieeinte, ena canacaanu letoae Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara,” naauruha Faboro aina Berenabeen, Jorionocuru raina jaun jetaote, ⁴⁸ coroaacure- nii Jorioniheichuru.

Nitohanein corojeein jetaote, esenetaain, “Caohatoha jataen cana rai, Cana Coauneraacha beratenojoincha,” naain esenetaaure, satiin- nii ichaonaa sanaa charanejein nenea raaureraanu que nenacaauru- Jorioniheichuru. ⁴⁹ Nitohanein jetaote, nii jelai batane sacutaain nenacaauru- jelai cocoaichacuru rai, Cana Curuaanaa- Jesocurisito beebjeeure. ⁵⁰ Nii jaun jetaote, nii rautaaain coaracurenihana jaun, nii caohachaaain suujua coaraain Cana Coaunera bajaaurera- enecuru suujua tacaure- Jorionocuru. Nii cuu nenacaauru- acaauru rai jataen nelatenacaauru cachaauru- suujuaune maajeein tacaure, satiin ita suujua rijitocoriin, acaauru que nejeratein, jelai caje Berenabeen aina curuataain, Faboro sitauruhane coina. ⁵¹ Nitohanein, jelai caje sitanajauruhana jaun jetaote, mituuru neein, nii acaauru safato que nenea- utuune faofaohin, riariaain, ratiriin amuure. Nii jetaote ichacure: “Aihana jaun, inae canacaanu, nii ujuaihoneein nihaacaanu. Coaraain aihane nitajeeuche.” naauruhane coina. Nitohanein rai safato que nenea- utuune faofaohin riariaain ratiriin jetaote, jelai caje amuhin, Iconio cuure Berenabeen aina Faboro. ⁵² Ne jetaote, rachoojena cataaun nedaare, nii Antioquiha nenacaauru Jesocurisito ranojihunru, acaauru suujueniha, niha Cana Coaunera Suujuena jaun.

14

Iconio turuuruha Faboro aina Berenabeenne

¹ Antioquihau neeuuru baiha, jelai caje amuhin jetaote, Iconioo turuure jetao- Faboro aina Berenabeen. Nii Iconioo turuuruhanē jana jetaote, nii cuu nenea ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaojiaaure Jorionocuru. Nii jana jetaote, cuu turuhin, enohin, Jesocurisito beratenojoi beebjeeuruha rauhijiriin, rauhī cuhane cuaaine jaun jetao, esenetaacoaure arajii- Jorionocuru, Jorioniheichuru naonjoainuri netonaine maajeein, esenetaacoaure arajiiin. ² Nii jana, esenetaichuru Jorionocuru jetaote, nii Jorioniheichuru suujuateure jetao, esenetaauruhane coataa, baasoneein Faboro aina Berenabeen que ereein, nechū jataain acaauru cotaiha. ³ Nejetaote, cuu carajaain acaauru aina neeurejetocurelu jetao, nii Jesocurisito letonocuru afosotooru. Nitohanein jetaote, acaauru corootajanerichaaain Cana Curuaanaane coitucuuruhane jaun jetao, cuu neein Cana Curuaanaa ere beebjerejetocurelu jetao, nii afosotooru. Nii jaun jetaote, acaauru corootajaniha- Cana Curuaanaana jaun jetao, jataain cacha belaiha Cana Coaunerane beebjeein jetao, cunaitenacaauru rautaaain cacha notaacure, esenetaauruhane coina, Faboro aina- Berenabeen. ⁴ Ne jetaote, nelerujuacoaure, nii jelai nese cocoaichacuru cachaauru. Tabaauru jetaote, Jorionocuru cocoaeratiha jetao, jelai teein nelerucure nejesihajeein. Nii jana, afosotooru cocoaerateurera netonai jetao, jelai teein nelerucure.

⁵ Nitohanihana jaun jetaote, cocoinanacaainuru aina ita suujuau tacaature jetao Jorioocuru Jorioniheichuru aina, Faboro aina- Berenabeen que nejer-ateen, ajeri que bодоosinajaain sonajauruhanene cоina niqui. ⁶ Nii jana jetaote, nii coitucuriin jetao, Iconio caje, Licaoniha batane cuhin, Listrau, Derebeeu, naajoainurri rohan nenacaauru neseeuuru cuhin jetao sorohin, ⁷ amuemujueein, Jesocurisito beratenojoi- erenaa caohati beebejeeure jetao.

Listrau, Faboro bодоosihuruha ajeri quene

⁸ Nitohaneein, nii Listrau turuuruhanе jana jetaote, ecu ne- leeinjiin bacосaneein nejanohanaа cacha. Nii jetaote, chabana nichaauraaин amuhene, nejanoha caje coaauneein. ⁹ Aca jetaote, Cana Coaunera ere beebejiha Faborone jana, rautatiin, cuu lauhequiiin aonaje. Nii jana, rautaaин coaraa Faborone jana jetaote, esinaae rauhijiiriin, nerautaaene esenetana nainihane coarajiha, suujua cuhanena jaun jetaote, ¹⁰ rai tonijiaain:

“Nimichuhin nichaauraute coaracaara,” naa rai Faborone rijieoritiiin jetaote, chujuleneein, jeluhatiin inae ruharujuae nii cacha. ¹¹ Nii coaraain jetaote, ita rijitiin jachaleneein jetao, nere cuhane cuaaин jetao:

“Chosichurute cacha neein cana rai faaurera,” naaure jetao, Licaoniha ere cuhane cuaaин.

¹² Niritiin jetaote, nii acaauru ichanohineein nenaа, acaauru chosineein acaauruhacha tei Seoso jecha naaure jetao, Berenabeen que. Jana Faboro que jetaote, leecha chosi Eremesi jecha, naaure jetao, аca irihane jaun. ¹³ Nii jana jetaote, turuha uhe jetao, nii nese coenorau nenaа- acaauru chosi Seoso rai Teenforo rai saseredote. Nii saseredote jetaote, Seoso rai, lenone nihane sohin, mocohin tenajaaocane tocohaneein tajiha itolere torocuru, chaen, caohatiin curuteein rucuhenohineein nenaа- enuha juane, naonjoaaин uhaain turuha uhe jetao, que Faboro aina Berenabeen belaaин coroaecuruhane cоina. ¹⁴ Nii jana jetaote, nii coaraain, acaauru chosiniha benajauruhane que, inae nainacorichure jetao, Faboro aina- Berenabeen. Nitohaneein, nainacoriin jetaote, nobiri soaisoaaин jetao, acaauru jana cuhin, acaauru rai nujuaaen soaisoaaин:

¹⁵ “Chanuna nitohanain ichana jeriquiche, inara rijijieein, cacha neein nihacaanu natiin. Nitohaneein neeichene jianequichene coinana turuha uhacaanu, inara rai bihacaanune, nii jiaanein neeichene coinara. Nii jiaaneecuchera. Coatia chaaelai que nelatejeehai niita. Inae nii jiaanein, Cana Coaunera eesine- itolere dede, cana rai chauratane, cucuana, nii cuhane coneracuru, naaonjoaaин coaunera- Cana Coaunera coroaeein, nere tonoraain neeuchera. ¹⁶ Inoaelute niqui, niicha jerei ichaa cachane nihanatiin, inauheneecha coarajerejetelu Cana Coaunerara. ¹⁷ Coatia, chaaelai janonaa bana, caohacha ichaaин nihane jianihei- Cana Coaunerata. Nete, ‘Naaonjoaaine neeunra,’ naain chabana necoharaeratene cacha notajaaincha. Acate, inara corootajane, temulejaain naaonjoaaineeichenera. Inara temule setejiaeraanuque, elo letoaaин naaonjoaera. Setejiaane, caoachaain marohin, caohatiin tihane, jeeojoiriin nihane, raotojoeein quihajeein- aina raotojoeein neeichene jaan- teraneein nenaanera,” ¹⁸ naain acaauru rai beeuruha Faboro aina Berenabeenne sainejeein jetaote, erenaa tonoraе lanaala jetao, acaauru chosi rai ichara tocohaneein jetao, nii irihuru sohin, mocohin, acaauru coroaeein, acaauru belaaин, acaauru ranaa jerecure.

¹⁹ Nii jana jetaote, Antioquiha caje, Iconio caje, naaonjoaaин caje uhin, tajiа turuha uure- Jorioocuru. Nitohaneein, turuhacoaaин jetaote, nii ecu nenacaauru suujua elonaauruhana jaun jetaote, ajeri que Faboro bодоosiin jetao soore. Nitohaneein sohin jetaote, “Inae jecha atinaauruha,” naain

jetao, tararaain amaaïn, nii nese caje, naain jaoha cuure. ²⁰ Nii jana jetaote, sacuhin, curuhacaain netaojiaain coarajeuruha Jesocurisito ranojoihunrunne jana jetao, nimichujuaaite Faboro. Nitohanein nimichuhin jetaote, coaiteen nii neseu cue. Nii cojoanoo jetaote, Berenabeen aina, naain Derebeeu cuure.

²¹ Nii Derebeeu turuhin, cuu raotojoein, Cana Coaunera Ere Caohati beebejeuruhane jaun jetaote, Jesocurisito esenetaeranein nedaaure arajii cachaauru. Nitohanihana jaun jetaote, cuu neure arajii Jesocurisito ranojoinunru. Nii Derebeeu, cacha relaauruhane baiha jetaote, Listrau, Iconioo, Antioquihau, naaonjoaainunri coaiteen cuure. ²² Cuuru turuhin jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru suujuateeu jetao, caohatiin, nirijiein jianelanaala, esenetaain tonoraauruha, caoachaain rauhijiriine caina. Nitohanein jetaote: “Cana Coaunera Cojoanooa que ichaonaa jerichaane, itolere necairichanaa coaraain, necairichanaa abaantaacanete nera,” naain jetao, suujuatenajaunre. ²³ Niritiin, suujuatenajaain jetaote, le laurichuru Jesocurisito ranojoinunru nainetiin, acaauru coaraanuurune que, acaauru bichauhenaauru tihacoaure. Nitohanein, tihacoain jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane caina, suri couu neein cosinacaain, Cana Coaunera bajaain, nii acaauruhacha esenetai- Cana Curuaanaa bijiu tenajaain ratirinajaure.

Siria batane que nena Antioquihau jelaiha cuuruha Faboro aina Berenabeenne

²⁴ Pisidia batane choaee situhin cuhin jetaote, Paanfiliau turuure. ²⁵ Inae Paanfiliau batane turuhin jetaote, nii neseu- Perejeu, Jesocurisito beratenojoi beebejeure, nii cuu nenacaauru rai. Nii baiha jetaote, Ataliau cure jetao, Faboro aina Berenabeen. ²⁶ Caje coaunein jetaote, bote cuhane fauhin cuhin, Antioquihau turuure. Nii neeuruhane jana, acaauru teeuruhalu acaauru leochaauru, Cana Coaunera icharatenojoi ichacuruhane coinana jaun jetao, turuure, inae nii niicha icharatenojoi jitaauruhana jaun. ²⁷ Nitohanein cuhin jetaote, inae Antioquihau turuhin jetao, jitariin cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru taojiaain jetao, acaauru rai, acaauru coroatajaniha Cana Curuaanaa- Cana Coaunerana jaun, Jorioniheichuru netonoai- rai suujua corein, inae esenetaauruhane beebejeure Faboro aina, Berenabeen. ²⁸ Nitohanein jetaote, cuu acaauru aina, carajaain neeurejeteurelu Faboro aina Berenabeen.

15

Netaojiaauruha Jerosaleenne

¹ Nii Antioquihau Jerooruha Faboro aina Berenabeenne bana jetaote, Antioquihau cuure nii Jodea nenacaauru tabaauru. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru relaaure jetao, aitoa Moisesane jaan que. Inoaelu aitoa Moisesane rijitoein:

“Inara jabereco cari jiuunuhin saerateneichene, inara osa caje inara culucuhin, inara ranaa nainerihe Cana Coaunerata,” naaure jetao. ² Nii jaun jetaote, coreniha acaauru aina, ita cotaicha rijitocure jetao Faboro aina Berenabeen. Nii jaun jetaote, inae Faboro aina Berenabeen que tacaajein jetao, acaauru aina, nii cuu nenacaauru tabaauru naaonjoaainunri letoaaure jetao- nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- bichauhenaauru, nii que iriha cuuruha nii Jerosaleen nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoainuri ainane caina.

³ Nitohaneein jetaote, letoanajaauruhane jaun, nii Antioquihau- nese caje, Jerosaleeun cuure- Faboro aina Berenabeen, cuu nenacaauru- tabaauru aina. Nitohaneein cuhin jetaote, Fenisia batane, Samaria batane, naaonjoainuri choaae situuruneein jetao, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojohunru rai beeure:

“Naaajoaainte, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, jauriaa acaauruhacha sacui jianein, nere tonoraauruhane coinara,” naain beeuruhana jaun jetaote, coroaacure jetao- nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, acauru rai nii beeuruhana jaun coitucuhin.

⁴ Inae nii Jerosaleeun turuuruha- Faboro aina Berenabeen jana jetaote, raotojoein acauru raure satiin- nii Jesocurisito ranojoinunru, saain nii acauru bichauhenaauru, saain nii afosotooru, naaonjoaainunru. Nii jana jetaote, satiin itolere ichaain, acauru coroatajaniha Cana Coaunerane beebejeure, acauru rai. ⁵ Nii jaun jetaote, nimichuhin, nichaauraaain jetao:

“Nii Jorioniheichuru Jesocurisito esenetaeraauru raite caohachae aito-coachene, aitovalu Moisesane rijijiein rai jabereco cari saerateeuruhane coinara. Nii choaae tacaainte caohachae, satiin Moisesa aitoonjoalu rijijiein ichaohin, esenetaain tonoraauruha nii Jorioniheichurunera,” naaure, tabaauru fariseocuru- Jesocurisito ranojoinunru.

⁶ Nii niritocuruhana jaun jetaote, satiin netaojiaaure- afosotooru, nii cuu nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri, nii que ita rai ereein, coitucuruha jiniiquine coina. ⁷ Cuu nii que ereerecuruhane jana jetaote, Fedoro netonoai nimichuhin:

“Curisito coreniha- chasocuru, inarate raotojoein, inae carajaa catohanein canu cotijiaain canu raa Cana Coaunerane coitucuhiche, jianacoo nosa caje mitunaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coina, Jorioniheichuru rai nere beebejihanune, esenetana nainecuruhane coinara.

⁸ Leeinjiin- Cana Coauneraachate, satiin- cacha suujua coitucuujuera. Nii Cana Coaunerate, cana que coarateein, Jorioniheichuru rai, rai Suujue tera. Nii jaunte raotojoein acauru raane coitucuhacache, cana rai, rai Suujue tihalune rijijiein, acauru rai netonai, rai Suujue tihane jaunra. ⁹ Coatia nejelauneein, Jorioniheichuru coaraain nihei- Cana Coaunera. Satiin cana coaraane rijijieinte, joaerein cacha coaraain ne Cana Coaunera. Nii jaunte, esenetaauruha acauru netonaine jaun, acauru suujue coulucoe Cana Coaunera, cana rai ichaane rijijiein. Satiinte, itaneein ne cacha. ¹⁰ Aihana jaun, chanute inara raajenihane, Cana Coaunera leratena jerequiche, caa nere esenetaerauru rai caaintai ichaonaa- anajiin tenaa jereinta. Nihei, canacaanu nihanatiin, nitohanai- ichaonaa abaantana nainera lanaalata. Niheichu cana inoaesihuru nihanatiin, nitohanai ichaonaa sacunaa nainesihuruhalune coalanaalata. ¹¹ Nete, rai Calaoihi Jesso coreniha atiin nechu nirijiein core colane, cana suujue ichoterateein, couluoca Cana Coaunerane coitucuhacachera, jerichanejeein acauru suujue couluocane rijijieincha,” naa acauru rai Fedorone jana jetaote, ereeuruhane jianein jetao, ¹² curuatoroaain, satiin- curuaequuin aona-jeure. Nitohanein:

“Naaonjoaainte, canacaanu aina cuaain cojoelanaacojoa ichaain, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, Jorioniheichuru aina nihacaanune janara,” naain acauru rai jetao beebejeure, Faboro aina Berenabeen.

¹³ Inae ereeuruhane nainaauruhane jana jetaote, acauru rerohariha jetao ere Saantiaao:

“Aonacuche satiin Jesocurisito coreniha canejeranein nenacauruna, caa que erete aonaquichera. ¹⁴ ‘Naaonjoaainte, jauriaa Jorioniheichuru raenihane baiha, inae enene janijiin niicha ranojoinunru- Jorioniheichuru

coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonoai nichao que ichaooruha jerihane rijijieeine coinara.’ naainte canacaanu rai be Simoon- Fedoro.

¹⁵ Niritiin inoaelu beein, nere bera inoaesihuru que laenaeratihalu- Cana Coaunerane tocohaneein:

¹⁶ ‘Rabiri inamacooru caje neferatenaaneein nenacaauruna, coroatajaniha cuureeunni.

Leeinjiin canuhacha jerenohicha ichana jerenacaauruna, coroatajaniha cureeunnicha,

¹⁷ itolere chauruatane sacutaain canu ere beebejeeuruhane, cacoitucuhin carohan nichuuntanaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coinara.

¹⁸ Caritiinte,

inoaelu caje coauneein berateein Nere laenaeratelu Cana Coaunera, coitucuhacachene coinara.’

naain Quiricha kuhane laenacuruhalu Cana Coaunera ere bera- *profetacurune* rijijieeinte, nii nainaauruhane coina aihurera.

¹⁹ Aihana jaun, coa Jorioniheichuru rai, caaintati ichaonaa tenaa coacache, inae jauriaa acaauruhacha esenetai janeein, Cana Coaunera ere tonoraauruha natiinta. ²⁰ Raujiaainchate naine, quiricha kuhane laenaain: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein nenea chosi rai niicha teuri lenone quichenera. Jiaonriha, sinijieraaoquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateichenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai tein raelanaala, ene aina ichaohichenera. Jiaorihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraocane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, jelai tein raelanaala quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha raro ruluhin sonojoin lenone quii naaonjoaichenera. Niheichu chaen, ichana niha natiin, jiaonriha quiiichenera. ²¹ Nii coataate neure, inoaelu caje coauneein, ne-seeuru nainetiin, nebetacanaa janonaa bana nainetiin, nii netaojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaojiauuruhane, nii Moisesa aitojoan ereretaain que cana relaeranuurura.’ naain laenaain letoaacachenete caohachare,” naain jetao acaauru rai ereereje Saantiaao.

Jorioniheichuru rai Jerosaleen caje letoanojineein nenea- quiricha

²² Nii jaun jetaote, saain Jesocurisito ranojoinunru, acaauru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoaain jetao Jesocurisito ranojoinunru nejesinanejeein netiin, coacuhin jetao, acaauru tabaauru janiichure, Antioquihau, Faboro, Berenabeen, naaonjoainunru aina, letoanajauruhane coina. Nitohaneein tabaauru janijiin jetaote, Jodasi-Barasabaneein acaauruhacha curuaatei, chaen Silasi, naaonjoainunru letoaaure. Acaauru jetaote, nii Jesocurisito ranojoinunru- cana nejeraauru rai, jataain nelatineein neure. ²³ Nitohaneein letoanajaiin jetaote, acaauru aina quiricha laenaain jetao letoaaure, naain Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru rai, nii Jerosaleen nenacaauru- afosotooru, acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

Nii quiricha- acaauruhacha laenai kuhane jetaote:

“Saainna- afosotonichaanu nena, inara coaucaanura. Saain, Jesocurisito ranojineein nenacaauru- cana nejeraauru bichauhenaauru

ainane, inara coacuhin, caa laenaain letoacaanura. Saain Jesocurisito coreniha- canacaanu nejeraneein, Antioquihau, Siriau, Silisiau naaonjoainun- Jorionelanaala- neniquichene raina, caa laenaain letoacaanu, ²⁴ canacaanu letononelanaala, caa Jerosaleen caje cuhin, inara suujua rarohecaa cuuruha, inara jabereco cari molohiche, aitoa Moisesane rijijieeine que aitiin, leeinjiin chacoitucuhi rijijieein, inara tenaa jerecuruhane coitucuhacaanune jaunra. ²⁵ Nii jaunna, satiin coacuhin, coroatajaain canacaanu caje nenacaauru- cachaauru letoacaanu, jataaen canaacha belaihuri- Jesocurisito coreniha- cana nejeraneein nenacaauru- Faboro, Berenabeen naaonjoainunru aina, canacaanu aina nenacaauru coroatajai cachaauru letoacaanu, inara coaraa uuruhane coinara. ²⁶ Nii Berenabeen aina Faboro ichaote, jataaen lunajeriin ne, Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraain, nere beebejeeuruhane corenihara. ²⁷ Nitohaneeina, nii Jodasi, Silasi naaonjoaain letoacaanu acaauru ainara. Acaaurute, inara rai ereein, jitariin inara rai niriinanai biha cuurureein, nujuaaen cajera. ²⁸⁻²⁹ Cana Coaunera- Suujue- suujuatenojineeinte, canacaanu rai caohachae, inara rai ichaonaa caaintai tenaa nainenihacaanura. Raujiaainchane inara rai aitiin laenacaanu: 'Jiaonriha, cacha ichanohineein nena- chosi rai niicha teeri- lenone quichenera. Jiaonriha, raro ruluhin sonojoin lenone quii chenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateichenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai teein- raelanaala ene aina ichaohichenera. Jiaonrihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraacane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, quicha raelanaala jelai teein aina ichaohanera,' Nihei nenacaain nii baihata. Caa aitocaaanune rijijieein, tonoraain ichaohichenete, caohachaaain ichaain, caohachaaain ichaonaa naineriquicheeincha. Raotojoeein neuchera,"

naain jetaote, nii Antioquihau- acaauruhacha letoaaene- quiricha lae-naaure, letoaauruhane coina.

³⁰ Nitohaneein jetaote, inae nainaauruhane jaun jetao, ita rai necoein, Antioquihau cuure nii Faboro, Berenabeen, Jodasi, Silasi naaonjoainuri. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru jitariin taojiaain jetao, nii acaauru rai- afosotooruhacha letoai- quiricha teeuere jetao, acaauru rai. ³¹ Nii jaun jetaote, joracaain ereretaain coaraain jetao, coroaecure jetao, nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, caohatiin acaauru suujuaatein, acaauru suujua laraarajiaain, ichacuruhana jaun. ³² Nii Jodasi aina Silasi netonai jetaote, Cana Coaunera caje ere-naa raauruhane, cacha rai beebejeraneein neeuere. Nii jaun jetaote, niha acaauru rai rauhina jaun jetao, nii Jesocurisito ranojoinunru rai ereein jetao, acaauru suujua laraarajiaain jetao, acaauru suujua nunaaure, acaauru rai ereein acaauru suujuatein. ³³ Nitohaneein jetaote, cuu carajaa-joaain neeuruhane baiha jetao, inae acaauru rai necoeure nii Antioqui-hau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. "Raotojoeein caunichuchera." naain jetao, acaauru rai necoeure, ³⁴ jelaiha Jerosaleeun cauhaacuruha, nii letoanajaaure rene, Jodasi aina Silasichurune coina. ³⁵ Nii jana, Berenabeen aina Faboro jetaote, cuu nii Antioquihau nedaaure. Nii cuu arajiin nenacaauru aina jiniinquin, cuu jetaote, cojoanonetoejin Cana Curuaanaa ere beebejeein, cachaauru relaaure.

Misionero neein amuhane coroata satiha Faborone

³⁶ Nii baiha carajaaajoaain neein jetaote:

“Coanete, turunichaaca, satiin nii jauriaa Cana Curuaanaa beratenojoi beebjihacaluna jaaunru- neseuru sacutaaincha. Chatohaneeincha neure, nii cuuru nenacaauru- cana nejerauru- Jesocurisito ranojoihunruta,” naa Faboro, Berenabeen raina jaun jetaote niqiu, ³⁷ acauru aina Joaan naain curujai- Maroco amanaa jeriha aina- Berenabeenne jana jetaote, ³⁸ rautaaajoaenihana jaun, jerecojoaene jetao Faboro, jauriaanejeen cuuru bana, Paanfiliau ratirinajaain, cauha cuhalune jaun jetao, acauru jiniichaaain- acauru amihaneeon ichajeen sacuenihalune jaun. ³⁹ Nitohanein jataaen amaane jerelanaala, jataaen coiintih Faborona jaun jetaote, jelai teein jetao, nii Maroco cotijiae jetao Berenabeen, corianeraaunu que. Nitohanein cotijiaain jetaote, aina Chifereu cuure jetao, ucuae cunaa bote cuhane fauhin.

⁴⁰ Nii jana, Faboro jetaote, jelai teein, corianeraaunu que Silasi cotijiae. Nii jana jetaote, acauru corotajaniha Cana Coaunerane caina jetao, acauru rai Cana Coaunera bajaain letoanajaauunre nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. Nitohanein jetaote, jelai caje nerocohin cuure jetao, ⁴¹ Siriaiu, Silisiau naaonjoainun. Cuuru turuuruna jaaun jetaote, nii cuuru nenacaauru- Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinuru rai ereein jetao, acauru suujuateure, caohachaain rauhijiriin, jianelanaala Cana Coaunera ere tonoraain, niicha jerenohicha ichacuruhane caina.

16

Faboro aina Silasi corihaniha cuha Timoteeone

¹ Nitohanein cuhin jetaote, Derebeeu, chaen Listrau, naaonjoaihun, turuha cue Faboro. Nii jana jetaote, cuu leeinjiin cacha- Jesocurisito esenetaera- Timoteeoneein curujai- Jorio bene que nebaain- Curieco que inacanaa ruha cue Faboro. Nii neba jetaote, Jesocurisito esenetaera ne.

² Satiin- Listrau, Iconioo, naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejerauru jetaote, “Aca jete, jataaain, caohacha cachaneein ne,” naaure jetao que, coitucuurerauru. ³ Niritiin, rai beeuruhane jaun jetaote, acauru corihaniha cuha Timoteeone jere Faboro. Nitohanein acauru corihaneraanu que amaauruhane caina jetaote, Timoteeo jabereco cari jihunurrateein, saerate Faboro. Nabana rautaelanaala, que nererojoe- caauruha cuu nenacaauru- Jorioocurune coataa jetaote, nitohanein terate Faboro, inae, satiin cuu nenacaauru- Jorioocuru, Curieconein niha Timoteeo inacane coitucuuruhane jaun. ⁴ Nitohanein, acauru aina Timoteeo amaain cuhin jetaote, situuruna jaun nenacaauru neseuru nainein, Jorioniheichuru- Jesocurisito esenetaerauru rai jetao, aitiin berateeru- ruha afosotooru aina- Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- coaaraaurune rijitjoein beebjeein jetao cujueure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, esenetajein cuujuein nejeeonteejein, sacuure Jesocurisito ranojoihunru.

Leeinjiin Masedonia cocoaicha que, Faboro notaaca Cana Coaunerane

⁶ Asia batane que nenacaauru rene cuhin beebjeeruhane jereniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, rauhijiriin cuure, Forijia batane, Galasia batane, naaonjoaihunri jeloon situhin. ⁷ Nitohanein jetaote, rauhijiriin cuhin, Misia batane- nunuhe que turuha cuure. Jelai caje coaunein jetaote, Bitiniau bataneun que turuha cunaa coaacure niqiu. Ne jetaote, cuuruhane caohate jetao, Jesoso Suujue. ⁸ Nii jaun jetaote, nirijiein, rauhijiriin Misiau turue lanaala, rauhijiriin situhin, Toroasi cofauhanaun, turuure.

⁹ Ecu netiin jetaote, janotiin sinihu coetacai rijitjoeein leeinjiin cacha-Masedonia cocoaicha que notaaca Cana Coaunerane jaun jetao, nii Masedonia cocoaicha aina, itaque tacaa cue Faboro. Que tacaain jetaote, nacatiha nichaauraaain: “Atiin, Masedoniau, turuha uute, cuu canacaanu relaacha,” nae jetao, Faboro sinihu. ¹⁰ Nitohaneein notaaca Cana Coaunerane biha Faborone jaunne, nii rijijieein neruujueein, Masedoniau cuhacaanu. “Jerihane, cuu Jesocurisito que erejeein beebejena cointate, cuu cana cotiharate, Cana Coaunerara,” naaina, cuhacaanu.

Filipoo tururuha Faboro aina Silasine

¹¹ Nitohaneaina, Toroasi cofauhanaun caje, nesaruna- leeinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane cuujueein, rauhijiriin Samotoroasi cobenaun, tacaanacanejeein cuhacaanu. Nii chojanoo cuhine, turuha cuhacaanu Neapolisihu. ¹² Jelai, cajena, atane choaen cuhin, Filipoo turuha cuhacaanu. Nii Filipino te, Masedonia batane que nenea- nese tabaaineein- Romanocuru nejesina que cocoaichaquuin nenaane. Cuuna inata janojoeein, neorihacaanu. ¹³ Nitohaneaina, cuu, nebetacanaa janonaa bana, naain nese edaa cuhacaanu, nucuhe uhaniha cuhin. Cuu niha netaojiaain- Cana Coaunera bajaauruha- Jorioocuruna jaan coitucuhacaanuna jaun. Cuuna turuhin, nelauriaain, cuu netaojianacaauru- enecuru rai, Jesocurisito que ereerejeein beebejihacaanu. ¹⁴ Nii cuu netaojianacaauru jana nenaaleeinjiin- ene curuaate, Lidia ne. Acate Tiatira nese caje unaaneein, cajione caohacha- lanaajihjoaain que- necoretiha nena ne. Nii enete, aihuruha Jorioocurune rijijieein, Cana Coaunera coroaera nihana jaun, corotajane Cana Coaunera, rautaaain, Faborohacha beebejei aonaane cointa. ¹⁵ Nii jaunte, saain loreri asae nenacaauru naraaichuru aina jiniiquiin, baotisanoinjeein neeuruhane baiha:

“Esinaaen rauhijiiiriin Cana Curuaanaa esenetaeraneein nihanune esenetaaichene, caloheri asaae, siniha uuchera,” naain canacaanu chunaa Lidiana jaun, cuu nihacaanulu.

¹⁶ Inae, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan cuhacaanune janate, leeinjiin ranuna- coseenraneein nena aina ita eruhacaanu. Nii ranunate, saruha Moconajaerane que, enaacha, chaaelai nihane, cojoeluhinae. Nitohaneein, enaacha chaaelai nihane, cojoeluhinaane jaunte, que nihane, chaaelai cojoeluhinaerateein, coreniha arajiin coriqui nihane, raerajeure, nii sirichaauru. ¹⁷ Nii ranunate Faboro aina, cuujihacaanune jana, canacaanu caaijie uhin, ehequuin:

“Caa cachaaurute, acailhanejei Cana Coauneraneein nena- aitoonjoa beebejeureranera. Acaaurute, raotojoeein caseteco caje nichoteein jianacoo nena nainiha cachanejaan beureranera,” nae, ehequuin- nii ranuna.

¹⁸ Nii jaun jetaote, cojoanoonetojoeein, niriti nejesina nihane jaun, inauhene aonajenajaaocane baiha, inae tabiicha, coetae Faboro, araa janoihin, niritonajaaocane jaun, coetaain jetaote, nii chaaelai cojoeluhinaa- enaacha- nii ranunane jaan rai:

“Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito coreniha, nii ranuna caje mituhin amuura,” naa Faborone rijijieein jetaote, caje mituhin amue, nii ranuna saruhara.

¹⁹ Nii jaun jetaote, inae neniha saruherane jaun, chaaelai cojoeluhinasinihane coaracuruha nii ranuna sirichaaurune jaun inae coreniha coriqui

erunaa nainecurenihane jaun jetaote, Faboro aina curuataain Silasi mu-
cuure nii ranuna sirichaauru. Nitohanein, mucunajaain jetaote, amana-
jaaunre, cocoinanacaihuri acatiha, naain nese cataaun nena- ita coluru-
jueeuruhana jaun amanajaaunre. ²⁰ Nitohanein, amanajaain turuhana-
jaain jetaote, joesiocuru rai, nechu jataain, acaauru cotaiha nohanein
jetao:

“Caa Jorioocurute, satiin canacaanu nese sacutaain, satiin- cachaauru
rerohecaaurera. ²¹ Chaentechu, cana Romanonihacachene ichao corenaa
jereein, nejelau ichaonaa que ichaohacachene coina, que cana relaaurera.
Aihana jaun nainihei, nii que erein, que cacha relaauruhane jerichaach-
enera. Nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainihacache, cana Romanonih-
cachene jaunta,” naaure jetao.

²² Nii jaun jetaote, satiin acaauru aina obajeein jetao, mucunajaauruhane
jana, acaauru cajione rocoerateein jetao, enuha que bisichatenajaaure
joesiocuru. ²³ Nitohanein, mainajeriin bisichatenajaauruhane baiha je-
taote, caresero cuhane enohanajaaure, caohatiin berainajaan caresero be-
raichane coina, aitiin. ²⁴ Niritiin suujuatein letoaauruha joesiocuru jaun
jetaote, caresero fuuniha, tenajae, sefo que acaauru tijia mucuerateein, nii
caresero beraicha.

²⁵ Nii jana jetaote, cuu dede cataaun, Cana Coaunera bajaebajajeein,
nenatecuruha- Faboro aina Silasine jana jetaote, cuu aonajeeunre, nii cuu
nenacaauru leeochoauru- casetecocuru. ²⁶ Nii jana jetaote, luhecotariin uhe
cana lialiaera, mijjeinetiin. Nii jaun jetaote, mijjeinein nerurujuaa nii
caresero cuhanaine jana jetao, neyoracaacoaa caresero bacuujuaaruna jana,
satiin- nii cuu nenacaauru- casetecocuru caje nerojoirojoiri nii acaauru biji
ichoracuru- *cadenacuru*. ²⁷ Nii jana jetaote, jitoroaa nii caresero beraicha
notane jana, nii caresero coaraane jana, satiin jetao, neyoracaacoae nii
caresero bacuujuaaruru. Nii jaun jetaote, “Inae jecha soroorua, nii casete-
cocuru,” naain jetao, rai esefara rocohite, raajenihane nesohin nijiaohanne
coina. ²⁸ Nii jana jetaote, rai ehequiiin:

“Coaa ichaajenihane, chatoaneein necunaitaara. Satiina cau nihacaa-
nura,” nae jetao, rai Faboro.

²⁹ Nii jaun jetaote, cono bajaain, soroneein cuhin, enohin jetao, Faboro
aina- Silasi acatiha, rijijijianein coasina caaun jetao, acaauru acatiha ne-
seonrae nii caresero beraicha. ³⁰ Nii baiha jetaote, caresero caje mitanajaain
jetao:

“Cachaauru, cha ichareeun, nitajihanune coataa, nichotihanune coinata,”
naain bajaane jana jetaote:

³¹ “Cana Curuaanaa- Jesocurisito esenetaaute, nichoteei, ii sinijiera, ii
calaoichuru, satiin ii loreri asaee nenacaauru, naonjoaihunri ainara,”
naain jetao, tonoraare, Faboro aina Silasi. ³² Niritiin tonoraain jetaote, rai
Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, satiin- nii loreri asaee
nenacaauru raine maajeein. ³³ Nitohanein, dede catairijihu nihanatiin
jetaote, temuha acaauru que- acaauru bisihuruhane jaaunne jaun jetao,
acaauru rai culeje nii caresero beraicha. Nii baiha jetaote, inae rai sinijiera
aina, saain rai loreri asaee nenacaauru aina jiniiquiin, baotisanajoinein
neure. ³⁴ Nitohanein jetaote, rai loreri asaee jetao, Faboro aina curuataain
Silasi amaain jetao, coroaatenajae nii caresero beraicha. Nitoaneein jetaote,
rai loreri asaee nenacaauru aina jiniiquiin satiin- sinijiera aina jetao
corojeein, raotjoein neure, inae Cana Coaunera esenetaauruhane jaun.

³⁵ Inae jano jana jetaote, folisihacuru letoaaure jetao, joesiocuru, Faboro aina Silasi joracaeratiha cuuruha, caresero beraicha quene coina. ³⁶ Nii jaun jetao te:

“Caraita, nere letoaaure joesiocuru, inara joracaain, inara jianichaaune coinara. Aihana jaun, inae nainiquiche, raotojoein mituhin, amuhichen- era,” naa nii caresero beraicha, Faboro raina jaun jetaote, ³⁷ nii folisihacuru rai jetao:

“Canacaanu Romanonihacaanu natiinte, caohachaaain rautaaain, canacaanu rai bajaorihei amunein, satiin coarajiha cachane notaracae canacaanu bisiin, canacaanu enoaerateeure caresero cuhanera. Nii natiinte, nechuhataen asinojonein, inae canacaanu mitaeratenaa jerecunera. Aihana jaun coatia miturihaacaanuhi, raajenihane uhin, canacaanu mitaa uuruhinera,” nae jetao, Faboro, nii folisihacuru rai.

³⁸ Nii jaun jetaote, turuhin beuruha nii folisihacuru, joesiocuru raine jaun jetao, nesooneetooore jetao, Romano neuruhane beuruha acauru raine beuruha, nii acauru letonocuru- folisihacuruna jaun. ³⁹ Nii jaun jetaote, raaje cuhin jetao, turuhin, Faboro aina Silasi joracaeratein jetao:

“Atiin, inara rai, baasonein ichacaanunegue, canacaanu que inara suujua acatein, atiin, caaelai caje amuchera,” naaure jetao, nii joesiocuru, acauru mitaaain. ⁴⁰ Nitohanein, caresero caje inae mitanajaauruhane jaun jetaote, mituhin jetao, Lidia rene, turuha cuure jetao, Faboro aina Silasi, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru coaraain, acauru suujuatein, acauru suujua lararajaauruhane baiha jetaote, jelai caje amuure.

17

Tesalonecau tururuha Faboro aina Silasine jana, acauru que nererojoe- caain, acauru aina baacuruhane

¹ Tesalonecau tururuhanane coina jetaote, Anfipolisi, chaen Apolonia, naonjoaain neseuru choae situhin, cuhin jetao, turuha cuure Tesalonecau Faboro aina Silasi. Cuu jetaote, ita taojiaauruhana jaan coloheri- sinacoca sirichure cuu nenacaauru Jorioocuru. ² Nii asaee jetaote, turuha cue Faboro, nitohaniha rai nichaona jaun. Nitohanein jetaote, nebetacanaa janonaa bana nainein jetao, nii sinacoca asaee cunajaque Faboro. Cuu jetaote, Jorioocuru aina nihane, ita cotaicha rijitonajaaocure jetao, cuu acauru rai, Cana Coanera Quiricha Inoaesi ereretaain, nichata semanaai reentiaain.

³ Cuu nihane jetaote:

“Inae nitohanihane coina, letononeei nihana jaunte, ohin caje ichanaelu Mesihasi, Cana Coanera Quiricha cuhane aitothane nainaane coinara,” naain jetao, rauhijiriin beebeje Faboro. Niritiin beein jetaote: “Caa inara rai- quicha beebejeite, jeelai Jesusonein, canaacha cohajei- Mesihasine,” naain jetao, beebeje Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote, tabaauru Jorioocuru, arajii Curiecocuru- Jorioocuru aina ita taojiaain- Cana Coanera bajaaurera naonjoainuri jetaote, esenetaacoaaure, arajii enecuru- caohachanejein nenacaaurune maajein jetao, esenetaain jetao, Faboro, Silasi, naonjoainuri aina neeure. ⁵ Nii jaun jetaote, acauru que necoelai caun jetao, acauru aina obajeein, chachaelanaala, nelanaae caun bero cuhane amuhemuhenaacauru- neechu aansanein ichaonacaauru ariin jetao taojiaaure, nii esenetaichuru Jorioocuru nii nese sacutaain acauru aina cachaauru rohecaain, cachaauru suujua auhacaeraanu que. Nitohanein jetaote, arajiin cacha taojiaain jetao, Jaso- onloreri asaee jetao, codoonetoha cuure jetao, Faboro, Silasi, naonjoaain ariha, runajaauruhane, acauru mucuhin, tararanajaain, cachaauru rai

tenajauruhane coina jetao, niq̄i. ⁶ Ne jetaote, cuu Faboro aina Silasi ruurenihana jaun jetao, Jasoncha aina curuataain- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraacuru- tabaauru amaure, tararanajaain, cocoinanacaihuru rene. Nitohanein, amanajaain jetaote, cocoinanacaihuru acatiha turuanajaain jetao, ehehequiin:

“Satiin cana rai chauratane sacutaain, cachaauru rohecaain, cachaauru suujua auhacaaurerate, inae cau netonai turuurera. ⁷ Nii inatiinte, tururuhane jana raotojoein ranajae, caa Jasonra. Acaaurute, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa eenferadoro- aitoonjoa ichoae iniin: ‘Nihaje leeocho curuaanaacuru- curuaanaa- Jesosoneein curujajaicha.’ naaure,” naain jetao, coulurujenajaure Jorioocuru letonocuru- nechu aansainein ichaonacaauru.

⁸ Nii jaun jetaote, niritocuruhane jaun jetao, aonacuruhane que nerero-joecaure saain- nii cuu nenacaauru cachaauru, nii cocoinanacaihuru, naaonjoaihunri. ⁹ Nejetaote, nii cocoinanacaihuru rai coriqui tee jetao, Jason, nii aina nenacaauru aina, inae nii nese caje mituhin amuuruha Faboroorune jana, acaauru rai cainacuruhane coina. Nii aina jetaote, jianenaacure.

Bereau turuuruha Faboro aina Silasine

¹⁰ Inae nocohecane jana jetaote, luhecotariin, naain Berea nichae, Faboro aina Silasi letoaure jetao, Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru, ucuaae cuuruha soronacanejeine coina. Cuu turuhin jetaote, cuu nena- sinacoca asaae turuha cue jetao, Faboro aina Silasi. ¹¹ Nii cuu nenacaauru- Jorioocuru jetaote, naain Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru amuritoheriin jetao, caohachaaain suujua coaraain neure. Nii jaun jetaote, nii Faborohacha beebejei- Jesocurisito beratenojoi aonajeure, corojeein. Nii jaun jetaote, cojoanonetojoein, Cana Coanera Quiricha Inoaesi eretaaure jetao, jiniiquiin, esinaae rauhijiriin aitocuruha Faboro aina Silasine rijijichane coaracuruhane coina. ¹² Nii jaun jetaote, esenetaaure arajiiin cachaauru- Jorioocuru, arajiiin Curiecocuru aina acaauru benecuru-caohacha nejeein nenacaauru, naaonjoainuri. ¹³ Nejetaote, nitohanein, Berea neein, Cana Coanera aitoonjoa beebejiha Faboroone coitucuriin jetao cuuhin, cachaauru suujua rohecaa cuure jetao coaiten, nii Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru, acaauru que nejerateeuruha nii Bereau nenacaaurune coina. ¹⁴ Nii jaun jetaote, chajaain caeneenejelanaala, nii Bereau, Timoteeo aina Silasi, naaonjoaain ratiriin, luhecotariin jelai caje mituhane coina jetao, Faboro letoaure jetao, cana temura nichae- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁵ Nii jaun jetaote, Faboro corianiha cuure jetao, nii aina amuhemuhenacaauru, Atena neseeu tiaain. Nii baiha jetaote, cuu Faboro ratiriin cauha cuure, chajaajoaain coaraa cuuruha Silasi aina- Timoteeocurune coina aitiin, acaauru letoaa Faborona jaun.

Atenau niha Faborone

¹⁶ Nii Atenau neseeu neein, Silasi, Timoteeo, naaonjoaain cohaca nihana jaun jetaote, cuu itolere- araai laurii- cuu nenacaauru ichanohi- ecaanto coaraain jetao, jataain nererojoeae jetao, Faboro. ¹⁷ Nii jana jetaote, sinacoca asaae, Jorioocuru aina ita cotaicha rijite jetao, leeochoaauru- ita taojiaain- Cana Coanera coroaeraauru ainane maajeein. Nitohanein jetaote, cojoanonetojoein jerichanetojoein, jeelai que aitiin, ita cotaicha rijitonajaque, nese cataaun netaojianacaauru aina. ¹⁸ Chaen, cuu coroata lauriin nenacaauru- itolere coitucueracuru *filosofooru*, le laurii

“epicoreeocuru,” le laurii “estooicocuru,” naonjoaihunri aina jetaote, Faboro aina, ita cotaain jetao:

“Cha quena ereereje caa nereretanaa inatoroa,” naauruha tabaaurune jana jetao:

“Nejelau ataneu nenacaauru rai chosichuru- bera necaihara,” naaure jetao leeochoaauru, raotojoein, oo caje ichanaa Jesusone beebejiha Faborona jaun. ¹⁹ Nitohanein jetaote, niha jataain chatohanein, mijieinein rucuheneacaine, ita taojiaain rucuhecuruhana jaun jetao, ichtatane ucuuno-ajerineeojoaain- Areopago neein, acaauruhacha curuaateihu jetao, Faboro cotijiaain amaain, cuu turuaain jetao:

“Nii canacaanu rai- iicha beebejei- ena ecoona- erena bena naineina, canacaanu rai, ²⁰ Jataain canacaanuhacha coitucuhi que ereena jaunna, ‘Naaonjoaain quene aitoonan.’ naain, canacaanu rai beene jerichaanu, jataain coitucunaa jerichaanune jaunra,” naaure jetao, ²¹ satii Atena cocoaichaneeruhane, chaen nejelau atane caje uhin- cuu nenacaauru naonjoaihunri, niha chatohanaine, aonaain, que ita rai ereereena rautatoruhana jaun.

²² Niritiin Faboro caje bajaauruha, nii niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan- ichtatane ucuuno- Areopago netiine jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraaain jetao:

“Satii inara Atena cocoaichaneeeichenete, esinaae rauhijiriin, inara chosichuru corojeein ichaohin neeiche. ²³ Nii jaunte, ita taojiaaichene jaancuru nainein, coaracaauune jana, cuuru ne- inara chosichuru rai lenone mocohichene jaancuru rorihuru. Nii rorihuru nainein coaracaauune janate, ‘Chabana coitucueraai Cana Chosi rai’ naain laenanohine- nii leeinjiin rori. Nii coitucuelanaala, inaraacha corojete, Acaihaneji Nena- Cana Coaunera. Quena, caa inara rai ereere jeein beebejein.

²⁴ Acate, Cana Coauneraanein, itolere, cana rai chaauruatane Coauneraanein, itolere, que nenacaauru Curuaanaanein, itolere, satii cana janonaa sirichanein ne. Coatia, raajenihane- cacha ichanohinein nena loreri-Teenforo asaaecha ichaohi. ²⁵ Nieichu chaen, rai chaaelai icharaaunu latihei. Acate, itolere cana rai ichaonaa tein, neraain ichaonaana jaanu tein, itolere maajeein coaunaelu cana rai.

²⁶ Chaen jetaotechu, jauriaanejeein leeinjiin cacha coaunaelu, caje arajiiin nefoeratein, laurilauri catohanein- cana rai chauratane sacutaain- neenu que. Nitohanein, cacha coaunaain jetaote, nenajaauru nenajaauru neeuruha le laurichurune caina, acaauru ichaona jaannu jelai beein jetao, cuu ichaauruhane jinatelu Cana Coaunera. ²⁷ Chaen, esenetaain coitucunaa nainihane, coitucuha cachane cointate, nitohanein ichaelu Cana Coaunera. Coatia niqui, cana caje corihae nihei Cana Coaunera. ²⁸ Cana Coaunera corenihate, ichaohin, nerurujuaain, naonjoaain ichaohacache. Inara araichuru tabaauru- raotojoein erena que ereereena inaaureraauru jetaote: ‘Cana Coaunera cajete, nefoeratenaanein nihacache,’ naain ereeretocure. ²⁹ Nitohanein, Cana Coaunera caje, nefoeratenaanein nihacachena jaun, nainihei nejelauneein, cana suujua cuuain, ‘Aiha coata, ajeri, naonjoaain caje- cacha ichanohinein nena- chosichuru- ecaantoorune tocohaniha jecha, Cana Coaunera,’ naain cana suujua cuuain nihacachene. ³⁰ Inoaelu jetaote laaen, coitucurenihaluna jaun, niicha rautaa ichaa cachane jana, inauheneeicha coarajerejetelu jetao, Cana Coaunera. Jana, enenet laaen, inae jinatihana jaan que tihana jaun, coitucuhin nere tonoraa, itolere sacutaain cachane cointa berate. ³¹ Nitohanein beratihana jaunte, inae Cojoanona- que banihatein- niicha rucujuei que tihane bana, caa chaauruatane que, satii- neinichaachene coareein Cana Coaunera,

esinaae rauhijiriin rai cachaneein neein- caohachaaain suujua coaraauru coitucuha- nii leeinjiin cacha janijiin niicha ranojoi aina cuaaine coina. Niite ratojoein coitucuhacache, aca rai, nii ichaeraanu que, oo caje ichateein nihalune jaun,” nae jetao Faboro.

³² Niritiin, oo caje ichanarichaaain cachane biha Faborone jaun jetaote, oo baiha ichanaain nena nainiha cachane esenetaaurenihana jaun jetao, batocure tabaauru. Jana leeochoaauru jetaote:

“Leeocha banana, ii ere aoharihacaanuhincha,” naaure jetao Faboro rai. ³³ Niritocuruha raine jaun jetaote, cuu ratirinajaain amuhe jetao, jelai caje Faboro. ³⁴ Nii jana, tabaauru jetaote, esenetaauruhana jaun, caaijie cuure. Nii jana jetaote, cuu acaauru aina cue leeinjiin cacha- Dionisio. Nii jetaote, nii ita taojiaauruna jaan- Areopago- netaojianacaauru bichauheneenein, niha chatohanaine rucuheneein nenaane. Chaen leeinjiin ene- Damarisinein curuajai, chaen leeochoaauru naonjoainuri jetao, Faboro caaijie cuure.

18

Coriintoo turuha Faborone

¹ Nii baiha jetaote, nii Atena caje amuhin, Coriintoo cue- Faboro. ² Cuu jetaote, Poonto batane caje unaa- leeinjiin Jorio- Aquila neein curuajai aina, ita ruure. Aca jetaote, rai comasai- Firisila aina, enanejeein Italia caje turuhin neeure Coriintoo. Nii bana, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- eenferadoro neein nena- Culaodio, nii Roma caje, satiin mituu- ruha Jorioocurune coina, mijieinetiin aithane jaun jetao, jelai caje mituure. Nii jana jetaote, acaauru rene turuha cue jetao, Faboro. ³ Jerichanejeein, acaauru rijijeein, jacari caje lohanarinu que, acaauru ichanaa que amihaniha acaentonaina jaun- coaranaaca cue Faboro, cuu acaauru aina neein, jiniiquiin acaauru aina amihanihane coina. ⁴ Cuu jetaote, nebetacanaa cojoanona bana nanein, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae turuha cuhin nejesina ne Faboro. Cuu Jesocurisito beratenojoi beebjeein, Jorioocuru relaain, Jorioniheichurune maajeein relaane, esenetana naneecuruhane coina.

⁵ Inae Masedonia batane caje, rene turuuruha Silasi aina Timoteeocurune jana jetaote, jacari caje lohanarinu namihaneoo jianein, Cana Curuaanaacha beratenojoi benaacha que ne Faboro, rauhijiriin, aitha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene rijitojoein: “Jesosote esinaae rauhijiriin canaacha cohajei Mesihasi ne,” naain coitucuruha Jorioocurune coina.

⁶ Ne jetaote, rautaaurenihana jaun, aina obajeein cotaain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. Nii jaun jetaote, rautaaurenihana Jorioocuruna jaun, jelai caje mituhane, cojounacanuu que jetao, cuu cajione romaromaain jetao,

“Inaraacha jerei ineinte, caseteconein nitajeriquicheeincha. Inae canu enene caje counein, cha ujuaihoneein nihaaunra. Inarate, nii ujuaihoneein neeiche. Inae aihane amuhanu. Ena caje couneine Jorioniheichuru rene aihane cureunnicha,” nae jetao Faboro, Jorioocuru rai.

⁷ Nitohanein, nii ita taojiaauruhana jaan sinacoca caje mituhin jetaote, rohan nena- leeiin cacha- Tisio Josto loreri asae turuha cue Faboro. Nii cacha jetao, Jorionihei. Ne jetaote, esiaaen rauhijiriin laaen Cana Coaunera ere esenetaain corajeein, tonoraera ne. ⁸ Nitohanein jetaote, sinacoca curuaanaa- Curisifo, saain rai bereecuru, rai comasai, saain rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquin, Cana Curuaanaa ere esenetaaure. Nitohanein jetaote, arajii- Coriintoo cocoaichanecuruhane jetao, beebjeiha Faborone aonaain esenetaauruhana jaun, baotisanajoinein neeure.

⁹ Le janotiin cuhane jetaote, coetacai rijitjoein jetao, Faboro siniha cue Cana Curuaanaa. Sinihu, rai ecocohin jetaote: “Coaa canu ere beebejeeine jianihara. Jiaohine casiin jianeenera. ¹⁰ Canuna, ii aina nareeunicha. Nerihaain, caohachanajeein chatohanein cheterata, cau, caa nese que neuruha arajiin canu cachaaurune jaunne ichei aitoonra,” nae jetao, Cana Curuaanaa, Faboro sinihu. ¹¹ Nii jaun jetaote, coroata jaanacai cataaun tiaain jetao, nii Coriintoo neein, jelai cocoaichacuru rai, Cana Coaunera ere beebeje jetao Faboro.

¹² Ne jetaote, Acaiha batane coberenadoro neein niha Calioonne jana jetao, Faboro aina nejeratein jetao, ita taojiaaure Jorioocuru. Nitohanein, ita taojiaain jetaote, Faboro mucuhin amaaure, ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae. ¹³ Nitohanein, mucuhin amaain, coberenadoro acatiha turuaain jetaote:

“Caa cachate, cachaauru suujua tacaain, nejelauneei Cana Coaunera corojeein tonoraauruha cachaaurune jereein ne, cana rai cocoaeraa nitohanai ichaonaane saijieein, rautanaa cojoaelanaalara,” naauruhane jana, ¹⁴ cuu irihane coina, aonajiha Faborone jana jetaote, cuu Jorioocuru co-taicha rijitiin jetao:

“Jataain baaso ichaain, sonajaain jaohin, naonjoaain que inara ere nihane jana nihanena, nainereun canu rohecaachene latelanaala, jeriquichene rijijieein, inara- Jorionequichene aonacaun tonajelanaalanaera. ¹⁵ Nena, inara aohana naineneun, joareein, nitohaniha inara ichaona jaun aitiin, inara raajenihane inaraacha coacui que aitocohichene jaunra. Inara nii rucuhecuhe. Coatia canu, nii que enonaa nainihaaun, nitohanai rucuherranu que nenihanune jaun,” naain jetao, ¹⁶ nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* caje, nii Jorioocuru sitae, coberenadoro Calioon.

¹⁷ Nii jaun jetaote, sinacoca curuaanaa- Sosenesi mucuhin jetao, faohacure, nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* acatiha teein. Ne jetaote: “Coaraain nainauruinaera,” naain jetao cuu coarajenajae coberenadoro- Calioon.

Antioquihau cauhin, jelai caje nacoauneein misioneroneein cuhane nichata satiha Faborone

¹⁸ Araai janohin, Coriintoo nihane baiha jetaote, Jesocurisito coreniha-cana nejeraauru rai necoeure jetao, Aquila- chaen rai sinijiera Firisila, naonjoaain aina jiniiquuin- Faboro, Siria bataneu cuuruhane coina. Nitohanein cuhin jetaote, cucuana cuhane cuujueein, Sencurea turuhin jetao, caje amuhane coina bote cuhane fau rai, rai couturi loroaecaain joerate jetao Faboro, Cana Coaunera rai naitoonjoanlu nainane cojunacanein. ¹⁹ Nitohanein cuhin, inae Efesoo turuhin jetaote, cuu Aquila ratiri, rai sinijiera Firisila aina. Nitohanein cuu ratiriinajaain jetaote, naain nena sinacoca asae turuha cue jetao- Faboro. Cuu turuhin jetaote, enohin cuu nenacaauru- ita taojiaeraauru- Jorioocuru rai ereerejeein jetao, relanajae Faboro. ²⁰ Nii jaun jetaote, cuu carajaain acaauru aina nihane coina, Faboro chunaure. Ne jetaote, ainaa jerelanaala, acaauru rai:

²¹ “Jeriha, Cana Coaunera nena, caa baiha inara rene turuha ureeunicha,” naain jetao necoe acaauru rai Faboro.

Nitohanein, necoein jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin, Efeso caje amuhe Faboro. ²² Nitohanein amuhin jetaote, Sesareea turuhin, jelai caje coauneein, atane choae cuhin, Jerosaleeun turuha cue Faboro, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoinunru coaraane coina. Nii baiha jetaote, caje Antioquihau cue jetao- Faboro. ²³ Nii baiha carajajoaain neein

jetaote, coaiten amuhemuhena nunuheteen, itolere Galasia batane, Firijia batane, naaonjoainuri sacutaain amuhemujeein, Jesocurisito esenetaeraauru suujuateen, acaauru suujua lararajiae jetao Faboro.

Efeso Jesocurisito que ereerejiha Aforone

²⁴ Nii jana jetaote, amuhemuheca Faborone naniha, Efeso turuhe jetao, leinjiin cacha- Alejaandiria cocoaicha- Aforoneein curuajai. Nii jetaote, caohatiin Cana Coaunera Quiricha Inoaesi coitucuhin, raotojoein ereerejeein, cacha relanaa coitucue jetao. ²⁵ Aca jetaote, esinae rauhijiriin, Cana Curuaanaa aitoonjoa coitucuhin, esenetaain, tonoraain nenaane. Nii jaun jetaote, raotojoein ereerejeein corojeein, rauhi cuhane cuaain, Jesoso aitoonjoa beebejeein, que cacha relae. Ne jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunera coitucuhelanaala, acaihanejeein Cana Coaunera ere tonoraera neein niha cachane coujounacanu que, cacha baotisa Joaan neeicha coitucuujiha natiin jetao, nitohaneen cacha relae jetao, Aforo. ²⁶ Nitohaneen jetaote, chaque tonaje lanaala, ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae cacha relae, satiin aonajera urichoo. Nii jana cuu neein aonajiha Aquila, rai sinijiera Firisila ainane jaun jetao, cotijiaain bujuaihu amaain jetao, rauhijiriin jeriha Cana Coaunera riji- jeein jetao, beure Aforo rai, jelai amuritoheriin coitucuhane coina. ²⁷ Nii baiha jetaote, Acaiha batane cunaa jeriha- Aforone jaun jetao, quiricha lae- naain, aina letoaure, nii Acaiha nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru rai, caohachaain belain raauruhane coina. Inae Acaiha turuhin jetaote, Cana Coauneraacha belainojineen- Jesocurisito- esenetaeraauru corojata- jane jetao, jataain Aforo. ²⁸ Nitohaneen jetaote, rauhi coaraain, rauhi cuhane cuaain, Jorioocuru rai ere, satiin aonajera urichoo. Nitohaneen, acaauru rai ereerejeein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretae jetao, Cana Coaunera jerenohineen, letononeen Mesihasi niha Jesoso ne que, aitoha Cana Coaunera beein. Nii jaun jetaote, chunijiu cuaain tonaain Aforo batiin tonaain erena nainecurene jetao, Jorioocuru, acaauru que coarateen aitohana jaun.

19

Efeso turuha Faborone

¹ Coriintoo niha Aforone nainiha jetaote, Efeso cue Faboro. Efeso turuhane coina jetaote, ichtane tabai ucuuno que iniin, ichtane tabai choae situhin, turuha cue jetao, Efeso Faboro. Cuu jetaote, le laurijieein Jesocurisito esenteraauru aina ita eruure jetao. ² Nitohaneen, runajain jetaote, acaauru rai:

“Tana, Jesocurisito esenetaichene nunuheteichene bana, inae Cana Coaunera Suujue raain neicheluneta,” naain acaauru caje bajaa Faborone jana jetaote:

“Aihahacaanuta. Coatia chaabana niritiin, esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunera coitucuhaacaanuta,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

³ “Chatohanai quetejian, baotisanojineen neeicheta,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Cacha baotisaain coujunacatihalu Joanne rijiijeeinchate, canacaanu coujunacateen neeurelura,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

⁴ “Aiha chuhisicha. Nii Joante chuisi rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeraauru coujunacaatelu baotisaain. Chaentechu nii caaijie turuheneri- Jesoso esenetaauruha saain cachaurune coina beebejelu,” naain beebe- jiha acaauru rai Faborone jaun jetaote, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito

coreniha, inae baotisaain cojounacatenohineein neeure. ⁶ Chaen, acaauru choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaa Faborone jana jetaote, acaauru choae fauha uha Cana Coaunera Suujuena jaun, itolere nejelau ere que ereein, aitoroatiha Cana Coaunerane beebejeure. Nitohaneein jetaote, rai nere cuhanene maajein Cana Coaunera beratenojoi ita rai beebejeeure. ⁷ Itolereneein jetaote, lechoonca coroatajaaure, nii cachaauru- Cana Coaunera Suujue raeracuru.

⁸ Nichata ateein, cuu neein jetaote, netoajiaauruha- Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asaae cuhin, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro, chaque casilanaala. Cuu jetaote, “Naaajoarichaain nii Cana Coaunera Cojoanonaa- Ena Turunaa,” naain beebeje, esenetaauruha cachaaaurune caina. ⁹ Ne jetaote, tabaauru, nechujataain, cotaiha esenetana jerecurenihana jaun, esenetana jerelanaala jetao, satii aonajeerera urichoo baasoneha, nii Ena Turunaa Ichaonaa que ereeuruhane jaun jetao, cuu ratirinajaain, cachaauru relaa- leeinjiin catcha- Tiranoneein curuajaine jaan- coloheri asaae, nii Jesocurisito esenetaeraauru- jitariin amaaain jetao, nelonae Faboro. Cuu jetaote, cojoanoonetojoein, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, cuu coroata jaanacaain, catcha relaanee jaun jetao, Asia batane sacutaain nenacaauru, Jorioocuru, Jorioniheichurune majeeinchuru, Cana Curuaanaa aitojoan beebejiha Faborona jaun, aonacure.

¹¹ Nitohanihana jaun jetaote, Faboro aina cuuain jetao, itolere cojoaelanaacojoi ichaain jetao, cachaauru notajae- Cana Coaunera.

¹² Nitohaneein coroatajaniha Cana Coaunerana jaun jetaote, Faboro que, cajione turuaain, amaaain jetao, cunaitenacaauru dadaauruhane jetao, nerautaaure- itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuhichuru ichanaaneinchuru- cunaitenacaauru caje jetaote, nii coitucuhichuru sitae.

¹³ Nii jana jetaote, neeurelu- benaneneein nenacaauru- Jorioocuru- amuhemujeein- moconajaera ichanaanein cunaitenacaauru rautaananiha nenacaauru. Niichuru jetaote, “Jesoso coreniha mituuche,” naain, nii suujua cuhane moconajaera letono sirichaauru caje sitaauruhane caina jetao, coacuhin, ichaa Faborone rijijieein jetao, nii moconajaera ichanohineein coitucuhuhi que, cojoeonacaauru rai jetao: “Faborohacha beebejei- Jesoso coreniha, nii catcha caje mituhin amuura,” naaure jetao.

¹⁴ Leeinjiin Jorio- Esesebanein curuajai calaohichuru- caaunsinein nenacaauru jetaote, nitohanecure. Nii Esesebate, saseredotecuru curuaanaanein ne. ¹⁵ Ne jetaote, coitucuhichuru sitanaa jerecuruha, que cojoeonaa cajene jana jetao:

“Canuna, Jesoso coitucuhin, Faborone maajein coitucunra. Jana laaen, inara coitucuhaaun. Cha nequiche chaainti inarata,” ¹⁶ naa nii catcha sujueniha netiin- nii coitucuhuhine rijieoritiin jetaote, acaauru choae tacaatiin jetao, sonajae jetao, acaauru amuritiin nunujuetohana jaun jetao, banejelanaala jataain cunaitanajaain, jitariin acaauru cajionene majeein, caohachanainejeein, soaisoiriin sonajae jetao, nii coitucuhuhi que- cojoeona catcha. Nii jaun jetaote, machorojoa machorojoaain jetao, nii neerunajaa loreri caje jetao, soroore. ¹⁷ Nii nitohanihana jaun jetaote, satii- nii Efesoo nenacaauru Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoaihunri- satii, nii coitucuhin casihure. Nii jaun jetaote, itolereneein, Cana Coaunera Calaoihi niha Cana Curuaanaa- Jesocurisitone coitucure jetao, beebejeeruhane jaun.

¹⁸ Nitohaneein jetaote, arajiin cachaauru nii coaraain esenetaeraauru, satii, aonajeeruha cachaaaurune jana jetao, jauriaa jaiti coitucuelanaala

itolere baaso- acaauruhacha ichai beeure jetao, jitariin caohachanainejeein. ¹⁹ Chaen, arajiin benanecuru jetaote, nii nerelaauruhana jaan- acaauru quiricha jitariin uhaain jetao, satiin coarajeeurera notaracae teein, jitariin mocoore. Nii acaauruhacha mocoli- acaauru quiricha core rocooruhane jana jetaote, saouquichoonca oaraacani, acaauru coriquineein jataain coretineein jetao mitue rai core. ²⁰ Nii jaun jetaote, itolere sacutaain, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain jetao neeure cachaauru. Nii jaun jetaote, esinaae rauhijiriin nelateein- itolere ichaa- Cana Coaunerane coaracuuruhane jaun jetao, leeochoaauru cachaauru netonoai esenetaaure.

²¹ Nii nitohanihane baiha jetaote, coaiten Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri, cunaa jere jetao, Faboro, nii caje cuaain, Jerosaleeun cuhin, caje coauneein Romau cunaa jerihane jaun. ²² Nitohaneein coacuhin jetaote, ichoaichania coroatajai- coroatajaneraaauru- Timoteeo, Erasto, naaonjoaihunri letoae jetao, Masedoniau, Faboro, turuha curichaaine beeuruha-ichoaichaniha, amaaine coina. Nitohaneein, ichoaichania letoanajain jetaote, nii Asia batane que nedae jetao, Faboro.

Faboro aina, rai corihacuru que nejerateein, ita rohecaauruha Efesoo nenacaaurune

²³ Nii bana jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru jetao, ita que nejerateein, ita rohecaaaure nejesinajeein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que, acaauru relaauruhane jana, esenetaauruhane coreniha. ²⁴ Leeinjiiin cacha- Demetirioneein curuajai- coata que amihanenaa jetaote, nii leratera ne. Nii Demetirio jetaote, itolere ecaantoneenanain ichae jetao, coata caje, nii acaauru chosineein- acaauruhacha tei- eneneein nena- Aretemiasa rai Teenforo cojounaca sirijiaoaain. Nii que coretiin que cachaauru rai necoreteein jetaote, nii aina amihanenacaauru coretenajaque jetao, jataain coretiin. ²⁵ Nii Demetirio jetaote, jitariin coroatajaneraaauru cotijiae jetao, leeochoa cachaauru- acaauru rijijieein- jelai- ecaanto icharaneein- amihanenacaauru cotijiaain jetao, acaauru rai jetao:

“Niha naaonjoaain- raotojoein amihaneein- raotojoein ichaohacachenajaan- cana amihaneeo core aasaerane jaunna, inara cotijiaaun, nii que erenaa coinara,” nae jetao, nii coata caje- ecaanto ichaera- Demetirio. ²⁶ Niritiin jetaote: “Inara netonaite, raotojoein coitucuhin, inara uricho que, nii aonaain neeichera. Nii Faboro naain acaauruhacha curuaatei cachate, cajianeein amuhemujueein, cachaauru rai: ‘Nelatihejie caa canaacha ichai- cacha ichanohineein nena- cana chosicha.’ naain, arajii cachaauru rai bihana jaun jetaote, inae esenetaaure arajiin cachaauru. Coatia leejiiin cau Efesohacha nitohanai ichaaita. Itoleeneein, Asia batane sacutaae lalajeeinte, amuhemujueein, nii chosi esetaauruhane jiaanecuruha cachaaaurune coina relanajaane jaun, esenetaacoaaure. ²⁷ Niite laaen, jataain cana rai ulunaain nedaera. Nabana chune, cana amihaneeon coretena nainenihane, cana amihaneeon niha natiinte, nitajenaa naine. Chaentechu, Asia batane sacutaain, satiin chauratane sacutaain coroaenoiineein niha, jataain nelateein nihane corenihane saijieein, caa cana rai chosi- Aretemiasa que jaolecoorureein cachaaurura. Chaen inae turuuruhaain rai Teenforo asaae, coroaeca,” nae jetao Demetirio.

²⁸ Nii jaun jetaote, nii aonaain obajeein nujuae soaisoaain jetao:

“Caohachaaain laraajii neeine- Efeso cocoaichanichaachene- chosi- Aretemiasara,” naaure jetao, nii coata que- amihanenacaauru.

²⁹ Nitohaneein jetaote, cajianeein, ita cotaicha rijitiin jetao, nii coroatajai cachaauru- Faboro corianiha cunacaauru- Masedonia caje unacaauru-

Caiho, chaen, nii leeochoa- Arisitaroconein curuajai naajoaihunri curuataain jetao, codoonetiin mucuunajaain jetao, acaauru tararaain, ita taojiaain- chaaelai coaracuruhana jaun- *teatro* neein acaauruhacha curu-aateihu amanajaain jetao, ita taojiaeraauru acatiha jetao, tenajaa cuure.³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru coreniha enohin, cachaauru rai, iriha cunaa jeriha Faborone jana jetao, caohateeure, ecu nenacaauru- Jesocurisito- esene- taeraauru, nabana, chatohanein teeuruhane coataa.³¹ Nii cuu- Asia batane nenacaauru- cocoainanacaihuru tabaauru jetaote, Faboro belaichaauru nihana jaun jetaote, “Jiaonriha jera, nenoainera,” naerateeure jetao.³² Nii nainiha jetaote, nii ita taojiaauruhana jaun jetao, ita rai cajiamein nujuae sooaichure jetao, ita rohecaain. Jana, tabaauru jetaote, “Naaonjoaain coinatene caa netaojianaara,” naain jetao, coitucuurene.³³ Nii jaun jetaote, acaauru tabaauru jetao, “Naaonjoaana jaunte, nii rucuhacuruhane coina, netaojiaaure,” naain jetao, leeinjin catcha- Alejaandoro neein curuajai rai, beeure. Nitohanein rai beratein jetaote, acaauru ajiniha tein jetao, Alejaandoro sarasaracain amaure Jorioocuru, nii netaojianacaauru acatiha, cuu nichaauraaain, nii ita rohecaeraauru rai, iriha Jorioonecuruhane coreniha coina. Nii jaun jetaote, turuhin, nii netaojianacaauru rai jetao, biji sarasarari, curuatoroaain aonajeeuruhane, acaauru rai, satiin urichoo, Jorioocuru coreniha, irihane coina.³⁴ Nitohanein, irihane jana jetaote, nere cajeecha nainacorichure, acaentonai, Jorionihane que. Nitohanein, nainacoriin jetaote:

“Caohachaain, laraajin neeine, Efeso cocoaichanihacachene- chosi- Aretemiasara,” naaure jetao, ita rai nujaen soaaijin, carajaain, coroata oraain, acaauru chosi niha- Aretemiasa beuruhane jana, esenetaaureniha Jorioocurune coitucuuruhane jaun.

³⁵ Nii jana, nii neseeu- acaauru rai- chaaelai que- ereeuruhane- laenaain rucuhera- “secretario” jetaote, inae aitha acaauru raine jaun, sitonaaonjoauruhane jana jetao, acaauru rai:

“Aonacuche, Efeso nese cocoaichacuru. Satiin- itolere cachate, nii jataaincana rai nelatein nena- cana chosi loreri- Teenforo, chaen, nii dede caje- ajerinein Aretemiasa tocohanein nalunaane maajeein beraihane coina nena- neein niha- caa nese cocoaichanihacachane coitucurera.³⁶ Nihei chunei, nii que, ‘Nohanenaa,’ naain iriha chuneine jaanu. Nii jaun, inae nii jiaaneuchera. Coa obaecache. Coa caohachaain inara suujua coarihei amunein, chatohanein, baaso chana coaucachera.³⁷ Coatia, chatonaain cana chosi que ereein, niheichu Teenforo asae asijiauhin naonjoauruha caa inaraacha mucuhin inaraacha uhaauri- catchaaurune coaalanaalata.³⁸ Chatonaain, acaauru colurujeein niha, nii coata que amihanenaa- Demetiro, nii aina amihanenacaauru ainane, taute neeure- nii rucuheraaunu que nenacaauru- joesiocruru, chaen, acaauru curuaanaacuru, naonjoai- hunri. Niha chunicoha, acaauru colurujuerane, taa, nii rucuheraaunu que nenacaauru rene amanajaauchete, neruujeeuruhine, ecu le cachaauru jabereco coreniha irihane coinara.³⁹ Niha esinae rauhijiriin chatohanaine, rucuhena jerequichene, satiin cocoainanacaihuru aina, ita taojiaain, nii rucujeein neechera. Nii banate, esinae rauhijiriin, caohachaain ita taojiana esinenein rucuhericuicheeincha.⁴⁰ Jana, jerichanejeein, sacunaa coaquichenete, cana colurujenaa nainecururein, ‘Cana jecha catchaauru suujua rohecache,’ naain. Nii quete, jataain lunaain niha- catchera. Charijiein nejein, coitucuhin, cana caje, ‘Chatohanein, leratein, ita rohecaureta,’ naain bajaauruha cocoainanacaihurune, tonaaante berichaacheta,” naain jetao:

41 “Chajaaaincha cauhachanichuchera,” nae acaauru rai, nii chaelai que ereeuruha nii neseeu nenacaaurune- laenaain- rucuhera.

20

Masedonia, Curesia, naonjoaihunri turuha cuha Faborone

¹ Inae nitohaneein, cajiameein, ita rohecaauruhane jianecuruhane baiha jetaote, jitariin, nii Jesocurisito coitucuurera cotijaaain jetao, suujuatenajae- Faboro. Nitohaneein, suujuatenajaane baiha jetaote, acaauru rai necoein, Masedonia batane cue jetao. ² Cuu jetaote, neseeu neseeu nainein, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rene bedaenein, cuu acauru suujuatein, jelai amuritoheriin Jesocurisito esenetaauruhane coina, acaauru rai ereereje Faboro. Nitohaneein, acaauru rai ereerejein, acauru suujua lararajihane baiha jetaote, Curesia batane cue jetao Faboro. ³ Nitohaneein, Curesia batane turuhin jetaote, cuu ne nichata ateein. Cuu nichata ateein nihane baiha jetaote, inae Siriau cuhane coina, bote cuhane fau rai, nihane jana jetaote, que necosuujuaauruha Jorioocurune coitucuuriin jetao, jelaiha atane ichoae cauha cunaa jere jetao, nacoaunein Masedonia choae situhin cuhin, Faboro. ⁴ Nii janate, canacaanu corihaniha uure, Berea cocoaicha- Firo calaohi Sofate, chaen Tesaloneca cocoaichacuru- Arisitaroco aina Secoondo, chaen Derebe caje unaa Caiho, chaen Timoteo, chaen Asia batane caje unacaauru- Tiquico aina- Torofimo, naonjoaihunri. ⁵ Satiin niichurute, ichoachania amaain, Toroasihu, canacaanu cohaca cuure, Masedoniau canacaanu ratiriin. ⁶ Nii janana, canacaanu, Filipino caje nesaruhacaanu, leeinjiin bote cuhane, jorerera colane ichanohi faan quihuruhana jaan cojoanonaa- Fasocoa beseta bitoacaanune baiha. Nitohaneein nesaruhin cuhina, saouqi janone cuhane, turuha cuhacaanu Toroasihu. Cuuna canacaanu cohacuruha, nii ichoachania cunacaauru- Jesocurisito coreniha- cana nejeraauruna jaun, cuu erunajacaanu. Nii Toroasihuna, caaunsi janoneein nihacaanu.

Toroasihu nenacaauru rene bedainiha Faborone

⁷ Cuuna, semana nunuhe cojoanonaa bana ita taojiacaanu, cana coreniha ohalune coaacuruha, satiin esenetaeraaurune coina, faan chaluhiin quihalu- Jesocurisitone rijijieein, ita aina jiniiquiin faan chaluhiin quihacaanune coina. Nitohaneein netaojiacaanune janate, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rai, carajaain itolere que, dede cataaun tiaain, ereereje Faboro, nii cojoanoo, jelai caje amuhane nihane jaun. ⁸ Nitohaneina, leeinjiin loreri ucuunetiin nena nichata coarana saatonoo que, netaojiacaanu. Cuurute, nihacoae arajiin conooru, moconojoinein. ⁹ Nii janate, jelai caje nemarote, leeinjiin enamanaa- Eoticoneein curuajai. Acuujuua laajoiri bacuujuaniha lauhequuin, cuu carajaain ereereca Faborone aonajihana jaunte, amuritoorihana sinirenana jaun, nemarote, nii loreri ucuunetiin nena nichata coarana caje. Nii janate, soronein fauhin, michuuruhane jana, inae ohe nii enamanaa. ¹⁰ Nii jaunte, fauhin nii enamanaa que baluunetiin, cuu nenacaauru cana nejeraauru rai:

“Coaa nesoonetohachera. Esinaaete niqiu inae ohera. Nete, inae ichanaera,” nae Faboro.

¹¹ Nii baihate, jelaiha iniin, faan beeunebeeunein chaluhiin quihane baiha, coaiteen janohajeein ereerecane baihate, inae jelai amue. ¹² Nitohaneein, nemarotein oha nii enamanaane jana, oo caje ichatiha Faboro aina cuain Cana Coaunerane jaunte, jataain que nelararajiaaure.

Toroasi caje Mileto cuhacaanu.

¹³ Nii janana, ichoaichania bote cuhane cuhin, Asoo, Faboro cohaca cuhacaanu, aca nitohaneein jereein, atane ichoae cuhana jaun. ¹⁴ Inae nii Asoo, ita ruhacaanune janate, canacaanu aina, bote cuhane faain cue Faboro, Mitileneu. ¹⁵ Jelai caje nesaruhinna, cojoanoo Quihoo situha cuhacaanu. Nii cajena, le janohin turuha cuhacaanu, Saamo cofauhanau. Cajena cojoanoo cuhin, turuhacaanu Miletoo. ¹⁶ Asiau jeloone cuhin, carajanaa jerenihana jaunte, Efesoo cunaa jerene Faboro, Jorioonecuruhane beseta-Feentecosetesi bana Jerosaleeun nenea jerihana jaun, chajaaajoaain Jerosaleeun turuhane caina.

Efesoo nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- bichauhenaauru rai ereerejiha Faborone

¹⁷ Inae Miletoo turuhinte, jelai caje coauneein, Efesoo nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru bichauhenaauru cotiharate Faboro. ¹⁸ Inae tururuha nii niicha cotiharateeurine janate, acaauru rai:

“Cau caa- Asia batane que turuhanune caje coauneein, inara ainaacha ichaohanulune jaunte, inara raotojoein canu ichao coitucuhichera. ¹⁹ Itolere janonaa banana, joareein cacha rijijieein inara aina amuhemujeein, Cana Curuaanaacha jerenohi ichajein nerejetoonu, casuujua fononoichuru, itolere necairichanaa abaantaain, canasinee rijitocuruha Jorioocurune abaantaain. ²⁰ Nena, atiin janelanaala, inara caohachanu que, tabaauru que inara loreri asae, tabaauru que nenaanaja cataaun, naaonjoaihun teinchuru, satiin aonajeeurera urichoo inara rai, Cana Coanera ere beebjeein, inara relarejetoonu. ²¹ Chaen nech, Jorioocuru rai, Joriooniheichuru, naaonjoaihunri raine maajeein: ‘Coaiten enacoauneein Cana Coanera ere tonoraain, rai Calaohi- Jesocurisito netonoai esenetaain tonoraachera,’ narejetoonlura. ²² Enana laen, inae Jerosaleeun cureeuni, ucuae caletoha Cana Coanera Suujene jaun. ‘Naaonjoarichaauni cuura,’ naain coitucuelanaalana, caa cureeunicha. ²³ Leeinjiin, neseuru naineein, cuhanunejaauru naineeinchurute, cuu turuhanune, caresero cuhane caenoaain, cacairichaaaururichaaaine benajaque canu rai, Cana Coanera Suujue, acaihanejei niichane coitucuujeun. ²⁴ Nena, chaque tonajeneun. Coatia chaque nelatihei canu rai, canu ichao. Nenacaenajan, cacairichaaauruhane que nelararajiaain, rachoojoein caletoa Cana Coanera Calaohi- Jesocurisitona jaan nainana jereun. Niicha beratei- erenaa caohati beebjeein, jataain cacha belaiha Cana Coaneranee maajeeinna beebjereunni.

²⁵ Esinae rauhijiriine, satiin, cau neniquichene raina, beeoricheeuni, Cana Coanera Janonaa beebjihanune aonajera neeichene, coatia inae chunei enacoauneein cacohararihaain. ²⁶ Nii jaunna, enene inara rai aitona jereun, rauhijiriin, nihei chunei coreniha, cha ujuaihoneein nenerihanuhine jaun, ²⁷ nii chunei que suujuelanaala, satiin cacha urichoo, Cana Coaneraacha jerei beebjihanune jaunna, cha ujuaihoneein nenereunni. ²⁸ Aihana jaun, itolere que nainaan, necohalajiin, caohachaaain necoeraain neein, Cana Coanera rai ita taojiaeraauru beraihuca, acaauru coreniha, coroso que ohalu rai Calahine jaun. Niicha ranojoihunru beraichanu quiete, inara cotijiaain, nii beraichaanu que inara te Cana Coanera Suujue. ²⁹ Inae amuhanune baihate, turuha uurureein nech, aansai ataibinaeneein cacha quicha rijijieein nenacaauru- cachaauru, nech, jataaen Jesocurisito ranojoihunru itajeene rijitiin. ³⁰ Chaente, inara tabaauru nihanatiin, nech, jataaen joareein caje rochin, relaa cuurureein, nii casaje

esenetaain, acaauru aina cuuruha Jesocurisito ranojoihunrune caina. Nitohaneinte, nechujataaen casaje que, cacha relaa cuurureein, suujua caje rocohin. ³¹ Nii jaun, inara aina, nichata ajaanacaain nihanune bana, cojoanoo netojoeein, janotiin inetojoeinchuru, inara suujuaterejetocooaunlu, casujua fononohine coacuhin, que nainain necohalajiin ichaoche.

³² Nii jaun, Jesocurisito coreniha- canejeraneein nenacaauru, caa inara rai- quicha beebejei- naitoonjoa nerete, inara coroatajanereein, jelai amuritoheriin caohachaaain coitucuhin, esenetaichene caina. Cana Coaunerate naine satiin rai cachaneein neeninuru rai aitohane tocohaneein, inara coroatajanihane, nitohaneein coitucuhin esenetaerauru coroatajanihane caina aitohaluna jaun. ³³ Coatia, canu caohachanu que, inara relarejeto- haaunlu, nirijieein core colane. Nieichu, chunei cacha cajione bajarejeto- haaunlu. ³⁴ Nii jaunte, inara raotojoein, cacoi que amihaneein quicha latei raain, canu aina nenacaauru rai netonaine, acaauruhacha lateine majeein ranune coaraain coitucuhichelu. ³⁵ Nitohaneein, inara netonai, itolere janonaa bana ichaohichene coinana, inara que coarateein, inara rai aitoraetoonlu, chaelai que jataaen carichainejeein nenacaauru coroata- janequichene caina: ‘Nenacaetejian, tihacane, raacane amuritoheriin rao- tojoein nenea nainichaa, chaelai que, cairichainejeein nenea rai, cha teein coroatajanichaane.’ naain cana relaaluu Cana Coaunera Calaohi Jesosone coacuhin ichaquichene caina,” naain jetao, acaauru suujuate Faboro.

³⁶ Niritoha, acaauru raine baihate, neseonraain, acaauru aina jiniquuin Cana Coaunera bajae Faboro. ³⁷ Nitohanihane janate, satiin Faboro que baalu baluuneeinchuru, loalocoaainchuru coisichure. ³⁸ “Inae caachani- jia cacoharariichenera,” naain rauhijiriin biha Faborone jaunte, jataain coinaderaaure. Nii baihate, corianiha cuure, nii cunaa jerihana jaan- bote nenajaun tiaain.

21

Jerosaleeun cuha Faborone

¹ Nitohaneein, cuu Jesocurisito coreniha cana nejeraauru ratiriin, leinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane, rauhijiriin cuhinna, Cos cobenau turuha cuhacaanu. Nii cojoanoona, Rodasi cobenau turuhacaanu. Jelai caje coauneena, turuha cuhacaanu, Patara neseeu. ² Nii Patarauna, leeocho bote Feusiasu cunaa eruhin, cuhane fauhin cuhacaanu. ³ Nitohaneein cuhinna, Chifere cobena coarajejin situujihacaanu. Caje situhinna, cana ajaabiji nichajai que tacaain, nii Chifere ratiriin cuhacaanu, rauhijiriin Siria batane tiaain. Nii Siria auhaniha nenea Tiro cofauhanau, niicha amai rucuhele ratirihane niha nii botena jauna, cuu najauriha cuhacaanu. ⁴ Cuuna, nii Tiro neseu, Jesocurisito esenetaerauru eruhin, acaauru aina caaunsi janoneein nihacaanu. Nii janate, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, coitucuhin, Jerosaleeun cuha Faborone caohateeure. ⁵ Nena, caaunsi janoneein, cuu, acaauru aina nihacaanune baiha, inae jelai caje amuha- caanu. Nii janate, satiin, canacaanu corianiha uure, acaauru sinjieraauru, acaauru bereecuru, naonjoaihunri aina jiniquuin, naain nii nese bujuuu tiaain. Cuuna, carene ichoae, acaauru aina neseonraain, Cana Coaunera bajaacaanu. ⁶ Nii baihana, acaauru rai necoein, bote cuhane fauha cuha- caanu. Nii janate, inae acaauru netonai, nenajaun cauha cuure, canacaanu que janoriin.

⁷ Tiro caje cuhinna, cucuana cuhaneinchu cuujueein Tolemaidau tu- ruhacaanu. Nii Tolemaidauna turuhin, cuu Jesocurisito coreniha- cana

nejeraauru eruhin, acaauru neeuruhane coitucuhin, cuu acaauru aina nihacaanu, le janohin. ⁸ Nii cojoanoonna, jelai caje nesaruhin cuhin, Sesareea turuha cuhacaanu. Cuu turuhinna, Ferifi rene turuha cuhacaanu. Acate, Jesocurisito coitucuuruha cachaaurune coina amuhemujeein- Jesocurisito bera- “evangelista” neein afosotooru coroatajaneraauru caaunsine ne. ⁹ Nii Ferifite, jenaain cacunucue, ichauhenanihacoain lanauelanaala. Nii Ferifi cacunucurute, Cana Coaunera caje erenaa raain- cacha rai beureraprofetacuru ne. ¹⁰ Inae janojanoheriin, cuu nihacaanune janate, tajiha turuha uhe Jodea caje, Cana Coaunera caje erenaa raain- cachaauru rai bera- profeta Acabo. ¹¹ Acate, canacaanu rene turuhin, Faboro ichora raaoriin, canacaanu acatiha, raajenhane biji aina tijia taotaain nichojoaainte:

“Cana Coaunera Suujuete, carai be. Catohaneein jetaote, Jerosaleeun, caa ichora erora teein, nejelau ataneu nenacaauru bijihu tiha cuurureein Jorioocurura,” ¹² naain, bihana jaunna, Jerosaleeun cuha Faborone caohati- hacaanu, nii Sesareea nenacaauru aina, niqwi. ¹³ Nete:

“Chanuna chanaain, canu inaderaaquiche. Canuna, itolere que jatoroain neeun. Coatia, leinjiin canu ichojoaain, camaauruhaneicha coina jatoroain nihaan. Canuna naineeun, Cana Curuaanaa Jesoso coreniha ohanu Jerosaleeunne,” naainte, canacaanu tonorae Faboro. ¹⁴ Nii jaunne, inae tonaain chunijihu cuain caohatena nainenihacaanune jaun jiha- neein:

“Coanete aihane, aina niicha jerei ichamiin- Cana Coaunerara,” naain jianichaanu. ¹⁵ Nii baihana, inae neruujeein Jerosaleeun cuhacaanu. ¹⁶ Nii janate, canacaanu corianiha uree nii Sesareea nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru. Acaaurute, canacaanu amaure Chifere cocoaicha- Manasoon rene, cuu sinihacaanu ainane coina. Inae carajaa Jesocurisito esenetaera neein niha nii Manasoonne.

Saantiaao rene turuha cuha Faborone

¹⁷ Inae Jerosaleeun turuhacaanune janate, canacaanu corajeein, canacaanu raare, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁸ Nii cojoanoote, canacaanu aina cuhin, Saantiaao rene turuha cuhe Faboro. Nii janate, cuu neure satiin Jesocurisito esenetaeraauru coaranein nenacaauru- bichauhenaauru. ¹⁹ Nitohaneinte, nii jitariin acaauru neeuruhane coitucuhane baiha, acaauru rai jitariin nunuhe caje coauneein, itolere que aina cuain, Jorioniheichuru netonoai coroatajaniha Cana Coaunerane beebeje Faboro. ²⁰ Nii jaunte: “Caohatoha Cana Coaunerara,” naain, Cana Coaunera corajeein:

“Inae coaraai- ichaso. Arajii oharaancanei cana araaichuru Jorioocuru netonoaite, esenetaaure. Satiin acaaurute, jataain cana rai nelatiha Moisesa aitoonjoane que aitiin tonoraacachene jerecure. ²¹ Nete satiin, nejelau ataneu nenacaauru- Jorioocuru rai jete, Moisesa aitoonjoa tonoraauruhane caohatein, quichaneein nejanoha canaanaine, jabereco macohi cari saera teeuruhane caohatei, chaen cana ichaonijihanai que ichaooruhane jianein ichaooruhane coina jete aitohi, naain ii beure. ²² Tonareeii jana, canacaanu rai, nii queta. Cha icharichaacheta. Satiin cachate, cau turuhine coitucuha cureeinha. Nihei chunei coitucuelanaala nainejeri- naainta. ²³ Aihana jaun, cana Jorionichaachene ichao rijijieein, ichao- hine coitucuuruhane coina, cau caa jenaain canacaanu aina nenacaauru- cana araaichuru, Cana Coaunera rai naitoonjoa nainacuruhane coina- nenacaauru ²⁴ amaau ii jiniichaaincha. Chaen itonoai, Jorioniheichuru jana neein iicha ichai caje nukulucuhine coina, ii coturiji loroaecaain joaera- teein, nii ii aina unacaauruhacha teeninuuru- itolere coreteeute, rai coturiji

loroaeccain joeratenaa nainecurumiincha. Nii banate: ‘Acaeaentonaite, Moisesa aitoonjoa tonorae. Aihana jaun chujian nohanihate, joaenreein nere rocchin coulurujueure.’ naaurureein- satiin cachaaurura. ²⁵ Nena laen, Jorionihichuru netonai esenetaaurera rai, quiricha cuhane: ‘Coo acaauru chosineein acaauruhacha tei- ecaanto rai- inara araichuru tenojoi- lenone quihachera. Nijiaonrihachu, ichana jabereco quiihenera. Nijiaonrihachu chaen, raro ruluhin sonojoin lenone niha natiin quiihenera. Nijiaonrihachu, nejelau ene- inara sinijierane lanaala nena aina ichaohichera.’ naain laenecaanulura,” naaure nii Saantiaao rene turuhin nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru coaraauru Jorioocuru- bichauhenaauru, Faboro rai.

Ita taojiaauruna jaan loreri- Teenforo asae Faboro mucuuruhane

²⁶ Nii jaunte, niritiin Faboro letoauruhana jaun, nii jenaain cuu nenacaauru- Jorioocuru amaain, nii cojoano Teenforo acatiha jetao, acaauru aina jiniiquin neculucoore. Nii baiha jetaote, Teenforo asae enohin jetao, “Naaonjoai banana, caa Cana Coaunera rai canacaanu aitoonjoa nainarichaanuhincha. Jana naaonjoaain banana, Cana Coaunera belaihacaanune jaan- itolere terichaanuhicha,” naain jetao bee Faboro.

²⁷ Inae caaunsi janone naiinane lalajeeuruhane jana jetaote, Teenforo asae Faboro eruhin, cachaauru suujua rohecaure- Asia batane caje unacaauru- Jorioocuru. Nitohaneein Teenforo asae Faboro eruhin jetaote, ²⁸ rene cuhin ruhanihajaaintiin leeochoauru Israelitaneuruhane cotiji- aain, nujuae soaijiin:

“Canejeraauru, canacaanu coroatajanecuche. Caa cachate, itolere atane sacutaain, cacha relaa amuhemujuera. Itolere Jorionichaache neecha rautai que, nechu jataaen cana cairichaa, itolere Moisesa aitoonjoan tonoraacachene caohateein, chaen, caa ita taojiaain- Cana Coaunera bajanaanaja- Teenforo quene maajeein ereinchurura. Chaentechu, nejelau cachaauru- Curieocuru cau enohain, caa ita taojiananaja- Teenforo aansaerate, jataaen colalajinacai niha, Cana Coaunera loreri nihana jaun natiincha,” naaure jetao.

²⁹ Jauriaa Efeso caje unaa Torofimo aina, nii neseu coaracuruhane jaun jetaote, “Teenforo asae jecha nii Torofimo enoaelu Faboro,” naain aitocure.

³⁰ Nii jaun jetaote, cajihaaneein suujua cuaain, satiin obajeein, soroneein ruhaneure, satiin- nii neseu nenacaauru cachaauru, codoonetiin Faboro mucuuruhane coina. Nitohaneein inae mucuhin jetaote, tarataracaain mitaure, nii ita taojiaauruhane jaan Teenforo caje. Nitohaneein tarataracaain mitaain jetaote, enonaanaja- acuuju fuhitocure jetao, ³¹ cuu atinanacanein Faboro sooruhane coina, niqui.

Nii jana jetaote, le lauriin Romanocuru soondaro curuaanaa- comaandaanti rai beeorihure:

“Leinjiin ainate, satiin nejerateeure Jerosaleeun nenacaaurura,” naain jetao beeure. ³² Nii jaun jetaote, coitucuuiriin luhecotariin nii rijieoritiiin, acaauru curuaanaacuru, acaauru rai soondarooru, naaonjoaain jitariin taojiaain jetao, soroneein cuhin, nii neeuuha cachaaurune jaun turuha cue comaandaanti. Nii acaauru curuaanaacuru, acaauru soondarooru, naaonjoaain aina cuha nii acaauru comaandaantine coariin jetaote, Faboro faohacuruhane jianecure. ³³ Nitohaneein cuhin jetaote, Faboro roha turuhin, Faboro mucuhin, coroatajai *cadena* que ichoharate. Nii baiha jetaote, acaauru caje bajae:

“Chatohanaina caa cacha. Chatohanaina ichae,” naain bajae.

³⁴ Nii jana jetaote, cajihaneein joareein nujuaen soaachure. Nii jaun jetaote, cajihaneein, ohaohacooruhana jaun, caohachaaain rautaain aonaain, rucuhena nainene nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti. Nii jaun jetaote, soondarooru que amaerate, acaauru loreri asae Faboro amaauruhane coina, acaauru comaandaanti. ³⁵ Inae acaauru lorerihu turuaain jetaote, ininaana jaaun turuaain jetao, baijiaain Faboro inaaure soondarooru, nabana chatohaneein Faboro teeuruhane coataa, ³⁶ satiin caijie cuhin nujuae soajiin:

“Coaraain atinaauchera,” naain nujuae soaichuruhana jaun.

Satiin cacha notaracae ereerejiha Faborone

³⁷ Inae nii soondarooru loreri asae enoanaa jerecuruhane jana jetaote, enoauruhane ajiniha, nii le laurii soondaro curuaanaa- comaadanti rai jetao:

“Erenaa nainichaunna, ii aina basiinjiin,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Curieco ere inaainajian, ³⁸ Taa ii, jauriaa Egipto cocoaichaneein- cacha arerero jena oharaancai sonajaaain jaaoreraauru aina cuhin Romanonichaanune aina nejeratenaa neeineta,” naain bajae. ³⁹ Nii niritiin bajaane jana jetaote:

“Canuna Joriooneein, jataaen nelateein nena- Romano nese tabai- Silisia batane que nena- Taroso cocoaicha neein neeunra. Atiin jereeeunna, cachaauru rai erete, aonacurumiincha,” naa Faborone jana, ⁴⁰ jeriha nii comaandaantine jaun jetaote, nii ininaanajaaun nichaauraain, cachaauru rai biji sarasarai Faboro, inauhene curuatoroaain, curuaequin aonajeeuruhane coina. Nii jaun cuu inauheneeicha, curuatoroaain aonajeeuruhane jana jetaote, Ebereeo ere cuhane cuaain:

22

¹ “Canu ere aonacuche, canejeraauru, ichauhenaauru, naaonjoaihunnina, canu jabereco coreniha caa que ere inara raite, aonaquichera,” ² naain jetaote, acaauru ere- Ebereeo cuhane cuaain, acaauru rai aitohane aonaain jetao, curuatoroaain, inauhene curuaaequuin aonajeeure. Nii jana jetaote, inauhene curuaaequuin, aonajeeuruhane jana jetao:

³ “Canuhetonoaina- Joriooneein. Silisia batane que nena Tarosone, nejanahanaanein neeun. Nena laaen cau, Jerosaleeun fojianohineein nenaanein. Jataain itolere coitucuhin nena- Camalieli relanojooineina, rauhijiriin cana inoaesihuru jerenohi rijijieein nerelaain neeunlu. Nii jaunna, itolere bana, cacoichana aina cutaain, Cana Coaunera jerenohin ichana jereein, nii ena netojoein ichaquichene rijijieein. ⁴ Canuhetonainachu, caa Ena Nena Ichaonaa Caohacha esenetaain tonoraain- sacuurera rohecaain, atinanacaneinchuru, tabaauru mucuhin caresero cuhaneuru, teratenajarejetoonly, satiin quichaaauru, enecuru, naaonjoaihunru aina curuaecaain. ⁵ Satiin batirichuru curuaanaa, satiin Jorionichaachene coaranein nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoaihunnrite, rai nota que nii coaranein neeure. Acaaurute, nii Damasoco nenacaauru cana araachuru- Jorioocuru rai, quiricha letoaaure, jerecuruha acaauru netonoaine, Jesocurisito esenetaeraauru ariin mucunajaain, cau Jerosaleeun uhanajaanune, caseteco coaracuruhane coina,” naain jetaote:

Jesocurisito coitucuhin, esenetaane nunuhetihane beebejiha Faborone (Ich 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Nete mucunajaanune coina, Jorionichaachene coaranein nenacaauru ichauhenaauru caje erenaa rocohin, aina Damasoco cuhanune jana, enoto

chujutaain turuhelalajein, bero cuhane cuujihanune jana, luhantiin, dede caje conotiin, luhecotariin canu que jilenete. ⁷ Nii jaunne, coasiha nuluna caaun, nii canu cunaja caje nalatoon atane ichoae. Nii janate, canu curuaa que, cacurujuatein: ‘Saoro, Saoro, chanuna, jataain, caniha nejeratein cacairichaeriin, carerojoeaaita.’ ⁸ naain tonihana janane:

‘Chanein inaate Curuaanaa.’ naain, bajaanune janate:

‘Canuna, nii iicha cairichaerii Nasarete cocoaicha- Jesoso neeunra.’ naain catoonrae nii erenaa. ⁹ Nii canu corihaniha cunacaauru netonoaite, nii cono coaraain, acaauru netonai nesoonetoore. Nete laaen, nii carai irihane aonacurene. ¹⁰ Nii jaunna:

‘Chatohanaina ichareeunte, Curuaanaa,’ naain bajaanune janate:

‘Chajaain nimichuhin, nii cuujueeine jaun Damasoco neseu cunihute, cuu, ichei, iicha chanenenu beeuruhinera.’ naain, catoonrae Cana Curuaanaa.

¹¹ Nii jana, maosanein caratiriha nii conone jaunte, canu biji que canu mucuhin, canu taraetaraecaain, camaaure nii canu corihaneraauru, Damasoco neseu tiaaincha.

¹² Nii janate, cuu nelu, leinjiin cacha- Ananihasinein curuajaain, nii Damasoco neseu. Nii jetaote, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, rauhijiriin caohacha ichaain, Moisesaacha laenailu tonoraeranein ne. ‘Acate, caohacha cachanein nera.’ naauruha que, satiin Damasocoo nenacaauru- Jorioocuru. ¹³ Nii Ananihasite, turuhin cacoharaain: ‘Ichaso Saoro, coaiteen, enacoaunein conohine inotara.’ naane rijieeoritiinte, inae enacoauneein conoha canotane jaun, nii Ananihasi coaraaun.

¹⁴ Nii baihate, carai:

‘Cana inoaesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, ii coaraain, ichotijiae, niicha jerenohi coitucuhin, esinae rauhijiriin caoacha nejesina icharanein nenea coitucuhin, chaen raaje nujuae caje ichei irihane aonaaine coinara.

¹⁵ Iite, ichaajenhane, nii iicha coarai coaranein, aohanranein, beebijha curiquiin, itolerenein chauratane que- nenacaauru sacutaaaincha.

¹⁶ Chajaain, caeneeneje lanaala cuhin, Cana Curuaanaa Jesocurisito bajaain nebaotisaerateeute, ii colucomiincha.’ naain caletoe nii Ananihasicha,” naain jetaote:

“Naajoaainte, Jorioniheichuru rene caletoe Cana Curuaanaara,” naain beebijha Faborone

¹⁷ “Inae Damasoco caje cauhin, Jerosaleeun turuhin, cuu nenea Teenforo asae enohin, Cana Coaunera bajaanune janate, carai ecocoe Cana Curuaanaara. ¹⁸ Carai ecocohinte: ‘Chajaain luhecotariin caa Jerosaleen caje amuura. Cauhacha neein canu ere beebjeeine, coatia chesenetaaururihaainta.’ naane janane:

¹⁹ ‘Canu Curuaanaa, acaaurute, raotojoein, satiin sinacocacuru nainein ii ere tonoraeraauru mucuhinchuru raanu, caseteconeeuruhane coinane coitucuurera. Chaentechu, tabaauru faoharatihanune coitucuuere raotojoeincha. ²⁰ Chaen, ii ere beebjera Eseteba sohin jaoruhane caina, mucuhin, ajeri que bodosihuruhane janane, cuu neeunlu canuhetonoai, sohin jaoruhane coarajihanune coinara. Chaennachu, canu, nii soeraauru cachaauru- cajione beraichanein neeunlura.’ naanune saijieeinte:

²¹ ‘Chajaain cuhachanihura. Canune eletohaaun, coriajai ataneuru nenacaauru rai, canu ere beebijha cuhine coinara.’ naain caletoe, Cana Curuaanaara,” naain jetaote, acaauru rai, beebje Faboro.

Comaandaanti bijihu niha Faborone

²² Nii jaun jetaote, inauhene aonajeeonrihuruhane baiha jetao, nujuae soaijiin jetao:

“Ichaonaa nainiheine caa cachata. Letonoaneein, caa cana rai chauratane caje betacainera,” naauruha ²³ nujuae soaijiin, cajionene maajeein romasiinchuru, cajihanein ucuun cuaainchuru, butuuneneenanain rijaainna jaun jetaote, ²⁴ soondarooru loreri asae, Faboro joaeratein jetao, bisichate niqui soondarooru curuaanaa- comaandaanti, “Naaonjoain ichacaauune corenhate, caniha obajeein caque nejerateeurera,” naain biha Faborone coina niqui.

²⁵ Nejetaote, inae bisihuruhane coina, ichohacuruhane jana jetao:

“Roma rai sioraranooru nihanatiin, bisichene coina nootejian- coainanojoneein neeicheta,” naain bajaain jetaote: “Nii ichoae tacaain, niheichu, ‘Naaonjoain corenhate, ai caa cachara.’ naain coitucueralanaala, Roma rai siorarano casetecana nainiheecheta,” naa nii comaandaanti que jaurii- cafitaan rai Faborone jaun jetaote, ²⁶ nii comaandaanti coinetein jetao:

“Coaraain aihu, taa cacha ainara, Roma rai siorarano jetaora,” naain jetao be nii cafitaan.

²⁷ Nii jaun jetaote, Faboro rohan nichuuntaain jetao:

“Esinae chachu rauhijiriin, Roma rai siorarano neeinta,” naain bajaai nii comaandaantine jana jetaote:

“Esinae rauhijiriine aca neeunra,” naa Faborone jaun jetaote:

²⁸ “Caraita, banejelanaala core coriqui que, Roma rai siorarano nihanune coinara,” naa nii comaandaantine jana jetaote:

“Canu nejanoha caje coauneeina aca neein neeunra,” naain jetao, tonora Faboro.

²⁹ Niritoha Faborone aonaain jetaote, caje amuhacoaure nii bisinaa jereraauro. Nii comaandaanti netonoain jetaote, coasiha nesoonete, Roma rai siorarano nihane saijieein, *cadena* que Faboro ichoaratihana jaun.

Jorioocuru curuaanaacuru, acatiha niha Faborone

³⁰ Nii cojoanoon jetaote, caohachaaain rauhijiriin, Faboro colurujueeruhane jaan leranu coitucuha rauhijiriine coina jetao, jauriaanejeein Faboro caje *cadena* batuhichatein, jitariin Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihunri taojiaerate comaandaanti. Nitohanein, taojianaaratein jetaote, nii baiha Faboro raeratein, acaauru acatiha te jetao, cuu irihane aonajeeuruhane coina.

23

¹ Nii jaun jetaote, nii Jorioocuru curuaanaacuru netaojiaain nenacaauru coarajeein jetao:

“Chasocuru, enanetojoeine ichaajoeein raotojoein casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracae,” nae jetao Faboro.

² Nii jaun jetaote, cuu niha batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasineein curuajaine jaun jetao, nii Faboro roha nenacaauru letoae jetao, nii Faboro ujuae faohitocuruhane coina. ³ Nii jaun jetaote, nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa rai:

“Cana Coaunera netonaite, ishoerateein, coitucuha nocoetohi inatiin, caohachaaain ishuujua coariheei rijitohina jaunra. Esinae rauhijiriin baaso ichacaauune coaraaine, aitoha Cana Quiricha cuhanene tocohaneein ichaaine coinata, nii ii nelauriana jaun, nelauriaai. Coatia aitoha Cana Quiricha cuhanene roeroitiin, casoerateine coina niheita,” naain jetao tonora Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote,

“Niritiina, Cana Coaunera rai batirichuru curuaanaacuru curuaanaa no-coeje chanureeite,” naaure jetao, nii cuu- nenacaauru.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Batirichuru curuaanaa nihane coitucuhaaunnaate, chasocuru,” naain tonoranajaain jetao, “Cana Coaunera Quiricha inoaei cuhane: ‘Coaa inara curuaanaa que, tonaain baasoneein iriachera.’ naa natiinna, coitucuenihanune jaun aitoonra,” nae jetao Faboro.

⁶ Nii baiha jetaote, “Caa batirichuru curuaanaacuru tabaaurute, sadooseone. Jana tabaaurute, fariseeocurune,” naain, nainaaain coaranajaain jetaote:

“Chasocuru, canuhetonaina fariseeo neeun, fariseeo caje nefoeratenaaneein nena nichaaunna jaun. Canuhetonai, ichanana nainiha onacaaurune esenetaanune corenihate, cacoluruhecure,” nae jetao tonijiaain Faboro.

⁷ Niritoha Faborona jaun jetaote, nejesinajeein, ita cotaicha rijitocure nii fariseeocuru aina sadoseeocuru. Niritiin jetaote, ita cotaicha rijitiin jetao, ita caje nelerucure, ⁸ “Ohane baiha jera, caje ichanaai nihei cacha. Chaen jera nihei Cana Coaunera letono- anjeraauru. Chaen jera nihei cacha suujue, cacha corii,” naauruha sadoseeocurune jaun. Jana, fariseeocurute laen, niha nitohanaine esenetaaure, itolereneein. ⁹ Nitohanein, cuu ita rai nujuae soaichuruha, satiin cuu nenacaauruna jaun jetaote, fariseeocuru laurineeuruha nii cuu nenacaauru cacha relaaurerana jaun jetao, Faboro cocoaeratiha nimichuhin jetao:

“Coatia chatohaneei baaso ichaain nihei caa cachata. Jerihanete, leeinjiin suujue, rai erecaihara. Ainihane, Cana Coaunera letono leeinjiin anjerate rai erecaihara,” naaure jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaei que cacha relaaurera- fariseeocuru.

¹⁰ Nii jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, nejesinajeein ita suujua rohecaain, ita que nejerateeuruhana jaun jetao, nabana cunaitaain, Faboro teeuruhane coataa jetao nii coasiha rai soondarooru tabaauru cotijiaain jetao, nacoauneein jelaiha soondarooru loreri asaee jetao Faboro joerate, nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti.

¹¹ Nii cojoanotiin, Faboro rai ecocohin jetaote:

“Chaque casilanaala, laraajiin, chaque tonajelanaala, raotojoein neura. Cau Jerosaleeun, quere beebejeeine rijitotojoein, jerichanetotojoein, Romau cuhin, Romau nenacaauru rai netonai, quere beebejeeinete nera,” nae jetao Faboro rai, Cana Curuaanaa.

Ita suujuau tacaain, Faboro sohin jaonaa jerecuruhane

¹² Nii cojoanoon jetaote, janone ita suujuau tacaure Jorioocuru tabaauru, Faboro sohin jaooruhane coina. Nitohanein, ita suujuau tacaain jetaote: “Faboro sohin jaonaareein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaha-cacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joaelanaala lenoneein, acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, ¹³ jenachoonca amuritiin Jorioocuru, Faboro sohin jaooruhane coina, ita suujuau tacaain. ¹⁴ Nitohanein, coaacuruhana jaun jetaote, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru coaraauru bichauhenaauru, naaonjoaihunri rene turuha cuure jetao. Turuhin jetaote:

“Faboro sohin jaohacaanune reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacaanuhinta. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joaelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoaacaaunune, canacaanu carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, acaauru rai. ¹⁵ Niritiin jetaote: “Aihana jaun, inara le lauriin neiniquichene, inara leochaauru aina, nii coaraneein neiniquichene,

esine rijitjoeiin eresi: ‘Caohachaaïn rai rucuhenaai bajaacaanu cajene coina.’ naain esine rijitjoeiin, comaandaanti caje bajaain, cotihacuchete, inara rene jaoha uuruhane jana cojoaain, turuasichuruhane ajiniha, sohin jaohacaanura,” naaure jetao.

¹⁶ Nii jana jetaote, beorihuruhana jaun jetao, coitucuuriin, nii Faboro rai biha cue jetao, soondarooru loreri asae turuhin, rai calaohi riji- rai bai calaohi. ¹⁷ Niritiin bihane jaun jetaote, leinjiin cafitaan cotijiaain jetao,

“Carai caa enamanaa amaaü comaandaanti renete, leinjiin erenaä beenera,” nae jetao Faboro.

¹⁸ Nii jaun jetaote, nii enamanaa amaaïn jetao, comaandaanti acatiha turuhaain jetao,

“Nii caseteconein nenaä Faborote, carai ereein caletoe, ii rene caa enamanaa turuanune, ichei leinjiin erenaä bihane coinara,” naain jetao, biha nii cafitaan, nii comaandaanti raine jana jetao, ¹⁹ biji que, nii enamanaa mucuuriin taratarajiaain, jelai amaaïn jetao:

“Tonai erenaate carai benaa jereeita,” naain bajaane jana jetaote:

²⁰ “Jorioocurute, ita suujuau tacaare, ii caje bajaauruha eresine, nii coaranein nenacaauru rene Faboro letooaine coina jetao. Esine rijitjoeiin: ‘Caje rai rucuhenaai bajaacaanu raotojoeine coinara.’ naaurerein jetao. ²¹ Nijiaonriha, nii esenetaain neenera. Jena choonca amuritiin acaauru cachaaurute, cohacure, bujuaihu netiin, letonoa jatoroaain, Faboro sohin jaoruhane coinara. ‘Faboro sohin jaonaa reein tiaain, coatia lenonein, acau coriaacachein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joaelaana, lenonein acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaine Cana Coaunerara.’ naauruha jetao. Leinjiin, ii letooaineicha jetaote, cohajeure,” naain biha nii enamanaane jana jetaote:

²² “Nijiaonriha, caa carai beeine rijitiin, chunei cacha rai beenera,” naain jetao, nii enamanaa suujuateein letoae nii comaandaanti, cauha cuhane coina.

Coberenadoro Ferisi acatiha neruujue coina, Faboro letooauruhane

²³ Nii jaun jetaote, coroatajai rai cafitaancuru cotijiaain, letoanajae jetao, coroata fashai soondarooru taojiaauruhane, tijaacha que cuuruhane coina. Jana, caaunsi chooncanein cabario choae cuhenenuuru, naaonjoaain neruujueuru coina. Jana coroata fashai rejoin aina cuhenenuuru, naaonjoaain jetao neruujueure, Sesareea cuuru coina. Nitohanein jetaote, netoona rijihu amuritoheriin, Sesareea cuuruhane coina jetao, niritiin erenaä te nii comaandaanti. ²⁴ Chaen jetaotechu, nichoae cuha Faborone coina, leeiijn cabario teratein jetao: “Nijiaonriha chatoanein cunaitaauruhane nainatejein amaaichenera. Nirijiein raotojoein raurono turuanichuchera,” naain jetao, caohatiin beraichatein, Coberenadoro Ferisi rene, Faboro turuaerate jetao nii comaandaanti. ²⁵ Chaen jetaotechu, acaauru aina quiricha laenaain letoae, Coberenadoro rai, nii comaandaanti. Cuu jetaote, nü niicha letoai quiricha cuhane jetao:

²⁶ “Jataaen caohati Coberenadoro Ferisi neeine raina, ii coacuhin caa laenaain, ichei letooaun. Canuna Calaoäio Lisihasi neeun. ²⁷ Jorioocurute, caa leinjiin cacha mucuhin, sohin jaonaa coaacure. Nena, Roma rai siorarano nihane coitucuuriin, canu rai soondarooru taojiaain, acaauru aina cuhin ichoterateun.

²⁸ Nitohaneinna, ‘Cha jaun cha. Cha corenihacha caa colurujueureta.’ naain carajenihane coitucuhanune coina, acaauru coaraauru bichahenaauru- rene amaaunlu.

²⁹ Nitohaneein, amaa'in bajaanune janate, acaauru quiricha cuhane aitohane rijijieein que aitiin, joaereein colurujeeure. Niha chatohaneein, sohin jaoruhana jaan lera colane techu, sohin jaonaa jerecure niqui. Nieichu, nii caresero cuhane nihane jaanu lera nihanatiin, nete, nii choae tacaain, sohin jaonaa jerecure.

³⁰ Nitohaneein, sohin jaonaa coaucuruha Jorioocurune coitucuurina, caa ii rene letohaun. Chaennachu, raotojoeein, ii acatiha, caohachajein colurujeeuruhana jaan lera beein, rucuhecuruha caa colurujeeurerane caina aitoonra,”

naain jetaote, quiricha laenaain letoae Coberenadoro Ferisi rai, nii comaandaanti.

³¹ Nitohaneein, erenaa teein letohanajaa comaandaantine jaun jetaote, Faboro amaaure jetao, janotiin nii soondarooru, Antipatriau tiaain, nii letoanajaane rijijieein. ³² Nii choano jetaote, jelaiha soondarooru loreri asae cauha cuure nii tija que cunacaauru soondarooru. Jana cabario choae cunacaauru jetaote, Sesareea tiaain cuure jetao, Faboro jiniichaain.

³³ Nitohaneein, cuhin jetaote, Sesareea turuhin jetao, nii Coberenadoro rai, nii comaandaanti letono- quiricha teein jetao, Faboro netonai teure jetao.

³⁴ Nii jaun jetaote, quiricha jasaracaain ereretaain coaraane baiha jetao:

“Chaa cajete, unaa neeita,” naain Faboro caje bajaa nii coberenadorone jana jetaote:

“Silisia batane cajena unaa neeunra,” naain jetao rai be Faboro. Niritiin rai biha Faborona jaun jetaote:

³⁵ “Inae turuuruha nii icholurueraaurunena, ii ere aohareeunicha,” nae jetao Faboro rai, nii coberenadoro.

Nii baiha jetaote, nii caohatiin ajeri caje- Erodesi charatenohin- loreri asae Faboro fuerate, caohatiin beraichateein.

24

Coberenadoro Ferisi acatiha ereejiha Faborone

¹ Saoqui janohi baiha neeoriin jetaote, turuha uhe nii batrichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasi, acaauru bichauhenaauru tabaauru, ita colurujeeurera coroatajanera Teeorotorosi neei curuajai *abogado*, naaonjoainuri uhaain turuha uhe. Acaauru jetaote, nii coberenadoro acatiha nichaauraaure, Faboro coulurujeeuruhane caina. ² Inae nitohaneein, Faboro mitaain, turuaauruhana jaun jetaote, nii coberenadoro rai ere jetao nii *abogado* Teeorotorosi:

“Jataaen narihara, curuaanaa Coberenadoro. Ii corenihate, raotojoein nihacache. Narihara, itolere coitucuhin, caohachaa'in cana atane rucuhaca, nitohaneein ichaa'ine coreniha. ³ Itolere sacutaain, nitohaneein ichaa'ine coitucuhacaanu, inetono janonaa bana. Jataaente, caohati coberenadoro neein neecha, Ferisi. Jataaena, ii coroaajihacaanu banejelanaalara,” naain irihane baiha jetaote, inae Faboro coulurujueanaa nunuhetein jetao:

⁴ “Nabana, ii rai caeneenejihacaanune coataa, atiin canacaanu aonauna irihacaanu. ⁵ Caa cachate, itolere baaso uhai nejesina ne. Acate itolere, cana rai chauratane sacutaain amuhemujeein, Jorioocuru lerurucoai nejesina ne. Acate le laurii cacha- nasarenonein curuajaihuri curuaanaa neein nena nera. ⁶⁻⁷ Chaentechu, rautaejihacaanune asajainejein, nejelau cachaauru enoae Jorionichaanune rai Teenforo asae. Nii corenihana, mucuhacaanulu. ⁸ Caje nachuinti bajaate, esinae rauhijiriin, itolere ichaane

coreniha caa coulurujihacaaune coitucuhi,” naain jetao, nii Faboro couluru-
jue nii ita coulurujueeruha joricocurune, acaauru coroatajanera- *abogado*
Teerotorosi, coberenadoro Ferisi rai.

⁹ Nii jana jetaote, jerichanetojoein cuain coulurujeure nii cuu ne-
nacaauru leochaauru Jorioocuru netonai. ¹⁰ Nii ainate, Faboro rai, biji
lalari jetao nii coberenadoro, iriha Faborone coina. Nii jaun jetaote:

“Nihei chaque tonajelanaalana, ichei erereuni cajabereeo coreniha, ii
cana atane rai- itolere rucuheraanu que nenaaneei, bajaanacaain, inoaelu
caje coauneene coitucuhanune jaunra. ¹¹ Lechoonca coroata janoheca,
Jerosaleeun turuhin, Cana Coanera bajaebajaecaaunera. Ichaajenihanete
bajanaa naineeicha. ¹² Coatia chunei cacha aina, ita cotaihajihaanune jana
caurucuruhi, chaelai janonaa banata. Niheichu chaen, ita taojiananaja-
Teenforo asae nihanatiin, chunei cachaauru rohehacaunta. Niheichu,
ita taojiaauruhane jaancuru sinacocacuru asae nihanatiin. Niheichu, cuu
netiin chunijiun cachaauru rohehacaun. ¹³ Nii jaun, nihei, chunijiun
cuain tonaain cacoluruecuruha caa cachaaurune jaanuta. ¹⁴ Nena caraa-
jenihane, canu ichao bereeunicha, rauhijiriin. Canuna cana inoaesihuru
coauneranein nena Cana Coanera rai niicha jerei icharaneein neunra.
Nii Ena Ecoona Ichaonaa Caohacha- Jesocurisito tenojoine, canu, esenetaain
tonoraaun, Cana Coanera ere bera inoasiuruhacha laenanohineein nena
nihana jaun. Nete, nii canacaanuhacha esenetai que, ‘Chaqueje nelatihei,’
naaure, caa canu coulurujueracuru. ¹⁵ Aihuruhane rijijieina, canu netonai
inae cuu tihane bana, satiin onacaauru ichaterichaaain Cana Coaneranana
jaun, ichanacurichaaain nechu aansaineein onacaauru, caohacha caha-
neein naaonjoainurine esenetaaun. ¹⁶ Nii jaauna, caohachaaain rauhijiriin,
jeriha Cana Coaneranane rijijiein, casuujua coaraain neun, Cana Coanera
notaracae, satiin cachaauru notaracaene maajeein. ¹⁷ Itolere sacutaain,
cajihaneein amuhemuhecaun bajaanacaain baihana, coriqui uhaain,
jelaiha canu ataneu caaun, itolere que necairichajeein ichaonacaauru
rai teein acaauru coroatajanichaaunne coina, chaen, Cana Coanera ba-
janaanaja coloheri Teenforo asae, Cana Coanera rai, itolere lenonecuru
sohin tihanune coinara. ¹⁸⁻¹⁹ Nii ina ichaaun, nuculocohin, canu cu-
turi loroaloroariin joeratihanune baiha, aitoa cana Quiricha Inoaei
cuhanene rijijiein. Coatia arajii cacha codoriaain, ichahaaunluta. Nihe-
ichu chunei cacha rohehacaenihanune janate, nii ita taojiananaja Teenforo
asae canu coaracurelu- Asia batane caje unacaauru tabaauru Jorioocurura.
Acaaurutejian uhin, cacoluruhecuruhane laen caohachae, esinae rauhi-
jiriin chatohanai baaso ichacaaunne coaracuruhane. ²⁰ Nete uurene. Caa
cau turunacaauru Jerosaleen caje unacaaurute, Jorioocuru curuaanaacuru,
batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaain acatiha teein, acaauru rai, cacolu-
ruhecuruhana jana, ecu neurelura. Acaaurute aihane jaun naine, cha-
tohaneein baaso ichacaaunne coitucuhin cacoluruhecuruhane caohachae,
nete nainecurenere. ²¹ Acaihanejei, nii cacoluruhecuruhane banaachana,
satiin codoaquiin aonajeeuruhane jana, tonijiaain: ‘Ichanana nainiha
onaane esenetaanune corenihacha nachura, cacolurujeuein, canasina
coauquichete.’ naaunlura,” naain jetao be Faboro.

²² Nii jaun jetaote, inae raotojoein, Nii Ena Ecoona Ichaonaa coitucuha,
nii coberenadoro Ferisine jaun jetao, nirijiein nii ratiriin:

“Inae turuha comaandaanti Lisihasin banana, inara cotiaratereuni
enacoaunein, nii neruujue coina,” nae jetao, Ferisi.

²³ Niritiin jetaote, nirijiein mucuhinein Faboro sirichuruhane coina,
cafitaan rai aite Ferisi. Chaen raotojoein Faboro rene turuhin, rai niicha
latei teein naaonjoaain, aina erenaa nainecuruha belaichaaunne coina

jetao aite. ²⁴ Nii cojoanoo cojoanoo jetaote, nacoauneein turuha uhe Ferisi, rai comasai Dorosila aina. Nii comasai jetaote, Jorioocuru bene ne. Nito-haneein turuhin Faboro cotiharatiha Ferisine jaun jetaote, turuhin acaauru rai Jesocurisito esenetaain, tonoraane que, acaauru rai ereerejiha Faborona jaun jetao, cuu rautatiin aonajeeure, itolere que, acaauru rai ereerejihana jaun. ²⁵ Ne jetaote, “Caohacha nejesina ichaechajein ichaoinete caohachae. Jana baasohacha ichajein ichaohine caoachaa, inae cuu tihane bana, satiin colurujiha curichaain Cana Coaunerana jaunra,” naain rai biha Faborona jaun jetaote laen nesoonete, nii Ferisi. Nesoonetiin jetaote:

“Inae, chajaain caunihu. Inae nainichaaune banana, coaiteen ii coti-haratereenicha,” nae jetao, Faboro rai, Ferisi.

²⁶ Niritiin jetaote, coriqui que, coretiha Faborone jeriha, jianihane coinana jaun jetao, araai saain nihane cotijiae, rai irihane coina Ferisi. ²⁷ Nirijjeein, coroata jaanacaain ichaane baiha jetaote, coberenadoro nihane caje jetao mitue Ferisi. Inae mituha Ferisine jana jetaote, coreenraniha enoe- Forisio Fesetoneein curuajai. Ne jetaote, jerecuruha Jorioocurune rijijjeein ichaane coina jetao, caseteconeein Faboro ratiriin jetao, mitue Ferisi, nabana baasoneein cotaairiin coaracuruha Jorioocurune coataa.

25

Feseto acatiha niha Faborone

¹ Inae coberenadoro nihane coina, Sesareea turuhin, coberenadoro neein enohane baiha jetaote, nichata janohane cuhane jetao, Sesareea caje, Jerosaleun cue jetao Feseto. ² Nii jana jetaote, cuu rai Faboro coulurujeueure jetao, nii Jerosaleun nenacaauru, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru rai jataaen nelateein nenacaauru naonjoainuri jetao, Faboro coulurujeueure. ³ Nitohaneein, coulurujeuein jetaote:

“Atiin canacaanu rai, cau Jerosaleun nii Faboro joerateeura,” naain bajaare jetao, bero cataaun coharateein, Faboro sohin joerateeuruhane coina coacuhin niqui. ⁴⁻⁵ Ne jetaote:

“Cuute, Sesareea caseteconeein nedaelura. Nena, ena chajaaajoaain jelaaha cureeunnicha. Inae jelaaha cuhanune janate, nainecure cajiniichaain uhin, cuu teein, chaaelai que situha, nii cachane, coulurujuenaa nainecure inara rai jataaain nelateineein nenacaauru- cocoainanacaihurura,” naachae jetao, acaauru rai Feseto.

⁶ Nii Jerosaleun, fosa janone nihane, lechoonca janoneein nihane baiha jetaote, jelaaha Sesareea cauha cue jetao Feseto. Nii cojoanoo jetaote, ita coulurujeueurera rucuhecuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain jetao, Faboro raerate. ⁷ Inae Faboro turuaauruhane jana, enoha Faborone jana jetaote, rohan nichuuntaacoaain jetao, coulurujeueure Jerosaleun caje uhin turunacaauru- Jorioocuru. Itolere baaso cuhane caaichuru, joareein caje erenaa rocchichuru, coulurujeueure jetao, baaso ichaenihaane sainejeein. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin erenaa nihane coitucurene. ⁸ Nii jaun jetaote, acaantonai, rai jabereco coreniha jetao:

“Coatia chatonai baaso que irihaun, Jorioocuru aitoonjoa, Jorioocuru ichao coacuhinta. Niheichu, ita taojiananaja Teenforo coacuhin irihaunta. Niheichu Romanocuru curuaanaa coacuhin irihaun baasoneeinta,” naain jetao, ere Faboro.

⁹ Nii jaun jetaote, caohachaaain Jorioocuru aina nedanaa jerihane jaun jetao:

“Cureeina Jerosaleeun, cuu teein nii ichei rucuhencacai rucuhecaanne coinaneta,” naain jetao, Faboro caje bajae Feseto.

¹⁰ Nii jana jetaote:

“Nena jerichanejeein, Romanocuru curuaanaa- cana netonai curuaanaa- eenferadoro ichearatenohi neruujuenaanaja coloherihi *tribonal* asae caa neeun, cau teein neruujuenaa nainichaaune coinara,” naain jetao, tonorae Faboro. Niritiin tonoraain jetao te: “Ii te, raotojoeein Jorioocuru rai baaso ichaenihanune coitucuhin neeicha. ¹¹ Esinae rauhijiriin, jataain baaso ichaain, baaso que situhin nihanune coaraain, nii coreniha casohin cajaanaa jerera nihane, coatia nii caohaterihaaun, coatia onaa coasihaaun. Jana, esinae rauhijiriin, erenaa nenihane, nihei chunei acaauru rai canu tenaa nainihe, casohin cajaanoruhane coina. Nii jaunna, ii caje bajareeunni, raajenihane canu rai- rucuhencacai rucuheca Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coinara,” nae jetao Faboro.

¹² Nii jaun jetaote, nii cuu nenacaauru rai coroatajaneraauru caohachaain suujua rauhi coaraauru caje jetao bajae Feseto. Nitohanein, bajaane baiha jetaote:

“Inae Romanocuru curuaanaa, ii rucuhecane coina bajaaina jaunte, Romanocuru curuaanaa rene curiquincha,” nae jetao Feseto, Faboro rai.

Curuaanaa Aquirifa acatiha niha Faborone

¹³ Nii baiha nenejeein jetaote, namujera Berenisi aina jiniiquiiin cuhin, Sesareea turuha cue, curuaanaa *rey*- Aquirifa, Feseto coaraane coina. ¹⁴ Cuu arai janohin aina niha- nii curuaanaana jaun jetaote:

“Cautene leinjiin cacha caseteconein Ferisiicha ratirilura,” naain jetao, bee Feseto. ¹⁵ Niritiin beein jetaote: “Jerosaleeun turuhanune janate, carai coulurujeeurelu batirichuru curuaanaacuru, saain Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri, caseteaanune coinara. ¹⁶ Nena, acaauru rai: ‘Coatiha nainihe aonaeniha cachane jana, nedaa coulurujeein niha namute cachane, nii coulurujueñojoi cacha caseteaaain, chatoanein teein, sohin joaera jereein, naaonjoaain niha Romanocuru rai rauhineti. Niha ita coulurujeranete, ita acatiha netiin, nii colurujera aina iriha nii coulurujueñojoinete jere Romanocuru rai rauhicha.’ naaina acaauru rai beeunra,” naain jetao beebeje Feseto. ¹⁷ Niritiin beebejein jetaote: “Nii jaunna, cau tururuha nii satiin coulurujueeurerane jana, nii chojoanoonecoriin, cacha rucuhecaanna jaan coloheri *tribonal* asae rori ichoe nelauriaain, nii cacha raerateeun, nii rucuhecaanne coina, ¹⁸ inacojoein niqui, ‘Chatohanein jecha soserein, chatohanein Romanocuru curuaanaa aitoonjoa tonoraa cachane caohatihane coreniha jecha carene letoaaure.’ naain niqui. ¹⁹ Nete, leinjiin acaihaneein, nii acaauruhacha esenetai que aitiin, chaen nii onaalu Jesosonein curuajai queecha maroaain coulurujeeure, ‘Enanetojoein jete, ichoe,’ naa que Faborona jaun. ²⁰ Nii jaunna, nii aina, chaa coitucuenihanune jaun, Faboro rai: ‘Cureeina Jerosaleeun, cuu nii ichei rucuhencacai rucuhequine coina’ naain bajaan. ²¹ Nii janate, ‘Cana curuaanaa, Romanocuru curuaanaa eenferadoro jete, rucuhere raajenihane,’ naain bajae, cana curuaanaacha rucuhecane coina. Nii jaunna, rucuheca eenferadorone coina letoaanunereein tiaain, caseteconein nihane coina aitoon,” naane jana jetaote:

²² “Canuhetonaina, iriha nii cachane aohana jereunra,” nae jetao, curuaana *rey* Aquirifa, Feseto rai. Nii jaun jetaote:

“Eresite aohanriquiincha,” naain jetao tonorae Feseto.

²³ Nitohaneein jetaote, nii cojoanoo, ita taojiaauruha cachaaauruna jaan coloheri asae, netaojiaauruhane jana, enoha cuure jetao, jataain nelateineein neeuruhane coarateein Berenisi aina, *rey* Aquirifa, chaen soondarooru curuaanaacuru aina nii cuu nenacaauru nese cocoaichacuru, jataain nelatein nenacaauru naonjoainuri aina jiniiquin. Nii jana jetaote, Faboro joracaerateein jetao, raerate caresero caje, Feseto. ²⁴ Nii jana jetaote, inae turuaauruhane jana:

“*Rey* Aquirifa, satiin cau canacaanu aina netaojiaain nenacaauru, nocoacaa cacha coulurujuenoin. Satiin Jorioocurute, carai coulurujuueure. Saain Jerosaleeun nenacaauru, cau Sesareea nenacaauru, naonjoaihunrite nujuaan soaisoaihanaain, ‘Sohin joerateeura.’ naain jataain ohane jerecure. ²⁵ Nete, chatoaneein baaso ichaene, caa cacha. Nihein sohin jaohacachana jaan leranu carai. Nete raajenihane rucuheca- cana curuaanaa-Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coina, bajaana jaun, inae nii jerichaauna jaun, ucuae letoareeunicha,” nae jetao Feseto. ²⁶ Niritiin jetaote:

“Nete nene, ‘Naaonjoaain que situhin, naonjoaain ichaana jaunte, caa cacha coulurujuueurera.’ naain beein, laenaain, canu curuaanaa Romanocuru curuaanaa- eenferadoro rai, beein quicha letoaaene. Nii jaunna, satiin cau neeichene jaun, caa raerateeun, caohachaaain, ii cau neeina jaunra curuaanaa Aquirifa. Inara acatiha teein, bajaanune, raotojoeein tonaain ereeuruhane, laenaain letoanaa nainichaaun, cana curuaanaa eenferadoro raine coinara. ²⁷ Jana, ‘Naaonjoaain corenihana, caa ii rene, caa cacha letoaaunra.’ naain chaaelai que tonaain benihanunete, ‘Chanua joaereein, caa cacha letoae, lera colane.’ naain nii que, nererojocare cana curuaanaa-Romanocuru curuaanaara,” nae jetao Feseto.

26

Coulurujuueuruha Jorioocuru najaa lera biha curuaanaa Aquirifa rai Faborone

¹ Nii jaun jetaote, Faboro rai:

“Inae laen nainein, ii jabereco coreniha ereeinerana,” naa *rey* Aquirifane jaun jetaote, acaauru rai ucuun biji sijitaain jetao:

² “Jataaenna coroejeeun, *rey* neeine acatiha, cau ererichaaunine jaunra, *rey* Aquirifa. Aihana jaun, atiin canu ere aonaanuna, itolere que cacoluruhecuruha Jorioocuru najaa que, erete aonaain coitucuhicha. ³ Iite laen, jitiiriin itolere Jorinichaanune ichao coitucuhin, ita rohecaain ita rai ereerecaanune jaanne maajein coitucuhin neeicha- curaanaa. Nii jaunna, atiin quere aonaaine jereunra- curuaanaa,” naain jetaote:

Jaiti Cana Coaunera coitucuhin, esenetaenihane bana, rai nichao biha Faborone

⁴ “Satiin Jorioocurute, canu ichao coitucure, acaauru aina ichaoreje-tocooaunlu, canu ataneu, chaen Jerosaleeun, naonjoaihin, canu enamancane caje coauneeina jaun. ⁵ Chaen techu, raotojoeein fariseeoneein nihanune coitucuhin, rauhijiriin benaa nainecure ii rai, jerecuruhane. Nii coitucuhichene rijijieeina, leeochoaauru amuritoheriin jataain rauhijiriin, canaacha esenetai tonoraera neein nihacaanu. ⁶ Cana inoaensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoa nii niicha letoanaa jerei canaacha cohajei esenetaain tonoraanune corenihate, caa cacoulurujuueein, caa chaatiha canu turuaerateeurera. ⁷ Canacaanu lechoonca coroata laurii Israeli cocoaichacuru- foeratenojoinnein nihacaanunena, nii cana foerateeurera

rai Cana Coanera aitoonjoa cohajihacaanu enanetojoeein. Nii jaunte, Cana Coanera corojeein bajajeein, naitoonjoan niicha jerenohin icha-caaun, jiicho, janotiin, naonjoaainchuru. Nii cana inoansihuru rai Cana Coanera aitoonjoa- canaacha cohajei ere tonoraanune corenihate, caa cacouluruhecore Jorioocurura, *rey* Aquirifa.⁸ Chanuna onacaauru ichtathiha Cana Coaneranene esenetaeneeiche inara.”

Jesocurisito ranojoihunru rohecaain cairichaerichaetohalune biha Faborone

⁹“Canuhetonainechu, jauriaa, ‘Caohacha jecha ichaaun,’ naain, Nasarete cocoaicha Jesoso ere esenetaain tonoraeraauru rohecaain, acaauru cairichaain,¹⁰ Jerosaleeun batirichuru curuaanaa letononeein caesero cuhanena maajeein arajii Jesocurisito esenetaeraauru teraterejotoonlu. Chaennachu, tabaauru sohin jaoruhane rautatiin coroaerejotoonlu.¹¹ Inaajoan sanein chaainti, acaauru casetecaraetoonlu, ‘Inae jian laen, tonorarihaacaanuhinta.’ naain, nii acaauruhacha esenetai acaauruhacha ere tonorai- Jesoso ere tonoraauruhane jianecuruhane caina. Jataaenna, nechuhansanein mijiaaineein, acaauru rohecaeraetoonlu, naain coriaae nejelau ataneu- nenacaauru neseeurune maajeein cuhinchurura.

Coaiten, ‘Naonjoaaina, nunuhetein, Jesocurisito coitucuhin esenetaain tonorana nunuheteenlura.’ naain biha Faborone

(Ich 9.1-19; 22.6-16)

¹² Nitohanein, Damasoco neseeu nenacaauru mucuhin raanune caina coaucuhin cuhanu, batirichuru curuaanaa letononeeine janate,¹³ bero cuhane cuujihanu, turuelalajeine jana, enoto chujutaain, luhecotariin, canu, nii canu aina unacaauru, naonjoainihacaanune rohan enoto cono amurijiriin conotiin, luhantiin lanaanete dede cajera, *rey* Aquirifa. Nii jaunte, saain jiniiquiin,¹⁴ atane ichoae nemarotihacaanune janate, carai Ebereeo ere cuhane cuaain: ‘Saoro, Saoro, chanuna jataen caniha nejeratein carerojoecai. Nechu jataaen ichaajenihanete, baaso ichaain, ijjabereeon cairichaain, cunaitaa nii aacha.’ naain canu caje bajaane jana ne:¹⁵ ‘Chaneeinaate curuaanaa.’ naanune janate: ‘Canuna- nii iichaa cairichaerii- Jesoso neunra.’ naainte:¹⁶ ‘Chajaain nimichuuna, ichei erete aonaaicha. Cauna ecocoon, ichei irihanune, canu letononeein neeine coinara, chaen ena, caa iicha coarai beein, ii que caa baiha- quicha coarate- nenine maajeein beein, canuneein nihanune coitucuerateeine coinara.¹⁷ Canuna, Jorioniheichuru, Jorioocuru, naonjoaihunri caje, ii ichoteratiha cureeunicha. Acaauru rena caa ena elotoareunnicha.¹⁸ Coanaanihute, acaauru nota jirichaeranuque, acaauru rai canu ere beebjeein, Acaauru Coanera nichaanune coitucuhin, quere tonoraain, canune maajeein coitucuuruhine, nabana taenein cuajeein, moconajaera ere tonoraain sacuelanaala, canu, nosa caje cacha mitaeranichaanne coitucuuruhane, nosa coreniha caseteconeein neeuruhane rai- neeuru caje nichoteein, Acaauru Coanera nichaanune rene tacanaa nainecuruhane caina, leeochoauru Jesocurisito ranojoihunru aina jiniiquiin neeuruhane coinara.’ naainte caletoe Cana Coanera Calaoi Jesusora,” naain jetao:

Rai ereein letoaa Jesocurisitone tonoraa Faborone

¹⁹ “Nii jaunna, dede caje ecocohin- caletoaera lacoelanaala,²⁰ jauriaanejeein Damasoco neseeu nenacaauru rene turuhin, acaauru rai Jesocurisito ere beebjeeunra, *Rey* Aquirifa. Nii caje cuaaina, Jerosaleeun nenacaauru rai beebjeiha cuun, itolereenein Jodea batane sacutaain nenacaauru raine maajeeinchuru, chaen Jorioniheichuru raine

maajeina beebejeeunra, baaso ichajeein, neosatihajeein ichaooruhane jianein, Cana Coaunera esenetaain, niicha jerenohi rijijieein ichaohin, inae esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeranein ichaooruhane coarateeuruhane coinara. ²¹ Nii corenihate, ita taojiananaja Teenforo asaai canu eruuruhane jaun, canu mucuhin, casohin, cajaanaa jerecure Jorioocurura. ²² Nete atiin, cacorataaniha Cana Coaunerane jaun, enanetojoein jaiti ichaajoein, Cana Coaunera ere beebejeein sacuurra, satiin- cairicheihuru rai, saain cocoainanacaihuru raine maajeincha. Coatia chaelai janonaa bana, Cana Coaunera ere bera inoehensihuru- Moisesa, naonjoaihunri aitoonjoa jochin, rerohin irihaaunta. Jerichanetojoeina, rauhijiriin, 'Naaonjoarichain jetao,' narejetocuruhalune rijitajoein: ²³ 'Ohanete ne nii Cana Coaunera letononein unaa- Mesahasicha. Nete, nitohanein ohane baiha, aca niicha ranojoihunru ajiinchateraniha, oo caje ichanananein niha cureeincha. Nii baihate, itolere sacutaain, beebejenojoneein niha cureein, satiin cacha nota jirichaeraaunu quera, nii aina, Cana Coaunera coitucuuruha, satiin cana araaichuru necoina, chaen nejelau ataneu nenacaauru niha natiinine coinara.' naain aitoroetooruhalune rijitajoeina aitoonra," naain Aquirifa rai beebeje Faboro.

Jesocurisito esenetaain, tonoraa curuaanaa Aquirifane jereein, rai ereerejiha Faborone

²⁴ Niritiin, ereerejiha jabereco coreniha Faborone jana jetaote, rai nujuae soaisoain:

"Mainajiriin nerelaacha neeine jaunna, nesooneejojain joareein ereeite, Faboro," naa rai Fesetone jana jetaote:

²⁵ "Coatiana nesooneejojain joareein irihaaunte, caohati coberenadoro Feseto. Caa aitocoanne jaante, esinae rauhijiriin erenaane. ²⁶ Cauté ne, caa curuaanaa *rey* Aquirifa- itolere niriinanai coitucuera. Nii jaunna, chaque tonajelanaala, nacatiha caa ereerejeeun, acaentonai niriinanai coitucuhin nihane jaun. Coatia chaelai asinojoneein nena que caitonai nihei. ²⁷ Cana Coaunera ere beracuru- *profetacuru* inoasesihuru aitoonjoa esenetaaina, *Rey-* Aquirifa. Rauhijiriina, itonai esenetaaine coitucuurra," naa Faborone jana jetaote:

²⁸ "Basijiin lanajeje, caque jererateeine jaun, canuhetonai Jesocurisito rainein nihanunera," naa curuaanaa *rey* Aquirifane jana jetaote:

²⁹ "Coatia jerihane, iicha aiheeta, curuaanaa. Satiin cau neein aonajeeurera raina, Cana Coaunera bajaun, esenetana nainecuruhane, caa aiha-nune tocohanein *cadena* que cositenojoneein nelanaala esenetaauruhane coinara," nae jetao Faboro.

³⁰ Nii jaun jetaote, nimichuhin, naain jelai cuure coberenadoro aina curuaanaa *Rey* Aquirifa, chaen, Berenisi, chaen, nii leeocharu cuu acauru aina nelauriaain nenacaauru, naonjoaihunri aina, cuu jelai tein, ³¹ nii que ereeuruha nejesinajeein, ita raine coina. Cuu jetaote, ita rai nejesinajeein:

"Coatia chatoanei baaso ichaai caa cachata. Cha corenihate, sohin joerareta. Nainiheinchu, caresero cuhane nihanatiin caseteconein nihaneta," naaure jetao ita rai nejesinajeein. ³² Niritiin, ita rai ereeuru baiha jetaote, Feseto rai:

"Raajenihane rucuhaca satiin curuaanaanein nena- eenferadorone coina, aitoha caa cachane colanete, jianena naaineicha," nae jetao *Rey* Aquirifa, coberenadoro- Feseto rai.

27

Romau, Faboro letoaauruhane

¹ Inae Italiau canacaanu letoanaa jerecuruhana jaunte, casetecocuru coaraain raeraanu que le laurii soondarooru- Eenferadoro raineein- curu-ajaihuru rai cafitaan- Jorio neein curuajai rai, leochaauru caseteconeein nenacaauru teeuruhane jiniichaain, rai Faboro netonai teure. ² Nii jaunna, Andaramitio cofauhana caje cucuana cuhane cuhin coriae nenea- Asia batane que nenacaauru neseeuu- cofauhanau tiaain cunaa bote cuhane fauhin, nesaru rai nihana jaun, cuhane fauhin cuhacaanu. Nii janate, ecu neein, canacaanu corihaniha uhe- Masedonia batane que nenea Tesaloneca cocoaicha Arisitaroco. ³ Nii cojoanoo, Sidoon cofauhanau turuhin, cuu najaurihacaanune janate, jataain Faboro belai, nii soondarooru curuaanaa Jorio. Caseteconeein cuha Faboro natiinte, bote caje iniin, belaichaauru rene bedaeniha Faborone coarajeein, cuu rai niicha latei teeuruhane coaraje, belaiha cafitaan Jorio. ⁴ Nii Sidoon caje nesaruhina, canacaanu que tacaain uha cujuanane jaun, nii cujuana que acaterain, Chifere cobene jeloon cuujihacaanu. ⁵ Nitohaneein kuhina, cucuana jera jaoha cuhacaanu, Silisia batane auha jeloon. Inae cucuana jera jaohina, Silisia, Paanfilia, naonjoainuri batane auhaniha situhin cuhin, Lisia batane que nenea neseu- Mira turuhacaanu.

⁶ Cuute, Alejaandiria caje unaa leinjiin bote Italiau cujuana rue, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan. Nii cuhanete, canacaanu fauherate, cuhane cuhacaanune coina. ⁷ Nitohaneeine, araaai janohin, jataain jeraaen cuujihacaanu. Nii jaunna, necairichajeein turuhacaanu Nidoneein- niicha curuaateuri jeraniha. Nii jana, jaiti canacaanu que tacaain uha cujuanane jaunna, Cureta cobena nichaae nitinonohin, Salomoonneein acaauruhacha curuaatei cobene jeraniha situha cuhacaanu. ⁸ Nitohaneeina, necairichajeein cuhin, Cureta auhanihacha rauhijiriin cuujueein, Laseaneein curu-ajaa nese rohan nenea- Caohatiin Cofauhananeein curuajaihu turuhacaanu.

⁹ Inae carajaa cuhacaanune jaunte, nii tonohana inae cujuana aina jelarona que turuhelalajihana jaun, luhante- cucuana cuhane amunaa, banejenih cujuanane jaun. Nii jaunte, acaauru rai:

¹⁰ “Aonacuchena caa que erete, aonaquiche. Jataaina banejelanaala, cana rai lunaa curichaain, caa amunaane coitucuun. Baana cauhaacha nelanaalate, aihacachera. Saainte, nii iicha amai rucuhele aina jiniquuin nitajiha cureein, caa botera. Cana niha natiinte, onaa nainichaachera,” naain niqui suujuatenajae Faboro.

¹¹ Nete, nii bote erora, nii bote curuanaa cafitaan, naonjoainunru, ereecha tonorae, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan, Faboro ere tonoraelanaala. ¹² Nii jaunte, caohachaojoaeniha saneein, nii neeuruhane jaan cofauhanane jaun, cuu neein cujuana aina jelarona bitoanaa jerecurene. Nii jaunte, satiiin lalajeein, leecha fauhana- nii jeelai Cureta cobena que nenea- Fenisiau cunaa jerecure, cuu cujuana aina jelarona bitoauruhane coina. Jelaite, enoto soo jeloon neein, cana raoto nichajai que, cana ajaabiji nichajai que naonjoaain inanacae.

Cucuana cuhane niha cujuana tabaine

¹³ Nitohaneeinte, “Tonaje lanaala jecha cuujerichaanuhin,” naain nesaruhin cuhacaanu, enoto soo jeloon neein ajaabiji nichajai caje uha raujiaain aasaaeriin jouhaquuin- cujuanane jaun. Nitohaneein kuhina, Cureta auhaniha cuujihacaanu niqui. ¹⁴ Nete, nii baiha neeoriin, enoto

soo nichaae cuujueein cana raotono nichajai que, enoto mitu dararo caje uhe jataain mijieeinetiin cujuana. Niite, bote que tacaain, richorocoae. ¹⁵ Nitohaneeinte, richorocoain, cuanaa jerichaanune jaan edacai que, bote cuae nii cujuana, que tacaain macohi auriteein, acatena nainenihacaanune jaun. Nii jaunna, cuu canacaanu amanaa jerihane jaan jeloon, canacaanu amaane coarajihacaanu. ¹⁶ Nitohaneein kuhina, leinjiin obena laaojoiiri Caaodaneein curuajai rohan situha kuhacaanu. Ucuajai que saneein mijieeinetiin tacaeniha cujuananane jaunna, jataain necairichaaoiriin, tijichaaain canacaanuhacha amai- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laaojoiiri inacaanu. ¹⁷ Nitohaneein mucuhin tararaain inaacaanune baihate, cuu, inori que, nii kuhacaanune jaan bote ichohacure, nunaane coina. Nitohaneeinte, carene araraca- Sireteneein curuajai que tacanaa coasichuruhane jaun, cujuana aina amuuruhane jaan bela serichure, ocoai nichaae cuuain, cujuana ainaacha cuujueeuruhane coina. ¹⁸ Nii cojoanoo, jaiti mijieeinetiin uha cujuananane jaunte, cucuana kuhane, nii bote coneracuru jaonaa nunuheteure. ¹⁹ Nitohaneeinte, nesarucuaanune nichata jano kuhane, bela nujuaauru tabaauru, chaen itolere nii nichotihacaanune que nelatelanaala nenacaaurune majeein jaoore. ²⁰ Nitoaneeine, araaai janohin enoto coarilanaala, nii arasijie nihanatiin coarinihacaanu. Nechu jataain nirijieein nesurocoriheii rijijieein, bote nalaaene amuneein sacuha fichafichanaane jaunne, “Inae jecha ecu ohacaanune nitajerichaanuhin,” naacaanu niqii.

²¹ Nitohaneein, araaai janohin lenonelanaala nihacaanune jaunte, satiin canacaanu cataaun nichaauraain:

“Coaracuche cachaurute, quere tonoraelanaala, kuhacha nena richae, Cureta caje cana uhaichelu. Colane chachu, cuu raotojoeein nihacache. Colane, catohanai baaso que siturihaacache. Nii colane, chaaelai que siturihaacache. ²² Nijiaonriha joareein, inara suujua cuaaichene. Coatia leinjiinejeein orihaaain chunei cache. Caa botete laaen, nitajiha cureein. ²³ Enene cojoanotiinte, canu rene, rai cache neein- letononeein nihanune rai, letono anjera letoae- Cana Coanera. ²⁴ Canu acatiha eecohinte: ‘Coa casihara, Faboro. Atiinte, Romanocuru curuaanaa- eenferadoro acatiha tururiquincha. Ii corenihate, atiin onaa caje nichotiha cuurureein saain nii ii aina bote kuhane nenacaaurura.’ nae carai Cana Coanera letonanajera. ²⁵ Aihane jaun, cha que tonajelanaala, joaenreein inara suujua cuaelanaala, caa caitoonjoan esenetaachacuche. Nii aitoaha Cana Coanera letono anjerane tocohanihate cureein. Esinaete rauhijiriin aite. Canuna, esinae rauhijirin aitothane coitucuhin esenetaun. ²⁶ Nete laen, leinjiin obena que tacaain baulenetoha caa botene jana, cuu nerarichacheeincha,” naain bee Faboro.

²⁷ Inae coroata semanaa nesarucuaanunena janate, Ariaticoneein curuajai cucuana kuhane cuujihacaanu, janotiin. Nii janate, dede catai rijii, cuu cajaneein bote amaa cujuananane jana, inae cucuana auhaniha nichuuntaacaanune que nainacure bote beraihurera- marinerooru. ²⁸ Nitohaneeinte, inae coitucuuruhane jaun, nucuhaano cojounacatein coaracuruhane jana, nichatachoonca saota metorone rai nucuano. Nii caje cuujueein, coateen nucuano cojounacatein coaracuruhane janate, coroatachoonca caaunsi metorone rai nucuano. ²⁹ Nii jaunte, ajeri que tacanaa coasia, bote roeniha jenaain anajiin nena coata- aanlaa laaure, cuu bote acatein, cuu mucuhane coina. Nii nalaeacuruhane nainihate, Cana Coanera bajaebajaecure, chajaain janohane coina. ³⁰ Nii janate, bote macohiniha anajiin nena coata- aanclauru nalaera rijijieein, nii- naluha botene nichoteeu-

ruhana jaan- bote laajoiri faunaa nunuheteure nii bote beraihurera-marineroroo, nii bote caje sorooruhane caina. ³¹ Nii janate, coaranajaain, nii soondarooru curuaanaa caftaau rai beein, nii soondarooru raine maajein beein:

“Berainjaeneeichenete, caa bote ratiriin sorooruha acaauruhachane, nenereein nichoteeichene jaanura,” nae Faboro.

³² Nii jaunte, acaauruhacha amaemajei bote laajoiri ichora saaujihure, nii soondarooru, acauhanau naluhane caina.

³³ Inae janonaa raite, satiin acaauru rai, lenonecuruhane caina:

“Inae coroata semanaa, nirijiein caohachaaan lenonelanaala neein, situha cujuana aina fichafichanaane cohaquichenera. ³⁴ Aihana jaun, chajaain chaelainiji que lenonecuchete, nii aina abaantaain nichotena nainequichene, nichoteeiche. Coatia nitajerihaaan leinjiijein nihanatiin chunei couturiujicha,” nae Faboro.

³⁵ Nitohane baihate, satiin acatiha tein, faan teberiaain, nichoae Cana Coanera bajaane baiha, nii faan tathin, beeunebeeunein que lenone Faboro. ³⁶ Nii jaunte, lenonena coaujueurenihane baiha, inae satiin lenonecure. ³⁷ Itoleneeina, coroata fasha caaunsi choonca saotanein, nii bote cuhane nihacaanu. ³⁸ Nitohaneeine jerenihacaanune jaun tiaaajoaain, nainaan lenonichaanune baiha, nii canacaanu lenone tirico caute jaoha- caanu cucuana cuhane, nesaracaa nii botene caina.

Cucuana cuhane naluha botene

³⁹ Nii janate, inae janoe. Nete, “Caelai caara,” naain, nii atane coitu- cuurene nii bote beraihurera marineroroo. Nete atiin, cuu- cucuana auha leororo- carene siricha coaraain, cuu nii bote jauriaanaa coacure niqui. ⁴⁰ Nitohanein, cuu jauriaanaa coacuhinte, nii bote laracaauruha acau cataaunna jaan anajiin nenea coata- aanlaauru ichora saujiin ratir- ihure. Nitohanein teeinte, bote cocoihacuru, roeneraauun que nelatein nenea cosi lecoaracaure. Nii baihate, bote macohiniha nenea bela to- coore. Nii jaunte, nii aina inae erojoein cucuana auhania nichuuntae nii bote. ⁴¹ Nitohanein cuhinte, nichuuntaain carene araraca raroahai choae, baulenetoha cue nii bote. Nii jaunte, caohatiin baulenetoha nii bote macohi nichajaine jaun, carene raroahaco choaee liquinetiin, ruru- juanacaje lanaala nedae nii bote macohi. Nii jaunte, jataaen mijieinein taca- fichafichanaana jaun, fichafichanaa caaun, nefeejin, nichaluni- haje bote roe nichajai. ⁴² Nii jaunte, nii caseteconein canacaauru so- hajejin jaonaa jerecure nii casetecocuru beraihureraauru soondarooru, nabana joichohin sorooruhane coataa. ⁴³ Nete, caohate nii soondarooru cu- raanaa caftaan, Faboro coreniha, nabana Faboro netonai sohin jaoruhane coataa. Nitohanein caohateinte, joichona inaurera letoae ichoachania, acauhana naluhin cuhin, atane que cohanaacuruhane caina. ⁴⁴ Jana, leeochoauru, acaauru caaijie cuuruha tabara choaene jana, tabaauru leeochoauru netonoai cuuruha nii- bote nichalunena jerooru choaene caina, letoanajae- nii caftaan. Nitohaneeine, satiin, leinjiin obene que neraain, onaa caje nichotihacaanu.

28

Malata cobena neraa Faborone

¹ Satiin, obene que neraaina, Malatanein curuaaca nii obenene coitu- cuhacaanu. ² Jelai cocoaichacuru cachaaurute, jataain caohacha nejeeu- ruhana jaun, saain canacaanu belaihure. Nii janate, uheuheca elone jaun,

jelarotokane jaun, enuha codoriaain mocohin, iihane jana, canacaanu cotihacure, nichaatihacaanune coina. ³ Nii janate, enuha cohi taojiaain raane jaun, usi jana tihajiha Faborone jana, iihaniha usine jaun, ajaano caaun sorohalaain, Faboro biji que tijileneein calae acano. ⁴ Nii Faboro biji que tijileneein calae acanone coaraainte: “Jerihanete, soserena necaiha caa cachara. Cucuana cuhane naluhin, onaa caje nichotihane jaunte, ichaohane jerene, dedeeu nena- nii rucuharara,” naaure Faboro coarajejin, nii cuu nenacaauru cachacuru.

⁵ Nii janate, nii usi iihanei cataaun, nii acano chatachataain siheitiin, cuu tonajelanaala nee Faboro. ⁶ Nii jaunte, satiin, “Laraarichaain jecha,” naain cuu, laraacane coarajejere. Nii janate, laracaene. “Luhecotariin jecha cora aonaain, tocojoaain tacaain orejin,” naainte niqui, cuu, carajaain coarajejuruhane jana, tonajeerinihane jaun, suujua elonaain:

“Leejniin chosi necaiharara,” naaure Faboro que.

⁷ Nii nihacaanune jaan rohante ne nii obene que nenacaauru coara Fobirio nejin curuajai cacha rai atane. Nii Fobiriote, canacaanu belaaain, canacaanu rae, rai loreri asaae. Nii jaunne, cuu aina nihacaanu nichata janohin. ⁸ Nii janate, ajaa que jeraain ujuee caaun cunaitejin ecu niha nii Fobirio inacana jaun, rene turuha cue Faboro. Rene turuhinte, coaraain nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nichoae biji merecaain, dadaain aonaane rijieeoritiin inae nerautae. ⁹ Nii coitucuhinte, satiin uure nii obene que nenacaauru leeochoaauru cunaitenacaauru. Nii jaunte, rautanaaca Faborone jaun, nerautacoaain caaure. ¹⁰ Nii jaunte, satiin canacaanu belai-huruhane jaun, jelai caje amuhacaanune coina, bote cuhane fauhacaanune rai, cuujuejin canacaanuhacha quininenu que- canacaanu achanojoaare, itolere amunaa rai nelatecuri tejin.

Romau turuha Faborone

¹¹ Nitohanejin, cuu nichata atejin nii obene nihacaanune baihana, leinjin bote- Alejaandiria caje unaa- cuu cujuana aina jelarona bitoha nena bote cuhane fauhin, cuhacaanu. Nii botete, coujunacanu que nihane coina, fazione nejin, acaauru chosichurune que Curieocuruhacha tei- Castaro, Polosi, naain curuajaihurua ecaantooru- coujunaca amaerane, bote macohiniha tejin. ¹² Nitohanejin kuhina, turuha cuhacaanu, Siracosa cofauhanau. Cuuna nihacaanu nichata janohin. ¹³ Nii cajena, nesaruhiin cuujihacaanu, cucuana auhaniha, rauhijiriin Rejiio turuhacaanune coina. Nii cojoanoonte, cuujihacaanune jana, canacaanu cunaja bote roe caje uhe, raujiaan jouhaquiin cujuana. Nii cojoanon cojoanoonna, turuhacaanu Poteolihu. ¹⁴ Cuuna, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru tabaauru ruhacuhacaanu. Acaaurute, canacaanu cotijiaain, cuu canacaanu chunaare, le semanaain acaauru aina nihacaanune coina. Nirijiejin inacuhe inacujuejin cuujuejina, tabiicha turuujihacaanu Romau. ¹⁵ Nitohanejin kuhin, atane ichoae inacuhe inacujuejin cuujihacaanune coitucuruha nii Romau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraaurune jaunte, canacaanu que taca uure, Apio rai Foro neseu tiaain. Nii jana, leeochoaurute, Nichatajai Taberenanejin- acaauruhacha curuaatei neseu canacaanu cohacure. Nii cuu neeruruhane coaraainte, corojeejin, Cana Coaunera bajae Faboro. Nii ainate, raotojoejin suujua aonae Faboro. ¹⁶ Nii jana, Romau turuhacaanune janate, jelai loreri asae tejin, nirijiejin caseteconejin, jianacoo tejin, leinjin soondaro que beraichaain, Faboro sirichuruhane coina jerecure.

Romau niha Faborone

¹⁷ Nitohaneein, nichata janojoein turu baiha neeoriinte, nii Romau nenacaauru- naraaichuru Jorioocuru rai nelateein nenacaauru- jitariin cotiharate Faboro, acaauru rai irihane coina. Inae satiin turuhacoain, netaojiaauruhane janate, acaauru rai:

“Caraichuru, chaelai janonaa bana cana Jorionichaachene que baasoneein irihaaunta. Niheichu, chaelai janonaa bana, cana inoaesihuru ichao coacuhin baaso neein irihaaunta. Nii atiinte, Jerosaleeun cacoulurujeein, baaso ichara nihane rucuheraaunu que Romanocuruhacha cooainanohi rai canu teeure Jorioocuru. ¹⁸ Nii janate, jitariin cao-hachanainejeein, cacaje bajaauruhane baiha, caihanenaa jerecure, neniha casohin cajooruhane jaan- leranune jaun niquicha. ¹⁹ Nena, onaa caje nichotihanune jerecureniha nii cacouluruheraauru Jorioocurune jaun, canu rucuhaca satiin- curuaanaa neein nena eenferadorone coina bajaaun, nii neniha caraaichuru coulurujihanune jaan lerane saijieeincha. ²⁰ Nitohanihana jaunna, inara jitariin cotiharateein, inara coaraain, inara rai irihanune coitucuhichene coinara. Cana Israelita nichaachene, canaacha cohajei esenetaanune corenihane, cau caa *cadena* que cositenojoneein neeunra,” naa acaauru rai Faborone janate:

²¹ “Coatiha chaelai quirichanejeein letoaauruhi Jodea caje canacaanu rai, ii que, ‘Acate, naaonjoaain que situhin nera.’ Nii jaunna, ii berenaa coitucuhenihaacaanura. Niheichu, ucuajai caje turunacaauru- cana araaichuru- Jorioocuru nihanatiin, ‘Acate, baaso ichaechajeein ne jetaora.’ naain, ii que ereeuruhita. ²² Nena laen, nii le laurijieein- enanenaa Jorioocuru ichao beeine jerichaanura. Tonaai ii, nii queta. Itolere sacutaaain, baasoneein nii que ereeuruhane coitucuhacaanune jaunna, ii, coitucuhina jaun, nii beeine aohana jerichaaacaanura,” naaure Romau nenacaauru Jorioocuru, Faboro rai.

²³ Niritiinte, “Naaonjoaain cojoanonaa banana, turuha urichaanuhin, nii que ereei canacaanu raine, coitucuhacaanune coinara,” naaure. Nii jaunte, nii aitocuruhane cojoanonaa bana, netaojiaaure arajii cachaauru, nii niha Faborone jaan loreri asae. Nii jaunte, janone caje coauneein, acaauru rai ereereje Faboro, Cana Coanera Cojoanonaa que, sonafaa- jeein. Nitohaneinte, Moisesa aitoonjoa quene maajeein, chaen Cana Coanera ere bera inoaesihuru *profetacuruhacha* laenai, naajoainunru aina cuaain, acaauruhacha cohajei Mesihaseinein niha Jesusone esenetaauruhane coina, acaauru que jerateein, acaauru rai beebeje. ²⁴ Nii ainate, tabaauru, nii aitoha Faborone esenetaain tonoraure. Jana, leechaaurute, esenetana jerecurene. ²⁵ Nitohaneinte, ita suujua rijitojoenaa jerelanaala, mituhajeein caunaa nunuheteeuruhane jaunte, acaauru rai:

“Esinaete, rauhijiriin nitohaneiechene coitucuhin, inara foerateeurera rai biha nere bera inoaei Isaihasine coina, berateein:

²⁶ ‘Caritiin benihi,
taa cachaauru rai:
Aonaquichene nihanatiin,
caohachaain aonaain,
coitucunaa naineriheeicheenta.

²⁷ Chaen,
nii coaraqichene nihanatiin,
coaranaa jeriheeicheenta.’
naain berateein:
‘Banejelanaala nauhacaa
acaauru suujuane jaunte,
raajenihane aonana jerecurene,
acaauru rai beraane nihanatiincha.

Niheichu,
 acaauru notaracaae nihanatiin,
 coana jerecuruhita.

Nii jaunte,
 coitucunaa nainecurenera,
 nabana nesoone caaun,
 canu rene necohaleeuruhane,
 acaauru rautaaain nihanune coataara.⁷

naain rai nere bera inoaesi- Isaihasi que beratelu jetao, Cana Coaunera Suujuera.

²⁸ Aonacuche. Caa acaihanejeein Cana Coaunera tenojoin jianacoon cana mitaeranu esenetana jerelanaala, aohana jereneeichene jaun, ena caje coauneein, Jorioniheichuru rai beebejiha cureeunicha. Acaaurute laen, aonaain esenetaain, tonoraa cuurureeinha,” naa Faborone jaunte,
²⁹ nejesinajeein, mainajeein ita cotaain cauha cuure Jorioocuru.

³⁰ Nitohaneeinte, cuu itolereneein, coroata ajaanacaain neelu Faboro, nasae nihane coreniha coretejeein, niicha sirii loreri asae. Nii jaunte, rene turuha cunacaaurunihane, cuu ranajaque. ³¹ Nitohaneeinte, cuu tonajelanaala, Cana Coaunera Cojoanonaa beebejeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito quene maajeein ereerejenajaque, nii chunei rohecaera colane.

Roma nenacaauru rai Faborohacha letoai

Inara coaaucaauun.

¹ Canune Jesocurisito letono Faboroneein inara rai caa quiricha lae-naaun. Cana Coaunerate canu janijiin canu raain nelu, jelai teein rai letono afosotoloneein cacha ichoteraneein enachasine ichaonaa beebeji-hanu cachaauru raine caina.

² Niite rai nere bera inoensihuru *profetacuru* que berateein laenaeratelu rai Quiricha Inoensi cuhane Cana Coaunera. ³⁻⁴ Nii niicha berateite, Rabiri inamoconein cachanein niha Cana Curuanaa Jesocurisitone beranein nena ne. Nete rai Suujue aina cuuain onaa caje ichateein, rai itolere que laraajiin nihane jaanu teein rai Calaoheinein nihane coitucueratelu Cana Coaunera.

⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuuainte, rai letono afosotolo nihanune jaanu teein nelu Cana Coaunera. Acane beebejeun, chauratane sacuritaain sathiin laurilauri nenacaauru cachaauru netonai Cana Coauneranein nihane coitucuhin, nere tonoraain neuruhane caina. ⁶⁻⁷ Inara netonai nii Romau ichoainiquichenete laurilauri nenacaauru cachaauru aina jiniiquiin niicha ranojineein neeiche. Inara belaitohane jaunte, Jesocurisito ranojineein neein rai cachanein neeichene caina inara raelu Cana Coaunera.

Sathiin inacanein nena Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito naonjoainuri inara rai raotojoein neeichene jaanu teeurumiin.

Romau bedainiha cunaa jeriha Faborone

⁸ Jesocurisito aina cuuaine sathiin le cachanequichene coreniha, jataain Cana Coaunera coraajeun, esinae rauhijiriin esenetaaichene coitucuruha itolere sacutaaine coitucuhane jaun. ⁹ Rai letononein casuujua aina cuaritaain rai Calaohi que ereerecaauunne jaan- Cana Coaunerate, itolere bana bajaanune nainein inara coaaucaauunne coarajera ne. ¹⁰ Chaen nechua aca jerihane, tabiicha inara coaraa uhanune caina itolere bana caje bajaebajajeun. ¹¹ Jataaine inara coaana jereun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara rai beein, inara coroataja nichaauunne, inara suujua corelanaala ijiin neeichene caina. ¹² Jiniiquiin esenetaacachene rijijieein, ita suujua que corajerateein nihacachene coinane caa aitoon. ¹³ Cana Coaunera coreniha cajeraauru, coitucuhichene jerichaaunne jaunne inara rai bereeuni. Araain saaine nigui inara coaraa unaa jereun. Nene enanetojoein nainesineun. Charijieeinteeinti leeochoauru lauri lauri nenacaauru aina acaauru rai caohacha ichaa ahun; nii rijijieein inara rai netonai caohacha ichacaunne jerenacaunne inara rene turunaa jereun. ¹⁴ Chaque nelatenihanune saijieein canu rai Cana Coaunera tenojoi raeranichaaunne jaunne, sathiin cha coitucuelanaala, aansijiin relanojinein nenacaauru, itolere coitucueracuru, cha coitucunaa jeriheichuru, naonjoaihunru rai, nii quicha ranojoi tenaa jereun. ¹⁵ Nii jaunne, nii Romau neiniquichene rai, jataain enachasine ichaonaa que inara rai erenaa jereun.

Itolere ichana nainiha enachasine ichaonaane

¹⁶ Coatiha nii cana rai beratenojoi enachasine ichaonaa bihanune co-
ejihaaun, aca niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaan nihane

jaun, satiin esenetaeraauru Jorioocuru osa caje jauriaanejeein ichoter-atenojoiniha cuururichaaine jaun. Jorioniheichuru esenetaeraauru neton-ate nichoteeurureein. ¹⁷ Nii cana rai beratenojoite, cana que esenetaacachene coreniha, cha ujuaihonelanaala nihacachene coina jianacoon cana tiha Cana Coaunerane coitucuerate. Nitohaneente ichae Cana Coaunera, nechu esenetaacachene jauncha. Nitohanihane cointate: “Leinjiin acaacha esenetaerate, niicha ichai ujuaihonelanaala nena rijijieein ichaoreein,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera quiricha cuhane.

Niicha ichai ujuaihoneein niha satiin cachaaurune

¹⁸ Cana Coaunerate, caohacha que ichaaoruhane coina cachaauru rai ni-icha tei caohateraauru nechu aansainein ichaonacaauru casetecarichaain dede caje coaaneenne coarate cana que. ¹⁹ Acaaurute niqul, nii acaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei coitucuure raotojoein, raajenihane coaratihane jaun. ²⁰ Cana Coauneraacha ichai asinojoneein nenaate coitucunaa nainichaache, caohachaain cana suujua coaraain niicha ichai que coaaucaachene. Necoaaunaain nihalu cana rai chauratanene caje coaaneente, esinae rauhijiriin Aca Cana Coauneranein nihane jaun chabana satoonenerihani nii niicha ichana naineine coitucuhacache. Nii jaun, nechu aansainein coitucunaa jeriheichuru nii ujuaihoneein neeuruhane caje nichoteeururinaain. ²¹ Nitohanein raotojoein, Aca Cana Coauneranihane coitucuruhane saijieente, chabana nere tonoraain esenetaain, ni-heichu chabana acanihane coroaecurene. Nitohanein nena coacuelanaalate, baasohacha que coaacuruhane jaun, inae nauhacaa acaauru su-ujuane jaun, nocohenaanau nena rijijieein neure. ²² Itolere coitucueranihate niqul nocoetocure. Nete cha coitucuhin aitocure. ²³ Nitohanein cha coitucurenihane jaunte, Cana Coauneraacha coananohineein- onaa ineraneein nena cacha tochanein nena ecaanto jaure. Nii choae tacaain techu, tajaacuru, atane choae terecure, atane choae tijiariin amunacaauru, naaonjoainuri tochanein ecaanto jaainchuru que chabana ohelanaala nena Cana Coaunera necaohacha coreure.

²⁴ Nitohaneeuruhane jaunte, nii acaauru suujua baaso letono ichacuruhane coina, inae acaauru jianiha Cana Coaunerane jaun, nejesinajeein ita rai cojenacai ichacure. ²⁵ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera niha Cana Coaunerane saijieente, aca coroaena coacuelanaala niicha coaananojoi-hunri coroaecure. Nii Cana Coaunerate, acaauru netonai coaunaain nihalune jaun, itolere bana leinjiin acaacha coroaenoinihane caohachae. Nitohanemiin.

²⁶ Nii jaunte, inae acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaun, itolere cojenacai ichajeein necairichaaure. Acaauru benecuru nihanatiinte, inae aina niicha jerei ichaa acaauru lanaaurune jerelanaala, inae nichao corein namute ene aina niicha jerei ichacure. ²⁷ Nii rijijieein techu, acaauru cocoichacuru netonai, inae acaauru comasaihuru aina niicha jerei ichana jerelanaala namute quicha aina niicha jerei ichacure, baasoneein acaauru letoaa acaauru suujuane rijijieein necoejelanaala. Nitohaneente, necha aansainein, erenaa tonoraurenihane jaun, caseteconeein raajenihane jaberoco cairichaaure.

²⁸ Acanihane coitucunaa jerecurenihane coreniha, acaauru suujua baaso letononeein niicha ichai coitucuelanaala ichacuruhane coina, acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaunte nitohanein neure. ²⁹ Nitohaneente caohacha ichana coacuelanaala baaso nejesinaacha ichaain, itolere bana niicha lateeicha que coacuhin baaso ichaain, namute cacha que necoela-jauharitiin, sonajaain jaohin, suujua acatelanaala, enaacha nohanein, acaauru ichaonihei que ichaohin, namute cacha cairichaa casajenetiin,

naonjoaain neeure. ³⁰ Chaen techu, leeochoaauru coacuhin acaauru que baasonnein ereein, Cana Coaunera que nejerateein, cha coitucualanaala enaacha cacha tonoraain, itolere baasohacha coacuhin necohasitaain, baaso ichaain, inaca ere tonoraalanaala, ³¹ cha coitucunaa jerelanaala, tonaain ereeuruhane nihanatiin chabana ichaelanaala, nihei chuni belai-huruhi, cacha que suujua acatena inaelanaala, chabana cairichaaajoaain namute cacha coaracuruhi, naonjoaaunre. ³² Raotojoeinte niqui, satii nitohanein ichaonacaauru atinanohinein neeuruhane caina, nitohanei rai rauhi tihalu Cana Coaunerane coitucure. Nete, enanetojoein nitohanein neeuruhane jianecurenihane jaun, leeochoaauru netonai nitohanein neeuruhane rautatiin coaracure.

2

Caná Coaunera, esinae rauhijiriin niicha ichai ujuaihonein nenacaauru casetecareein.

¹ Nitohanihane jaun coatiha ii que suujua acatena nainerinaain Cana Coaunera, ii netonai acaauru rijijieein neeine saijieein acaauru que ereeine jaun. Chatohaneinein neeine nihanatiin coatiha nii caje nichoteriheeini. Acaauru rijijieein ichaohine saijieein acaauru que ereeine jaunte, ii raajeni-hane necoluruhequi.

² Nete nitohanein ichaonacaauru casetecaane bana, esinae rauhijiriin acaauruhacha casetecarihanine coitucuhacache raotojoein. ³ Aihane jaun acaauru rijijieein ichaohine saijieein, acaauru que ereeine jaun jiaonriha ii casetecarihani Cana Coaunerane caje nichotena coaauquine.

⁴ Nitohaneinte iicha jerenohicha ichaain neeine que nainnaain, aca Cana Coauneranein nihane coitucuhin neeine caina, ii cojoaain ne Cana Coaunera, chabana cacha belaitohane jianenihane jaun niqui. ⁵ Nete ii suujua coitucuneeine jaun, Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala baasohacha ichaaine jaun, inae ecu tihane bana baaso icharaauru casetecaain, ⁶ Iecachaauru nainein acaauruhacha ichai nainijianaain acaauru coretiha Cana Coaunerane bana caseteco coariquiin. ⁷ Nitohaneinte jataain nelateinein chabana satonolanaala necaohachanaa coaracuruhane caina itolere bana caohacha nejesina ichajeein ichaonacaauru rai, chabana sanaachara ichaonaa tereein Cana Coaunera. ⁸ Nete laen, cha coitucunaa jerelanaala caohacha icharaauru que nejeratein baaso ichara neein nenacaauru corotajaneraauru casetecareein obajeein. ⁹ Satii baaso icharaaurute inaderanaa aina necairichanaa coaracurureein. Jorioocurute ichoaichaniha casetecanohiniha curureein. Jorionihechuru netonai nihanatiinte jerichanejeein caseteco coaracurureein. ¹⁰ Nete laen satii caohacha ichajeein ichaonacaauru rai, rai necaohacha aina jataain nelateinein nihane jaan tereein Cana Coaunera. Jorioocurute ichoaichaniha nitohanai raeranein neeurureein. Jorionineichuru nihanatiinte nitohanai raeranein neeurureein.

¹¹ Nitohanihate cureein leeochoanein itolere cacha coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ¹² Satii Jorionihechuru- nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuhelanaala onacaurute, nii rauhi colane oorureein. Nii rijijieein techu Jorioocuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi sirichuruhane jaun, inae raotojoein coitucuruhane saijieein osaque nesarucuruhane jaun, nii acaauruhacha sirii rauhi aina cuaain colurujuenojonein caseteco coaracurureein. ¹³ Coatiha nichoterinaain nii chuni nii rauhi aonaane saijieein tonoraalanaala nena. Nii rauhi aonaain, aithane rijijieein tonoraain ichoaite laen, nii caje nichotereein. ¹⁴ Nete

Jorioniheichuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucurenihane saijieein, nechu acaauru ichaoneein nii rauhi aitoonjoa ichacuruha suujua caje rocophonne, jelai teein nitohaniha acaauru rai rauhine jaun aihurureein. ¹⁵⁻¹⁶ Nii jaunte, acaauru nerurujua caje inanacareein nii rauhi acaauru suujua cuhane acaauruhacha sirii. Acaaurute baaso ichaain, caohacha ichaain, naonjoaunruhane coitucueratereein acaauru suujua inae saa cana janonaane bana, Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin suujua cuhane asinojoneein cachaauruhacha ichai coitucuerateein rucuhereein Cana Coaunera, caa inara rai aitiin inara relaaneen rijjiejiein.

Moisesa rai rauhi rijjiejiein niha nocoetocuruha Jorioocurune

¹⁷ Iite niqiu Jorioneeine jaun, Moisesa rai rauhi coitucuhin, aina inae necoasitaain Cana Coaunera aina niha nocoetohi. ¹⁸ Inarate niqiu Cana Coauneraacha jerei coitucuhin, itolere caohacha nejesina janijiin coitucueratiha ii que nii rauhine jaun, itolere caohacha coitucuhi. ¹⁹ Nii ainate maosaneein nenea rijjiejiein cha coaraelanaala nenacaauru, ²⁰ cha coitucuelanaala nenacaauru, naonjoainuri relain neeine coina jatoroaain niha nocoetohi, ii Cana Coaunera rai rauhi coitucuhine jaun. ²¹ Nitohanein leeochoaauru relaeraneein neeine saijieein, chanuna jana chaen ii raajeni-hane ii suujua coaraain relaanaa naineneei. “Coa asijiauha,” naain ereeine saijieein chanuna asijiauhi. ²² Chaen techu, “Nainihej nejelau ene aina ichaoha cahaneta,” naainte ereei niqiu. Chanuna jana chaen, ii nejelau ene aina ichaohi. Chosichuru ecaantooru quete niqiu jaolechoa nocoetohi. Chanuna jana chaen nii saijieein, acaauru rai Teenforo asaae coretiin nenacaauru ecaantooru basijiauhi. ²³ Cana Coaunera tenojoi rauhi tonoraain cha chaain ichaonaa rijjiejieinte niqiu ereereequi. Nete rai rauhi tonoraain cha chaeneeine jaun, baasonein Cana Coaunera coaratiha aitohi. ²⁴ Nii quete esinae rauhijiriin nitohaneichene que: “Inara Jorionequichenete Cana Coaunera que jaoleconaanein Jorioniheichuru terateeiche,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera Quiricha cuhane.

²⁵ Esinae rauhijiriinte niqiu nelate Moisesa rai rauhi tonoraain nihane, rai jaberoco macohi cari saeratein niha cachane. Nete nitohanein nihane saijieein, nii rauhi tonoraain ichoaenihane, nirijieein jaberoco macohi saeratelanaala nenea cacha rijjiejiein ne. ²⁶ Nete laen Jorionihechuru, rai jaberoco macohi saeratelanaala neeuruhane saijieein, nii aitoha rauhine rijjiejiein tonoraain ichaauruhane, jaberoco macohi saeratein nenea cacha rijjiejiein coanojonecurureein. ²⁷ Nii jaberoco macohi saeratelanaala nenea, nii aitoha rauhine rijjiejiein tonoraain ichoaite, nii rauhi siriin rai jaberoco macohi cari saeratein neeuruhane saijieein nii rauhi siriin tonoraelanaala nenacaauru colurujueeurureein. ²⁸ Nitohanihane jaun, coatiha esinae rauhijiriin Jorio esine nihei nii jaberocohacha que Jorio nihane coaratein nenea. Niheichu coatiha Jorio nihei nii jaberocohacha macohi cari saeratera. ²⁹ Esinaen rauhijiriin Jorio esinete, satiin rai suujua cuhanene maajeein aca ne. Nii jaunte, rai suujua caje coaunein coacuhin, rai jaberoco macohi saeratihane latelanaala Jorio esine neein ne. Coatiha laenanohineein niha rauhine latein aihei. Niite Cana Coaunera Suujue ichanohineein ai. Nitohanein ichoai cacha, coatiha rijjiejiein cacha caohacha ichaane coitucuhane coina coujuhin coarana nainerinaain. Leinjiin Cana Coauneraachate rai nichao coujuhin coaraain coitucureein.

3

¹ Nitohanihane jaun, chaque nelate Jorio neein, cana jaberoco macohi cari saeratein, naonjoaain nihacane. ² Araai laurii coinete niqiu nelate Jorio

nihacane. Jauriaanejeeinte, Jorioocuru rai nere beratelu Cana Coaunera, esenetaauruhane caina. ³ Aihane jaun chachareein nii naitoonjoa rijijieein neurenihane coreniha. Nii naitoonjoa rijijieein neurenihane corenihanacha, aithohane jaan ichaenerichaaain Cana Coaunera. ⁴ Aihei jerihane. Cana Coaunerate, casajenetooruha satiin cachaaurune nihanatiin, itolere bana naitoonjoa rijijieein cha chaain nereein. Nitohanerichaaaine quete:

“Inae cuu tihane banate,
esinae rauhijiriin aithohine rijijieein
chachaaaine coitucuurureein.
Nii banate,
ii esenetaauruhi casetecaai nohanelanaalane
coitucuurureein.

Nitohaneeeinte
joaenreein ii colurujuera amuritoriquiin,”
naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane.

⁵ Nete nitohaneein aitocuruha tabaaurune rijijieein canaacha ichai baaso, jataain necaohachaa Cana Coaunerane coaratihane, chanuna jana chaen nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecaa Cana Coaunera. Nete nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecaa Cana Coaunerane nihanatiin baaso icharaniha benaa nainenihacache. ⁶ Coatiha nitohanihei. Nitohaneein baaso icharanihane, coatiha satiin chauratane que nenacauru cachaauru ichao cojuhin coaraain rucuhena nainerihei.

⁷ Nitohaneein nohaniha cachane aina jataain necaohachaa Cana Coaunera beeichene saijieein, chanuna jana chaen osaaotoha canu beeiche.

⁸ Nitohanihanete satiin baaso icharichaache, niha caohachane caina. Niritiinte, cacha relaa canacaanu beure, nechua acaauru esenetaain, canu que jaalecooruhane caina. Nete niritiin erenacauru cachaauru inae caseteco coaracureein.

Satiinte cana osa ujuaihoneein nihacache.

⁹ Chatonaain chaainti coaauquiche. Cana Jorio nichaachenena, Jorio niheichuru amurijiriin cacha caohachaneein nihacache. Aihei jerihane. Inae inaraque, Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoainunru aina satiin osaaonaneein nihacachene coitucueratihacaanu. ¹⁰ Nii quete:

“Nihei chuni cacha,
canu rai caohacha ichaain nei.
Nihei caohachanainejeein leinjiiniji.

¹¹ Nihei leinjiiniji
Cana Coaunera coacuhin
caohacha coitucuhin ichara.

¹² Satiinte
baaso jelon suujua cuaain
caohacha ichana coacuelanaala
baaso ichacure.

Nii jaunte
nene leinjiiniji caohacha ichara.
Nihei caohacha nainejeein leinjiiniji.

¹³ Acaauru rarote
leenjiin calani ne,
neforacaa atanebanane rijijie.
Jana acaauru lelete,
enaacha cacha coritaauruhane jaaneein ne.
Acaauru ujuaaete,
aiha acano catu corane rijijieein

cache cunaitaeraniha ne.

¹⁴ Jana acaauru ujuaae cajete enaacha mituhe cache cotaain, nechua aansainiha beeuruha ne.

¹⁵ Enaachate sonajaain jaaonaa jerecuruhane jaun cuhin sonajaain jaaore.

¹⁶ Amuuruhane jaaunrute aansijiiniji cautijiaelanaala niicha eruuri itajeeure.

¹⁷ Nii jaunte, chabana caohacha ichaain, raotojoein ichaonaa nainecurene.

¹⁸ Nii chabana acaauru casetecarichaain Cana Coaunerane que coacuhin casihuruhi,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹⁹ Nete satiin nii rauhi aitoonjoan tonoraain nenacaauru netonai, osaananein neeuruhane coitucuhin neeuruhane coina aitoa nii rauhine coitucuhacache. Aihane jaun cache coujuhina coaraa Cana Coaunerane bana, nerinaain nii que tonaain erenaa nainei. ²⁰ Nii jaun coatiha rauhi tonoraain nacaauru nihanatiin, nii rauhi tonoraauruhane coreniha acaauru osa caje ichoteratenajarinaain Cana Coaunera, nii rauhi, esinae rauhijiriin osaaocachene coitucunaa coinaacha nelatihane jaun.

Esenetaacachene aina cuaainchate nichoterichaachein

²¹⁻²² Nete laen, inae ena nii rauhi colane cana ichoteraterichaaine coitucuerate Cana Coaunera. Niite coitucunaa nainichaache, nii rauhi aina nere beracuru *profetacuru* laenanohi ereretaain coaraain. Leinjiin Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainchate naine, cana osa caje cana ichoteratiha Cana Coaunerane. Nii rijijieein techu, satiin esenetaain nenacaauru netonai ichoteratereein. ²³ Satiin osa que nesarucuruhane jaunte, Cana ichoteranein niha Cana Coaunerane saijieein que jaolequiin neeure. ²⁴ Nete jataain cana belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain inara ichoterate core colane Cana Coaunera. Coatiha rai caohacha ichaain neeichene jaun, inara ichoteratihei Cana Coaunera. ²⁵ Nitohanein jeriha Cana Coaunerane jaunte ohelu Jesocurisito, rai coichana aina cuaain cana osa aninoain, cana que suujua acatena nainihane coina. Nechu queecha jaequiin nihacachene corenichate, cha ujuaihonelanaala nena rijijieein cana tein cana coaraane coitucuerate Cana Coaunera, ²⁶ esinae rauhijiriin luhecotariin cha coaetana inaenihane jaun. Enate esinae rauhijiriin caohacha ichaain, canaacha ichai ujuaihoneein nena caje satiin Jesocurisito esenetaeranichaachene ichoteratihane coaarate.

²⁷ Nitohanihane jaun, coatiha chaelai que nelatihei Cana Coaunera coitucuhin rai caohacha ichaa nocoetiin necoasitaa cachane. Nii necohasitanajate, caohacha nainejeein nitaje. Aihane jaun coatiha nii rauhi tonoraane coreniha, osa caje nichoteein nihei chuni cache. Nechu Cana Coaunera esenetaane corenihate nichoteein ne cache. ²⁸ Nitohaneinte, nii rauhi tonoraain nihacachene, cana ichoteraterichaaine coina aitelanaala esenetaacachene coreniha osaaocachene caje cana ichoteratihane coina aitoa Cana Coaunerane coitucuhacache inae.

²⁹ Leinjiin Jorioocuruhacha Coauneraneeinna niha Cana Coaunera. Tana satiin lauri lauri nenacauru cachauru netonai Coauneraneein nihane. Aihanete ne. Satiin lauri lauri nenacauru netonai Coauneraneeinte ne Cana Coaunera. ³⁰ Coatiha nihei nii baiha chuni Coaunera. Acate rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein esenetaeraaurune maajein ichoterateraneein ne. ³¹ Nitohanihane jaunna, nii canaacha esenetai esenetaacachene jaun, inae chaque nelateniha nii rauhi. Coatiha aihei. Nii ainate esinae rauhijiriin nelatiha nii rauhine que aitocoaache.

4

Cana Coaunera esenetaa Abaraauune que erenaa

¹ Nitohanihane jaun, tonarihacache cana foeratera inoansi Abaraauun que. ² Esinae rauhijiriin caohacha ichaane coreniha, osa caje colunohineein nenea raane rijijieein tein raa Cana Coauneranete laen caohachare caohacha icharanihane que aitoa Abaraauune. Nete neniha leinjiinniji caohacha icharane jaun, caohacha icharanihane que aitoa cachane rautaene Cana Coaunera. ³ Nitohanihane quete: “Esenetaa Abaraauune jaunte, osa caje colunohineein nenea raane rijijieein tein rae Cana Coaunera” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ⁴ Chunocoha amihaneein nihane jana, rai coreteraa nii rai namihaneonne, coatiha que nirijieein joareein coreniha belaiha rai tihei nii coretera. Nii rai namihaneon coretihane jaante, nii namihaneon caineraniha rai tenojoi ne. ⁵ Nete laen Cana Coauneraacha que jaaequiin neein esenetaera, nii esenetaaneecha coreniha osa caje colunohineein nenea raane rijijieein tein rae Cana Coaunera, niicha ichai coreniha rai cha chaain neuruhane que airijiiin. ⁶ Nitohanein osaacane nihanatiin, esenetaain niha cachane, osa caje coulunohineein nenea neein tein raa Cana Coaunerane quete:

⁷ “Rachoojoeinte neeure,
baaso ichajein osa que nesarucuruhane nihanatiin,
osa caje coulunohineein
nenaaneein tein
Cana Coauneraacha ranoinunri.

⁸ Rachoojoeinte ne,
nii nichotenaacha,
rai nosa coreniha

casetecaenerichaan Cana Coaunerane jaun,”
naain niha erenaane rijitoejein aitelu cana inoansi Rabiri amure.

⁹ Rai jaberoco macohi cari saerateeurera *circuncidadocuru* raaicha aitenihanena, nirijieein rai jaberoco cari saeratelanaala nenacauru raine maajein niritiin niha nii erenaa. Inae acaihaniji que esenetaaneecha coreniha osa caje coulunohineein nenea raane rijijieein tein Abaraauun raa Cana Coaunerane coitucuhacache raotojoein. ¹⁰ Chatohanein niha Abaraauune jana osa caje coulunohineein nenea raane rijijieein raelu Cana Coaunera. Inae rai jaberoco macohi cari saerateein nihane janana osa caje coulunohineein nenaaneein tein raelu Cana Coaunera. Coatiha aihei. Jaiti rai jaberoco macohi cari saeratenihane janate raelu Cana Coaunera.

¹¹ Inae nitohanein osa caje colunohineein nenea raane rijijieein tein raa Cana Coaunerane baihate laen, nii cojunacanu que rai jaberoco macohi cari saeratelu Abaraauun. Nitohanihane jaunte, satiin rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein, osa caje colunohineein nenea rijijieein neeururichaine esenetaerauru netonai inacanein ne nii Abaraauun. Nii rijijieein techu, nii esenetaauruhane coreniha osa caje coulunohineein

nenaa raane rijijieein ranajae Cana Coaunera. ¹² Jerichanejeein techu, jaiti rai jaberoco macohi cari saerateein nelanaala, esenetaalu Abaraaunne rijijieein neein esenetaeraauru cachaauru inacaneein ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, jaberoco macohi cari saerateein neein, nii aihalune rijijieein esenetaeraauru netonai inacaneein ne nii Abaraaun.

Esenetaacachene aina cuaainte, cana rai naitoonjoa tereein Cana Coaunera.

¹³ Cana Coaunerate Abaraaun rai aitelu, rai nefoerateeuru aina nirijieein core colane acaauru rai chauratane tihane, neroraneein neeruhane coina. Coatiha, Moisesa rai rauhi tonoraain niha Abaraaunne jaun, nii rai chauratane tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Nechu esenetaane jaunte, nii rai chauratane tihane coina aitiin, osa caje coulunohineein nenea raane rijijieein tein raelu. ¹⁴ Nii rauhi tonoraeraauru, nii Cana Coauneracha tenaa jerei raeranunein neeruhane jana nihane, coatiha chaque nelateein neriheii nii canaacha esenetai. Inacojoeinte esenetarichaache, nii tihane coina aitohalu Cana Coaunerane jaan nihanatiin cana raineein neriheii. ¹⁵ Nii rauhite cha ujuaihoneein caseteco coaracaachene coina nenaanein ne. Nii niha rauhine colane neriheii cha ujuaihoneein caseteco coaraane rai nei.

¹⁶ Nii jaunte satiin nii rai nefoerateeuru aina Abaraaun rai niicha teeni tiha core colane esenetaauruhane aina cuaaine coina aitelu Cana Coaunera. Aihane jaun, coatiha nii rauhi tonoraeraauru raaicha nii tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Acate esenetaalu Abaraaunne rijijieein, satiin esenetaeraauru rainein nenea ne. Nitohanein esenetaane jaunte, satiin cana inacanein ne Abaraaun. ¹⁷ Rai Quiricha Inoainsi cuhane: “Canune, arajii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacanein ii tereeeni” naain rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieeinte, nii Abaraauncha esenetai Cana Coaunera, onacaauru rai ichaonaa tein, jaiti coaunanojoinelanaala nenea, naaonjoainuri Coauneranein nenea ne.

¹⁸ Inae calaohirichaanne esenetaeniha Abaraaunne janate: “Arajii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacaneinte neriquincha” naa rai Cana Coaunerane esenetaain acaacha cohajihane jaunte, acaauru inacanein ne Abaraaun, “Caa jeeonihate cuurureein ii nefoerateeura” naain que arasijie coarateein rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁹ Inae lefasha jaanacaneelalajeein ichaohane jaun, inae rai comasai Sara aina jiniiquin biinaanein, leinjiiniji canaanai sirilanaala ooruhane rai neeuru saijieeinte, nii rai aitoha Cana Coaunerane esenetaane jianenelu Abaraaun. ²⁰⁻²¹ Nitohaneinte, esenetaane jianena coacuelanaala, jelai amuritoheriin esinae rauhijiriin nii rai naitoonjoan icharihani Cana Coaunerane esenetaane jaun, Cana Coaunera corojeein, acaacha cohajeein nelu Abaraaun. ²² Nitohanein esenetaane jaunte, osa caje coulucohin raelu Cana Coaunera.

²³ Coatiha nii esenetaa Abaraaunne jaun, leinjiin acaacha raane coina aitiin laenaeratiheilulu Cana Coaunera, ²⁴⁻²⁵ cana netonai quete aitiin laenaeratelulu. Nii jaunte, cana netonai esenetaacachene jaun, cana colucohin cana netonai rae Cana Coaunera. Satiin cana osa coreniha cana corenraniha ohalu. Cana osa ujuihoneein nenea caje cana mitaeranu que Cana Curuanaa Jesocurisitone esenetaacachene jaunte, cana netonai rae Cana Coaunera.

5

Inae cha ujuaihoneein nihaacache.

¹ Aihane jaunte, esenetaacachene coreniha Jesocurisito aina cuaain inae cha ujuaihonelanaala Cana Coaunera aina raotojoein nihaacache. ² Nii Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainte, cana corootajane Cana Coaunera.

Nii ainate cana suujua letono ichana coacuelanaala rachoojihacache, rai Cojoanonaa que nerichaacheenne cohajeen. ³ Coatiha acaacha nihei. Nii rijijieen techu, necairichanaa coaracaachene nihanatiin rachoojoeen nihacache, nii necairichanaa aina cuaain jelai amuritoheriin laraajiin itolere abaantaain nihacache coitucuhacachene jaun. ⁴ Nii necairichanaa abaantaain laraajiin nenaate, inae esinae rauhijiriin ijiin neein canaacha cohajei cohana nainerichaacheen. ⁵ Nii canaacha cojoai coatiha inacoojoeen cohahaacache, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain jataain cana belaiha Cana Coaunerane jaan nihane jaun.

⁶ Nitohaneente, cana osa caje nichotena nainelanaala nihacachene jana, inae cojoina que turuhane jana, cana baaso icharanichaachene coreenraniha ohelu Jesocurisito. ⁷ Coatiha nerihei chuni, leeocho cacha baaso ichara coreenraniha nesohin nijioaenrateen nei. Niheichu caohacha ichara cacha coreenraniha nihanatiin nesohin nijioaeratenaa nainihei chuni. Coaraain aihane nihane chachu jerihane, leinjiin caohacha ichara cacha coreenraniha nesohin nijioaenratere chuni. ⁸ Nete jataain cana belaitohane coaratihane, cana osa coreniha oha rai Calaohi Jesocurisitone coina letoaelu Cana Coaunera. ⁹ Inae nitohaneen cana osa coreniha ohalu Jesocurisitone jaun, inae cha ujuaihonelanaala nihacachene jaunte, nii amuritoheriin aina cuaain caseteco caje nichoterichaacheen. ¹⁰ Nitohaneen jaiti que nejeratenaaneen nihacachene jana ohalu rai Calaohine aina cuaain, aina raotojoeen jiniiquiin nihacachene coina ichaalune jaun techu, nii amuritoheriin cana ichoteratereen Cana Coaunera, inae cana que suujua acatihane jaun. ¹¹ Coatiha niicha nijihe. Rai Calaohi Jesocurisito aina cuaante, Cana Coaunera coroaecaache. Nii Curisito, Cana Coaunera que nejeratenaaneen nihacachene caje, aina jiniiquiin raotojoeen cana teraneen nena nihane jaun.

Adaan aina Jesocurisito

¹² Nii rijijieen techu, leinjiin cacha caje nunuheteen caa chauratane que turuhin nelu osa, cacha itajeranu que. Nii cacha itajeranu onaate satiin cachaauru lomohelu, osa que nesarucuruha satiine jaun. ¹³ Nitohaneente jaiti neniha Moisesa rai rauhine jana, inae nii ajiniha nesilu chauratane que osa. Coatiha niqui coitucueraailu nii osa, jaiti neniha nii rauhine jaun. ¹⁴ Nii jaunte nihalu Adaane caje coauneen nihalu Moisesane que tiaaajoaain osa que nesarucuruhane jaun, ohin nitaje rai neurelu satiin cachaauru. Coatiha niqui, leinjiin rauhi tonoraain neurenihane coreniha osa que nesaruhin neeuruhilu aiha Adaane rijijieen. Charijieen teenti, nii jaurianejeeen nena Adaan- jaurianejeeen osa raain nelu, nii rijijieen techu, nii Adaan amurijiriin nena canaacha cohajei- leinjiin cacha ichaonaa turuaain nelu.

¹⁵ Nete nii Adaancha ichai nii chaque nelateen nedae ne, amurijiriin jataain nelatiha nii cana belaiha cana rai Cana Coauneraacha teine jaun. Nitohaneente baaso ichaa leinjiin cachane coreniha, satiin osa que nesaruhin nitajenaaneen neurelu satiin cachaauru niqui. Nete core colane cana belaiha cana rai leinjiin Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunera tenojoi, nii amurijiriin nelateen, satiin cachaauru rai caohacha ichaeraneen ne. ¹⁶ Nii naosatiha leinjiin Adaane jaan, coatiha chaque nelateen nedaai, nii cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain. Nii jaunte niqui, leinjiin cacha osa coreniha, satiin caseteco coaracuruhane rai neurelu cachaauru. Nete nii cana rai niicha tei aina cuaain, nosa que namuritiin niha cachane nihanatiin, inae nii ujuaihoneen neureniha cachaaurune coina aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohaneen leinjiin cacha coreniha, cachaauru que niicha

ichana nainei ichaain satiin cachaauru itajiha nii onaane jaunte, nii amuri-jiriin niicha ichana nainei ichacurureein, jataain acaauru belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain enachasine ichaonaa que ichaohin neeuruha nii core colane osa caje Cana Coaunera roconojoinunru cachaaurune coina.

¹⁸ Charijieein teeinti, osa que nesaruha Adaane coreniha satiin cachaauru caseteco coaracuruhane rai neeurelu. Nii rijijieein techu, caseteco coaracuruhane rai neeuruha cachaaurune jana, niicha ichai aina cuaain, jianacoon osa caje cacha rocoheranu ichaonaa uhaain turuhelu Jesocurisito.

¹⁹ Nitohaneinte erenaa tonorae niha Adaaneecha coreniha arajii cachaauru osa que nesarucurelu. Nii rijijieein techu, erenaa tonoraain niha leinjiin cachane coreniha, jianacoon neeurureein cha ujuaihonelanaala arajii cachaauru.

²⁰ Moisesa rai rauhite niqui, osa que nesaruhane coitucuhin jianiha cachane coina nenaanelu. Nete nii saijieein aina jelai amuritoheriin osa que namuritocurelu cachaauru. Nete nitohaneein jataain osa que namuritocuruha cachaaurune jana, jeelai amuritoheriin jataain cachaauru belaitohane coarate cana que Cana Coaunera. ²¹ Charijieein teeinti cachaauru lomohin ne osa, cachaauru atinaain itajihane coina. Nii rijijieein techu itolereenein cachaauru lomoritin ne, nii osa caje cacha mitaaranu que cacha belaitohane jaan Jesocurisito aina cuaain ichaonaa satonohelanaala nena Cana Coaunera tenojoin.

6

Osa coreniha onaanein nihacachene nihanatiinte, Jesocurisito coreniha ichaorichaachein.

¹ Aihane jaun chajana icharihacache. Osa que nesarujueeinna ichaorichaache, jelai amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coina.

² Aihei jerihane. Inasiina inae osa jianein ichaonaa saijieein, nacoauneein osa que nesarujueein ichaorichaache. ³ Tana inae cana baotisaauruhane aina cuaain, aina jiniiquiin o caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieein inae nihacachene coitucuhichene. ⁴ Nitohaneinte Jesocurisito aina jiniiquiin cana jaberoco conauteranein ne cana baotisaauruhane jaan. Aina ohin, nii o caje ichatihalu, jataain itolere niicha ichana nainei ichaain Cana Coaunerane rijijieein, cana netonai nii onaa rijijieein nena caje enachasine ichaonaa que ichaohacachene coina.

⁵ Aihane jaun inae aina jiniiquiin onaa rijijieein nihacachene jaunte, o caje ichanaain nihalune rijijieein cana netonai aina jiniiquiin cana o caje ichanaain nerichaachein. ⁶ Nii jauriaanejein cana ichao que ichaohacachelune jaante, inae Jesocurisito aina jiniiquiin coroso que tenojoinnein itajenojoi nelu. Nii cana ichao rijijieein ichaohin naosatenaanaja itajenojoinnein nihane jaun, inae nainihe cana saruha osane rijitojoein nacoaunein neosatihajein nihacachene. ⁷ Leinjiin cacha inae ohane, inae nacoaunein naosatena nainihe. ⁸ Nii rijijieein techu inae Jesocurisito aina onaanein cana jaberoco tihacachelune jaun, aina jiniiquiin ichaorichaacheine cohajihacache. ⁹ Chaen techu, inae onaa caje ichanaalune jaun inae nacoaunein ohenerihani Jesocurisitone coitucuhacache, inae aina chachana naineniha onaane jaun. ¹⁰ Nii ohalu Jesocurisitonete, osa itajeranu que lesajeeincha ailu, inae chabana nacoaunein oheniha coina. Nete laen inae enene, Cana Coaunera rai ichaonaa que ichoae. ¹¹ Nii rijijieein techu, inara netonai osa coreniha onaanein inara jaberoco tein, Cana Coaunera rai ichaonaa que Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene caohachae.

¹² Aihane jaun jiaonriha nenacaeneein inara jaberoco ohane rai nenea amuritonaa jeriha osane rijitjoeein, inara jaberocohacha jerei ichaain neeichene. ¹³ Jiaonriha inara jaberoco aina cuaain niicha jerei baaso ichaa osane coina, rai inara jaberoco tein neeichene. Nitohaneein nenea coacuelanaala, ohin caje ichanaain ainaa rijijieein, Cana Coaunera rai inara jaberoco teeuchete, coujuriu Cana Coaunera rai caohacha ichaeraneein neeiche. ¹⁴ Nitohaneein neeichene, coatiha inae inara amuritonaa nainerinaain osa, inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, inara belaiha Cana Coaunerane jaancha aina neeichene jaun.

Jaiti osa aina ichaonaa bana

¹⁵ Nitohanihane jaun chatohanerihacache. Inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina nenea jaunna, osa que naosatihajein ichaorichaache. Coatiha aihei. Nainihe nitohaneein ichaohacachene. ¹⁶ Inarate raotojoein leinjiin fatoroon letononeein rai niicha jerei ichaquichene coina aina cuhin neeichene, leinjiin acaacha letononeein rai nere tonoraain neeichene coitucuhiche. Nii rijijieein osa letononeein nenea jeriquichenete, ohin nitajeeichene rai neriquicheein. Jana Cana Coaunera esenetaain, Aca jerihane rijijieein neeichene coina ichohichenete, rauhijiriin ichaonaa esine que ichaoriquicheein. ¹⁷ Nete jataain caohacha ichae Cana Coaunera, inae inara jauriaa osaacha sacurejetoichene jianein, inae inara suujua aina cuaritaain inara relaacaanune jaan tonoraain acaacha esenetaain neeichene jaun. ¹⁸ Nitohaneinte osa letononeein neeichene caje, inae jianacoon neein rauhijiriin ichaonaa esine que ichaonaa tera letononeein ichaohichene coina neeiche.

¹⁹ Aitoha joareein cachane rijitjoeine caa inara rai beebjeeun, jaiti joareein cacha rijijieein neeichene jaun coitucunaa nainesineeichene coataa. Charijieein teeinti inara jaberoco teeichelu nii baaso icharaneein nenea rai, aina cuaain baaso ichaane coina, nii rijijieeinchu nii inara jaberoco teeuche nii caohacha ichaera rai, aina cuaain caohacha ichaane coina.

²⁰ Jaiti osa letononeein neeichene bana, coatiha nii rauhijiriin ichaonaa esine rai cha chaeranein ichaohieichelu. ²¹ Nete inara ichao rai caohachanu erunaa naineneichulune jaun, ohin nitajeeichene coinaacha inara sarueranihalu nii baasone jaun, inae enene taolu inara ichao cojeein ichaohiche. ²² Nete laen inae enene, inae nii inara osa letononeein neeichene caje jianacoon neein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain neeichene coina jatoroain neeiche. Niite laen jataain inara caohachanu que ichaquiche, Cana Coaunera que banijiaain nenea ichaonaa que ichaoha aachene jaun, chabana satoelanaala nenea ichaonaa rariquicheein. ²³ Nii inara osa inaraacha sacuhite, nechu inara rai onaa tein, inara itajeranu que nelu. Nete laen, nii ena inara belaiha Cana Coaunera tenojohin, ichaonaa sanaacharanejeein cana Curuanaa Jesocurisito aina jiniquuin ichaohichene teranein nereein.

7

Inae nisirihatein nihane aiha cachane rijijiei que erenaa

¹ Canejeraauru, inarate raotojoein Moisesa rai rauhi coitucuhin neeiche. Nii jaunte nii rauhi, jaiti ichaoha cachane tonohanau rai nelatejeeane coitucuhiche raotojoein. ² Coaracuche nachuhinti, nii rauhi, leinjiin ene nisirihatein nihane, oha nii lanane reentiaajeein ainaacha ichaohane coina aitohane. Nete inae oha nii lanane, inae nii rauhi lanaacha aina ichaohane coina aitohane caje jianacoo ne nii ene. ³ Nitohanihane jaunte

niqúi, jaiti ichaoha rai lanane tonohanau, leeocho quicha aina niicha jerei ichaane, osa que nesarurichaaínne que aite nii rauhi. Nete inae oha nii lanane, inae leeocho quicha raane nihanatiín osa que nesaruha aihane que aitene nii rauhi.

⁴ Nii rijijieein techu inara netonai inae Jesucrisito o aina cuaain rauhi caje nichoteeichene jaun, inae inara aina cha chana nainene nii rauhi. Nitohaneente inae nii o caje ichanaai nenea Jesucrisito raineen neeiche. Inae nitohanihane jaunte, jataain Cana Coaunera notaracaae rai jataain nelateinneein ne cana ichao. ⁵ Jaiti joaereein catcha rijijieein naosatihajeein ichao-hacachene banate, cana jaberoco aina cuaain baaso coacuhi baasohacha ichajeein nihacachene jaun, inae ohin nitajihacachene rai nihacachene coaratiha cana quene coinaacha nelateein nelu Moisesa rai rauhi. ⁶ Nete laen inae ena aitoha rauhine tonoraain naitoonjoaacha ichajeein nihacachene itajeein jianichaaiche. Inae colane jianacoon neein, Cana Coauneraacha jerei ichajeein, rai Suujue tenojoi ichaonaa que ichaohacache, raujiaain inoanlu rauhi laenanohineein nenea tonoraain ichaohacachene jianein.

Moisesa rai rauhi colane osa coitucuhaacache.

⁷ Nitohanihane jaunna osa que cana saruhane coina nihilu rauhine que aitorichaaiche. Aihei, coatiha osa que cana saruhi Moisesa rai rauhi. Nihalu nii rauhine colane, coatiha “Naaonjoaite osa ne” naain coitucurihaanulu. Niheichu: “Jionriha chamute cachacha sirii jereein coaraain que necoelaaine,” naain biha nii rauhine colane, coatiha chabana nii coitucurihaaun. ⁸ Nete nii rauhi aina cuaain nelararajiaain, nechu itolere baaso coacuhin aca jerihane rijijieein ichacaunne coina canu sarue nii osa. Nii rauhi colane nerihie naosateein nihane coitucuhin nei. ⁹ Nii jaunna jaiti neniha rauhine jana, “Caohachaaínne ichaaon,” narejetoonlu. Nete, inae niha nii rauhine aina cuaain canu ichao coaracaunne jana, ohin nitajenaaneein niha canu ichaone coitucunlu. ¹⁰⁻¹¹ Nitohaneente, canu rai ichaonaa telanaala, ohin nitajihanune coina, catcha itajera rai canu te osa, nii rauhi aina cuaain nelararajiaain canu coritaain canu itajihane coina.

¹² Nii inara rai aitocooaunne rijijieeinte, nii rauhi leinjiin acaneein ne. Chaen nii rauhi naitoonjoante casajenelanaala jataain caohachaneein nenea ne. ¹³ Nitohanihane jaunna, nii caohacha ichara canu ichao itajeriha. Coatiha aihei. Nii osa te, esinae rauhijiriin osa nihane coaratiha canu quene coina caohachaneein nenea rauhi aina cuaain canu atinaain canu itajelu. Nitohaneente jataain banejelanaala baasoniha naosatenaane coitucuerate canu que nii rauhi.

¹⁴ Raotojoeinte Cana Coaunera tenojoneein niha niicha tei rauhine coitucuhacache niqúi, nete canu jaberoco, osa letononeein nihanune jaun, itolere bana baaso ichaaun. ¹⁵ Chanuchaaínti nitohaneein neeun. Coatiha canuhacha ichai coitucuhin ichahaun. Nena laen, enaacha canuhacha ichana nainiheí ichaaun. ¹⁶ Nii canuhacha ichana jeriheí ichacaunnena laen, aina cuaain jataain caohacha icharaniha nii rauhine coitucureeun. ¹⁷ Nitohanihane coatiha canu raajenihaane ichahaun, canu jaberoco cuhane nenea osate nii ichae. ¹⁸ Nii joaenreein catcha rijijieein osaotohanune jaunte, canu jaberoco cuhane neniha caohachane jaun, caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin ichana nainesineeun. ¹⁹ Nii jaunne caohacha canuhacha ichana jerei ichaelanaala, baaso canuhacha ichana jeriheí ichaaun. ²⁰ Nitohaneein canuhacha ichana jeriheí ichacaunne, coatiha canu inae nii ichahaun. Nii osa canu suujueniha nenaate ichae. ²¹ Nii ainane caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin, itolere bana baaso nesinaacha ichacaunne que inae naihaan.

²² Canu suujua cuhanena niqúi Cana Coaunera rai nii rauhi rautatoon. ²³ Nete canu suujua cuhane ne canu rai caohacha coaaucaanne caohatera. Acate nii osa rai rauhineein canu suujua cuhane neein baaso ichacaaunne caina canu suujua sarueraneein ne.

²⁴ Cairichaaajoaanu nohane. Chajana nohane, nii canu suujua siriha onaane caje, jelai caje canu suujua rocore. ²⁵ Cana Coaunera canuhacha coroajeite, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain nainere, nii caje canu rocohin nihane. Nete jaiti joaereein cacha rijijieein nihanune jaun, jaiti canu rohecae osa. Inae satononejeeine Cana Coaunera rai rauhi tonoraain nihanune caina aitoon.

8

Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaohacachene

¹ Nitohanihane jaun coatiha inae caseteconein neeururinaain leinjiniji Jesocurisito cachanein Aca jerihane rijijieein aina ichaonacauru.

² Nitohaneente Cana Coaunera Suujue rai rauhi, Jesocurisito aina cuaain cana rai ichaonaa tera, cana atinaain cana itajihane rai niha osa rai rauhine caje cana rocoeranein ne. ³ Rai nichaohacha sacuhin satiin osaaotooruha cachaaurune jaun acaauru aina cha ichana naineniha Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhine janate, Cana Coaunera laen nii Moisesa rai rauhicha ichana nainesiheilu ichaelu. Nii icharaanu quete leinjiin cacha rijijieein nena rai Calaohi letoaain nelu Cana Coaunera. Nitohaneente turuhin joenreein cacha osaaona rijijieein, satiin cana osa amuritiin coreniha ohelu cana amute cacha rijijieein Jesocurisito. ⁴ Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, satiin cana nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain nihaachene, joaereein cacha rijijieein naosatihajein ichaohacachene jianein, jeriha rai Suujuene rijijieein ichaonaa caina.

⁵ Joaereein cacha osaaona rijijieein ichaonacauru cachaaurute, joaereein suujua letonohacha ichajein queecha coacuhin ichaaoere. Nete laen jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaonacauru, Cana Coaunera Suujue jerenohicha que coacuhin ichaaoere. ⁶ Nechu jeriha cana suujuane rijijieein coaaucaanete, ohin nitajihacane caina aihaca. Nete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coaaucaane laen, jataain raotojoein ichaonaanaja que ichaohacane caina aihacache. ⁷ Nii jeriha suujuane rijijieein coacuhin ichaonacauru cachaaurute, Cana Coaunera que nejeratenaanein ichaaoere, jeriha rai Suujuene rijijieein nena jerelanaala, niheichu tonorana jerecurenihane jaun. ⁸ Nii jaun jeriha osane rijijieein coacuhin ichaonacauru cachaaurute, Cana Coauneraacha jerei ichana nainecurene.

⁹ Nete laen inara, nitohanein coacuhin ichoaelanaala, inae jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coacuhin ichaohiche. Aihachu esinae rauhi-jiriin inara suujueniha niha Cana Coaunera Suujuene. Suujueniha Jesocurisito Suujue sirilanaala nena cacha, coatiha Jesocurisito cachanihei.

¹⁰ Nete inara suujueniha niha Jesocurisito Suujuene, inara rai ichaonaa tiha aichein Cana Coaunera, inara osa coreniha inae ohin nitajeeichene rai neeichene jana, nii caje inara ichoteratein nihalune jaun. ¹¹ Nitohanein inara suujueniha ichaoha nii o caje Jesocurisito ichateralu Cana Coaunera Suujuenete, nii jeelai Jesocurisito ichateralu ohin nitajeeichene rai neeichene caje inara ichatein inara rai ena nena ichaonaa terein nii Cana Coaunera Suujue inara suujueniha nena.

¹² Aihane jaun coatiha cana letoaa cana suujuane rijijieein, leeochoauru osaaonanein nenacauru cachaauru ichao rijijieein ichaohacachene caina

letononeein nihaacacheta canejeraauru. ¹³ Nitohaneein osaaona cacha rijijieein coacuhin ichaohichenete, ohichene bana nitajeriquicheein. Nete laen Cana Coaunera Suujue aina cuaain, nii baaso inaraacha coacuhi baaso itajeichene, nitajenaacharanejeein nena ichaonaa que ichaoriquicheein.

¹⁴ Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein naitoonjoa ichajein ichaonacaaurute, satiin Cana Coaunera calaohineein neeure. ¹⁵ Nii Cana Coaunera Suujue inaraacha ranojoin coatiha coasinacai nihei, osa rene coaiteen cacha amaerenihane jaun. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujueneein rai calaohineein inara terane. Nii rai Suujue canaacha rai aina cuaainte, Cana Coaunera coaaucaachene naineein, “Ofa” naain coaaucaache. ¹⁶ Nii jeelai Cana Coaunera Suujuete, cana suujue aina jiniiquiin ne, inae Cana Coaunera calaohineein nihacachene bihacachene coina. ¹⁷ Nitohaneein rai calaohineein nihacachene jaunte, nii cana que niicha banihatei naitoonjoalu raeranein nerichaachein. Niite Jesocurisito aina jiniiquiin rarichaachein, esinae rauhijiriin rai Cojoanonaa que nihacachene coreniha necairichaacachene.

Rai Cojoanonaa que turuhenenu

¹⁸ Coatiha cha nihei, cau caa ena necairichaecaachene jaan, cana rai caa baiha rai necaohacha niicha teeni aina teein coaracaane. ¹⁹ Itolere Cana Coaunera coaunanojoinurute, coitucueratenojinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaaurune que turuhane luhacaain cohaje. ²⁰⁻²¹ Nitohanihalu cana necoaauna, coaunanojineein nihalune baiha cojiotanohineein nihalune jaun. Coatiha sujuua caje coauneein aca jerihane jaun nitohaneein niheilu. Cana Coaunera nitohanein ichaane jaunte ailu. Nete osa que nesaruhi necairichanaa tabai que ichaohane caje mitanojoinerichaaaine cohaje itolere bana, jataain necaohachaain jianacoon tenojinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaaurune que nena nainiha acaentonaine coina. ²² Nitohaneein necairichaa canaanai cuna aina nebane rijijieein, enanetojoein necairichaaeci Cana Coaunera coaunanojohine coitucuhacache. ²³ Coatiha acaacha necairichaa. Cana rai niicha teeni ajiinchateranu que, rai Suujue tiha cana rai Cana Coaunera saijieeinte, cananetonai necairichaacache. Nitohaneinte, Cana jaberoco netonai jataain mainajein necairichae, inae rai calaohineein cana raain, ena nena cana jaberoco tiha Cana Coaunera que turuhane cohajein. ²⁴ Nii canaacha cohajei corenihate, ichoteratenojohineein nihacache. Inae nii canaacha cohajei coaracaachene jananihane, coatiha inae coharihaacache. ²⁵ Nete nii Canaacha cohajei coaraenihacache jaitine jaun, itolere bana cana suujua corelanaala neein cohacaachene caohachae.

²⁶ Nii rijijieein techu, necairichaacachene nihanatiin, nii cana necairichanaja que cana coroatajane Cana Coaunera Suujue. Cana Coaunera bajaacachene nihanatiin, coatiha inaan bajahaacache. Nete nii rai Suujue cana rai niicha tei, cana rai Cana Coaunera bajae, canaacha coitucuhi erena cuhane cuaain. ²⁷ Nete itolere cachaauru suujua coitucueranein nihane jaun, caje nii rai Suujue bajanojoi coitucue Cana Coaunera, nii Cana Coaunera jerihane rijijieein niicha ichaneni bajanaa jerecuruha cachaaurune rijijieein bjaane jaun.

Itolere laraajih nocoetonacaauru amuritoeraneinte nihacache.

²⁸ Chaentechu rai cachanein belachanein nenacaauru rai, inae nitohanein ichaane coina coaasihalune rijijieein, itolere caohacha icharanein niha Cana Coaunera coitucuhacache. ²⁹ Inae nii ajiniha caje coaunein niicha coitucuurite, rai nejeranein tein raelu rai calaohi Jesocurisito,

tabaauru rai nocoalaneein, tabaauru baineein, naaonjoaain neeuruhane jana, Aca acaauru inananeein nihane coina. ³⁰ Nii nunuhe caje coauneein niicha ranojoinnein neenihurune maajeente cotijiaain, niicha ichai ujuaihonnein neeuruhane caje jianacoon mitanajaain rai Cojoanonaa que neeuruhane coina tenajaan.

³¹ Tonarihacache jana nii que. Nitohaneein cana cocoaeratera neein niha Cana Coaunerane jaun, nerinaain chuni cana inasina nainera. ³² Cana coreniha oha rai Calaohine coina Cana caje chunaelanaala tein nihilune jaunte, nii amurijiriin rai Calaohi rai niicha teeni tereein, Calaohi aina jiniiquii raacachene coina. ³³ Nii jaun nerinaain chuni Cana Coauneraacha janijiini niicha ranojoinunru colurujuenaa nainera, Cana Coaunera inae cha ujuaihonnein neeurenihane que aitiin jianacoon tenajaane jaun. ³⁴ Chajana acaauru casetecareein. Jesocurisitote cana coreniha ohin, nii caje ichanaaain ena Cana Coaunera raotono nichajai que neein, cana coreniha bajaebajaje. ³⁵ Cha cana belaitoha Jesocurisitone jaan caje cana rocohin nere. Necairichanaa, caaintati ichaonaa que ichaohin, arinojoinnein, mijitena, cajione que latejiojoiiriin, onaa coasina, naaonjoaihunrina cana belaitoa Jesocurisitone jaan caje cana rocohin neriha. ³⁶ Nii quete:

“Ii corenihane saatiin ohacaanune coina jatoroaain nihacaanu. Carenero sooruhane coina soera rene amauruhane rijijieente canacaanu teeure,”

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

³⁷ Nete nitohanihane saijieein, nii cana belaitora aina cuuain, itolereenein nii cana amuritora amuritiin nihacache. ³⁸⁻³⁹ Nii jaunna nenerihani nii cana belaitoha Cana Coaunerane jaan caje, cana rocoerane esenetaaun. Onaa, ichaonaa, aanjeraauru, moconajaera letonocuru, ena nenea, cabaiha neenihu, dede, chauratane, leeochoauru Cana Coaunera coaananajoineein nenacaauru, naaonjoaihunri nainecururinaain, cana belaitoha Cana Coaunerane caje cana rocooruhane. Niite cana que coarateein coitucuerate Cana Coaunera, rai Calaohi cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuuain.

9

Israelitacuru janijiinte raelu Cana Coaunera.

¹ Jesocurisito esenetaeraneein nihanune jaunne, inara que asilanaala esinae rauhijiriin caa aitoon. Coatiha nohaniha aitohaau. Nii ichoae taacainte, Cana Coaunera Suujue coitucueratanojoinnein, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocooaunne coitucue canu suujua. ² Jataaine itolere bana inaderaaun. Itolere banate jataain cunae casuujua. ³ Canu araineein nenacaauru corenihane caseteconeein nenea jereun, jelai tein Jesocurisito colane, nii coreniha nichotena nainecuruhane coina niqui. ⁴ Acaaurute niqui Israeli nefoeratenein neeuruhane jaun, rai calaohineein nenea rijijieein neeuruhane coina ranajae Cana Coaunera. Aca techu rai necaohacha jana acaauru aina neein, acaauru rai tonoraain neeuruhane coina Moisesa rai rauhi tein, ita taojiaain corojeein neeuruhane coina aitiin, cana rai niicha teenene maajein belu. ⁵ Acaaurute cana foerateerera inamaconeein neurelu. Acaauru caje nenaaneente cacha neein tuurelu Mesihasi jeelai itolere Coauneranein nenea. Itolere bana acanihane coroaecuruhine saatiin cachaauru. Nitohanemiin.

⁶ Coatiha Israeli rai ichaane coina naitoonjoan aninoaa Cana Coaunerane jaun, nitohanein caseteco coaracuruhane rai neeuurihii Israeli inamaconeein nenacaauru. Esinae rauhijiriin Israeli inamaconeein neeurenihana tabaaurune jaunte aihure. ⁷ Niheichu, Abaraaun inamaconeein nenacaauru

nihanatiin, coatiha Abaraaun inamaco esineneei neeuruhi tabaauru. Nii quete: “Ti inamaco esineneei neenihurute, Isacaacha caje nefoeratenaaneein neeureein,” naain Abaraaun rai belu Cana Coaunera. ⁸ Niite chuni Cana Coaunera calaohineein nena naineniha nechu rai lauri coreniha cachane coitucuerate cana que. Nii cana rai niicha teeni bihane esenetaain coreniha rai calaohineein nenacaarute laen esinae rauhijiriin rai calaohi esine neein coitucunojoinneen neeure. ⁹ Nii cinate: “Enene rijju nacoauneein turuhanune janate, inae canaanai siricheein ii comasai Sara,” naain Abaraaun rai niicha ichaneni belu Cana Coaunera.

¹⁰ Nete acaachanejene. Coaracuche nachuhinti coroatajaain, Rebeca aina cana foeratera Isacaacha sirii rai calaohichuru, nii Isacaacha que inacaain neeuruhalu niquine. ¹¹⁻¹³ Nete jaiti nejanoa que telanaala, niheichu jaiti baaso aina caohacha ichaain neureenihane jana: “Rai inate rai nocoala cachanein nereein,” naain acaauru neba Rebeca rai bihalu Cana Coauneraane rijjijeein neeurelu. Nitohanerichaaanne que techu: “Jacobocha belaanne Esao cointereuni,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneente inae nunuhe caje coauneein coacuhin, chatohaneichiha cachane nihanatiin, niicha ichai coitucuhi rijjijeein, niicha janijiin raain nihane caina aitohalune nainaelu Cana Coaunera.

¹⁴ Nitohanihane jaunna casajenetiin baaso icharaniha Cana Coaunera berichaache. Aihei. Coatihani niritiin erena nainihaacache. ¹⁵ Nitohanihane cinate:

“Canu suujua acatena jerichaaunne jaan quena casuujua acatereunni. Chaen nechu cairichaaajoaain canuhacha coana jerei, cairichaaajoaain coarareunni,”

naain Moisesa rai belu Cana Coaunera. ¹⁶ Aihane jaun raa Cana Coauneraane caina chatohanineein nena jeriha cachane nihanatiin coatihani cha que nelatihei, cairichaaajoaain niicha coaraacha raa Cana Coauneraane jaun.

¹⁷ Nitohanihane jaunte, Egipto curuaanaa rai: “Canune curuaanaanein ii teeunlu, ii que canuhacha ichana naineni ichacaunne, canunein nihanune coitucuuruhani satiin chauratane sacutaain nenacaauru cachaurune cina,” naalu Cana Coauneraane jaan, laenanohineein ne rai Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁸ Nitohaneente cairichaaajoaain niicha coarana jerei cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera. Jerichanejeein techu cairichaaajoaain niicha coarana jerihei coaraene cairichaaajoaain.

¹⁹ Nete chunocoha nainere: “Nitohanihane cha corenihana jana cha ujuaihoneein cacha tere Cana Coaunera, niicha jerei ichaane jana, niha rai nii caohatein neine coalanaala,” naain bajaane. ²⁰ Chaneena nereei ii, Cana Coauneraacha ichai que ereine cina. Coaraunachuhinti atane codarajoe jaera rai: “Chanuna catohanein canu coaunaain neei,” naain jaera caje bajanaa naineriha. ²¹ Nii atane caje darohe janaa inaerate, aca ichana jerihane rijjijeein ichana naine. Nii jeelai atane cajete naine jataain rai nelateineein neeni, chaen raujiaain rai nelateneni, naaonjoaain ichana naine.

²² Nechu cacha casetecana nainihane coitucuuruhane cinate, niicha ichana naineni coaratein, niicha casetecanohineein nitaje rai nenacaauru abaantaain cohanajae Cana Coaunera. ²³ Nii aina cuaante cairichaaajoaain cana coaraane jaun, jataain rai necaohacha coitucuhin nihacachene cina, inae nii ajiniha cana rai rucuhesihalune jaun, cana netonai rai necaohacha sirichanein nihacache. ²⁴ Nitohanihane jaunte tabaauru Jorioocuru caje, tabaauru Jorioniheichuru caje, naaonjoaain neinichaachene cotijiaain raain ne Cana Coaunera. ²⁵ Nii quete, “Canu cachanelanaala nenacaaurune,

inae canu cachaneein tein ranajareeunni.
Canuhacha belainohinelanaala nenacaurune,
inae canuhacha belaaaneein tein
belaicheeunni.

²⁶ Jerichanejeein techu, taolu
‘Coatiha inara,
canu cacha niheeiche,’
naa Cana Coaunerane jaaun nenacauru raite,
‘Tchaonaa Cana Coaunera calaohineein neeure,’
naaurureein,”
naain laenaclu rai Quiricha cuhane *profeta* Osiasi.

²⁷ Isaihasi netonai techu Isaraelitacuru que:
“Cucuana cuhane nena-
carene catuneji jeeoneeite niqui
nefaaurureein Isaraelitacuru.
Nete acauru cautecuruhacha,
coroatajajeein ichoteratenojooinein neeureein,
²⁸ inae nii aitoahalune rijijieein,
satiin chauratane sacutaain
naitoonjoa icharihani
Cana Coaunerane jaun,”
naain belu Isaihasi.

²⁹ Nii ajiniha techu:
“Nirijieein
cana foerateracuru coarajeein
nihalu Cana Coaunerane
colanete,
aihalu
Comora aina Sodoma cocoaichacurune rijijieein
nerichaache,”
naain aitelu Isaihasi.

Jorioocuru aina ena nena Cana Coaunera Ere

³⁰ Tonarihacache jana nii que. Cana Coaunerate esenetaauruha Jorioni-
heichurune coreniha ichoteratenaajain nelu, nitohaneein nichoteeuruhane
coacuelanaala neeuruhane jana. ³¹ Nete laen Isaraelitacuru, Moisesa
rai rauhi tonoraain nichotenaa coacuruhane saijiein nainesihurene, nii
aitoha rauhine jitariin tonorasihurenihane jaun. ³² Chanuna nichotenaa
nainecurene. Esenetaauruhane coreniha nichotenaa nainecuruhane es-
enetaelanaala, niicha ichai coreniha nichotenaa coaacuruhane jaun. Nii
jaunte nii lacurocuruhane coina tenojoi ajeri que lacurocure.

³³ “Leeinjiiin ajerine teun Sioon. Nii ajeri quete lacuroha cuurureein
cachaauru.

Nii jaunte nii ajeri que jaaequiin nena jaoleneein nenereein,”
naain Jesoso que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

10

¹ Canejeraauru, nichotenaa nainecuruha Isaraelitacurune coinane,
acaauru que jataain coacuhin Cana Coaunera bajanajacoon. ² Jataainte
niqui jeriha Cana Coaunerane rijijieein nena jerecure. Nete esinae
rauhijiriin coitucuhin aihurenihane jaun nainecurene. ³ Cacha
ichoterateraneein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaaurunenihane
jaunte, niicha letoai esenetana coacuelanaala, rai suujua letonohacha
sacure raajenihane nichotenaa coacuhin. ⁴ Nii rauhi aitoonjoante

nelatelu turuhalu Jesocurisitone que tiaajeein. Caje coauneente laen nechu Jesocurisito queecha jaequuin esenetaauruhane coreniha niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane caje couluunojoneein neeure satiin esenetaeraauru.

⁵ Nicha bei rauhi tonoraain nihane coreniha nichotena coacuhin nei raite: “Leinjiiniji cautijiaelanaala caa rauhi tonoraain ichoai cachate, coreniha nichotereein,” naain laenaelu Moisesa. ⁶ Nete laen nii esenetaauruhane coreniha couluunojoneein nihane coina aitiin, “Cha inicheein dedeeu, caje Jesocurisito fauhane coina,” coa naain coaacache. ⁷ Niheichu, “Cha onacaauru rene faureein ucuun Jesocurisito inaane coina,” coa naain coaacache. ⁸ “Nii erenaate inae ii rohan neein ii suujua, ii ujuaae, naaonjoaainunri kuhane ne,” naain ne laenanohineein. Caa erenaate esenetaain nenacaauru rai beratenojoneein nena ne. Nii que ne caa inara relaacaanu. ⁹ Aihane jaun, cana Curuaanaa niha Jesocurisitone coitucuhin que ereerejeein, ii suujua aina cuaritaain o caje ichtihalu Cana Coaunerane esenetaainete nichoteriquiin. ¹⁰ Nitohaneente, cana suujua aina cuaritaain esenetaain nihacache, couluunojoneein canaacha ichai ujuaihoneein nena caje nichotein nihacachene coina. Jana cana ujuaate Jesocurisito coitucuhin inae nichoterichaacheinne jaun beranene ne.

¹¹ Cana Coaunera Quiricha cuhanete: “Esinae rauhijiriin icharihanane esenetaain acaacha cohajeein nena, coatih inacojoein airinaain,” naain ne laenanohineein. ¹² Coatih nejelau cachanein neeuruhi Jorioocuru aina Jorioniheichuru, leinjiin Curuaanaa- satiin acaauru Curuaanaa neein- caje acaauruhacha bajai teranein nihane jaun. ¹³ Nii cointe: “Cana Curuaanaa coitucuhin que ereerejeein ichaonacaaurute nichoteeururein,” naain aitelu. ¹⁴ Chasiina que ereereena nainecurure, coitucuhin esenetaauruhane coalanaala. Niheichu coitucuhin esenetana nainecuruhi, que acaauru rai ereein nei aonacurenihane jaun. Niheichu aonana nainecuruhi neniha acaauru rai beratenojoi berane jaun. ¹⁵ Chasiina nere acaauru rai bera, niha acaauru corootajanein acaauru letoaeranune coalanaala. “Jataainte caohate cana rene turuuruha Ena nena ichaonaa tera Jesocurisito que erena turuaaurerane,” naain niha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijiein.

¹⁶ Nete satiinelanaa tabaauruhacha, ichoteratenojoneein neerurichaaaine coina beratenojoin esenetaaure. Nii quete: “Curuaana, cha ii beratenojoi canuhacha beebejei esenetae,” naelu Isaihasi. ¹⁷ Nii jaunte, nii canaacha aonai caje unaaneein ne nii canaacha esenetai. Jana nii canaacha aonate, Jesocurisito que aitiin beratenojoi ne. ¹⁸ Nena canu aitoon, acaauru rai beratenojoi aonacurenihane jaunna esenetaaurenihane. Aihei jerihane, aonacuruhane saijieente esenetaaurene. Nii que te aitiin:

“Chauratane sacutaainte amuhemujueein que ereerecure.

Nii jaunte itolereenein

chauratane sacutaain nenacaauru rene turuhe nii erena,”

naain laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁹ Nii que jaiti nainacurenihane jaunna esenetaaurenihane Isaraelitacuru. Aihei jerihane, nainacuruhanete ne. Jauriaanejeein acaauru rai:

“Canu cachanelanaala nenacaauru que

necoelaaichene coinane,

acaauru aina canuhacha ichaneni ichaain, cha coitucunaa jerelanaala nenacaauru aina nejerateechene coina ichareunni,”

naain beratiha acaauru rai Cana Coaunerane jaun belu Moisesa. ²⁰ Nii baihate:

“Chabana canu aina nenea coacuelanaala nenacaurute,
canu aina neurureein.

Chaen nechu

canu coitucunaa coacuelanaala nenacauru quene

necoitucueratereunni”

naain,

²¹ “Itolere banane

erenaa tonoraelanaala

nechu aansaineein nenacauru cachaauru

cotijiaain cohajeeun,”

naa Isaraelitacuru nichaanune que Cana Coaunerane belu Isaihasi.

11

Janijiin ranojoin nihalu Isaraelitacurune

¹ Nii quene canu aitoon. Rai cachaneein nenacauru que jaolecohane jaunnaa aitoa Cana Coaunera. Coatiha aihei. Canuhetonaine Isaraelita neeun, Abaraaun ichoala Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa nichaaunne jaun. ² Inoaenlu caje coauneeinte rai cachaneein neeuruha Isaraelitacurune coina ranajaain nelu Cana Coaunera. Nii jaun coatiha ena acaauru que jaolecokin nihei. Tana rai Quiricha inoansi cuhane Isaraelitacuru que: ³ “Cana Coaunera, ichei *profetacuru* sohin jaohinte ichei rorihuru-*altar* ranuusiin itajeeure. Leinjiin canuhachane jaiti ichaaojoeun. Canune maajeeinte inae sohin jaonaa jerecure,” naain Cana Coaunera bajaa Irihasine laenanohineein nihane coitucuhichene. ⁴ Nete niritohane jana: “Inae acaauru chosi Baal corojelanaala, caainsi oaraancaneein nenacauru cachaauru jelai tihanu canu cakanu que,” naain tonorae Cana Coaunera. ⁵ Nii rijijieein techu, ena corootajeeincha neeure Isaraelitacuru nichaanune cautecuru, cairichaaajoaauruhane jaun acaauru belaiha janijiin ranajaa Cana Coaunerane jaun. ⁶ Nitohaneein acaauru belaiha acaauru raa Cana Coaunerane jaun, coatiha rai caohacha ichacuruhane coreniha ranajaain nihei Cana Coaunera. Caohacha ichacuruhane coreniha ranojinecuruhane, coatiha chanerihai cana belaitohane jaan cana rai Cana Coauneraacha tei.

⁷ Nii jaunte nirijieein rai suujua letonohacha ichajeein nichotenaa coaacuruhane jaun, nichoteurenereein Isaraelitacuru. Nete laen janijiin Cana Coaunera ranojineein nenacauru nichoteeurureein. Jana leeochoaurute suujua letonohacha ichajeein neeuruhane jaun nichotenaa nainecurene.

⁸ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cana Coaunerate

niicha ichai coitucunaa

nainecurenihane coina ichae.

Nii jaunte enanetojoein

cha coitucunaa nainelanaala neeure,

nechu cha coarana nainecurenihane jaan que

acaauru nota teein,

cha aonana nainecurenihane jaan que

acaauru irichotihane jaun,”

naain laenanohineein nihane rijijieeinte aihure. ⁹ Rabiri netonai techu:

“Ita taojiaain lenone jaan,

lenonecuruhane jaan baaso ichaain

osa que nesarucuruhane jaaneein neeinete

caseteco coaracurumiin.

¹⁰ Acaauru nota nihanatiin conoeneeinete, cha coarana nainelanaala baaso ichaain neeuruhane, chabana satonohelanaala caseteco coaracurumiin,” naain aitelu.

Nichoteeuruha Jorionihechurune jaan

¹¹ Canune aitoon. Nitohaneein baaso ichaain inae casetecanohineein neeuruhane jaunacha, inae caohachanainejeein jaoleneein neeuruha Jorioocuru. Aihei, coatiha caohacha nainejeein jaoleneein neeuruhi. Nenacaaten tejian erenaa tonoraareniha Jorioocurune aina cuaain, inae ichoteretenojoneein neeurureein Jorionihechuru netonai. Nitohaneein inae ichoteratenojoneein neeuruhane coaracuruhane banate, acaauru que necoelahurureein Isaraelita nichaaunne laurichuru. ¹² Aihane jaun baaso ichaain caseteco coaracuruha Jorioocurune, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru Jorionihechuru rai caohacha ichaa aihuruhane jaan cajete, jataain nii amurijiriin caohacha icharichaaain, inae nacoaunneein Jorioocuru raane bana Cana Coaunerane coitucuhacache.

¹³ Nena laen canu, inara Jorionelanaala neiniquichene rai erenaa jereun coitucuhichene coina. Nii cointate inara Jorionelanaala neiniquichene rene caletooaain nelu Cana Coaunera. Nii jaunna jataain inara aina neein, jataain corajeein canu amihaneeon ichana jereun, ¹⁴ inara que necoelaain, canu foeratera caje nenacaauru tabaauru netonai nichotena nainecuruhane coina. ¹⁵ Nii ranojoinelanaala neeuruha Jorioocurune coreenraniha, inae Cana Coaunera que nejeratenaa rijijieein neuru caje, ranojioeein Cana Coaunera aina raotojoeein neeuruha Jorionihechurune jaunte, nii amurijiriin ranojioeein nena nainecure Jorioocuru. Nii jaunte ohin nitaje rai neuru caje inae nacoauneein ichaohin sanaacharanejeein nena que ichaaore. ¹⁶ Coaracuche nachuhinti, coliha caje ichoaichaniha ichanohi faan, jelai tein Cana Coaunera que banijiaain nihane jaun, satiin nii coliha netonai que banijiainein nihane. Nii rijijieein techu leinjin enuha cojoaisi Cana Coaunera que banijiaain nihane, rai nunecuru netonai que banijiainein ne.

¹⁷ Charijieein teinti toroonjoan nujan sauriin cuhane limoon uune temuhacane, rai nujan que nujaaain nena rijijieein inacae nii limoon. Nii rijijieein techu, inara Jorionihechuru nequichene nii limoon uune rijijieein neeichene jana, Jorioocuru nii inara nujan toroonjoan nujan rijijieein neeure. Nitohaneinte nii toroonjoan uune sauhin jaohin, inara Jorionihechuru nequichene nii limoon uune rijijieein nii toroonjoan nujan necuruha nii Jorioocurune jaun, acaauru que temuratenojoneein neeiche. ¹⁸ Aihane jaun jiaonriha uune sauhin jaonojioeein nena coreenranein neeine jaun, nii uune esineneein neinichaanune amurijiriin nena coahin nihache. Jiaonriha rai nujan esine neein neinichaanune cuhane tein temunojioeein neeichene baitiquichene.

¹⁹ Nete, “Aiha niqwi. Nete nii jauriaanejeein uune neein nenacaauru sauhi jaohin, canu temuurelu coreenraniha,” nariquiiin. ²⁰ Nete esenetaenihacaanune jaun, sauhin jaonojoin rijijieein nihacaanune jana, inara esenetaaichene jaun canaananu coreenraniha ranojioeein neeiche. Aihane jaun jiaonriha niqwe necohasitaain neeichene. Necohasitanaa coacuelanaala casin neeichenete caohachae. ²¹ Nii, rai nune esineneein nihacaanune saijieein jaonojioeein nihacaanulune jaun techu nii amurijiriin inara que suujua

acatena nainenereein baaso ichaquichene Cana Coaunera. ²² Aonacuche. Jataainte caohachaneje Cana Coaunera. Nete laen suujua letonohacha ichaa cachane abaantaene. Nitohaneein naitoonjoa esenetaauruhi casetecaa natiinte inara raain nelu. Nete laen inara belaiha inara raain nihalune rijijieein ichaohichene caohachae, inara netonai sauhin jaonojoneein neeichene coataa. ²³ Jorionichaanune netonaite, esenetaenihacaanune jianein inae nacoauneein esenetaacaanune, jelaiha nune que tenojoinerichaanuhi, niicha ichana nainei ichaain, jelaiha canacaanu temurichaa in Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Coaracuche nachuhinti inara Jorionelanaala neiniquichene, limoon uune rijijieein neeichene saijieein temunojoneein neeiche, nii toroonjoan uune esine neein neinichaanune coreenraniha tenojoineein ne. Nii jaun techu Jorionichaanune inara amurijiriin nacoauneein jelaiha nii rai nujua esine que tein temunojoneein nena nainerichaanuhi.

Satononiha ichoteratenojoneein neeururichaa in Isaraelitacurune

²⁵ Canejeraauru, Cana Coauneracha ichaneni asinojoneein nena coitucuhichena jereein, nabana cha coitucuera niha nocoetiin neeichene coataa. Isaraelitacurute baaso ichacuruhane jaun, Cana Coaunera que nejeratenaanein jaolenein neeurelu, satii Isaraelitanelanaala nenacauru netonai ranojoneein neeuruhane que tiaaajoaain. ²⁶ Inae satii ranojoneein neeuruha Isaraelitanelanaala nenacaurune janate, satii ichoteratenojoniha cuururein Isaraelitacuru. Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Sioon jelai cajete ureein
jianacoon cache mitaeranu.
Baaso ichajeein niha Jacobone cajete,
nii baaso rocoreein caje.

²⁷ Nitohaneeinne

acaauru aina caitoonjoan
canuhacha ichaneni ichareeuni,
inae acauru osa caje jianacoon tenajaanune bana,”
naain nii coina ne laenanohinein.

²⁸ Nete beratenojoi niha ichoteratenojoneein neeururichaa in cachaaurune aina cuaain, Cana Coaunera que nejeratena neein neeure Jorioocuru, inara ichoaichaniha coitucunaa nainequichene teranu que. Nete enanetojoein cairichaaajoaain acauru coarae Cana Coaunera, acauru foerateracuru janijiin raalune jaun. ²⁹ Coatiha cana rai niicha teeni ruluhin nihei Cana Coaunera. Niheichu janijiin niicha raauri que jaoleconaa nainihe. ³⁰ Jauriaalute inara netonai Cana Coaunera ere esenetaain tonoraelanaala neeichelu. Nete nere tonorana jerecureniha Jorioocurune jaun, inae enene cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera. ³¹ Nii jauriaalu nere esenetaain tonoraelanaala neeichelune rijijieeinte, enene nere esenetaain tonoraelanaala neeure Jorioocuru, nechu cairichaaajoaain inara coaraain nihalune rijijieein, ena cairichaaajoaain acauru nefonai coaraa Cana Coaunerane coina. ³² Cana Coaunerate nitohaneein ita rijijieein nere tonoraeniha cachane coina ichae, ita rijijieein jiniiquiin cairichaaajoaain cacha coaraain nihane coina.

³³ Jataainte banejelanaala caohacha icharaneein, itolere ichara neein, cha coitucueraneein ne Cana Coaunera. Coatiha nihei chuni, niicha coacui aina niicha ichaneni coitucuhin beranu. ³⁴ Nii jaun, “Cha Cana Coaunera suujua coitucue. Cha sujatena nainere. ³⁵ Cha rai cha tein nelu rai cainaain nihane coina,” ³⁶ Itolere Cana Coaunera caje unaa neein ne, niicha coaananojoneein nihane jaun. Nii jaunte satii itolere rainein neeure.

Itolere bana coroaenohineein neeine Cana Coaunera. Nitohanemiin.

12

Cana Coaunera que banijiaineein nena ichaonaa

¹ Canejeraauru inara raine aitoon. Jataain inara belaitoha Cana Coaunerane jaun, inara raajenihane rai inara ichao teeuche jelai teein que banijiaineein, rautaa Cana Coaunerane rijijieein. Niite laen jataain Cana Coauneraacha jereineein, rai caohacha neein ichariguicheein. ² Jiaonriha suujua cuhane coacuhin ichaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein, inae nenacaean coacuhin acaauru rijijieein ichaohichene. Nitohaneein ichaonaa coacuelanaala, inara suujua coreein ichaaochete, inara ichao coreein ichaohin, Cana Coaunera jerenohineein, “Naaonjoainte caohachae. Naaonjoaite rautae Cana Coaunera. Caate esinae rauhijiriin caohacha ne,” naain coacuhin, caohacha nejesina coitucuhin ichajeein ichaohiche.

³ Jataain cana belaitoha Cana Coaunerane jaun, canu cocoinaain caletoaan beratihane jaunna satiin inara rai aitoon, nabana leeochoauru amurijiriin nena coacuhin niha chunine coataa. Aihane jaun jiaonriha esenetaaichene coreniha inara rai Cana Coauneraacha tei roerohin, cha coacuhin ichana jereein neeichene. ⁴ Charijieein teenti cana ichao rai nelatihane coina araai lauriin nihacoae cana jaberoco que cana nerurujuana jaan. ⁵ Nii rijijieein techu arajii Jesocurisito esenetaeranichaachene, ita ichao que ichaohin Jesocurisito aina cuaain leinjiin que jaberocoanaa rijijieein ita jaberoco que jaberocohin nihacache.

⁶ Nitohaneente le cachenichaachene rai aca jerihane rijijieein tenaa jerihane jaancuru rai, lauri lauri canaacha ichaneni ichana nainena jaanu teein ne Cana Coaunera. Aihane jaun, rai nere beraneein cana letoaa Cana Coaunerane esenetaacachene rijijieein coitucuhin ichacaachenete ne. ⁷ Leeochoauru coroatajanera neein nihachene coina, cana teein niha Cana Coaunerane, jerecuruhane rijijieein acaauru coroatajanichaachenete ne. Jana chunocoha, cacha relaeraneein nihane coina aca tiha Cana Coaunerane, leeochoa ichana coacuelanaala acaacha ichamiin. ⁸ Jerichanejeein chu, chunocoha cacha suujua anihoeraneein nihane coina tenojoinihane cacha suujua anihoeraneein neeine leeochoa ichana coacuelanaala. Chunocoha cha teein niha leeochoauru raine, chunaelanaala teeine. Jana chunocoha cacha letoeraneein nihane, coujuriu rai namihaneoneein nihane coitucuhin ichamiin. Cairicheihuru rai cha teeichene, tonajelanaala rachoojeein teeuche.

Naaonjoainte caohachae ichaoha Jesocurisito ranojoneein nenaane

⁹ Ita que asilanaala jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belain neein, itolere baaso ichana coacuelanaala caohacha nejesinaacha ichacuche. ¹⁰ Jesocurisito aina cuaain ita nejeraneein neeichene coitucuhin, jiniiquiin ita belain ita suujua rijijieein coacuhin, itaque inara suujua acateein ichaaoche.

¹¹ Nelararajiaain coiintelanaala corajeein inara suujua aina cuaritaain Cana Coaunera jerenohin ichacuche. ¹² Rachoojeein neeuche nii inaraacha cohajei coreniha. Chaen laraajiin neein necairichanaa abaantaain itolere bana Cana Coaunera bajaebajajeein ichaaoche.

¹³ Cha lateein neeuruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune, inara raajenihane cha latera rijijieein acaauru coroatajanecuche. Inara rene turuhin niha cachane, raotojoein cotijaain raauche.

¹⁴ Inara rohecaeraauru rai caohacha ichacuche. Jiaonriha, “Coaraain nainamiin,” naain acaauru que ereeichene.

¹⁵ Rachoojoenacaauru aina rachoojoein, inaderaain chananacaauru aina inaderaain chanaauche.

¹⁶ Ita rijijieein coacuhin ichaaoche. Jiaonriha chuni amurijiriin nea coacuhin neeichene. Cairichaerinojoein ichaonacaauru rijijieein ichaaoche. Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nenea coaauquichene.

¹⁷ Jiaonriha chuni inara rai baaso ichaain nihane, inara netonai rai baaso ichana coacuhi nihache. Nitohanena coacuelanaala satiin notaracaae, caohacha nejesina ichajeein ichaaoche. ¹⁸ Atiin leeochoaauru aina jiniiquiin raotojoein acaauru cotainaa coacuelanaala ichaaoche. ¹⁹ Canejeraauru, jiaonriha inara cairichaera cairichanaa coacuhin neeichene, Cana Coaunera, baaso ichaeraauru ichanohin coitucuhin casetecarichaaaine jaun. Nii cointate rai Quiricha inoansu cuhane:

“Canune baaso icharaauru coitucuhin casetecaain, caohacha icharaauru coretereunni,”

naain aite Cana Coaunera. ²⁰ Aihane jaun iicha cotaairii mijitihane coroaateu. Jana cocoirihane acau que cocoerateeu. Aihute nocoejeein aonamiin.

²¹ Jiaonriha baaso nejesina coacuhin jeriha inara suujane rijitojoein neeichene. Nitohanein baaso ichaelanaala caohacha nejesina ichajeein baaso amuritooche.

13

¹ Satiin cocoinanohineein niha cocoinacaine jaun, satiin rai nere tonoraain aca jerihane rijijieein neeuche. Nihei chuni cocoinanacai, Cana Coaunera tenojinelanaala nei. Satiin cocoinanacaihurite Cana Coaunera tenojieein cocoinanohineein neeure. ² Nii jaunte chunocoha cocoinanacai ere tonoraelanaala nei, Cana Coaunera jerenohin tonoraenihane jaun aicheein. Chaen techu caseteco coaracurureein, nii nere tonoraauruhi, ³ caohacha icharaauru casetecaelanaala, baaso icharaauruhacha casetecaranein niha cocoinanacaine jaun. Aihane jaun ii casetecaa cocoinanacaine coasiinne, baaso ichana coacuelanaala caohachaaain neeute, esinae rauhijiriin caohachaaain neeine coaramiin cocoinanacaihuri, ⁴ acaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ii rai caohacha ichacuruhane cointate aihacache. ⁵ Nii jaunte jeriha cocoinanacaine rijijieein nere tonoraain ichaohacachene caohachae. Coatihana casetecaane coasihacha nihei. Caohachaaain cana suujua coaraain ichaohacachene cointate aihacache. ⁶ Nitohanihane jaunte cocoinanacaihuri rai coriquitein neeiche, Cana Coaunera jerenohineein leinjiin rai namihaneocha ichajeein neeuruhane jaun.

⁷ Le cachaauru nainein, inara caje acaaruhacha raani teeuche. Niha chatohanei inaraacha coretenenine rai coretecuche. Niha chatohanei, cobieren rai inaraacha coreteneni *impoestone* coretecuche. Niha cacha inara suujua acatequichene jaaneeine que inara suujua acatecuche. Niha cacha inaraacha belainenine belaihuiche.

⁸ Jiaonrihachu chuni que nerebetein neeichene. Nete laen jiniiquiin ita belaiichene caohachae. Chunocoha namute cacha belaaain ichoaito, aitho Cana Coaunera rai rauhine rijijieein, inae ichaohane jaun aicheein. ⁹ Cana Coaunera rai rauhi cuhanete, “Jiaonriha ii sinijieranelanaala nenea ene aina ichaohajeraquiin neeine. Jiaonrihachu sonajaain jaohine. Jiaonrihachu asijiauhine. Jiaonrihachu chamute cacha rucuhale, rai niriuhuru, rai sinijera, naaonjoaaihunri jereein neeine,” naain ne laenanohiheein. Nete satiin nii naitoonjoan coitucuhin nihacachene cointate: “Ii raajenihane ijiabereeo

belaaaine rijitjoeein chamute cacha belaihu,” naain ne laenanohineein.
¹⁰ Aihane jaun namute cacha belaaain ichoai, coatiha nainihe i baaso ichaa namute cacha raine. Nitohaneein jiniiquin ita belaaain nihacachenete, satiin aitoa nii rauhine rijijieein ichaohacachene jaun airichaacheein.

¹¹ Satiin sininaa rijijieein ichaohacachene caje nocohin cana ichao coaraain coitucuhin ichaohacachene cojoanonaa que turuhane que nainacaachenete caohachae, inae jauriaanejeein cana rai beratenojoi nihane jana esenetaacachene bana amuritoheriin inae ichuunejeeonriha ichoteratenojoneein nerichaacheeinne jaun. ¹² Inae satonohelalajiha caa nocohenaanau ichaonaa rijijieein ichaohacachene jaan janonaa. Inae turuhelalajiha nii ena nena jaanonaa canaacha cohajeine jaun, nocohenaanau nena rijijieein baasohacha ichajeein ichaohacachene jianein coujurihu Cana Coanera cachanein nena tocohanein nihacachene coarateein nihacachenete caohachae. Charijieein teeinti letona jatorain ne sondaro, rai curuaanaa aitoonjoan ichaane coina. Nii rijijieein techu cana netonai jatoroain nihacache, Cana Coanera aitoonjoan ichacaache chuni que asilanaala satiin notaracaane coina. ¹³ Aihane jaun caohacha nejesina ichacaachene coaracuruha cachaaurune coina, nainihaacache joaenreein ene jerein, ajetoritii enaacha joaenreein cha ichaain, niheichu canamute cacha cotaairiin coaraain, canamute cacha que necolaain, naaonjoaain nena nainihaacache. ¹⁴ Aihane jaun nitohanein nena coacuelanaala, coujurihu Cana Curuaanaa Jesocurisito cachanein neechene coarateein laraajiin neeuche, joaeren cacha rijijieein inara suujua letono tonoraelanaala.

14

Jiaanriha inara nejera ichao que ereeichene.

¹ Inara rene turuhin niha cana nejera canaacha esenetai aina ijilanaala nenaane, rai tonaain erenaa coacuelanaala raotojoein raauche. ² Coaracuche nachuhinti tabaauru itolere lenone que ita rijijieein lenonein neeuruhane. Jana tabaauru ijilanaala nena, iniho quilanaala jasisichurhacha que lenoneeine. ³ Aihane jaun, itolere lenone que lenonein nenacaauru, nainihe nii itolere lenone que lenonena nainelanaala nenacaauru que ereein neeuruhane. Jerichanejeein chu nainihe, nii itolere lenone que lenonein nena que erenaa nainihe nii itolere lenone que lenonelanaala nena, Cana Coanera acaentonai raain nihalune jaun. ⁴ Aihane jaun chaneina neei ii, leecha rai niicha latei tera que baaso ichaa been que ereein neeine coina. Nii acaauru letoeranein nena Cana Coaneraachate baaso ichaain aihurenihane, caohacha ichaa aihuruhane coitucureein. Nete itolereinein caohachaa in raotojoein neeururein, Cana Curuaanaa raotojoein neeuruhane coina icharanein nihane jaun.

⁵ Niha coaiteen tabaauru, jataain leechaauru janonaa amuritoheriin nelateinein lejanohane coaraauru. Jana tabaaurute satiin janonaa ita rijijieein nelatihane que aitocure. Nii jaunte lecachanichaachene, canaacha esenetai coitucuhin esenetaacachene caohachae. ⁶ Leechaauru janonaa bana amuritoheriin le janonaa coaraain, bana Cana Coanera coroaena jerihane, nii janonaa bana coroaemiin. Jana Cana Coanera rai caohacha ichaa itolere lenone que lenonein nena jerihane, itolere lenone que lenonein Cana Coanera coroaemiin. Jerichanejeein chu Cana Coanera rai caohacha ichaa itolere lenonecuru que lenonena nainiheichuru, quilanaala neein Cana Coanera coroaemiin.

⁷ Coatiha cana jerichaachene jaun ichaohin, ohin, naonjoaain nihaacache. ⁸ Nii rijijieein techu ohin, ichaohin, naonjoaain nihacachene nihanatiin Cana Coaunera raineein nihacache. ⁹ Nii coinete ohin, o caje ichanaain, naonjoaelu Jesocurisito, ichaonacauru, onacauru, naonjoaainuri Curuaanaanein nihane coina.

¹⁰ Chanuna jana chaen nitohanihane saijieein, ii nejera ichao que ereein rai necoeje chanuhin neei, Cana Coaunera acatiha satiin tururichaacheein aca canaacha ichai coitucuhin rucuherichaaine saijieein.

¹¹ Nitohanerichaaine quete:

“Canu ichao coreniha esinae rauhijiriin airichainne quene aitoreeunni. Satiin cachaaurute canu acatiha neseonriaain canu nichaanune coitucuhin Cana Coaunera coroaecurureein,”

naa Cana Curuaanaane ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane ne. ¹² Nitohaneente le cachanichaachene, cana raajenihane canaacha ichai berichaacheein Cana Coaunera rai.

Jiaonriha inara nejera ichao lacurooaichene.

¹³ Aihane jaun inae nainihaacache cana nejeraneein nenacauru que baasoneein ereein, chatohanei ichaain, naonjoaain nenea nainihaacache. Chatohanei ichana coacuelanaala neeichenete caohachae, nabana esenetaa cana nejerane lacurooaichene esenetaane jianihane coataa. ¹⁴ Canune esinae rauhijiriin Jesocurisito esenetaeraneein aitoon. Nihei chuni lenone, calanineein quichaenihane coina coaunanoloji. Nete lenone tabaauru, leeochoauru cachaauru rai lenoneneein nene. ¹⁵ Niheichu nainiheeii quinaa inaelanaala nenea ii nejera notaracae rai baaso ichara tocohaneein quine. Ii lenonecha coreniha nitajeein niha ii nejera, coreniha netonai ohin nihalu Jesocurisitone saijieeine coataa. Nitohaneein neeine coatiha chamute cacha belaine coaratiha airiheeini. ¹⁶ Aihane jaun itolere lenone que lenonena nainein neeichene jaan aina cuaain nainiheeiche baasoneein inara que ereein neeuruha cachaaurune jaanu ichaain neeichene. ¹⁷ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai Cojoanonaa que ichaonaa jerichaachene, coatiha joanreein lenone que lenoneein nihacane latihei. Nete laen esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala rai Suujue aina cuaain rachoojoeiin ichaohin, raotojoeiin nihacachene caohachae. ¹⁸ Nitohaneein ichaohin Jesocurisitohacha jerei ichaa cachanete laen rautatiin coarae Cana Coaunera. Cachaauru nihanatiinte esinae rauhijiriin caohacha ichaane coacurureein.

¹⁹ Aihane jaun, atiin ita aina raotojoeiin ichaohin nihacachene jaanuhacha ichacaachenete caohachae. Nii banate laen esinae rauhijiriin, jiniiquin ita coroatajaneein, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein nerichaacheein. ²⁰ Nainihei lenonecha coreniha Cana Coaunera ichanohin itajeein nihacachene. Esinae rauhijiriinte niqui, satiin lenonecuru lenone caohachaneein neeure. Nete caohachaene que lenonelanaala nenacauru notaracae que lenoneein acaauru suujua lacuroaera tocohaneein nihacachene. ²¹ Nii jaunte caohachaene, iniho leeochoauru quinojoiinelanaala nenea quini, bino cohin, naonjoaain nihacachene. Niheichu leeochoauru suujua lacuroaera tocohaneein nainihei joanreein chachanaa nainihaacache. ²² Aihane jaun ii joareen lenone que lenoneein, Cana Coaunera notaracaeche que lenoneeu. Rachoojoeiin neeine suujua cuhane nocoatelanaala joanreein lenone que lenoneein nenea. ²³ Nete laen inae raotojoeiin quinaa naihenehane coituhane saijieein que lenoneein nei, aca nii ujuaihoneein ne, niicha quinielanaala nenaanihane coitucuhane saijieein quihane jaun. Nii jaunte inae canaacha

ichana nainihe i chacaa raotojoein coitucuhane saijieeine, osa que nesaruha aihaca.

15

Iti rainuhacha que caohacha ichana coacuelaanaala chamute cache rai caohacha ichaau.

¹ Inae cana, jeriha Jesocurisitone rijijieein laraajin neinichaachene, nii ena nunuhetein sacuhajeraauruhacha ichai que tonaain erenaa nainihaacache. Atiin acaauruhacha ichai rautaenihacachene nihanatiin abaantaa-cachenete ne. ² Satiin canate, canamute cachaauru rai caohachanu que cha ichaain nihacachene caohachae, caa canaacha esenetai aina iijieein sacuhajeein ichaauruhane coina. ³ Coaracuchenachuhinti Jesocurisito netonai, aca jerihane rijijieein nena nainenihane jaun: “Ii necoeje chanureraauru corenranihane canu caseteco coaraaun,” naain que aitiin laenanohinihane nainaalu, rai suujua letono rijijieein nena coacuelanaalane. ⁴ Satiin Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein nenaate, cana suujuateraanu que laenanohineein nelu, itolere bana jianelanaala, cairichaojoain cana coaraane aina cuaain canaacha cohajei ranaa nainichaachene coina. ⁵ Nii Cana Coaunera itolere bana cairichaojoain cana coara, inara coroatajanemiin. Cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ⁶ jiniiquiin ita belaa in rachoojoein Cana Coaunera coroaeein ichaoche, jeriha Cana Coaunera Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenaane rijijieein neechene coina.

Jorioniheichuru rai benojoiniha Jesocurisitone que erenaa

⁷ Aihane jaun Cana Coaunera rai caohachanu que inara raain nihalu Jesocurisitone rijijieein, inara netonai jiniiquiin raotojoein ita raain neeuche. ⁸ Esinaena aitoreeunni inara rai. Inae cana foeratera inoaensihuru rai, nitohanein ichaane coina aitosalu Cana Coaunerane nainaane coinete, Jorioocuru nichaanune rai nelatihane coina turuhin nelu Jesocurisito, caje esinae rauhijiriin nohanelanaala tihane coina, naitoonjoan ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaurune coina. ⁹ Chaen techu Jorioniheichuru netonai, aca Cana Coauneranein nihane jaun, cairichaojoain acaauru netonai coaraane coitucuhin, Acaneein nihane coroaecururichaaaine coitucueratihane coinane maajeein turuhin nelu. Nii ajinihate nitohanerichaaaine que:

“Nitohanei ichaaine corenihane lauri lauri nenacaauru cachaauru aina neein-ineein neeine coroaeein nenatereunni,”

naain laenanohineein ne Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁰ Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina jiniiquiin rachoojeeuche lauri lauri nenacaauru cachaauru,”

naain ne laenanohineein. ¹¹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Lauri lauri neiniquichene

Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina jiniiquiin

Cana Coaunera coroaecuche,”

naain ne laenanohineein. ¹² Isaihasi netonai techu:

“Isaihasi caje nefoeratena-

Israelitacuru curuaanaa neein nena-

Rabiri cajete

oooreein leinjiin Curuaanaa,

Israelitanelanaala nenacaaurune maajeein

curuaanaa neein nihane

acaacha que jaaequiin neeuruhane caina,”
naain laenaclu.

¹³ Canaacha cohajei teraneein nena Cana Coaunera, Aca acaneein nihane esenetaeraniquichene rai, raotojoein rachoojoein jiniiquiin neeichene jaanu teein, inara aina niicha ichana nainei ichaa rai Suujuene caina ichamiinte, leinjiin acaacha cohajein neeiche.

¹⁴ Canejeraauru, saain inara leeochoauru belaaïn ichaohin, itolere coitucuhin, jiniinquin ita suujuatenaa coitucuhin ichaohichene coitucuhanu.

¹⁵⁻¹⁶ Nena laen caa quiricha inara rai canuhacha laenai cuhane inara que asilanaala inara rai aitoon, nabana baitequichene chatohanei ichaquichene coataa. Nitohaneein Jorioniheichuru rai caohacha ichaa Jesocurisitone beebjihanune coinata, canu rai caohacha ichaane caina canu raain nelu Cana Coaunera. Nii jaunne Cana Coaunera beratenojoi ichoteratenojoein neeururichaanne beebjeen. Nii canuhacha beebjei esenetaauruha Jorioniheichurune, Cana Coaunera rai iniho mocohin teuruha saseredotecuru Jorioneei nenacaurune rijijjein, Cana Coaunera rai, jeriha rai Suujuene rijijjein coluunojoein Jorionihechuru tihanune caina.

¹⁷ Coujuriu Jesocurisito letononein nena tocohaneein, Cana Coaunera jerenohi ichaain nihanune jaunne raotojoeun. ¹⁸ Nii jaunne Jorioniheichuru relaaïn nihanune jeriha Cana Coaunerane rijijjein neuru caina, canu relaaïn nihalu Jesocurisitone jaan caje cuaain, leeocheenein cuaain Jorioniheichuru relanaa coacueeneun. Niine ichaau acauru rai ereerejein, acauru aina neein canu ichao que acauru notajaain, ¹⁹ cojoelanaacojoi ichana nainichaaunne jaan aina cuaain, Cana Coaunera Suujue aina cuaain, naaonjoaain. Nitohaneeine cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone beebjihanune nainaan jataain caohatiin, Jerosaleeun caje nunuhetein itolere sacutaain Iliria batane que tiaaajoaain. ²⁰ Nitohaneeine chabana turuureniha leeochoaurune jaunru cuhecujeein chabana aonaeraniha Jesocurisito que erenaane jaunru Jesocurisito beebjeen, nabana leeochoauru amihaneona jaunru turuhin, acauru amihaneero rohecaanune coataa. ²¹ Nitohanei ichana coacuelanaalane,

“Chabana que erena

aonaelanaala nenacaurute,

inae aca Acanihane coaracururein.

Chabana aonaelanaala nenacaurute,

aonaaïn coitucuha cuururein,”

naain laenanohinein niha Cana Coaunera Quiricha cuhanena rijijjein ichaau.

Romau cunaa coaauca Faborone

²² Jaiti nii ichajihanune jaunne, araaï saain inara coaraa unaa coaaucaunne nihanatiin nainesineun. ²³ Nene laen inae ena canu amihaneero nainaan, nii canuhacha beebjei atane sacutaainchurune jaun, inae inara coaraa unaa jereun araaï jaanacai baiha. ²⁴ Nii jaunne España cuhanune ucuaetoha, cuujihataain inara rene bedaenereeni, bajiianachuhinti aineen. Nene laen atiin, inae nainaan inara rene bedainichaaune baiha, jelai caje amuhanune caina canu coroatajaniquichene jereun. ²⁵ Nene jaiti ena Jerosaleeun cureeunni, ecu nenacauru coroatajaniha leeochoauru cana nejeraauru taojiaï tihanu acauru raine caina.

²⁶ Masedoniau nenacauru, Acaihau nenacauru, naaonjoainurite suujua caje coaanein, Jerosaleeun cairicheinejein nenacauru coroatajaniha letoauruhane caina, niicha letoenihunru taojiaaure. Nitohaneeinte rai suujua caje coaanein coacuhin, jataain caohacha ichacure. ²⁷ Charijjein

teinti Jorionecurenihane saijjeiin, acaauru que Jesocurisito coitucuerateurelu, Jorioocuru Jesocurisito esenetaeraneiin nenacaauru, nii riji-
jiejeeinte Jorioniheichuru netonai, Jesocurisito esenetaeraneiin nenacaauru
Jorioocuru coroatajanecure, acaauruhacha sirii taojiaain letoaain. ²⁸ Nii
jooone inae nii leeochoauru coroatajaniha acaauruhacha taojiai amaain
tihanune baihane laen, Españau cureeunni. Nii ucuatohane laen cuuji-
hataain inara rene bedaenereunni. ²⁹ Inara rene bedaenichaaune, cana
coroatajanerichaaain jelai amuritoheriin Jesocurisitone coitucuhanu.

³⁰ Inara raine aitoreeunicha canejeraauru. Atiin Jesocurisito aina cana
belaiha cana rai Cana Coaunera Suujue tenojoi coreniha, caohachaaain cuha
canu amihaneene coina, canu rai atiin Cana Coaunera bajaauchete, ³¹ canu
que chachana nainecureneeine Jodea nenacaauru Cana Coaunera coitu-
cuhichuru. Chaen Jerosaleen turuhanune raotojoeiin canu ranaa nainecu-
ruha ecu nenacaauru cana neraaaurune coina. ³² Jeriha Cana Coauner-
anena inara rene turuhin bedaenereunni, inara coaraain rachoojoeiin
ecu inara aina neein nebetacaanune coina. ³³ Raotojoeiin nihacachene
teraneiin nena Cana Coaunera, inara coroatajanemiim. Nitohanemiin.

16

Arajii cachaauru coaauca Faboro.

¹ Jesocurisito rai iclesia neein nenacaauruhacha latei que acaauru
coroatajaneraneiin Cencrea nenaalu- cana nejeraneein ene neein nena-
Febe quene inara rai aitoreeunni, ² coujurihu Jesocurisito esenetaeraneiin
nena tochaneein, inara rene turuhane raotojoeiin Jesocurisito coreniha
raain, satiiin niicha latei que coroatajanequichene coina. Acate leeochoauru
coroatajaneein canune maajeiin coroatajanelu.

³ Canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajanera
neein nenacaaurulu- Aquila, Firisila, naaonjoainuri coaucaaunne beeuche
acaauru rai.

⁴ Acaaurute canu coreniha nichao itajerateeuruhane rai neeurelu, canu
sohin canu jaonaa jerecuruhane bana. Nii jaun coatiha canuhacha acaauru
coaauhaaun, satiiin Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru- Jorioniheichu-
rute acaauru coreniha Cana Coaunera bajanajaocure.

⁵ Jerichanetojoeinchu Aquila, Firisila, naaonjoainunri loreri asaae ne-
taojianacaauru canejeraauru coaaucaaune beeuche acaauru rai. Jataain
canuhacha belaa- Efeneto coaaucaaune beeuche. Acate jauriaanejeein Asia
batane que Jesocurisito esenetaera neein nelu.

⁶ Taolu carajaain inara jana neein, inara coroatajaneraneiin nena Mar-
iha netonai coaaucaaune beeuche.

⁷ Chaen canu araaichuru canu aina jiniiquin caresero cuhane
nenacaaurulu- Andronico, Joniasi, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaaune
beeuche. Acaaurute afosotooru que caohacha cachanecuruhane
coarateein, canu ajiniha Jesocurisito esenetaeraneiin neeurelu.

⁸ Jesocurisito coreniha jataain canuhacha belaineiin nena- Ampliato rai
coaaucaaune beeuche.

⁹ Chaen canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroata-
janeraneiin nena- Orobano, canuhacha belaa- Estaquis, naaonjainunri
coaaucaaunne beeuche acaauru rai.

¹⁰ Jesocurisito esenetaeraneiin nihane jaun, mainajeiin coujunojoeiin
nenaalu- Apeles netonai coacuhin, Aristobolo aina rai naraichuru coau-
caaune beeuche acaauru rai.

11 Chaen canu araai Erodion, nii baiha Narsiso aina nejeraauru Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru, naaonjoainuri coaacaaune beeuche acaauru rai.

12 Jerichanejeeinchu Jesocurisito icharatenohi icharaneein nenacaauru-Tirifena, chaen Tirifosa, naaonjoainuri rai acaauru coaacaaune beeuche.

Chaen cana nejera, Jesocurisito coreniha- cana baineein nenea- Persidani- mainajein Jesocurisito tenojoi amihanenaa icharaneein nenaalu rai netonai coaacaaune beeuche.

13 Rofo rai netonai coaacaaune beeuche. Acate leeochoauru amuritoheriin Jesocurisito esenetaeraneein nihane coarate.

Chaen rai nebate canu neba rijjijeein cacoelaichaneein nelu.

14 Chaen Asiincrito, Fleconte, Eremesi, Patrobas, Eremasi naaonjoainuri, chaen acaauru aina nenacaauru canejeraauru netonai rai acaauru coaacaaune beeuche.

15 Chaen Filologo, Jolia, Nereo aina rai bai Olimpias, naaonjoanunri rai acaauru coaacaaune been, canaacha esenetai coreniha canejeraauru rai netonai acaauru coaacaaune beeuche.

16 Jiniiquiin raotojoein ita rai erein neeuche, ita nejeraneein nenea rijjijeein. Satiin Jesocurisito esenetaain rai cachanein nenacaauru netonainte inara coaacuruhane berateure inara rai.

17 Inara canejera neeichene raine aitoreeunni, atiin nii jelai leeochoauru lerueraneein- inara amihaneoo lacuroaeraneein nenacaauru coaraain, acaauru que nainaan ichaohichene coina. Nitohanei icharate relanojoneein neeichelune jaan ichaquichene caohateraneein aicheein. Aihane jaun jiaonriha acaauru rohan neeichene. 18 Jesocurisitohacha jerei ichana coacuelanaalate nechu acaauru jerecuruhane rijjijeein- raihunhacha que chachaain neure. Chaentechu enaacha cacha coritana inatiin aihuruhane jaun, acaauru coitucuelanaala nenea cacha coritacure enaacha.

19 Satiinte Jesocurisitohacha jerei tonoraain ichaohichene coitucure. Nii jaunne jataain rachoojoeun inara coreniha. Aihane jaun baaso ichana coacuelanaala, itolere coitucueranein neeichene coarateein caohacha nejesima ichacuche. 20 Aihate inara tija asaee jaolenein niha nii baaso icharatera moconajaerane coina ichamiin raotojoein nihacachene teranein nenea Cana Coaunera. Inara coroatajanemiin Cana Curuaanaa Jesocurisito.

21 Canu amihaneoo que cacorataaneraneein nenea- Timoteoo netonaite inara coacue. Chaen canu araichuru- Locio, Jasoon, Sosipater, naaonjoaihunri.

22 Canu caa Faboroacha laenaeratei quiricha laenara- Tersio nichaaunena canuhetonai cana Curuaanaa coreniha inara coacuen.

23 Chaen caa nihanune jaan- loreri erora Caiho netonaite inara coacue. Acate rai loreri tee, satiin iclesianein nenacaauru- turunacaauru nasaae netaojiaauruhane coina. Chaen caa nihacaanune jaan nese cocoaichacuru rai coriqui beraichanein nenea- Erasto netonaite inara coacue. Chaen cana nejera Coarto netonaite inara coacue.

24 Cana Curuaanaa Jesocurisito, satiin inara coroatajanemiin. Nitohaneine.

Raotojoein rachoojoein Cana Coaunera coroaecuche.

25 Cana ichoterateranein niha Jesocurisitone que inara relanaanune rijjijeein, leeinjiin Aacaaha jerihane rijjijeein neeichene coina icharanein nenea Cana Coaunera coroaecuche. Nii inara relaanulune jaante, chuni que coitucueratelanaala sirihane caje, cana que coitucuerate Cana Coaunera. Acate asinojoneein sirilu, jaiti cana rai chauratane coaunaenihane ajiniha

caje coaauneein Cana Coaunera. ²⁶ Nete laen, inae enene cana que coitucuerate nere bera inoaensihuru- *profetacuru* que, aca jerihane rijijieein beein laenaeratihalu Cana Coaunera chabana satonoelanaala nenaane rijijieein. Nii niicha ichaneni asinojoneein nenaate, satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru que coitucuerate Cana Coaunera, esenetaain tonoraain neeuruhane coina.

²⁷ Leinjiin itolere coitucuhin nena Cana Coaunera necaohacha coitucuhin coaracurumiin chabana satonoelanaala rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin cachaauru. Nitohanemiin.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Coriintoo neiniquichene.

¹ Canune Faboro neeun. Cana Coaunera jerenohi neeinne, Jesocurisito cocoainanohi afosoto neein neeun. Cana nejera Sosetenesi aina jiniiquiin neeinna ² caa quiricha laenacaanu. Satiin Coriinto neseu Cana Coaunera que banijiaineein rai iclesianeerein nenacaauru cana nejeraauru raina, caa laenaain letoacaanu.

Satiin inarate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain araai laurii caje ranojoneein neeichene saijieein, Cana Coaunera que banijiaineein le laurii caje nenaajijieein neeiche, itolere sacutaain Jesocurisito coroaeejeiin nenacaauru aina jiniiquiin.

³ Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoainuri inara coroaatanemiin raotojoeiin neeichene coina.

Jesocurisito aina cuaainte rausiaenojoinichaache.

⁴ Jesocurisito aina cuaain inara rausieca Cana Coaunera corenihane, itolere bana coroaeeun. ⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito ere tonoraain esenetaichene aina cuaainte, jataain inara coroaatane Cana Coaunera, niicha jerenohin coitucuhin que ita rai raotojoeiin ereeichene coina.

⁶ Nitohanihane ainate, esinae rauhijiriin erenaa niha Curisito quene coitucuhin esenetaain rijijieein neeiche. ⁷ Nitohanihane jaun, inara rai lanarinaain caohacha ichaquichene coina inara rai Cana Coaunera tenojoin, cocoa uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coroaquichene que tiaojoaain.

⁸ Inara berairichaain Cana Coaunera satono que tiaain, inara suujua letono ichaelanaala neeichene coina, nabana turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana niha inara que tonaain ereine coataa. ⁹ Itolere banate, satiin naitoonjoa ichae Cana Coaunera. Acate inara cotijiae, jiniiquiin rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohichene coina.

Ita caje nelerucuruha Jesocurisito ranojoinunrunne

¹⁰ Canejeraauru, Cana Curuaanaa Jesocurisito corenihane inara rai aitoon, atiin ita suujua rijitojoeiin nii leeoehaneein inara suujua cuaelanaala jiniiquiin raotojoeiin ichaohichene coina. Rachoojoeiin ichaaoche ita rijijieein coacuhin, ita rijitojoeiin abaantaain. ¹¹ Nejesinajeiin ita coatairiin neeichene coitucuhanu Clohe laurichuru cajene jaunna, caa inara rai aitoon. ¹² Chaen techu, inara aina nenacaauru tabaaauru, “Canune Faboro lauri caje neeun,” jana leochaaurute, “Canune Aforo lauri caje neeun” jana leochaaurute, “Canune laen Fedoro lauri caje neun” jana leochaaurute, “Canune laen Curisito lauri caje neeun,” naaure. ¹³ Chasiinna araai lauriin neleruhin niha Curisitone coalanaala niritiin ereriquiche. Coatihachu canu Faboro nichaaunne inara coreniha coroso que ohanulune coalanaala. Niheichu, Faboro nichaaunne coreniha baotisanojohi niheeiche. ¹⁴ Cana Coaunera coroaeejihanu, Curisifo, Caiho, naajoainunri baotisaanune baiha leochaauru cachaauru baotisaen nihanulune jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun nii chuni, Faboro nichaaunne laurinihane coreniha baotisanojohiniha nocoetiin erenaa nainihe. ¹⁶ Chaen nechu Esetefana lauri baotisaanlu. Coatiha nii baiha chuni baotisaanune coitucuhaaun. ¹⁷ Coatiha cacha baotisaanune coina caletoaailu Curisito. Raujiaaincha

jianacoon nenea nainecururichain cachaaurune bihanune cointate caletoaelu. Coatiha amurijiriin cha coitucueraneein nihanune coina caletoaaailu. Nitohanihane saijieein cha coitucueraneein nenea rijjijieein nere bihanune, cha que nelaterihe i cana ichoteraneein nihane coina coroso que ohalu Curisitone.

Curisitote, niicha ichana naine aina niicha coitucuhi ichaa Cana Coaunera-ane jaan ne.

¹⁸ Nii coroso que ohalu Jesocurisitone que erenaate aonacure nii cha que nelatihei rijjijieein nii nitajeeruhane coina nenacaauru coitucuhichuru. Nete laen cana rai jianacoon cacha mitaeranein ne nii erenaa, jeelai Cana Coaunera ichanohineein. ¹⁹ Rai Quiricha Inoansi cuhane: "Itolere coitucuureraauru coitucunojoi itajeeinne, nainaaain ichaauruha nainanacaaurune jaan itajereeeunni," naain bihalu Cana Coaunera.

²⁰ Inae cha que nelateein nedaauruhi itolere coitucuureraauru aina cacha relaaureraauru. Niheichu nelateein nedaauruhi, caa cana rai chauratane que nenacaauru itolere coitucuureraauru niha natiin. Satiin itolere coitucutoha nocoenacaaurute, leinjiin aaso rijjijieein ratiri Cana Coaunera. ²¹ Cana Coaunerate niicha coitucui ichae, nabana nii niicha coitucui aina cuaaain niicha tei ichaonaa coitucuhin nichotenaa nainecuruha nii coitucuhichurune coataa. Nitohanihane jaaunte, rai nere letoae, satiin esenetaain jeriha cachane jianacoon ichaonaa nainihane coina. Nete, nii nere esenetaaichuru, joaenreein nelatihei rijjijieein aonacuruhane niha natiin, esinae rauhijiriin jianacoon cacha mitaeranein ne.

²² Nitohanihane jaunte, cojoelanaacojoai coaana jerecure Joriocuru nichaaunne. Jana Curiecouru, cha coitucuuruhane jaanu ariiriichure.

²³ Nena canaanau, jianacoon cacha mitaeranu que Cana Coaunera letono coroso que onaalu beebejihacaanu. Niite Joriocuru rai leijiin nererjojecanaaneein acaauru tee. Jana Jorione lanaala nenacaaurute, nechu joaenreein nelatihei rijjijieein aonacure. ²⁴ Nete Cana Coaunera cotihanoichuru, Jorionein, Curieconein, naaonjoaain nihacachene niha natiin, nii letono Mesihasi Curisitote jeelai Cana Coaunera ichanohin ichaain, niicha coitucui coitucuhin nihane coitucuhacache. ²⁵ Cana Coaunera beratenojoin, joaereein nelatihei rijjijieein coaraa cachane niha natiinte, satiin cachaacha coitucui amurijiriin nelate. Chaen techu Cana Coaunera icharateno, ni, nelatelanaala coaraa cachane niha natiin, jataain cachaacha ichai amurijiriin, laraajiin mijiainein nereein itolere bana. ²⁶ Canejeraauru, coroatajajeincha inara tabaauru cha coitucuera rijjijieein neeichene saijieein, jitariin inara cotijiaain niha Cana Coaunera que nainaaain ichaaoche. Nii ichoae tacaain techu coroatajajeincha inara tabaauru nelateinnein nenacaauru cachaauru lauri caje neein, cocoainacainein, naaonjoainein neeichene saijieein jitariin inara rae Cana Coaunera. Nii que nainaaain ichaaoche. ²⁷ Nitohanein itolere que nainaa nocoetonacaauru necoeje chanunaa jerenacaunte, jaolecoorua nii nainanacaaurune jaancuru cachaauru janijiin cotijiae Cana Coaunera. Chaen techu nii leochaauru amurijiriin nelatenacaauru raelanaala, nii nelatelanaala acaauruhacha coaracuri cachaauru raain ne Cana Coaunera, acaauru necoeje chanunaa jerenacaun. ²⁸ Nitohaneinte jerenohinelanaala, coiintenojonein, nelatelanaala, naaonjoaain cachaauruhacha coarai cotijiaain ranajaain ne Cana Coaunera, nechu nii acaauruhacha itolere amurijiriin nelatiha nocoenacaauru que jaoleconaa jerenacaun. ²⁹ Nitohanein Cana Coaunera acatiha nihacachene jaun, nainihaacache leochaauru amurijiriin nihacachene coaratihacachene. ³⁰ Cana Coaunerate raajenihane inara raain ne,

rai Calaohi Jesocurisito aina neeichene caina. Chaen techu nii rai Calaohi Curisito coreniha chabana canaacha coitucuhi coitucuhin, coreniha osa caje mituhin, cha jauihoneein nena caje ichoteratenojoeenin, jelai teein que banijiaain raotojoein nena caina ichae Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane que: “Caohachaai cana raajeniha canaacha ichai coreniha necohasitaacachene. Cana Curanaacha ichanojoiincha coroaecaachenete laen caohachae,” nae Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane.

2

Coroso que atinanojoin Curisito beratenojoin

¹ Aonacuche canejeraauru. Inara rai Cana Coauneraacha ichaneni coitucueraelanaala nena que iriha uhanune bana coatiha inaraacha coitucunaa nainihe que irinaaunlu. ² Nii inara aina nihanune bana, coatiha leecha coacuhin que inara rai irihaaunlu, esinae rauhijiriin coroso que neein onaalu Jesocurisitohachane coacuhin que inara relaaunlu. ³ Chaen nechu inara rene turuhanune nunuheneein, joaenreein cacha chaque nelatihei rijijieein turuunlu. ⁴ Niheichu Cana Coaunera jerenohin que inara relaanune bana coatiha canu esenetaaichene jerenacaun nii aitocuruha nii itolere coitucuerane rijitiin ereein inara relahaaunlu. Nena rai Suujue aina itolere ichana nainiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain inara que jeratichaaune jaun nii aina esenetaaichelu. ⁵ Leinjiin Cana Coauneraacha ichanenu esenetaain que jaaecohichene coinane, nitohaneein inara relanajacoon, nabana suujua caje rochih cachaauruhacha coitucunojoi que jaaecohichene coataa.

Rai suujue aina cuaainte necoitucuerate Cana Coaunera

⁶ Nena laen inae acaauru suujua cuhane niicha esenetai aina iinacaauru rai jelai amuritoheriin canacaanu que Cana Coaunera coitucueratenojoi que irihacaanu. Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauruhacha coitucui que nihei. Niheichu acaauru rai cocoinanacaaihuri nitajerai nenacaauru coitucunojoeenin nena que aitoahaacaanu. ⁷ Acate caa cana rai chauratane coaanaane ajiniha, enene cana necaohachanu que niicha ichanene que inae coaasilu Cana Coaunera. Nii quene caa inara rai irihacaanu. ⁸ Nii coitucueraelanaala nena niicha ichanenu coaasilu Cana Coaunerane coitucuerane jaunte, coroso que teein nii cana rai caohacha icharaannu que letono atinaaurelu. Coitucueruhane jananihane, coatiha coroso que teein atinaauriheilu caa chauratane que nenacaauru cocoinanacaaihuri. ⁹ Nete Quiricha Inoaensi cuhane:

“Cana Coaunera
belaichaauru rai,
chabana coanojoinelanaala nena
aonanojoinelanaala nena,
naaonjoainuri ichaain
acaauru que banihateein rucujue.
Niheichu chuni,
'Naaonjoanrichaain' naain que coaaura,”

naain berathalune nainaane caina ichae Cana Coaunera. ¹⁰ Nii niicha ichaneni, niicha coacuilute cana que coitucuerate, rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera Suujuete, satiin niicha ichaneni coitucue, satiin suujua cuhane niicha coacune maajein.

¹¹ Nihei chuni ita suujua coitucuna nainera. Leinjiin nii suujua cuhane nena, rai suujuete naine cacha suujua coitucuhane. Nii rijijieein techu nene chuni Cana Coaunera Suujua coitucuerate. Acaihaniji rai Suujue rai

suujuaacha cuane nenaachate rai suujua coitucue. ¹² Coatiha canacaanu, caa Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijiein Mokonajaraa suuje rahaacaanu. Acaihaniji Cana Coaunera Suujuene raacaanu, aina cuain jataain cana belaitohane jaun, cana rai niicha tei coitucunojin aonaain coitucuhin nihacachene coina. ¹³ Canacaanu relaa Cana Coaunera Suujuene jaan quene aitocoanu. Coatiha canacaanu suujua cuhane canacaanuhacha coacuhi que aitoahaacaanu. Nitohaneeinna Cana Coaunera Suujue beratenojoi bihacaanu, Cana Coaunera Suujue coitucuhin nenacaauru rai.

¹⁴ Nitohanihane jaunte, Cana Coaunera Suujue raenihane coina ichaonaa, nii Cana Coaunera Suujue jerenohi coitucuhin tonorana nainene, nii chaque neliithei rijijieein aonaane jaun. Niheichu aonaane niha natiin coitucunaa nainihe, Cana Coaunera Suujue sirinihane jaun. ¹⁵ Nete laen Cana Coaunera Suujue siricha itolere coitucuhin coulurujuenaa nainereein. Nerinaain que tonaain que ereein aca coulurujuenaa nainera. ¹⁶ Nitohanihane coinata, “Nihei chuni suujua cuhane Cana Coauneraacha coacui coitucuera. Niheichu chuni suujuatenaa nainera,” nae rai Quiricha Inoansi cuhane. Nete laen cana, coaauca Jesocurisitone rijijieein coaaucaache.

3

Canacaanune Cana Coaunera letononeein ita amihaneeon coroatajaneraneein nihacaanu.

¹ Canejeraauru, nii jauriaanejeein inara relaa uhanune bana, coatiha Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inae ijiin ichaonacaauru cachaauru relaanune rijijieein inara relanaa nainihaanlu. Nii jaunna Cana Coaunera coitucuhichuru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun, Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inara relanaa naineneunlu. ² Nitohaneichene jaunte, caaintaelanaala inara relaanulune jana, tonoraelanaala abaantana naineneichelu. Niheichu enanetojoein nihanatiin tonorana nainiheiche.

³ Aihuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein enanetojoein inara suujua coaraqichene jaunte, nii ita que necoelaain, ita que nererojoeaain, naajoaain neeiche, aihuruha satiin Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurune rijijieein. ⁴ “Canune Faboroacha ere tonoraaun,” jana leeochoauru “Canune Aforoacha ere tonoraaun,” naain ereeichene jaunte, jaiti Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun aitocoiche.

⁵ Coatiha canu Faboro nichaaunne chanihaaun. Niheichu cha nihei Aforone tonai. Canacaanune raujiaain Cana Coaunera letononeein, inara aina niicha ichaneni coitucuerateraneein canacaanu letoaa Cana Coaunerane rijijieein, niicha icharatenohin icharaneein nihacaanu. ⁶ Canune inara que Jesocurisito coitucuerateraneein neeun. Jana Aforote caohachaain coitucuhichene coina que inara relaeraneein ne. Nete laen Cana Coaunera, nii aina cuain chabana nitajenaachara ichaonaa teraneein ne inara rai.

⁷ Nitohanihane jaun, nii inara que coitucueratera nichaaunne, nii inara relaera aina chaneein nihaacaanu. Cana Coaunerate laen nii inara relacaanune jaan aina ijiin ichaohichene coina icharaneein ne.

⁸ Nitoanihane jaun, canu inara que nii Cana Coauneraacha ichai cotucueratera nichaaunne, nii que inara relaera aina jiniiquiin ita rijijiaanu. Nete laen nii inara que niicha ichaneni coitucueratihacaanune cainareein Cana Coaunera.

⁹ Canacaanune Cana Coaunera letononeein canacaanu rai niicha tei amihanenaa que ita coroatajaneraneein nihacaanu. Inarate leinjiin ocoana

aina leinjiin loreri rijijieein neeiche Cana Coaunera rai. ¹⁰ Jana canune, inara que amihanenaa nunuheteraneein neeun Cana Coaunera letononeein. Jana leeochoaaurute, nii quicha banesijiatei bucutejeeure. Nete, le cachenichaachene caohachaain ichacaachene coaraain ichacaachene caohachae. ¹¹ Nihei chuni nainiheii nii banesijia quicha tenojoin coreein leeochoa tenaa nainera. Nii banesijia canuhacha feite Jesocurisito ne. ¹² Nii rai banesijia quicha temunojoin ichoaete nainere, coata coreti, ajeri coreti, enuha, elele, jiarana nujua, naajoain caje naineccurure loreri ichacuruhane. ¹³ Nete, inae le cachenichaachene ichao cojuhin coaraa Cana Coaunerane cojoanonaa que turuhane bana, le cacha cachaauru amihaneon inanacaa cureein. Nii banate, usi tabaenein ureein nii cana ichanaa cojuhin coaraane coina. ¹⁴ Chariji ichanaa teeinti mocohelanaala nii usi abaantae, nii icharate core raa cureein. ¹⁵ Jana mocoha nii niicha ichainete, nitajiha cureein rai namihaneoo. Jana nii que amihaneite, nii usi caje nichotereein cha colane.

¹⁶ Tana Cana Coaunera loreri neeichene jaun, inara suujue cuhane niha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera loreri neeichene jaunte, osa que inara saruhin baasoneein inara teranihane, Cana Coaunera loreri aasaeca aicheein. Niite aca itajiha cureein Cana Coaunera, acaihaniji rai loreri neeichene saijieein inara ichao asaecane coreniha. Inarate nii rai loreri neeiche.

¹⁸ Coa inara raaje necoritaache Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein itolere coitucuha nocoetiin. Nitoaneein neeichene, nii baiteein enacoauneein Cana Coaunera coitucuhin neeuchete, esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neeiche. Nii banate laen esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neriquicheein. ¹⁹ Nii quete, “Nii itolere coitucutoha nocoeeuruhane jaan aina raajenihane necoritaauruha que jaoleconacaaurune coinate ichae Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²⁰ Chaen techu coaiteen, “Nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaunojoite, nii cha que nelatenihane coitucue Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²¹ Nitohanihane jaun chunocoha cacha, joenreein namute cacha rijijieein ichaohane nainiheii, raotojoeein niha nocoetiin necohasitaane. Satiin itolere inaraacha lateite, inara rai teein ne Cana Coaunera. Aihana jaun, Cana Coauneraachate coroaena nainequiche, inara rai itolere teein nihane coreniha. ²² Canu, Aforo, cana rai chauratane, cana rai ichaonaa, caa ena nenea, cabaiha neenihun, niichurute Cana Coaunera tenojoineein neeure inara rai. ²³ Jana inarate Curisito rainequiche. Jana Curisitote Cana Coaunera raine.

4

Afosotooru amihaneoo.

¹ Cana Coaunera ichanohi coitucuheraelanaala nenea que Curisito letononeein rai cacha relaeranein nihacaanne coitucuhichenete caohachae. ² Chaelai icharaanu que letononeein nihacanete, nii cana letoera suujua rijijiein nere tonoraain ichacaene caohachae, nere tonoraain niha-cane coitucunaa nainiha nii cana letoerane coina. ³ Nena laen baasoneein ichacaanne coitucueralanaala canu que ereein neeiche cocoainacaa-huri ainane nihanatiin, cha que tonajeneun. Niheichu canu raajenihane nihanatiin baasoneein, caohachaain, naajoaain ichacaanne coitucunaa nainihaan. ⁴ Nena, nii casuujua cuhane baaso ichaenihanune coaucaanne, canu baaso ichacaanne coitucunaa naineneun. Cana

Coaunerate laen, baaso ichaain, caohacha ichaain, naonjoannune coitucuhacureein. ⁵ Aihana jaun, “Acate baaso ichae,” naain leeochoaauru que erenaa nainiheeiche acaauru ichao coitucueralanaala. Jauriaanejeein turuha cana Curuaanaane cohacuche. Acate laen nainereein, jitariin nii suujua kuhane acaauruhacha coacuhi, acaauruhacha ichai, naonjoainuri coitucuhane. Nii banate caohachaain icharaauru lecachaauru coroaereein Cana Coaunera.

⁶ Canejeraauru, inara caohachanu quene caa inara rai Aforo, canu, naonjoain nichaannune ichanohin que cuain inara rai beeun, caje coaunein canacaanu ichanohi que coacuhin, rijijieein ichaquichene coina. Nabana Quiricha kuhane aitohane edaa cuaain ichaquichene, nabana leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nenea coacuhin, acaauru que jaolecohichene coataa. ⁷ Chariji inara rai leeochoaauru amurijiriin neeichene jaannu teein ne. Chariji inaraacha sirii, Cana Coaunera tenojoinelanaala siriguiche. Tana Cana Coaunera, inara rai itolere tihane coitucuhichene. Nii saijieeinte inara raajenihane cha eruhera rijitiin inara necohasitaacha que neeiche.

⁸ Nitohaneeeichene jaunte, itolere inaraacha jerei siriin, itolere cacha curuaanaa *rey* niha nocoetiin, canacaanu latiha nocoeteneeiche. Bajaanachuhinti esinae rauhijiriin *rey* esineneein neneeiche, inara caje canacaanuhacha latei bjaain, inaraacha sirii sirichaneein nihacaanu canacaanu netonaine coina. ⁹ Canacaanu afosotooru nichaannune raite, jataain leeochoaauru amurijiriin necairichanaa coaraain ohacaanune coina ichara tocoanein canacaanu te Cana Coaunera. Chaen nechu, satiin anjeraauru, cachaauru, naonjoainuri notaracae nihacaanu, nii cairichei coaraain.

¹⁰ Curisito esenetaain niicha jerenohin tonoracaanune corenihane, aaso cha coitucuhi rijijieein nihacaanu. Jana inarate, itolere Curisitoacha jerenohin coitucutoha nocoetiin neeiche. Chaen techu, joaereein nelatihei rijijieein nihacaanune jana, inara itolere amurijiriin laraajia nocoetiin neeiche. Nitohaneeeichene jaunte, inara leeochoaauru aina jiniiquiin, canacaanu que jaolecohiche. Jana leeochoaurute, inara que suujua acatecure.

¹¹ Enanetojoein mijitena, cocoiinina, cajione, naonjoain que necairichaacaanune jianihacaanu. Nii canacaanu que jaolecooruhane ichoae tacaain techu, canacaanu que nererojoecaaure. Niheichu nii canacaanu nenaja niha natiin. ¹² Chaen nechu cotaecaanu canacaanu bijiicha que amihanejeein. Canacaanu cotaicha raine, caohachaain nihane coina irihacaanu. Chaen nechu canacaanu rohecaauruhane niha natiin abaantaacaanu.

¹³ Canacaanu rai baasoneei iriha cachanena, raotojoein tonoracaanu. Nitohaneeeinte caa cana rai chauratane que jaoleneein nenea utoone rijijieein canacaanu coaraain, enanetojoein canacaanu que jaolecoore.

¹⁴ Coatiha inara necoeje chanuha aitiin laenahaan. Inara suujuatihane ichaau. Inara belaihanu canu calaohi rijijieein neeichene jaun.

¹⁵ Inara Jesocurisito ranojoneein neeichene relaeraneein neeuruha lechoonca oaraancanein niha natiin, coatiha acaauru inara inacanihei. Canune laen inara que, nii enene inaraacha esenetai Jesocurisito coitucueratein, nii osa caje nichotiha cachane jaan ichaanaa, naonjoain beranein inara inacanein neeun. ¹⁶ Nitohanihana jaunne inara rai aitoon, canu ichao rijijieein ichaohichene coina.

¹⁷ Nii ichaohanune rijijieein ichaohichene coinane, nii Cana Curuaanaa coreniha cacalabi- casuujua rijijieein nenea Timoteo letoaan. Acate

Jesocurisito esenetaeraneen nihanune ichao rijijieein, Jesocurisito ranojihunru rene turuhanune jaanru inara relaanune coaquichene coina inara rai bereein.

¹⁸ Inara tabaaurute inae itolere coitucuha nocoetiin raotojoeiin neeure, inae inara rene nacoauneen tururichaaunine esenetaaurenihane jaun.

¹⁹ Nena Cana Curuaanaa jerihane enanocoojoa inara rene bedaeniha ureunni. Nii banane, nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coareeunni, nii nelatecuruhane coaracaanne coina.

²⁰ Coatiha erenaacha nihei Cana Coaunera Cojoanonaa. Acate canacaanu cocoainae, itolere ichana naineen, itolere rucuhena nainichaanune jaannu teein. ²¹ Aihana jaun cha jeriquiche. Rauhijiriin inara casetecaa uhanunena jeriquiche. Ainihane jataain inara belaa inara coaraa uhanunena jeriquiche.

5

Baasoneen ichoai sitaauche inara caje.

¹ Leinjiin nii inara jana nena, rai inaca comasai- nebaene siriha rai comasaneen coitucuhanu. Nitohaneen ichaonaate, jataain coasinacai ne. Nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru niha natiin, nitohaneen ichaonaa nainecuruhi. ² Nii saijieinte caohacha ichaa nocoetiin rachoojoeiche, bana nii baaso ichaquichene que coacuhin inaderaelanaala. Aihana jaun inara jana nitohaneen ichaoa cachane sitaauche.

³ Canu jaberoconein inara aina nenihanune niha natiinne, canu sujua cuhane inara coaareeunni. Nii jaunna caa inara rai canu jaberoconein netiin aitocoaanne rijitojoein aitoon, canu Jesocurisito cocoainanohineen nii caitoonjoa tocohaneein baaso ichara casetecaaichene coina.

⁴ Ita taojiaaichenena canu suujua cuhane inara coreniha Cana Coaunera bajareeunni, caohachaain inaraacha ichaneni ichaquichene coina. Chaen techu Cana Curuaanaa Jesoso netonai ecu nicha ichana nainei letoarein, ecu inara aina nihane coina. ⁵ Nii jana laen, nii baasoneen ichaonaa cacha teeuche Moconajaera rai, nitajiha rai jaberocone niha natiin, inae turuha Cana Curuaanaa Jesosone bana rai suujue nii caje nichotihane coina.

⁶ Nitohaneen neeichene jaun, nainiheeiche caohacha ichaa nocoetiin ereeichene. Inarate, “Coaerai curu cuhane jorerera tihacanete enaacha coerae,” naa erenaane coitucuhiche. Charijiein teeinti nii jorerera lomohe nii coaerai, nii rijijieein techu inara ichao aasaeraneen ne nii inara jana nena baaso ichara cacha. ⁷ Aihana jaun charijiein teeinti jorerera jaohin, jorerera colane faan jaure Fasocoo beseta bana quihuruhane coina. Nii rijijieein nii inara jana nena cacha baso jaoche, nabana rai nichao baaso aina inara ichao asaaceane coataa. Curisitote, carenero sooruhane rijijieein Fasocoo bana cana coreniha sohin jaoorelu, jianacoon nihacachene coina. ⁸ Charijiein teeinti baaso ichara cojunacaneen niha jorerera jaun, Fasocoo beseta bana nii jorerera colane ichanohi faan quihacache. Nii rijijieein techu nii jorerera colane ichanohin faan rijijieein, aihalu Jesocurisitone rijijieein, cana jana baaso sirilanaala ichahacachene caohachae.

⁹ Nii leeocho quiricha, inara rene canu letoanojoin cuhanena beeun inara rai, nabana namute quicha aina, leeoche ene aina, canaanahunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereen nenacaauru raan neeichene coataa. Nii rijijieein chu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaa

ichaonacaauru ranaa nainiheiche. ¹⁰ Coatiha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, namute quicha aina, leecha ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru caje amuhichene caina aitohaaun, Chunijiun cuhichene niha natiin lanaenerichaa in baaso icharaaurune jaun. ¹¹ Raujiaaine inara rai aitoon nabana nii Cana Coaunera coitucuhin neeuruhane saijjeen, nii nejelau sinijeranelanaala nena aina ichaonacaauru, barioneen ichaonacaauru, nii ichanohineen nena coauneraacha esenetaeraauru, casajenetiin, ajetoriitiin, asijiauharitiin, naaonjoaain nenacaauru aina, “canejera,” naain acaauru rai ereein neeichene coataane aitoon. Jiaonriha Cana Coaunera coitucuha nocoetocuruhane saijjeen nitohaneen ichaonacaauru aina nelaurihaain lenonequichene.

¹²⁻¹³ Coatiha nii joaenreein Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichacuruhane niha natiin acaauru rai ereein rucuhena nainihaaun canu. Cana Coaunera telaen, nii baaso ichacuruhane coitucuhin, acaauru que niicha ichaneni coitucureen. Nete laen inara nainequiche, nii cana rijjijeein Cana Coaunera coitucuhin nenacaauru baaso ichacuruhane rucuequichene caohachae. Aihana jaun, nii inara jana baasoneen ichaonaa cacha sitaauche.

6

Jiaonriha nejesinajeein inara rai niha chatohanai rucuhenacaine Cana Coaunera coitucuelanaala nena cocoinanacai rene cuhichene.

¹ Chunocoha inara rijjijeein Cana Coaunera coitucuera, inara rai baaso ichaane jana colurujueanaa jeriquichene, nainiheii nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cocoinanacaihuri jaesiocuru rene coulurujueichene. Raujiaainchate nainere Cana Coaunera coitucuerera bichauheneuru rai beehichene, caohachae acaauru coitucuhin rucuecuruhane caina.

² Tana Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin, rucueherichaacheen Cana Coaunera coitucueraneeine coitucuhichene. Nitohaneen Cana Coaunera coitucuhichuru ichanohin coitucuhin rucueheraneein nerichaacheenne saijjeente, nii aansijiin laaojoiiri caaintaelanaala nena rucuhena naineneeiche. ³ Tana Cana Coaunera letonocuru, anjeraaurune maajeein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin rucuhena nainerichaacheene coitucuhichene. ⁴ Aihana jaun chanuna jana chaen jaiti cau nena ichaonaa que ichaohichene jana inara aina baaso ichaa inara rijjijeein Cana Coaunera coitucueherane, nii Cana Coaunera coitucuerera rai chanelanaala nenacaauru joesiocuru rai coulurujueen naaonjoaainche.

⁵ Nocojequichene jaan nuquene caa aitoon inara rai. Tana inara Cana Coaunera coreniha ita nejera nejesinaneenne, ita rai baaso ichaain neeichene nihanatiin niha leinjiin inara jana rucuhena nainerane coitucuhichene. ⁶ Chaen techu nii ita nejera nejesinajeein ita cotaachene, nirijjijeein jianena coacuelanaala cocoinanacaihuri- Cana Coaunera coitucuelanaala nena rene amaain naaonjoaainche. ⁷ Nitohaneente, nejesinajeein ita rai aasaeriin baaso ichaquichene coreniha ita coulurujueen jataain banejelanaala baaso ichaquiche. Chanuna baaso ichaain ita coulurujueichene ajiniha, baaso icharanihane abaantaeneeiche. Chanuna coaraain inara basijiaauruhane abaantana naineneeiche. ⁸ Nete nii abaantana coacuelanaala, Cana Coaunera coitucuhera nejesinaneen ita basijiauhin naaonjoaainche.

⁹⁻¹⁰ Tana nitohaneen necha aansaneein nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanona que nena nainecurenerichaainne coitucuhichene. Nitohanihana

jaun jiaonriha inara coritaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune esene-taaichene. Coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neeururinaain namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru, nii rijijieenchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru, namute cacha ichanohineein nena coauneraniha niicha beeleri belaiachaauru, sinijeraocuruhane niha natiin leeocho ene aina ichaojeraquiiin nenacaauru, namute quicha aina ichaonacaauru, asijiautooru, coriquiicha que coacuhin ichaonacaauru, ajetoriaaacuru, namute cacha cairichaa casajenetiin ichaonacaauru, nii nechu namute cacha cairichanaa jerenacaun baasoneein suujuateeureraauru, naaonjoainurine coitucuhichene. ¹¹ Nii rijijieeinte nerejetocure inara tabaauru netonai. Nete inae enene nii caje couluunojoineein jianacoon neeiche, Cana Coaunera cachaneein. Chaen techu, inae nii ujuaihineein neeichene caje, inae Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Coaunera Suujue, naaonjoainuri coreniha jianacoon neeiche.

Suujua letono ichana nainihehi cacha.

¹² Chaen techu, “Nainichaaun joaenreein quicha jerei ichacaaunne,” naain ereeiche. Esinae rauhijiriinte niqui aifocoiche, nete caohachaene satiin itolere joareeincha ichana jerichaane. Aihana jaun nainihehi cana jaberoco amuritoeratihaca nii canaacha ichai que ne. ¹³ Esinae rauhijiriinte niqui, “Itolere lenonete coaunanajoi ne, que lenoneein ichaohanune coina. Nii rijijieein techu jatoroaain ne, canu suri jitariin canuhacha quii raane coina,” naain ereeiche. Nete inae ecu tihane bana, lenone, cana jaberoco, naaonjoain satonotereein Cana Coaunera.

Nii rijijieein techu cana sinijera ainaacha ichaohacachene coina cana coaunaain nelu Cana Coaunera. Coatiha joaenreein cana sinijeranelanaala nenacaauru aina canaacha jerei ichaai ichaonaa coina nihein.

Nii jaun nainihaacache joaenreein naosateein nihacachene.

¹⁴ Nitohanihane jaunte, Aca jerihane rijijieein tonoraain nena, Cana Curuaanaa ichatiha O cajene rijijieein cana ichatiha corein Cana Coaunera.

¹⁵ Tana nii nitohanihana jaun, Curisito jaberoco niha inara jaberocone coitucuhichene. Aihana jaun nainihehi, Curisito jaberoco niha inara jaberocone jaun, leinjiin coriqui jeriha quicha aricha ene jaberoco rijijieein inara jaberoco teeichene. Nitohaneein jerihane inara jaberoco tenaa nainiheehiche. ¹⁶ Tana leinjiin ene cojoaeloroe aina, niicha jerei ichaa cachane, inae ita jaberoco que jaberocoha cachane coitucuhichene. Cana Coaunera Quiricha cuhane techu, “Ene aina ita raain niha cachanete, jiniquiin ita jaberoco que jaberoconaa rijijieein ichaaurureein” naain ne laenanohineein.

¹⁷ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coitucuhane, Cana Coaunera suujue aina suujue te cacha. ¹⁸ Nitoanihane jaun leeocho ene jereein coaraain, aina inaraacha jerei ichana coaauquichene jelai caje amuuche tonoraanelanaala, nii rai sinijeranelanaala nena ene aina naosatelanaala. Leeocho osa que neosatiha cachane niha natiin, coatiha laen rai jaberoco aasaehai. Nii comasainelanaala nena ene aina niicha jerei ichaain niha cachanete laen, raajenihane rai jaberoco aasajeiin naosatiha ai. ¹⁹ Tana inara jaberoco, Cana Coaunera tenojoin rai suujue nenaja nihane jaun, inara suujue cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. Aihana jaun coatiha inara, inara raajenihane inara jaberoco eroraniheehiche. ²⁰ Cana Coaunera jataain corein inara coretein nihalune jaunte, acaihaniji raaichaneein neeiche. Aihana jaun naitoonjoan tonoraain niicha jerei ichaain neeichenete caohachae.

7

Nisinijerateein niha cachane que suujuatera

¹ Enane laen nii quiricha inaraacha letoai cuhane, canu caje inaraacha bajai bereeunni inara rai. Caohachariha niqúi ene raelanaala niha quichane.

² Nete enaacha joaereein ene aina niicha jerei ichana jeriha quichane jaun, le cacha cachaauru comasaihocane caohachae. Nitohanihane jaunte, enecuru netonai niha natiin caohachae nelanajaain neeuruhane.

³ Chaen techu jiniiquiin nii rai lana aina, ita ere tonoraain raotojoeiin jiniiquiin ita coiintelanaala neeuruhane caohachae. ⁴ Coatiha nii ene inae lanaaocane raaje jaberoco eroranihei. Rai lanate rai jaberoco erora ne. Niheichu nii quicha niha natiin comasaihocane raaje jaberoco erora nihei. Rai comasaite rai jaberoco erora ne. ⁵ Aihana jaun nainihei inara sinijera aina ita coiinteein neeichene. Cana Coaunera bajanaa jeriquichenete laen jiniiquiin cosinacaachene caina nainequiche inara sinijera rai beein, ita suujua rijitojoeiin coacuhin ichaquichene caohachae. Nii baihate naineriquiche coaiteen jiniiquiin raotojoeiin inaraacha jerei ichaquichene caohachae, nabana inara amuritoha moconajaerane osa que nesarucuichene coataa.

⁶ Coatiha inara letoahaaun necoansajiaaichene caina. Niheichu nii coatih, “Coa necoansajiaache” nahaaun. ⁷ Raujiaaichane niqúi canu rijijieein neeichene jereun. Nete Cana Coaunera tenojoinein nejelaunihacoaain ichaohacache, tabaauru leeoachanein, naonjoaain.

⁸ Ene colane nenacaauru, autanaauru, naonjoainuri raine aitoon, niri-jieein sinijeraaona coacuelanaala neeuruha canu rijijieeinne caina. ⁹ Jana nichao berainaa nainecurenihane necoansajiauruhine. Nii amuritoeriinte caohachae sinijeraaocuruhane, nabana inacojoeiin necairichaauruhane coataa.

¹⁰ Inae sinijera aina nenacaauru raine laen aitoon, casuujua letononeein que airijiin, caa caitoonjoante Cana Curuaanaa aitoojoanne. Jiaonriha inae leesajein nisinijerateein niha enene, nii rai lana jaonaa coacuhin nihane. ¹¹ Jana nii rai lana jaohin niha nii enene, jiaonriha nacoaunein leeocho quicha ranaa coaacane. Chaen techu naine nacoaunein nii quicha niicha joai rai ereein, ajetein cainaa nii enene caohachae. Nii rijijieein techu rai comasai jaonaa nainene quicha netonai.

¹² Caa caitoonjoa caje cuaainna laen casuujua caje rocohin inara rai aitoreeunni. Coatiha laen Cana Curuaanaa aitoonjoan nihei. Chunocaa cana nejerauru inae sinijeraquiin neein Cana Curuaanaa esenetaera nihane jana nii ene Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena niha nii enene, ainaacha ichaonaa jeriha nii enene, nainihei nii ene jaoha nii cana nejerane.

¹³ Jana ene, inae leeinjiin quicha aina nisinijerateein neein Cana Curuaanaa esenetaera neniha nii rai lanane, ainaacha ichaonaa jeriha nii lanane, nainihei nii rai lana jaoha nii enene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte nii quicha, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena nii Cana Curuaanaa esenetaera ene que sinijeraquiin nihane jaun, Cana Coaunera que banijiaain ne. Jerichanejeein techu Cana Curuaanaa esenetaera ene, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena quicha que lanaaocane, inae acaentonai Cana Coaunera que banijiaain ne, nii Cana Curaanaa esenetaera que sinijeraaocane jaun. Nitohanein nenihaane, coatiha Cana Coaunera que banijiaain neein neeururihei inara bereecuru. Nete Cana Coaunera que banijiaain nena bereeunin neeuruhane jaun, jerichanejeein inara rijijieein Cana Coaunera cachaauru aina jiniiquin neeurureein. ¹⁵ Aihana jaun nii ene, quicha, naonjoainuri Cana Curuaanaa esenetaelanaala nenacaauru, nii rai sinijera Cana Curaanaa

esenetaera jaonaa jerihane jaohine. Nitohanihanete nii ene cana nejera, nii quicha netonai cana nejeranihane, nii ujuaihoneeuruhane caje jianacoon neeurureein. Cana Coaunerate inara raain nelu, raotojoeiin caohacha ichaonaa que ichaohin neeichene coina. ¹⁶ Tana ii lana nihane jaun, ii coreniha ichoteratenojoeiin jianacoon nena nainerihane coitucuhine. Jana ii, lananeine tana ii coreniha ichoteratenojoeiin jianacoon nena nainerihani ii comasaine coitucuhine.

¹⁷ Atiin nainequichene rijijieein, inara rai cha chaquichene jaanu tein nihalu Cana Curuaanane rijijieein neein, nii inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohichelune rijijieein ichaaoche. Caa inara rai aito-coaanne jaan quene, satiin Cana Coaunera ranojoeiin nenacaauru rai aitoon. ¹⁸ Aihana jaun chuni jaberoco macohi cari molonoin nihane jana cotijiaain niha Cana Coaunerane, jiaonriha molonoin niha rai jaberoco macohi carine suujihane. Jana chunocoha jaberoco macohi moloeratelanaala nihane jana cotijiaa Cana Coaunerane, jiaonriha rai jaberoco cari moloeratihane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatihei, molonojoeiin, molonoinelanaala, naaonjoaan cacha jaberoco carine. Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain ichaohacanete nii amurijiriin nelate.

²⁰ Nitohanihane jaun satiin Cana Coaunera cotihanohichurute naine, nii cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohalune rijijieein jerichanejeein ichaohane caohachae. ²¹ Aihana jaun inara amute cacha letononeein core colane rai amihanejeein esclavo neeichene jana inara cotijiaa Cana Coaunerane, coa nii que tonajeein nihache. Nete laen inae ena nii esclavo neeine caje nichotena naineine, raotojoeiin jianacoo nichotee. ²² Nii rijijieeinte Cana Curuaanaa jerenohin esenetaane coina cotihanohichuru osaaonacaauru, inae enene rai nosa caje jianacoon, Cana Curuaanaa letononeein neeure. Jerichanejeein techu nii letononelanaala nenacaauru cotihanohichuru, enene Curisito letononeein rai niicha jerei icharaneein rai esclavo neein neeure.

²³ Cana Coaunerate jataain coreein inara coreteein nelu. Aihana jaun nainiheeiche inara amute cacha letononeein nena coaauquichene. ²⁴ Aihana jaun canejeraauru, atiin jerichanejeein nii cotihanohineein neeichene bana ichaohichelune rijijieein, inara ichao corenaa coacuelanaala Cana Curuaanaacha jerei rijijieein ichaaoche.

²⁵ Nii necoansajiaeniha cachane que, carai beniha Cana Curuaanaane jaunna coitucuheneun rauhijiriin. Nete aca canu coroatajanihane aina cuaain, inara rai rauhijiriin beean. ²⁶ Caraita nii nihane rijijieein, comasaihocane comasaiquelanaala, lanaocane, lanaguelanaala, naaonjoaain neeuruha necuru aina jiniiquiin quichaaurune caohachae, caa ena caaintati ichaonaa que ichahocachene jaun. ²⁷ Aihana jaun comasaihoquichene jiaonriha jaohichene. Niheichu inara comasai colane neeichene jiaonrihachu ariichene. ²⁸ Nete necoansajiaain neeichene naosatiha aineriquicheein. Niheichu leinjiin ranuna niha natiin nelanajaane naosatiha aihei. Nete laen necoansajiaain neeichene necairichaa curiquicheein, nitohaneichenena niqui jereneean.

²⁹ Canejeraauru, caa quene inara rai erena jereean. Inae ichuunnejeeonriha cana rai janonaa. Aihana jaun nii sinijeraaonacaauru, rai sinijera colane nena rijijieein neeuruhine. ³⁰ Jana nii onaa coinaderaa nenacaauru, beseta que nena rijijieein rachoojoeuruhine. Jana nii beseta que nenacaauru onaa coinaderaa rijijieein inaderaauruhine. Itolere rucuhele sirichaauru, cha sirihei rijijieein neeuruhine. ³¹ Jana caa cana rai chauratane que netiin raotojoeiin necoriquijiaain itolere niicha latei siriin

ichaonacaauru, cha sirihei rijijieein ichaauruhine, caa janonaa canaacha coarajei saa curichainne jaun.

³² Leeocha que coacuhin neeichene cajene niqui inara rocohene rijitoeun. Aiha sinijera colane nenea, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin nihane jaun. ³³ Nete laen inae comasaquuin nenea, Cana Coaunera que coaacane janeein, rai comasai rai caohachanuhacha que coacuhin ne.

³⁴ Nitohaneente ita caje neleruhin neure. Jerichanejeein techu enecuru lana colane nenacaauru, chaen chabana lanague lanaala nenacaauru, naaonjoainuri Cana Coauneraacha jerei que coacuhin neure, acaauru jaberoconein, acaauru suujuenein, naaonjoaain que banijiaain neeuruhane jaun. Jana lanaaonacaaurute, acaauru lana rai caohachanuhacha que coaacuruhane jaun Cana Coauneraacha jerei que coaacurene.

³⁵ Coatiha inara rai caohatiha aitohaaun. Nenacaeneeinjian inara caohachanu quene aitoon, caohachaain ichaohin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein ichaonaa nainequichene coina.

³⁶ Chunocoha nii niicha jerei ene ranaa coaauca inae ichauhena nihane jaunne, rai caohachaa nii coaucane tocohaneinne, nii niicha coacuhi rijijieein nii ene raaine. Coatiha naosatenaa nihei ene raain niha cachane.

³⁷ Jana chunocoha nii cha que tonajelanaala jelai jinacoon netiin niicha jerei ichaane coina, rai suujua kuhane sinijeraquenihane coina coaacane, niite rai caohachanu que aicheein. ³⁸ Jerichanejeein techu caohacha ichareein, nii niicha jerei raain nihane. Jana nirijieein sinijeraquelanaala nihanete, jelai amuritoheriin caohacha ichareein.

³⁹ Inae lanaaacanete nii rai lanaacha sacunaa naine nii ene, oha nii rai lanane que tiaaajoaain. Jana inae oha nii rai lananete nainere chunocoha raain niha rai lananu quene caohachae, aihachu Cana Curuaana coitucuera quicha aina. ⁴⁰ Nii amuritoheriinte niqui nenea naine raotjoeein, nacoaunein lanauquelanaala nihane. Caritoha canu suujua. Chaen nechua Cana Coaunera suujue siriin caa aitoon.

8

Ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone

¹ Enane laen ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone que erereeunni inara rai. “Satiinte itolere coitucuhacache,” naain irihacache. Nete nii canaacha coitucui aina, inae leeochoauru amurijiriin itolere coitucueranein nenea jerichaachene chaque nelatene. Jana laen Cana Coaunera Suujue jerihane rijijieein jiniiquiin nihacachenete caohachae. ² Aihane jaun chunocoha cha coitucueranein nenea coaacane, coatiha jitarin nii niicha coitucunaa jerei coitucurinaain. ³ Nete laen Cana Coaunera belaaain niicha jerei ichaa cachane, nii belaiha coitucue Cana Coaunera.

⁴ Ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone quiha cachane niha natiin, cha ichana naineniha nii ichanohineein nenea choosi ecaantone coitucuhacache raotjoeein. Nete laen ne, rauhijiriin leinjiin Cana Coaunera. ⁵ Neeruha dedeeu, chauratane que, naaonjoain nii acaauru choosichuru. Tabaaurute ichanohichurune. Arajiinte neure nii acaauruhacha esenetai choosichuru. ⁶ Nete laen cana rai ne leinjiin cana inaca Cana Coaunera- itolere Coaunera neein nenea. Chaen techu coreniha rai cachanein nihacache. Nii rijijieein techu, ne leinjiin Cana Curuaanaa Jesocurisito. Corenihate ne itolereuru. Cana netonaite coreniha nihacache. ⁷ Nete satiin Jesocurisito esenetaerauru nii coitucuhin neeurenihane jaun, tabaauru jaiti enanetojoeein nii choosi ecaanto ichanohineein nenea rai tenojoin que lenonecure, chaelai que nelatiha been. Jaiti nii acaauruhacha

esenetai aina caohachaa'in ijiniha acaauru suujuane jaunte, jaiti aasaeriin nii choosi ecaanto esenetaauruha acaauru netonaina jaun, "Baasojecha ichacure," naaure. ⁸ Nete Cana Coaunera jerihana jaun, joaereein lenonichaane niha natiin, chaachaene nii canaacha quii. Niheichu nii canaacha quii coreniha jeelai amuritoheriin caohachaa'in nena nainihaacache. Niheichu quilanaala nihacachene nihanatiin, jeelai amurijiriin baasoneein nerihacacheein. ⁹ Nete inae inara ijiin neeichene jaun, leeochoaauru jaiti ijilanaala nenacaauru saruhin, osa que acaauru nalutiaaichene jianequichene caohachae. ¹⁰ Ii raotojoeein coitucuhi natiin, nii ichanohin choosi rai tenojoin lenone quiche nelauriaainne jana, inara coaraain niha leeochoa cana nejera ijilanaala nenaane, acaentonai nelauriaain nii ichanohin choosi belaiha tenojoin lenone quinaa nainere. jaiti caohachaa'in coitucuenihane jaun rai cocoaeraa nitohanei icharane saijjeein. ¹¹ Nitohaneeinte jaiti caohachaa'in coitucuelanaala nena cana nejera itajerateein neeiche, jaiti rai cocoaeraa nii chosi rai tenojoin iniho que lenonihanene saijjeein, inae ii raotojoeein coitucuhi natiin, notaracaae nii iniho que lenoneeine jaun, acaentonai coreniha ohin nihalu Curisitone saijjeein. ¹² Nitohaneein cana nejerauru caohachaa'in coitucuelanaala nenacaauru, niicha esenetai esenetaauruhane jana, acaauru rai bacohin neeinchene jaunte, inae Curisito que nejeratenaaneein, inara raaje osa que nesarucuiche. ¹³ Aihana jaun lenone que cana nejera saruhin nihanu canune, caraito caohachare chabana iniho quilanaala nihanune, nabana osa que leeochoa saruhin nihanune coataa.

9

Esinae rauhijiriin afosotoneein nihacane

¹ Canune laen cha ujuaihonelanaala jianacoon neeun. Chaen techu ne canu rai rauhi afosoto nichaauune jaun. Nii ichoae tacaainechu, Cana Curuaanaa Jesoso coaraun. Inarate, canu amihaneoo caje ecoona neeiche, Cana Curuaanaa icharatenohineein. ² Tabaauru jerihane afosotonichaaunne esenetaain coaana jerecuruhi. Inarate laen afosotonichaaunne coitucuhiche. Nii Cana Curuaanaa esenetaaichene jaan caje coauneinte, canu esinae rauhijiriin acanichaaunne coitucuhiche inara. ³ Caate, nii canu que erenacaauru tonoraanune jaan ne. ⁴ Niha carai rauhi joaereein lenone, conacai, naonjoainuri tera nihane, raain naonjoannune coina. ⁵ Chaen nechu naineeun leinjiin ene Jesocurisito esenetaera que comasaihocaaunne, aihuruha leeochoaauru afosotooru, Cana Curuaanaa nejeraauru, chaen Fedoro, naonjoainurine rijijjeein. ⁶ Canu, Berenabeen, naonjoinichaanune rai netonai te ne rauhi, canacaanuhacha latei teuruha Cana Coaunera coitucuerane coina. ⁷ Nihei chuni raajenihane aiha soondarone rijijjeein namihaneoo coreteein nei. Niheichu chuni temule temuhane inae nihane bana quilanaala nei. Niheichu chunei, carenero beraihane rai nitaari niicha rocoi coelanaala nei. ⁸ Jiaonriha cacha suujue caje nena niha caa erena beeichene. Moisesa aitoonjoan netonaite jerichanetojoein be. ⁹ Jerichanejeein techu rauhi rai quiricha cuhane, "Jiaonriha rojoene jaera *buey* ujuae conaaguichene," naain ne laenanohineein. Niheichu coatiha *buey* que coaucane jaun aitohi Cana Coaunera. ¹⁰ Cana quete aite canaacha que coaucane jaun. Cana corenhate laenanohineein nelu nii rauhi siricha quiricha. Aihana jaunte nii rai nucuhe rojoera aina, nii atane retuurera netonai ita rijijjeein inae taojiana que turuhane jana, acaauru netonai leruhin raauruhane coina ichacure. ¹¹ Canacaanune mainajeriin inara coreniha amihanihacaanu,

Cana Coaunera coitucunaa nainequichene coina. Aihana jaun coatiha baasonerihei coreniha canacaanu coroatajanequiche canacaanuhacha latei quene. ¹² Coaracuhe nachuhinti leeochoaauru acaauru coroatajanein neeichene jerecuruhane, cha caanna canacaanu coroatajanequichene jererichaanu canacaanu netonai.

Nene jaiti chabana jerenihacaanu. Raujiaainchane abaantajein nihaacaanu, nabana Curisito que erenaa rohecaacaanune coataa. ¹³ Inarate raotojoein coitucuhiche, satiin Teenforo asaae amihanenacaauru, nii Teenforo asaae nena que ichaoruhane. Nitohaneente, nii iniho mocooruhane jaan coaraneen nenacaauru, nii iniho Cana Coaunera rai niicha teuri caute que laneein ichaore. ¹⁴ Nii rijijiein techu aitlu Cana Curuaanaa, nii niicha jerenohi que cache relaera, nii namihaneocha que ichaoane coina. ¹⁵ Nene chabana nitohanai ichana jereneeun. Niheichu coatiha carai cha teeichene coina caa aitiin laenahaan. Jataaine raotojoein neeun, cha teneiche canu raine jana inara relaanune jaun. Nii colane raotiin nena naininaan. ¹⁶ Coatiha carai coretera coina cache relahaan nii jianacoon cache mitaera que. Jataain carai caohacha nihana jaunna, chatohanein niha natiin, cache relareeunni. Cairichaojoarichaan cache relanihanune. ¹⁷ Nii nitohanihane jaunte, canu raanihanene cache relaanune, inae carai cainajoinein ne. Jana cointiha-nune saijiein ichacaanuna jerichanejin caletooa Cana Coaunera jaan ichareeunni. ¹⁸ Aihana jaunne, nii carai cainaane jaan aina, jataain raotojoein core bajaalanaala cache relaanune. Nii canu rai rauhi tonoraalanaala, core bajaalanaa cache relaanune jaanuna, caa aitoon. ¹⁹ Coatiha niqui nii chuni rai cha icharanein ninaan, nena satiin rai niicha jerei icharanein neeun, nainichaaunne jeeonein Curisito rai cachaauru tenaa nainichaaunne coina. ²⁰ Nii jaunna Joriocuru aina nihanune acaauru rijijiein neeun, esenetaauruhane reentiaain. Esenetaauruhane coinane, nii Moisesa aitoonjoa rijijiein ichaonacaauru cachaauru rijijiein canuhetonai neeun, nii Moisesa aitoonjoan rijijiein nena nainihanune saijiein. ²¹ Jerichanejin nechu Moisesa aitoonjoan tonoraalanaala nenacaauru que coitucueratena jerenacaan, acaauru jana turuhanune acaauru rijijiein neeun. Cana Coaunera aitoonjoan rijijieina ichaon, inae Curisito aitoonjoan tonoraan rijijiein ichaonune jaun. Nii saijieina nii acaauru rijijiein neeun. ²² Nii jaiti ijii lanaala nenacaauru rene turuhanuna, acaauru ichao rijijiein ichaon, coitucunaa nainecuruha acaauru netonoaine coina. Satiin rijijieinchane neeun, tabaauru ichoteratichaaunne jianacoon nena nainecuruhanene coina. ²³ Satiin caa caitoonjoaaurune ichaun jianacoon cana mitaera coreniha, ecu nena nainichaaunne coina.

²⁴ Inarate coitucuhiche, jiniquin soronacaauru satiin sorooruhane niha natiin, leinjiincha rai core raane coitucuhiche. Aihana jaun inara netonai sorohichenete ne, nii aihuruhane rijijiein rai core raaichene coina. ²⁵ Nocoatijianacaaurute inae leeocho aina nocoatijiana jerecuruhane, chatohanein acaauru jaberoco tenaa nainera que necohalajiin neruujuueure. Aiha leinjiin ajaena jujuhin enaicha ohina inaeranein nena caje nena comai que coretenajaera coina. Jana canate necairichaecaache coreniha chabana ohina charanejin nena raacachene coina. ²⁶ Aihana jaun coatiha canu joareein coitucuhelanaala sorohooaun. Niheichu coatiha joareein sonacaanune faoracahaan. ²⁷ Nitohanihana jaunna caraajenihane cajabereoo cairichaan, casuujua tonora nainichaaunne coina. Nabana leeochoaauru relaeranein nihanune saijiein, cha colane baasonein nedaanune coataa.

10

Cana Coaunera nelanaala nena choosi ecaanto belaihuruhane coataate, suujuatenajae Faboro.

¹ Canejeraauru, jiaonriha acaauru conaaca dede sacarine jana, satiin jana cuhin, Cucuana Lanajai jera jaaoruhalu, cana foerateracurune baite-quichene. ² Nitohaneein nii Moisesa aina nii dede sacari que amaeraain cucuana jera jaaoreraaurute ita rijijieein ichaaorelu. ³ Jerichanejeein techu, satiin jiniiquiin Cana Coaunera tenojoi lenone que lenoneein ⁴ cuuruhane corihanune que Cana Coaunera tenojoin ajeri caje nalunaa acau que netonai cocohin cuuruhane jaun, jerichanetojoeiin Cana Coaunera tenojoin acau que cocohin neurelu. Nii ajeri, acaauru corihaneraanu que Cana Coaunera tenojointe Curisito nelu. ⁵ Nete nitohaneein acaauru coroata-janiha Cana Coaunerane saijieein niicha rautaai ichacuruhane jaun, cacha areroo neleruhin amurijiriin ohacoaurelu.

⁶ Nitohaneeeinte nabana cana netonai rai baaso ichana coauna coataa, nii que nainaan ichaonaa jaan nuge nitohaneein ichaelu Cana Coaunera.

⁷ Nitohanihana jaun, jiaonriha Cana Coaunera aina iriha niha Moisesane tonohanau nii acaauruahacha ichai choosi ecaanto coroaecuruhalune rijijieein inara netonai ecaanto coroaequichene. “Satiin nelauriaain lenoneein cocooruhane baihate, satiin nimichuhuin rachoojoeure,” naalu Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanene rijijieeinte aihure. ⁸ Aihana jaun niheichu nainihaacache aihuruhalune tocohaneein nejelau ene dadaain ni-hacachene. Nitohaneeuruhane corenihate coroaatchoonca nichata oaraan-caain oorelu lejjichoo cuhane. ⁹ Jiaonrihachu inara casetecaa Curisitone coujua chatonaain baasoneein que erein neeichene. Tabaauru nitohaneein baasoneein erenacaaurute acano calanojoeineein ohacoaurelu.

¹⁰ Nii rijijieeinchu inara netonai baasoneein Cana Coaunera que erenaa nainiheiche, tabaauru Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane jaun cacha atinaera aanjera letoaa Cana Coaunerane jaun, atinanaacane rijijieein inara atinaeratihane coataa. ¹¹ Nitohaneein jetaote cana foerateracuru casetecaerateluu Cana Coaunera, nii caje nainaan ichaonaa coina. Chaen techu cana satiin enene ichaohacachene rai nii beeraanu que Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne. ¹² Nitohanihane jaun chunocoha baaso ichana coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein satono que tiaain nena jerihane, caohachaaain necohalajiin neeine.

¹³ Nete inara jaiti chabana cacha nejesinaneein abaantanacainelanaala, inara coujuera coaraeneeiche. Aihana jaun Cana Coauneraacha que jae-coochete inara beraaine, nabana inara cairichaaain inara nainatijihane, jataain abaantanacaelanaala nena que cairichanojoeinequichene coataa. Nii banate inae niha baasoneein inara teranune jana, caje inara ichoter-ateerein, abaatana nainequichene coina, Cana Coaunera. ¹⁴ Aihana jaun canejeraauru, jiaoriha Cana Coaunera nelanaala nena choosi ecaanto coroaeraauru aina cuhin coroaequichene. ¹⁵ Inarate caa inara rai caitoon-joan coitucuhiche. Nii jaunte baasoneein aitenihanune caohachaaain aito-coaunne coitucunaa nainequiche. ¹⁶ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coroaeein satiin cana ichao coreniha orichaaaine rai neein rai coichana niha been Cana Curuanaacha coi, rai coco bino cohacachene, nii rai coichana aina cuaain coichana que coichanaquiiin nena rijijieein nihacache. Nii rijijieein techu nii jaberoco niha been niicha taturii faan quihacachene, inae rai jaberoco aina cuaain aina ita jaberoco que jaberocoanaa rijijieein nihacache. ¹⁷ Charijieein teeinti arajiin nihacachene nihanatiin, satiin nii

leinjiin faan quihacache, nii rijijieein techu leinjiin jaberoco que jaberocanaa rijijieein nihacache. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti cana foerateracuru inoensihuru Isaraelitacuru, Cana Coaunera rai niicha mocoori iniho quihuhane, acaauru raajenihane tera rijijieein saain que lenonecuruhane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatiha Cana Coaunera coitucuhichuru chosine jaun aitoaaun, niheichu rai niicha mocoori iniho leeocha iniho amurijiriin nihane jaun aitoaaun. Acate joaenreein leeocha iniho rijijieein ne. ²⁰ Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, acaauru chosi rai lenonecuru moooruhanete, moconajaera rai ichacure. Nitohanihane jaun coatiha nii moconajaera aina enohichene jerihaaun. ²¹ Aihana jaun nainiheeiche nii Cana Curuanaa que banijiaain nenea, rai coco bino cohichene baiha, nii moconajaera coroaeca acaauru chosi rai niicha ichacuru iniho quihana nenacaauru aina nenea nainiheeiche. Niheichu nii Cana Curuanaaacha tei bino cohichene baiha nainiheeiche, moconajaera coroaeca coconacaauru aina cocoin naaonjooaichene. ²² Chasiina Cana Curuanaa baijiaeraanu tochaneein, jianein leeocha sacurichaache cana casetecaane abaantanaa nainerichaachene coalanaala.

Leeochaauruhacha coacuhi que suujua acatein niha Jesocurisito ranojoine

²³ “Chunite nainere joaereein niicha jerei ichaane” naaiche niqui. Esinae rauhijiriinte aitocohiche. Nete caohachaene itolere bana joaereeincha ichacaane. Chunite niqui esinae naine niicha jerei ichaane. Nete tabaauru joaereeincha ichana jerichaane, coatiha cana corootajanihei nii canaacha ichai Cana Coaunera jerenohin ichacaane coina. ²⁴ Nitohanihana jaun caohachaai cana rai caohachanhacha ichacaane, satiin rai caohachanu ichacaanete caohachae. ²⁵ Inara rai teraa joaenreein iniho ne, inae coitucuhichene jaun bajaelanaala que lenonecuche, ²⁶ satiin caa cana rai chauratane aina que nenacaauru, Cana Curuanaa rai nihana jaun. ²⁷ Chunocoha esenetaeranelanaala nenea inara cotihaca lenonequichene coinane jana, cunaa jeriquichene inae coitucuhichene jaun, bajaelanaala inara rai niicha teeuqi que lenonecuche. ²⁸ Nii lenonequichene coina, inara cotihacuruhane jana, chunocoha inara rai, “Caa inihote leinjiin canacaanu choosi rai moconojoine” naain bihane jiaonriha quiihene. Chaen inae raotojoein coitucuhichene jaun, nabana nii inara rai bera cairichaachene coataa. ²⁹⁻³⁰ Tabaaaurute, “Chanuna nainichaaun joaereein lenonichaaunne saijieein caohatere nejelau cacha, itolere bana ‘Nariha Cana Coaunera’ naanu lenonichaaunne naineeinne saijieein, chasiinna canu que ereeurure,” naaurureein. ³¹ Nitohanihane jaan caje coaaneente, lenoneein, acau nohin, cha ichaain, naaonjooaichene Cana Coaunera rai caohachanu que ichaquichene caohachae. ³² Jiaonriha baaso ichaain leeochoauru relaan neeichene, niheichu nii Joriocuru rai niha natiin, niheichu Jorioniheichuru rai niha natiin, niheichu Cana Coaunera cachaneein nenacaauru rai niha natiin ichana nainiheeiche. ³³ Canune laen satiincha rai caohachanu ichana jereun, canu raaiha caohachanu coacuhelanaala, acaauru netonai nichotena nainecuruhane coina.

11

¹ Caa canuhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuche. Charijieein teinti, cha ichaain nihalu Curisitone rijijieein cha ichaain neeun, nii rijijieein.

Inara aina netaojianacaauru enecuru rai

² Jataaine inara coroaeeun, itolere bana canu coacuhin inara relaanune jaan tonoraain neeichene coreniha. ³ Nena laen Curisito satiin quicha

nichaachene couturi nihane jana, rai comasai couturi niha satiin quichane rijijieein, Curisito couturi niha Cana Coaunerane coitucuhichene jereun. ⁴ Nitohanihana jaunte, leinjiin quicha, couturi conajaain Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere bein naonjoanne niha natiin rai couturiji conaaca, rai couturi niha Curisitone saijieeinna jaun, nii letoaa rai couturi Curisitone tonoraenihana jaun aicheein. ⁵ Jana enete laen naine couturiji conajaain, Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere bein naonjoanne caohachae. Jana couturiji conajaelanaala aihanete, rai couturineein nena rai lana tonoraenihane jaun aicheein, loraecaain jaonjoiniha rai couturiji jaun aihane rijijieein. ⁶ Nitohanihana jaun leinjiin ene, rai couturiji conajehane caohachare rai couturiji loraecaain joeratihane. Jana nii couturiji joeratiha loraecaainne coejihana nii enene, rai couturiji conaamiin. ⁷ Jana quicha laen nainihe rai couturiji conaacane, Cana Coaunera rijijieein neein, rai cacha neein nihane coaratihane coina. Enete laen lana que suujua acatihane coaratiha rai couturi conaacane caohachae. ⁸ Ene caje nena neniha quicha jaberocone jana, quicha jaberoco caje nena niha ene jaberocona jaunte nitoha ne. ⁹ Coatiha ene ichao coreniha necoau-naain niheilu quicha. Jana enete laen, quicha ichao coreniha necoau-naain nelu. ¹⁰ Nitohanihana jaunte anjeraauru naonjoainuri coreniha, nii cojunacaniha rai couturiji conaaca enene caohachae. ¹¹ Jana Cana Curaanaa Jesocurisito coitucuhin esenetaera nichaachene raite laen, ene colane ichaonaa nainenere quicha, jana ene netonai quicha colane ichaonaa nainihe. ¹² Nitohanihana jaunte, esinae rauhijiriin quicha caje necoau-naain nena niha enene rijijieein, quicha netonai ene caje nejanoaain ne, nitohanein jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹³ Caohachana inara rai couturiji conajaelanaala Cana Coaunera bajaa enene. ¹⁴ Nitohanein niha cana necoau-naain jaan caje coauneente, necoajana ne leinjiin quicha rai couturiji fojiaane. ¹⁵ Nete laen enecuru, nelatecuruhane coujunaca nihane jaun, rai couturiji fojiaauruhane caohachae, nii coina tenojo niha acaauru couturine jaun. ¹⁶ Chunocoha caa aitocoaunne jaan que tonaain erenaa jerihane, Cana Coaunera ranojihunru aina jinilquuin leeocho ichaonaa coitucuenihacachene coitucuhin aitomiin.

Baasonein Cana Curuaanaa que banijiaain lenone que lenonecuruhane

¹⁷ Caa, que jauhecaain canuhacha laenai cuhane laen, inara coroaena naininaaun, netaojiaaiche inara caohachanu quene niha natiin, baaso ichaquichene coreniha. ¹⁸ Jauriaanejeente canu rai beeuere, Cana Coaunera coroaquichene coina netaojiaaichene, ita caje neleruhin netaojiaaichene que aitiin. Nii jaunna acaauru aitoonjoa tabaauru esenetaaun esinae aitocuruhane jaun. ¹⁹ Nii ita caje neleruacoaain netaojiaaichenete ichaquiche, le nelerucuru coaraauru esinaen rauhijiriin Cana Coaunera sacueraneein neeichene coarateeichene coina. ²⁰ Nii neleruacoaain netaojiaaichene jaun, Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone que lenonequichene niha natiin, coatiha jeriha Cana Curuaanae rijijieein ichaeneeichene jaun, que banijiaain nena lenone que lenoneheieeichene. ²¹ Nii lenonequichene rai neeichene jana, tabaauru inae lenonihane jana, tabaauru mijitenaana neeure, jana nitonohana leeochoaauru ajeein naonjoane jaunte, baaso ichaquiche. ²² Chanuna leeochoaauru sinaa jereneeichene, inara loreri asaacha lenonelanaala, Cana Coaunera cachaauru que jaolecuhin, cha colane nenacaauru necoeje chanuhin naonjoainche. Chasiina nitohaneinchene inara coroaena nainereun. Inara coroaena naininaaun nitohanein neeichene jaun.

*Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone.**(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

²³ Canune laen Cana Curuaanaa caje, caa inara relaanune jaan raain neeunlu. Nii coulurujuenojoin nihane chojanotiin cuhanete faan mucuhin teberiaain, “Nariha Cana Coaunera” naane baiha, ²⁴ cataaun tacaain nii faan tatuhin, “Caa faante inara coreniha quicha tei canu jaberoco ne. Caa ena ichacaanne rijjijeein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁵ Jerichanejeein techu inae nainaaain nii faan que lenonihane baiha, bino mucuhin teberiaain, “Caa binote ena nena Cana Coauneraacha tei rai rauhi coujunaca caoichana ne. Aihana jaun caa ena ichacaanne rijjijeein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa. ²⁶ Nitohanihane jaun nacoaauneein turuha Cana Curuaanaane que tiaaajoaain ohalune beeichene raite ne, nii lenone que lenonequichene naineein, chaen nii acau niicha cohi coohichene naineein.

Cana Curuaanaa lenone que lenoniha cachane.

²⁷ Nitohanihane jaunte chunocoha nii bino, nii lenone, naaonjoain que lenonihane, jeriha Cana Curuaanaane tochanelanaala ichaane, Cana Curuaanaa jaberoco rai coichana naaonjoain sarue osa que nii ichara. ²⁸ Aihana jaunte nii lenone que lenoneein, nii bino cohin, naaonjoanne ajiniha, jaurianejeein rai suujua coaraa cachane caohachae. ²⁹ Jaurihanejeein suujua coarii amuneein, “Naaonjoane jaunte caa Cana Curuaanaa jaberocone. Naaonjoane jaunte caa Cana Curuaanaa coichanaane,” naain coitucuhera amuneein que bino cohin, lenonihanete, raaje rai jaberoco casetecaa aicheein. ³⁰ Nitohanihane jaunte inara tabaauru cunaiteein, aterojoeiin, tabaauru oore. ³¹ Caohachaaain cana suujua coaraain niha-cachene jana nihane, coatiha cana casetecarihei Cana Curuaanaa. ³² Cana casetecaaene niha natiinte, raujiaain nacoauneein baaso ichaelanaala, jee-lai amuritoheriin caohacha ichana que nerelana coina cana casetecae. Coatiha nii coitucuruhi casetacaane tochaneein nitajenaa coina cana casetecaaai Cana Curuaanaa. ³³ Nitohanihane jaan caje coaauneein, ita taojiaaiche Cana Curuaanaa lenone que lenonequichene coinane, ita jini-ichaaain lenonecuche. ³⁴ Jana chunocoha mijitena caun leeochoaauru ajiniha lenonena jerihane, nenajaun lenonemiin, nitohaneein baasonnein ichacuruhane coreniha inara casetacaa Cana Curuaanaa ne coataa. Nitohaneein neeichenete caohachaera canejeraauru. Inae inara coraa uhanune banane, inara rai leeochoa rucuhencacai rucuhereunni.

12*Niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene.*

¹ Canejeraauru, niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichenena jereun. ² Inarate jaiti Cana Curuaanaa coitucuhin esenetaeneichene bana, nii chosi ecaanto ichanohineein nena rene inara amaauruhane, aha maosane rijjijeein curejetocohichene coitucuhiche raotojoein. ³ Nitohanihane jaunte inae enene chuni, “Nechu aansaineein ichaonaa Jesoso,” naain erenaa nainene, inae enene Cana Coaunera Suujue letononeein irihane. Nii coitucuhin ichaohichenena jereun. Chaen nihei chuni, “Jesosote Curuaanaa ne,” naain erenaa nainihei cacha, Cana Coaunera suujue letononeein erenihane. ⁴ Araai lauriin cha ichana nainihane jaannute ranaa naine cacha, Cana Coaunera tenojoonein. Nete laen nii tera, jeelai Cana Coaunera Suujueneein leinjiincha ne. ⁵ Niha araai lauriin rai nelateein nihacane jaanu, cana que jeelai Curuaanaa

icharatenojoinnein. ⁶ Jerichanejeein techu araai lauriin ne nelateein cha ichana nainiha cachane jaannu. Nete araai lauriin nihane nihanatii nii jeelai Cana Coanera caje satiin unaanein ne. ⁷ Cana Coaunerate aina nihacachene coitucuhacachene jaa te rai cachanein neinichaachene rai, nii aina raotojoein nihacachene coina. ⁸ Rai Suujue aina cuaante, le cachaauru tabaauru rai coitucuhin erenaa nainecuruhane jaannu te Cana Coanera. Jerichanejeein techu jataain itolereenein cha coitucuhin neeru-ruha cachaaurune jaanu teein ne, nii jeelai Cana Coanera. ⁹ Tabaaurute esenetaauruhane jaannu rae, jeelai Cana Coanera Suujue tenojoinnein. Tabaaurute, nelatein cunaiteenaa rautaane jaannu rae. ¹⁰ Tabaaurute cojoelanaacojai ichaain nelatihane jaannu rae. Jana tabaaurute, Cana Coanera caje unaa erenaa bihane coina, nelatihane jaannu rae. Tabaauru te, Moconajaera suujue ichanohin aina Cana Coanera suujue ichanohin coitucuhane jaanu rae. Tabaauru raitte, leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhane jaannu te. Chaen techu, tabaauru rai nii leeocho erenaa cuhane ereeruhane jaan aonaain benaa nainiha leeochoane jaannu te. ¹¹ Satiin niichurute te, tenaa jerihane jaanru rai, nii jeelai Cana Coanera Suujue; janijiin niicha rai cachaauru rai.

Araichaache niqui nete leinjiin que jaberocnaa rijijieein nihacache.

¹² Cacha nichaachene jaberocote, araai lauriin neleruhane niha natiin, jeelai cana jaberoconeein netiin ai. Nii rijijieeinte satiin nihacache araai laurii caje nihacachene nihanatiin Jesocurisito cachanein neinichaachene. ¹³ Nii rijijieein techu satiin cana, Joriocuru, Jorioniheichuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin coujunacatenohineein nihacache, leinjiin jaberoco que jaberocohin nena rijijieein nihacache, Cana Coanera Suujue ichanaanein. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coanera suujue caje ocoona que satiin cocohin nihacache. ¹⁴ Coatiha le turijieeincha nihei cana jaberoco, araai lauriinte ne cana jaberoco nelerucuru. ¹⁵ Nii nitohanihana jaun cana tija, “Cacha biji nenihanune jaun coatiha cacha jaberoco nihaaun,” naane, coatiha cacha jaberoco neein nihane jianerihei. ¹⁶ Cana uricho netonain, “Chanuna nota neneun,” naain irihane, coatiha cana jaberoco que nihane jianerihei. ¹⁷ Satiin cana jaberoco cana nota nejesina nihane, coatiha cha aonaain ichaonaa nainerihaacache. Satiin cana jaberoco cana uricho nihane, chaelai juuno aohanna nainerihaacache. ¹⁸ Nete lauri lauri cana jaberocoora coaunaain rai caohachaaain inanacaane jaan jeeloncuru tein coaunaelu Cana Coanera. ¹⁹ Le turijieeincha ijabereeonu niha cana jaberoco, rai neleru colanene coatiha nerihe cana jaberoco esine. ²⁰ Nitohanihane jaunte araai turiin neleruha cana jaberocone niha natiin, rauhijiriin leinji cana jaberoco. ²¹ Nii nitohanihane jaan caje coaunein, cana nota nainihe cana biji que, “Latinaaun,” nanaa nainihe. Niheichu cana couturi niha natiin cana tija que, “Latinaaun,” nanaa nainihe. ²² Nete nii nelatihei rijijieein canaacha coarai cana jaberoco- jataain nelateinein ne. ²³ Nii cana jaberoco leeochoauru fautaain canaacha colalajiite cajionetein sirichaache. Jana nii cana jaberoco, coanojoinelanaala nenaate, jeelai amuritheriin cajionetein sirichaache coara coataa, ²⁴ nii cacha notaracaae nena sirichaachene amurijiriin. Cana Coaunerate, nitohanein cana jaberoco coauna, nii coaraelanaala canaacha sirii amurijiriin nii cacha notaracaae nena belaaain, caohatiin beraain sirichaachene coina. ²⁵ Nabana jeelai jaberoco neein nihane saijieein, rai jaberoco nelerucuru

leechaneein coaraelanaala, rai nelatena nainihane coina. ²⁶ Nii nitoanihane jaunte, chatohaneein necunaitaa le turijieein cana jaberocone niha natiin, saain cana jaberoco necairichae leinjiin coreniha. Nitohanihane jaunte, cha lateini niha cana jaberoco nelerune jana, rai teraa nii niicha lateine, satiin cana jaberoco rachoojoe. ²⁷ Nii rijijieein techu inara, Curisito jaberoco neleruneein neeichene jaun, le cachanequichene nainein inaraacha ichaneni siriin neeiche. ²⁸ Nii coinatere jere, satiin rai cachaauru iclesianein nenacaauru jana niha afosotooru, Cana Coaunera suujue aina cuaain ichaonaa coitucuhin beeurera *profetacuru*, cacha relaaureraauru, cojoaelanaacojoai icharaauru cachaauru, cunaitenacaauru rautaeraauru, leeochoauru corootajaneraauru, cachaauru coaraneein nenacaauru, nelau erena cuhane erenacaauru, naaonjoainuri neuruhane jerelu Cana Coaunera. ²⁹ Nete saain rai cachaauru afosotonena nainecurene. Niheichu saain *profetane* naanainecuruhi. Niheichu satiin cacha relaeranein nena nainecuruhi. Niheichu saain cojoaelanaacojoai ichana nainecuruhi. ³⁰ Jerichanejeein chu saain cunaitenaa rautaauruhane coina nelatena nainecuruhi. Niheichu saain leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhi, jerichanejeein chu nihei saain nii leeocho erenaa cuhane erenacaauru aohana nainecuruhi. ³¹ Nii jaunte inara jataain caohachaain nelatei jerena nainequiche.

13

Can acoichana aina cutaain belaina inaacane

¹ Leeocho cacha ere cuhane ereein, anjeraauru ere cuhane niha natiin irihanune saijieein, cacoichana aina cutaain belaina inaelanaala aihanunena, leinjiin coata tonijaaain nena fautaain chaque nelaterinaaun.

² Jerichanejeein techu Cana Coaunera que ereerejeein, niicha ichanenu coitucuhin, leinjiin atane ucuunno rurujuanaa nainichaaune coina esenetaanune niha natiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaenihanune, coatiha chaque nelaterihei canuhacha ichai. ³ Cairicheihuru rai jitariin quicha siriin tein, cajabereone maajeein tihanu acaauru corenihane nihanatiin, esinaen rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaenihanune coatiha nii cha que nelaterinaaun.

⁴ Esinae rauhijiriin cana coichana aina cutaain belaina inaacanete abaantana coitucuhin, caohachaain leeochoauru aina neein, chaque necoelailanaala, cana rainuhachaque coacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, ⁵ erenaa baaso que erelanaala, niheichu itolere bana cana rai caohachanuhacha que coacuelanaala, obajelanaala, baaso icharaauru que cana suujua acatein, ⁶ baaso ichacuruha leeochoaurune corojelanaala, caohacha icharaacha corojeein nihaacane te caohachae. ⁷ Cana coichana aina cutaain belaina inaacanete, satiincha necairichanaa abaantaain, cana corootajanihane cojoaain, itolereenein esenetaain, itolere abaantaain, naaonjoaain nihaacane caohachae.

⁸ Nii cana coichana aina cutaain belaina inaacane chabana sarihaain. Inae ecu tihane bana, coatiha nerihain caa Cana Coaunera ere bera *profetacuru*. Niheichu coatiha leeocho erenaa cuhane erenacaauru niha natiin nerihain. ⁹ Aihana jaun caa canaacha coitucui aina cana rai *profetacuruhacha* bei, coatiha jitariin canaacha coitucuheni coitucueratihei.

¹⁰ Nete inae turuha nii cana relaera esine chaaloon baaso sirilanaala nenaane, sareein nii asaeriin canaacha coitucui.

¹¹ Jaiti canaanainichaaunne banane, canaanainichaaunne ere que ereein, canaanainichaaunne suujua que coacuhin, naaonjoan rejeetonlu. Nene

inae enene ichauhenaneein nii canaananeein canuhacha coacuhi jianeeun.

¹² Enate aasaeriin inanacaa cana suujuane jana coaracaache. Charijieein teeinti, acuhanau inanacae cana cojunaca nii rijijieein. Nete inae ecu tihane bana, caohachaaain coaraain coitucurichaacheein. Aihane jaun caohachaaain jaiti ena coitucuaaun. Nene inae ecu tihane bana charijieein teeinti cacoitucue Cana Coaunera nii rijijieein canuhetonai coitucureeunni.

¹³ Nichata lauriinte ne itolere bana canaacha coacuheeni. Jauriaaneejin Cana Coaunera esenetaain ichaohacane, nii baiha cana ichao rucujeein niha Cana Coaunera cohajein nihacane, satononejein esenetaain jereein ichaohacane, naonjoaain nihacachene te caohachae. Nete nii nichata laurii caje ne jataain nii coroatajai amurijiriin jataain itolere que nelateineein nena. Acate cana coichana aina cutaain belaiha inaacane jaan ne.

14

Leeocha erenaa canaacha aonaai cuhane irihacane.

¹ Aihane jaun atiin inara coichana aina cutaain belaina inaeraneei neeuche, chaen inara rai Suujue tiha Cana Coaunerane corajejin jerechete, inara que niicha beratei, que erenaa beeichene jaannu que nelatei teene inara rai. ² Nii aonaelanaala nejelau erenaa cuhane ereite, Cana Coaunera rai iriha aite. Coatiha cacha rai aitohi. Nii jaunte aohana nainecurene cachaauru. Nii naitoonjoante Cana Coaunera Suujue caje unaaiahane jaun chuni coitucue. ³ Nete laen Cana Coaunera aitoonjoa bera, satiin que coitucuerate, leeochoauru quene maajeein. Chaen techu acaauru suujua aninoaain acaauru suujuate jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein neeuruhane coina. ⁴ Nii nejelau erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereite, jelai acaachanejejin Cana Coaunera Suujue coitucuhin aina ijiin ne. Nete laen nii Cana Coaunera aitoonjoan berate, Cana Curuaanaa ranajoinein nenacaauru que coitucuerate aina ijiin, Aca jerihane rijijieein caohachaaain neeuruhane coina.

⁵ Nitohanihane jaunne niqui, Cana Coaunera Suujuecha tei erenaa cuhane satiin ereeichene jereun. Nena nii amurijiriin, Cana Coaunera aitoonjoan beeichene jereun. Acate jataain caohachane, nii leeocho erenaa cuhane irihacane amurijiriin. Niite amuooralatelanaala aonaain, jelai amuritoeriin coitucunaa nainecure Cana Curuaanaa ranajoinein nenacaauru.

⁶ Nitohanihana jaun canejeraauru, coatiha nelaterihei inara coaraa uhanuane bana, inara rai leeocho erenaa cuhane irihanune. Caohacharihei inara rai cana ere cuhane Cana Coaunera aitoonjoa que erelanaala, leeocho erenaa cuhane irihanune. Ainhane ichaonaa rauhi que inara rai erelanaala, leeocho erenaa que irihanune caohacharihei. Niheichu caohacharihei leeocho erenaa cuhane, inara rai irihanu, Cana Coaunera beratenojoi erenaa que ne. Niheichu caocharihei, inara relaelanaala, leeocho erenaa cuhane inara rai irihanune.

⁷ Satiin auno aina, ita rijitoojejin toniha quitarane, coatiha nejelauneein aohanarihei rai toni. ⁸ Nii rijijieeinchu, coatiha neruujueurihei ita soha nenacaauru, nii ita sooruhane bihane toni rijitoojejin, toroonfeta toteniha toterane. ⁹ Nii rijiiquiche inara netonai, aonacuruhane coina ereeichene saijieein, leeocho erenaa cuhane ereeichene. Chasiina inara ere aohanre, nejelau erenaa cuhane ereeichene, nii ereeichene jaancuru. Nechu joaereinchate ereereeriquiche inacojoejin. ¹⁰ Esinae rauhijiriinte niqui ne, araa lauriin caa cana rai chauratane que erenaa. Niite le laurichuru nejelaunihacoaain ne rai toni. ¹¹ Nii nitohanihane jaun, canu rai, nere cuhane iriha nejelau cachane coatiha canu rai chaque nelaterihei nii

erenaa. Nii rijijieeinchu nii nejelau cacha rai canu ere cuhane irihanune jana aonaenihane, chaque rai nelatihei canu ere netonai. ¹² Inae inara netonai Cana Coaunera Suujue caje nenea sirina jeriquichene jaun, nii Cana Curuaanaa ranojoineein rai iclesianeein nenacaauru que jeela amuritoheriin coitucuerateranein nenea raauche.

¹³ Aihana jaun, nejelau erenaa cuhane erei, Cana Coaunera caje baajinete, rai amuucane jaannu teene. ¹⁴ Canu nejelau erenaa cuhane Cana Coaunera bajaanunete, canu suujue ainaacha Cana Coaunera bajaanunete. Nete laen, canu suujua coitucunaa nainene. ¹⁵ Aihane jaun Cana Coaunera bajaanune, canu suujua, canu suujue, naaonjoain aina jiniiquiin bajaanunete caohachae. Nenatichaaunne niha natiin canu suujue aina jiniiquiin canu suujua cuhane coitucuhin aitocooaunnete caohachae. ¹⁶ Aihana jaun, inara suujue ainaacha Cana Coaunera coroaajeein que ereereequichene jana, nii inara aitoonjoan coitucuelanaala nenea, inara aonaane niha natiin, nii inara aitoonjoan coitucuenihane, coatiha inara aina turuhin nii aitocohichene jaan aohanna nainerihe. ¹⁷ Nii inara aitoonjoante niqui jataain nelateinere, nete, leeochoaauru corootajanena nainene, jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coitucuuruhane coina aonacurenihana jaun. ¹⁸ Nariha Cana Coaunera, leeocho erenaa cuhane irihanu inara amurijiriinne coreniha. ¹⁹ Nena, Cana Coaunera coitucuurera rai irihanune, saouquijie erenaa acaauruhacha aonai cuhane erenaa jereeeun, aonaain acaauru netonai nerelaauruhane coina, inacojoein leeocho erenaa cuhane lechooca oaraancanein erenaa que acaauru rai irihanune niha natiin aonacurenihane ajiniha.

²⁰ Canejeraauru, jiaonriha suujua coaauca canaanaine rijijieein inara suujua coaauquichene. Itolere baaso rai, canaanai rijijieequichene laen caohachae. Nete laen, inara caohachanu que coaauquiche ichauchenaneehene suujua que cuainne caohachae. ²¹ Ichaonaa rai rauhi rai, quiricha cuhanete, “Leeocha erenaa cuhane ne, caa cachaauru rai ereereunni. Chaen nechu, nejelau caje unacaauru cachaauru que canu ere beratereunni. Nitohaneein acaauru rai beratihanune niha natiin, coatiha canu ere tonoraauruinaain’ naa Cana Curuaanaa,” naain ne laenanohinnein. ²² Aihana jaun, leeocho erenaa cuhane irihacanete, Cana Coaunera coitucuhichuru que, Cana Coaunera coituhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha laen Cana Coaunera coitucuurera rai cojunacaniha ahaacache. Nete laen, Cana Coaunera aitoonjoan bihaca, Cana Coaunera coitucuurera raine, Cana Coaunera coitucuurera rai Cana Coaunera coitucuhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha, Cana Coaunera coitucuhichuru rai nihei. ²³ Satiin Cana Coaunera rai iclesianeein neiniquichene netaojiaain netiin, leeocho erenaa cuhane ita rai ereereequichene jana, inara rene enohin aonaa neechu joaenreein nenea cacha aina Cana Coaunera coitucuelanaala nenea cachanete nainere, “Caa cachaaurute joaenreein ereerejeure jaeloroherihuruhane jaun,” naain erere. ²⁴ Nete laen inara ere cuhane Cana Coaunera caje unaa erenaa que ereereequichene jana, enoha uha inara rene nechu joaereein cacha, leeocho cacha Cana Coaunera coitucuhi, naaajoaurine, le cachanecuruhane laen nainere, nii aitocoichene jaan aonaain raajenihane osaacane coitucunaa naine, jitaain nii aitocoichene aonaane jaan. ²⁵ Nii banate, satiin rai suujua cuhane niicha coacuhi coitucuhin, neseonraain Cana Coaunera coroaajeein, inara aina niha Cana Coaunerane coitucureein.

Cha ichaquichene caohachaa in ichacuche, joaenreein ichaelanaala.

²⁶ Canejeraauru, aihane jaun caa inara rai caitono tocohaneein netaojiaachene, tabaauru salmo que nenatemiin. Jana tabaaurute nainere

cachaauru relaane. Tabaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei que ereereemiin. Jana tabaauru leeocho erenaa cuhane ereerejeen, leeocho erenaa aonacuruhi rai beeine, nii niicha beebejei aonaain coitucuhin aina iichuruhane caina. ²⁷ Chaen leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, coroatajaain nichatajaain netiin ita rohererojoeen aitocuche le cachanequichene. Jana chunucohate nainere, nii aitocoichene jaan biha leeocho erenaa aonacuruhi raine. ²⁸ Jana neniha cacha, nii erenaa aonaain benaa coitucuelanaala, nii Cana Coaunera rai iclesianeen nenacaauru janane, jiaonriha nii leeocho erenaa cuhane ereeichene. Nii leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, le cachaauru ereeine jelai netiin Cana Coaunera aina. ²⁹ Jerichanejeen techu, Cana Coaunera aitoonjoan erenaa que erenaajeriquichene, nainequiche coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netiin ereeichene caohachae. Nii jana leeochoaauru, nii inara aitoonjoan que coaacuruuhine. ³⁰ Jana, Cana Coaunera rai ereeichene jana, nii ecu lauhequuin aonajera rai irihane caina aitoha Cana Coaunerane, jauriaanejeen irihane jianiha nii ichoaichaniha erenaane cohamiin. ³¹ Nii banate satiin le cachaauru irihane jaan que turuhane naineen, Cana Coaunera aitoonjoan bihane, satiin nerelaain suujua aninoain jeriha cuurureein acaauru netonai. ³² Cana Coaunera aitoonjoan que ereite, nainere nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane. ³³ Cana Coaunerate, jianacoon raotojoeen nihacachene Coauneraneen ne; coatiha joaereen coaunera nihei, Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera cachaneen nenacaauru ichanaa rijijieein sacunaa jaun, ³⁴ enecurute nainere netaojiaauruha Cana Coaunera cachaaunere jana, inauheneeicha erelanaala neeunruhane. Coatiha laen jereraai ereeuruha enecurune. Aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieein rai lanaacha ere tonoraain jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine enecuru. ³⁵ Aihana jaun, cha bajanaa jerecuruha enecurune, rai lana caje bajaauruhine rai loreri asaae neen. Caohachaa leinjiin ene iriha netaojiaanaa que netiinne.

³⁶ Coatiha inara janaacha nunuheteen benojooneen nihein Cana Coaunera ere. Niheichu, coatiha inaraacha nii Cana Coauneraacha beratei sirichaneen niheeiche. Nii que, itolere bana nainaan ichaaoche. ³⁷ Chunocoha, Cana Coaunera aitoonjoan bera *profetaneen* nena coacuhin, Cana Coaunera Suujue aitoonjoa rijijieein nihanete, caa inara rai quiicha laenai, Cana Coaunera letononeen ichacaanne coitucureein. ³⁸ Jana coitucueniha nete, Cana Coaunera coitucuhenihana jaun coitucuenereen. Niheichu Cana Coaunera niha natiin acaentonain coitucuriaain. ³⁹ Canejeraauru, nitohanihana jaun, jataain corajeen Cana Coaunera aitoonjoan beeuche. Jiaonrihachu leeocho erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereeuruhane caohateeichene. ⁴⁰ Nete cha ichaquichene rauhijiriin joanreein ichaelanaala leinjiana leinjianaain ichaquichene caohachae.

15

Oo caje ichanaa Curisitone.

¹ Canejeraauru, enane laen inara relaanolune jaun, cana ichoteraneen nena erenaa coaquichene jereen. Nii inara rai canuhacha bei erenaate esenetaachene jaun, nii aitohane rijijieein baaso ichana coacuelanaala neeiche. ² Chaaen techu, nii inara rai beratenojoin erenaa coreniha raotojoeen jianacoon ichoteratenojooneen neeiche. Aiha nii naitoonjoan rijijieein,

baaso ichana coacuelanaala neeichene. Jana aineeichene, inacojoeinte inara relaanune bana esenetareeichelu.

³ Jaurihanejeeine, inara que nerelaanulune coitucuerateeeunlu. Chaen nechu, cana osa coreniha ohalu Curisitone que inara relaaunlu; ⁴ Ajeri jachu cuhane conautecuruhane janate, “Nichata janone cuhane ichanae,” naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanene rijijieein. ⁵ Chaen techu, Fedoro rai ococoe. Nii baihate, lechooncai coroatajai afosotooru rai ococoe. ⁶ Nii baihate laen ococoe saogui fashai amurijirii cana nejeraauru rai. Tabaurute jaiti enanetoejeein ichaaore, inae ohacoaauru leeochoaaurune saijieein. ⁷ Nii baihate ococoe Saantiaao rai. Nii caje cuaainte leeochoaauru afosotooru rai ococoe. ⁸ Satononihate inae dedeeu cuhane baiha carajaaoojaain catiaain canu rai netonai ococoe, jauriaanejeein niicha ranojoeinein nihanune que airijjin, esinae aca cana Curuaanaa nihane coitucuhanune caina. ⁹ Nitohanihana jaunna jataen leeochoaauru afosotooru fauhecaain nelateeeun. Cana Curuaanaa cachaauru roerohecaain sorejetocooaunne jaun chanihaaun canu afosotoneein canu curuaateeeuruhane caina. ¹⁰ Nena atiin jataain canu belaiha Cana Coaunerane coreniha canunein neeun. Nete nii canu belaiha Cana Coaunerane inacojoeiin aine. Nii jaunna mainajeriin amihaneeeun, jataain leeochoaauru amurijiriiin caraa-jenihae aihanune que airijjiin; jataain cana belaihana jaun, cacorataaniha Cana Coaunerane aina. ¹¹ Coatiha canu ichacaauneecha que caohacharihei, niheichu leeochoaauru ichaane niha natiin caohacharihei. Nete laen caa caitoonjoan Cana Coaunera aitoonjoan ne. Acate nii esenetaaichelu inara.

Oo cajete ichanacure onacaauru.

¹² Canacaanune oo caje ichanaa Curisitone que inara relaacaanu. Chanuna jana chaen inara tabaauru oo caje ichanana nainiha cachane esenetaelanaala ereeure. ¹³ Oo caje ichanana naineniha cachane jana nihane, coatiha oo caje ichanarihei Curisito. ¹⁴ Niheichu coatiha nelaterihei naitoonjoan inara relaacaanune jaan, oo caje ichanaeniha Curisitone. Niheichu chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. ¹⁵ Nitohanihane chujianra nechu casajeneein Cana Coaunera que ererichaanuna, Curisito ichatihane que irihacaanune jana, esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune jana aitoocaanune. ¹⁶ Esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune coatiha oo caje ichanarihei Curisito netonai. ¹⁷ Jana oo caje ichanaeniha Curisitone, coatiha nii chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. Jerichanejeeinte inara osaacha aina ichaoriquiche. ¹⁸ Nii oo caje ichanaeniha Curisitone chujianra, nitajeeurune nii esenetaain onacaauruna. ¹⁹ Curisitoaacha cohajihacache caa ichaonaa que netiinne jana, oo caje ichanaeniha chujianra, Cana Coaunera coitucuhichuru amurijiriin cairichaaoojaain nerichaache.

²⁰ Nete esinae rauhijiriin oo caje ichanae Curisito. Acate jaurihanejeein ichoachaniha oo caje ichanaelu. ²¹ Charijieein teeinti caa cana rai chau-ratane que leinjiin cacha coreniha turuhelu onaa. Nii rijijieein techu leinjiin cacha coreniha turuhelu, onaa caje ichanaa cachane jaanu. ²² Nii rijijieein techu Adaan coreniha saain ohe cacha, nii rijijieein techu Curisito coreniha satiin rai nereein ichaonaa. ²³ Nete laen le cachanichaachene dadaane rijijieein nerichaacheein. Curisitote nunuhe neein nereein. Nii baihate rijijieein neeurureein rai cachaauru, inae nacoauneein turuhane bana. ²⁴ Nii baihate laen nii curuaaneein nenacaauru, cocoaianacainein nenacaauru, nii nelaetiin niha nocoenacaauru, naaonjoainuri amuritiin itajeein, rai cojoanonaa tiha Cana Curuanaa Cana Coaunera raine janate, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que tureeein. ²⁵ Curisitote nii rucuhacane

rai ne, satiin que nejeratenacaauru, rai tijia asae neseeonriaauruhane reeintiaain. ²⁶ Satononiha niicha itajeenite nii cana que nejeratenaaneein nena onaa ne. ²⁷ Cana Coaunerate satiin itolere Curuaanaa nihane coina nitohaneein telu niqui. Nete laen itolere Curuaanaa nihane coina aitoa Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera Curuaanaana nainene, Cana Coaunera itolere Curuaanaaneein cocoinaain tihane jaun. ²⁸ Inae satiin Curuaanaa niha Curisitone coina ichaa Cana Coaunerane baihate, inae satiin itolere bijju nihane jana, nii rai Calaohi Curisito, Cana Coaunera rai jitaain nii itolere tiha cureein. Nii banate Cana Coaunera itolere Curuaanaaneein nereein.

²⁹ Aihana jaun nii onacaauru coreniha camujuaain baotisanoinunru niriimiin. Oo caje ichanana naineniha onacaurune, nainihe i acauru coreniha camujuaain baotisanoinichaane.

³⁰ Chanuna jana chaen, nenih ichanaa oo caje onaane jaanne saijieein, necairichaaecaache itolere bana. ³¹ Canejeraauru, esinaae rauhijiriine inetono janonaa bana ohanune rai neeun. Nii rijijieeinechu raotojoein neeun, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaeraneein neeichene coreniha.

³² Chaen nechu Efesoo nii necha aansai taibinae neein nenanacaauru amuritoonlu mainajieein necairichanaa coaraain. Chague jana canu rai jelaiha caaujue nii necairichaanune. Chanuna jana nenih onaa caje ichanaa cachane jaanne, inacojoein necairichareeun. Aihana jaun chujianra, “Lenoneein, acau cohin ichaoacache, eresi onaa ajiniha,” naauruha tabaaurune rijijieein ichaorichaachena. ³³ Jiaonriha inara coritaauruhane esenetaaichene. Chuncohate inara rai, “Chanuna baaso ichaguiche. Nechu joenreein casajete nii ichaguiche. Nii jianeein caa aihacaanune rijijieein ichaaoche,” naain inara suujua auhacaaurureein. ³⁴ Aihana jaun nacoauneein caohachaaain inara suujua coaraain neeuche, naosate-naa coacuhelanaala. Inara tabaaurute jaiti Cana Coaunera coitucuurene. Necoejeeichene jaan nuquene caa inara rai aitoon.

Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru

³⁵ Tabaaurute jerihane, “Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru. Nitohanihane chatohanai quena jana jaberocore,” naaure.

³⁶ Jataain aasohachate nainere niritiin coaucane. Chaelai uchu temuhacanete ohe, nii rai nuuche ichaohin omarona nainihane coina.

³⁷ Aihana jaun coatiha canaacha temuhi nii ajaena neein omarohi. Nechu jataain aansijiin nenaajete omarohi, tirico caje, leecha uchu caje, naonjoaain. ³⁸ Jana Cana Coaunerate Aca jerihane rijijieein tein le laurichuru rai acauru jaberoco te.

³⁹ Coatiha saain jaberocohin neinichaachene, ita rijijieein jaberocohaacache. Cana cachanichaachenete jelai tein ne cana jaberoco. Jana lenonecurute jelai tein rai jaberoco que jaberocoore. Tajaacurute jelai tein jaberoco que jaberocoore. Ateuru netonainte jelai tein jaberoco que jaberocohin neeure.

⁴⁰ Nii rijijieein techu ne dedeeu itolere jaberocoori. Jerichanejeein techu jaberocohacoaain ne itolere caa cana rai chauratane que. Nete laen nii dedeeu nena nihane jaberoco necaohacha que necaohachaain neure. Jana caa chauratane que nenacaaurute, chauratane que neeuru jaberoco caohacha que necaohachaain neure. ⁴¹ Enoto cono niha natiinte nejelauneein conohe, atene, arasijie, naonjoaaihunri cono aina ita rijijielanaala. Jerichanejeein techu arasijieuru niha natiin nejelaunihacoaain conohe, ita rijijieein conohelanaala.

⁴² Nii rijijieein oo caje ichanaa onacaurune jaan. Rai jaberoco conautenohinte setuhe, jana rai suujue ichanana coatiha chabana setuhi. ⁴³ Jaberoco

canaacha conautei nii cha que nelatihei. Jana rai suujue ichananate laen, nelateein necaohacha que necaohachaain ne. Nii jaberoco conautenohin, nii cha que nelatihei. Jana, rai suujue ichananate laen nelateein ne. ⁴⁴ Nii jaberoco conatenohinte jaberocohin bucuhin ne. Jana nii rai suujue ichananate suujue nejesinaneein ne. Nete aiha jaberocohin cachane rijijieein ne, rai suujue netonai.

⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete, “Jaurihanejeein cacha nunuheneein nena Adaante cachaneein ichaoain nelu. Jana nii baiha cacha satononeein nena Adaante, suujue nejesinaneein ichaonaa teraneein ne,” naain ne laenanohineein. ⁴⁶ Nitohanihane jaun coatiha suujue nejesinaneein nena ichoaichaniha niheil. Jaberocohin nenaate, ichoaichaniha nelu. Nii baihate laen ne nii suujue nejesinaneein nena. ⁴⁷ Nii jauriaanejeein cacha nenaate atane caje coaunanojoneein nelu. Jana, nii baiha nena cachate laen dede caje nenaane. ⁴⁸ Caa chauratane que nenacaauru jaberocote, nii atane caje nenaalu cacha jaberoco rijijie. Jana nii dedeeu nenacaauru jaberocoorute, nii dede caje nena jaberoco rijijie.

⁴⁹ Nii cacha atane caje coaunanojoneein nena tocohaneein nihacacheene rijijieein techu, nii dede caje nena cacha tocohaneein nerichaacheein.

⁵⁰ Canejeraauru, inara raine bena jereun, jaberocohin bucuhin nena cacha, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena nainihe. Aihana jaun nii setunaa inaera, niha nii setuhelanaala nenaane jaun nena nainihe.

⁵¹ Nena laen coitucuerelanaala nena coitucuhichene jereun. Coatiha saain orihacacheein. Nete laen, corenejoin niha cureein cana jaberoco.

⁵² Inae tonihane satonotiha jaihanate, cana nota mitaain cana nota toretana rijijieein, inae tureerein Cana Coaunera Cojoanonaa. Inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane janate, ichanaa cuurureein onacaauru, inae chabana ooruhane coina que airijiin. Nii jana canate laen, corenejoin niha curichaacheein.

⁵³ Nii cana jaberoco setu rai nenaate, necoriha cureein setunaa inaai que. Jerichanejeein techu nii cana jaberoco onaa inaera nihane caje, onaa inaelanaala nena que corerareein. ⁵⁴ Inae nii cana jaberoco setunaa inaera, setunaa inaai que coreraain, nii cana jaberoco onaa inaera netonai onaa inaai que necorihane janate, inae Cana Coaunera quiricha cuhane, “Onaate corenojoinne, chabana onaa inaain que. ⁵⁵ Chu neeinte onaa. Itolere amuritiin nena jerei. Onaa, chu ne cachaauru cairichaeriine jaan,” naain laenanoineein nihane que tureerein. ⁵⁶ Nii cacha cairichaa onaane jaante osa ne. Jana nii inoaenlu rauhi, acaauru aitoonjoante nii osa lararajiaera ne. ⁵⁷ Nariha Cana Coaunera. Cana Coaunerate, nii onaanaja itajerate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuuain.

⁵⁸ Canejeraauru, aihana jaun nii baaso coacuelanaala, raotojoein itolere bana neeuche. Itolere bana, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaacha jerei ichajein neeuche. Inarate, Cana Curuaanaa aina jiniquii canaacha ichai inacojoein nenihane coitucuhiche.

16

Coriqui taojiaauche cana nejeraauru rai.

¹ Canaacha esenetai esenetaeraneein nenacaauru- cana nejeraauru rai coriqui taojiaaichene, Galasia bataneun nenacaauru, Cana Coaunera coitucuureraauru relaanulune rijijieein ichacuche. ² Tomiho bana nainein, inara amihaneeo coreniha inaraacha eruujuei neleru rucuhucuche jelai teein, nabana turuhanune janaacha taojiana coaauquichene coataa. ³ Aihune inae turuhanune bana, inaraacha letoaenenuuru cachaauru letoae, acaauru rai quiricha laenaain teein, nii coriqui inaraacha taojiai

aina amaain teuruha cana nejeraauro raine caina. ⁴ Canuhetonai cunaa jerichaaunnena, acaauru aina jiniiquiin curichaanuhin.

Coriintoote cunaa jere Faboro.

⁵ Inae inara rene turuha uhanunena, Masedonia batane jeloon cuhin, caje coauneein laen Coriinto turureeunni. ⁶ Jerihanena, carajaaajoaain inara aina nereeunni. Nainichaaunena inara aina nereeunni, situha elohenane reentiaain. Nii banate, canu coroatajanena naineriquicheein, jelai caje chunijiiun cunaa jerichaaunne. ⁷ Coatiha canu situneeicha inara coaana jerihaaun. Nii jaunna inara aina carajaeriin nenea jereeun, jeriha Cana Curuaanaa ne. ⁸ Nena laen Efesoo nereeunni, Feentecosetesi janonaa bana que tiaaajoaain. ⁹ Aiha jataain ecu Cana Curuaanaa rai amihanihanune, caohachaaain mituha canu amihaneonne rai nihane jaun. Arajiin caque nejeratanaaneein neeuruhane saijieeinna aicheeunni.

¹⁰ Inae inara rene turuha Timoteeone caohachaaain rauchete raotojoeiin inara aina neeine. Acaentonainte jerichanejeein canu rijijieein Cana Curuaanaa amihaneon ichana coitucue. ¹¹ Aihana jaun jiaonriha chuni nere tonoraenihane. Raujiaaincha namu que coroatajanecuchete nii chaque situhelanaala raotojoeiin canu coaraa uhine. Cauna leeochoaauro canejeraauro aina cohajihacaanu.

¹² Canejera Aforo netonai raine maajeeinne niqii aitoon, leeochoaauro cana nejeraauro aina uhin inara coaraa uhane caina. Nete unaa jerene. Caa baiha nainihane banate ureein.

Satononihate necoe Faboro.

¹³ Caohachaaain nainaain necohalajiiin, itolere que laraajiiin baaso ichana coacuelanaala neeuche. ¹⁴ Chaelai ichaquiche leeochoaauro raine, jataain belain corajeiin ichacuche.

¹⁵ Canejeraauro, inarate rai naraaichuru aina curuaequiin jauriaanejeein Cana Coanera esenetaalu Esetefana, Acaiha batane quene coitucuhiche raotojoeiin. Chaen techu acaauru nii cana nejeraauro coroatajaneraneein neeure, canaacha esenetai coitucuuruhane caina. ¹⁶ Nitohanihana jaunna nii Cana Coanera coitucuurera aina, satiiin acaauru coroatajaneraaurune maajeein, que inara suujua acatequichene jereeun.

¹⁷ Jataainne rachoojoeun inara aina nenihanune jana, canu rene turuu-ruha Esetefana aina Forotonato, Acaico, naaonjoainurine jaun. ¹⁸ Acaauru ainate raotojoeiin nedae casuujua, jerichanejeein inara rijijieein aihuruhane jaun. Acaauru rijijieein caohachaaain nenacaauro cachaauru coitucuhin neeuche. ¹⁹ Asia batane que nenacaauro Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinunrute inara coaacure. Aquila, Firisila, chaen rai loreri asae netaojianacaauro naajoainunrite inara coaacure, Cana Curuaanaa Curisito coreniha. ²⁰ Satiin cana nejeraaurute inara coaacure. Raotojoeiin ita rene turuhichene ita raain neeuche. ²¹ Canune Faboroneein inara rai canu raajenihane cacoi que caa laenaun inara coacuhin. ²² Chunocoha Cana Curuaanaa belainihane, baaso jana nijiaoine. Inae cataainjian Cana Curuaanaa. ²³ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rai caohachaaain neeinchene jaanu teeine. ²⁴ Satiin inarane jataain belaihun cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

Coriinto cocoaichacuru rai “Raotjoein neeuche,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Cana Coaunera jerihane jaunne, rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Cana nejera Timoteo aina jiniiquiina, Acaiha batane que nena Coriintoo Jesocurisito ranojineein iclesianein neiniquichene rai, chaen nii Acaiha batane sacutaain Cana Coaunera cacha-neein satiin neiniquichene raine maajeine caa quiricha laenacaanu.

² Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera, naonjoai-hunri raotjoein jianacoon rachoojoein neeichene jaanu teuruhine inara rai.

Necairichaane biha Faboro.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nena Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate satiin Cana Inacaneein nihane jaun, cairichaaajoaain cana coaraain cana necairichanaja caje cana suujua nunaeraneein ne. ⁴ Acate satiin itolere necairichaacachene jaunru caje, cairichaaajoaain cana coaraain, cana suujua nunaeraneein ne. Nitohaneinte cana netonai nii cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaane rijijieein, necairichauruha leeochoaurune coaraain, cairichaaajoaain acaauru coaraain acaauru suujua nunaain nena coina ichae Cana Coaunera. ⁵ Nii mainajein necairichaalu Jesocurisitone te, canacaanu que nerotahane jaunne nii aihalune rijijieein necairichanaa abaantaacaanu. Nii rijijieein techu nii Jesocurisito aina cuaain cairichaaajoaain leeochoauru coaraain nihacaanu. ⁶ Nitohaneine necairichaacaanu, inara netonai ichoteratenojineein inara suujua nunaeraanu siriin nena nainiquichene coina. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera canacaanu suujua nunaane, inara netonai suujua nunanohineein neriquicheein, aina cuaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene coina. ⁷ Nitohanein neriquicheeine esenetaacaanu. Charijieein teeinti necairichaacaanune rijijieein inara netonai necairichanaa abaataain neeiche. Nii rijijieein techu cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaain cana rai Cana Coauneraacha tei sirichanein neeiche.

⁸ Canejeraauru, Asia batane que necairichaacaanulune coaacuche. Ecune jataain mijjaanein cairichanojineein cojunojinichaanulu. Nii jaunne inae abaantasinihacaanune jaun, “Inae jecha orichaanuhi,” naa-acaanu, ⁹ ohacaanune coina ichara tochaneein cairichanojoinichaanune jaun. Nete Cana Coaunera onaa ichateein ichoteranihane que jaequin nihacaanune coina necairichaacaanulu, Cana Coaunera colane nena rijijieein canacaanu jaberocohacha nejesina que itolere bana jaecohacaanune coataa. ¹⁰ Nii Cana Coaunerate, necairichaaain ohacaanune rai nihacaanune caje canacaanu ichoteratelu. Nii rijijieein techu satiin cana ichoteratereein, ohin nitajenaa rai nena caje. Acatechu ohacachene bana nitaje rai niha cana suujuene caje, cana suujue ichoterateranein nereein. ¹¹ Nitohaneinte cana ichoteratejeein sacureein, canacaanu aina bajaebajaequichene. Arajii cachaauru canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaanete, arajiin netonai Cana Coaunera coroaecurureein, canacaanu rai caohacha ichaane coreniha.

Coriintoo cuenihane biha Faborone

¹² Jataaine raotojoihacaanu inara coritana coacuelanaala, niheichu cha-tohaneein caa chauratane que baaso ichaelanaala, niheichu inara aina nihacaanulune bana inara rai baaso ichaenihacaanulune jaun. Coatiha canacaanu raajenihane cha coitucuera nihacaanune jaun aihahacaanu. Cana Coaunerate jataain canacaanu belaitohane jaun, nitohaneei ichao-hacaanune jerihana jaunna aihacaanu. ¹³ Caa inara rai canacaanuhacha laenanajaqui quirichaauru cuhane, coatiha leechaneein inaraacha coitu-cunaa nainihe laenahacaanu. Bajiaanachuinti jitaain aonaain caohatiin coitucueeneiche. ¹⁴ Nii reretaain aonaain coitucuhichene rijijieinte, canacaanu coreniha raotojoein neriquicheein, inae nacoauneein turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana. Nii rijijieinechu canacaanu netonai raotojoerichaanuhi inara coreniha inae turuhane bana.

¹⁵ Niritiin esenetaainna niqui, jauriaanejeein inara coaraa unaa jereenlu, atiin coroatasain inara rene bedaenichaaunne coina. ¹⁶ Jauriaanejeeine niqui, Masedoniau cuujihataain inara rene bedaenena jereen, coaiten caje caaujihataain nacoauneein bedainichaaunne baiha jelai caje coauneein Jodea cuhanene que, nainequichene canu coroatajanequichene coina. ¹⁷ Niheichu canuhacha ichaneni coaucaunne, coatiha inara coritaa inae leesajeein “Airichaaunni,” naanune, canu suujua cuhane “Airihaaunni,” naain coacuhin irihaaun. ¹⁸ Cana Coaunerate, inara rai cha que erenaa jerichaanune “Airichaanuhi,” naacaanune canacaanu suujua cuhane “Airihacaanuhi,” naenihacaanune coaraje. ¹⁹ Nii rijijiein techu, canu, Timoteo, Siribano, naaonjoainichaanune, inara rai canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esinae rauhijiriin acaneein ne. Nii Jesocurisitote esinae rauhijiriin ichaane coina, “Icharichaaunni,” naa Cana Coaunera, suujua cuhane “Icharihaaunni,” naelanaalane jaane. ²⁰ Nii aina cuaainte, satiin niicha ichaneni niicha coacuilu ichae Cana Coaunera. Nii jaunte, Cana Coaunera corojeein bajaacachene, “Nitohanein ichamiin Cana Coaunera, Jesocurisito aina cuaain” naacache. ²¹ Chaen techu Aca cana janijiin cana taojiaain Jesocurisito aina cana teein, “Caaurute canu cachaauru ne” naelu Cana Coaunera. ²² Nitohanein cana janijiin cana raainte, rai cacha cojunacatihane jaanque cana cojunacatein, cana rai rai Suujue telu Cana Coaunera, esinae rauhijiriin cana rai niicha teenu ichoaicha teranu que.

²³ Nena jaiti nii coaaucaanulune rijijieein Coriinto inara rene turuha uhenihanune, inara rai caohacha ichaa aihun. Cana Coaunerate inara rai caohacha ichaa aihanune coitucue. ²⁴ Coatihachu inae caohatiin coitucuhin esenetaichene jaun inara rai, “Naaonjoain ichaquichenete caohachae” naain erenaa nainihacaanu. Raujiaainchana inara coroatajanena jerichaanu, raotojoein rachoojoein esenetaichene rijijieein neeichene coina.

2

¹ Nitohanihane jaunne nabana inara inaderaacaaunne coataa, nacoaunein inara coaraa unaa jerichaaunne baiha aineeun. ² Inara inaderaacaaunne, neneriha raotojoein canu rachoojiaeraanune jaun. ³ Nii jaunne inara rene turuelanaala, raujiaaincha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu, canu inaderaaquichene coina inara rene turunaa jerenihanune jaun, inae turuhanune bana inaderanaa coacuelanaala, nenaceneeinjia jiniiquiin rachoojihacachene coina. ⁴ Nena laen nii quiricha laenacaanulune bana, jataain inara coacuhin que nererojoeaain chanaaunlu. Coatiha nii que coacuhin inaderaaichene coina nii beein laenahaanlu, jataain

inara belaichaaunne coitucuhichene coinane niritiin beein inara rai lae-naaunlu.

“Nii canu que nejeratenaa que inara suujua acatecuche” naa Faborone.

⁵ Nitohaneein inara rai baaso ichara cacha, canu raaicha inaderanaa tiha aiheilu, inara rai netonaite inaderanaa tiha ailu. Amuritiin rerohin aitona jerenihanune jaunne caa caritoojeein aitoon. ⁶⁻⁷ Inae nii cacha aina nejerateein mainajeriin casetecaachene jianein, que inara suujua acatein, belaa in coroatajanecuche, nabana joaenreein suujua cuuaain inaderaane niicha ichanenu coitucuenihane coataa. ⁸ Nii jaunne inara rai aitoon, jauriaanejein belaiquichelune rijijieein belaaichene coina. ⁹ Esinae rauhijiriin, canu ere tonoraain rijijieein ichaquichene coara-caaunne coinane, nechu inara cojuha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu. ¹⁰ Nitohanianune jaunne, inara suujua acatequichene jaanque canuhetonai casuujua acatereeeunni. Aiha niha chatohanai que casuujua actichaaunne jaanunena, Jesocurisito notaracaae que casuujua acatereeeunni inara coreniha. ¹¹ Nitohanein ichaohacachene, coatiha canaque niicha jerei ichana nainerinaain moconajaera, inae raotojeein rai nerurujua coitucuhacachene jaun.

Toroasihu turuhin raotocojoaeniha rai suujuane biha Faborone.

¹² Jesocurisito beratenojoi beebjihanu cachaauru raine coina, Toroasihu turuhanune janate, Cana Curuaanaa jerenohi ichaacaunne coina jatoroaain neeunlu. ¹³ Nena ecu cana nejera Tito eruhenihanune jaun, raotenelu casuujua. Nii jaunna ecu nenacaauru rai necoeein jelai caje amuhin Masedoniau cuunlu.

Jesocurisito ainate namuritoroatena coacuelanaala nihacache.

¹⁴ Nariha Cana Coaunera itolere bana namuritoroatena coacuelanaala, cana aina cuuaain Jesocurisitohacha ichai naitoonjoa beratihane jaun, itolere sacutaain bihacachene coreniha. Nii canaque naitoonjoa niicha berateite, aiha jujuhine rijijieein itolere lomoritiiin riaaneein aonanojohi ne. ¹⁵ Canacaanuna Cana Coaunera rai Jesocurisitohacha mocoi jujui rijijieein, inae nichotenaaneein nenacaauru rene, nitaje rai nenacaauru rene, naaonjoainuri rene letono neein nihacaanu. ¹⁶ Nitajera inacaauru raite, leinjiin jujui cacha atinaeraanunein toni nii canacaanuhacha beebjei. Nete laen nichote rai nenacaauru rai, leinjiin jujui ichaonaateraneein toni nii canacaanuhacha beebjei. Nihei chuni cacha nitohanei ichana naineraneein nei. ¹⁷ Chabana aihuruha leeochoaurune tocohaneein, Cana Coauneraacha beratenojoi beebjihacaanune coreniha, canacaanu coretera jerenihacaanu. Nenacaennejian nitohanein nena coacuelanaala, esinae rauhijiriin nohanelanaala Cana Coaunera notaracaae, coujurihi rai letononeein netiin inara relaacaanu, rai calaohi Jesocurisito cachaneein nihacaanune jaun.

3

Ena nena Rauhi Cana Coauneraacha tei

¹ Niritiin inara rai irihacaanunete, jerihane nechu caohachaain canacaanu raauruha itolere cachaaurune coina necoasitaa aitoha, canacaanu beebjei. Niritiin coaauquichene coataa, coatiha aihuruha nii leeochoaurune rijijieein, cajihanein amuhemujueein: “Canacaanune naaonjoainein nihacaanu,” naain cachaauru rai ereein nihaacaanu. Niheichu inara rai nihanatiin chabana, “Naonjoaineinte neeure,” naain canacaanu beein cachaauru rai quiricha laenacuchete aina canacaanu

raauruhine,” naain chabana inara rai irihacaanu. ²Inaraachane latichaanu, inara aina cuaain inanacaa canacaanu suujuau tenojoin que inara relacaanune coarateeiche cachaauru quene coina. Nii ainate canacaanu ichanaa coaraain canacaanu coitucuurureein cachaauru. ³Nitohaneente, quiricha laenanohineein nenea rijjijeein, Jesocurisito ichanohineein, cachaauru rai canacaanu aina cuaain teratenojooineein neeichene coaracure cachaauru. Coatiha nii aiha quiricha laenanohine rijjijeein niheeiche. Inarate Cana Coaunera Suujue ichanohineein nitohaneein neeiche. Niheichu atane jeeu que teein laenanohi rijjijeein quiricha neein niheeiche. Inarate cachaauru suujuau canacaanu aina cuaain Cana Coaunera teratenojooineein nenea que suujuequin neeiche.

⁴Nii jaaunne, Jesocurisito aina cuaain, nii aitocoanune rijjijeein ichaa Cana Coaunerane esenetaacaanu. ⁵Coatiha canacaanu raajenihane nitohane ichana nainerihacaanu. Cana Coaunerate, nitohane ichana inaeraneein canacaanu teein ne. ⁶Nii jaunte Aca canacaanu relae, nii enachasine rauhi naitoonjoan beraneein nihacaanune coina. Nii rauhi coatiha laenanohineein nenea nihei. Acate jeriha Cana Coaunera suujuene rijjijeein nenea ne. Nii laenanohineein nenea rauhite, tonoraeniha cachane ohin nitajihane coina aitelu. Nete laen nii ena nenea rauhi jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein chabana nitajeniha cachane coina ichaonaa tera ne.

⁷Nii rauhi atane jeu que teein laenanohineein nenaate, uhaa Moisesane jana, rai nomeri coana nainecurenelu Isaraelitacuru, jataain jiquihacoha nii niicha uhai caun rai nomerine jaun. Nii rai cono jiquihaquite, jacaain satonohelu. Nete, nii rauhi cana atinarateraneein nihane saijjijeein, jataain necaohachaaain cojoelanaacojoaain ococohin nelu. ⁸Nii jaun techu jataain nii amuritoheriin necaohachaaain cojoelanaacojoae nii ena turunaa Cana Coaunera rai rauhi- cana suujue cuhane niicha tei rai Suujue. ⁹Nitohanein, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nihacachene coina tenojoinihane saijjijeein, cojoelanaacojoaain nihalu, nii cha ujuaihoneein nenea coina tenojoine jaunte, nii amuritoheriin cojoelanaacojoaain nereein ena nenea rauhi Cana Coaunera tenojoi, cha ujuaihonelanaala nenea coina canacaanuhacha beebejei. ¹⁰Nitohanihane jaun, coatiha inae chaque nelateein nihei nii jauriaanejeein nenea rauhi, caa ena nenea rauhi jataain caohachaaain cojoelanaacojoaain amurijiriin nihane jaun. ¹¹Nitohanein, nitajerai nihane saijjijeein, jataain cojoelanaacojoaalu nii jauriaanejeein nenaane jauntechu, nii amurijiriin jataain cojoelanaacojoaain nereein nii chabana satonoe-lanaala neenihu.

¹²Nitohanein nii que jaequinne, satiin acatiha queecha ereerejihacaanu cachaauru rai. ¹³Coatiha aihalu Moisesane rijjijeein, canacaanu meri conajain aihacaanu canacaanu. Moisesate, nabana jacajeein cuha nii nomeri jiquihaquite coaracuruha Isaraelitacurune coataa, rai nomeri conajain ereeretelut acaauru rai. ¹⁴Nete nii naitoonjoan aonaain coitucusichurenelu Isaraelitacuru. Enanetojoeinte nii inoaenlu nenea cana aina Cana Coauneraacha ichanenu naitoonjoan ereretaauruhane nihanatiin aonasihurene, jaiti acaauru suujua aina, acaauru nota caje itajenojoineniha nii conaarane jaun. Jesocurisitohachate naine, nii conaara itajeein niha cacha caje ne. ¹⁵Nitohanihane jaunte, enanetojoein nii Moisesa rai rauhi ereretaauruhane nihanatiin, acaauru suujua aninoane jaun coitucusichurene cachaauru. ¹⁶Nete laen naosatihajeein ichaohane jianein, Jesocurisito esenetaain ichaoha cachane, nii cha coitucuhane coataa, rai suujua conaara itaje rai Jesocurisito. ¹⁷Cana Coaunera Suujuenein niha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaunte, itolerenein niha nii rai Suujuene jaaunru, raotojoein ichaohin, cha ujuaihonelanaala neeurureein cachaauru. ¹⁸Inae cana,

Jesocurisito ranojooinein nihacachene jaunte, inae cana caje nii cana suujua aina cana nota conaara itajihane jaun, aiha esefejo conone rijijieein conohe, cana aina jataain caohacha ichaa Jesocurisitone jaan cono. Nii jaunte Cana ichao corihajeein sacuha itolere bana Jesocurisito rai Suujue aina cuainne jaun, rijijieein inae ichaohacache.

4

¹ Cairichaojoaain cana coaraane jaun, canacaanu rai nii amihanenaa tiha Cana Coaunerane jaun, nii canacaanu rai niicha tei amihanenaa bihaacaanue coointeein jianena nainenihacaanu. ² Nii jaune coejenacai ichana coacuelanaala, niheichu asinojooinein cha ichaelanaala, itolere que jaolequiin satiin notaracaae niicha icharatei ichacaanu. Coatihachu chaen canacaanu esenetaa cachane jerenacaanu, nohanein nii Cana Coaunera beratenojoi udaa cuainn cache relahacaanu. Nitohaneeinne cache coritana coacuelanaala, esinaen rauhijiriin nii canacaanu coitucuhichene rijijieein, Cana Coaunera notaracaae aitocooaanu. ³ Aihane jaun chunocoha, nii osa caje cana ichoteraanu canacaanuhacha beebejei aonaane saijieein coitucuenihanete, inae nitaje rai nihane jaun aicheein. ⁴ Inae esenetaaurenihane jaunte, maosa rijijieein acaauru te moconajaera, nabana jataain necaohachaa Jesocurisito Cana Coaunera rijijieein nenea tenojoin ichaonaane coaraain coitucunaa nainecuruhane coataa. ⁵ Coatiha canacaanu ichaoque inara relahacaanu. Acaihanijin Cana Curuanaa Jesocurisito ichao quene inara relaacaanu. Jataain canacaanu belaitoha Jesocurisitone jaan aina cuainne inara rai caohachanu ichaeranein nihacaanu. ⁶ Charijieein teenti nocohena jana conoha conone coina aitoha Cana Coaunerane jaun neconaelu cono. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera canacaanu suujua cuhane rai cono teein ne, aina cuainn Jesocurisito merique conoha rai conone coitucuhacaanune coina.

Canacaa esenetai aina cuainte ichaohacache.

⁷ Nete laen nii Cana Coaunera tenojoi jataain nelatei raain, chaque nelatelanaala aiha atane codarojoene rijijieein nenea cana jaberoco cuhane sirichaache. Nitohaneainte chaneei nenihaachene saijieein cana aina cuainn rai nelate coarate Cana Coaunera. ⁸ Nitohanihane jaunne necairichanaa coaracaanune nihanatiin, canacaanuhacha ichanenu chaacaanu, chaque casilanaala. Coatiha chabana amuritonoojooinein nihaacaanu. ⁹ Canacaanu ariiriichuruha canacaanu sohin jaoruhane coina niqui, nete canacaanu nainatejene Cana Coaunera. Canacaanu comaauruha niqui, nete canacaanu itajenaa nainesihurene. ¹⁰ Itolereenein cuhacaanune jaauru nihanatiinte, aihalu Jesocurisitone rijijieein cairichanojooinein ohacaanune rai nihacaanu, ichaohalune rijijieein canacaanu aina cuainn rai nichao coaracuruha cachaaurune coina. ¹¹ Jataaina necairichaacaanu, Jesocurisito coreniha canacaanu atinaauruhane rai neeuruhane jaun. Nitohaneeinne Jesocurisitohacha tei ichaonaa que ichaohacaanune coaratihaacaanu. ¹² Nitohaneeinne ohacaanune rai nihacaanu. Nete laen inara, inae raotojooein ichaonaaque ichaohiche, canacaanu que inara rai niicha teratei ichaonaa coreniha.

¹³ Niique te, “Esenetaanune jaunne ereeun,” naain aitoha Cana Coaunera Quirichā cuhanene rijijieeinne, canacaanu netonai jerichanejeein esenetaacaanune jaun, que ereereecaanu. ¹⁴ Nitohaneeine nihacaanu, ohane caje Jesoso ichatihalune rijijieein, onaa caje canacaanu ichaterichaain Cana Coaunerane esenetaacaanune jaun. Nitohaneainte onaa caje cana ichatein cana rareein nacatiha rai calaohi aina jiniiquin nenea coina.

¹⁵ Nitohaneente, jataain caohacha ichae inara rai Cana Coaunera. Nitohaneen araai laurii que inara corootajaniha Cana Coaunerane coaracuruhanete, araai laurii cachaauru netonai Cana Coaunera necaohacha coroaecurureein. ¹⁶ Nii jaunna chabana bihacaanune jianena coacuelanaala, niheichu namuritoroatena coacuelanaala nihacaanu. Cau caa ichaonaa que ichaohinte inae binaanihacache. Nete, cana suujua cuhane, itolere janonaa bana nenamanacainaacache. ¹⁷ Cau caa chauratane que ichaohin necairichanaate sorotiin sareein. Nete, nii necairichanaa coreniha, jataain nii amuritoheriin, chabana sanaacharanejeein nena ichaonaa rarichaacheein. ¹⁸ Aihana jaun nainihe itolere cana notaracaae nenaacha que coaaucaachene. Nii chabana, coaraelanaala nenaacha que coaaucaachenete caohachae. Nii satiin canaacha coaracurite, satiin nitajerai ne. Nete laen nii chabana canaacha coaraai chabana nitajenereein.

5

¹ Cana jaberocote cana amunajau leinjiin loanari sorotiin nelatenenu rijijieein ne. Nete laen chatohaneein itajenojoiniha nii cana jaberecone niha natiin, dedeeu cana jaberoco ena nena rucuheca Cana Coaunerane coitucuhacache. ² Nii jaunte ichanohineein nena, chabana nitajenaachara jaberoco cuhane inae ichaoha cunaa jere canacaanu suujue. ³ Nii jaberocote laen canacaanu suujue que necurujuareein, machoequuin nenaane rijijieein nihane caje. ⁴ Jaiti nii loanari rijijieein nena cana jaberoco que jaberocohin ichaohacaanune jaunne, cha lateein, nererojoecaaeriin, naaonjoain ichaohacaanu. Coatiha itolere bana, nii canacaanu jaberoco que ichaohacaanune colatiha aihahacaanu. Inae nii canacaanu que banihateein Cana Coaunera ichanohi jaberoco que ichaohacaanunete, nii canacaanu jaberoco jauriaanejeein loanari rijijieein nena, nii ena nena canacaanu jaberoco jana nitajereein. ⁵ Cana Coaunerate nitohaneein nihacaanune coina canacaanu relaiin nii ichoae tacaain canacaanu rai, rai Suujue te, nii cana rai naitoonjoan sirichaneein nerichaanuhine cojunacanu que. ⁶ Nii jaune satiin nii canacaanu rai naitoonjoa terichaine coitucuhin esenetaacaanu. Jaiti canacaanu jaberoconeein ichaohin nihacaanune jaunne, Cana Curuaanaa rohan nenihacaanu. ⁷⁻⁸ Ena niqui coarahaacaanu rohan jaiti nenihacaanune jaun. Nete nitohaneein nerichaanuhine coitucuhacaanu, jataain esenetaacaanune coreniha. Inae niqui caa canacaanu jaberoco ratiriin Cana Curuaanaa rene turunaa jerichaanu. ⁹ Nii jaunne cana Curuaanaa jerihane rijijieein itolere bana ichaorichaanuhin, ohin, ichaohin, naaonjoaacaaanune nihanatiin. ¹⁰ Inae itolere baaso ichara, caohacha ichara, naaonjoain ichao coitucuhane coina niha Cana Coaunerane bana nacatiha tururichaacheein, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoacachene coitucuhin, lecachanichaachene ichanohi coitucuhin rai niicha tenaa jerei tihane coina.

Aina raotojoein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹¹ Nii jaunne inae coitucuhacaanune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaaurune coina acaauru que jereratiha acaauru rai ereerecaanu. Cana Coaunerate canacaanu coitucuhin, canacaanu suujuane maajejin coitucue. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin rai letononeein Aca jerihane rijijieein ichaohacaanune coitucueneeiche inara netonai. ¹² Coatiha canacaanu raajenihane necohasitaa caa aitohacaanu. Nenacaanelajan raotojoein coitucuhin nainaan, nitohaneein suujua cuhane coaralanaala nohaneein inara relaa nocoetonacaauru tonorana nainequichene coina caa inara rai aitocaaanu, nenacaen inara cori-

taauruhane esenetaaichene coataa. ¹³ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein itolere ichaain nihacaanune jaunte, leinjiin jaelorohe nerurujua cha que nelatiheiji rijijieein coaracure leeochoaauru cachaauru. Jana inara, esinae rauhiijiiriin caohatiin coacuhin aihacaanune coaraquichenete, inara caohachanune que aihacaanune coitucuriquicheein. ¹⁴ Jataain cana belaitohane jaunte, cana ichao rucuhaneein beraichaneein ne Curisito, aca satiin ichao coreniha ohalune coitucuhacachene caje coaaneein nunuheteein. Nii ohane aina cuaainte satiin cana netonai ohacachelu rai ichaonaa que ichao-hacachene coina. ¹⁵ Nitohaneainte satiin cahanichaachene coreniha ohelu Jesocurisito. Inae satiin cana coreniha ohalune coitucuhin, esenetaain nihacachene jaun jeriha cana suujuane rijijieein ichaonaa coacuelanaala, Aca jerihane rijijieein ichao-hacachene coina. ¹⁶ Canacaanu netonaine niqui, nii namute cacha que coaacuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein Jesocurisito netonai que coaurejetocooanulu. Nena laen inae enene nitohaneein coacuenihacaanu. ¹⁷ Aihane jaun inae Jesocurisito aina jiniiquiin esenetaain ichaoha cachanete, inae nii jauriaanejeein nena rai nichao jianein nii ena nena ichaonaa enachasine que ichoae cacha.

¹⁸ Nitohaneinte Jesocurisito aina cuaain ichae Cana Coaunera, que nejeratena rijijieein nena caje aina jiniiquiin ita belaaain raotojoein nihacachene coina. Nii jaunte canacaanu letoae inara que coitucueratihacaanune, inara netonai aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ¹⁹ Cana Coaunerate nitohanein Jesocurisito aina cuaain satiin cahanichaachene osa que suujua acatihane, aina raotojoein jiniiquiin nena coina ichaain, nii niicha ichai beranu que canacaanu telu. ²⁰ Nii jaunte acaneei nena rijijieein canacaanu teein inara rai bihacaanune coina berate Cana Coaunera. Niine raajenhane aitoha Cana Coaunerane rijitoein, caa inara rai bihacaanu. Nitohanein Jesocurisito letononihacaanune jaunte, inara rai aitocooanu, atiin caa inara rai Cana Coaunera beratenojoi tonoraain esenetaain neeichene, inara osa que suujua acatena nainihane coina. ²¹ Coatiha aansijieein niji osa que nesaruhin niheilu Jesocurisito niqui. Nete, satiin cana osa coreniha caseteco coaraelu, aina cuaain cana osa que suujua acatein jianacoon cana tihane coina nainatejiha Cana Coaunerane jaun.

6

¹ Nitohanein niicha ichai que Cana Coaunera coroatajaneranein nihaacaanune jaunte, inara rai aitocooanu. Nabana jataain inara belaitohane jaun inara rai Cana Coauneraacha beratenojoi que jaoleconaa coacuelanaala que nerausiaequichene coina. ² Nitohanihane coinete rai Quiricha inoansi cuhane:

“Canu bajaee bajaeequine aonajihanu.

Chaen nechu

nichotenaajereein,

canu ariirijieeine jana,

ii ichoterateun.”

naain beein laenaeratelu, nii coina Cana Coaunera.

Ename, inae nii aitohalune rijijieein ichoteratenojoin nequichene caohachae, inae rai cojoanonaa nihane jaun. ³ Coatiha chatohanein baaso ichaain chuni notajaain nihaacaanu. Nabana canacaanuhacha ichai baaso rijijieein cha ichaain neeuruhane, inara rai canacaanuhacha beebejei esenetaelanaala que jaolecohichene coataa. ⁴ Nitohanein nena coacuelanaalane, Cana Coaunera letononein nihaacaanune coaratihacaanu, itolere necairichanaa, latijiojoiiriin, caaintati ichaonaa que ichahin, ⁵ taba que canacaanu bisihure, caresero cuhane canacaanu

enoaain, taba que canacaanu que nererojoeacaure, jataain mainajeriin amihanenaa, sinerena, mijitena, naaonjoainurine abaantacaanu chabana nererojoeacaelanaala. ⁶ Jerichanejeein nechu esinae rauhijiriin nii chatohaneein baaso ichaelanaala ichaohacaanune coaratihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanu aina niha Cana Coaunera Suujuene coaracuruha cachaaurune coina, chunique asilanaala satiin cachaauru belaa in ichaoin. ⁷ Nitohaneeeina nihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanuhacha beebejei esenetaain, canacaanu aina cuaain niicha ichanenu ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaurune coina. Nitohanihacaanune jaunne, baasoneein canacaanu tenaajerera nihane, chatohaneein baasoneein tenaa coacuhelanaala, rauhijiriin nohanelanaala rai irihacaanu. Nitohaneeeine canacaanu rai baaso icharanihane, baaso ichaelanaala ichaonaa esine que ichaohin nihacaanune que cuaain acauru rai ereein necoaaeratihacaanu.

⁸ Nete taba que canacaanu que suujua acateein, taba que canacaanu cotaain, taba que canacaanu que raotojoeein ereein, taba que cacha baasoniha canacaanu beein, naajojoaain canacaanu que ereeure cachaauru. Nitohaneeeinte nohanelanaala cachaauru rai irihacaanu natiin, nohaneein cachaauru coritaa canacaanu beeure. ⁹ Chaen techu canacaanu coitucuruhaneein saijieein, canacaanu coitucuhi rijijieein canacaanu coaracure. Canacaanu sohinte niqiu canacaanu jaonaa jerecure, nena jaiti ichaajihacaanu. Canacaanu casetecaauruha niqiu, nete canacaanu atinaaurene. ¹⁰ Jataain inaderanaanajaanu tochaneeeinte niqiu canacaanu ichacure, nena atiin raotojoeein rachoojoein nihacaanu. Leinjiiin cha coitucuhi cairichei rijijichaanu niqiu, nene arajii cachaauru rausiaecaanu canacaanuhacha coitucui que, raotojoeein neeuruhane coina.

¹¹ Canejeraauru satiin Coriintoo neiniquichene. Esinae rauhijiriinne canacaanu suujua aina cutaain, inara coreniha canacaanuhacha coacuhi que inara rai caa suujuelanaala aitocoaanu. ¹² Coatiha aansijieeinijii inara que asiin irihacaanu. Nete laen inara niha chatohaneine nihanatiin canacaanu que asiiche. ¹³ Nii jaunne atiin inara rai aitoon, nere tonoraane coina bereecuru rai iriha cachane rijijieein. Esinae rauhijiriin caa inara rai aitiin nihanune rijijieein, canu que cha suujuelanaala beein neeichene coina.

Cana Coaunera rai Teenforo rijijieeinte nihacache.

¹⁴ Jiaonriha chatohanai ichaain neeuruha Cana Coaunera coitucuhichurune, acaauruhacha ichai ichaain neeichene. Baaso ichajein ichaonacaauruhacha ichai ichana nainihe caohacha nejesina ichajein ichaonaa cacha. Nii rijijieein techu jiichoo amuritona nainene nocohena. ¹⁵ Charijieein teeinti moconajaera belaina nainene Jesocurisito, nii rijijieein techu nainene moconajaera cacha aina chatohanai ichaain nena nainene Cana Coaunera cachanein nena. ¹⁶ Nitohaneein nena nainihaacache cana, inae Cana Coaunera rai Teenforo rijijieein niha cana jaberocone jaun. Nitohaneein nihacachene coinat:

“Inara aina neeine inara aina jiniiquiin amuhemuhereeunni. Canuna inara Coauneraneun. Inarate jana canu cachanequiche,” naain raajeni-hane aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohanihane coina techu:

“Acauru aina neeichene caje amuhin jelai neeuche. Jiaonrihachu acauru chosichuru rai lenone acaauruhacha tei dadaain neeichene. ¹⁸ Caa inara rai aitocoaanune tonoraain neeichenena inara rareeunni, inara Inacanein nihanune jana, inara canu calaohinein, canu cacuneein, naaonjoaaineein neeichene coina,” naain aitelu itolere icharaneein nena Cana Coaunera.

7

¹ Niritiinte aite cana rai Cana Coaunera. Aihana jaun cana casetecarihanera que casiin, cana ichao aasajein, cana suujuene maajein itajenaa nauinera que necohalajiin nihacachenete ne. Nii jaun baaso ichaelanaala raijaaaincha cana rai Cana Coaunera aitoonjoan rijijieein ichaoha cachene te caohachaera canejeraauru.

Cana Coaunera coitucuuruhane coarateeuruha Coriinto cocoaichacurune.

² Caohachaaain inara suujua coaraain canacaanu aonacuche. Coatiha chuni rai baaso ichaain, chuni cairichaaain, chuni coritaaain, naaonjoahaa-caanulu. ³ Coatiha inara que iriha aitohaaun. Inara rai aitocooaunlune rijijieeinne, casuujua aina cutaaain inara belaaain inara aina jiniiquiin neein ohanune coina jatoroain neun, nii te raotojoein coitucuhiche inara. ⁴ Esinae rauhijiriina inaranein neeichene coitucuhin, nii chuni que asilanaala inara rai aitoon, raotojoein canu coitucuhin neeichene jaun. Itolere necairichanaa coaraain nihacaanune saijieeine, inara coacuhin jataain raotojoein corajein rachoojoein neun.

⁵ Masedoniau turuhacaanune caje coaunein aansijieeinijii nebetacaorihacaanu. Itolereinein turuhacaanune jaaunru naineine necairichanaa coaracaanu. Chaen nechu necairichaecuruha leochaaurune coaracaanune jaun, canacaanu suujua cuhane casihacaanu.

⁶ Nete Cana Coaunera, cha ichana coasiha cachane nihanatiin, enaacha que ichana corajateranein nihane jaun, canacaanu que corajerate turuha Titone aina cuaain. ⁷ Coatiha turuhane jaauncha nihei, raotojoein neeichene coaraane jaun, acaentonai suujua aninoaaain corajihane jaunne, canacaanu netonai canacaanu suujua aninoaaain corajihacaanu. Acate jataain canacaanu coana jeriquichene que aitiin, canu coreniha inaderaain canu que coaauquichene beebeje canacaanu rai. Nii jaune jataain jeelai amuritoheriin rachoojoein neun. ⁸ Inara rai quiricha laenacaanlune jaun, coaraain inaderaaichelune que inae enene netojoehaaun. Jariaalune niqiu, nii inara rai quiricha laenacaanune jaun, inaderaaichelu carajaelanaalane coitucuhin netojoeetonlu. ⁹ Nena laen inae enene nii inara rai quiricha laenacaanlune corojeeun. Coatiha inaderaaichelune coroaehaaun. Nii inaderaaichelune aina cuaain inae nacoaunein jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene jaune corojeeun. Inarate jeriha Cana Coaunerane rijijieein nii inaderanaa abaantaain neeichelu. Aihane jaun coatiha inara rai baaso ichaa nii quiricha laenahaacaanulu.

¹⁰ Nitohanein jeriha Cana Coaunerane rijijieein, inaderanaa abaantaain cana ichao corein nihacane, nii coreniha nichoterichaacheeine jaun, nihei chaque netojoeena jaanu. Nete laen Cana Coaunera coitucuhichuru nechu baasohacha que coacuhin, itolere bana inaderaauruha, niha leijiin itolere necairichanaa caje cana rocoerane que coacuelanaalane jaun inae nitaje rai neeure. ¹¹ Nete laen inara, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaderaain, cha abaantaain neeichene jaun, inara rai bihanane rijijieein ichaain canu cocoaerateeichelu. Chaen techu nii choae tacaain obajeein, casiin, naaonjoaachelu. Nete aitiin, nii baiha canu coana jereein, nii inara jana baaso ichara casetecaaichene coina inae jatoroain neeichelune jaun, esinae rauhijiriin inara nii ujuaihoneein neneeichene coarateeichelu. ¹² Nii inara rai quiricha laenacaanlune bana, coatiha nii baaso ichara cacha que coacuhin, niheichu nii baaso ichaane jaan cacha que coacuhin, naaonjoaaain laenahaanlu. Cana Coaunera notaracae canacaanu coacuhin aitocooanune rijijieein ichaquichene coarateeichene

coinane inara rai laenacaanulu. ¹³ Niite jataain canacaanu suujua nunaain, canacaanu suujua aninoaelu.

Nete nii amuritoheriin canacaanu rachoojiae Tito, inae raotojoein neechene coaraain suujua aninoaain nacoauneen niicha ichaneni corajera-teeiche quene jaun. ¹⁴ Nii Tito raine, chatohaneen inara rai baaso ichaenihanune jaun, jataain inara aina raotojoein nihanune que aitoonlu. Nii nohanelanaala inara rai aitocooanulune rijijieein nechu, inara coreniha raotojoein nihacaanu que aitocooanulu nohanelanaala Tito rai. ¹⁵ Chaen techu nere tonoraain que inara suujua acateen raachelune coaacane naineen, inara ainaacha itolere bana nena jere nii Tito. ¹⁶ Jataaine rachoojoeun, inae inaraacha ichaneni coitucuhin nena nainequichene esenetaanune jaun.

8

Arajiin niicha teenihuru taojiaauruha Masedonia nenacaurune.

¹ Canejeraauru enane laen, Masedoniau nenacaauru Jesocurisito ranojonein nenacaauru belaitohane coaratihha, acaauru que Cana Coaunerane berichaanuhin inara rai. ² Jataain maainajeriin cojunojoneen neeuruhalune jaun, necairichaauruhalune saijieeinte, inae chaque tonajelanaala raotojoein enene neeure. Nii jaunte cairicheinejeeunruhane saijieein, coriquihonaneen nena rijijieein jataain arajiin, Cana Coaunera rai nii niicha teenihuru taojiaaure. ³ Canuna jataain arajiin nii tenaa nainecuruhanane amuritoheriin, chunaelanaala nii Cana Coaunera rai niicha teenihuru teeuruhane coaraaun. ⁴ Chaen techu canacaanu rai aitocure nii niicha taojiaauri amaain, Cana Coaunera cachaneen nenacaauru rai tihacaanune coina. ⁵ Nitohaneente taojiaaurichaaane coaacaurune amuritojoaain teure. Jauriaanejeein Cana Coaunera rai benatecuruhane baihate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein canacaanu rai teure. ⁶ Nii jaunne Tito rai aitocooanu leeochoaauru rai caohacha ichaa, inaraacha taojiaa raa uha inara caje, jauriaa aihalune rijijieeine coina. ⁷ Inara leeochoaauru amurijiriin esenetaain neein, cha que tonajelanaala leeochoaauru rai erenaa inaain, itolere coitucuhin inara relaacaanune jaun rijijieein jereen neechene coina jatoroain, naonjoaain neechene jaun, nii rijijieein leeochoaauru amuritoheriin, leeochoaauru latijiojoiiriin nenacaauru coroatajanequichene coina ichaquichenete ne. ⁸ Coatiha inara letoaa inara rai binaaun. Caohatiin ichacuruha leeochoaurune coitucuhin aina cuaain leeochoaauru belaaichene coarateein inara netonai tenaa nainequichene coina ne aitoon. ⁹ Inarate jataain itolere que nelateein itolere ichana naineraneen nihane saijieein, jataain inara belaitohane jaun, aina cuaain rausiaenojoneen raotojoein neechene coina, inara coreniha cha que nelatihei rijijieein cairichei coaraain nihalu Jesocurisitone coitucuhiche.

¹⁰ Inara rai caohachanu quene, nii que inara rai aitoon. Inae inara, leeochoa jaanaa bana inae nitohane ichana nunuheteichelune jaun, satono que tiaain ichana corajeeuche. ¹¹ Aihane jaun nii jauriaanejeein tenaa nunuheteichene bana corajeen teeichulune coarateichelune rijijieein, enene tenaa nainequichene jeeonijihanaain tihajeein leeochoaauru coroatajaniha inaraacha teenu taojiaaichene nainacuche. ¹² Chunocoha Cana Coaunera rai cha tenaa jereen tenaa nainihane jeonejeein tihanete, raotojoein nii niicha tei rareein Cana Coaunera. Coatiha cha sirinihane saijieein, cha tiha cachane jerihei Cana Coaunera. ¹³ Coatiha cha sirineechene nihanatiin, leeochoaauru rai acaihaniji teen necairichaaichene coina erenaa nihein. Raujiaain ita rijijieein ita coroatajaneen niha cachane cointate

ereanaane. ¹⁴ Enate inara, acaauruhacha sirihei siriquichene jaun, acaauru rai tenaa nainequiche. Acaauru netonai cabaiha inaraacha sirihei sirichuruhane, inara rai netonai tenaa nainecuruhane coina. Nitohanihanete ita rijijiein inaraacha latei siriin neriquicheen, ita amuritoheriin sirina coacuelanaala. ¹⁵ Cana Coaunera Quiricha cuhane: “Nihei cautihei amuritoheriin raera rai. Niheichu lanaai fautaeriin raera rai,” naain laenanohinihane rijijiein.

Rai corihaneraauru aina Tito letoaauruhane.

¹⁶ Nariha Cana Coaunera inara que coaaucaanne rijitoejeen inara que coaauca Titone coina, casuujua rijitoejeen rai suujua tihane coreniha. ¹⁷ Nii jaunte acaantonai inara que coaacane jaun, rai aitocooaanne tonoraain inae suujua caje coauneen inara coaraa uhe. ¹⁸ Nii Tito jiniichaaaine inara rene leinjiin cana nejera letoaaun. Acate raotjoejeen coitucuure leeochoauru Jesocurisito ranojoihuru, acaauru rai ichoteratenojoejeen nerichaacheeine beebjeia raotjoejeine jaun. ¹⁹ Nii jaunte nii ichoae tacaain aca janiichure Jesocurisito rai iclesianeein nenacaauru, canacaanu aina amuhemujueen, cairicheinejeen nenacaauru rai Cana Coaunera que canacaanu suujua acateen nere tonoraain leeochoauru coroatajanena jerichaanune coaratihacaanune coina, taojiaain letoanojoin raeranu que canacaanu coroatajaneraanu que. ²⁰ Nitohaneeine ichana jerichaanu, nabana tonaain canacaanu que ereen neeuruha cachaauru, nii leeochoauru coroatajaniha tenojoi canacaanuhacha taojiaai quene coataa. ²¹ Nii jaunna Cana Coaunera notaracaa, cachaauru notaracaa, naaonjoaain itolereenein caohachaaain ichana jerichaanu.

²² Acaauru jiniichaa nechu leeochoauru cana nejeraauru caje unaa leinjiin cana nejera letoaaun. Acate satiin canacaanuhacha ichai que canacaanu coroatajaneen, acaantonai ichaane coina jatoroaain nihane coarate. Nii jaunte teriquicheen inara netonaine esenetaane jaun, jataain ena jeelai amuritoheriin ichana jere. ²³ Chunocohacuru inara caje: “Chariji cachaana caa inara aina uhin turue” naain Tito bajaauruhane: “Caate Faboro corihaneraneen, cana coroatajanihane que coroatajaneraneen nenaane,” naain acaauru rai beeuhe. Jerichanetoejeinchu, nii coroatajaain aina unacaauru cana nejeraauru bajaeranihane: “Caaurute leeochoauru Jesocurisito rai iclesianeein nenacaauru letononeen unacaauru ne. Chaen techu Jesocurisito ere tonoraain, naitoonjoan icharaneei nenacaaurune,” naain acaauru rai beeuhe. ²⁴ Chaen jataain acaauru belaaichene coaraateuchete: “Esinaenachuhisi cathaneen ichaauruhane jaun, acaauru coreniha raotjoejeen neeuruhate,” naain inara coreniha raotjoejeen nihacaanune esenetaauruhine leeochoauru Jesocurisito rai iclesianeein nenacaauru.

9

Leeochoauru cana nejeraauru rai inaraacha teenu.

¹ Inae raotjoejeen inara rai bihanune latelanaala, tenaa nainequichene coitucuhanune jaunna canaacha esenetai coreniha cana nejeraneen nenacaauru rai, taojiaain inaraacha letoaaenu que aitiin inara rai laenaneen. ² Nii jaunna itolere bana raotjoejeen Masedoniau nenacaauru rai, inara Acaiha bataneu nena Coriintoo neiniquichene, inae taolu ajaanaa situsina bana caje coauneen inae nitohaneen leeochoauru cana nejeraauru coroatajanegichelu jatoroaain neenne beebjeen acaauru rai. Nii ainate caohacha ichaa leeochoauru coroatajaniha ichaaguichene coaraain, neleruhin amurijiriin acaauru netonai ichana corajeen, inae jatoroaain

neeuere, acaauru netonai ichacuruhane caina. ³ Nii coaranu quene caa cana nejeraauru letoaaun inara rai beranu que, letona jatoroaa'in nee-ichene caina. ⁴ Nabana inae uhanune bana, canu aina uuruha Masedoniau nenacaauru tabaaurunijine, acaauru aina uhin jaiti ichaeneeichene jana inara rene turuhacaanune coataa. Nitohane'in ichaquichene esenetaain leeochoaauru rai beebejihanune saijieein, jaiti ichaeneeichene jana turuhacaanunete laen jataain canacaanu rai necoejena' tih' airiquicheein. Chaen techu, inara raajenihane inara rai nocoejena' tih' airiquicheein. ⁵ Nitohanihane coataanejian, jauriaanejeein ichoaichaniha uhin inara coaraa uruha nii cana nejeraaurune jerichaaunne jaun, acaauru rai aitoon inara coaraa uuruhane caina. Jaiti nii aitocoichelune tocohane'in taojiaaichene nainaeneeichene, inara coroatajanecuruha taojiana quene caina. Nitohane'in inae jatoroaa'in taojiaain neeiche jana, inara rene turuhacaanunete laen, esinae rauhijiriin chunaelanaala tenaa jereein teeichene coaratih' leeochoaauru amuritoheriin teriquicheein.

⁶ “Chunocoha coroatajajeein temule jaerate, coroatajajeein taicheein. Jana arajiin temuerate arajiin taicheein,” naain niha erenaane que coaacuche. ⁷ Aihana jaun le cachaaurute naine suujua cuhane coacuhin tenaa jerihane jeeonijihanaain tihane caohachae. Nainihe'i chunocoha tenaa jerenihane, tihane caina conujiha chunine. ⁸ Itolere quete inara coroatajanereein Cana Coaunera, itolere bana latequichene rijijieein inaraacha latei siriin neeiche cauteeinne, nii caute que leeochoaauru coroatajaniha acaauru rai tein, naaonjoaa'in caohacha ichajeein ichaohichene caina.

⁹ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cairicheinejeein ichaonacaauru cachaauru raite,
chunaelanaala
acaauruhacha latei te.

Acate

chabana satonoelanaala

itolere bana

caohacha nejesina ichareein,”

naain laenanohineein ne. ¹⁰ Cana Coaunera temule jaera caina rai nucuhe terane'in lenonene maajeein teranihane jaun, nii rijijieein Aca inara rai arajiin nucuhe tere'in arajiin temuhin arajiin taojiaain neeichene, latejiojiriin nenacaauru coroatajaniha teeichene caina. ¹¹ Nii ainate itolere siriin, cha latelanaala raotojoe'in neein, jelai amuritoheriin leeochoaauru rai tenaa naineriquicheein.

Nii canacaanu aina, inaraacha letoaaenu inaraacha taojia'i corenihate, Cana Coaunera coroaecurureein leeochoaauru cana nejeraauru. ¹² Coatiha acaauru rai lanaane jauncha, nii acaauru rai inaraacha taojia'i amarihaacaanuhin, nech' Cana Coaunera coroaecuruha inara corenihane coinane amarichaanuhi. ¹³ Jesocurisito aina cuaa'in, enachasine ichaonaa que ichaohichene coaratihate nii inaraacha siri'i taojiaain letoaaiche. Nii te coaraain Cana Coaunera coroaecurureein. ¹⁴ Nii ichoae tacaain techu, jataain inara belaa'in, inara rai Cana Coaunera bajaaurureein, inara belaitoha Cana Coaunerane coaratih' ichaquichene coreniha.

¹⁵ Narihara Cana Coaunera, nitohanei ichana nainichaachene jaanu tihane coreniha. Nihei que tonaain erenaanjaanu.

1 Canuna Faboroneein inara belaiha Jesocurisitone rijijieein inara be-
 laaichaaunne jaun inara rai aitoreeuni. “Inara caje coriaae nihanune-
 jene, enaacha inara rai tonaain ereeun,” naauruhane coitucuhanune
 jaun. 2 Nii jaunna inara rai aitoon, nii joareein cacha rijijieein, cha
 ichaa canacaanu beracuru aina, nii rucujueein neeichene jana, inara
 rene turunaa jerichaaunne jaun. Inae niritocuruhane rucuhecaun
 acaauru ainane coina jatoroaain urichaaunni. 3 Esinae rauhijiriina
 niqui cachenichaanu, nena niha chatohanei rucuhencacaine, aihuruha
 Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein rucujuenihacaanu.
 4 Coatiha niha chatohanaine caa chauratane que nenea que biji achunequuin
 neein rucuhehaacaanu. Nii canacaanu biji achunete Cana Coauneraacha
 ichana nainei caje unaanein, itolere que laraajiin nenea jerenacaauru
 amuritiin itajenaa naineranein nenea ne. 5 Nitohaneeine canacaanu
 que ereein, Cana Coaunera coitucuuruha cachaaurune coina beebjihacaa-
 nune caohateraauru itajerichaanuhin. Itolere cachaauruhacha coacune
 Jesocurisito rai tein nihacaanu, leinjiin Aaacha tonoraain neeuruha
 cachaaurune coina. 6 Nii jaunne esinae rauhijiriin, canacaanuhacha bee-
 bejei esenetaain tonoraain neeichene, nii tonoranajerelanaala nenacaauru
 casetecarichaanuhin.

7 Inarate itolere bana inaraacha coarai cacha esenetaquiche, itolere-
 neein coitucueralanaala. Aihana jaun chunocoha Jesocurisitohacha jerei
 icharate, canacaanu netonai Jesocurisitohacha jerei ichacaunne coaraain
 coitucureein. 8 Caa cocoaianohi nichaaunne roerohin canu ere tonoraai-
 chene coina inara counujichaaunne que coatiha coejinaaun. Cana Coaunera,
 canacaanu cocoaiaain nihalu inara que Acanihane coitucueratihacaa-
 nune, nere tonoraain neeichene coinana jaun. Coatiha inara itajihacaanune
 coina, canacaanu cocoaiaain niheilu Cana Coaunera. 9 Niheichu caa
 quiricha cuhane cuaain inara casataa aitohaaun. 10 Inara aina nenacaauru
 tabaaurute: “Nechu quiricha cuhaneicha cuaainjene mijiaaieein inara
 rai aitoon. Nete laen inae inara aina nihanune, inara rai tonaain miji-
 aaieein erenereuni. Coatihaje cacha rai irihanune tonijiaain cacha rai
 erenaa nainichaaunne coalanaala,” naaure. 11 Nena laen mijiaaieein
 erenaa nainenihacaanune saijieein, coriaae caje quiricha cuhane cuaain
 mijiaaieein aitocaaunne rijijieein, inae inara rene turuhacaanune bana
 icharichaanuhine coitucuha nii aitime jerichaanu.

12 Coatiha nii raajenihane necohasitaain nenacaauru rijijieein nenea
 jerichaanu. Nete laen acaauru cha coitucuerenihane jaun, leochaauru
 amurijiriin niha nocoetiin raajenihane necohasitaare. 13 Canacaanu laen
 coatiha canacaanuhacha ichana nainei roerohin necohasitanaa nainihaa-
 caanu. Nii rijijieein chu Cana Coaunera cachaauru relaacaanune jaunru
 cojunacateranein nihane jaun, nii canacaanu rai cojunacatihane jaan
 roerohin turunaa nainihacaanu. Nii jaunte Aca canacaanu turuaelu Coriintoo
 neiniquichene rene tiaaajoaain. 14 Aihana jaun coatiha nii canacaanu
 rai cojunaca roerohin turuhaacaanu. Chabana inara rene turuenihacaa-
 nune saijieein, ena turuhacaanune jana nihanena laen, canacaanu rai
 cojunaca roerohitiin tururichaanu. Canacaanune jaiti inara rene turueniha
 chunine jana, ichoaichaniha inara rene turuhin, Ichaonaa Enachasine
 teraniha Jesocurisitone beebjihacaanulu inara rai. 15 Coatiha chabana
 turuenihacaanune jaan turuhin, chuni amihaneeo ruluhin neroranein ni-
 haacaanu. Nitohanein canacaanu turunajanihei cunaa coacuelanaalane,
 inara ainaacha neein Cana Coaunera icharantenojin amihanenaa icha-
 jerichaanuhi. Aiha leinjiin Aaacha esenetaain ichaohin, ichacaunne
 jerequichenene airichaanuhin. 16 Chaen nechu, nii neeichene jaan je-

lai caje coriaae cuhin, osa caje nichotena nainecururichaaaine beebje-naa jerichaanu leeochoaauru rai. Nene laen, inae cachaauru relaauruha leeochoaaurune jaauun turunaa jerenihacaanu. Nabana leeochoaauru amiha-nee ruluhin necohasitanaa tocohanihacaanune coataa.

¹⁷ Chunocoha raajenihane necoasitanaajerihane, Cana Coaunera coasitaainne. ¹⁸ Cana Coaunera coitucueraneei rai cachaneein nenea cachate, Cana Coauneraacha ichanohicha coasitaain ichoae, chabana raajenihane necohasitanaa coacuelanaala.

11

Afosotoneein niha nocoetonacaauru que ereereeca Faborone.

¹ Bajiaanachuhinti cha coitucuhi jaelorohe rijitoojoein inara rai ereereecaaunne rautaaain aonaeneeiche. Atiin aonacuchene inara rai aitete coitucuhiche. ² Jataain leeochoaauru esenetaain acaauruhacha ere tonoraain, Jesocurisito esenetaaichene jianequichene jaun rautaaeniha Cana Coauneraa jaan quene inara rai aitoon. Canune rai lanaacha ere tonoraain neeuruha enecurune rijijieein, leinjiin Jesocurisitohacha ere tonoraain neeichene coina, rai inara teein inara que coitucuerateeuunlu. Nii jaunna leinjiin Acaacha ere tonoraain queecha coaauquiche leeocheaneein inara suujua cuaelanaalane coina aitoon. ³ Nena laen Eba coritaalu acanone rijijieein inara coritaeranihane esenetaaichene coasihun. Nabana Jesocurisitohacha que coacuhin neeichene jianein, leeochoa que coaauquichene coataa. ⁴ Inarate inara relaacaanune jaan nihei que, nechu nejelaaneein cuuain Jesocurisito nihei que inara rai ereeuruhane rautaiin neeichene jaun, Cana Coaunera Suujue inae inaraacha esenetailunihei esenetaain, osa caje ichotenojoineriquicheeine jaan, inaraacha esenetailunihei esenetaaiche. ⁵ Coatiha nii inaraacha esenetacuri, afosotonichaanune amurijiriin niha nocoetonacaauru fautaain nenea jerinaaun. ⁶ Cacha rai irihanune que nelatinaaun niqui, nena laen esinae rauhijiriin coitucuun banejelanaala. Niite raotojoein coitucuhiche inara, satiin canacaanu ichanaa coaraneenin neeichene jaun.

⁷ Inara rai baaso ichaana, inara caje core bajaelanaala inara fautaerineein nenea rijijieein neein inara relaaunlu ichoteratenojoneein nerichaacheeine que, canu amurijiriin neeichene jerenacaanun. ⁸ Nitohaneeine inara caje chaelai bajanaa coacuelanaala, leeochoaauru Jesocurisito ranoojoneein nenacaauru coriqui ruuera tocohaneenin raauunlu, inara coroatajanena nainichaaune coina, canu rai teeuruhane rijitoojoein raanune jaun.

⁹ Coatihachu inara aina nihanune bana, inara caje cha lateein cha bajaain nerejetohaaunlu. Masedoniau caje uhin turunacaauru cana ne-jeeraauruhachate canu rai canuhacha latei terejetocurelu. Aihana jaun coatiha inara caje cha bajarejetohaaunlu. Nirijieeine itolere bana nere-unnii. ¹⁰ Nitohaneeine satiin Acaiha batane sacutaain turuhanune jaauunru nainein neeuunlu, esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin rijijieein naitoonjoan tonoraain nihanune jaun. Nerinaain canu caje nii ruuera.

¹¹ Coatiha inara cotaiha aitohaaun. Jataain inara belaichaaune jaunne aitoon. Cana Coauneraate jataain inara belaichaaunne coitucue. ¹² Nena laen inara aina inae canuhacha ichailu ichajeein sacureeunni, nabana nii canacaanu rijijieein raotojoein nenea coaauca nocoenacaauru rausiaecaaunne coataa. ¹³ Acaaurute nechu casejenein, Jesocurisito letono afosotoniha nocoetocure. Nete esinae acaneein aitocurene. ¹⁴⁻¹⁵ Coatiha enaacha nihei nitohanei. Moconajaera netonai, Cana Coaunera cononiha nocoetiin tocohanein nedaane jaunte, rai letonocuru netonai rijijieein neeuruhane

jaun, cacha caohacha rijijieein inanacaare. Nete, caohacha ichacureni-hane jaun, ecu tihane bana casetecaain itajenojoiniha cuurureein mocona-jaera aina jiniiquiin.

Jesocurisito letono afosoto nihane jaun necairichaa Faborone.

¹⁶ Nacoauneene coitucuhichene coina inara rai aitoreeunni. Jiaon-riha cha coitucuenihanune jaun leinjiin jaelorohe rijijieein iriha canu biha chunine. Atiin canu aonacuchene inara rai aasaeriin necoasitaete aonaquiche. ¹⁷ Coatiha jeriha Cana Curuanaane jaun nii necoasitar-ihaauni. Nechu cha coitucuhi rijijieein ereereecaane jaune aitoree-
unni. ¹⁸ Coaracuchenachuinti, Suujua caje rocihin niicha ichai coasitaa-ruha nii leochaaurune, nii rijijieinechu canuhetonai necohasitareeunni. ¹⁹ Inarate niqwi itolere coitucuhiche. Nete cha coitucuelanaala nenacaauru cachaauru inara relaauruhane, acaauru aonaain acaauru rautatiin neeiche. ²⁰ Nitohaneichene jaun te inara basijiauhin, inara coritaain, inara que jaolequiin, inara meri faoracaain, naaonjoauruhane niha natiin acauru abaantaain neeiche. ²¹ Jataaine cojeeun, nelatihei rijijieein nii aihuruhane tocohanein nenaanainenihacaanune jaun. Nene laen, necoasitanaa coaau-curuha nii leochaaurune canuhetonai necohasitareeunni. Cha coitu-cuhi rijijieeine ena caa ereerejeeun. ²² “Canacaanune Ebereeo nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Isaraelita neeun. Jana, “Canacaanune Is-
raelita nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Isaraelita neeun. Jana, “Canacaanune Abaraau nefeaterenichaanu” naauruhane, canuhetonaine Abaraau nefeatereneeun. ²³ Jana, “Canacaanune Jesocurisito letononein nihacaanu,” naauruhane, canune jataain acauru amuritoheriin acaneein neeun. Cha coitucuhi rijijieein aitocoanne nihanatiine, esinae rauhi-jiriin aitoon. Canune acauru amurijiriin amihanein araaisaain caresero cuhane enanojoneein, acauru amurijiriin mainajeriin bisinojoneein, araa saain onaa caje nichoteein, naajoaain neeun. ²⁴ Saoqui sai cuhanete, nichatachoona isocoon tacanei bisicha que canu casetecaare Jorioocuru. ²⁵ Nii rijijieein techu nichata sai cuhane enuha que canu faojaain, lesajei que ajeri que canu bodoosihure. Nichata saicuhanetechu naluha cuha-nune jaan botena jaun ohanune rai neeunlu. Nii jaunna lesajei que cu-cuana cataaun, lejiichoo lejanotiinein neeunlu. ²⁶ Araai saain nucuhe cuhane amuhanune jaaurune necairichanaa coaraaun. Tabaauru quene canu basijiaauruha asijiautoorune que, chatohanein canu teeuruha canu araichuru Jorioocurune que, nejelau cachaauru nihanatiin chatohanein canu teeuruhane que, naaonjoaainunri que casihun. Jerichanejeeinechu, neseuru nihanune jaaurun, bero cuhane, cucuhana cuhane, naaonjoain-unru nihanune jaaurun, necairichanaa coaraain neeun. Nii rijijieinechu, necairichanaa coaraain neeun, nii Jesocurisito coreniha cana nejera niha nocoetonacaauru cataaun nihanune. ²⁷ Chaenechu mainajeriin amihaneein necairichanaa coaraaun. Tabaauru que sinilanaala, tabaauru que mijitena aina cocoirena abaantaain, naaonjoaain. Araai saain tabaauru que lenoninaaun. Jelaronaa caaunne taba que necairichaaun neniha canu cajionene jaun.

²⁸ Nitohanein itolere que necairichaanune saijieeine, jeelai amurito-heriin satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru clesiacuru que coacuun. ²⁹ Nii jaunna chunocoha ranaitihane inaderaaun coreniha. Jana chunocoha suujuateeuruha baasonein suujua coaraane coinanete, jataain canu bai-jiae. ³⁰ Canu necoasitaanunena nelatenihanune nainejeein canuhacha ichai que necoasitareeuni. ³¹ Cana Curuanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera

itolereenein coroaenojoneein nenaate, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocooaunne coitucue.

³² Damasoco nihanulune banate, *rey* Aretasi rai coberenadoroneein nena rai coardiaauru letoaelu, nii nese rai rijia bacuujuauru nainein neein canu cojoaain canu mucuuruhane coina niqúi. ³³ Nete nii coitucuurin, omari seeonjoa cuhane canu teein, nii nese rai rijia bujuau, acuujuua laojoiri ucuun nena cuhane cuaain canu faauruhane jaun acaauru caje nichotee-unlu.

12

Notajaain que necoitucueratiha Jesocurisitone beebjeiha Faborone.

¹ Nihei chaelai que rai cainera, raajenihane necohasitaain niha cachane. Nena laen canu, canu notajaain canu que niicha ichai coitucueratiha Cana Curuaanaane bereeunni inara rai. Aihana jaun coatiha canu raajenihane necohasitaa aitorihaauni. ² Inae lechoonca jena jaanacaa Jesocurisito esenetaeranichaaunne dede nichata burihu amanojoinichaaunlune. Nechaainti canu jaberoconeein amanojone nihanulune canu suujueneein amanojoin nichaaunlu. Coatiha coitucuhaaun, Cana Coauneraachate coitucuuje. ³⁻⁴ Nena laen esinae rauhijiriin dedeeu amanojoneein, ecu chabana aohanraai erenaa aonaunlu. Nechaainti canu jaberoconeein netiin aonaenihanulune, canu suujueneein netiin aonacaunlu, Cana Coauneraachate coitucuuje. Nihei chuni cacha que chabana aohanratenojonein nihei nii canuhacha aonai erenaa. ⁵ Chunocoha nitohanein nihanena naineun coasitaanune. Nene laen caraajenihane niritiin necohasitaanaa naineeneun. ⁶ Coatiha esinae niqúi, necohasitaanune nohaniha aitorihaaun, esinae rauhijiriine casajenelanaala aitoreeun. Nena aitona jereneun, nabana ainihanune saijieein nechú canu esenetaera coina aitoa canu beeuruha cachaaaurune coataa. ⁷ Nitohanein canu notajaain niha Cana Coauneraane aina cuaain nabana canunein nihanune rerohin necohasitaanune coataate, leinjiin moconajaera tenojoi cunai tocohanein, oja que foconojoji rijitocojoaain canu jaberoco cunaitaerate Cana Coaunera. ⁸ Nii jaunne niqúi, canu jaberoco caje nii cunaitaera jaohane coina nichata saain Cana Coaunera rai aitoon. ⁹ Nete, “Nelatelanaala nenacaauru aina cuaain canuhacha ichana nainei coaratihanune coina ichacaaune jaunte aaicha. Jataain, ii belaitohanune jereeine jaunte nii aaicha,” naain canu tonorae Cana Coaunera. Nii jaunne, canu rai niritoha Cana Coaunera jaun, jataain rachoojoein neeun, chaque nelatenihanune saijieein canu aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone coina. ¹⁰ Nii jaunna nelatenihanune que ereein, latijiojoiin, arinojoneein, Jesocurisito coreniha necairichaaun, naaonjoaain nihanune saijieein jataain rachoojoein ichaaon. Nitohaneine, itolere que nelatihei rijijieein nihanune saijieein, jataain itolere que laraajiin neeun.

Coriintoo Jesocurisito ranojoneein necaauru iclesiacuru que jataain coaauca Faborone.

¹¹ Inara canu rai lerateechene jaune, cha coitucuhi jaelorohe rijijieein inara rai ereerejeun. Inara, canu coreniha erenaa nainequichene saijieein, acaauru fautaain nelatenihanu que, inara rai ereeuruha nii Jesocurisito letono afosoto niha nocoetonacaaurune jana, acaauru rijijitoejonein acaauru esenetaain acaauru ere tonoraquichene jaunna aitoon. Coatiha nii canu amurijjiiriin nena jeriha nocoeine ereeuruhane que tonajihaaun. ¹² Nena laen canu Jesocurisito letono esine nichaaune jaun, inara abantaain itolere

cojelanaacojoai ichaain inara notajaain neeunlu. Nii cajete esinae rauhi-jiriin canu afosoto esine nichaaunne coitucuhiche. ¹³ Inara rai cotainacai que irihanune, canu que inara suujua acatecuche. Jerihane leochaauru Jesucrisito ranojonein nenacaauru iclesiacuru caje, canuhacha latei baja-jetocooaunlune rijijieein, inara caje canuhacha latei bajaenihanune jaaunne jerihane, inara rai baaso ichaaunlu.

¹⁴ Inae jatoroaain nihanu, nacoauneein inara coaraa uhanune coina. Quete nichata sareein inara rene turuhanune. Nenechu inara caje canuhacha latei bajaanune coina ainereunni. Coatiha inaraacha sirii latichaaune jaun coina airinaauni. Inara caohachanu que inara coroata-janichaaune coinane inara rene turuha ureeunni. Rai bereecuru caje cha lateein nelanaalate, rai bereecuru rai acaauruhacha latei teein ne acaauru inaca. Nii rijijieeinechu canuhetonai inara inaca rijijieein nihanune jaun, inara rai nelatichaaune coina neeun. ¹⁵ Nii jaunne, acaihaniji canuhacha ichana nainei ichareeunni inara caohachanu que. Canu jaberoco nihanati-ne inara coreniha tereunni. Nete, nitohaneein inara caohachanu ichaain, jataain inara belaaain inara coroatajanena jereein nihanune saijieein, canu que nererojoeaain, canu coointeein, naonjoaain neeiche.

¹⁶ Coatiha niqui inara rai chathane iichaain nihaaunlu. Nete inara tabaauru: “Acaauru coritaainjena baasoneein osa que acaauru ichao saruerateeun,” naaure. ¹⁷ Niheichu coatiha nii cachaauru canuhacha letoaaauri que, inara coritaeratihaaunlu. ¹⁸ Canu jerichaaune jaunna, nii coroatajai cana nejeraauru aina Tito letoaaunlu, inara coaraa uhanune coina. Chaen techu inara raotojoein Tito aina ita rijijieein ita suujua que suujuaain, inara coroatajanichaanulune coitucuhiche. Nii jaun chasiina inara coritare Tito.

¹⁹ Jerihanete: “Canacaanu que inara suujua acatequichene coinajecha inara rai aitocooaanu,” naaiche. Nete aine. Nitohanei coacuelanaalane Cana Coaunera notaracaae, cojoerihu Jesucrisito letononeein nihacaa-nune jaun, coitucuhichene coina aitocooaanu. Satiin caa inara rai canacaanu aitoonjoate, jelai amuritoheriin Cana Coaunera coituhin ichaohichene coinanera canejeraauru. ²⁰ Inara coaraa uhanune bana, baasoneein neeiche-jana inara eruhanune rautaenihanune, inara netonai rautaeneeichene coataane aitoon. Nii jauna ita suujua rijijieein coacuelanaala, ita que necoelaain, ita cotaairiin, inara rainuhacha que coacuhin, leochaauru cairichaa nohaneein, ita que ereein, necohasitaain, ita caje neleruhin, naaonjoaain neeichene jana, inara rene turuhanune que necoatoon.

²¹ Chaen nechu nacoauneein inara rene turuha uhanune jana, inae Jesucrisito esenetaeranein neeichene saijieein, chabana nitohanei osa que nesaruna nainenihia cachane saijieein, inara amute quicha aina osa que nesaruhuin neeichene Cana Coaunera notaracaae inara que necoejeein chanareeunni.

13

Acaauru suujuateein necoiha Faborone.

¹ Nii inara coaraa urichaaunine quete, inae nichata sareein inara rene tururichaaunine. Aihane jaun nii caitono tocohaneein niha chathane rucuhencaine, nihanete ne coroatajaain nichatajaain, naonjoaain baaso ichaane coaarain beranu. ² Nii jauriaa osa que nesarunacaauru rai, satiin inara rai, naaonjoaain raine caa coriaae caje coauneein aitoreeunni. Nii inara coaraa uhanune coroataja sacuhane, caraajenihane inara rai aito-coaunlune rijijieein, inae nacoauneein inara coaraa uhanune bana, niha

chatothanei ichara inara janane inae laen nii baaso ichara que canu suujua acaterinaauni, ³ Jesocurisito letononeein aihanune esenetaeneeichene jaun. Coatiha chaque nelatenihane jaun, inara aina niicha ichanenu ichaai Jesocurisito. Acate inara que itolere que laraajihane coaratena naine. ⁴ Esinae techuhisi cairichei ichara rijijieein coroso que tein atinaaurelu niqui. Nete niicha ichana nainei ichaain ichatihalu Cana Coaunerana jaun enanetojoein ichoae. Nii rijijieein nechu, canacaanu netonai nelatihei rijijieein nihacaanune saijieein, niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane aina, aina jiniiquin ichaohin laraajiin nerichaanuhin inara coroatajanichaaunne coina.

⁵ Aihana jaun inara raajenihane inara suujua cuhane Jesocurisito esenetaeraneein neeichene jaun, esinae rauhijiriin baaso ichaeneeichene coaracuche. Tana inara aina niha Jesocurisitone coitucuhichene. Nii jaun coujunojoinequichene rijitojoein inae baaso ichaquichene coitucuriquichene. ⁶ Nena laen canacaanu jerichanejeein nii leechaneein coacuelanaala nihacaanune coaraain coitucuhichene jerichaanu. ⁷ Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanu inara coreniha. Nabana nenacaanen baaso chaain neeichene coataa. Coatiha canacaanu baaso ichacaanuna jaun nihei. Nechu inara caohachanu ichaquichene jerichaanuna jaunna canacaanu baaso ichara rijijieein aitocoaanu. ⁸ Nitohaneeine nihacaanu, canacaanuhacha esenetai que jaoleconaa nainenihacaanune jaun. Acaihaniji nii canacaanuhacha esenetai rai caohachanuhachane ichana jerichaanu. ⁹ Nii jaunna nelatihei rijijieein nihacaanune que rachoojoein nihacaanu. Nii aina nelararajiaain Aca jerihane rijijieein, baaso ichaelanaala neeichene coinana, inara rai Cana Coaunera bajaebajajeein nerichaanuhi. ¹⁰ Nitohanihana jaunna inara coaraa uhan ajiniha caa inara rai been laenaan. Nabana Jesocurisito cocoainanohineein nihanune coarateein, jataain mijjainein inara rai aitocoaaunne coataa. Coatiha inara itajihanune coina, cocoainanohineein nihaaunlu, raujiaain esinae coujuriu Cana Coaunera cachaneein neein, itolere bana jelai amuritoeriin coitucuhajeein ichaohichene coina, inara coroatajanichaaunne coinane coainanohineun.

¹¹ Inae satononejeeine jianichaaunne coina caa aitoreeunicha canejer-aauru. Jataaina jiniiquin raotojoein ichaohin, inara ichao rucujueein baaso ichana coacuelanaala ichaohichene jereun. Esinae rauhijiriin corajeein, raotojoein ita suujua rijijieein coacuhin ichaaoche. Raotojoein ichaohacachene coina cana belaitora Cana Coaunerate inara coroatajanereein. ¹² Coujuriu Cana Coaunera cachaneein, jelai amuritoheriin ita belain ita rai ereein neeuche. ¹³ Satiin Jesocurisito coreniha cana nejeraaneein nenacaaurute inara coaacure. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rausiaemiin cana belaiha Cana Coaunera aina. Cana Coaunera Suujue itolere bana inara aina neeine raotojoein neeichene coina.

Galasia batane nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaaan,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Coatiha, cachaauru canu cocoaainain canu letoaain nihei. Jesocurisito aina rai Inaca Cana Coaunera- nii ohane caje ichateralute canu cocoaainain caletoaain nelu. ² Cau canu aina nenacaauru-canejeraauru aina jiniiquiin neeinna, satiin Galasia batane que Jesocurisito ranojoneein neiniquichene rai caa quiricha laenaan. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri aina jiniiquiin raotojoein neeichene jaanu teeuruhine inara rai. ⁴ Nii Jesocurisitote cana osa coreniha ohelu, cau chauratane que itolere curuaanaanein niha moconajaerane jaan aina jiniiquiin caseteco coaracaachene rai nenea caje, aina cuuain cana ichoteratihane coina, nitohanein jeriha Cana Coaunerane jaun. ⁵ Nii coreniha Cana Coaunera coroaecuruhine itolere bana. Nitohanemiin.

“Coatiha nihei nii baiha cana ichoterateraanu,” naa Faboro

⁶ Jataaine inara cojoelatoon, inara belaiha rai Calaohi Jesocurisitone coreniha inara raain nihalu Cana Coaunerane saijjeein, nii niicha tei erenea que jaolequiin leeocho cana ichoteranihei erenea sacuhichene jaun. ⁷ Nete nene leeocho cana ichoteraanu erenea. Inara laurijiracuru tabaaurute, inara rohecaain, nii inara ichoteranein niha Jesocurisitone que erenea corenaa jerecure. ⁸ Nete laen, inae nii inara relaacaanune jaan corenaa coacuhin leeochangein nenea erenea que inara relaera nihane casetecareein Cana Coaunera. Canu leeocho erenea que inara relaanune nihanatiinte canu casetecareein Cana Coaunera. Leiniin anjera dede caje fauhin, leeocho erenea que inara relaane nihanatiinte casetecareein Cana Coaunera. ⁹ Jerichanetojoeine nacohaunein caa aitoreeunni. Chunocoha inae nii jauriaanejeein nenea erenea inara relaacaanune jaan corein leeochangein inara relerate casetecareein Cana Coaunera. ¹⁰ Coatiha baaso ichaenihanune caohacha ichacaanne coaracuruha cachaaurune jerenacaanun aitoahaan. Cana Coaunerate baaso ichaenihanune caohacha ichacaanne coitucureein. Jana jerecuruha cachaaurune rijijjeein jerichaanune coatiha esinae rauhijiriin Jesocurisito letononein nerihaaun.

Jesocurisito letono Afosoto niha nunuhetihane biha Faboro.

¹¹ Aonacuche canejeraaurune caa que inara rai aitete coitucuhiche. Coatiha cacha suujua caje unaa nihei nii osa caje cana ichoterateraanu erenacaa inara rai canuhacha beebejei. ¹² Niheichu, leiniin cacha nii que canu relaan niheil. Leiniin Jesocurisitohachate canu que nii coitucueratein nelu.

¹³ Nii coitucuhichene rijijjeeine, canuhetonai jaiti Jorionichaanune ichao que ichaohanune bana Cana Coaunera rai Jesocurisito ranojoneein nenacaauru-iclesiacuru laurichuru que nejeratein, acauru rohecaain acauru itajenaa jereunlu. ¹⁴ Nii Jorionichaanune ichao que jaiti ichaohanune banane, jataain leeochoauru canu araachuru, canu rijiu nenacaauru amurijiriin canacaanu foerateracuru ichao rijijjeein ichaohin, nii canacaanu ichao corera caohatein beraain nerejetoonu. ¹⁵ Nete, inae catohanein rai letononein nihanune coina- jaiti nejanoaenihanune jana canu janijiin canu raain nelu Cana Coaunera, jataain canu belaitohane jaun. ¹⁶ Nii jaunte, inae nitohanein jerihalune jaan que inae tihane jaun,

canu que rai Calaohi coitucuerate, coreniha osa caje nichoteeururichaaïn cachaaaurune beebelijhanu Jorioniheichuru raine coina. Coatiha nii chuni aina ereein aihaaunlu. ¹⁷ Coatihachu, Jerosaleeun nii canu ajiniha Jesocurisito letono afosoto neein nenacaauru coaraain acaauru rai irihanune coina cuhaaunlu. Nitohanena coacuelanaalane jauriaanejeein Arabia batane cuhin- nii baiha Damasocoo cauha uunlu.

¹⁸ Nii baiha nichata jaanacaain catiaainne Jerosaleeun cuunlu, ecu Fedoro coaraain coitucuhanune coina. Ecuna aina neeunlu lechoonca saoqui janohin. ¹⁹ Nena laen, leeochoauru afosotooru coaraeneeunlu, acaihaniji cana Curuaanaa Jesocurisito ocoala Saantiaaochane coaraaunlu. Ecu, nihailu nii baiha chuni. ²⁰ Cana Coaunera notaracaane esinae rauhijiriin nohanelanaala aitiin caa laenaun inara rai.

²¹ Nii baihane Siria, Silisia, naaonjoaiunru batanecuru cuunlu. ²² Nete, jaiti raajenihane canu coitucuuirenelu Jodea nenacaauru- Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru. ²³⁻²⁴ Raujiaainchate: “Taolu jauriaa cana que nejerateein cana roerohecaain cana itajenaa jerera jetaote, inae enene amuhemujueein caa canacha esenetai erenaa que cachaauru relae,” naain canu benaa coitucuhin, canu coreniha Cana Coaunera coroaecurelu.

2

Afosoto niha Faborone esenetaauruha leeochoauru afosotoorune

¹ Lechoonca jena jaanacaain nii baiha catiaainne, nacoaauneein Jerosaleeun cuhacaanulu Berenabeen aina. Chaen nechu canu jiniichaaïn Tito netonai amaaunlu. ² Nitohaneein cuhanune jeriha Cana Coaunerane jaunne ucuaae cuunlu. Inae turuhinne, ecu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru coaraaneein nenacaauru aina nejesinajeein ita taojiaain, “Naaonjoaainne Jorioniheichuru rai ichoteratenojoinihaachene que erenaa beebjeeun,” naai beeeun acaauru rai, nabana joaereein cachaauru relaa canu beein baasoneein caetena coaacuruhane coataa. ³ Nete, ecu niha canu aina Tito- Curiecocuru caje nenaanihane saijjeein, jaberoco macohi cari saeratihane coina aitocurene saain nii ecu canu aonajeureraauru. ⁴ Nii janate, nechu joaenreein acaneein nelanaala Jesocurisito coreniha cana nejeraauru niha nocoetonacaauru- canacaanu que nasiin turuure nechu esinae rauhijiriin- Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi tonoraelanaala Jesocurisito aitoonjoaacha tonoraacaanune coaracuruhane coina. ⁵ Nena nii aansijiiniji acaauru ere tonorana jerenihacaanu, nabana inae inara relaacaanune saijjeein nii inara relaacaanune jaan jianein acaauru esenetaichene jerenihacaanune jaun.

⁶ Nii iclesianein nenacaauru curuaanaa neein coitucunojoneein nenacaauru, coatiha nii canuhacha beebjei baiha cuain cha beeuruhi. Nete leeochoauru curuaanaa neeuruhane niha natiin, canu curuaanaa neeurene, namute cacha rai chanein niha cachane niha natiin leeocheaneein coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ⁷ Nitohanein canu relanaa coacuelanaalate, Cana Coaunera, Jorioocuru rene cuhin acaauru relaa Fedorone coina letoaalune rijijieein, Aca, Jorioniheichuru rene cuhin, acaauru netonai osa caje ichoteratenojoneein neeururichaaïne beebelijhanune coina canu letoaane que inae nainacure. ⁸ Nitohaneinte, nii jeelai Cana Coaunera, afosoto neein Fedoro cocoinaain Jorioocuru rene letoaera-afosoto neein canu netonai cocoinaain canu letoaelu Jorioniheichuru rene.

⁹ Nii jaunte, nitohanein inae Cana Coaunera, nii canu rai amihanenaa tihane esenetaauruhane jaun, acaauru amihaneoo que acaauru coroaatanera neein Berenabeen aina canacaanu raauruhane coaratiha, satiin

notaracaae canacaanu belaa'in raotojoe'in canacaanu raaure, nii ecu nenacaauru rai jataain leeochoaauru amurijiriin nelateineein acaauru coaraaneein nenacaauru, Saantiaao, Fedoro, Joaan, naaonjoainuri. Nitohane'in canacaanu raainte, Jorioocuru aina neein acaauru relaauruhane tonohanau canacaanu netonai Jorioniheichuru rene cuhin acaauru relaacaanune jerecure. ¹⁰ Raujiaainchate laen inae jauriaalu caje coaune'in coaaucaaulune rijijie'in, cairicheihuru coacuhin acaauru coroatajanichaanu chaelai quene coina canacaanu rai aitocurelu.

Antioquihau Fedoro suujuatiha Faboro ne

¹¹ Nena laen, Antioquihau nihanune jana canu rene turuha uha Fedorone bana, rai nacatiha neein aitoonlu raujiaain baaso neein ichaane jaun, ¹² jauriaaneje'in Jorioniheichuru aina lenone'in naaonjoaane saijie'in inae ecu turuuruha Saantiaao laurichuru- Jorione'in nenacaaurune jana inae nii Jorioniheichuru caje nelerue Fedoro, nii ena turunaa jabero cari macohi molorera coasihane jaun. ¹³ Nii jaunte nitohane'in baasone'in ichaa Fedorone rijijie'in ichacure leeochoaauru Jesocurisito esenetaeraauru Jorioocuru, Berenabeen netonaine maajee'in. ¹⁴ Nii jaunne, nitohane'in esinae rauhijiriin naaonjoaain osa caje ichoteratenojoe'in nerichaachee'inne que cana relaalu Jesocurisitone rijijie'in ichacurenihane coaracaunne jaun, satiin ecu Jesocurisito esenetaerane'in nenacaauru acatiha nii Fedoro teteriin: "Chanuna jataain baaso ichaa Jorioniheichuru rerohecaain, Jorione'in nihacachene ichao rijijie'in ichaoruhane coina. Ii Jorione'in, inae acaauru ichao rijijie'in jauriaa ichaohilune saijie'in," naain rai aitoonlu.

Esenetaauruhane corenihachate Jorioniheichuru aina jiniiquii osa caje nichoteurure'in Jorioocuru

¹⁵ Canate cana foerateracuru caje coaune'in Jorione'in nihacache. Coatihaleeochoaauru cachaauru, nechu Cana Coaunera coitucuelanaala neein osa que nesarujee'in nenacaauru rijijie'in nihaacache. ¹⁶ Nete laen, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa rai rauhi tonoraa cachane niha natiin, itolere niicha ichai ujuaihonihaane caje nichotenaa nainenihaane coitucuhacache raotojoe'in. Jesocurisito esenetaa cacahanete laen, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje ichoteratenojoe'in neree'in. Nitohane'in nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi- rauhi esenetaain tonoraain niha cachane nihanatiin, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje nichotenaa naineniha cachane jaunejian, canacaanu netonai Jesocurisito esenetaacaanu.

¹⁷ Nitohane'in itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje cana ichoteratiha Jesocurisitone jaunna, osa que nesaruhi nihaacache. Aihai, coatihaleeochoaauru esenetaacacachene osa que nesaruha aihacache. ¹⁸ Inae nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi rauhi jianichaanne saijie'in, nacoaune'in rijijie'in nenea jerichaaunena laen osa que nesaruha aichee'un. ¹⁹ Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohanune coinane Moisesa rai jauriaa niicha teilu rauhi tonoraain ichaohanune jiane'unlu. ²⁰ Nitohane'einte coroso que ohin, itolere baaso ichaje'in ichaohanune jaan itaje'in canu ichao core'in, canu suujueniha rai Suujute te Jesocurisito. Aihana jaun, jataain canu belaitohane jaun, canu coreniha ohalu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaanune jaunne, acaacha que jaaequiin ichaon. ²¹ Coatihaleeochoaauru canu belaihanee jaun, canu rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa que jaoleconaa nainihaan. Nitohane'in itolere

canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje cana ichoteraneein niha nii Moisesa tenojoi rauhine chujiangra, inacojoein cana coreniha orelu Jesocurisitona.

3

Moisesa rai rauhi aina canaacha esenetai.

¹ Galasia cocaichacuru- aansocuru. Cha inara suujua auhacaain inara ichao core, cha coitucuhi rijijieein ichaohichene caina. Nii coataane niqii, esinae rauhijiriin cana coreniha Coroso que ohalu Jesocurisitone coitucuerateein, inara que coarateein inara relaacaanulu. ² Raujiaain canu tonoraachene coinane, inara caje bajareeunni: Moisesa rai rauhi tonaraachene jaunna, inara rai Suujue tein nihalu Cana Coaunera. Tana, nii inara relaacaanune esenetaachene jaun inara rai Suujue tihalu Cana Coaunerane coitucuhichene. ³ Jataainachura cha coitucuhi rijijieein neeiche, inae acaihaniji que Cana Coaunera Suujue raachelune saijieein, jerecuruha cachaaurune rijijieein ichaohin nichotenaa coaauquichene coinete. ⁴ Jataainachura inacojoein, nii caohacha- inaraacha esenetai jianeriquiche caohacha nainejeente. Aihei jerihane. Coatiha inacojoein nihei. ⁵ Nii inara rai Suujue tein cojoelanaacojoai ichaa Cana Coaunerane, coatiha nii Moisesa rai rauhi tonoraachene jaau ichaai. Inae nii inara relaacaanune jaan aonaain esenetaachene jaunte ichae Cana Coaunera.

⁶ Coaracuchenachuhinti, rai aitoa Cana Coaunerane esenetaain queecha jaaecoha Abaraaunne jaun, nii esenetaane corenihacha niicha ichai ujuaiho nelanaala tein raa Cana Coaunerane. ⁷ Aihane jaun, satiin Cana Coaunera esenetaain que jaaequiin nenacaauru, Abaraaun nefoerate esine neein neeuririchaaaine coitucuhin neeuche. ⁸ Inoaelu jaiti turueniha Jesocurisitone ajiniha caje coaanein, nitohanein Jorioniheichuru netonai, itolere niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane caje niicha ichai ujuaiho nelanaala tenajarichaaaine jaunte: “Satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune ii aina caaain rausiaereenicha,” naain Abaraaun rai been, nii caohati erenaa raotono laenaeratelu Moisesa que rai Quiricha Inoaensi cuhane Cana Coaunera. ⁹ Aihana jaunte, nii esenetaalu Abaraaun ne rijijieein esenetaerate rausiaereein Cana Coaunera.

¹⁰ Nitohanihana jaunte, nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane nihanatiin caseteco coaraa cureein, “Caseteco coaraate cureein, jitaain caa rauhi laenanohi tonoraelanaala nenea,” naain been laenaratihalu Moisesa que Cana Coaunerana jaun. ¹¹ Nitohanihane jaunte, rauhijiriin nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane coreniha coatiha caohacha ichaeranein tein rarinaain Cana Coaunera. “Jesocurisito esenetaain queecha jaaequiin nenaate caohacha ichaeranein tein rareein Cana Coaunera,” naain laenanohinein nihane rijijieein. ¹² Nete laen, nii Moisesa rai rauhi, raujiaain esenetaa cachane coreniha ichoteratihane caina aitelanaala: “Esinae rauhijiriin aitoa nii rauhine rijijieein, leinjiin nijii cautijaelanaala tonoraerate ichaoreein,” naain laenanohinein ne. ¹³ Nitohaneinte, cana cairichaeranu que niha nii rauhine jana, caje cana ichoteratihane caina leinjiin osaaona rijijieein cana osa coreniha ohelu Jesocurisito. Nii quete: “Niicha ichai ujuaihoneein nenea- saain enuha que ucuun tein atinanohi cacha,” naain Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohinein ne. ¹⁴ Nitohaneinte ichaelu Cana Coaunera, satiin cachaauru rausiaerane caina, Abaraaun rai aitohalune rijijieein, Jesocurisito aina caaain Jorioniheichuru netonai rausiajeein, nii esenetaain queecha jaaecohacachene, nii naitoonjoan rai Suujue tiha cana raine caina.

Moisesa rai rauhi aina, cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoan.

¹⁵ Aonacuchene inara rai, joanreein cacha rijijieein inara rai aitete coitucuhichera canejeraauru. Leinjiin cacha, chaelai ichaane coina aitiin laenaain, ecu teein curuaa laenaa ne. Nihei nii niicha laenai jojohin, niheichu nii niicha laenai jaonaa nainihe chuni. ¹⁶ Nii rijijieeinte, Abaraauin aina rai nefoerate, naaonjoain rai, esinae rauhijiriin niicha teenu tihane coina aitelu Cana Coaunera. Coatiha: “Nefoerateeuru,” naain laenanohinihei Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneein arajii que aitelanaalate leinjiincha que: “Ii nefoerate,” naain laenanohineein ne. Jesocurisito quete nii aite. ¹⁷ Naaonjaain quene inara rai caa aitoon; Cana Coaunerate, Abaraauin aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina esinae rauhijiriin nohanelanaala aitelu. Inae jauriaanejeein Abaraauin rai besihalune baiha jena fasha jaanacaneein catiaainte nena ne nii Moisesa rai rauhi. Nii jaunte, nii ichoachaniha Abaraauin rai aitosihalune jaan itajenaa nainene Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Moisesa rai rauhi aina cuaain nii Abaraauin rai niicha benatei tiha Cana Coaunerane, coatiha chaque nelateriheii nii cana rai niicha benatei. Nete niha Moisesane ajiniha Abaraauin aina cuaain cana rai niicha teenu tiha core colanene coinete aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Aihana jaun chaque nelate nii Moisesa rai rauhi. Acate, turuha nii nefoeratena- nii Abaraauin rai naitoonjoane reentiaain, esinae rauhijiriin tonoraain ichaoreniha cachaaurune coaratihane coina tenojoonein nelu. Rai letono aanjera quete nii rauhi teratelu Cana Coaunera. Jana Moisesate cachaauru rai beraneein nelu. ²⁰ Nete laen, bera colane raajenihane nii niicha teenu que aitelu- leinjiin acaacha neein nena Cana Coaunera.

Naaonjoaain coinete nelu nii rauhi.

²¹ Cana Coauneraacha ichanenu aina ita rijijieein niha nii Moisesa rai rauhina jaunna nii niritiin niha. Aihei, coatiha ita rijiihai. Nii rauhi, cana rai ichaonaa teranihanechujanra, satiin nii rauhi tonoraain nena, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje nichoteein nerichaachena. ²² Nete, Cana Coaunera Quiricha aina cuaain, satiin nii Moisesa rai rauhi tonoraain nenihacachene coreniha osaaonaneein nihacachene coitucuhacache. Nitohaneein coituchin, Jesocurisito esenetaacachenete, inae nii Cana Coauneraacha teenu ranaa nainerichaachein.

²³ Nii jaunte, jaiti turueniha nii canaacha esenetai jaeconaanajane jana, caseteco coaracaachene coina mucuhineein cana sirilu nii Moisesa rai rauhi, turuha nii canaacha esenetaine reentiaaajoaain. ²⁴ Nii Moisesa rai rauhite, canaanaihuru amaa beraichane rijijieein, Jesocurisito rai cana amaeranein nelu, nii Jesocurisito esenetaacachene, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje ichoteratenohineein nihacachene coina. ²⁵ Nii jaunte laen ena, inae turuha nii jaeacohacachene jaan canaacha esenetaine jaun, cana beraichaneein niha nii rauhine caje mituhacache. ²⁶ Nitohaneein inae Jesocurisito esenetaaichene jaunte, satiin inara, Cana Coaunera calaohi rijijieein neeiche. ²⁷ Inae nii esenetaaichene aina cuaainte baotisaain coujucacatenohineein Jesocurisito aina neeichene, niicha tei ichaonaa que ichao-hiche. ²⁸ Aihana jaun, Jorionein, Curieconein, letononein, nirijieein letononelanaala, quichaauru, enecuru, naaonjoaaineein neeichene niha-natiin, inae nihei nii que cha. Inae Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene jaunte, lelaurijiei caje ranajoonein nena rijijieein neeiche. ²⁹ Nii jaunte, Jesocurisito esenetaeranein neeichene jaun, Abaraauin nefoeratenein, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoalu raeranein neeiche.

4

1-2 Naaonjoaane jaunne caa inara rai aitoon. Jaiti canaanainiha nii itolere rai inaca rucuhele eroranein neeninete, jerichanejeein letono rijijeein ne, esinae rauhijiriin satiin nii rucuhele erora nihane saijiein, jaiti canaanai nihane jaun. Nitohaneente leeochoa cacha que beraichaain ne jinaa tiha inacane jaan que tihane reeintiaain. ³ Nii rijijeein techu, jaiti turueniha Jesocurisitone bana, nechu cana itajeranuneein caa chauratane que nenea que beraichaain nihacachelu. ⁴ Nete, inae nitohanihane coina jinaa tihalune jaan que inae turuhane jaun, rai Calaohi letoaelu Cana Coaunera, cachanein leinjiin ene caje nejanoaane coina. Acaachate cana amute cachanein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraera rijijeein ichoaelu. ⁵ Nii corenihate cana cairichaeranein niha nii rauhine caje cana rocohin nelu, rai calaohinein cana tein cana raa Cana Coaunera coina. ⁶ Nii jaunte, inae esinae rauhijiriin rai calaohi nihacachene coaratihai rai Calaohi Suujue te cana suujueniha Cana Coaunera. Nii rai Suujuete cana suujueniha neein: “Ofa,” naain Cana Coaunera bajae. ⁷ Aihane jaun inae ii, nii rauhi tonoraeranein nihee. Iite, inae Cana Coaunera calaohinein neei. Nitohanein rai calaohinee jaunte, Aca jerihane rijijeein, ii que banijiainein nenea raeranein neriquiin.

Jesocurisito esenetaeraauru que sujuua Faborone

⁸ Jaiti, Cana Coaunera coitucuelanaala neeichene banate, cha nelanaala nenea- cana coaunera niha nocoetonacaauru letononein nerejetocoichelu. ⁹ Nete laen, inae enene Cana Coaunera coitucuhichene jaun, inara coitucue Cana Coaunera. Aihana jaun, chanuna coaiteen nacoaanein nii chaque nelatiheichuru- cairicheinein nenacaauru tonoraain letononein nenea jeriquiche. ¹⁰ Nitohanein neeichene jaunte, nii enanetjoein jauriaa aichejetocoichelune rijijeein, atenecuru, cojoinacaauru, ajaanaacuru, naaonjoaaihunri cojoinaca que turuhane inara rai chosichuru coroaeein bitoaiche. ¹¹ Nii jaunne jataain casihun, cacoichana aina cutaain inara relaanulune saijiein nitohanein neeichene jaun.

¹² Canejerauru, canu Jorionichaaunne jaunne niqui nii taolu inoaelu nenea rauhi tonoraain ichaorejetoonlu. Nena inae enene nii jauriaa nii rauhi tonoraelanaala ichaorejetocoichene rijijeein inae enene ichaaon. Aihana jaun nacoaanein nii rauhi colane inoanlu ichaohichelune rijijeein ichaaochu.

Nii jauriaanejeein inara relaanulune bana coatihai canu que jaoleconaa coaauheechelu. ¹³ Nenacaatejia cunaitichaaunne saijiein jauriaanejeein inara rai ichoteratenojoein neriquicheeine beebelijhanune bana, jataain rachoojoein canu coroaeein canu raachelu canu coiintena coacuelanaala. ¹⁴ Nii cunaitichaaunlune banate, esinae rauhijiriin, nii canu cunai coreniha canu que jaolequelanaala, niheichu canu coiintelanaala, naaonjoaain leinjiin Cana Coaunera letono- anjera aina Jesocurisito raera rijijeein canu raachelu. ¹⁵ Chanuna jana chaen, inae enene nii aachelune rijijeein rachoojoein nenea naineneeiche. Esinaete chuhisi niqui, nii cunaitichaaunne jana rachoojena caaun roconacainiha inara notane jana nihane, inara nota rocohin teriquichelu canu rai. ¹⁶ Nitohanihane saijiein rauhijiriin nohanelanaala inara rai aitocoauene jaunna inara que nejerate-naa nichaaun.

¹⁷ Nii cachaaurute niqui jataain inara aina nenea jerecure. Nete, caohachaaun inara tenaa jerenacaauun aihurene. Nechu canacaanu que jaolequuin, acaauruhacha tonoraain neeichene cointate aihure.

¹⁸ Esinaetechuhisi niqui caohachae, leeochoaauru cachaauru rai caohacha

ichacaane coina coaaucaane. Aiha esinaen rauhijiriin acaauru rai nelatenenu nihane. Nete itolere bana coacuelanaala, inara aina nihanuneecha que coaacuruhane nelatene. ¹⁹ Cacalabi rijijieein neiniquichene corenihane, jataain coacuhin cunaiteeun. Charijieein teinti, canaanai janoanaa jerihane cunae rai neba, nii rijijieeine inara coreniha cunaiteeun. Nirijieeine, itolere bana cunaiteeriin nereeuni, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijieein neeichene reeintiaaojoaain. ²⁰ Bajaana chuhinti ena inara aina neneeun, canu raajenhane inara rai leechaneein raotojoein aitocooaunne coina. Nena inara caje coriaae nihanune jaun inara aina cha chana coitucueeneun.

Acara aina Sara

²¹ Inara, Moisesa tenojoi- rauhi tonoraain nenea jereraauru, canu rai aitocoichenena jereeun. Tana esinae rauhijiriin, aitohalu nii Moisesa rai rauhine aohanraneein neeichene. ²² Aonacuche: “Coroatajaainte canaanai sirilu Abaraauun. Leinjiin rai calaohite sirilu rai coseenra neein nenea Acara aina. Jana, nii leecha rai calaohi coroatajate sirilu rai comasai esine neein nenea Sara aina,” naain aitohane coitucuhichene. ²³ Nii jaunte, nii rai coseenra aina Abaraauuncha sirii- rai calaohi cachanichaachene ichao rijijieein nihane coina nejanoaelu. Nete laen, nii rai comasai esine- Sara aina niicha sirii- rai calaohi, rai aitosihalu Cana Coaunerane jaan nainaane coina nelu. ²⁴ Naaonjoaane jaunte nii nitohane, nii coroatajai Abaraauun comasaichurute, coroatajaain cana aina niicha ichanenenu ichaa Cana Coaunerane coujunacaneein neeure. Nii Acarte Sinaai bichataneru, Moisesa rai ajeri caje nenea- tabara que teein laenanohineein nenea- rauhi tihalu Cana Coaunerane coujunaca ne. Nii rauhi tonorana nainelanaala neenihurute nii coina nejanoaain neeure. ²⁵ Nitohaneinte, nii Arabia nenea- Sinaai bichataneru Moisesa ranojoi rauhi tonoraaneein, Jerosaleen cocoaichaneein nenacaauru foeratera ne Acara. ²⁶ Nete laen cana, nii Jerosaleen cana que banihateein coaunanajoji cocoaichaneein nihacachene coina, nii comasai esine Sara aina Abaraauuncha sirii nefoerateneein nejanoaain nihacachelune jaun, rai calaohi esineneein nihacache. ²⁷ Nii quete: “Rachoojoein neeu canaanai sirina inaelanaala nenea ene, cojioriin rachoojoeu chabana canaanai sirineeine saijjeein.

Jaoleneein neeinne nihanatiin, lanaaona amurijiriin arajiin canaanai siririquiine jaun,” naain laenanohi ne.

²⁸ Canejeraauru, ichaane coina aitohalu Cana Coaunera, Abaraauun raine rijijieeinte nenaanelu Isaca. Nii rijijieeinte inara netonai nenaaneei neeiche. ²⁹ Nii bana cachanichaachene ichao rijijieein Acara aina Abaraauuncha sirii rai calaohite nii Cana Coaunera Suujue ichanohineein nejanoanaa Isaca ichao rohecaelu. Nii rijijieein techu enanetojoeein inara netonai rohecaure nii Cana Coaunera Suujue ichanohinelanaala nenacaauru cachaauru. ³⁰ Nete nii que: “Nii rai calaohi aina, nii ii coseenra sitaaute amuhine. Coatiha nainihe, nii ii comasai esine aina iicha sirii- ii calaohi aina, nii ii rucuhelu eroraneein nihane,” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³¹ Aihana jaun, coatiha nii coseenraneein nenea nefoerateneein nihaacache. Nii comasai esineneein nenea nefoerate- neeinte nihacachera canejeraauru.

¹ Jesocurisitote, Moisesa tenojoi rauhi coreniha caseteco coaracaachene rai nenea caje cana rocohin nihane jaun, inae raotojoein jianacoon niha-cache. Aihana jaun, nainiheiche nacoauneein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraain nenacaauru aina acaauruhacha ichai ichaain nihache.

² Canu Faboro nichaauune aonacuchena, inara rai aitete aonaquiche. Aitocuruha Jorioocurune rijijieein nii Moisesa rai ruhin tonoraain inara jaberoco macohi cari saerateeichene, coatiha inara rai cha que nelateein nerinaain jianacoon neeichene coina Jesocurisito esenetaaichene jaan.

³ Coaiten nacoauneeine aitoon. Chunocoha Jesocurisito cachanein nenea Moisesa tenojoi rauhi caje ichoteratenojoein nihalune saijieein nacoauneein nii rauhi tonoraane coina rai jaberoco cari saerateein nenaate leinjiiniji cautijaelanaala nii Moisesa rai rauhi tonoraanete ne. ⁴ Inara, inae jauriaa jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichene saijieeinte, ena Moisesa rai rauhicha tonoraain nenea jeriquiche, Jesocurisito aina inara belaiha Cana Coaunera jaan que jaolequuin. ⁵ Nete laen cana, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain esenetaacachene jaun, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje nichoterichaacheeinne que jaaequiin cohajihacache. ⁶ Aihana jaun, Jesocurisito aina jiniiquuin nihacachene, inae nelatihei cana jaberoco macohi cari saeratihacachene. Esenetaain queecha jaaequiin nihacachenete laen nelate, nii esenetaain nihacachene aina cuaain ita belaaain ichaohacachene coina icharihanine jaun.

⁷ Inarate niqiu inae esenetaain queecha jaaequiin neeichelu. Chariji cacha inara coritaane jaun, nii inaraacha esenetai tonoraain neeichene jianequiche. ⁸ Tana Cana Coaunera jerihane jaun inara cotijiaain nihalune coitucuhichene. ⁹ Nete, “Aansijiin coerati que rai coliha jasiithacanete, jitaain nii rai coliha ichonai coeralae,” naain nihane coitucuhiche. Nii rijijieeinte leinjiin cacha inara ichao auhacaain aasaeranein ne. ¹⁰ Nena canu, leeoachanein inara suujua cuaaichene coataa, inara coroatajanerichaaain cana Curuaanaa Jesocurisitone esenetaaun. Nete laen, nii joaenreein inara suujua auhacaera cacha casetecareein Cana Coaunera. Coatiha chunocoha aihane nihanatiin que Suujua acatena nainerinaain.

¹¹ Canejeraauru, jauriaa aihanulune rijijieein enanetojoein rai jaberoco macohi saerateeuruha satiin Jesocurisito esenetaeraaurune coina acaauru conujuchauune, coatiha canu cairichaururihei Jorioocuru. Nitohanein jericuruhane rijijieein nii Jesocurisito beratenojoi beebelijhanune acaauru baijiaenerichaaunne jaun. ¹² Nete, raajenihane jitariin rai jaberoco molohin jaaoruha nii inara suujua rohecaeraaurune caohachae.

¹³ Canejeraauru, inarate cha ujuaihonelanaala jianacoon raotojoein neeichene coina, cotijiaain ranojoein neeichelu. Nete, inae cha ujuaihonelanaala neeichene jaun, naineneeiche inara suujua letono rijijieein cha ichaain neeichene. Nenacaantejia caohachae nii amuritheriin, ita belaaain, cha lateein niha leeoachane coroatajanein, naajoaain neeichene.

¹⁴ Satiin nii rauhi aitoonjoan cajete leinjiincha neeje. Acate: “Chamute cacha belaaain ichaao, ii raajenihane ii jaberoco belaaine rijitajoein,” nae.

¹⁵ Aihane jaun, nii que necohalajiiin neeuche. Jana necohalajilanaala netesinajeein ita aina obaaejeriin, ita cotaairiin, naaonjoaain neeichenete inara raajenenihane nitajeriquichein.

Joanreein cacha ichao aina, Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa

¹⁶ Nii jaauuna inara rai aitoon, jeriquichene rijijieein baasohacha que coacuhin ichoaelanaala, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coacuhin ichaohichene coina. ¹⁷ Nii cana suujua cuhane baaso canaacha coacuite,

cana aina Cana Coaunera Suujue ichanenu caohateraneein ne. Nii rijijieein techu nii cana suujua, Cana Coaunera Suujue que nejeratenaaneein ne. Nii corenihate inaraacha ichana jerei ichana naineneeiche. ¹⁸ Nete esinae rauhijiriin, inaraacha ichanenu ichaquichene coina inara rai beraneein niha Cana Coaunera Suujuene, inae nii Moisesa tenojoi rauhi rijijieein cha ichaquichene jianeriquicheein.

¹⁹ Caaintiaai, “Acaauru acaaurute, jeriha suujuane rijijieein baaso icha-jeein ichaore,” naain coitucuhacane. Nitohaneein ichaonacaaurute, sinijeranelaanaala nenea ene que ichaojeraquiin, rai chosi rai niicha teuri inho que lenoneein, naaonjoaunre. ²⁰ Chaen techu, acaauru chosichuru coroa-jeein, benaneneein, ita coiinteein, ita coaana jerelanaala, ita que necoelajaauharitiin, enaacha obajejin, ita amurijiriin nenea coacuhin, ita caje neleruhin, acaauruhacha coaacuruhane rijijieein neeuruha leochaaurune jerejin, ²¹ ajetoritiin, achotoritiin, naajoaain neeuruhane cajete enaacha nitohaneein ichaonacaauru cachaauru coitucuhaca. Nacoauneeinne inararai aitoreeunni, que nainaain ichaohichene coina. Nitohaneein ichaonacaauru, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa nainecuruhi.

²²⁻²³ Nete laen Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa, ita belaa-in, rachoojoejin, raotojoei ichaonaa que ichaohin, cha abaantaain, cana rai chaelai que cainaane latelanaala cacha rai cha tein, nii cana ichao corenaa coacuelanaala, leochaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, cana suujua letono tonoraelanaala nihacachene coina, naaonjoaain nihacachene jaanu teraneein ne. Coatihanihei nii chuni rauhi nitohaneein ichaohacachene caohatera. ²⁴ Nitohanihane jaunte, Jesocurisito ranojoejin nenacaauru, inae coroso que tein itajera rijijieein, itolere rai nichao rijijieein ichaohin neosatein necairichanaa, rai suujua baaso, naaonjoaihunri itajerein inae ichoae. ²⁵ Nii jaun, inae ena Cana Coaunera Suujue aina ichaohacachene jaun, coanete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaohacache. ²⁶ Aihane jaun, necohasitaain, ita amuritona coacuhin, itaque necoelaain, naaonjoaain nenea nainihaacache.

6

Le cachanequichene ita coroatajanecuche.

¹ Canejeraauru, osa que nesaruha chunocohane coaraqichene, inae inara Cana Coaunera Suujue que suujuecohichene jaun, rai aitocuchete raajenihane baaso ichaane coitucuhin rai suujua coaraain ichaohine. Nete inara netonai, nitohaneein coujunojoejin neeichene coataa que necohalajiin jataain belaa-in rai aitocochene caohachae. ² Nejesinajejin itolere que ita coroatajaneein neeichenete, esinae rauhijiriin jeriha Jesocuristone rijijieein ichaoriguicheein. ³ Jana chunocoha, chanelanaala nihane saijiejin leochaauru amurijiriin nenea coaucanete raajenihane necorita-reein. ⁴ Nii jaunte caohachae, le cachaauru baaso ichaelanaala caohacha ichaane coitucuhin, raotojoejin rachoojoejin nihane caohachae. Nete laen, leochaauru baaso ichacuruhane coaraain, acaauru que necohasitaain rachoojoejin nihane caohachaene. ⁵ Aihana jaun, le cachaaurute naine itolere niicha ichai coitucuhin rai suujua coaraain ichaane caohachae.

⁶ Ena Nenea Cana Coaunera Ere que relanojoejin nihane, nii relaera coroatajanemiin itolere niicha sirii que.

⁷ Jiaonriha inara raajenihane necoritaichene. Chateeinti baaso ichae, nite baaso raeranejin nereein. Jana caohacha ichaerate caohacha raeranejin nereein. ⁸ Nitohanihana jaunte, chunocoha rai suujua letono baasohacha

ichajeein ichaonaa itajereein nii baaso- rai suujua cuhane coacuhin niicha ichai. Nete laen, chunocoha jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijiein itolere caohacha nejesina ichajeein ichaohane, nii caohacha- rai suujua cuhane coacuhin caohacha niicha ichaite chabana sanaacharanejeein nena ichaonaa que tereein. ⁹ Aihana jaun, caohacha ichacaachene coiinteein jianena nainihaacache, inae cojoanonaa que turuhane bana cana rai cainanohinerichaaain nii canaacha ichaine jaun. ¹⁰ Nii jaunte, satiin rai, nainichaachene jaan que leeochoaauru belaaain coroatajaneein nihaachenete caohachae. Chaen jeelai amuritoheriin nii canaacha esenetai coreniha cana nejeraneein nenacaauru coroatajaneein nihaachenete caohachae.

Acaauru suujuateein acaauru rai necoiha Faborone

¹¹ Enane laen, canu raajenhane canu biji que caa quiricha laenaun. Nii jaunte, tabaanae caa canuhacha laenai. ¹² Nii inara jaberoco macohi cari molohichene coina inara rohecaeraaurute, nechur rai lauri aina caohachaaain nena jerenacaun aitocure. Nabana Jesocurisito esenetaeraneein neuruhane coitucuhin acaauru sooruhane coataa acaauru coasiha. ¹³ Nete, acaauru jaberoco macohi cari moloerateein neuruhane nihanatiin, satiin aitoa nii Moisesa tenojoi rauhine rijijiein tonorana nainecurene. Chaen techu, inara netonai inara jabereco macohi moloerateeichene, inae coujunaca siriha inara jaberocone que necohasitaauruhane coina nii inara rohecaature. ¹⁴ Nena laen canu, joareein coreniha necohasitanaa naineeun. Canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone corenihachane naineeun acaacha coasitaanune. Nitohanein, canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone jaun, coitucuelanaala ichaonacaauru cachaaauru ichao rijijiein ichaonaa nainihaaun. Niheichu Cana Coaunera coitucuhichuru nihanatiin, canu arinaa nainecuruhi acaauru rijijiein ichaohanune coina. ¹⁵ Coatiha chaque nelatihei, cana jaberoco macohi cari moloerateein, moloeratelanaala, naaonjoaain ichaohacane. Jesocurisito esenetaacachene jaunte, ena coaunanojoi nihaacache. Niite jataain nelate.

¹⁶ Satiin caitoonjoan tonorain ichaonacaauru cairichaaajoaain coaramii Cana Coaunera, raotojoein neuruhane coina, satiin Cana Coaunera cacha esineuru aina jiniquuin.

¹⁷ Ena caje coaunein, inae nenacaen canu cairichaerateeichene jernaun. Inae esinae rauhijiriin Jesocurisito letononein nihanune coujunacanein cajabereeo que, canu bisihuruhane jaan cure sirichaaune jaun.

¹⁸ Canejeraauru, cana Curuaanaa Jesocurisito jataain jelai amuritoheriin corajeein neeichene jaanu teeine inara rai. Nitohanemiin.

Efesoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Chatohaneiche,” naa Faborone

¹ Canune, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito cocainanohineein rai afosoto Faboro neeun. Efesoo satiin, Cana Coaunera cachaneein rai Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raine caa quiricha lae-naaun. ² Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito inara rai raotojoeiin neeichene jaanu teuruhinete raotojoeiin neeiche.

Naaonjoainte Jesocurisito aina cuaain rai cachaauru rausiaje.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate dedeeu cana suujue que itolere caohacha ichaain cana rausiaje, rai Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacachene jaun. ⁴ Jaiti cana rai chauratane coaunaane ajinihate, cana janijiin cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cha ujuaihonselanaala notaracae que banijiaineei rai cachaneein nenea coina. ⁵ Jataain cana belaihane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohineein nenea coina ichae Cana Coaunera, nitohaneein coaasihalune rijijieein. ⁶ Nitohaneein raotojoeiin nenea coina cana belaiha cana rausiaeca jataain niicha belaii- rai Calaohi Jesocurisito aina cuaaine corenihate, itolere bana Cana Coaunera coroaecaache. ⁷ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi coichana aina cuaain cana osa caje cana rocohin, cana que suujua acatelu Cana Coaunera. ⁸ Nii cana rai itolere coitucuhin, itolere que nainaain, naaonjoaain ichaohacachene jaannu tihane cajete jataain cana belaitohane coitucuhacache. ⁹ Chaen techu nitohaneein cana belaitohane jaun, cana que nii asinojoeinein nenea niicha ichaneni niicha coacui coitucuerate. ¹⁰ Inae cuu tihane banate, nii aitiin coaualune rijijieein nii naitoonjoan nainaain, satiin nere tonoraauru chauratane que nenacaauru, dedeeu nenacaauru, naaonjoainurine coina satiin curuaanaanein rai Calaohi terein Cana Coaunera.

¹¹ Acate cana janijiin cana raain nelu, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohi rijijieein cana que banihatein niicha rucujuei tiha nii coaasihalune rijijieein, niicha jerei ichaane coina. ¹² Nitohaneente jauriaanejeein cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain queecha jaeequiin ichaohacachene, cana ichao coaraain, niicha ichai coroaecuruha cachaaurune coina. ¹³ Nii rijijieein techu, esinae rauhijiriin inara osa caje nichoteriquicheeine beeuruhane aonaain, Jesocurisito esenetaain jerihane rijijieein ichaohichene jaun, rai Suujue aina cuaain rai cachaneequichene cojunacate Cana Coaunera, nitohaneein ichaane coina aitohalune rijijieein. ¹⁴ Rai Suujueete nii cana que banihatein niicha rucujuei tihane jaan rarichaacheeinne cojunacanein ne. Nitohaneente ichareein Cana Coaunera, satiin nosa caje ichoteratenojoniha rai cachaneein neenihurune coaraain, itolere ichana nainihane coitucuhin coroaecuruha cachaaurune coina.

Coitucuurera rai, cha coitucuuruhane jaanu tiha Cana Coaunerane coina bajaa Faborone.

¹⁵ Nitohanihane jaunne, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina ita belaaain neeichene coitucuhanune jaun, ¹⁶ inara coreniha bajaanune naineein inara coacuhin, Cana

Coaunera coroaenajacoon. ¹⁷ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca necaohachaa in nena Cana Coaunera cajene bajaau, inara rai inara suujue cuhana chacoitucuhin neeichene jaanu tihane, nii caje inara aina niicha ichana jerei coitucuhin, jelai amuritoheriin Acanihane coitucuhin neeichene caina. ¹⁸ Chaen nech, "Naaonjoain cohajihacachene cointate cana raain nera," naain coitucuhichene caina inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane caina caje bajaau. Jataainte itolere caohacha amurijiriin necaohachae satiin rai cachaneein nenacaauru que banihatee in niicha rucujuei. ¹⁹ Nii rijijieeinechu chabana satonoelanaala nena niicha ichana nainei ichaain, esenetaerane in nena caina ichaane coitucuhichene caina caje bajaau. ²⁰ Nii jeelai jataain laraajiin mijiainetiin nena niicha ichana naineite coaratelu, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichatee in que jauriinee in tein, ²¹ itolere cocoainanacaihuri, curuaanaacuru, naaonjoainuri amurijiriin cocoainanacanee in niha ena janonaa que, chaen nii baiha neeni janonaa que, naaonjoain quene caina. ²² Nitohanee in itolere curuaanaanee in Jesoso cocoaainante, sati in niicha ranojoihunru, rai cachanee in nenacaauru iclesia curuaanaanee in telu, acaauru suujua raujiaerane in nihane caina. ²³ Nii jaunte, sati in niicha ranojoihunru- rai jaberoco iclesiane in neeuruhane jaun, itolere que Jesocurisito corihanerane in neure. Nii Jesocurisito corenhate ne sati in itolere. Nihei colane nena nainihei itolere cautene rijihuru.

2

Jataain cana belaiha Cana Coaunerane corenhate cana osa caje nichoterichaachee in

¹⁻² Jauriaalute, ichaauruha cana rai chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune rijijiee in, baaso ichaechaje in osaque nesarujee in ichaohichene jaun, nitajenane in nerejetocoichelu, Cana Coaunera coitucunaa jeriheichuru suujua saruera moconajaera inara suujua saruhane rijijiee incha ichaohichene jaun. ³ Nitohanee in te jauriaa joaeree in cana suujua letono rijijiee in, baaso ichaechaje in jerichaachene rijijiee in ichaorejeto-coachelu sati in. Nii jerichaachene rijijiee in, cana suujua letononee in baaso ichaechaje in, osa que nesarujee in ichaohacachelune jaunte niqei, cana casetecane rai nelu Cana Coaunera. ⁴ Nete jataain cairichaojoaain cana coaraain cana belaihane jaun, nii osa que nesaruhin inae nitajenaa nee in nihacachene jana, ⁵ rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, cana osa caje cana coulucohin nelu Cana Coaunera, chabana nitajenaa charanejee in nena ichaonaa que ichaohin nena nainichaachene caina. Jataain caohachanijihane jaunte, inara osa caje nichotee ichene jaanu terate inara rai. ⁶ Nii jeelai Acate, inae ohacachene bana, nitaje rai niha cana suujue jana, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichatihane jinichaain cana suujue ichatee in raain, rohan cana suujue lauriaelu dedeeu. ⁷ Nitohanee in te ichaelu, caa baiha rai Cojoanonaa neeni que nee in jataain cana belaiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaritaainne coitucunojonee in nihane caina. ⁸ Inara belaiha Cana Coaunerane jaunte nii esenetaaichene jaan aina cuaain nii nichotee ichene jaan raain neeiche. Nii jaun coatiha inara raajenihane inaraacha eruinee in nihei. Acate inara rai Cana Coaunera tenojonee in ne. ⁹ Coatiha inara raajenihane inaraacha ichai que nii inara osa caje nichotihee ichene. Niicha ichoteratenohinee in te nii inara osa caje nichotee ichene. Nii jaun nainihee ichene inara raajenihane, nii inara osa caje nichotenaa rijiti in, nii que eree in necoahasitaachene. ¹⁰ Acate rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cana coaunaain nelu, coujuriu rai cachanee in, aca- Cana Coaunera nihane coroajee in, ita

belaa'in, chaa'elai latee'in neeuruha leeo'chaa'aurune, aca'auru coro'atajane'e'in, naa'onjoa'in nii inoa'enlu coa'ausihalune rijijie'e'in nihacachene coina.

Jesocurisito corenihate, leeo'chane'e'in nii chuni coara'elanaala ita aina raotojoe'e'in nihacache

¹¹ Inara Jorionene'eichene jaunte, "Jaberoco cari moloelanaala nenacaa'uru," naain inara curuaate'eure Jorioocuru. Jana aca'auru Jorionecuruhanete, rai jaberoco cari molooruhane jaun: "Canate laen, Jaberoco cari moloorera ne'e'in curuaaca'ache," naain raaje necurujuate'ure. ¹² Esinaente chuhisi jauriaalu, inara Jorionene'eichene jaun, Jesocurisito cachane'e'in nena' nainelanaala, niheichu Isaraelitacuru rene turuhin, ita rai ere'e'in, naa'onjoana nainerejetene'eichelu, nii que coacuhin neeuche. Chaen techu, nii niicha ichanenu naitoonjoan tenaa nainenelu inara rai Cana Coaunera, inara que jaolecohane jaun. Nii jaunte colane nena' rijijie'e'in, inara coro'atajanerihanine cohana coacuelanaala nitajenaane'e'in neeichelu. ¹³ Nete sati'in coreniha ohalu rai Calao'hi Jesocurisitone jaun, nii rai coichana aina cuaain coreniha ati'in Jorionene'eichene saijie'e'in inara raain ne, inara netonai esenetaa'ichene jaun. ¹⁴ Nii Jesocurisitote, canaca'anu Jorionichaanune, inara Jorionene'eichene aina ita que nejeratenaane'e'in ita coarajenaa caje, ita jaberoco que jaberocana' rijijie'e'in raotojoe'e'in ita belaa'in, ita coro'atajane'e'in, naa'onjoa'in nena' coina, nii ita que nejeratenaane'e'in nihacachene jaan itajee'in, lelaurijiei caje nena' rijijie'e'in rai cachane'e'in cana te. ¹⁵ Nitohane'einte nii tonoraain niha cachane coina nena' rauhi cacha rela'alone jaan itajelu nii Jesocurisito. Nitohane'e'in itajee'inte, le laurijiei caje nena' rijijie'e'in cana raain ne, jiniiquiin raotojoe'e'in ne'e'in le laurijie'e'in rai cachane'e'in nena' coina. ¹⁶ Canaca'anu Jorionichaanune, inara Jorionene'eichene aina lenone'e'in, inara loreri asaa'e turunaa nainelanaala, naa'onjoaca'anune janate, coroso que ohin nii itajee'in, jiniiquii raotojoe'e'in Cana Coaunera cachane'e'in nena' coina, ita jaberoco que jaberocanaane'e'in cana te Jesocurisito.

¹⁷ Nitohane'einte Cana Coaunera cachane'e'in nena' nainene'eichene caje, coreniha inae canaca'anu aina jiniiquiin rai cachane'e'in nihacachene coina, cana rai nii enachasine ichaonaa que ichaorichaache'e'ine bera Erenaa Raotono turua'elu Jesocurisito. ¹⁸ Jataain caohachate ichae cana rai Cana Coaunera, rai Calao'hi Jesocurisito aina cuaa'inte coreniha Jorionehichuru, Jorioocuru, leeo'chaa'uru cacha'auru, naa'onjoaihunru aina leinjiin rai Suujue'cha coreniha rai inaca Cana Coaunera rene turunaa nainicha'ache sati'in. ¹⁹ Aihane jaun inae enene nejelau natane edaa ichaonaa cacha rijijie'e'in nihee'iche. Inae inara netonaite, aihuruha Jorioocurune rijijie'e'in ne inara rai rauhi. Jerichaneje'e'in rai cachane'e'in neeuruha Jorioocurune rijijie'e'inte, inara netonai, rai cachane'e'in nee'iche. ²⁰ Inarate loreri ichacuruha ichara'aurune rijijie'e'in, loreri ichanohi rijijie'e'in nee'iche. Nii jaunte, nii loreri nunuhene'e'in nena' ajeri rijijie'e'in neeuruha Jesocurisito cooainanohichuru afosotooru aina *profetacurune* jana, inara aca'auru ichoae teno'jone'e'in nee'iche. Jana Jesocurisitote, nii loreri ichoae satonon- iha nunaera aina janori bucunee'in ne. ²¹ Charijie'e'inte'inti loreri jaane, jauriaaneje'e'in anesija temuhin jitaain bucuteje'e'in loreri besautiae ichara. Nii rijijie'e'in techu Jesocurisito ranojoinicha'achene, inae sati'in jiniiquiin rai cachane'e'in nihacachene jaun Cana Coaunera loreri rijijie'e'in nihacache. ²² Nii rijijie'e'in techu Jesocurisito ranojone'e'in rai loreri Teenforo rijijie'e'in nee'ichene jaun, inara suujue jana ichoae Cana Coaunera Suujue.

3

Jorioniheichuru rai Cana Coaunera ere beebejihane coina letononiha Faborone

¹ Nitohaneeine canu Faboro nichaaunne, Jesocurisito coreniha caresero cuhane neeun, inara Jorioneneeichene rai caohachanuque. ² Inae coitucuhichene rijijieeinte, jataain inara belaihanee jaun, nii inara rai caohacha icharichaaaine beebejeranu que canu teein nelu Cana Coaunera. ³ Acate canu que nii asinojoneein coitucueraelanaala nenea niicha ichanenu coaaratein coitucuerate, nii inara rai beein laenacaaunne rijijieein. ⁴ Inae ereretaain coaraquchenete, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha ichaneni asinojoneein nenea coitucuhanune coitucuriquicheein. ⁵ Coatiha niqui nii chuni que nii coitucueratein niheiluu jauriaa. Nete inae enene rai afosotooru, rai *profetacuru*, naaonjoainuri que coaaratein coitucuerate rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. ⁶ Niicha ichaneni asinojoneein coitucueraelanaala nenea niicha coitucuerateite, nii osa caje cana ichoteraanunein nenea esenetaauruha Jorioniheichuru netonaine jaun, inae acaauru netonai Jorioocuru rai niicha teeni raauruhane rai neure. Inae acaauru netonai, rai jaberoconein neeuruhane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha teeni eroranein neeururein.

⁷ Jataain baaso ichaechajeein ichaorejetocooaunne saijieeinte, itolere ichana nainihane jaan ichaain, quichao corein, niicha ichanenu beebejihane coina canu telu Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneein leeochoaauru, rai cachaneein nenacaauru amurijiriin baasonein chaque nelatenihanune saijieeinte, canu janijiin canu cocoinaain Jorioniheichuru rai janiinacajelanaala caohacha icharihani Jesocurisitone que, caohati erenaa beebejihane coina canu raain nelu. ⁹ Chaen techu niicha ichaneni itolere bana coitucueraelanaala asinojoneein nenea coaaratein, inara que coitucueratihanune coina caletoe nii itolere Coauneranein nenea Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohaneeinte ichaelu, ena caje coauneein janijiin niicharanojoihunru aina cuaain, itolere niicha coitucui ichana nainihane coaracurua dedeeu mijiainetiin nenacaaurune coina. ¹¹ Cana necoaana ajiniha caje coaanein, chabana satonoelanaala inae nitohaneein icharihanee coina coausihalune jaunte, nii coaualune rijijieein rai Calaohi Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain ichae. ¹² Nii jaunte rai calaohi Jesocurisito aina cuaain inae rene turunaa nainerichaachein, tonajelanaala acanihane esenetaacachene jaanu teranihane coitucuhin. ¹³ Nii jaun nainiheiche, inara coreniha caa caresero cuhane nihanune que nererojoecaain, inara relaanune jaan rijijieein neeichene jianein neeichene, nenacaenejia inara rai caohacha ichaane ainun, que nelararajiaain neeichene coina.

Naaonjoaante cana belaita Cana Curuaanaa Jesocurisito.

¹⁴⁻¹⁵ Nii corenihane, satiin rai cachaneein dedeeu, caa cana rai chau-ratane que, naaonjoaain laurilauri neinichaachene Inacanein nenea Cana Coaunera bajaranacoon neseonriaain. ¹⁶ Jerichanejeeinnechu inara rai, Suujue aina cuaain chachana nainein laraajiin neeichene coina, acaihaniji rai jataain caohachanein nenea tiha inara suujuaune coina Cana Coaunera bajaun. ¹⁷ Chaen inara suujuaun ichaonaa nainiha esenetaaichene coreniha Jesocurisito Suujuene coina, nitohaneein nii jataain inara belaiha Jesocurisitone esenetaain, jerihane rijijieein neein sacuhichenete, ¹⁸ satiin esenetaeraauru aina jiniiquin, naaonjoaain itolere cautenu rijihuru ichaa cana belaiha Cana Coaunerane coitucuriquicheein. ¹⁹ Nitohaneeinne jataain coitucunaa nainichaachene amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane

coitucuhichene coina Cana Coaunera bajaau, Aca Acaneein nihane coitucuhin, Acaacha cohajein queecha jaequuin neein leecha coacuelanaala Cana Coaunera ainaacha neeichene coina.

²⁰ Aihane jaun, Acaneein nihane coitucuhin Aca coroaecaachenete ne, jataain coaucaachene amurijiriin cana aina cuaain itolere niicha ichana nainei ichana nainihane jaun. ²¹ Jerichanejeeinchu coroaecuruhine, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha ranojoihunru cachaauru, cana janonaa besaute que turuhanereein tiaain. Nitohanemiin.

4

Cana Coaunera Suujue aina cuaain ita jaberoco que jaberocnaa rijijieein neeuche.

¹ Nii jaunne Jesocurisito coreniha cau caresero cuhane netiin atiin inara rai aitoon, esinae rauhijiriin caohachaain inara suujua coaraain Cana Coaunera ranojoneein neeichene jaun nitohaneein ichaaoche.

² Leechoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, leechoaauru belaa, chatohanai ichaa chunocoha inara leechoaaurune niha natiin que inara suujua acatein abaantain, jiniiquiin ita belaa neeuche. ³ Atiin rai Suujue aina cuaain inara corootajanihane aina, itolere bana jiniiquiin ita suujua rijijieein coacuhin jataain raotojoein neeuche. ⁴ Leijnii Jesocurisito jaberocohachate iclesianein ne. Jerichanejeein techu leijnii ne Cana Coaunera Suujue. ⁵ Leijnii Jesocurisitohachate Cana Curuaanaa ne. Leijnii chate ne cana osa caje cana ichoteraanu canaacha esenetai. Jerichanejeein techu leijnii ne cana coulucohin cana cojunacaturuhane jaan baotismo. ⁶ Nii rijijieein techu leijnii ne Cana Coaunera, satii Inacanein, satii ichoae neein, satii suujue cuhane neein aina cuaain itolere icharanein.

⁷ Nete laen tenaa jerihane jaancuru rai le cachanichaachene nainetiin aina cuaain cana que niicha icharatei ichaain nihacachene jaanu te. ⁸ Nii quete:

“Dedeeu cuhinte jiniichaa caseteconein nenacaauru amaain, cachaauru que niicha icharatei ichacuruhane jaanu te,” naain belu rai Quiricha Inoaensi cuhane.

⁹ Nii Dedeeu cuhalune que aitohane jaante, jauriaanejeein cana rai chauratane que turuhin nihalune baiha, jelaiha cuhalu dedeeune que aite.

¹⁰ Nii jeelai dede caje unaate, jelaiha dedeeu cuelu, Aca acaneein itolere neein dedeeu netonai Acanein nihane coaratihane coina. ¹¹ Acatechu, tabaauru sacureraauru cocoinae afosotoneein curuaatenajaain. Jana tabaaurute cocoinae *profetanein*, jana tabaauru nosa caje jianacoo neeurichaa in cachaaurune beranein, jana tabaauru esenetaain rai cacha neein nenacaauru beraicha fastoroneein cocoinanajaain, jana tabaaurute acaauru relaeranuuru que cocoinae. ¹² Nitohaneinte acaauru relae ita belaa ita corootajanein neeuruhane nefaa rai jaberoco iclesiane coina, ¹³ jerihane rijijieein, jiniiquiin ita suujua rijijieein coacuhin niicha ichanenu ichaane coitucuhin nihacachene coina. Nitohanein nihacachenete laen, esinae rauhijiriin itolere neein jiniiquiin nanaacha esenetai aina ijiin, aiha Jesocurisitone rijijieein nerichaachein. ¹⁴ Inae laen aihuruha canaanainuru ne rijijieein, joareein cana suujua letonoacha ichajein, joenreein cana relaera esenetaelanaala neein nechu jataain baaso que cana coritana jeriha cachaauru baasonein ichaonacaurune nihanatiin esenetaiaacachein. ¹⁵ Nenacaneintejian caohachae, esinae rauhijiriin ita suujua rijitoein, ita rai ereerejeein, jeriha Jesocurisitone rijijieein iijieein ichaohacachene

caohachae, aca cana suujua temura rijijieein nihane jaun. ¹⁶ Nii jaunte rai jaberoconeein nena rijijieein neein ita suujua rijijieein coacuhin raotojoein nihacache. Nitohaneein neeinte, cana rai niicha tei aina cuaain jiniiquiin canaacha ichana nainei ichacaachene aina raotojoein ijiin nihacache.

Jesocurisito ainate, enachasine ichaonaa que ichaohacache.

¹⁷ Atiin Jesocurisito corenihane, caa que inara rai erenaa jereun. Jiaonriha inae nenacaacen aihuruha, Cana Coaunera coitucuuruhine rijijieein ichaohichene. Acaaurute joaereein suujua letonohacha ichajeein, niicha ichai coitucuelanaa chachaaan neeure. ¹⁸ Nii jaun coatiha niicha tei ichaonaa que ichaauruhi baasohacha coaaua acaauru suujuane jaun, nii niicha tei ichaonaa que jaolecooruhane jaun. ¹⁹ Nitohaneein nauhaaca acaauru suujuane jaunte, inae ichaonaa baaso que ichaohin, rai nichao colalajilanaala itolere baaso ichajeein ichaaoore. ²⁰⁻²¹ Nete laen inara nabana nitohaneein ichaohichene coataa, Jesocurisito coitucuhin neeiche, esinaen rauhijiriin naitoonjoan aonaain tonoraain neeuche. ²² Aihane jaun nii jauriaanejeein inara ichao, nechu inara coritaa inara suujuane sacuha baaso ichajeein ichaohichene jaan jianein ichaaoche. ²³⁻²⁴ Inarate inae nainequiche inaraacha coacui corein, inara suujue corein, naonjoain ichaohin, nii ena jerihane rijijieein ichaohichene caina Cana Coaunera tenojoin ichaonaa que ichaohin, inae esinae rauhijiriin ichaonaa esine que ichaohichene coaratein neeichene caohachae.

²⁵ Aihana jaun inae ita jaberoco que jaberocooa rijijieein nihacachene jaun, le cachanequichene inae nainiheeiche inara amute cacha coritaaichene. Chaelai que erenaa jeriquichene, esinaen rauhijiriin nohanelanaala aitocuche. ²⁶⁻²⁷ Jiaonrihachu ita que nejeratein ita sonaa coacuhin neeichene. Itaque nejerateechene nii rijieoritiin baitecuche. Coa inara suujua cuhane enoha moconajaerane jaanu tera tocohanein sonafaajeein obaaecache. ²⁸ Asijiautoneein ichaorejeti, asijiauhane jianein amihaneinete, chaelai sirijieecane, chalateraauru rai chaelai tenaa nainemii. ²⁹ Jiaonriha erenaa baaso que ereeiche leochaauru raine. Erenaa caohacha nejesina que ita rai ereeuchete, caohati erenaa que aitocichene aonaain, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraain neeuruhine aohanraauru cachaauru. ³⁰ Inae ecu tihane bana, inara osa caje nichoteeichene caina jelai tein rai cachanequichene jaan cojunacanein inara cojunacatiha Cana Coaunerane jaan rai Suujue nocoeje chanuera tocohanein nena nainiheeiche.

³¹ Jiaonriha obajeein, ita cotaairiin, ita que nererojoecaaeriin, leochaauru que ereein, naonjoaain neeichene. ³² Charijieinteeinti Jesocurisito coreniha, inara osa que suujua acatein ne Cana Coaunera, nii rijijieein ita que inara suujua acatein, jiniiquin ita belaaichaaocche.

5

Chatohaneein nainere ichaoha Cana Coaunera cachaaurune.

¹ Jataain inara belaaichai rai calaohineein tein inara raa Cana Coaunerane jaun, inara netonai belaaichai naitoonjoan tonoraain ichaaoche. ² Charijieein teeinti rai coichana aina cutaain jataain cana belaihanee jaun chaelai jujui mocohin que Cana Coaunera belaihuraha saseredotecurune rijijieein cana coreniha rai jaberoco telu Jesocurisito, nii rijijieein inara coichana aina cutaain jiniiquin ita belaaichaaocche.

³ Inae inara, rai cachanein neeichene jaun, inae nainiheeiche leochaene coacuhin, niheichu que ninichajeein, erenaa baaso que ereein,

inaraacha lateeicha que coacuhin, barijiitiin, naajoain ichaonaa naini-
 heeiche. ⁴ Jiaonriha erenaa baaso que ereein neeichene. Coatiha cha
 que nelatejeehai niritiin iriha cachane. Nenacaaentejian, niritiin erenaa
 coacuelanaala, Cana Coaunera coroaeein ichaohichene caohachae. ⁵ Inae
 coitucuhiche, sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, erenaa baaso que
 ereein, niicha lateeicha que coacuhin, barijiitiin ichoae, nii Cana Coaunera
 aina Jesocurisito Cojoanona que ichaonaa nainihe. ⁶ Jiaonriha rai suujua
 caje rocohin joaenreein inara rai chaque iriha cachane tonoraain neeiche-
 ene. Nitohanein joaenreein rai suujua caje rocohin erenacaarute, rau-
 jiaerilanaala casetecareein Cana Coaunera, rai aitoonjoan tonoraalanaala
 que jaolequuin aitocuruhane coreniha. ⁷ Aihana jaun acaauru rijitiin ereein,
 acaauru rijijieein ichaonaa nainiheeiche inae inara. ⁸ Inae nocohena tabai
 jana nena rijijieein ichaorejetocoichelune caje, ena Jesocurisito esene-
 taain naitoonjoan tonoraichene jaunte, inae nii nocohena caje jianacoon
 ena ichaohiche. Aihane jaun cojoeriu jianacoon ichaohichene coara-
 teein, ⁹ chaaelai lateein neeuruha leeochoaurune acaauru corootajanein,
 esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala, niheichu nohanelanaala, naon-
 joaain ichaaoche. ¹⁰ Atiin Cana Coaunera jerenohicha ichajein ichaaoche.
¹¹ Jiaonriha nii nocohenaanau nena rijijieein, chachaerauru cachaauru
 rijijieein ichaohichene. Acaauru rijijieein ichaonaa coacuelanaala, nii
 nocohena caje acaauru mitaachete, acaauru netonai jianacoon mituhin,
 niicha ichai coaraain coitucuhin ichaoruhine. ¹²⁻¹³ Jataainte coejenacaain
 benacatochoelanaala nihanatiin, asinojoneein chachaaain neeure. Nete
 inae nii nocohena caje mitanajaaichene jianacoon neeuruhane, jitariin
 niicha ichai coitucuhin coaraain neeureein, inae jianacoon nocohena caje
 mituhin neeuruhane. ¹⁴ Nitohanei que tejian:

“Sininaa rijijieein neeichene caje
 inara nota jirichaauche.

Ohin nitajeeichene rai neeichene caje
 Jesocurisito aina ichaaochete,
 inara que itolere coarateeinete,
 coaraain coitucuhichera,”

naain ne erenaa. ¹⁵ Aihana jaun chatohanei ichaquichene que necohala-
 jiin neeuche. Jiaonriha chacoitucuhi cacha rijijieein ichaohichene, itolere
 coitucuhin, itolere que nainaan ichaaoche. ¹⁶ Atiin necohalajiin neeuche,
 jataain baasoneein ichaonacaauru cachaauru cataaun ichaohichene jaun.
¹⁷ Jiaonriha chacoitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein, joaereein
 chachaaain nena coacuhin neeichene. Atiin jeriha Cana Coaunerane ri-
 jijieein inaraacha ichai ichaain ichaaoche. ¹⁸ Jiaonrihachu ajeeeichene,
 nabana ajanaacha que coacuhin baasohacha ichajein ichaohichene, inara
 ichao aasajein neeichene coataa. Nenacaaen tejian, ajanaa coacuelanaala
 Cana Coaunera Suujue jerenohi nejesinaacha que coacuhin, jerihane riji-
 jieein ichaohichene caohachae. ¹⁹ Nejesinajein ita rai salmo beebejein,
 nenatenanaja que nenatein, inara suujua aina cutaain Cana Curuaanaa
 coroaeein rachoojoeuche. ²⁰ Itolere bana Cana Curuaanaa Jesocurisito
 aina cuaaain, Itolere Inacaneein nena Cana Coaunera coroaecuche itolere
 niicha tei coreniha.

Raotojoein sinijera aina ichaauruhine Jesocurisito ranojoihunru.

²¹ Jesocurisito que inara suujua acatequichene coarateein, jiniiquin
 ita suujua rijijieein ita belaaain ichaaoche. ²² Enecuru nihanatiin jeri-
 ha Cana Coaunerane rijijieein jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein

neeuruhine. ²³⁻²⁴ Charijieein teeinti niicha ranojoihunru iclesia neein nenacaauru coturineein niha Jesocurisitone jaun, rai jaberoconeein itolereenein jerihane rijijieein neure niicha ranojoihunru, nii rijijieein rai sinijiera coturineein neeuruhane jaun, rai lana jerihane rijijieein nere tonoraain ichaaoruhine enecuru. Nii jeelai Jesocurisito techu, nii rai jaberoconeein nenacaauru iclesia ichoterateraneein ne. ²⁵ Charijieein teeinti rai coichana aina cutaain, jataain niicha ranojoihunru belaihane jaun, acaauru coreniha rai jaberoco telu, sohin jaaoruhane coina Jesocurisito, nii rijijieein rai coichana aina cutaain sinijiera jereein belaihuruhine acaauru lanaauru. ²⁶ Nitohaneente niicha ranojoihunru coulucoelu rai naitoonjoan aina cuaain, acau que camujuaain, ²⁷ esinae rauhijiriin niicha ranojoi iclesia neein, jelai teein rainein que banijiaain necaohachaain osa colane neeuruhane coina. ²⁸ Charijieein teeinti ii rai caohachanu ichaain neei, nii rijijieein ii comasai rai netonai caohacha ichaain neeu. Rai comasai belaiin ichoai cachate, raaje rai caohachanu ichaa aicheein. ²⁹⁻³⁰ Nihei chuni raajenihane rai jaberoco que nejeratein nei. Nitohaneein nenea coacuelanaalate, raotojoein lenoneein, rai jaberoco colalajiin ichoae. Nii rijijieein techu, rai jaberoco rijijieein neeuruha niicha ranojoihunrine jaun, acaauru colalajiin ichaolanajaen Jesocurisito. Canate nii jaberoconeein nihacache. ³¹ Nii quete:

“Nii jaunte rai inaca aina rai neba naaonjoain ratiriin, rai sinijiera raain nereein cache, ita jaberoco que jaberocooa rijijieein neeuruhane coina,” nae Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³² Niite asinojoin rijijieein nihane jaun, coitucunaa nainene chuni. Nene laen canu, aiha niicha ranojoinunru iclesia aina Jesocurisitone que aitoon. ³³ Aihane jaun le cachaauru rai jabereco belaihane rijitoein rai sinijiera belaiin neeuruhine. Enecuru netonai rai lana que suujua acatein, niicha jerei rijijieein neeuruhine.

6

Inaca ere tonoraain ichaaoruhine acaauru calaohichuru.

¹ Ranunacuru, enamanaacuru, naaonjoaineichene, Cana Coaunerane belaaichene rijijieein inara inacaauru belaiin acaauru ere tonoraain neeuche. ² Jauriaa nejein tonoraain ichaoha cachane, rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoate: “Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri belaihu Cana Coaunera belaaine rijijieeine, ³ raotojoei ichaonaa que nerausiaaejein ichaohi,” naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Aihana jaun, inara acaauru inacanein, inara belaiin inara relaa Jesocurisitone rijijieein, inara bereecuru baijiaelanaala belaiin, chatohanei ichaane coataa suujuatein relaauche.

⁵ Nii rijijieeinchu caa cana rai chauratane que acaauru fatoroonein nenacaauru ere tonoraain, que suujua acatein, amurijiriin nenea coacuelanaala, que asinojoneein cha coacuelanaala, naaonjoaain neein letoaane jaan ichamiin rai cache, Jesocurisito rai ichaane rijijieein. ⁶ Cojuriu Cana Coaunera cachanein neeichene jaun, jerihane rijijieein inara fatoroon icharatenohin ichaain neeuche. Jiaonriha nechu inara aina caohachaain nihane coina, notaracaacha caohachaain chachaain neeichene. ⁷ Inara letoaane jaan ichaquichene, jiaonriha rai ichaquichene que coacuhin ichacache, Cana Curuaanaa Jesocurisito rai ichaquichene que coacuhin, corajein ichacache. ⁸ Fatoroon cachanein neein, fatoroon cachanelanaala, naojoaain netiin, caohacha ichaa cachane, rai cainarihani cana Curuaanaa, niicha ichai rijijieeine coitucuhin neeuche.

⁹ Jana inara acaauru fatoroon nequichene, nii leechaneein chuni coaraeniha Cana Coaunerane coitucuhin, nii inara que suujua acateein jeriquichene rijijieein neeu ruha inara cachaaurune rijijieein, inara netonai acaauru que inara suujua acateein nii chatohaneein acaauru tenaa coacuhelanaala, naaonjoaain acaauru belaa in neeu che, inae acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera cachaneein neeichene coitucuhin.

Jesocurisito aina cuaain laraajihururichaain niicha ranojoihurine.

¹⁰ Jesocurisito aina jiniiquiin neein, nii itolere que laraajiin neeichene jaanu niicha teenu aina cuaain, itolere que laraajiin neeu che canejeraauru. ¹¹ Nabana inara coritaa moconajaerane esenetaain neeichene coataa, que acatena nanequichene coina, inara biji achune, inara rai Cana Coaunera tenojoi que acateein tonoraelanaala neeu che. ¹² Coatiha cana tocohaneein cachaneein bucu hin nena, cana que nejerateein cana saruhin nihein. Acaaurute moconajaera letononeein dede caje uhin, nechu joanereein baa-sonnein cacha saruhin, Cana Coaunera coitucuhelanaala nenacaauru que niicha ichana nainei ichaene coina letononeein nena neure. ¹³ Aihana jaun inara rai nitohanei acateein neeichene jaanu que, inara rai Cana Coauneraacha tei aina jatoroaain neeu chete, chatohaneein inara tenaa coaauca moconajaerane niha natiin, abaataain amuritiin neeiche. Inaen leesajein jatoroaain neein amuritohichene, nii namuritoratena coacuelanaala neeu che.

¹⁴ Nitohaneein namuritoratelanaala, niheichu nohanenaa coacuelanaala, naaonjoaain neein esinaen rauhijiriin ichaohichene que necouhatein neeu che. ¹⁵ Itolere bana jatoroaain neeu chete, Ena Nena ichaonaanaja que jiniiquiin raotojoein neriquicheeinne coina beratenojoi beebejeeiche amuhemujeein. ¹⁶ Nii itolere caje inara ichoteratena nainera inaaraacha esenetai, moconajaera rai usi cofatojoi bujuateein caje inara ichoteratemiin. ¹⁷ Jana inara rai Suujue tenojoi rai Nere, inara biji achune neeine. Jana nii jianacoon cha ujuaihonelanaala neeichene coina inara mitaera, inara asihoneein inara coturi bujuatera niha neeine, chatohaneein inara amuritonaa nainiha moconajaerane coataa. ¹⁸ Itolere bana Cana Coaunera bajaebajajein, rai Suujue jerenohin rijijieein neeu che. Itolere que nainain jatoroaain inara suujua corelanaala neein, satiin rai cachaneein nenacaauru coreniha Cana Coaunera bajaau che. ¹⁹ Bajaachene nainein, atiin canu coacuhin canu rai netonai bajaau chete, canu rai laraajiin ereein nihanune jaanu teeine ne, aina laraajiin ereein Aca cana osa caje cana ichoteranihane beebeje coitucuelanaala nenacaauru raite coitucuurumii. ²⁰ Acate coreenra niha canu tein rai naitoonjoan beebejihanune coina caletoaain ne. Nii corenihate caa caresero cuhane canu enoaauruhane jaun, ena caresero cuhane neeun. Chaque casilanaala, Acanihane beebejihanune coina canu rai atiin bajaau che.

Necoilha Fabrone.

²¹ Canu rai Cana Coaunera tenojoi amihanenaa que casuujua rijijieein cacorataanera cana nejera Tiqicote, inara rai canuhacha ichai beein, canu ichaone maajeein bereein. ²² “Naaonjoaainne nihacaanu,” naain inara rai beein, inara suujua aninoane coinane nii inara rene letoaaun. ²³⁻²⁴ Cana Inaca Cana Coaunera, rai calaohi Jesocurisito aina esenetaain jiniiquiin ita belaa in raotojoein ichaauruha canejeraaurune jaannu teeine. Jerichanejeein chu itolereinein, satiin belaa in naitoonjoan rijijieein jianelanaala nenacaauru canejeraauru rai, raotojoein neeu ruhane jaanu teeine.

Filipoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

Caresero cuhane neein Filipoo nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera rai laena Faborone

¹ Canuna Faboro neeun. Timoteeo ainane Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacaanu. Satiin nii Filipoo neiniquichene Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raina caa laenain letoacaanu. Saain nii inara beraihurera ichauhenaauru, chaen nechuhii inara coroatajaneraauru- diaconooru, naonjoainuri rai reein tiaaina caa letoacaanu.

² Raotojoeiin neeichene coina, inara belaa'in inara coroatajaneene Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain.

Cana Coaunera Ere esenetaeraauru rai Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Inara coaaucaauinne naineeine, "Nariha" naaun Cana Coaunera rai inara coreniha. ⁴ Cana Coaunera bajaanunena, rachoojoeiin bajaan inara rai, inara coroatajanihane coina, ⁵ nunuhe caje coaauinein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere que cacha relaacache jiniiquiin ena netojoeina jaun. ⁶ Rauhijiriina coitucun, inara suujua rucujueein coriha Cana Coaunerana jaunte, jerichanejeein rucuhejeein sacureein, enacoaunein turuha rai Calaohi Jesocurisito nereein tiaan. ⁷ Cacoichana aina cutaain satiin inara belaihanuna jaunte ne carai rauhi, nitohanein inara que coaaucaunne coina. Caresero cuhane nihanune janate, cacoelaain cacorataane Cana Coaunera. Chaen techu nii choae tacaain, cocoinanacaaihuri acatiha tein cacorataane, esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaera neein niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que irihanune coina. Nii cacoratanihane rijijeein inara coroatajanerichaa'in Cana Coaunerane coitucuhane.

⁸ Esinae Cana Coaunerate coaraje, inara belaa'in inara jeriha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone rijijeeina jataain inara belaihun.

⁹ Jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Ere coitucuhin, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jereein, ¹⁰ nii que inara suujua coarain, inara suujua coitucuhichene coinana Cana Coaunera bajaan inara rai. Nitohanein neeichenete nenereein inara que cha, coaiteen turuha Jesocurisitone bana. ¹¹ Nitohanihanete inara coroatajanereein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, raotojoeiin jiniiquiin ita coroatajanein leeochoaauru aina ita belaa'in neeichene coina. Nitohanein neeichenete, caohatiin inara coroatajaniha Cana Coaunerane aina cuuain rai caohacha ichaquichene coaraain, nii coreniha Cana Coaunera coroaeca cuurureein cachaauru.

"Chanu nihei ohanune, jerichanetoheca carai," naa Faborone

¹² Aonacuchena inara rai erete aonaquiche. Caresero cuhanete niqui caenoaain, cacairichaaure niqui. Nenacaen tejian carausiaaeca catohanein caetecure, nenacaen jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere beebjihanu cau nenacaauru raine coina. ¹³ Nii jaunte Jesocurisito ere tonoracaauinne coreniha, caa caseteco neein nihanune coitucuure saain Roma curuaanaa rai soondarooru, saain cau nenacaauru, naonjoainunru. ¹⁴ Nitohanein caseteco neein nihanune coitucuruhanane jaunte, nii que nellarajiaain laraajin nihei chaque casiirilanaala Cana Coaunera Ere beebjeeure cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera cachaauru.

15-16 Tabaaaurute caichoae ininaa coacuhin Jesocurisito ere beebejeeure. Leeochaaurute laen esinae rauhijiriin, suujua coaraain Jesocurisito ere beebejeeure cacolaaina cacorataanena jerena caun, laraajiin Jesocurisito ere beebejihanune coreniha cau casetecoo neein nihanune coitucuuruhana jaun. 17 Nii caichoae ininaa coaauraurute, suujua coaraelanaala Jesocurisito ere beebejeeure, cacairichanaa jerena caaun niqi. 18 Chanu nihei caohatoha nitohanai caraina jaun. Joaenreein cacha Jesocurisito Ere beebejihanena nenacaaen rachoojoein nereeunni.

19 Nitohanihana jaunna carai Cana Coaunera bajaebajaequichene coreniha cacorataanerihani Jesocurisito suujuene coreniha, raotojoein jianacoo miturichaaunine coitucuu.

20 Nii jaunna chunei que necoejelanaala nihanune jereeun. Jerichanejeein cuaajeein nenacaaen nauruta naurutaain Jesocurisito rijijieein nihanunena jereeun. Chanu nihei ohanune jerichanetoheca carai. 21 Ichaaojihanunena jataain Jesocurisito ere tonoraera neein niha cureeunni. Jana ohanunena jian nenacaaen raotojoein aina nereeunni. 22 Jana ainihanena carijieein atiin ichaaojoein sacuhanunena, cana Curuaanaa Jesocurisito tenojohin amihanenaa ichana nainereeeunni. Chariji teinti carai caohachare. 23 Tabaquena ohanune luhecaun, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina niha cuhanune coina. Niite laen jataain carai caohachare. 24 Nete laen inara caohachanu que caohachae carijieein ichaaojoein sacuhanune. 25 Aihana jaunna jaiti ichaojoreeunni, inara corootajanichaaunne Jesocurisito ere esenetaain, tonoraain raotojoein rachoojoein jeelai amuritoheriin neeichene coina. 26 Nitohanihana jaunna coaitene enacoauneen inara aina nereeunni. Nii banate raotojoein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coroaeriquicheein, caohatiin cana belaihana jaun.

27 Atiin coujurihu Jesocurisito coitucuera neein nena tocohaneein, inara suujua coaraain inara ichao que ichaaoche. Inara coaraana uhene rijitoejeun niqi, nechaaainti nainerichaaunni. Jana inara coaraa uhenihanune nihanatiin, jiniiquiin laraajiin Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin. Nii inara aina nejeratenacaauru coasijirilanaala raotojoein neeuche atiin.

28 Nitohaneen neeichenete chaque casineeichene coaracuruha inara aina nejeratenacaaurune, raajenihané Moconajaera rene tacaa cuururichaine coitucuha cuurureein. Nitohaneen coitucuhinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera coreniha jianacoo neeichene coitucuha cuurureein, que acauru notaarichaaan Cana Coaunera jaun.

29 Coatiha raujiaain esenetaichene coinaacha jianacoo inara mitaai Jesocurisito. Coreniha necairichanaane maaajein abaantaain neeichene coinata jianacoo inara mitae.

30 Ita rijitoejeinte necairichanaa abaantaain laraajihacache. Inarate necairichanaa abaantaanulu laraajiine coaraqichelu. Nii rijijieeine chu nii inara rai beeuruhane tocohaneen laraajiin enanetoejein necairichanaa abaantaain neeun.

2

Suujua coaraa Jesocurisitone rijijieein inara suujua coaraain neeuche.

1 Inaderaaichene nihanatiin inara belaaain, inara corootajaneen, inara suujua lararajiaain, naaonjoaan Jesocurisito suujuena jaun, 2 ita belain raotojoein jiniiquiin neeuche, coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohanein. Aihana inara coaracaaunne, raotojoein rachoojoein ne.

³ Coa leeochoaauru choae ininaa coacuhin, leeochoaauru que necohasitanaa coacuhin nihache. “Acaaurute jian cana amuritoherihure,” naaiche neechate caohachae.

⁴ Coa inara caohacha nuhacha que coacuhin inaraacha ichai ichaain nihache. Leeochoaauru rai netonai caohachanu quene maajeein nelatenei coacuhin ichaain neeuche.

⁵ Charijieein teinti suujua coarae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieein inara suujua coaraain neeuche. ⁶⁻⁷ Jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein niha natiinte, Cana Coaunera letoo neein cache neein nejanoaa natiinte, “Naaonjoaina Cana Coaunera rijijieein neeun,” naain erenelu.

⁸ Nitohaneente nejanoaain ichauhena neein letoaa Cana Coaunerana jaun, nere tonoraain leeocho ataibinae necojenaachara rijijieein coroso que ohe, Cana Coaunera rijijieein nihanatiin.

⁹ Nii jaunte satii leeocho cocoinanacaihuri choae jauhecotojoeriin Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera, ¹⁰ jataain cocoinanacai neein nihane coitucuhin, nere tonoraauruha saain dedeeu nenacaauru, caa chauratane que nenacaauru, saain cana asae nenacaauru, naaonjoaihunri nihanatiin nere tonoraauruhane coina. ¹¹ Jataain acaauru curuaanaanu que Jesocurisito tiha Cana Inaca Cana Coaunerane coitucuhin, “Iite Cana Curuaanaa neei, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun,” naain ereeuruha saain caa chauratane que nenacaaurune cointate satii leeocho cocoinanacaihuri choae jauhecotojoeriin Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera.

Chauratane que nenacaauru rai cono rijijieein neeuruha Cana Coaunera esenetaaurerane

¹² Aihana jaun, caa ena inara caje coriaae inara caje nihanune jaun, inara aina nihanune bana quere tonoraraaetohichene amuritoheriin quere tonoraache. Inara suujua coaraain, raotojeein Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin, inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. ¹³ Inara coroatajanerichaaain Cana Coaunera, inara suujua coaraain nere tonoraain niicha jerei ichaquichene coina.

¹⁴⁻¹⁵ Chatohanai amihanenaa que inara letoaera nihane, nii inara letoaera que chaque ere lanaala raotojoeiin ichacuche, nabana baaso chaquichene inara necoejehachuha chuneine coataa. Nechu aansai ataibinae cachaauru quete laurijiraquiiin neeiche. Aihana jaun coa nohanein, cache coritaain, asijiauhin, naosatein, naaonjoaain nihache, Cana Coaunera Calahinein neeichene jaun.

Aihute neneeine inara que tonaain baasoneein chaque erei. Cana Coaunera Ere tonoraachene corenihate jianacoo osa que lanaala neeichene coitucuha cuurureein nii inara curuhacaain nenacaauru, Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru.

¹⁶ Nitohaneente coitucuha cuurureein, ichaonaa tera Cana Coaunera ere que ereeiche acaauru raine.

Nitohanein neeichenena raotojoeiin nereeunni, coaiten enacoaaunein cau turuha Jesocurisitone, inacojoeiin laraajiin inara relaeinhanune coitucurichaaunine jaun.

¹⁷ Chanu nihei coaraain casohin cajaaoruha Cana Coaunera Ere bihanu inara raine coreniha ne. Nenacaenna jian raotojoeiin nereeunni ohanune nihanatiin, atiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraa curiquicheeina jaun.

¹⁸ Nitohanein raotojoeiin nihanune jaun, carijitojoeiin caniha raotojoeiin neeuche inara netonai.

Timoteeo letoanaa jeriha Faboro ne

¹⁹ Jeriha Jesocurisito nena, enanecoojoa Timoteeo letoaaene rijitjoeun, inara coaraa uhane coina, inara coaraain chunocoha que carai beratihane raotjoeun nihanune coina.

²⁰ Coatiha nihei nii Timoteeo rijijieein coaaucaanne rijijieein inara caohachanu que coacuhin nei. ²¹ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitohacha jerei ichana amuritoheriin acaauruhacha ichana jereeicha que coaaucuruha saain nii leeochoauruna jaun. ²² Nii coitucuhichene tocohaneeinte caohatiin cacorataane Cana Coaunera Ere beenaa que nii Timoteeo, Fojiara corotajaniha rai calaohine rijijieein cacorataane.

²³ Cha teeinti ichacurureein caniha cocoinanacaihuri. Inae nii coitucuhanunena letoaaene rijitjoeun, inara coaraa uhane coina niqui. ²⁴ Jeriha Cana Curuaanaanena, canu netonai inara coaraa ureunni enanecoojoa.

²⁵ Caraite caohachare nii cacorataaneraannu que inaraacha letoailu cana nejera Efaforoto letoaanu ichoachanihane. Acate laraajiin cacorataane camijiane que. ²⁶ Cunaitihane coitucuhena jaunte, nii que suujua rohecaaeeriin nihana jaun jataain inara coana jere. ²⁷ Esinaete chuhisi rauhijiriin banejelanaala ninauhene neein cunaitelu niqui. Nete cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera. Coatiha leinjiin aacha cairichaaajoaain coaraai Cana Coaunera, canu netonai nihanatiin techu cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera, ohane ena amuritoheriin jataain inaderaain nihanune coataa.

²⁸ Nii jaunna letoanaa jereun, luhecotariin turuhin inara coaraa uhane coina. Inara netonai coaiteen coaraain raotjoeun rachoojoeun neeichene coina. Nitoanihanena canuhetonai raotjoeun niha cureunni. ²⁹ Inara coaraa uhane, corojeein belaaen raauche, coujurihu Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha ita nejera neein nena tocohaneein. Jerichanejein chu rijijieein nenacaauru belaihu. ³⁰ Basijjiin lanajeje Jesocurisito jerenohin ichaane coreniha oha ne. Inara raajenihane canu corotajanenanaine neeichene janate, lunaa nitohanai ichana saijieein aacha canu corotajanelu.

3

Era nena Cana Coaunera Ere rauhi que acaauru relaa Faboro ne

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neein neeichene jaun raotjoeun rachoojoeun neeuchera chasocuru. Jauriaana inara rai laenasihunlu niqui. Nena jerichanejein coaiteen enacooauneein caa laenaain letoareunni, raotjoeun coitucuhin neeichene coina.

²⁻³ Coaracuche, “Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonorana jeriquichene, inara jaberoco cari sauhichenete neere,” naain inara coritaa nii nechu aansai, jaberoco cari saurerane coataa. Nitoaneeinte niqui cojunacaacoa nitohanane coina cacha relaelu Moisesa inoaenlu niqui. Nete inae cau chauratane que turuha Jesocurisitone jaun, inae nene nitohanai, inae Jesocurisito Suujue que cana suujua cojunacatiha Cana Coaunera jaun.

⁴ Canuhetonaina Israeli nefoerate esine neein- Moisesa aitoonjoan tonoraera neein neeunlu jauriaa itolere amuritoheriin. ⁵ Inae fosa janoniha nejanoaanune janate, cajabereon cari jiununuhiin moloorelu, Israeli esine nichaaun- Israeli niha canu inacane jaun. Canuna Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa neeun. Ebereero ere quete ereure cafojiaraauru, jerichanejeina chu acaauru rijijieein Ebereero ere que ereun. Canuna fariseeo neein Moisesa aitoonjoan rijijieein ichaera neein neeunlu. ⁶ Casuujua

coaarihei amuneeinne Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera cairichaeriin nerejetoonu. Jataainna rauhijiriin Moisesa aitoonjoan rijjijeein icharaetoonlu.

Nii jaunte caque chaque erenaa nainenelu chunei.

⁷ Nitohaneente carai nelateeinneein nelu carai nii Moisesa aitoonjoan niqui. Nena inae canu ichao coriha Jesocurisitona jaun, inae enene jianeun, inae nelateniha caraine jaun.

⁸ Nitohaneente inae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhanune jaun, carai inae nelatene, nii jauriaa carai nelatei. Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraanuna jaunna jitariin nii itajeun. Coatiha canu rai chaque nelatejeehai nii jitariin canuhacha itajei, inae que jalecohanune jaun. Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin ⁹ aina nihanune coreniha inae chaque nelatihei nii jauriaanejeein nena. Coatiha nii Moisesaacha aitoonjoan tonoraanune coreniha jianacoo caeterihe Cana Coaunera. Jesocurisito esenetaanune corenihate, jianacoo caete Cana Coaunera.

¹⁰⁻¹¹ Aihana jaunna Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito suujua que suujuaquuin nihanune jereun. Acaihanejein nitohanein nihanunena coacuun. Charijiein teeinti necairichanaa abaantain ohane caje ichanaain nelu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijjijeeina canuhetonai nena jereun.

Itolere jianeinna satono que turuhane reentiaain laraajiin nereeunni.

¹² Coatiha, “Inae esinae rauhijiriin aca jerihane rijjijeein nihanu,” naain irihanune jaun aitohaaun. Nena laen Aca jerihane rijjijeein sacureeunni, caa baiha rijjijeein nihanune coina.

¹³ Coatiha, “Rijjijeeinna inae neeun,” naanune caun aitohaaun. Itolere canuhacha icharaetilu jianeinna jelai choae jauhecotojoeriin laraajiin nereeunni satono que tiaain, ¹⁴ Jesocurisito aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina cana raain nihalu Cana Coaunerane jaan raanune coina.

¹⁵ Caitono tocohaneein coaaucaachenete ne, esinae rauhijiriin cana suujua coitucuhin, Jesocurisito esenetaeranein ijiin niha cana suujuane coina. Jana ainihanete, inara que nii coaraterein Cana Coaunera, inara netonai nii coaraain coitucuhene coina. ¹⁶ Nete laen inae nii coitucuuji hacachene rijjijeein tonoraain ichaohacachene caohachae.

¹⁷ Chasocuru charijiein teeinti cha ichaain neeun, nii rijjijeein inara netonai cha ichaain neeuche. Chaen nii aihacaanune rijjijeein nenacaauruhacha ichai rijjijeein cha ichaain neeuche inara netonai.

¹⁸ Inae araa saain aitocaaun. Niite jataen canu inaderajae. Atiinne coaiten aitoreunni. “Cana Coaunera coitucuhanu,” naainte niqui ere cacha tabaauru, nete satiin coreniha coroso que ohin nihalu Jesocurisitone saijiein aina nejeratanaa tocohaneein ichaore, joanreein necairichanaa abaantanaa nainecurenihane jaun.

¹⁹ Nitohanein ichaonacaaurute nitajiha cuurureein, necoejena chareein atalbinae rijjijeein ichaauruhana jaun. Cana Coaunera coacuelanaala, acaihanejein caa chauratane que nenacaauru itolereeicha que coacuruhane jaun. ²⁰ Nitohanein nihaacache laen cana. Dede curuaanaa neein niha cana Curuaanaa Jesocurisitona jaunte, dede cocoaicha neein nihaacache. Aihana jaunte enacaunein dede caje fauha uha nii jianacoo cana mitaera Jesocurisitone cohajihacache. ²¹ Acate cana jaberoco coriha cureein culocohin rai jaberoco tocohaneein necaohacha que necaohachaa. Itolere amuritona nainihane jaan aina cuaante nitohanein icharein.

4

Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche

¹ Nitohanein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraachera cacoelaichaauru chasocuru. Jatainna inara coana jeretoon. Inara ainana raotojoein rachoojoein neeun, quesenetaaichene coreniha Cana Curuaanaa coitucuhichene jaun. ² Aonacuchena inara rai aitate, acaauru rai aitociche. Ita aina obaejerihuruhane jianeincha, jiniiquiin ita belaijjeincha neeuruhine, nii Ebodia, Siintique, enecuru, naaonjoaihunri coujurihu Cana Coaunera coreniha cana nejera neein nena tocohaneein.

³ Nii Filipoo nihanune bana saain Culemente, leeochoauru, naaonjoain aina cajinichaain ichaonaa tera erenaa que amihaneeuruhane jaun. Acaauru curuaate inae laenanohineein ne ichaonaa tera- Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche, Cana Curuaanaa Jesocurisito aina neeichene jaun. Aonacuchena coaiten inara rai aite. Raotojoein rachoojoein neeuche.

⁵ Aihute esinae rauhijiriin inara amute cacha belaina inaera cachanein neeichene coaraain inara coitucuurumiin saain cachaauru itolere bana. Inae cataainjia turuha Cana Curuaanaane.

⁶ Jiaonriha aansijiin laajoiri coreniha nererojoeaaiche ne. Niha inara que chatohanaine Cana Coaunera corojeein bajaain, rai beeuchete coitucuhine. ⁷ Nitohanein ichaquichenete, inara suujua rachoojiaa cureein Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Nitohaneinte itolere cachaauruhacha coitucunojoi amurijiriin raotojoein ichaonaanaja terein inara rai Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera tenojoin cana suujua rachoojiaera inara suujue suujuatereein Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene coina.

Coa cajihanein inara suujua coaracache

⁸ Satononejeeinne ena cuhane ichai caa que erereunni. Coa cajihanein inara suujua coaracache. Acaihanejein rauhi cuhane cuain cana suujuatera erenaa que inara suujua ereein nii que coaacuche. “Leeochoauru belaaain, caohatiin leeochoauru coaraain, caohatiin camijianeonne maajeein ichaain, naaonjoain nihanunete caohachae,” naain inara suujua tocharaain inara suujua coaracache.

⁹ Nii inara relaanulune jana aonaain esenetaaichelune tocohaneein neeuche. Charijieein teinti cuu nihanune bana quichao que ichaorejatoon, nii rijijieein inara netonai caohachaaain inara ichao que ichaooche. Nitohanein neeichenete, inara aina niha cureein cana suujua rucuhera Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Cairicheinein nihanune nihanatiina jerichanejeein raotojoein nereunni.

¹⁰⁻¹¹ Tabiicha carajaain cacoaaquichene jaunna, Cana Curuaanaa corojeeun. Naaonjoaainte, “Cacoaaucurenera,” coatiha naa casuujuane caaun caitono nihei, neniha chuni letoaichene jaannune jaun, cacoelaichene jaannu coriqui letoaeneichene coitucuhanune jaun. Coatiha inara caje chaelai bajaa caitono nihei. Cairicheinein nihanune nihanatiina jerichanejeein raotojoein nereunni. Inae nitohanein nerelaain nihanune jaun. ¹² Aihanune banana necairichanaa coaraain neeun. Ai banana, chaque latijiojori lanaala neeun. Nii jaunna itolere necairichanaa, mijitena, naaonjoaain ichaonaa que ichaonaa coitucuhin neeun. Inae nitohanei coriaanune jaunna, neniha chaelai

caraine nihanatiin chaque tonajelanaala neeun. ¹³ Jatoroaaina neeun, chatohaneein caetera nihane abaantaain nihanune coina. Nitohaneeinna joenreein abaantana naineeun, casuujua lararajiaa cacorataaniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitona jaun. ¹⁴ Chaen caohachate ichaquiche, necairichaaecaaunne jana canu rai coriqui letoaain.

¹⁵ Coaauquiche chachu inara netonai natiin, taolu inara ratiriin Masedoniau cuhanune bana techu, inara Filipoo Jesocurisito ranojoiineein neiniquichene coaiten carai coriqui letoaaichelu. Acaihanejein inaraachete Jesocurisito que cache relaanune nunuhetihanune caje coauneein cacorataanera neein neeiche, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que inara relaanune cainaera rijijieein. ¹⁶ Atiin Tesalonecau nihanune jana techu, coroata sai cuhane coaiten le cachaauru cachaauru caje coriqui taojiajein carai letoaaichelu.

¹⁷ Coatiha cacorataaneichene coina caitono nihei. Nitohaneein cacorataaneichene corenihate jeelai choae jauhecotojoeriin nii cainaa cureein Cana Coaunera dedeeu.

¹⁸ Ena cuhanena raau latichaaunne amuritoheriin Efaforoto aina inaraacha letoai que jojohin. Nitohaneein inara suujua caje coauneein ichaquiche Cana Coaunera notaracaena jaunte, nii coaraain rachoojoe Cana Coaunera, nitohaneein ichaera cache rautaana jaun. ¹⁹ Nii jaunte chaelai lateein neeichene inara rai ecotiha cureein Cana Coaunera, Jesocurisito ere tonoraera neeichene jaun. Acaachate Cana Coauneraneein nihana jaun nitohanai ichana naine.

²⁰ Aihana jaun coanete Cana Inaca Cana Coaunera coroaeejein nihacache inoaenlunetiin. Nii rijijieein neeine atiin.

“Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche.

²¹ Satiin nii cuu nenacaauru Jesocurisito coitucuurera rai, “Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche. Cau caniha Cana Coaunera Calaohi coitucuurerate chu inara coaacure. ²² Romanocuru curuaanaa loreri asaee nenacaauru netonai techu inara coaacure, saain cau nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera netonai techu inara coaacure.

²³ Inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneeine Cana Curuaanaa Jesocurisito.

Inae jianichaaun.

Colosau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Colosau neiniquichene.

¹ Canuna Cana Coaunera jerenohineein, rai Calaoi Jesocurisito letonofosotero Faboroneeun. ² Jesocurisito coreniha cana nejera Timoteeo aina jiniiquiine caa quiricha laenacaanu, satii Cana Coaunera cachanein, canacaanu suujua rijijieein Colosau Jesocurisito coreniha canacaanu nejeranein neiniquichene rai. Cana Inaca Cana Coaunera jeelai amuritoheriin inara coroatajaneine jiniiquiin raotojoeein neeichene coina.

Jesocurisito esenetaeraaru rai Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Inara rai Cana Coaunera bajaacaanune naineine, itolere bana: “Nar-ihara Cana Coaunera,” naain Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaanu, ⁴ aiha Jesocurisito esenetaain neein, satii Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina jiniiquiin ita belaa in neeichene coitucuhacaanune jaun. ⁵ Inae dedeeu inara que banijiaain rucuhenojonein nenea rariquicheeine cohajein neeichene jaunte, leeochoaauru aina ita belaa in neeiche. Cana osa caje cana ichoteranein nenea erenaa caohacha aonaquichene caje coauneinte, nii inaraacha cohajei sirichaanein neeiche. ⁶ Nii erenaa inara rai beratenojoite, itolere chauratane sacutaain coitucuhin, inae rijijieein ichaaore cachaauru. Charijieein teinti esinae rauhijiriin cana belaitoha Cana Coaunerane beeuruhane aonaain, esinae rauhijiriin erenaa nihane esenetaichelune rijijieein. ⁷ Nii quete jeriha Jesocurisitone rijijieein inara relaa in nelu, nii jataain canuhacha belainein nenea Efaforasi. Acate canacaanu amihaneon que canacaanu coroatajaneranein, inara rai jeriha Jesocurisitone rijijieein cha ichaeranein nenea ne. ⁸ Aca techu canacaanu rai, inara suujuatoha Cana Coaunera Suujuene rijijieein leeochoaauru belaa in ichaohichene benaa belu.

⁹ Nii jaunna coituhacaanune caje coaunein jianelanaala inara rai Cana Coaunera bajaacaanu, inara que jeelai amuritoheriin niicha jerei coitucueratein, itolere inaraacha ichai coitucuhin, rai Suujue jerenohin coitucuhin, naaonjoainchene coina. ¹⁰ Nii ainate Cana Curuaanaa jerei rijijieein itolere caohacha nejesina ichaain neriquicheein, jeelai amuritoheriin Cana Coaunera coitucuhin coujuri Cana Coaunera cachanein nenea tochanein. ¹¹ Nii coinana itolere amurijiriin niicha ichana nainei aina cuaain, inara lararajiaa Cana Coaunerane, laraajiin nererojoecaelanaala neeichene coina bajaacaanu. ¹² Nii ainate rachoojoein, nii satii notaracaa rai cachanein nenacaauru rai niicha teenu- rai Cojoanonaa raain neeichene coina, inara rai teranunein nenea Cana Inaca Cana Coaunera coroaeguiche.

¹³ Cana Coaunerate, cana curuaanaanein niha moconajaerane jana, caje cana ruluhin Cana Curuaanaa niha rai Calaoi Jesocurisitone coina rai Cojoanonaa que cana telu. ¹⁴ Nii rai Calaoi coreniate cana osa caje cana ichoteratein, cana que suujua acatelu Cana Coaunera.

Ohalu Jesocurisitone coreniate Cana Coaunera aina raotojoein ichaohacache.

¹⁵ Chabana Cana Coaunera coarahaacache niqui. Nete rijijieein nenaarai Calaoi Jesocurisito coaracaache. Acate, jauriaanejeein rai Calaoinein nelu, itolere coaunaane ajiniha caje coaunein. ¹⁶ Aina cuaain techu

itolere dedeeu neenihuru, chauratane que neenihuru, chabana coaano-joinelanaala neenihuru, chabana inanacaelanaala itolere ichana naineraneein itolere que mijjaaaneein neenihuru, naonjoainuri coaunaeratelu Cana Coaunera. Satiin niichurute rainein nihane coina, aina cuaain coaunanojooineein nelu. ¹⁷ Nitohaneeinte itolere ajiniha nenaanelu Jesocurisito. Chaen techu coreniha, Aca jerihane rijijieein neure satiin niicha coaunaauri. ¹⁸ Chaen techu satiin niicha ranojooineein nenacaauru, rai iclesia neein neure. Nii iclesiate Jesocurisito jaberoco ne. Jana nii jaberoco coturite jeelai Jesocurisitohacha ne. Aca techu itolere ajiniha nihalune rijijieein, aca satiin ajiniha o caje ichanaelu. Nitohaneeinte nelu, itolere que satiin ichoaichateraneein nihane coina. ¹⁹⁻²⁰ Jesocurisito aina itolere bana nenaajerihane jaunte, aina cuaain satiin itolere cana rai chauratane, dede, cana janonaa, naonjoainuri que neein, que nejeratenaaneein neeuruhane caje, aina raotojooein neeuruhane coina ichaelu Cana Coaunera. Niite ichaelu, coroso que rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone aina cuaain.

²¹ Jauriaalute niqui Cana Coaunera cacha nelanaala aina inara suujua cuhane que nejeratenaaneein neeichelu, nechu baasohacha ichajeein ichaohichene jaun. ²² Nete laen inae enene, aina raotojooein rai cachaneein que banijjaaaneein neeichene coina, inara que suujua acatelu Cana Coaunera. Nii coinatate joenreen cacha rijijieein, atinanohinelu rai Calaohi Jesocurisito. Nitohaneeinte inara coulucoelu, nacatiha cha ujuaihonelanaala, osa colane neeichene coina. ²³ Nete nitohaneein nenaajeriquichene, inara rai benojoiniha ichoteratenojooineein neriquicheeine jaanune jana, aonaain esenetaaichelune rijijieein, leinjiin acaacha cohajein, leecha ichana coacuelanaala neeichene caohachae. Nii jeelai inara rai beratenojointe, satiin chauratane sacutaain benojooineein ne. Chaen canu Faboro nichaaunnaa nii que cachaauru relaaurera coroatajaneranein neun.

Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneranein niha Faborone.

²⁴ Ena inara coreniha necairichanaa coaracaauene jaunna rachoojooeun. Nii Jesocurisito jaberoco- niicha ranojooineein nenacaauru- iclesiacuru coroatajanena quete Jesocurisito coreenraniha necairichanaa coaracajabareeo. ²⁵ Nitohaneeinte Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneranein nihanune coina, canu telu Cana Coaunera, inara caohachanu que, inara rai niicha beratenojoi beebelijhanu, aca jerihane rijijieeine coina. ²⁶ Nii niicha coitucuerateite inoanelu caje coauneein chuni que coitucueratelanaala asinojooineein sirilu Cana Coaunera. Nete laen inae enene, satiin rai cachaneein neinichaachene que coitucuerate. ²⁷ Nii jataain caohachaneein niha Jesocurisitonete, satiin Jorionelanaala nenacaauru que coitucuerate Cana Coaunera. Nii asinojooineein nenaajerihane niicha coitucuerateite, Jesocurisitonein inae inara suujueniha ne. Acaachate cohajeiche.

²⁸ Nii jaunna Jesocurisito que cachaauru relaacaanune, itolere niicha ichai coitucuhin ichacuruhane coina acaauru suujuatihacaanu, esinae rauhijiriin caohachaaain aca jerihane rijijieein, Jesocurisito rai tenajaacaanune coina. ²⁹ Nitohaneini amihanenaa ichacaauune coina canu lararajiaain, itolere ichana nainichaaunne jaanu tiha Jesocurisitone ainana caa niicha icharatei ichaaain neun.

2

¹ Laodiseau nenacaauru, chae inara, chaen chabana canu coaraelanaala nenacaauru- canu benaa caje cacoitucuureraauru, naonjoainuri neeichene corenihane, jataain mainajeriin necairichaaun. ² Nitohaneeinne caohachaaain rai suujua lararajiaain, jeelai amuritheriin jiniiquin corajein,

itolere bana ita belaa'in neein, nii chuni que Cana Coauneraacha coitucueratelanaala nena- Jesocurisito coitucuhin neeichene coina jataain laraajihun. ³ Esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin neeichenete, rai caohacha aina itolere coitucuhin neriquicheein. ⁴ Nabana chuni inara coritaa rao-tojoein inara rai erein, osa que inara saruhane jana, esenetaaichene coataane caa inara rai beeun. ⁵ Inara aina canu jaberoconeein neniha-nune niha natiine, itolere bana canu suujua cuhane inara coacuun. Nii jaunna jiniiquiin rauhijiriin inaraacha ichai ichaain neein, Jesocurisito esenetaaichene jaun, aca jerihane rijijieein ichaohichene coitucuhane jaun jataain rachojoeeun.

Ena nena ichaonaa teraneeinte ne Jesocurisito.

⁶ Nitohanihane jaun jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichelune jaun, itolere bana aca jerihane rijijieein ichaaoche. ⁷ Aihana jaun, leinjiin acaacha jerihane rijijieein inara suujua aina cutaain ichaohin nii acaneein nena rijijieein ichaohichene coina inara relauruhane jaan esenetaaichelune rijijieein, itolere bana Cana Coanera coraecuhe. ⁸ Itolere que necohalajiin neeuche, nabana nechu joaereen nichao que inara coritaain nena jereranihane, esenetaain neeichene coataa. Nii cacha coritaeranein nenacauru, coatiha Jesocurisitohacha jerei icharanein neuruhi. Acaaurute nechu Cana Coanera coitucuelanaala nenacauru cachaauru ichao que cacha relaain, moconajaera icharatenohin icharanein neeure.

⁹ Jerichanejeinte rai Inaca Cana Coauneraacha ichai ichana nainera-nein ne nii rai Calaoi Jesocurisito. ¹⁰ Nii jaunte Jesocurisito aina neeichene jaun, rai Inaca Cana Coanera aina netonai neeiche. Nii Jesocurisitote, itolere que laraajiin satiin Cana Coauneraacha cocoinanojoeinein nenacauru Curuaanaanein ne. ¹¹ Chaen techu inae Jesocurisito aina neeichene jaun, inae cojunacatenohinein neeiche. Coatiha rai jaberoco que coujunacatenohinein neuruhalu Jorioocurune rijijieein nihei. Niite inae necoriha inara sujuane jaun, inoaelu osa que nesarujeein ichaohichene jianein neeichene jaan coujunacanein rauhijiriin Jesocurisito caje unaa neein ne. ¹² Nii atinaain conautenojoeinein nihalune caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieeinte, inara atinaain inara itajlhane rai niha osane caje, Curisito aina cuain nichoteeichene coujunacaniha acauhanein teein baotisanajojoeinein neeichelu. Nitohaneinte neeiche, niicha ichana nainei ichaain oo caje ichateralu Cana Coanera esenetaain neeichene jaun. ¹³ Inara Jorionelanaala neiniquichenete jauriaa inara jaberoco que coujunacatenohinelanaala neeichelu, jauriaanejein nena Moisesa tenojoi rauhi tonoraelanaala nitajenaanein neeichelune jaun. Nete laen inae ena, Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene coina, inara rai ichaonaa tein ne Cana Coanera, nii Jesocurisito cana osa caje cana ichoterateranein nihane jaun. ¹⁴ Nii jauriaanejein nena Moisesa rai rauhi tonoraeni-hachene jaunte niqui, caseteco coaracaachene rai nihacachelu. Nete coroso que ohalu Jesocurisitone aina cuain, nii itajeein nelu Cana Coanera. ¹⁵ Nitohaneinte Jesocurisito aina cuain, moconajaera aina rai letononein nenacauru amuritoheratelu Cana Coanera, satiin coarajeurera notara-cae tenajaain.

Itolere dedeeu nenaacha que coacuhin neeuche.

¹⁶ Aihana jaun, inara ichao que ichaohin, inara lenone que lenoneein, inara coco que cocohin, naonjoaain neeichene, nihei chuni nii que ereein nena nainei. Jiaonrihachu nebetacanaa cojoanonaa bitoaain neein, atene ujuarichuru bitoaain, naonjoaauruhane rijijieein ichaohichene coina

inara counujeeunruhane tonoraaichene. ¹⁷ Nete satiin necorereein inae ecu tihane bana. Jana Jesocurisito tenojoi ichaonaa chabana necorerinaain, niheichu chabana satororinaain. ¹⁸ Jiaonrihachu baaso ichaa inara been, acaauru rijijieein neeichene coina, inara rai aitiin neuruha nii Cana Coaunera letono aanjeraauru letononiha nocoetiin, acaauru notaaca Cana Coaunerane been, nechuh jeriha acaauru suujuane rijijieein ichaohin necohasitaacha que nenacaaurune tonoraain neeichene. ¹⁹ Jesocurisito cachaneein rai suujua kuhane sirichurenihane jaunte, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin neein ita belaaich ichaohacahene coina cana teein niha Jesocurisitone saijieein ita caje neleruha cachane jerecure.

²⁰ Jesocurisito esenetaain neeichene jaunte, inae nii jauriaanejeein inara relaauruhane jaan jianein neeichelu. Aihana jaun, inae nainiheeiche ichaauruha Jesocurisito coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein ichaohichene. ²¹⁻²² Nii jaiti Jesocurisito coitucuelanaala ichaohichene bana: “Jiaonriha dadaain, niheichu quichene. Niheichu inara biji kuhane teberiana nainiheeiche,” naain dadaain quichene caohatein inara relaauruhane jaunte, nechuh cachaauru suujua caje unaaneein nihane jaun inae nitaje. ²³ Esinaete chuhisi niqui rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera rijijieein neein aitocure. Nete cana jaberoco cairichaeranein ne. Nii acaauru aitoanjoan osaacha que coacuhin nena caje cana suujua corenaa nainenihane jaunte, nii chaque nelatene.

3

¹ Nitohaneein inae ohin nitajenaa rijijieein neeichene caje Jesocurisito esenetaain neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina jiniiquiin, rai raotono nichajai que niha Jesocurisitone jaan-dedeucha que coacuhin ichaaoche. ² Nii jaun, inae nainiheeiche Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru rijijieein coacuhin neeichene. Dedeu nenacaauruhacha que coacuhin neeuche. Jiaonriha caa chauratane que nenacaauruhacha que coacuhichene. ³ Nitohanihana jaun, inae jauriaalu nena inara ichao que ichaohichene, ena nena inara ichaote, Jesocurisito aina Cana Coaunera aina asinojoneein ne. ⁴ Nitohaneein Jesocurisito, inara ichao sirichaneein nihane jaunte, inae ecu tihane bana nacoauneein turuhane bana, aina jiniichaain inara ocotiha ureein, aina jiniiquiin necaohacha que ichaohichene coina.

Jauriaanejeein nena ichaonaa aina ena nena ichaonaa.

⁵ Aihane jaun, coaacuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein coacuhin ichaohichene jianecuche. Jiaonriha joenreein ene aina ichaohin, quicha nejesina neein ichaohin, ene nejesinanein ichaohin, naonjoaain Cana Coauneraacha rautainelanaala nena ichaain, chaaelai siriquichene chunaain, naonjoaaincha que coacuhin ichaohichene. Nitohanei ichaonaate jataain cana ichao aasaaera ne. ⁶ Nere tonoraalanaala nitohanein ichaonacaaurute, jataain mainajeein casetecaeratereein Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieeinte inara netonai ichaorejetociche, jaiti necoreniha inara ichaone bana. ⁸ Nete inae necoriha inara ichaone jaun, ita cotaairiin, ene aina ichaohichene coinaacha baasoneein coacuhin, inara amute cacha baijiaain, rautanacaai que ereein, naonjoaain ichaohichene jianequiche. ⁹ Inae nitohanein necoriha inara ichaone jaun, jiaonriha jaiti necoreniha inara ichaone bana, inaraacha ichai ichaain, ita coritaain, naonjoaain ichaohichelune rijijieein ichaonaa nainiheeiche. ¹⁰ Nitohaneinte, ena nena ichaonaa que ichaohin, ena nena cachaneein nena rijijieein, jeriha

Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene, itolereneein niicha jerei coitucuriquicheein. ¹¹ Aihana jaun, coatiha chaque nelatihei, Curieconein, Jorionein, Jorionelanaala, leeocho cachaneein, cha coitucuelanaala cairicheinein, letononein, letononelanaala, naaonjoanein nihacane. Jesocurisito cachaneein nihacanete, jataain itolere amurijiriin nelate.

¹² Jataain inara belaitohane jaunte, rai cachaneein neeichene coina, inara janijiin inara raain nelu Cana Coaunera. Aihana jaun, coujurihu inara ichao coreein nenea tocohanein esinae rauhijiriin cairichaaajoaain ita coaraain, ita coroatajanein, leeochoaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, ita que nererojoecaelaanaala, naaonjoaain ichaaoche. ¹³ Jiniiquiin ita que nererojoecaelaanaala neein, tonaain itaque erein neeuruha chunocohacurune, que inara suujua acatein, naaonjoaain neeuche, inara que suujua acatein nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁴ Itolere baaso caje inara suujua coreein, ita belaaain jiniiquiin neeuche. ¹⁵ Nitohanein neeichenete, inara suujua raujiarein Jesocurisito, raotojoein neeichene coina. Nii cointe inara raain nelu Cana Coaunera, jiniiquiin rai jaberoco rijijieein neeichene coina.

¹⁶ Itolere bana inara rai Jesocurisitohacha beratei coaacuche inara suujua cuhane. Inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin ita relaain, ita suujua aninoaain, chatohanai ichaain niha chunine coataa ita suujuatein, naaonjoaain neeuche. Inara suujua aina cutaain Cana Coaunera coroajeein, salmo que nenatein, itolere nenatena Cana Coaunera coroaenanaja que nenatecuche. ¹⁷ Itolere inaraacha ichai ichaquichene, jeriha Jesocurisitone rijijieein aina cuaain ichacuche. Jerichanejeeinchu chaelai que erein neeiche cache raine, aca jehane rijitjoein erein neeuche. Chaen chu, nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, rai Inaca Cana Coaunera coroaecuche.

Curisito ranojonein nenacaauru ichao.

¹⁸ Inara ene neeichene, inara lanaaauru ere tonoraain jerecuruhane rijijiein neeuche, acaachate inaraacha ichaneninein ne, coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nenea tocohanein neeichene coina. ¹⁹ Jana inara lananein inara comasaihuru belaaain neeuche, jiaonriha inara comasaihuru cotaairiin coaraqichene.

²⁰ Canaanaihuru nihanatiin, rai fojiaraaauru ere tonoraain neeuruhine. Nitohanein neite rautaaain coarae Cana Curuaanaa Jesocurisito. ²¹ Jiaonrihachu, inara acaauru inacanein, inara bereecuru baijiaain neeichene, nabana caoacha coroaecuruhane jianecuruhane coataa.

²² Fatoroon letononein nenacaauru, cau chauratane que acaauru fatoroonein nenacaauru ere tonoraain neeuruhine. Jiaonriha coarajeeuruhane notaracaaecha acaauru belaihuruhane jerenacauncha acaauru ere tonoraain neeuruhane. Coaracurenihane jana nihanatiin, suujua aina cutaain, jerecuruha acaauru fatorooncurune rijijieein neeuruhine, nitohanein jeriha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. ²³ Itolere inaraacha ichai ichaain neeichene, esinae rauhijiriin corajeein ichacuche, inara amute cache rai ichaquichene que coacuelanaala, Jesocurisito rai ichara rijitjoein. ²⁴ Inarate inae ecu tihane bana, inara rai aca cana Curuaanaa nihane rai niicha jerei ichara neein neeichene jaun, rainein nenea que inara coreterihani Cana Curuaanaa Jesocurisitone coitucuhiche raotojoein. ²⁵ Nii choae tacaain coatiha nejelaunein chuni coaraain nihei Cana Coaunera.

4

¹ Inara, fatoroon neeichene, inara letonocuru aina caohachaain inara suujua coaraain, rauhijiriin acaauru aina neeuche. Inara netonai leinjiin dedeeu nena Curuaanaa letononein neeichene jaun, rai inaraacha ichai beechene rai neeichene que nainain ichaaoche.

² Itolere bana Cana Coaunera corojeein bajaee bajajeein itolere que nainain ichaaoche. ³ Canacaanu rai netonai Cana Coaunera bajaachete canacaanu rai acujua joracaaine ne itolereenein cuhin Jesocurisito que Erenaa coitucueraelanaala nena- niicha beratei beebjihacaanu. Nii coitucueraelanaala nena Erenaa canuhacha beebjei corenihane, caa caresero cuhane neeun. ⁴ Cacoreniha Cana Coaunera bajaachene raotojoein aohana nainecuruhane coina, rauhijiriin nii Erenaa beebje cachaauru rai.

⁵ Chaen techu Cana Coaunera coitucuhichuru que caohacha nejesina ichajeein itolere bana ichaohichene coarateein, caohachaain coacuhin nii canaacha esenetai que acaauru rai raotojoein beebjeeche caeneenejelanaala. ⁶ Nitohanein ereeichene raotojoein ereechete itolere bana rautatiin aonacurumiin aohanraauru. Chaen tonaain ereeuruhane nihanatiin, raotojoein baaso coacuelanaala acaauru tonoraain neeuche.

Necoia Faborone

⁷ Canu suujua rijjijeein, Jesocurisito icharatenohi amihanenaa que cacorataanera- jataain canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Tiquicote, inara rai canu benaa bereein. ⁸ Nii coinane inara rene aca letoaaun, inara rai: “Naaonjoaaine nihacaanu,” naain inara suujua lararajiaane coina. ⁹ Ainata uhe inara laurijiranein nenaalu- jataain canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Onesimo. Acaaurute inara rai caaelai benaa beeurureein. ¹⁰ Canu aina caresero cuhane nena- Arisitarocote, inara coacue. Chaen Berenabeen calaohiriji- Maroco netonaite inara coacue. Inae inara rai bihanulune rijjijeein, inara rene bedainiha nii Marocone raotojoein raache. ¹¹ Chaen techu Josto neein acaauruhacha curuaatei- Jesoso netonai inara coacue. Acaauruhachate canu araachuru- Jorioocuru caje, Cana Coaunera icharatenohi amihanenaa que cacorataaneranein, jataain canu suujua nunaeranein neeure. ¹² Inara laurijiranein nenaalu Jesocurisito cachanein nena- Efaforasite inara coacue. Acate itolere bana inara rai Cana Coaunera bajaee bajaenaja que, leecha ichana coacuelanaala itolereenein Cana Coauneraacha jerei ichaquichene coina. ¹³ Canune nitohanein, Laodiseau nenacaauru, Erapolisiu nenacaauru, chaen inara, naaonjoaaneichene que, jataain coaunajaoca nii Efaforasine coarajenajacoon. ¹⁴ Canuhacha belaaeinein nena- docotoro Locasi netonaite inara coacue, chaen Demasi netonai.

¹⁵ Laodiseau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeranein nenacaauru rai acaauru coaaucaauune beeuhe. Chaen Ninfasi aina rai loreri asaee netaojianacaauru coaaucaauune beeuhe. ¹⁶ Inae nainain caa inara rai canuhacha laenai quiricha reretaain coaraquichene nainaquichene, Jesocurisito ranojinein Laodiseau nenacaauru rai letoaachete, acaauru netonai reretaain coaracurumiin. Acaauru netonai, acaauru rai quiiha letoai quiricha, letoaauruha inara rene ne, reretaain coaracuche inara netonai. ¹⁷ Chaen Arquipo rai: “ ‘Atiin ichei Cana Curuaanaacha icharatei amihanenaa ichaauje, nii icharatihalune rijjijeeincha.’ naainte ichei nere letoae Faboro,” naain beeuhe.

¹⁸ Inae satonotichaaunne raine Canu Faboronichaaune caraajenhane, caa quiricha cuhane inara coaaucaauune laenaun. Atiin Caresero cuhane

nihanune que coaucuche. Jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin
Cana Coaunera.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Tesalonecau nenacaauru rai laenaauruha Faboroorune

¹ Canuna Faboro neeun. Inara raina Siribano, Timoteeo, naonjoain nichaanunena laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Coaunera rai ita taojiaera neeichene raina caa laenaain letoacaanu. Saain nii Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain coitucuhin neeichene raina caa letoacaanu. Inara belain, inara corootajaneine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoainte raotojoein neeiche.

² Cana Coaunera bajaacaanune naineaina, “Nariha,” naain coroejeein, inara rai bajaacaanu inara corootajanejeiin sacuha Cana Coaunerane coina.

³ Nitohaneeina inara coacuhin nihacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera bajaacaanune naineinna rauhijiriin inara corootajanerichaaain Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaain, caohachaaain laraajiin necairichanaa abaantaain amihanein leochaauru belaaain neeichene jaun. ⁴ Coichana aina cutaaante inara belai Cana Coaunera. Aihana jaunna, janiijiin Cana Coaunera ranajoinein neeichene coitucuhacaanu.

⁵ Coatiha joaenreen erenaa rijijieein nihei caa cacha relaacaanune jaan Cana Coaunera Ere. Mijiaainetiinte cacha suujua que taca, nitohanein tiha Cana Coaunera Suujuene jaun. Nitohanihana jaunna esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere neein nihane coitucuhacaanulu.

Inarate canacaanu ichao coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana inara nota que canacaanu coaraquicheluna jaun. Nenacaen inara caohachanu que tejian canacaanu coaraquichelu inara nota que, jerichanejeein caohachaaain ichaohichene coina.

⁶ Nii jaunte jerichanejeein canacaanu ichao rijijieein, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoain rijijieein inara netonai inara ichao que ichaohiche. Nitohanein caohacha ichaaain ichaohichene corenihate inara rerohecaain, inara cairichaerihure niqui, nete inara corootajanein naonjoaan Cana Coaunera Suujuene jaun, raotojoein rachoojoein Cana Coaunera Ere aonaaain tonoraiche atiin.

⁷ Nitohanein atiin laraajiin necairichanaa abaantaain raotojoein neeichene jaunte, inara coitucuuruhana jaun, jerichanejeein inara rijijieein ichaonaa caohacha que ichaonaa coaacure saain Masedonia, Acaiha, naonjoaihunri nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera. ⁸ Nitohaneinte Masedonia batane, Acaiha batane, itolere sacutaain Cana Curuaanaa Ere coitucuerateechene jaun, esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain rauhijiriin nere tonoraain neeichene coitucuuere itolere neein. Nitohanein itolere neein raotojoein inara coitucuuruhana jaunna, inae cha que erenaa nainenihacaanu canacaanu inae.

⁹ Nii jaunte inae acaauru rai cha que irihacaanune latecurene, jauriaa nejeein inara rene turuha uhacaanune jana, canacaanu belaaain, canacaanu raain, canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Ere esenetaain tonoraain, nii enuha caje cacha chanohineein nenea inara coaunera niha inaraacha tei jianein raatiirin, esinae rauhijiriin nii ichaohin nenea Cana Coaunera Esine Ere esenetaain tonoraain, nii beebejeeiche leochaauru raine coitucuuruha itolere neeina jaun.

¹⁰ Chaen techu enacoaunein dede caje turuha uha nii Cana Coaunera Calaohi, nii oo caje Cana Coaunera ichatenohin Jesusone cohajeichene

beebejeeure. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesosote cana casetecaeratihane rai niha Cana Coaunerane jana jianacoon cana mitaeraneein ne.

2

Tesalonecau namihaneeo ichaa Faborone

¹⁻² Nii coitucuhichene tocohaneente jauriaa nejeein Filipoo turuhacaanune jana, canacaanu batohin, canacaanu necoejechanuhin, canacaanu que jaolecooruha natiinte, inae enene esinae rauhijiriin aitocoanune coitucuure. Nii coitucuhichene tocoaneente canacaanu aina nejerateeuruha nii Tesaloneca cocoaichacurune jana, canacaanu corootajane Cana Coaunera, acaauru que casilanaala laraajiiin inara rai nere bihacaanune coina.

³ Nitohaneena joenreein caje rocohin inara relaenihacaanu. Nitohaneen rauhijiriin aitocoanu natiinte canacaanu ataibinaene beein, naaonjoaunre canacaanu belaiheichuru, chaelai chunei coritana coacuhin joenreein canacaanu ereniriaala que aitona rijitiin.

⁴ Canacaanu suujua coarajihana jaunte, canacaanu letoae Cana Coaunera, jianacoon cana mitaain, Cana Rai Ichaonaa Tera Nere bihacaanune coina. Coatiha canacaanu belaiin niha cachane jerena caaun cacha relaain nihaacaanu. Canacaanu belaiha Cana Coaunerane jerena caaunna jerihane tocohaneein cacha relaain nihacaanu.

⁵ Nii coitucuhichene tocohaneein, coatiha canacaanu coretequichene coina inara belaihaacaanu. Esinae Cana Coaunerate coaraje.

⁶ Canacaanu cocoaainain canacaanu letoaain niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitona jaunte niqii neere canacaanu rai rauhi. Nena "Naaonjoain canacaanu que suujua acatein neeine cachara," naain erenihaacaanu inara rai nihanatiin. ⁷ Nechu jataen joenreein cacha rijijieein turuhin, canacaanu nerotohin inara belaiin inara jana amuhemuhecaanulu. Charijieein teetiin bereecuru belaiin fojiae neba. Nii rijijieena inara belaiin inara relaacaanu. ⁸ Coatiha Cana Coaunera Ereeicha que inara relaacaanuneeicha coina turuhin inara aina nihaacaanulu. Inara netonai canacaanu ichao coaraain jerichanejeein canacaanu rijijieein ichaohichene coinaa itolere necairichanaa abaantaain turuhin nihacaanulu, canacaanu coichana aina cutaain inara belaiin nihacaanune jaun.

⁹ Jauriaana janotiinnetojoein, laraajiiin mainajeein amihaneraetoacaanulune coaauquiche chachu natiin. Nitohaneena canacaanu raajenihane amihaneein, coreniha canacaanuhacha latei coreteein, Cana Coaunera Ere beebejeein ichaorejetocoaaunlu, nabana inara cairichaacaanune, chaelai que latejhojoiiriin neeichene coataa.

¹⁰ "Baaso chaainjene nihacaanu," naain iriha cacha natiin, chatohaneein baaso chaain nihaacaanu. Inara, Cana Coaunera, naaonjoain neeichenete rauhijiriin canacaanu suujua coaraain, Cana Coaunera coitucuera neeichene que canacaanu suujua acatein nihacaanune coarajerejetocoichelu. Nii jaunte nene nihei chaelai que ujuaitein canacaanu coulurujiha chuneine jaannu.

¹¹ Nii choae tacaainachu calaohi suujua nunaain lararajiaa inacane rijijieein inara suujua nunaain lararajiaain nihacaanune coitucuhiche.

¹² Nitohanihana jaun, coujuriu Cana Coaunera coitucuera neein nena tocohaneein rauhijiriin ichaooche, nii jauriaa inara rai aitocoanulune tocohaneein raotojoein rachoojoein aina neeichene coina inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerana jaun.

¹³ Coatiha joenreein cacha ere aonajenaa rijijieein Cana Coaunera Ere aonajiheechelu inara rai bihacaanune jana. Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanune, "Nariha," naain bajaacaanu. Nii caje coaaneente esinae

rauhijiriin caohachaa'in inara ichao coreein ichaohichene coarateein neeiche. Nitohanihane cajete esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere nihane que necoarate.

¹⁴ Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisito ere tonoraaichene corenihate inara aina nejerateeurelu inara araaichuru. Nii rijijieein techu nii Jodeau nena Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisito ere tonoraurera aina nejeraateeurelu acaauru araaichuru Jorioocuru. ¹⁵ Nii Jorioocurute acaauru rai Cana Coaunera ere beera ino'ensi sohin jaaoruhane rijijieein Cana Curuaanaa Jesoso sohin jaaorera ne. Nitohaneeuruhana jaunte acaauru aina nihacaanune bana canacaanu sita'urelu. Nihei aansijieeiniji Cana Coaunera jerenohin ichana coaacuruhi, nechuhatiin cacha aina obaejeriin ichaa'oruha neechate laen jerecure. ¹⁶ Nii jaunte jianacoon mituhin neeuruha Jorioniheichurune caina, Jorioniheichuru rai Cana Coaunera Ere benaa jerichaanune, caohateeure. Nitohaneeuruhana jaunte jataen muluhin osaqi'in neeure. Nii jaunte tabi'icha acaauru abaantana nainene Cana Coaunera. Nii jaunte inae cuu tihane, nii core coaraa cuurureein acaauru notaanaa.

Coaiten Tesalonecau turuha cunaa jeriha Faboro ne

¹⁷ Inara caje amuhacaanune caje coaane'eina, inara coacuhin nihacaanu. Caraja'in ita coarinihacache na'itine jericha neje'in inara coacuhin nihacaanune jaun, inara coaraa uhene rijitojoihacaanu.

¹⁸ Inara coaraa unaa jerichaanune naineeinte canacaanu acate Moconajaera. Canuna Faboro ne'in cara'aje nihane inara coaraa unaa jere'eun araai sa'in.

¹⁹ Inae coaiten cau turuha Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisitone banana, raotojoe'in rachoojoe'in nere'eunni, cacoreniha coitucuhin rai cacha neeichene jaun. ²⁰ Nii jaunna esinae rauhijiriin raotojoe'in rachoojoe'in nihacaanu.

3

¹ Jataenna inara coaraa unaa jeretohacaanu niqui, nena nainenerichaanuhin. Nii jaunna cau Atenau nerichaanuhin. ² Acaihaneje'in cana nejera Timoteeochana letoarichaanuhin inara coaraa uhane caina. Acate Cana Coaunera letonone'in canacaanu coroatajane, Cana Coaunera Ere benaa que. Nii jaunte inara coaraa ure'in, inara suujua lara'raja'in nihane, nii aina nela'raja'in, inara suujua nuna'in neeichene caina, ³ nabana chatohane'in nejelau suujua cua'in niha chuneine coataa. Inarate raotojoe'in niriinanai coitucuhiche. Sa'in nitohane'in necairichanaa coara'in nihacache nete ne. ⁴ Nii inara aina nihacaanune bana, inara rai aitocooanulune tocohaneeinte nelu cana suujua roeroecaera'auru. Nitohane'einte situ'elu, nii coitucuhichene tocohanee'in. ⁵ Nitohaniha jaunna inara coarate'eunlu. "Esinaete chuhisi rauhijiriin Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisito ere esenta'in tonora'in neeure," na'in nitohane'in coitucuhanune jerena caaunna inara coarate'eunlu. "Baaso que sarunaja'in niha Moconajaerane, baaso cha'in neeuruhane inacojoe'in inachujian acaauru rai Cana Coaunera Ere benaa que amihanihacaanulu," naanune jaunne, inara coarate'eunlu, nitohane'in coitucuhanune caina.

⁶ Nii jaunna nitohane'in esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere esenta'in, tonora'in ita belaa'in, raotojoe'in neeichene coitucuu, inara caje turuhin biha Timotee'o canacaanu raina jaun. Chaen techu canacaanu belaa'in canacaanu coacuhin, canacaanu coaana jeretohichene be. Inara coana jeretohacaanune rijitojoe'in canacaanu coana jeretohichene be canacaanu rai.

⁷ Nii jaunna necairichaacaanu natiin, raotojoeiin nii que nelararajiaain atiin rachoojoeiin nihacaanu. ⁸ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraain neeichene jaunna, cha que tonajelanaala nihacaanu. ⁹ Nii jaunna inara coreniha, “Nariha jataen,” naacaanu, Cana Coaunera notara-cae. ¹⁰ Nii jaunna janotiin netojoeiin Cana Coaunera bajaain nihacaanu, canacaanu coroatajanihane inara rene turuhin inara rai beebjihacaanune, jataain jelai amuritoheriin esenetaain queecha jaaequiin neeichene coina.

¹¹ Aihana jaunna canacaanu coroatajanihana Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaine jerichaanu inara coaraa uhacaanune coina. ¹² Inara coroatajaneine Cana Curuaanaate jelai amuritoheriin esenetaain, tonoraain neein ita belaaain, cachaauru belaaain, naaonjoaain neeiche inara belaichaaunne rijitojoeiin. ¹³ Aihute nitohaneein rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohichene jana inara eruhine Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, rainein nenacaauru aina turuha uhane bana.

4

Nitohaneein ichaoha cachane jeriha Cana Coaunerane

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neeichene jaunna, atiin inara rai aitorichaanuhin, nii jauriaa inara relaacaanune rijijieein ichaohin neeichene coina. Nenacaenjian jelai choae jauhecotojoeriin neeichene coinana aitocoaanu, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

² Inarate nere coitucuhiche, canacaanu que inara relaeratiha Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. ³ Acaiha nejein nere tonoraache neechate jere Cana Coaunera. Nabana ita raelanaala ene aina ichaojeraquuin niha chuneine coataa. ⁴ Acaiha nejein sinijiera ainaacha ita jereein jiniiquiin suujua coarain niha cacha nete caohachae. ⁵ Caohachaa, Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein inara suujua coarihei amuneein neeichene. ⁶ Coa nejesinajein ita coritaa in ita shaquuin nihache. Nitohaneein neinihanete banejelanaala choae osa nalutiareein Cana Curuaanaa, nii core coaraain nihane coina, nii inara rai aitiin inara relaain bihacaanulune tochaneein. ⁷ Coatiha canaacha jerei ichaechajein ichaonaa coina cana cotijiaain, cana raain niheilu Cana Coaunera. Rauhijiriin cana suujua coaraain ichaohacachene coinat cana raain nelu Cana Coaunera. ⁸ Cha teeinti, caa inara relaacaanune jaan batoe. Nihei canacaanu batoha aitorinaain. Nechu nii rai Suujue que cana suujua lararajiaera Cana Coaunera batohate aitoreein.

⁹ Jiniiquiin raotojoeiin ita belaijieein saain itolere cacha belaaain neeichene coina, inara relaa Cana Coaunerana jaunna, inae nii que inara relanaa nainenihaacaanu. ¹⁰ Nitohaniha jaunte, saain Masedonia nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera belaaain neeiche. Nii jaunna jelai choae jauhecotojoeriin inara suujua coaraain inara amute cacha belaaain neeichene jereun. ¹¹ Inara letoacaanune tochaneein raotojoeiin ichaohin, nihei casaje que erenaa coacuelanaala inara amihaneeocho ichacuche. ¹² Aihute inara que suujua acatein naaonjoanruhine Cana Coaunera coitucuuruhi.

Coaiten turuha uha Cana Curuaanaane

¹³ “Naaonjoaaint neure Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain onacaauru,” naain inara netonai coitucuhichenena jerichaanu. Nabana cha coitucuneeichene ohin naaonjoan chuneine, nabana Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rijijieein jataen tabai inaderanaa que inaderaain neeichene coataa.

¹⁴ Charijieein teeinti, ohin ichanae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii rijijieein techu aina ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru.

¹⁵ Nii jaunna inara rai aitocoaanu, cacha relaa Cana Curuaanaane rijijoein. Cha teeinti, coaiten turuha uha Cana Curuaanaa nereen tiaain ichoae, nii ichoachaniha onacaauru ajiniha Cana Curuaanaa aina niha curinaain. ¹⁶ Letonocuru- anjeraauru curuaanaa que beratiha Cana Coauneranete inae toniha Cana Coaunera rai jaihane jana, dede caje fauha uha nii Cana Curuaanaane, ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru. ¹⁷ Nii baihate acaauru aina jiniiquiin nihacachene coina, dede sacari jana Cana Curuaanaa aina ita ruhini curichaacheein jiniiquiin. Nitohanihanete Cana Curuaanaa aina niha curichaacheein cha bana satonoelanaala. ¹⁸ Aihana jaun caa erena que ita suujua lararajiaain neeuche raotojoein.

5

¹ “Naaonjoain banate turuha ureein Cana Curuaanaara,” naain coitucuhichunei, nii coitucuhichene tocohaneein. ² Nii coitucuhichene tocohaneeinte cha coatajeniha chuneine jana turuha ureein. Charijieein teeinti janotiin turue asijiauto. Nii rijijieeinte turuha ureein. ³ Nitohanerichaine banate, “Jataain raotojoeinte ichaohacache. Coatiha nihei cana que nejeratein chatohanein cana ichao itajeranu,” naain ereein neeurureein Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru. Nii lacuritiinte caseteco coaraa cuurureein luhecotariin, acaauru casetecaa Cana Coaunera ne. Nihei chunjihun cuhin nichotenaa nainecururinaain. Charijieein teeinti, canaanai siriha enene, inae saa rai batenene, rai cunaane, cuna caje nichotenaa nainene. Nii rijijieein techu luhecotariin cau turuha Cana Curuaanaane acaauru casetecaane nii cuna aonacurureein. ⁴ Jana inara laen nesoonenaa coariheecheein, cohajeeichene jana tururichaaaina jaun. ⁵ Cana Curuaanaa jerenohin coitucuhin tonoraachene jaunte, jii choo conaeracoco cachanein neeiche. Coatiha Cana Curuaanaa ere tonoraauruhi rijijieein nocohenaana nena cacha neein nihaacache. ⁶⁻⁷ Nii jaun nainiheini nauhene neein ajenacaauru rijijieein nihacachene. Itolere bana cana suujua coaraain nihacache nete caohachae. ⁸ Charijieein teeinti, nalarijia que coata teure soondarooru, acaauru jaberoco acateraanu que, nabana chatohanein tenajaera nihane, acaauru que temuhin nihane coataa. Nii rijijieein techu inara netonai, cana acateraanu que Cana Curuaanaa esenetaain, tonoraain, ita belaa, cacha belaa, naaonjoain nihacachenete cana acatera niha nereein nii canaacha esenetai. Nitohaniha cachene cana rohan nichuutaain cana coritana nainenereein Moconajaera. Charijieein teeinti, coata caje ichanohin asiho lauriae soondaro, nabana chatohanein couturi tiha aina nejerateine coataa. Nii rijijieein techu, chatohanein cana suujua tenaa nainenereein Moconajaera, batoelanaala esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaa Cana Mitaerane esenetaacachene. ⁹ Coatiha caseteco coaraain nihacachene coina, cana raain nihei Cana Coaunera. Rai Calaohi Jesocurisito coreniha jianacoo mituhin nihacachene cointate cana raain ne Cana Coaunera. ¹⁰ Ohacachene nihanatiin aina nihacachene cointate cana coreniha ohe Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. ¹¹ Nii jaun nii aachene rijijieein jiniiquiin ita suujua lararajiaain laraajiin neeuche.

Satono nejein Cana Coaunera coitucuurera suujuatiha Faborone

¹² Aonacuchena inara rai irihacaanu. Nii inara beraihurera que inara suujua acateein, nere tonoraain neeuche, Cana Coaunera coitucuurera beraichanein neeuruhana jaun. ¹³ Nii jaun acaauru que inara suujua acatein belainajaain, leeochoauru aina jiniiquiin raotojoein neeuche.

¹⁴ Amihanenaa jeriheichuru cotaicha rijitiin suujuateein letoaauche. Chaen chu nererojoeain nenacaauru belaa suujuateechete, suujua

tocharaain suujua nunaain neeuruhine. Chaen chu nacanacaenaauru coroatajanecuche. Raotojoein satiin acaauru suujuatein, acaauru suujua lararajiaain neeuche.

¹⁵ Coaracuche, jiaonriha inara rai baaso chara nihane coa nacatiha tacaain cainaain nihache. Ita belaaain, saain itolere cacha, Cana Coaunera coitucuuruhi nihanatiin belaaain neeuche.

¹⁶ Raotojoein rachoojoeeriin neeuche inetono janonaa bana. ¹⁷ Cana Coaunera bajaebajajeein neeuche inetono janonaa bana. ¹⁸ Chatohaneein inara tera nihane nihanatiin coroaecuche, nitohaneein coujuriu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaera neein nenea tocohanein neeichene jeriha Cana Coaunerana jaun.

¹⁹ Inara suujuatenaa jeriha Cana Coaunera Suujuene, aonaain tonoracuche.

²⁰ Cana Coaunera Ere biha Cana Coaunera letonone, nijiaonriha batohin neeichene. ²¹ Esinae rauhijiriin suujua coaraain inara relaacaanune rijitoein inara relaauruhane esenetaain tonoraauche. ²² Itolere baaso jianein neeuche.

²³ Acaiha nejein nere esenetaain tonoraera neein neeichene coina inara suujua coreeine atiin cana rai raoti ichaonaa tera Cana Coaunera. Aihute neculocohin neeine inara jaberoco, inara suujue aina coaiteen turuha Cana Curuaanaa Jesocurisito nereein tiaain. ²⁴ Nitohaneeinte ichareein nii Inara Cotiharalu, nitohaneein nihana jaun.

Laenaane satononiha acaauru coroajeein acaauru coaaucane biha Faborone

²⁵ Cana Coaunera bajaache canacaanu rai atiin.

²⁶ “Inara coaacuruha jera Faborooru,” naauche satiin cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera rai.

²⁷ Aihana jaun acaauru rai caa canuhacha laenai ereretaauche, Cana Curuaanaa letoeratenojohin neein nihana jaun.

²⁸ Inara coroatajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisitote raotojoein neeiche.

Nitohaneein neeine.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

“Chatohaneein neeiche” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaune, Siribano, Timoteo, naonjoain nichaanunena caa laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoaunri coitucuurera raina caa laenaain letoaacaaunu. ² Inara coroatajaneein Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoainte raotojoeein neeiche.

“Nariha” naain corojeein Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Esinae rauhijiriin jelai choae jauhecotojoeriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaun neeichene jaun, “Nariha,” naain Cana Coaunera rai inara coroaecaanunete caohachae. ⁴ Nii jaunna Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru rai raotojoein inara beebejihacaanu, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhichene coreniha inara rohecaain, inara cairichaauruhane nihanatiin, cha que erelanaala abaantaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene jaun. ⁵ Nitohanein abaantaain neeichene jaunte esinae rauhijiriin caohatiin inara raain niha Cana Coaunerane coaraa cuurureein inara coaraauru.

⁶ Nii inara cairichaaeriin nenacaauru cairichaaain niha Cana Coauneranete caohachae. ⁷ Inae dede caje turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai letonocuru mijiaainetoori- anjeraauru ainane banate, nebetacanaa terein cana rai Cana Coaunera. Nebetacaacachene jana, acaauru cana roherariha necairichaauruhane caina. ⁸ Cana Coaunera esenetaauruhi, chaen nii jianacoo cana mitaera Jesocurisito ere esenetaauruhi, caseteca usi tabai quene cointe turuha ureein Cana Coaunera Calaohi. ⁹⁻¹⁰ Canacaanuhacha beebejei esenetaaichene jaunte, Cana Curuaanaa coroaecurureein saain esenetaeraauru inae turuhane bana. Nii banate caseteco coaraa cuurureein, cha bana jelai caje mituuruhane caina que aina rijijieein. Nii banate coriae Cana Curuaanaa coarihei rijijieein niha cuurureein nii nere esenetaauruhi.

¹¹ Nii jaunna inara rai Cana Coaunera itolere amurijiriin nena bajaacaanu, inacojoein inara cotijiaeniha Cana Coaunerana jaun. Chaen nachu caohachaaain coaauquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane caina Cana Coaunera bajaacaanu. Chaen nachu nii nunuheteichene rijijieein, jericanejeein inara amihaneeo ichaaain neeichene caina Cana Coaunera bajaacaanu, esenetaain ichaquichene jaun. ¹² Nitohanein ichaquichene jaunte, inara coreniha Cana Curuaanaa Jesocurisito coroaecurureein satiin. Nitohanein Jesocurisito letononein neeichene jaunte inara coroaeca cuurureein, nitohanein jeriha Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoaine jaun.

2

Inae cuu tee lalajih Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin cacha coritaraanu

¹⁻² “Naonjoaainte turuha ureein Cana Curuaanaa Jesocurisito,” naain bihacaanulu inara raina jaun, coa inara coritaera nihane esenetaain nihache. Inara rene turuhin, “Canacaanu rai beeni beratih Cana Coaunerana jaunna coaiteen turuha Cana Curuaanaane bihacaanune caina, cau inara rene turuha uhacaanu,” naa chuneine nijiaonriha esenetaaichene. Chaen chu,

“Canacaanuhacha letoai je,” naain inara rai quiricha tera nihane nijiaonriha esenetaain neechene. ³ Nijiaonriha chatohanein nihanatiin, tonaain inara coritana jerera nihane esenetaain neechene. Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin necha ansai cacha coritaera, Cana Coaunera niha nocoetiin. Nii erete tonoraa cuurureein, Cana Coaunera ere tonorana coacuelanaala. Niqui nete nii acaauruhacha ere tonorai itajiha cureein Cana Coaunera. ⁴ Niite Cana Coaunera aina nejerateein, niicha tonorai tonoraa cachane, aina nejeratereein. Acaihanejein acaacha ere tonoraacachane jerein Cana Coaunera niha nocoetiin nelauriaa cureein Jerosaleen nena Cana Coaunera Loreri asaae.

⁵ Coauquiche chachu natiin, inara aina nihanune banana chu caritiin inara rai bihacaanulu. ⁶ Inarate cojoinacatiha Cana Coaunerane ajiniha turuenerihanine coitucuhiche raotojoein. ⁷ Inae nunuejiha nii Osa Neba amihaneon asinojoein. Inae jianiha nii acatera neechate cohaje, ⁸ ecooca nii nechu aansai atebinaene coina. Nii banate turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone, neraaicha que jiheitiin itajiha cureein Cana Curuaanaa Jesocurisito. ⁹ Nii nechu aansai ataibinaen osaaonate tureein nechu aansai atebinaen Moconajaera letono neein, nechu jataen itolere ichaain cacha coritaeraanu que, nohanein itolere ichaain cacha notaaranu que. ¹⁰ Nitohaneinte itolere que nohanein ichaonaa rauhi aonana jerecuruhi coritaa cureein. ¹¹ Nitohaneinte casajeje esenetaauruhane coina, inauhene coarajenajareein Cana Coaunera, ¹² nitajeeuruha nii nere rauhi jerelanaala casajeicha tonoraeraaurune coina.

¹³ Nii jaunna inetono janonaa bana, “Nariha,” naain Cana Coaunera coroaecaanu inara coreniha. Jataaente inara belai Cana Curuaanaara, canejeraauru, jauriaa nejein inara que tacaajein inara raa Cana Coaunerana jaun. Nere rauhi esenetaaichene corenihate, rai Suujue que inara suujua corein inara rae Cana Coaunera. ¹⁴ Nii jaunte nii canacaanuhacha beebeji nere aina cuaaain inara cotijiae Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito rijijiein aina neeiche caohatiine coina.

¹⁵ Aihana jaun nitohanein rauhijiriin ichaaoche. Coa nii quiricha cuhane reein tiaain inara suujuatein nihacaanune jaan baitichache. ¹⁶⁻¹⁷ Inara suujua lararajiaain, nunaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera nii inoanlu caje coaunein cana belaicha, nii cha bana satonohane que ainaa rijijiein aina niha curichaacheine tera. Aihute inara suujua coaraain raotojoein ereerejein caohacha ichaain neeiche, Cana Coaunera coreniha.

3

Cana Coaunera bajaachete, canacaanu coroatajaneine

¹ Inae satono nejeeine caa inara rai aitoreeunicha canejeraauru. Cana Coaunera bajaachete canacaanu coroatajaneinete, itolere sacutaain turuhine caa canacaanuhacha beebeji Cana Curuaanaa ere. Aihute nii aachene rijijiein caohachaain esenetaain, caohatiin raain tonoraauruhine. ² Esenetaeniha saain cachana jaun, aihute nii aansaneein nenacaauru canacaanu que janoriteeine Cana Coaunera, nabana chatohanein canacaanu teeuruhane coataa. ³ Cana Curuaanaate inetono janonaa bana inara suujua lararajiaain inara beraichein, nabana chatohanein inara tiha joanreein chaelaine coataa. ⁴ Nitohaneinte esinae rauhijiriin inara coroatajaniha cureein Cana Curuaanaa caa canacaanu aitoonjoan rijijiein ichaechajein ichaohichene coina. ⁵ Inara coroatajaneine Cana

Curuaanaate, inara belain niha Cana Coaunerane coitucuhin, aiha Curisitone rijijieein chatohanai nihanatiin abaantaain neeiche.

⁶ Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoainanohineeinna mijiaainetiin inara rai aitiin letoarichaanuhin, chunei cana nejera, Cana Coaunera coitucuera amihanena jerelanaala, caa inara relaacaanune jaan tonorana jerenihane ratiriin caje amuuche. ⁷⁻⁸ Inarate raotojoeein coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana chaelai janonaa bana nirijieein amihanelanaala niri-jieein core colane inara caje lenone bajaain nenihacaanune coitucuhiche. Nitohaneena janotiin inetojoeein amihaneein coreniha canacaanu lenone coreteein nerejetocooanulu, nabana canacaanu coreniha chaelai que latejiojiriin niha chuneine coataa. ⁹ Niha canacaanu rai rauhi, inara caje chaelai bajaacaanune natiina amihaneein coreniha canacaanuhacha latei coreteein nerejetocooanulu, jericha nejeein canacaanu rijijieein neeichene coina. ¹⁰ Nii inara aina nihacaanune bana inara rai aitocooanulune rijijieein, “Chunei amihanena jerenihane coa lenoniha,” naacaanulu. ¹¹ Nii inara laurijiracuru tabaauru jetaote, “Nechu jataen nirijieein amihanelanaala nechü jataen amuhemujeeure, joenreein acaauruhacha jerei ichaechajeein,” naaina coitucuhacaanu. ¹² Aihana jaunne Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoainanohi neein nihacaanune jaun aitorichaanuhin, acaauru rai aitocoichene raotojoeeincha amihaneein ichaauruhane coina.

¹³ Coa caohacha ichaain neeichene janichache coiinteein. Jericha nejeeincha sacuuche.

¹⁴ Cha teeinti, erenaa tonoraanelanaala caa quiricha cuhane aitiin, aitocooanune tonoraene; nitohanei nihane, nijiaonriha tonaain ereichenete necoejeeine. ¹⁵ Nijiaonriha aina obajeein nejerateeichene. Coujuriu Cana Coaunera coreniha ita nejera neein nena tocohaneein, raotono que cuaain suujuateein neeuche.

Satonothane rai, “Raotojoeein neeuche” naa Faborone

¹⁶ Inetono janonaa bana inara coroatajaneeine cana rai raoti ichaonaa tera Cana Curuaanaate, raotojoeein neeiche. Satiin inara coarajeeine Cana Curuaanaa.

¹⁷ Canuna Faboro neein caraaje nihane cacoi que laenaain caa quiricha letoaaun. Catohaneena laenaain letoaaun canu.

¹⁸ Satiin inara coroatajaneeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Timoteo rai Faborohacha letoai leinjiin

Jauriaa nejeein Timoteo rai Faboroacha letoai quiricha

¹ Canuna Jesocurisito letono Faboro neeun. Cana Coaunera corenihate jianacoo nihacache. Aihana jaun, Jesocurisitohachate cohajihacache coaiten enacoauneein cau turuhane chabana satonoelanaala rai Cojoanonaa que nihacachene coina. Cana Coaunera, Calaohi Jesocurisito, naaonjoainte canu cocoaain caletoea.

² Ii raine caa quiricha laenaunra cacalabi Timoteo. Cacoreniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhina jaunte, cacalabi neeinha. Rao-tojoein neeine coina rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Baasoneein cacha relaaurera que necoeraain niha Timoteone coina suu-juatiha Faborone

³ Masedonia cuhanulune ajiniha ichei aitocoaulune tocokanein nii Efesohacha neeu. Coa baaso que nii quicha relaauri relaeranihane, coa inauhene coarajiha. ⁴ Coa nereretanaa inoaei baasoque nereretanaaauru aina inara suujua cuaain nihache. Coatiha Cana Coaunera Aitoonjoan ichaain tonoraacachene coina cana letoaera nihei. Rauhijiriin relanajaau Cana Coaunera esenetaain tonoraauruha caohatiin saaine coina.

⁵ Baaso coacuelanaala caohatiin inara suujua coaraain, esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaichene coinana caa caritiin inara rai laenaun. ⁶ Baaso erenaa que ita rai ereerejeein, Cana Coaunera Ere esine tonorana jihanein raaje nitajeeuruha tabaaurune jaunna aitoon. ⁷ Nitorijihanei cachaaurute, cacha relaeranein nenaar jerecureein nechua jataen joaenrein.

Jeriha Acane rijijieein ichaoha cachane coinata, aitiin Naitoonjoan laenratelatu inoaenlu Cana Coaunera

⁸ Acaihanejein Cana Coauneraachate, rauhijiriin caohacha ichae. Baasoneein ichaoha cachane coataate niicha jerei tocokanein aitiin laenratelatu inoaenlu Cana Coaunera, Moisesa que. Aihana jaun, caohachaaain rauhijiriin Cana Coaunera Aitoonjoan tonoraacachenete caohache. ⁹ Coatiha caohacha cachaauru suujuateraanu que aitiin Naitoonjoan laenaeratiheilu Cana Coaunera. Erenaa tonoraauruhi, itolere cacha amuritoheriin suujua coaraain niha nocoetocuri suujuateraanu quete aitiin Naitoonjoan laenratelatu Cana Coaunera. Nechu aansai osaonaauru, Cana Coaunera Ere tonoraauruhi suujuateraanu quete nitohanein laenratelatu Cana Coaunera. Fojiara que suujua acatiechuru, sonajaain jaorera, ¹⁰ chaenchu sinijeranelanaala nenaar ene aina ichaojeracoori, ene rijijieein namute quicha aina ichaojeracoori, quicha rijijieein namute ene aina ichaojeraqui, cacha basijiauhin necoretenaauru, casajeeuru, chaenchu "Cana Coaunera te coaraje," naain nohanenacaauru, naaonjoainuri suujuateraannu quete niicha jerei tocokanein aitiin Naitoonjoan laenratelatu Cana Coaunera. Caohati cacha relanaanajaa caohateranein nenacaauru suujuateraannu quete, niicha jerei tocokanein aitiin Naitoonjoan laenratelatu Cana Coaunera.

¹¹ Caa inara relaanune jaan caletoaera Cana Coaunera Ere rijijieeinte aite caa Cana Coaunera Aitoonjoan Inoaensi.

Faboro letoaa Cana Coaunerane

¹² Jataainna coroajeeun, laraajiin cacha relaanune coina caletooa Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. Caohachaaain rauhijiriin icharichaaunnine coitucuhana jaunte caletooe niicha jerenohin ichacaaunne coina.

¹³ Baasoneeinna Jesocurisito que erein nere tonoraaurera cairichaerichaetoonlu. Nii atiinte atiin cacolaain carae Cana Coaunera. Nii bana esenetaain coitucuenihanuluna jaunna nitohanein nerejetoonu.

¹⁴ Jataen cacolaaiha Cana Curuaanaana jaunna, nii ucuaetoha caa esenetaain jereein neeun.

¹⁵⁻¹⁶ Esinaente rauhijiriin turuha uhe caa chauratane que Jesocurisito, jianacoon osaonaauru mitaane coina. Jana canuna osaonaauru nujuaaneein neeunlu niqui. Nete atiin cacolaai Cana Coaunera, osaonaauru nujua belaiha Cana Coaunerane coitucuuruha satiiin cachaaurune coina. “Charijieeinteinti Faboro belai Cana Coaunera. Nii rijijieeintechu canu belaichein,” naain Cana Coaunera esenetaerate nitajenaa charanejeein nena ichaonaa raa cureein.

¹⁷ Nii coreniha coanete caohatiin chabana onaa charanejeein nena Cana Curuaanaa que raotojoein ereerejeein nihacache. Coanete acaihanejein chabana coarai Cana Coaunera ere tonoraain, caohatiin que ereerejeein nihacache inoanlu netojoein.

Timoteeo suujuatiha Faborone

¹⁸ Nere beracuru que eletoaeratiha Cana Coaunerane rijijieein, laraajiin, neeunaain nere tonoraain ichaaura cacalabi Timoteeo. ¹⁹ Tabaaaurute Cana Coaunera sacunaa jerecuruhane nihanatiin, suujua coaraelanaala neein, rauhijiriin ichacurenihane necairichanaa coacure. ²⁰ Nitohaneente situ-urelu Imeneeo, Alejaandoro, naaonjoaunri. Nii caaijena Moconajaera que casetecaeratenajaunlu, coaiten enacoauneein Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane coataa. Nijiaonriha iitonai nitoanein situhine.

2

Bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin Cana Coaunera

¹ Jauriaanejein Cana Coaunera bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin. ² Bajaichenete, satiin curuaanaacuru, cocoinanacaihuri, naaonjoaunri suujuatiha Cana Coaunerane, raotojoein Cana Coaunera ere tonoraain ichaaorureein cachaauru. ³ Nitohaneente jeere nii jianacoo cana mitaera Cana Coaunera. ⁴ Acate satiin jianacoo neein, nere esine coitucuhin neein nihacachene jeere. ⁵ Jana, Jesocurisitote laen, Cana Coaunera aina caohachaaain nihacachene coina, nii rucuheraanu que nena ne. Cana rijijieein cachanein nihana jaunte naine. ⁶ Inae nitohaneein letoaa Cana Coaunerana jaunte, raajenihane cana coreniha coroso que ohe Jesocurisito, coreniha osa caje jianacoo nihacachene coina.

⁷ Nii jaunna Jorio niheichuru relaeraannu que Cana Coauneraacha letoanojoeinein neeun, rauhijiriin Jesocurisito coitucuuruhane coina. Curisito esenetaera nihanuna jaunna, rauhijiriin aitoon noanenaanelanaala.

Caohachaaain suujua coaraain neeuruha quichaauru aina enecurune

⁸ Nii jaunna itolere sacutain, Cana Coaunera bajaauruha satiin cachaaurune jereein canu. Ita baijiaelanaala, raotiin suujua aina neein, biji michuin Cana Coaunera baja satiiin nere tonoraeraaurune jereein.

⁹ Coa cajione jataen coreti que necoreeteeuruha enecuru. ¹⁰ Coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nena tocohanein cacha belaihuruhine

enecuru. ¹¹ Cacha relaa relaerane, inauheneeicha aonajeein nerelaauruhine enecuru. ¹² Coatihachu chaen quichaauru relaauruha enecurune jerinaaun. Nijiaonria quichaauru amuritiin letoaauruha enecurune, ¹³ necoaauna Ebane ajiniha, Adaan coaunaain niha Cana Coaunerana jaun. ¹⁴ Cachaauru coauna Cana Coaunerane bana, coatiha nii Adaan coritaai Moconajaera. Acaihanejein nii Ebaachate laen coritae. Nii jaunte osa que nesaruelu nii ene. ¹⁵ Nii jaunte canaanai sirihane, inae janoaane rai cuna caaun necairichanaa coareein ene. Nete atiin jianacoon niha cuururein ichoteratenajarichaaain Cana Coaunerane esenetaain nere tonoraaurera enecuru.

3

Cana Coaunera cachaauru beraicha neein nenacaauru

¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Cana Coaunera coitucuurera be-
raicha neein nena jeriha chuneinete, caohati amihanenaa ichana jererein.
² Caohachaaain ichaohanete caohachae, neniha cotaichane coina. Leinjiin
ene lananeein nihanete caohachare. Chaen suujua coaraneein nihanete
caohachae. Chaen nenajaun turuhi nihane, caohachaaain raeraneein neini-
hanete caohachae. Chaen caohachaaain cacha relaanete nere. ³ Niheinchu
chaen ajetoritelanaala, cacha leratelanaala, que tonaain chaque ereinihane
abaantaain, coriqui mucuhanajaacha que coacuelanaala, naaonjoain ni-
hanete caohachae. ⁴ Chaen, caohachain sinijiera suujuateein, bereecuru
suujuateein, saain nii loreri asaae nenacaauru suujuateein nihanete cao-
hachare. Chaen suujua acateein, erena tonorain neeuruha bereecu-
runete caohachare. ⁵ Inasiinte comasai suujuatena inaelanaala, niheichu
bereecuru suujuatena inaelanaala nihane, chaen Cana Coaunera coitu-
cuurera beraiche- beraichacuru. ⁶ Chaen chu ena Cana Coaunera aina
enonaa nihane, caohacharihei leeocho cachaauru amuritoheriin suujua
coaraain itolere inaa nocoetohane. Charijieein teeinti ai Moconajaera, nii
rijijieein situhane casetecaa Cana Coaunerane coataa. ⁷ Chaen chu Cana
Coaunera coitucuuruhi cachaauru rai nihanatiin, suujua coaraneein ni-
hanete caohachare, nabana batocuruhane coritaa Moconojaerane, nabana
baasoneein ichaane coataa. Nitohaniha Cana Coaunera coitucuurera be-
raichanete caohachae.

Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera-diaconooru

⁸ Suujua coaraneein niha Cana Coaunera coitucuurera coroatajan-
eranete caohachare. Chaen chu casajenetelanaala, ajetoritelanaala,
niheinchu chaen coriqui basijiauna coacuelanaala, ⁹ chaen chu
chatohaneein teeinti nerejetelu Jesocurisito, caohatiin nii coitucuera
nihanete caohachare. Chaen chu nii niicha coitucui suujuelanaala
nihanete caohachare. ¹⁰ Nitohaneein neeuruhane acauru coujuhin
acauru coaracuchete, neniha acauru rai lanaine Cana Coaunera
coitucuurera coroatajaneraneein neeuruhine. ¹¹ Jerichanejeein enecuru
netonai, caohachaaain suujua coaraain neeuruhanete caohachare.
Chaen chu casajenetelanaala, niheinchu erenacaotelanaala neeuruhanete
caohachare. Itolereinein rauhijiriin caohachaaain neeuruhanete
caohachae. Nitohaneein neeuruha Cana Coaunera coitucuurera
coroatajaneraneein nenecaauru- diaconooru enecurunete caohachae.
¹² Jana quicha nihane leinjiin ene sinijieraneein nihanete caohachare.
Chaen chu, sinijiera suujuateein bereecuru suujuateein, saain nii loreri
asae nenacaauru suujuatein nihanete caohachare. Nitohaneein neite
caohachae Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diacono neein

nihane. ¹³ Nitohaneein caohatiin acaauru amihaneon ichacuruhanete, acaauru belaiha cuurureein cachaauru. Chaentechu jeelai amuritoheriin laraajiin Jesocurisito que cacha relanaa nainecurureein.

Cana Coaunera ranojihunru cachaauru

¹⁴ Enanecoojoana turuhin ichoharaa uhene rijitoeun niqiu, nechaainti nainerichaaunni. ¹⁵ Nii jaunna ineen ichei caa quiricha letoareeunni, cojoainihanune, coujuriu Cana Coauneraacha ranojineein nenea nicha tei idesia neeichene jaan tocohaneein caohachaain neeichene coina. Cana Coaunera Ere Rauhi acateranihate neeure Cana Coaunera ranojinunru cachaauru. ¹⁶ Jataainte caohate esinaae raujiriin nii canaacha esenetai Jesocurisito niqiu, nete coitucurene Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru. Caa chauratane quete ecocoe Jesocurisito cachanein.

Nii janate coujuhin coaraa Cana Coaunera Suujuene jana caohate.

Coujuhin coaraane janate, coarajeure Cana Coaunera letonocuru anjer-
aauru.

Nii jaunte amuhemujueein laurilaurichuru nenacaauru cachaauru rai beebjeure Cana Coaunera coitucuurera, itolereenein caa chauratane sacutaain coitucuruha cachaaurune coina.

Chaentechu enacoaunein dedeeu rae Cana Coaunera. Nitohaneinte saain coitucuhacache.

4

Baaso que cachaauru relaurera

¹ Rijieeri banate Cana Coaunera ere jianein ratiirin casaje que acaauru relaan, acaauru coritaa osaonaaurune esenetaain tonoraa cuurureein tabaauru. ² Nitohaneein necoejenaa charaauru casaje cachaauru ere tonoraa cuurureein, niritiinte be rauhijiriin Cana Coaunera Suujue.

³ Nitohaneite ene ranaa jeriha cachane caohatiha cuurureein. Chaentechu nelanajanaa jeriha ene ne caohatiha cuurureein. Chaentechu joanreein lenone que lenoniha cachane caohatiha cuurureein. Raotojoein corojeein Cana Coaunera bajaain que neleenijiaain niha Cana Coaunera Ere coitucuhin esenetaaurera cachaaurune coina, itolere lenone coaunaain niha Cana Coaunera natiinte, que neleenijiaain niha cachane caohatiha cuurureein.

⁴ Itolere Cana Coauneraacha coaunanohinte caohachae. Nii jaun nainihe i chaque irihacane. Nitohanihana jaunte, corojeein Cana Coaunera bajaain joaareein raacachene caohachae. ⁵ Nitohaneein biha Cana Coaunera Erena jaunte caohachae. Chaen chu lenonichaachene ajiniha bajaacachene te caohachae.

Jesocurisito letono esine

⁶ Caa caitoonjoan que cana nejeraauru- Cana Coaunera cachaauru relaanete, esinaaen rauhijiriin Jesocurisito letono esineneein niha curiquiin. Charijieein teeinti, lenonihane baiha raotojoein nellararajiae cacha. Nii rijijieinte Cana Coaunera ere coitucuhine laraajiin niha curiquiin, nii caohati nerelana najaan coitucuhin tonoraaine. ⁷ Aihana jaun, casaje tonoraelanaala Cana Coauneraacha jerenohincha ichajeeincha neeu.

⁸ Najaicharoea cana jaberocone cointe nelate cojoanonetojoein necoatijiacane. Nii amuritoheriinte nelate itolere que rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonoraacachene. ⁹ Esinaaena aitoon, aihane jaun esenetaachenete ne. ¹⁰ Acaihanejein Cana Coaunera esenetaacachena jaunte cana batohin, cana necoeje chanuuruhane niha natiin, neeunaain mainajeein amihanihacache.

Satiin cachate coroatajane Cana Coaunera. Jana esinaen rauhijiriin esenetaauruhanete, nii esenetaaurera coroatajaniha cureein, leochaauru coroatajanihane amuritoheriin. ¹¹ Caritiin suujuatenajaain relanajaau. ¹² Enamanaa neeina jaun, ii batohin, ii necoeje chanuuruhanete niha natiin, coa tonoraa. Aihana jaun, atiin caohacha ichaain neeute, ii coaraain ichejijieein caohachaaain neeuruhine Cana Coaunera esenetaaurera. Caohatiin ereerejeein, caohatiin ii ichao que ichaohin, Cana Coaunera, leochaauru, naaonjoaainunri belaaain, Cana Coaunera Ere esenetaain, ishujua coaraain, naaonjoaain neeu atiin.

¹³ Turuhanune reeintiaain, ita taojiaa cachaaurune jana Cana Coaunera Ere coaraain itolere bana ereretaau. Chaenchu Cana Coaunera coreniha cana nejeraauru suujuateein relanajaau. ¹⁴ Jiaonriha ichei Cana Coauneraaacha tei amihanenaa jianeene. Acaauru letoaa Cana Coaunera Suujuene jaunte, ichouturi ichoae biji teein, ii cocoainaaunre Cana Coaunera coitucurera ichauhenaauru, nii niicha tei amihanenaa nainaaine coina. Aihana jaun, coa jianiha.

¹⁵ Atiin itolere bana ii amihaneeon chaaechajeein neeute, taeneein nautanaaurutaain cuujiha ii amihaneeon coacurumiin satiin cachaauru.

¹⁶ Aonaau. Caohatiin ishujua coaraain necohalajiin neein rauhijiriin cachaauru relaau laraajiin. Nitohaneein ichaainete, nichoteein jianacoo nerequuin ii ere aohanraauru aina.

5

Cana Coaunera coitucurera aina suujua coaraain nihane

¹ Baasoneein ichaa chunei ichauchenane, coa cotaicha rijitiin suujuatiha. Charijiein teeinti chaca suujuateeine suujuateei. Nii rijijiein raotojoein belaaain suujuateeu. Chaenchu chocoalacuru belaaaine rijitojoein enamanaacuru belaihu. ² Jericha nejeeinichu choba aina caoachaaain neeine rijijieein enecuru aina caoachaaain neeu. Jericha nejeeinichu ii baihiru aina caoachaaain neeine rijijieein ranunaauru aina netonai caoachaaain neeu.

³ Niha autananeein enene coroatajaneeu, esinaen rauhijiriin cairichaineen nihane. ⁴ Jana, niha calaohi, nichoala, naaonjoainne fojjaraauru nihane coitucuhin, coitucueracuru neein nihane coitucuhin coroatajanecuruhinete, nii acaauru fojjiaa acaauru fojjarane acatiha tacaain cainaaauruhine, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

⁵ Canaanai sirilanaala jataen jelai nihanete, Cana Coaunera bajaeba-jaecure janotiin netojoein autanaauru esineeuru, acaauru coroatajanena nainiha Cana Coaunerane coitucuruhanana jaun. ⁶ Jana, itolere rucuheluuruhacha coacuhin caohatiin neruujuein raotojoein ichaonaa coaauca autananeete, ninauhene nenaai rijijiein niha cureein.

⁷ Caritiinichu acaauru relaau, suujuatera latecuruhane coataa. ⁸ Chunicoha chaelai latiha naraaichurune jana coroatajanena jerenihane choae tacaain fojjaraauru coroatajanenaa jerenihanete, Cana Coaunera coitucuruhi fautaeriin nereein, "Cana Coaunera coitucuhanu," naane niha natiin, Cana Coaunera Ere tonoraenihane.

⁹ Coa joaenreein autana curuaa laenaa, autana esine canaacha coroatajaneeni curuaacuru siricha quiricha cuhane. Caohachaaain saota choonca ajaanaca niha autanane curuaa laenaa. Chaen leijiin quicha aina neein autana nihane, curuaa laenaa. ¹⁰ Chaenchu jaiti jiniiquiin ichaohin neeuruhane caje coaunein, caohatiin bereceru fojjara neein, rene bedaenecuruha niicha coitucuruhi cachaaurune jana caohatiin raera neein, rene bedaenecuruha cana nejeraauru- Cana Coaunera coitucurerane jana

jataen belaaïn raera neein, necairichaa chuneine jana coroatajanera neein, naaonjoaain neinihanete caohachare.

¹¹ Jana jaiti ena nichauhenane cataaun tiha autanane, coa curuaa laenaa quiricha cuhane. Nabana “Inae coaiteen nelanajariaunni,” naain iriha Jesocurisito raine baiha, ¹² Jesocurisito ere tonorana coiinteen enacoauneen nelanajaane, caseteco coaraane coataa. ¹³ Chaenchu bajeritiin neein, le lorerichuru asae cuhin cajihaneen casaje que ereerejeen itolere cachaacha rautaaï que enohane coataa.

¹⁴ Nii jaunna, jaiti ranunaniha autanane nelanajaane jereun. Nelanajain bereecuru fojiaain, rai namihaneon ichaane jereun, nihei cha que leraiteen coulurujuenaa naineniha Moconajaerane coina. ¹⁵ Tabaauru Cana Coaunera jianein, Moconajaera ere tonoraauruha autanaaurune jaun.

¹⁶ Cana Coaunera coitucuhin esenetaeraauru enecuru, autananiha chuni naraaine coroatajanemii. Nabana jataen mainajeen amihaneen coroatajanecuruha Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaaurune coataa. Nitohanein ichaquichenete, esinaen cairicheineen nenacaauru autanaauru coroatajanena nainecurureen Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru.

Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru ichauhenaauru coroatajanecuche

¹⁷ Atiin caohatiin Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru suujuateen beraihurera ichauhenaauru belain coroatajanecuruhine. Chaenchu acaihanejein Cana Coaunera Ere beebejeen cachaauru relaaureraacha coroatajanecuruhine, leochaauru coroatajanecuruhane amuritoheriin.

¹⁸ “Baca amiharateeiche aroso rojoenaa quene, coa aroso quihane coataa borasa que nujaen conajain amiharatihache,” aitoa Cana Coaunera ere cuhanane jaun, amihanihane coreniha quihanete caoachae. Nii rijijiein core raauruha nii Cana Coaunera Ere beebejeen cacha relaaurera ichauhenaaurunete caohachae.

¹⁹ Neniha coroatajaain, nichatajaain, naaonjoain coaraaurune jana ii rai ichauhena coulurujiha chuneine coa tonoraa. ²⁰ Chaenchu baaso ichaechajeen nosatihajein sacuha chunei ichauhenane, ita taojiaauruha cachaaurune jana, aonajeeuruha satianne urichoo mijjainetiin rai aitiin suujuateeute caje coaraain casihuruhine nii leochaauru.

²¹ Chunei jataain ii suujua acateine jaan niha natiin baaso ichaane, ita taojiaauruha cachaaurune jana acaauru suujuatee, caa aitocoanne tocoanein. Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, chaen janijiin nii niicha raauri letonocuru anjeraauru, naaonjoaihunri notaracaena caa caritiin eletoaun, atiin nitohanein ichaine coina.

²² Ena Jesocurisito esenetaera nihane, coa Cana Coaunera rai ita taojiaerauru bichauhenanein enoha, nabana enoin baasonein ichaane, coroatajaneranein ii nerotohine coata. Atiin ishujua coaraain neeu.

²³ Cunaitejerii ii suriquene rijijiein, coa jeesiaanca nejeesinaacha coha. Aansijiin bino cohin coaraau.

²⁴ Inanacaa tabaauru osaque nesaruhane, “Naaonjoaainte nera,” nain que iriha chuneine latelanaala. Jana tabaauru raite inanacaene, “Naaonjoaainte nera,” nain que erei colane.

²⁵ Jericha nejeentechu nii rijijiein inanacae caohacha ichaain niha cachane. Jana jauriaanejeen inanacaenihane nihanatiinte nirijieen cuajeen inanacaa cue.

6

Niha fatoroonne

¹ Rebeeocuruha fatoroon quene, nere tonoraauruhine. Nabana Cana Coaunera que ereein, nii Jesocurisito que cacha relaacachene que ereein cana que baasoneein ereeuruhane coataa. ² Chaenchu Jesocurisito coitucuhin esenetaera niha fatoroonne jerichanejeein nere tonoraauruhine. Jesocurisito coitucuha fatoroonne coreniha acaauru nejera rijijiein nihane coreniha, coa baasonein nere tonoraauruha. Nii choae jauhecotojoeriin coroatajanecurumiin nere tonoraain, Jesocurisito esenetaera fatoroon nihane.

Itolere coitucuha nocoetocuri

³ Caritiin relanajaniha chuneine, Cana Curuaana Jesocurisito ere rauhi tonoraelanaala neeuruhane coataa, rauhijiriin cana relaa cana relaaurerane jaan tonoraelanaala nenaate, ⁴ itolere coitucuera niha nocoetoreein. Niite ita cotainaa jererein joanrein casaje coreniha nejesinajeein. Ni-toaneeinte ita inasinee rijitoherrijitoojeein, ita cotaain, ita que ereein, ita esenetaelanaala, ⁵ ita que nejesinnajeein nejerateein ita cotaairiin neeururein. Nitohaneeinte neeururein esinaen erena rauhi baiteein naasaenacaauru. Nitorijia neeinchurute necoriquijiaain, nerujueletein nena coacuhin Cana Coaunera Ere tonorana jererein inacoojeein. Nitohanai nihane, caje neloonaau.

⁶ Jataaente nelate, caa chauratane que nena rucuhale que cana suujuatelanaala, raotojoein Cana Coaunera esenetaain tonoraacachene.

⁷ Charijiein teenti nejanoaacachene cha colane nejanoaacache. Nii rijijieintechu ohacachene, cha amaelanaala curichaachein dedeeu. ⁸ Aihana jaun neejihha cana lenone, cana cajione naajeine, niicha aina raotojoein nihacachenete caohachae.

⁹ Jana coriqui, rucuhale, naonjoain taojiana jereraaurute raaje necairichaurure. Inacoojeein necoriquihana que suujuateente, raajenihane necoritaain necairichaurureein nitohaneein nena jereraauru. ¹⁰ Caohachaa jataen coriquiicha jeriha cachane, cacha aasaeraneein niha coriquina jaun. Nii corenihate Cana Coaunera esenetain tonorana jianein, raajenihane necairichauru cache tabaauru.

Jesocurisito esenetaain neunaain ichaau

¹¹ Jiaonriha nitohanei ichaain neei Cana Coaunera coitucuera neeina jaunne. Cana Coaunera Ere tonoraain, Cana Coaunera Ere esenetaain, Cana Coaunera belaaain, cachaauru belaaain, joanreein abaantain, ishujua coaraain, naaonjoain nii ichaonaa caohachaacha sacuu.

¹² Arajiin aonajeeurera urichoo, "Inaen Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain nere tonorarichaanuni," naailune jaun, laraajiin neeunaain, caohachaain nii sanaachara nejeein nena ichaonaa caohati que nemucuhin atiin ichaau. Nii ichaaine coina ichotijiaa Cana Coaunerana jaan ichaau.

¹³ Itolere cachaauru rai ichaonaa tera Cana Coaunera notaracaae, chaen nii cocoinanacai Ponsio Filato rai caohati erena que erei Jesocurisito notaracaena, ichei caa aitiin eletoaun. ¹⁴ Caa ichei aitocoanne rijijiein rauhijiriin ichaau. Nabana coaiteen caa chauratane que turuha Jesocurisitone bana que necocauhataiaane coataa. ¹⁵ Inae cuu tihane banate, Jesocurisito ecotiha cureein acaihanejein Cana Coaunera- canaacha belaaai satiin curuaanaacuru curuaanaa. ¹⁶ Acate chariji bana onaachara nejeein ne. Chabana cacha turunaja nihein cono tabai jana ne nii Cana Coaunera

inanacaelanaala nenea. Acate acaneein nereein itolere amuritoheriin laraajiin itolere bana coroaenohineein.

Nitohaneein neeine.

Coriqui nebaauru suujuatihane

¹⁷ Coriqui neba niha chuneine, coa “Chabana, cha lateriaunni,” naain leeochoaauru que necohasitaain niha. Enaichate nitajihane, nitajee-oricheein coriqui. “Cana coroatajanerihani Cana Coaunerana jaun cha lateriaunni,” naauruhine. Acate canaacha latei teraneein ne, raotojoein cha latelanaala nihacachene caina. ¹⁸ Aihana jaun cairichaihuru coroatajanejeein neein, raotojoein neein chaelai latecuruha leeochoaurune, acaauru rai tihajeein neeuruhine coriquihonaauru. ¹⁹ Nitohaneein neeuruhanete, nii acatiha tacaain belainaanca Cana Coaunerane, nii nicha tei ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea raa cuurureein, necairichanacaauru coroatajanecuruhane jaun.

Satonotihane rai Timoteo suujuatiha Faborone

²⁰⁻²¹ Caa ichei caitoonjoa erenaa rauhi tonoraa inoanlu netojoein. Coa caa chauratane que ecocohin nenea erenaa tonoraa. Coa, coitucuhera rijitiin turuhin casaje que inara relaeranihane coa tonoraa. Nitohanai tonorauruhane, Cana Coaunera bero rauhi edaa cuuruha tabaaurune jaun.

Ichoelaain ii beraaine Cana Coaunerara Timoteo.

Inaen saa.

Timoteo rai Faborohacha letoai coroataja

Coaiten enacoauneein Timoteo rai quiricha laenaa Faborone

¹ Jeriha Cana Coaunera jaunte caletoe, Jesocurisito que cachauru relaanune, esenetaauruhane ichaonaa esine raauruhane coina. ² Ii raine enacoauneein laenaurra quiicha belaa cacalabi Timoteo. Raotojoein neeine coina, rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeuurine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain.

“Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera coroajeeun

³ Jerichanejeein aichejetocuruha caferateracurune rijijieina Cana Coaunera belaa, nere tonoraain casuujua coaraain neeun. Itolere banana jantoin netojoein Cana Coaunera bajaebajaeccaunne jana casuujuaniiha neeoritohine, “Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera coroajeeun.

⁴ Itolere banana inonta baca raainaa coaujeeun. Nii jaunna ichoaranaa jereun, jataen raotojoein raachoojoein nihanune coina.

⁵ Ishuujua coarain Cana Coaunera esenetaaine quena, casuujua ereerejeun coaaucaunne. Jerichanejeein techu Cana Coaunera esenetaaurelu edaa Loira, choba Eonise, naonjoaaihunri. Nii jaunna, “Daa, rai neba, naonjoaaihunri rijijieinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera tonora Timoteo,” naain casuujua ereerejeun.

Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun” naain joaenrein cacha rai beeu.

⁶ Nii jaunna ichei aitoon, atiin enacoauneein que nemucuhin, nii Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichaaine coina. Nii ichouturi choae caoi meecaunne jana Cana Coauneraacha tei amihanenaa ichaa. ⁷ Coa casiha. Coatiha casiinaa najaannu que rai esenetaera suujua corihei Cana Coaunera. Laraajiin, neunaain, Cana Coaunera, leochaauru, naonjoain belaa nererojoecaelanaala neein, suujua coaraain nihane coinata esenetaera suujua core Cana Coaunera.

⁸ Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun,” naain joaenrein cacha rai beeu. Coa caresero cuhane caseteco neein nihanune que necoejiha, Jesocurisito que cacha relaanune coreniha caseteco neein nihanune jaun. Aihana jaun, iitonai Jesocurisito que cacha relaaaine coreniha, iitonai rohecaauruhane, atiin laraajiin neunaain neeu. Ii coroatajanerichaaain Cana Coaunera jaunte, abaantaain neunana naineriquiin.

⁹ Caohachaaain nihacachene que ainaa tochaneeinte, cana cotijiaain cana rae Cana Coaunera, acaihaneein nere tonoraera neein nihacachene coina. Niritiin jauriaanejeein aitiin cacha coaunaane jaunte, Jesocurisito cacha nichachene coreniha cana belaa cana rae Cana Coaunera.

¹⁰ Nitohanihana jaunte jianacoon cana teranu que Jesocurisito letoae Cana Coaunera, coaraain coifucuhacachene coina. Cana coreniha ohin ichanaa Jesocurisitona jaunte, ohacachene necairichanaa coaraelanaala, neculucohin onaacharanejeein nerichachein coaiten turuha Jesocurisitone.

¹¹ Nii jaunte canu cocoinaain caenoain caletoe Cana Coaunera, rai nere beebejeein Jorioniheichuru relaanune coina. ¹² Nii jaunna chaque casilanaala nere beebejeein cachaauru relaanune coreniha, caa catohanein

caseteco neein neeun niqwi, nena coejelanaala caa neeun, cana coroatajan-
era coitucuhanune jaun. Acate laen naine cacorataanein cacoeraiha ne,
coaiteen enacoaunein turuhane reentiaain.

¹³ Nii jauriaa ichelaanulune rijijieein ichaehajeein neeu. Jesocurisito
cacha nichaachene jaun, coanete Jesoso esenetaain, Cana Coaunera,
leeochaauru, naaonjoain belaaain nihacache. ¹⁴ Cana suujua cuhane ichaoha
Cana Coaunera Suujuena jaun uhaain, atiin que neeunaain nii ichei Cana
Coauneraacha tenojoin erenaa rauhi tonoraain ichaau.

Cacoelaain cacorataaniha Onesiforo ne

¹⁵ Nii coitucuhine tocohaneente caque jaolecoore saain Asia
cocoachacuru. Fijelo, Eremojene, naaonjoaaihunri nihanatiinte saain
caque jaolecoore.

¹⁶ Onesiforo sinijiera, bereecuru, naaonjoain belaaain coroatajaneine
Cana Coaunera atiin carai, araai saain cacoelaain cacorataanihane
coreniha. Acate caseteco neein nihanu natiin, cacoreniha necoejelanaala
cacorataane. ¹⁷ Cau Romau turuhinte, mainajeein amuhemujueein caariin,
tabiicha cauruhin atiin cacorataane. ¹⁸ Nii choae tacaain techu, nii Efesoo
nihaca jiniiquiine bana, jataain cana coroatajanelu nii Onesiforo. Nii
coreniha atiin belaaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, inae coaiteen cau
chauratane que turuhane bana.

2

Coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneei necairichanaa abaantaain neeu

¹ Laraajiin atiin neeunaau, ichorataaniha Jesocurisitona jaunra cacalabi.

² Cha teeinti letoaera nihane erenaa tonorain ichae, nii coaraain relaaute
leeochaauru relaera neein neeine. Inae araai saain cachaauru relaanune
jana, aonajerejetohilune jaun, nii rijijieein acaauru relaaui.

³ Charijiein teinti letoaa acaauru curuaanaane, atiin necairichanaa
abaantain ichacure caohati soondarooru laraajiuruhane. Nii rijijieein cou-
jurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohanein necairichanaa
abaantaain neeu. ⁴ Joaenreein cacha rijijieein ichaonaa nainihe soondaro.
Curuaanaa ere tonoraain nihanete ne. Nii rijijieein chu cana Curuaanaa
neein niha Jesocurisitona jaun, abaantaain nere tonoraacachenete ne, rai
letono neein nihacachene jaun.

⁵ Charijiein teinti necoatijiaacane, cacha amuritonaa nainenihaca
necoatijianaa beraicha ere tonoraain necoatijiae nihacane. Nii rijijieein
techu nii Moconajaera amuritonaa nainenihaca Cana Coaunera Ere tono-
raenihacane.

⁶ Charijiein teinti temule jaacane jana inae nihane, tonajelanaala caje
raain que lenoneein nihacache. Nii rijijieein techu Cana Coaunera tenojoin
amihanenaa ichacaachene, tonajelanaala raotojoein nerichaachein, itol-
ere que cana belairichaaain Cana Coaunerana jaun.

⁷ Caa caitoonjoan que ishujua ereerejeein coaacute, coitucueeneine
ichorataanemiin Cana Coaunera, aonaain coitucuhine coina.

Jesocurisito que coaacu

⁸ Cana Curuaanaa inoainsi Rabiri feratenojoneein niha Jesocurisitone
que ishujua ereerejeeu. Acate ohane caje ichanae. ⁹ Nii beebejeein
relanjaanune corenihate, leecha ataebinae chara tocohanein *cadena*
que canu cositeein, catohanein cacaseteaaure niqwi, nete caa quere cacha
relaanune jaan cositena nainecurene laen.

¹⁰ Nii jaunna itolere necairichanaa abaantaain atiin Cana Coaunera jani-
inohinchuru relaaun, Jesocurisito coreniha jianacoo neein, nitajenaa cha-
ranejeein neeuruha Cana Coaunera janiinohinchuru cachaurune coina.

¹¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni.

Cana Coaunera esenetaain ohacachenete aina ichaorichaachein.

¹² Necairichanaa abaantaacachenete, aina rai Cojoanonaa que
nerichaachein.

Que jaolecohacachenete, acaetonai cana que jaolecoreein.

¹³ Cana aitoonjoan ichaenihacachenete, aca laen naitoonjoan ichaa cureein.
Nitohanein laen niha acana jaun.

Caohachaa'in suujua coaraain niha Timoteeone

¹⁴ Caohachaeniha nitohanaina jaunna ichei aitoreeunni, suujuatenajaain
neeine coina, nabana nitohanein neeuruhane coataa. "Coa erenaa laao-
joiiriicha coreniha ita cotaaine rijitocoache," naain Cana Coaunera Ere
beeurera suujuateeu, atiin Cana Coaunera notaracae. Nelatihei erenaa
laaojoiiriicha coreniha ita cotaicha rijitiin iriha cachane, nabana que nerero-
joecaain neeuruha aohanraaurune coataa.

¹⁵ Atiin naineeine jaun uhajeein Cana Coaunera Ere que relanajaun
rauhijiriin, charijjeein teeinti ai leeinjiin cache, laraajiin amihanihane
letoaera que necasaene nii rijijjeein Cana Coaunera acatiha caohatiin ichei
amihanenaa niicha tei ichaa. "Caohatoha chamijianeonra," naain ichei
iruha Cana Coaunerane coina. Jana rauhijiriin relanajaeneenete ii necoeje
chanureein Cana Coaunera.

¹⁶ Aihana jaun, coa Cana coaunera coitucuruhi rijitiin erenaa baaso que
irihache, nabana nirijiein cuaajeein Moconajaeraacha ere tonoraachene
coataa.

¹⁷ Charijjeein teeinti, nijiriha cachane, inae suujua lomoha nii cunaine
ohe. Nii rijijjeein techu, nii erenaa baaso que ereerejeein tonoraachene,
inara suujua lomoha nii erenaa baasone nitajiha curiquicheein. Nii
corenihate nitajeeure Imeneeo, Fileto, naaonjoaaihunri, ¹⁸ "Chabana oo caje
enacoauneein nejaberecaain nichaauraa'in nerinaain cache," naauruhana
jaun. Niritiin ereeuruhana jaunte, nererojoecaure acaauru aohanrauru
tabaauru.

¹⁹ Nii jaun, "Cana Coaunera esinaen esenetaeraauru suujua coitucue.
'Cana Coaunera coitucuera nichaaun,' naain iriha chunei cachane, baa-
soneein ichaohane jianemiin," naa Cana Coaunera Erena jaunte, esinaen
Cana Coaunera cachanein nihacachene coitucuhacache, inae nii jianein
nihacachena jaun.

²⁰⁻²¹ Charijjeein teeinti coriquihona loreri asaae ne itolere coata coreti
caje ichanohin ojaichu, baichaje, atane caje ichanohin ojaichu, baichaje,
darohe, enuha caje ichanohin jecoro, coshara, erauru, naaonjoain;
tabaauru nelateein joaenreein lenone curunu que; jana tabaauru nechu
jataain joaenreein calani joanaana jaannu que nelatei. Nii rijijjeein techu,
osa jianein Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraacachene, nelatiha
curichaachein Jesocurisito cachanein joaenrein amihanenaa caohati
ichacachene.

²² Aonaau. Enamanaa neeine rai caohacha tocohaneein nena baaso caje
naururuu. Suujua coaraauru cachauru aina jiniiquiin Cana Curuaanaa
bajaebajajeein neeu. Cana Coaunera tenojoin ichaonaa rauhi sacuhin,
esenetaain Cana Coaunera, chamute cache naaonjoain belaa'in raotojoein
neeu.

²³ Casaje que ita rai ereerecuruha leochaurune coa iriha, nabana ita
bajiaain ita cotaachene coataa. ²⁴ Nainihei Cana Curuaanaa Jesocurisito

ere que cacha relaeraneein nenea namute cacha aina nejerateein ni hane. Itolere cacha aina jerichanejeein ita belaaïn nihanete caohachae. Chaenchu raotojoein caohatiin rai suujua coaraain, cotaïlanaala relaain ²⁵ raotono que cuaaïn cacha suujuateein nihanete caohachae. Caitono tocohaneein nihanete jerecurenihä tabaaaurune nihanatiin, acaauru suujuateein acaauru suujua corenaa nainereein Cana Coaunera. ²⁶ Inae nitohaneein acaauru suujua coriha Cana Coauneranete, erenaä rauhi coitucuruhanä caohachanaïnejeein nichotiha cuurureein Moconajaera caje.

3

Naaonjoaante curureein cana janonaa satono rai coaiteen cajiha turuhelalajihä Jesocurisitone bana.

¹ Aonaute coitucuhi. Cana janonaa satonohelalaje raite, Cana Coaunera coitucuurera cairichaeriin rohecaä cuurureein Cana Coaunera coitucuruhi. ² Nitohaneeurite nelaaetoha nocoetiin, jataain coriqui mucunaa coacuhin leeoçhaauru que necohasitaain, ita cotaain, niheichu fojjaraauru ere tonoraëlanaala, nechu jataain aansai ataibanaen rijijieein Cana Coaunera Ere tonoraëlanaala niha cuururein. ³ Chaentechu necairichanacaauru coroatajanena coacuelanaala, casajenetiin, baaso ichana jerecuruhane suujua coaraëlanaala ichaaïn, naaonjoaan cuurureein. Chaen techu nechu aansai ataibanaen rijijieein itolere ichaonaa caohacha aina nejerateein, naaonjoaan cuururein. ⁴ Chaen techu itolere coitucuhä nocoetiin niicha jerei ichaaïn niha cuurureein, Cana Coaunera arinaa coacuelanaala. ⁵ Baaso neein ichaohinte Cana Coaunera coitucuhä nocoetoha cuururein.

Coa nitohanai cacha raa. ⁶ Nabana raächene jana, nechu aaso ene cojoaelorohe coritaain ni hane coataa. Nitohaneeurite, suujua coaraëlanaala niicha ichana jerei ichaaïn neeururein. ⁷ Itolere banate niqï nerelaaururein, nete çhabana ichaonaa rauhi coitucureneerein.

⁸ Charijieein teinti Moisesa ere tonoraarene nii coroatajai benanecuru-Janesi, Jambresi, naaonjoaauri. Nii rijijieein techu Cana Coaunera Ere Rauhi tonoraareneerein nitorijianeï cachaauru. Naasaheca acaauru suujua cuhanena jaunte, Cana Coauneraacha tei ichaonaa rauhi aasaaena jerecureein. ⁹ Jataain chatohanai ichacururiaain, nechu aasoneeojoaauruhane coitucururichaaïn saain cachaaurune jaun. Charijieein teinti aihure nii Moisesa ere tonoraauruhi. Nii rijijieeinte situha cuurureein nitohaneuri.

Timoteo suujuatiha necairichanaa que Faborone

¹⁰ Ichelaanune tocohaneinte çhuhisi caohachaaïn neei. Chaen techu cachaauru relaanune jaan coitucuhin, quichao coitucuhin, camijianeon coitucuhin, esenetaain quicha belaaï coitucuhi. Chaen techu neunaa casuujuane coitucuhi. ¹¹ Chaen techu canihä nejerateeuruhane jana abaan-taanune coitucuhi. Antioquiha, Iconia, Lистра neein curuajaihuri neseeuru nihanune janate, canihä nejerateein carerojoçhaauruhane jana, jianaco camitaa Cana Coaunerane coitucuhi.

¹² Esinae rauhijirina caa aitoon. Jesocurisito ere tonorana jereraaurute rohecaä cuurureein niqï, nete ¹³ raajenihane necairichaa cuurureein nechu aansai casajeeruru. Nechu jataain nii rijijieeinte ita coritajeein jeelai amuritoheriin necairichaa cuurureein nechu jataain casajene jaun

¹⁴ Ii laen rauhijiriin nii que nerelaaina jaun iicha esenetai sacuu. Iite nii ichelaera coitucuhi. ¹⁵ Canaanai neeine caje coaaneente, Cana Coaunera

Quiricha coitucuhi. Nii Cana Coaunera Quiricha que nerelaain esenetaaichene, jianacoo inara tereein Jesocurisito.

¹⁶ Satiinte Cana Coaunera tenojoineein ne Cana Coaunera Quiricha. Acate cacha relaiin, cacha suujuateein, cacha suujua raujiain, naaonjoainu que nelate, ichaonaa rauhi coitucuhin caohachaain ichaoha cachane caina. ¹⁷ Itolere Cana Coaunera jerenohin amihanenaa ichaain niha Cana Coaunera coitucuurerane caina.

4

“Atiin aohana jerecurenihä cachaaurune nihanatiin beeu,” naa Faborone

¹ Cana Coaunera aina nii turuha uhenenu, nii cau chauratane que nenacaauru ichaonacaauru, saain onacaauru, naaonjoaaihunri rucuhheranu notaracaena caa mijiaainetiin eletaauin Cana Coaunera Ere beebjeeine caina. ² Atiin aohana jerecurenihä cachaaurune nihanatiin rauhijiriin beeuete esenetaauruhine. Baaso ichacuruhane raotojoein raujiaain cuaain suujuatenajaau, ³ inae ecu tihane bana erenaa rauhi aohana jerecurenihäaaine jaun. Nitohaneente, baasoneein coacuhin arajiin acaauru relaeranu ariha cuururein, acaauruhacha jerei tocohaneein baaso que relanajaeraanu que. ⁴ Nitohaneente erenaa rauhi aohana jerelanaala que janoriin amuurureein. Amuhin joenreein casajeeicha esenetaain tonoraain raaje necairichaurureein. ⁵ Ii laen ishujua coaraain necairichanaa abaantaain Cana Coaunera Ere beebjeeu, jianacoo osa caje mituhin neeuruha esenetaaurerane caina. Nitohaneein caohatiin chamijianeon ichaau.

Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu

⁶ Inae ichuunejeeonriha ohanune que tihane.

⁷ Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu janelanaala rauhiiriin ichaain. ⁸ Inae nerichaaain canu amihaneoo core, caque banihateein Cana Coauneraacha rucujuei, acaachana inae caa cohajeeu. Inae turuha nii Cana Curuaanaa Joesio, caohacha nejesina ichara neein nenaanete, Aca nii canu amihaneoo coretereein. Coatiha canuhacha rai coreterinaain. Satiin nii turu jereein cohajeraauru rai netonaite coretereein.

Saatono

⁹ Cacoharaa uu atiin chajaaajoaain. ¹⁰ Caquete jaoleque Demasi, caa chauratane que nenacaauru itolere rucuhele cautenu rijihuru jerihana jaun. Nii jaunte naain Tesalonecau cue. Jana Cresentete Galasia bataneu cue. Jana Titote Dalmasia bataneu cue. ¹¹ Acaihanejein Locasichate caniha ne cau. Maroco ariin cotijiaain ijiniichaain uhaau. Acate laen camijianeoo que cacorataanena naine.

¹² Tiquiconä laen letoaaun Efesoo.

¹³ Toroasihu nihanune banana Carpo loreri asaae quela ratirihunlu, uhaau carai uhine. Chaenchu nii canu quirichauru nii quiicha laenajacoaine maajeein uhau.

¹⁴ Nii coata que amihanenaa Alejaandorote, jataain baaso neein caete niqui, nete inae cacocaeratereein Cana Curuaanaa. ¹⁵ Coaraau. Necoeraain neeu, Cana Coaunera Ere- canaacha beebjei que nejeratihana jaun.

¹⁶ Camucuhin, cacaje bajaauruha cocoinacaaihurine janate, cajoohin caratiriin amuure satiin. Nii coreniha jiaonriha chatohaneein tenajaa Cana Coauneraane.

¹⁷ Nii janate, canu coroatajaneein casujua lararajie Cana Curuaanaa. Nii jaunna, itolere caa chauratane que nenacaauru Jorio niheichuru rai Cana Coaunera Ere beebjeeun, jianacoo neeuruha esenetaaurerane caina.

Nitohaneeinte necha aansai ataibinaen leeon ujuaae caje jichorocoaain jianacoon caete Cana Curuaanaa. ¹⁸ Itolere baaso cajete canu mitaain canu beraicheein, aina dedeeu nihanune coina. Coanete Cana Curuaanaa coroaajein belaihacache inoalenlu netiin. Nitohaneein neeine.

Cana Coaunera esenetaeraauru rai necoiha Faborone

¹⁹ “Inara coaaujiha jera Faboro” naain beeu, Firisila, Aquila, Onesiforo araachuru, naaonjoaihunri rai. ²⁰ Coriintoote nedae Erasto. Jana Torofimona ratirihun Miletoo, cunaitihana jaun. Naineeine elohena ajiniha uu. ²¹ Eobolo, Poreente, Lino, Cularia, naaonjoaihunrite ii coaacure. Chaenchu saain cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurerate ii coacue.

²² Ii aina neeine cana Curuaanaa Jesocurisito. Satiin inara belaaain inara corootajaneeine atiin Cana Coaunera.
Nitohaneein neeine.

Tito rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaau” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaunnena, nii coitucuhiche raotojeeinne rijijieein, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Acate caletoe, satiin chauratane sacuritaain janijiin nii ranojoihunru rai amuhemujeein beebelijhanune, ² rauhijiriin coreniha cana osa caje nichoteein jianacoon neein, chabana satonoelanaa nena ichaonaa teranihane cohajihacachene coina. Chabana cana coritaai Cana Coaunera. Acate nitohaneein cana rai ichaonaa tihane coina aitelu, cana rai chauratane coaunaane ajiniha. ³ Inae nii jihanteein aitohalune jaa que turuhane jaaunte, inae nii aca jianacoon cana osa caje cana mitaeranihane coitucueratein beebelijhanune coina caletoeaelu Cana Coaunera.

⁴ Nii jaunna caa ichei quiricha laenaain letoaaunra Tito. Iite esinaen rauhijiriin canu calaohineei, cacoreniha nii canaacha esenetai Jesocurisito esenetaaine jaun. Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Ichotera Jesocurisito, naaonjoaain raotojoein neeine jaanu teuruhine ii raite aina raotojoein jianacoo neeine coina.

Curetau Cana Coaunera coitucuurera relaa Titone

⁵ Nii Curetau cobenau ii ratirihanune ajiniha taone, jaiti rucuhera coina lananaaauru rucujueein, iclesiacuru nainein Cana Coaunera coitucuureraauru- canaacha relaauri coaranu que acaauru bichauhenaauru cocoinaaine coina ichei aitoonlu. ⁶ Nii le iclesiacuru bichauhenaauru bichauhena cocoinanohichuru, cojuriu nitohanei coaraneein nena tocuhanein suujua coaraain ichaohine, nabana que tonaaain iriha chunine coataa. Chaen techu leinjiin eneecha que sinjeraaacane caohachae. Jana rai calaohichuru netonai Jesocurisito esenetaeranein, caohachaaain suujua coaraain erenaa tonoraain neeuruhine, nabana baasoneein erenaa tonoraelanaala ichaauruhane, acaauru que ereein niha chunine coataa. ⁷ Nii Cana Coaunera ranojoinuri iclesia coaraneein- acaauru bichauhenanein nenaate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein caohachaaain suujua coaraain, que Cana Coauneraacha icharatei ichaain rauhijiriin ichaohane caohachae. Nainihe erenaa tonoraelanaala, namute cacha coiintetiin, ajetoritiiin, ita cotainaa rautatiin, asijautoneein, naaonjoaain ichaohane. ⁸ Nitohanein baasonein ichoaelanaala, turuhin niha cachane belaaain, cotijiaain, loreri asae raain, naaonjoaain ichaohine. Chaen techu caohacha ichaera cachanein, caohatiin suujua coaraain, Cana Coaunera que banijiaainein neein, chabana jeriha suujuane rijijieein ichoaelanaala, naaonjoaain nihane caohachae. ⁹ Nii esinaen rauhijiriin aitiin relaeraalune jaacha tonoraain, acaacha esenetaain que leochaauru relaaain, acaauru netonai leochaauru suujua lararajiaain nerelaacachene jaan coitucuerateeuruhane coina. Chaen nii caohatein erenacaauru relaaain acaauru suujua baaso aninoainete, acaauru netonai esenetaauruhine.

Relanajaurera baaso

¹⁰ Arajiichurute, nii acaauru relaacane jaan tonorana jerelanaala, “Jori-oniheichuru jaberoco machi cari saerataanaala nena, nainihe Cana Coaunera esenetaeranein ranojoneein nihane,” naain nechu jataain cha coitucuerenihane jaun cachaauru coritaure. ¹¹ Niritiin erenacaauru erete,

caohachare niritocuruhane coataa caohatihacane. Nii casaje aina cuainte laurijiracuru aina arajii cachaauru suujua auhacaain, cachaauru coritaain, arajii coriqui ranaa coaacure.

¹² Coaraaunachuhinti nii Cureta cobenau nenea *profeta*, nii jeelai acaauru araaicha: “Satiin Cureta cocoaichacurute casajenetiin, necha ansai ataebinae rijijieein neein, bajeritiin, achotoritiin, naaonjoaaunre,” naain acaauru ichao bihalune. ¹³ Esinae rauhijiriinte acaauru ichao coaraane jaun aitelu. Aihana jaun, caohachaain laraajiin acaauru relaa, coujurihu Jesocurisito esenetaeraneein nenea tocoaneein neeuruhane coina, ¹⁴ nabana, nii suujua caje rocohin relanajaauruha Joriocurune jaancha esenetaauruhane coataa. Niheichu nainecuruhi Jesocurisito esenetaeraneein neeuruhane sainejeein que jaolequiin, nii naitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru ere tonoraauruhane.

¹⁵ Caohachaain suujua coaraain niha cachanete, itolereenein nichanaane maajeein caohachaain coanojoi ne. Jana canaacha esenetai esenetaelanaala nenaate baaso nejesina que coacuhin itolere bana baasoneein ne, nichanaane maajeein, nechu jataain baasoneein coacuhin cha ichacurhane jaun. ¹⁶ Cana Coanera coitucutohate niqui nocoetocure, nete acaauru ichanaacha caje coitucunojoinecure baasoneeuruhane. Namute cacha cotairiin, namute cacha que erenajauharitiin, erenaa tonoraelanaala neein, nii charijibana caohacha ichaain neeuuhi.

2

Nohanelanaala relanajaacachene jaan

¹ Caohachaain nii ichelaanune jaan tonoraain, esinae rauhijiriin que acaauru relainete caohachae. ² Nii acaauru bichauhenaaurute, esinae rauhijiriin tonaain ereeuruha chaachacuruhane coinane, nii naitoonjoa ichaain ichaauruhane caohachae. Esinae rauhijiriin nii niicha esenetai rijijieein neein, satiin belaa, laraajiin, naaonjoaain ichaohine, itolere necairichanaa abaataain nenea nainihane coina. ³ Jerichanejeein techu, coujuriu inara bene bichauhenaauru jeriha Cana Coanera rijijieein ichaohin, ajetoriaanelanaala, erenacaotelanaala, naaonjoaain que coacuelanaala, caohachaacha que coacuhin neeuruhane caohachae.

Coujurihu ranunaauru bichauhenanein nenea tocohaneein, ranunaauru notajaain, ⁴ rai sinijeraauru aina rai bereecuru belaa neeuruha ranunaaurune coina acaauru relaa, ⁵ caohachaain itolere que nainaa suujua coaraain, loreri asae nenacaaurune maajeein beraain, osa que nesaruhin, barijiitiin, naaonjoaain neeuruhane coataa acaauru suujuatein nihanete caohachae. Chaen acaauru sinijeraauru aina ita suujua rijijieein coacuhin neeuruhane, nabana tonaain Cana Coanera coitucueranein neeuruhane sainejeein acaauru que iriha cachane coataa.

⁶⁻⁷ Jerichanejeeinchu caohacha nejesina ichaain nii enamanaacuru notajaain acaauru que corajerateeu. Acaauru relaaine caohachaain ii suujua coaraain, coujuriu ichauhenanein nenea tocohaneein, ⁸ raotojoeein acaauru rai ereein canaacha esenetai que aitiin acaauru relaa, nabana tonaain baasoneein cana que erenaa nainiha chunine coataa. Nitohanein ichaainete cana que nocoejeeurureein nii acaauru relaane jaan caohatera rijitiin erenacaauru.

⁹ Chaen rai fatoroon ere tonoraain, letoanajaa acaauru fatoroone jaan ichaain, tonaain baasoneein tonorana coacuelanaala neeuruha rai letononein nenacaaurune coina suujuatein relanajaa. ¹⁰ Jiaonrihachu asijiauhin neeuruhane. Baaso coacuelanaala caohatiin suujua coaraain

neeuruhine. Nii banate, acaauru ichao caje jataain caohatoha Cana Coaunera cana ichoterateraneein nenea que acaauru relaacachene jaan coaracurureein satiin cachaauru.

¹¹ Cana Coaunerate cana belaitohane coaratiha, satiin caa chauratane que rai cachaneein neinichaachene ichoteraanu letoaelu. ¹² Acate cana relae, Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein baaso ichaaechajeein niha-cachene jianein, caohacha que coacuhin, coujuriu Cana Coaunera cachaneein nenea tocohanein rauhijiriin Cana Coaunera corojeein caa chauratane que ichaohacachene coina. ¹³ Nitohaneeinte nii cana rai tihane coina naitoonjoan nainaane cohajeein raotojoei ichaonaa que ichaohin, turuha urichaain nii Cana Coaunereaneein cana ichoteraneein necaohachaaain nenea Jesocurisitone cohajeein nihacache. ¹⁴ Acatechu itolere baaso canaacha ichai cana osa caje cana ichoteratihane coina rai jaberoco tein nelu, oha cana corenihane, nii baaso caje cana coulucohin rai cachaneein caohacha ichanaacha que coacuhin nenea coina ichaelu.

¹⁵ Nii ichei aitocooaunne rijijieein, coointeauruhane nihanatiin, acaauru que corajerateein acaauru relaa, coujuriu cocoinanohineein nenea tocohanein, nabana nii relanajaane jaan tonoraelanaala ii que jaolecoha chunine coataa.

3

Esinae rauhijiriin caohachaaain suujua coaraain neuruha Cana Coaunera coitucuerane

¹ Nabana baitecuruhane coataa, acaauru rai nacoaauneein aitoote, coujuriu Cana Coaunera coitucueraneein nenea tocohanein, rai curuaanaa, cocoinanacaaihuri, naaonjoainuri ere tonoraain itolere bana jatoroaain neeuruhine caohacha nejesina ichacuruhane coina. ² Jiaonriha tonaain baasonein chuni coacuhin ereein neeuruhane. Niheichu ita sonaa coacuelanaala caohacha cachaneein ichaohin, jiniiquiin ita belaaain, caohachaaain neeuruhane coarateein neeurumiin.

³ Jauriaalute cana netonai tonaain irihacachene joaenreein ererejeto-coaache, Cana Coaunera ere tonoraelanaala nechu jataain nitajenaaneein neein, cana suujua letono rijijieeincha itolere baaso ichaonaa ichaaechajeein nerejetocoaachelu. Nitohaneeinte baaso ichaaechajeein ichaonaa jana, cana que nererojoeacaeriin nerejetecuruha leeochoaurune rijijieein ita que nererojoeacaeriin nerejetocoaachelu. ⁴ Nete satiin caa chauratane que cachaneein ichoainichaachene belaitohane coaratiha, satiin cachanichaachene ichoteratelu cana osa caje Cana Coaunera. ⁵ Coatiha rai caohacha ichacaachene jaun nii cana ichoteratiheilu. Cairichaaajoaain cana coaraane jaunte, nii cana osa caje cana coulucohin cana ichoteratelu. Rai Suujue aina cuaain cana coulucohinte, nacoauneein nejanoaain nenea rijijieein nenea coina cana rai nacoauneein ena nenea ichaonaa telu Cana Coaunera. ⁶ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi cana Ichoteraneein nenea Jesocurisito aina cuaain, cana rausiaaeca jelai amuritoeriin rai Suujue telu cana rai Cana Coaunera, ⁷ itolere ujuaihoneein nenea caje caohachaaain neein nii chariji bana sanaachara nejeein nenea- canaacha cohajei ichaonaa que nenea coina.

⁸ Esinaetechuhisi nitohanein cana osa caje cana coulucohin cana raain ne Cana Coaunera. Nii jaouna ichei aitoon, nii Cana Coaunera esenetaeraauru itolere bana caohachaacha que coacuhin neeuruhane, nii leeocho relanaajera ere tonoraelanaala neeuruhane coina acaauru rai aithine coina. Nitohanein ichaohacachenete, jataain cana rai nelateineein nereein. ⁹ Nete laen nii cana rai aitocuruhalu cana coitucueracurune esenetaain, Moisesa

aitoonjoan que ita rohecaain naaonjoaain nenea naineneei. Niite nechu jataain nohanenaaneein nii chaque nelatene cana rai.

¹⁰ Niha nitohanei que cachaauru relaaain lerunaa jererane, coroata saain, nichata saain, naaonjoaain cotijiaain rai aitohine jana chere tonorana jerenihane, jelai caje sitaaute amuhine. ¹¹ Nitohaneein nenacaauru cachaaurute itolere osa que nerotocuruhane jaun aihure. Nitohaneeinte acaauruhacha ichai caje osa que nesarucuruhane coanojoi ne.

Nicopolisihu canu cohacu

¹² Inae ichene Artemasi letoaenihanune, Tiquico letoaanune, atiin Nicopolisi cuhin canu cohanihute ecu ita coaracaa. Ecune jelaronaa bitoaa-nune coina ucuae ureeunni. ¹³ Chaen nii ecu nenea *abogado* Senasi aina Apolo coroatajaneun acaauruhacha latei teein, nabana nii cuuruhanejaun turuuhane reetiaain lanaa acaauru rai acaauruhacha lateine coataa. ¹⁴ Canaacha relaineein nenacaauru, itolere que caohacha ichaain, cha latein niha chunucuhane coaracuruhane coroatajanena que nerelaaurumiin, nelateineein niha acaauru ichaone coina.

Raotojoein neeuruhane coina aitiin necoiha Faborone

¹⁵ Satiin caniha cau nenacaurute ii coaacure. Nii ecu nenacaauru canaacha esenetai Jesocurisito coreniha canaacha belaihuri- cana nejer-aauru coaucaune beeu acaauru rai. Satiin raotojoein neeichene jaanu tein, inara coroatajanemiin Cana Coaunerate raotojoein neeiche.

Filemoon rai Faborohacha letoai

Acaauru coaucane biha Faborone

¹ Canune Faboroneein Jesocurisito coreniha caresero cuhane neein cana nejera Timoteeo aina, ii canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneraneein neeine rai, caa quiricha laenaain letoaacaaunura Filemoon. ² Chaen Jesocurisito ranojoneein iclesianein nenacaauru- ii loreri asaae ii aina netaojianacaauru, chaen canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneranein nenacaauru- cana nejera ene neein nena- Apia aina Arquipo, naaonjoainuri rai netonaine caa laenaain letoaacaaunu. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaoi Jesocurisito, naaonjoainuri jeelai amuritoeriin inara coroatajanecurumiinte raotjoein neeiche.

Coichana aina cutaain belaina inaaain esenetaain niha Filemoonne

⁴ Cana Coaunera bajaanune naineeine, itolere bana ii coacuhin Cana Coaunera corojeeun, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito belaaain jataain esenetaaine rijijieein satiin Cana Coaunera cachanein nenacaauru belaaaine beeuruhane jaun. ⁶ Nii jaunne ii canacaanu rijijieein acaacha esenetaain neeine jaun, jataain canacaanu rai caohacha icharanein, canacaanu coroatajaneranein niha Jesocurisitone coitucuhin neeine coina, Cana Coaunera bajaaun ii rai. ⁷ Jataaina jeelai amuritoheriin corajeein rachoojoeun casuujua cuhane. Jataainte caohacha ichaai canejera, Jesocurisito esenetaaranein nenacaauru belaaain, acaauru suujua nunaaaine jaun.

Atiin canu coreniha ii letono Onesimo raau.

⁸ Canu Jesocurisito rai afosoto nichaaunne jaunte niqui ne canu rai rauhi, iicha chanenu ichaaine coina ii letoaanune coina. ⁹ Nena raujiaain nii canaacha belaaainein canaacha esenetai coreniha ichei aitoreeunni. Canuna Faboroneein- inae biinaanein- Jesocurisito coreniha caresero cuhane netiin ichei aitoon, ¹⁰ cau cajinichaaain caresero cuhane neein, Jesocurisito coreniha cacalabi rijijieein nena Onesimo belaaaine coina.

¹¹ Jauriaalute niqui ichei chaque nelatelanaala, ii letononein nelu Onesimo. Nete laen inae ena jiniquiin cana rai jataain nelateinnein ne. ¹² Inae nacoauneein jelaiha ii rene cauhane coina letoaanu. Atiin canu coaraaine rijijieein nii coaraain neeu. ¹³ Cana Coaunera ere beebelijanune coreniha, cau caresero cuhane nihanune jaunne, iinein nena rijijieein canuhacha latei icharanein nihane coina, cau canu aina nihane jereun niqui. ¹⁴ Nena jereneeine coataa aihane jereneun. Nabana canu ii caje bajaanune jaauncha jereine coataa, ii suujua caje coauneein jereine jerichaaunne jaun. ¹⁵ Jerihane ena chabana satonoelanaala ii aina nihane coinat, ii caje amuhin nelu- nii ii letono Onesimo. Nete inae nainenei ii letono siriine rijijieein siriine. ¹⁶ Raujiaain ii letono siriine amuritoheriin, ii nejeraneei tein belaaain coaraau. Jataaina belaaain coaraaun canu. Nete nii amuritoheriin joanreein cacha rijijieein coaralanaala, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, ii nejeraneei tein coaraaine caohachae.

¹⁷ Aihane jaun canaacha esenetai coreniha ii nejeranein canu coaraain neeine, nii canu coaraain neeine rijijieein acaentonai coaraain raau. ¹⁸ Ichei chatohanein baaso ichaain, ichei rebequuin, naaonjoaain nihalune canu cobaraau coreniha. ¹⁹ Canuna Faboroneein ichei aitiin caraajenhane

caa laenaanun. Nii ichei aitocooaanne rijjijeeina, canu ichei coretereeuni. Nainichaaun niqiu canu que ijjabereeo coreniha rebeeoquine coaaucaanne. ²⁰ Aihara canejera. Cojuriu Jesocurisito cachaneein nenea tochaneein caa ichei bajaanune rijjijeein atiin ichaain, Jesocurisito coreniha canejeraneeine jaun canu suujua nunaau. ²¹ Canuhacha bajai amuritoheriin ichariquiin quere tonoraaine esenetaanune jaunne caa ichei aitiin laenaanun. ²² Nii choae tacaainechu turuhanune jaanu rucuhequine jereeun, caresero cuhane nihanune jaun, cacoreniha bajaebajaaequichene tonoraain, inara coaraa uhanune jererichaaain Cana Coaunerane cohajihanune jaun.

Ii coaacuruha raotojoein neeu.

²³ Jesocurisito coreniha caresero cuhane canu aina nenea Efaforasite ii coacue. ²⁴ Chaen Maroco, Arisitaroco, Demasi, Locasi, naaonjoainuri canu coroatajaneranein nenacaaurute ii coaacure.

²⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito jeelai amuritoheriin inara coroatajane-miin.

Ebereeocuru rai letoi

Rai Calaohi aina cuaainte cachaauru rai erelu Cana Coaunera.

¹ Inoaelu jetaote nere bera inoaesihuru- *profetacuru* aina cuaain araaisaain cana inoaesihuru rai ere Cana Coaunera, ecoetacaeneein mituhelanaala, taba que acaauru sinihu, taba que letonocuru anjeraauru letoae, acaauru rai ecocohin beeuruhane coina, naaonjoaain. ² Nete laen inae enene Calaohi que nere berate Cana Coaunera, Cana Coaunera nihane coitucuhacache itolereeneinne coina. Nii rai Calaohi aina cuaainte, itolere cana rai chauratane, dede, itolere cautenu rijihuru, itolere cana janonaa, naaonjoainuri coaunaain niichuru Curuaanaa neein telu Cana Coaunera.

³ Nihei chunei cacha niqiu Cana Coaunera coaraai. Nete caje uhin canaacaanu rene ecooca rai Calaohine jaun, canaacaanu rohan turuaain coaracaanune jaun, “Naaonjoaan Cana Coaunera,” naain coitucuhacaanu, jeelai Cana Coaunera tocohanein necaohachaaain nichao que ichaohana jaun. Acate Cana Coaunera Calaohinein itolere sirichanein coaranein ne. Acate Cana Coaunera Calaohinein caa chauratane que ohelu, jianacoon osa caje cana mitaeranu que. Nitohaneinte inae osa caje cana mitaeranu que ohane baiha, rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que rori- *trono* ichoae nelauriaa cuelu.

Anjeraauru amurijiriinte cocoainanojineein ne Cana Coaunera Calaohi.

⁴ Jataain rai letonocuru anjeraauru cocoainaane amurijiriinte, rai Calaohi cocoainaelu Cana Coaunera, acaauru amurijiriin nihane coina.

⁵ Nitohaniane jaun, nihei chuni letono anjera rai:

“Tite cacalabinein
canuhacha jereinein
canuhacha teinein
nenaaneeicha,”
naain irihe i Cana Coaunera. Niheichu chuni letono anjera que:
“Leinjiin acaacha
canu calaohinein nihane janana,
Canu, leinjiin
inaca neein nereeunicha,”

naain irihe i Cana Coaunera. ⁶ Caa chauratane que nenacaauru cachaauru que, leinjiin acaacha rai calaohinein nihane coitucueratihane coinat laen:

“Quere tonoraain
canu coroaeequichene rijijiein,
jerichanejein nere tonoraain
coroaecuche satiin,”

nae, rai letonocuru anjeraauru rai, Cana Coaunera. ⁷ Nii rai letonocuru anjeraauru quete laen:

“Canu letonocuru- anjeraaurute laen aiha cujuanane rijijiein, usi rijijiein naaonjoaain canuhacha jerei icharanein neurureein,” nae Cana Coaunera.

⁸ Jana rai Calaohi quete laen:

“Chabana sarinaain
itolere Curuaanaa neein-
itolere Coaunera neein neeine.
Chaen techu
chabana satonenerein

caohacha ichaain neeine.

⁹ Nii rijjijeein techu
caohacha nejesina ichara
curuaanaa neein neeina jaun,
esinae rauhijiriin
baaso ichaain nenacaauru aina nejeratein,
caohacha icharaauru belairiquiin.

Nii coinane

Canu, Itolere Coaunera neein
ii Coauneranichaaunne
ii teein neeun,
ii, jataain
leeochoauru amuritoheriin
raotojoein rachoojoein
neeine coina,”
nae Cana Coaunera.

¹⁰ Chaen techu:

“Ti canuhacha tei
Curuaanaa neeinete,
jauriaanejeein
nunuhe caje coauneen niha
cana rai chauratanene coina
aitiin dede coaunaailu.

¹¹ Satiin iicha coaunanojoite sareein.
Jana iite laen chabana nitajenereeni.

¹² Inae ecu tihane banate,
siriteein saa cajionene jaohin,
enachasine que coreein jianaa rijjijeein,
janonaa coreriquiin.

Nete laen,
ii chabana satonoelanaala
ichaoriquiin,”
naelu rai Calaohi rai Cana Coaunera.

¹³ Nii jaun coatiha chuni, rai letono anjera rai:

“Chajaaute
caraaotono nichajai que nelaauriaena,
ii tija asaae
iniha nejeratenacaauru
amuritiin tee te coaraaicha,”
naailu Cana Coaunera. Chabana nii Calaohi que aitohane rijjijeein letono
anjeraauru que irihe.

¹⁴ Nechu raujaain ichoteratenojoneein nerichaacheenne rai, cha beraneichate suujueneein Cana Coaunera tenojoneein neeure rai anjeraauru.

2

Cana ichoterateraneen nenea que jaoleconaa nainihaacache.

¹ Nitohanihana jaun, nere beracuru que Cana Coauneraacha beratei aonaain tonoraain- esenetaain nihacachenete caohachae. Jana nii cana rai niicha beratenojoin aonaain caohatiin coitucunaa saijjjein tonoraenihacachenete, aihuruha coitucuelanaala nenacaaurune rijjijeein nitajerichaacheen. ² Coaracuche nachuhinti, nii rai letonocuru- anjeraauru que niicha teratei niha nii rai jauriaanejeein nenea- rauhine saijjjein tonoraelanaala naosatenacaauru cachaauru- esinae rauhijiriin baaso

ichacuruhane coreniha caseteco coaracuruhalune. ³ Nitohanihane jaun, caseteco caje nichotena nainerihacacheein, nii jauriaanejeein nenea amuritoheriin, cana ichoteraneein nenea esenetaenihacachene. Esetaain nihacachene cointe, jauriaanejeein raaje nihane cana rai been nelu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii baihate cana rai beeurelu aina amuhemujeein nota que coaraauru. ⁴ Nii ichoae tacaain techu, cana que coitucuerate Cana Coaunera itolere cojelanaacojoaihuru ichaain. Chaen techu Aca jerihane rijijieein, le cacha nichaachene rai niicha tei- Suujue aina cuaain cana que coitucuerate.

Can nejera rijijieein niha Jesocurisitone

⁵ Coatiha rai letonocuru anjeraauru, nii cabaiha neenihu rai Cojoanonaa caa ereereecaachene jaan coaraneein neeuruhane coina aitoi Cana Coaunera. ⁶ Nitohanenihane quete: “Chanein ne cacha.

Chatohanaineina nenaane cacha.
Chanuna acaacha coacuhin,
jataaen queecha coaauqui.

⁷ Jauriaanejeeinte niqii
ii letonocuru- anjeraauru
cocoainaine fautaain cocoainailu.

Nete nii baiha laen,
jataain leeochoauru amurijiriin cocoainain,
que itolere Curuaanaa nihane comai lauriaain,

⁸ satiin nere tonoraain
neeuruhane coina ichaain,
tjia asaa que nejeratenacaauru
teilu.”

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohanein satiin nere tonoraain nihacachene coina, cocoainain rai tjia asaa que nejeratenacaauru tihane coina, aitothane saijieein jaiti nitohanein icha Cana Coaunera coarahaacache. ⁹ Nete laen, inae anjeraauru fautaain nelatihei rijijieein turuhin nihalu carajaaajoaain Jesocurisitone coaracaache. Nitohanein turuhinte, rai chanein nenihacachene saijieein, jataain cana belaitohane jaun, cana coreniha ohane coina ichaelu Cana Coaunera. Nii cana coreniha cairichanojineein ohalune corenhate, itolere curuaanaacuru Curuaanaa neein nihane cojunacanein necaohachaa Cana Coaunera que comaitenojineein ne.

¹⁰ Satiin itolere Cana Coaunera rainein ne, niicha coaunanojineein niha itolere jaun. Nii jaunte niicha coaunanojineein rai calaohi neein nihacachene jaun, rai Cojoanonaa caa baiha neeni que nihacachene jere Cana Coaunera. Nii jaunte cana coreniha necairichaa Jesocurisitone aina cuaain, nii aansijiiniji osa colane telu, satiin niicha coaunanojoinuru ichoteraneein nihane coina. ¹¹ Nitohanihane jaunte, ita Inaca que Inacaain nihacache, nii cana osa caje cana ichoteratera aina jiniiquiin. Nii jaunte, rai nejera neein inae nihacachene jaun coejelanaala: “Canejeraauru,” nae cana rai Cana Coaunera Calaoi. ¹² Niritorichaine quete:

“Canejeraauru raine
linein neeine beebejeein,
netaojiaain
li coroaeraauru cataaun
nenatereunni,”

naalune, laenananojineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹³ Chaen techu:

“Leinjiin Acaachane
niicha ichai ichaane caina
cohajereunni,”
naain.

“Cauna neeun,
canu rai Cana Coaunera
tenojoihunru- cacalabihuru
ainara,”
naain ne laenanohineein.

¹⁴Charijieein teeinti, ita araaineen niha cachane, ita iniho que inihoquin, ita coichana que coichanaain, naonjoaen cacha, nii rijijieeinte cacha iniho que inihoquin cacha coichana que coichanaain naonjoaelu Jesocurisito, caa chauratane que ohin, nii cacha itajeraneen nena moconajaera amurithane caina. ¹⁵Nitohaneen moconajaera amuritiinte, ohin nitajeeururichaaane que satiin casiiriin ichaonacaauru- cachaauru ichoteratelu. ¹⁶Aihane jaun, coatiha anjeraauru coroatajanihane caina turuhin niheilu, Abaraaun nefoerateneen nenacaauru coroatajanihane cinate turuhin nelu. ¹⁷Nitohanihane cinate, jericanejeen cana nejeraneen, nihacachene rijijieein tenojoineen nelu, Cana Coaunera notaracae coujurihu cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaaneen, cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha cairichei coaraain ohane, satiin cachaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane caina. ¹⁸Nitohaneen raajenihane necairichanaa coaraain, cojunojieein nihalune jaunte, rijijieein necairichanaa coaraain, cojunojieein niha cachane coaraane, coroatajaneein naonjoaen.

3

Moisesa amurijiriin cocoinanohi niha Jesosone

¹Canejeraauru, aihane jaun Cana Coaunera ranojoineen, inae rai cachaneen neeichene jaun, niicha icharatenohi icharaanu que niicha tei- Jesocurisitohacha que coaucuche. Nariha jataain coreniha chabana satoelanaala esenetaacachene jaun. ²Jerihane rijijieein nere tonoraain niha Jesocurisitone jaunte, niicha icharatei icharaanu que cocoinaain nelu Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera cachaneen nenacaauru aina, niicha icharatenohi icharaneen nelu Moisesa. ³Charijieein teeinti, niicha jai loreri amurijiriin jataain nelateineen ne loreri ichara, nii rijijieeinte, jataain Moisesa amurijiriin nelateineen nelu Jesocurisito. ⁴Itolere lorerite, niha icharane jaun neein naonjoaen. Nete laen Cana Coaunera coaanaane jaun, neein naonjoaen itolere. ⁵Nii rijijieein techu, rai cachaneen nenacaauru rai Cana Coauneraacha icharatei icharaneen nihane jaun, raujiaain nota que coaraain, que niicha beratei beraneen nelu Moisesa. ⁶Nete laen rai Calaohi Jesocurisito, cana rai cachaneen- rai loreri rijijieein nihacachene amurijiriin, cocoinaain cana inana neein telu. Nii jaunte, rai loreri rijijieein nerichaacheen, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein neein, chabana cohajihacachene coiinteen janelanaala canaacha cohajei cohajihacachene.

Acaauru que Cana Coauneraacha banihatihu turuurenerichaaain rai cachaauru tabaaurune

⁷Nitohanihane jaun, rai Quiricha Inoensi cachane:
“Enene cojoanonaa
cuhane inara rai niicha jerei
biha Cana Coaunerane,

⁸ jiaonriha
 inara suujua aohana jerelanaala,
 aihuruhalu nere tonoraelanaala,
 nechua acaauru casetecaa
 Cana Coaunerane cojuhin coaraa
 cacha areroo ichtatane janane
 rijijieein nihache.

⁹ Ecute
 jenachoonca jaanacaneein
 mainajeriin acaauru notajaain,
 acaauru coroatajanichaaunne saijieein,
 acaauru casetacaanune coujuha
 quere tonoraarenelu- inara foerateracuru.

¹⁰ Nii jaunna,
 nii inara foerateracuru aina obajeein:
 ‘Nechu itolere bana
 joenreerein rai suujua cuaaauruhane jaunte,
 acaauru que
 canuhacha coitucueratena
 jerei coitucunaa jerecurene.’
 naain:

¹¹ Aihane jaun,
 coatiha acaauru que banihateein
 canuhacha rucujueihu
 turuururinaain,”
 naain biha Cana Coaunera Suujuene jaun ne laenanohineein.

¹² Aihane jaun canejeraauru, le cacha nequichene- inara netonai nabana cana rai Cana Coaunera beratei esenetaain neeichene jianequichene coataa, que nainaan nechalajiin ichaaoshe. ¹³ Nitohaneein nena coacuelanaala, jianein lecacha nequichene jiniiquiin ita suujua lararajiaain neeuche: “Enene cojoanonaa,” naain aitoa Cana Coaunera Quiricha cuhanena jaan que turusihane ajiniha. Nabana inara tabaauru saruhin niha osane, rijitoein chatohanai ichaquichene, inara netonai canaacha esenetai esenetaelanaala naitoonjoan tonoraeneeichene coataa. ¹⁴ Nitohanihane jaun, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina nena jerichaachene, nii esenetaacachene bana canaacha cohajei que turuhane reeintiaain esenetaacachenete ne.

¹⁵ Nii coinete:
 “Enene cojoanonaa cuhane
 inara rai niicha jerei biha
 Cana Coaunerane,
 jiaonriha
 inara suujua aohana jerelanaala,
 aihuruhalu
 nere tonoraelanaala
 nenacaurulune rijijieein nihache.”
 nae Nere Inoaesi.

¹⁶ “Charijihuru Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein nii baiha nere tonorana jerecurenelu,” naaichena. Acaaurute, satiin Egipto batane caje Moisesaacha rocoorinelu. ¹⁷ Nii jeelaihuru que techu, nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, acaauru que nejerateein acaauru coroatajanihane jianiha jenachoonca jaanacaneein Cana Coaunerane jaun, ichtaneu cacha areroo satiin ohacoaurelu. ¹⁸ Chaen techu nii jelaihuru, rai nitohaneein

nere tonoracurenihane jaun, esinae rauhijiriin acaauru que banihateein niicha rucujuihu enoorenerichaaaine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Nii jaunte, esenetacurenihane coreniha nii acaauru que banihateein niicha rucujuihu turuurenerichaaaine coitucuhacache raotojoein.

4

¹ Aihane jaun, jaiti cana rai niicha teeni, rai nebetacanaa cojoanonaa tihane rai niha Cana Coaunerane jaun, ecu turunaa nainichaachene coina, jataain necohalajiin ichaohacachenete caohachae. Nabana inara tabaauru, ecu turunaa nainecurenihane coataa.

² Nitohaneein cana netonai ecu turunaa nainichaachene coinete, nii Moisesa que beratihalu acaauru raine rijijieein, cana rai netonai beratelu.

Nete laen inacojoein acaauru rai beratelu, aonacuruhane saijieein, aihuruha nii niicha beratei esenetaain tonoraeraaurune rijijieein, acaauru netonai esenetaaurenihane jaun.

³ Nete laen cana, esenetaera neein nihacachene jaun, nii Cana Coaunera aitoonjoan- nebetacana jaaun enorichaacheein. Nitohaneein nere tonoraaururichaaaine jaun, aitorichaaaine quete:

“Nii jaunna obajeein,
esinae rauhijiriin

nebetacaanune jaaun
turuurenerichaaaine que aitoon”

naain belu Cana Coaunera. Nete cana rai chauratane coaunaane nainaalune caje coauneein nelu, nii nebetacana jaa cojoanonaa naitoonjoa.

⁴ Nii jaunte rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Caainsi janone cuhane jetaote,
itolere coaunaane nainaan- bana
nebetacaelu Cana Coaunera,”
naain laenanohineein ne.

⁵ Nii baihate coaiteen rai Quiricha cuhane, nii Isaraelitacuru que:

“Coatiha canu nebetacana jaaun turuuruinaain,”
naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein.

⁶ Nete, nere tonoraain ichoteratenojoein neeururichaaaine aonacuruha ichoaichaniha natiin, esenetacurenihane jaun, nii nebetacana jaan Cana Coaunera aitoonjoan turuureniha Isaraelitacurune coina aitohalune saijieein, jaiti neure satononiha nii naitoonjoan esenetaeraauru, acaauru coreenraniha nii nebetacana jaaun turuheninuunru.

⁷ Nii jaunte, nii nacoauneein le janonaa que cojoinacate Cana Coaunera:

“Enene cojoanonaa,”

naain. Nii Quiricha Inoaensi caje coitucuhichene rijijieeinte, que beratitha Cana Coaunerane jaun:

“Enene cojoanonaa cuhane

niicha jerei beratitha

Cana Coaunerane,

jiaonriha tonoraeneeichene,”

naain belu Rabiri.

⁸ Nii aina cunacaaurulu- Isaraelitacuru turuaalu Josoeine jaan jelai que, aitohalu Cana Coaunerane jana nihane, coatiha leecha janonaa berihei Cana Coaunera, rai nebetacana jaaun nihacachene que aitiin.

⁹ Nitohanihane jaunte, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru rai, ne jelai teein acaauru que banijiaain nebetacaauruna jaanu. ¹⁰ Charijieein teenti itolere coaunaane nainaan nebetacaelu Cana Coaunera, nii rijijieein techu, rai namihaneoe caje nebetacaa aicheein, nii Cana Coaunera

nebetacanajau turuhin nei. ¹¹ Aihane jaun, nii nere tonoraelanaala nenacaauru rijijieein nenea coataa, atiin caaintati ichacaachene coina cana letoaane nihanatiin nere tonoraacachenete ne, nii rai nebetacanajau turuna nainichaachene coina.

¹² Nii cana rai Cana Coaunera beratenojoi Erenaate, cana ichao coreein, cana rai leecha ichaonaa teraneein, naajojaaneein nenea ne. Acate aiha soondarooru rai sabere- jerane ajinaain nenaane amurijiriin nihane jaun, cana suujua cuhane enohin cana suujuene maajejin coitucue. Nii jaunte cana suujua cuhane canaacha coacui, canaacha ichana jerei, naaonjoainuri baasoneein, caohachaneein, naaonjoaane coitucue raotojoein.

¹³ Nitohanihane jaun, nihei chuni Cana Coaunera coaunanajoineein nenea, que nasiha nainera. Acate inae ecu tihane bana rai canaacha beenei coitucue.

Saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa Jesoso

¹⁴ Cana Coaunera Calaoihi Jesusote, acaihaniji cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein dedeeu cuelu. Aihane jaun, leinjiin acaacha esenetaain cohajihacachene rijijieein, itolere bana jianena coacuelanaala beebejeein, acaacha cohajihacachenete caohachae. ¹⁵ Acate cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa nihane jaun, coujunojinichaachene enaacha osa que nesaruna nainichaachene coitucue; acaeaentoi aihacachene rijijieein coujunojoneein nerejetohalune jaun. Nete laen, nii saijieein chabana osa que nesaruenelu. ¹⁶ Aihane jaun, chaque tonajelanaala, atiin cana belaiha Cana Coaunera rori- *trono* rohan netichaachenete ne; cairichaojoaain cana coaraain, latichaachene nainein cana rai caohacha ichaain cana coroatajanena nainihane coina.

5

¹ Satiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaate, cachaauru jana jani-jiin, Cana Coauneraacha teineein ne, aca cachaauru osa coreniha, Cana Coaunera rai itolere teein, inihocuru mocoeranu *sacrificios* que nihane coina. ² Nii jaunte acaeaentoi joaenreein cacha rijijieein nihane jaun, cairichaojoaain- cha coitucuelanaala nenacaauru, nitajerai nenacaauru, naaonjoainuri coarae. ³ Nitohaneein joaenreein cacha rijijieein nihane jaunte, rai nosa, cachaauru osa, naaonjoain coreniha, Cana Coaunera rai itolere lenonecuru *sacrificios* sohin mocoee. ⁴ Nihei chuni raajenihane jerihane rijijieein, saseredote neein cocoainanohineein nei. Aaroon jani-jiin raain cocoainalune rijijieein, raain cocoainaa Cana Coaunerane banaachate laen saseredote neein nenea naine cacha. ⁵ Nii rijijieeinchu coat-ih raajenihane saseredote neein nihane coina, cocoainanohineein niheilu Jesoso, Cana Coauneraate cocoainain nelu. Acate rai:

“Iite canu calaohineein,
enene canuhacha teineein
neei,”

naelu. ⁶ Chaen techu, rai Quiricha Inoaensi cuhane:
“Iite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquiin,
aihalu Melquisedee ne rijijieeincha,”
naain ne laenanohineein.

⁷ Jaiti cana rai chauratane que ichaohane bana, atinaaururichaaaine caje ichoteratiha Cana Coaunerane coina, jataain chanaain, caje ba-jaa Jesocuristone janate, jataain nere tonoraeranihane jaun, coroata-janelu nii cairichaururichaaaine abaantana nainihane coina rai Inaca Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneeinte Cana Coaunera Calaoihinihane saijieein,

necairichaanaa coaraain nelu Jesocurisito, jeriha rai Inaca Cana Coaunerane rijijieein nenea jerenacaau. ⁹ Nitohaneein jataain Inaca ere tonoraeraneein nihane jaunte, Aca, satiin nere tonoraain neinichaachene ichoterateraneein ne. ¹⁰ Nii jaunte Melquisedee rijijieein nenea saseredote nein cocoinaelu Cana Coaunera.

Jataainte elunae esenetaain nihancane jianichaane.

¹¹ Niha jataain arajiin inara rai irihanune jaanu niqui. Nete jataain caaintate inara rai bihanune, cha aonaquichene nihanatiin coitucusineechene jaun. ¹² Inae niqui carajaa, inara cacha relaeraneein neechene jaanu rijijieein Jesocurisito coitucuhin neechene. Nete enanetojoeein caaintajelanaala cana relaa Cana Coaunerane jaan que nihanatiin nacoauneein inara relaera jerequiche. Nii jaunte aiha leinjiin canaanai ujuarine rijijieein neechene jaun, iniho quinaa nainenihane jaun, itariicha cohajiha canaanai ujuarine rijijieein jataain caaintaelanaala nenea que inara relaera jerequiche. ¹³ Nii itari coha canaanai ujuarine rijijieein, caaintajelanaala relaera jereraaurute, leinjiin canaanai rijijieein neein niicha ichai coitucuelanaala ichoae. ¹⁴ Nete laen nii iniho que cuain inara relaanune jaan Cana Coaunera Ere neein nenea ne. Acate, inae acaauruhacha coacui coitucuhin, “Naaonjoainte baaso ne,” jana, “Naaonjoainte caohacha ne,” naain coitucuhin nenacaauru rai benojoi ne.

6

¹ Aihane jaun, inae caohatiin jauriaanejeein Jesocurisito que nerela-caachelune jaun, inae leeochangein coacuelanaala, ainaacha iicha cana suujuane reentiaain sacuhachenete ne.

Inae nainihe nacoauneein jauriaanejeein esenetaacachene nunuhetiha-cachelune rijijieein neein, baaso ichaquichene coreniha cana nitaje rai nihacachelune rijijieein nenea nainihaacache. ²⁻³ Raujiaain Cana Coaunera esenetaain, cachaauru baotisaain, biji que Jesocurisito esenetaerauru dadaain acauru rai Cana Coaunera bajaain, o caje ichanaain neuurichaaain onacaaurune, nerichaaain chabana satonoelanaala casetecone, naaonjoainuri coitucuhacache caohatiine jaun, jianein nenea coacuelanaala que leeochoauru relaachenete ne. Jeriha Cana Coauneranete nitohanein icharichaachein.

⁴ Nitohanihane jaun, inae le sajeein itolere coaraain coitucuhin, Cana Coaunera Suujue siriin, ⁵ jataain caohatoha cana rai Cana Coaunera beratenojoe coitucuhin, itolere que jataain nelateineein nerichaaain caa baiha neeni janonaa quene coitucuhin, ⁶ naaonjoaain neechene saijieein jianequichene, inae nacoauneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa naineriheicheein, coroso que Jesocurisito teein, nocoeje chanuuruhalune tochanein rai nocoeje chanuha airiquicheeine jaun. ⁷ Nete laen atane caohacha que temule jaera rai, atane setejiaa elone caohatiin omarohin inacaain nihane rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein neechene, inara rai caohacha ichaain inara coroatajanereein Cana Coaunera. ⁸ Jana nii temule jaera rai oja aina omane neeojoaain niha nii temulene rijijieein neechenete, laen inara cojiotaain inara mococeraterein Cana Coaunera.

Canaacha cohajete leinjiin acaacha cohajihacachene icharanein ne.

⁹ Nete, inara rai caritiin aitocooaunne rijijieein, inara inae jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin iiquichene coina, nichoterichaacheine esenetaachene caje cuain leeochangein coacuelanaala neechera canejerauru. ¹⁰ Nii jaunte, chabana baaso ichaenihane jaun, nii enanetojoeein ichaquichene rijijieein, leeochoauru cana nejeraauru- canaacha esenetai

esenetaeraauru belaiquichene coarateein, coroatajanequichelune baitenereein Cana Coaunera. ¹¹ Nete laen, jataain ainaacha iiquichene reeinti-aain, acaacha cohajein, esinae rauhijiriin corajein ichaquichene coarateein, inaraacha ichai ichaquichene caohachae. ¹² Coatiha chaque nelatihei chachaaan neeichene cointeein ichaquichene. Charijieein teeinti itolere bana janelanaala esenetaain neeuruhane jaun acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raeranein neeure esenetaeraauru, nii rijjijiein neeuche inara netonai.

¹³ Abaraauun rai niicha teeni tihane coina aitoahalune banate, leinjiin Acaacha itolere amurijiriin nihane jaun, inae neniha amurijiriin neine jaun, aca Cana Coaunera neein coarajein icharichaaine coina: ¹⁴ “Canune ii coroatajanein, arajiin janiinacajelanaala nefaaauruha iicha foerateeurine coina ichareeunicha,” naain Abaraauun rai biha Cana Coaunerane jaun, ¹⁵ luhecaelanaala carajaain cojoaain, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raelu Abaraauun. ¹⁶ Nete laen cachaauru cha chana jerecuruhane, “Cana Coaunera coarajihane jana icharihanine que,” aitiin ichae. Nii jaunte, cha chana jerein nihane esinae rauhijiriin icharihanine esenetaera coina, “Cana Coaunera notaracaee icharihanine coina,” aitothane, inae nene nenacaaen rohecaera. ¹⁷ Nii rijjijiein techu, nii niicha teeni raeranein neenihuri rai, aansijiinniji nii aitothane corelanaala, esinae rauhijiriin icharichaaine coitucuuruhane coina, aca Cana Coauneranein coarajein icharihanine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁸ Cana coritaelanaala niicha teeni naitoonjoan, aca- Cana Coauneranein coarajein icharihanine coina, Cana Coaunera aitoonjoante raacache, Aca itolere baaso caje cana beraichanein nihane coina, naitoonjoaacha cohajein nihacachene jaun. ¹⁹ Nii cana rai niicha teeni- canaacha cohajeite, nitajihane coataa cana suujue nunaeranein ne. Charijieein teeinti, cujuana nichajai que auriteein bote nunae rai nunaera- ancla, nalaa fichafichaanaane coataa nii rijjijiein. Nii canaacha cohajeite chabana turunaa nainenihacache Teenforo chunai bujanaanein nena ne jaauun- cana turuhaeranu que nenaanein ne. ²⁰ Nitohanein ecu cana turuaeranu quete cana rai chabana satonoelanaala nena saseredote- nein nelu Jesoso, aihalu Melquisedee ne rijjijiein.

7

Saseredote inoansi- Melquisedee rijjijieinte nelu Jesoso.

¹ Nii Melquisedee jetaote- Cana Coaunera rai saseredote neein, Saleen batane curuaanaa neein nelu. Nii Melquisedee jetao techu, leochaauru curuaanaacuru reychuru cachaauru amuritiin sohin jitariin acaauruhacha sirii ruluha acaauru cajene baiha caaujija Abaraauunne jana, que tacaain cuhin, coroatajaniha Cana Coaunerane aina leochaauru amurithane que aitiin cojiotaain coroajelu. ² Nitohanein coroaecane jaun jetaote, nii leochaauru amuritiin sohin acaauru caje niicha ruluhi lechooncanu telu rai Abaraauun. “Melquisedee” naane jetaote: “Caohacha ichara curuaanaa” naane aite. Jerichanejein jetao techu: “Saleen” naane: “Raotojoein nena” naa aite. Nii jaun jetaote, nii Saleen batane curuaanaa nihane jaun: “Raotojoein nihacachene tera curuaanaa” naaure Melquisedee que. ³ Nihei coitucueraai rai inaca, rai neba, foerateracuru, naaonjoainuri. Niheichu coitucueraai nejanoa, ohin, naaonjoaane. Nii jaunte, acaihaniji chabana satonoelanaala nena Cana Coaunera rai saseredotenein ne, aihalu Cana Coaunera Calahine rijjijiein.

⁴ Coaracuche nachuhinti jataain nelateineein niha nii Melquisedee ne jaun, nii leeochoaauru curuaanaacuru cachaauru sohin, niicha rului lechooncanu tihalu rai, cana foeratera inoaensi Abaraaunne. ⁵ Moisesa tenojoi rauhite niqui, Lebi foerateneein nenacaauruhacha- saseredote neein leinjiin acaauruhacha, satiin cachaauruhacha sirii lechooncanu raauruhane coina aitelu, satiin cachaauru, acaauru araainein- acaauru rijijieein Abaraaun nefoerate neeuruha acaauru netonoaine saijieein. ⁶ Nii Melquisedee coatiha laen niqui, Lebi inamoco nihei. Nete nii saijieein, nii Cana Coaunera aitoonjoo raeraneein niha Abaraaun natiin, caje nii niicha rului lechooncanu bajaain Abaraaun cojiotaain coroaje. ⁷ Nii coitucuhacachene rijijieeinte, nii cojiotaain niicha coroajei cacha amurijiriin nelateineein ne, nii cojiotaera. ⁸ Satiin caa chauratane que cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncanu raaurerate ooruhane rai neein aihure. Nete laen nii Cana Coaunera Quiricha cuhane, Melquisedee que naitoonjoo enanetojoeein jaiti ichaonaa que aitona rijitoejeein aite. ⁹ Nii rai niicha rului tiha Abaraaunne cajete, nii Lebi inamoconeein nenacaauru- saseredotecuru, enene cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncanu bajaain raeraneein neenihuru netonai, Melquisedee rai niicha sirii teeuruhalane coitucuhacache. ¹⁰ Nii que taca cuha Melquisedeene jana, rai jaberoco cuhane jaiti najanoaelanaala neeuruha niicha foerateenihurune jana, rai niicha rului tihalu Abaraaunne jaunte, jaiti nejanoaelanaala netiin acaauru netonai acaauruhacha sirii lechooncanu teein neeurelu.

¹¹ Nii coitucuhichene rijijieeinte, Aaron foeratenojoeinin nena- Lebi inamocooru- saseredote neein nenacaauru aina cuain, Israelitacuru rai rauhi teein nelu Cana Coaunera niqui. Nete nii rauhi tonoraeraauru, esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeurenelu. Nii jaunte nacoauneein saseredote letoaelu Cana Coaunera. Nete laen, nii niicha letoai Aaron nefoerate caje nenaanelanaala nihalu Melquisedeene rijijieein nenaane. ¹² Nii jaunte, nitohaneein necoriha saseredotene jaun, Cana Coaunera rai rauhi netonai necore. ¹³ Nii ena nena cana rai saseredotecana Curuaanaate, leeochoa Israelitacuru lauri caje nena nihane que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁴ Nii jaunte, nii coitucuhacachene rijijieein, Jodaa lauri caje nenaanein nelu cana Curuaanaa. Jana Moisesa coatiha nii Jodaa lauri caje nerichaain saseredotene coina coacuhin iriheilu, neeururichaain saseredotecurune bihane bana.

¹⁵ Nii jaunte, jataain caohati saseredote Melquisedee rijijieein niha, nii ena nena cana Curuaanaa- saseredotene coitucuhacache. ¹⁶ Aihane jaun, coatiha aihuruha leeochoaurune rijijieein, “Acate rai laurineein ne,” naain rauhi cuhane laenanohineein nihei. Acate chabana nitajenaachara ichaonaa caje unaanein ne. ¹⁷ Nii jaunte, nii rai:

“Iite Melquisedee rijijieein
chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquincha,”
naa Cana Coaunerane, ne laenanohineein Quiricha Inoaensi cuhane.

¹⁸⁻¹⁹ Nitohaneeinte nii jauriaanejeein nena rauhi, Moisesa rai rauhi, naonjoain aina chaque nelatenihane jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cachaauru ichao rucuhena nainenihane jaun, itajeein nacoaunein jataain amurijiriin nelateineein nena te Cana Coaunera. Acate laen Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

²⁰ Chaen techu, aca Cana Coaunera neein coarajein chabana satonoelanaala nihane coina, cocoinarihanine esenetaacachene coina raajenihane aitelu. Jana leeochoauru saseredotecuru, coatiha chabana satonoelanaala neeuruhane coina, aca Cana Coaunera neein coarajein cocoinane coina

aitohi Cana Coaunera. ²¹ Nete laen cana Curuaanaa, chabana satonoelanaala nihane coina, aca raajenihane coarajeein cocoainaane que:

“Canune

Cana Coaunera neein
caraajenihane coarajeein
icharihanuhine coina aitoon.

Nii jaun

nii caitoonjoan corerihaaunni.

Iite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquiin,”

naain ne laenanohineein rai Quiricha Inoaensi cuhane.

²² Nitohaneeinte nii jauriaanejeein nenaamuritoheriin nenaam, cana rai Cana Coauneraacha teeni terateraneein nenaane Jesoso. ²³ Leeochaauru jauriaanejeein saseredote neein nenacaaurute, cana rijijieein cachanein neeuruhane jaun, arajiin neurelu, ohin nii baiha ichanana nainecureni-hane jaun. ²⁴ Nete laen Jesoso ohin nitajenaa nainenihane jaun, leinjiin acaacha chabana satonoelanaala cana rai saseredoteneein ne.

²⁵ Nii jaunte, aina cuaain Cana Coaunera coacuhin ichaonacaauru ichoter-ateereein chabana satonoelanaala nihane rijijieein, acaauru netonai chabana satonoelanaala Cana Coaunera aina neeuruhane coina. Nitohani-hane jaunte, chabana ohenihane jaun, itolere bana satiin esenetaeraauru coreniha bajaae bajaareein Cana Coaunera caje.

²⁶ Nitohaneeinte esinae rauhijiriin canaacha latei saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein letono neein ne Jesoso. Acate Saantoneein baaso colane- niheichu osaqelanaala- osaaonacaauru caje, jelai dedeeu tenojoineein ne. ²⁷ Coatiha leeochoauru saseredotecuru rijijieein, jauriaanejeein rai nosa coreniha, nii baiha cachaauru osa coreniha, naaon-joaain iniho mocohin Cana Coaunera rai thiane coina nenaam nihei. Nitohanelanaalate, le sajeein chabana coaiteen ohenihane coina, raajenihane cana coreniha rai jaberoco telu sohin atinaauruhane coina. ²⁸ Jana nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohineein nenacaauru saseredotecurute-nechu joareein cachanein osaaonanein neurelu. Nete laen, nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohichuru baiha, ena nenaam saseredote cocoainaane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein icharihanine que aitoohalune jaan, rai Calahineein osaqelanaala- chabana satonoelanaala saseredote neein nihane coina cocoainaelu Cana Coaunera.

8

Ena nenaam- cana rai, Cana Coauneraacha teeni terateraneein niha Jesoso ne.

¹ Nii cana rai saseredote curuaanaacuru Curuaanaa- caa inara rai ereerecaauune jaante- jataain itolere amurijiriin nelateineein Cana Coaunera rijijieein nihane jaun, Cana Coaunera nelaurihanaja raotono nichajai que nelauriaelu Cana Coaunera rohan. ² Acate cana rai esinae rauhijiriin saseredote esine neein Cana Coaunera ichanohineein nenaam-*santuario* cuhane neein, Cana Coaunera rene cacha turuaeranein ne. Coatiha aihuruha leeochoauru saseredotecurune rijijieein,

raajenihane cacha ichanohineein nenaam-*santuario* cuhane nihei. ³ Satiin saseredotecuru Cana Coaunera rai chaaelai teraneein, inihocuro mocohin teranihanane coina cocoainanohi nihane jaunte, Jesocuriso netonai nii rijijieein cana osa coreniha raajenihane netelu atinaauruhane coina.

⁴ Coatiha caa chauratane caje nenaam nihane, saseredote nenaam naineriheei. Inae caa chauratane que arajiin neuruha saseredotecuru, Moisesa rai

rauhi cuhane aitohane rijijieein niqúi, Cana Coaunera rai nii Teenforo asaae lenonecuru sohin mocooruhane coina. ⁵ Nii saseredotecurute, nechu dedeeu ichacuruhane cojunacaneein nitohaneí icharaneein neurelu. Canate esinae rauhijiriin, nechu dedeeu nenacaauru rijijiei icharaneein ichacuruhane coitucuhacache, *santuario* ichaa Moisesane coina rai: “Aonaaun. Nii ichei ichatane ucuunno coaratihanulune rijijieein ichaaura,” naalu rai Cana Coaunerane caje. ⁶ Nete cana rai saseredote laen, jataain nii leeochoaauru amurijiriin, jataain cana rai caohacha ichaain, cana rai tihane coina aitohalu Cana Coaunerane rijijieein, Cana Coaunera rene cana turuaeraneein ne.

⁷ Bana caohachaaín cachaaauru ichao rucuhena nainiha, nii jauriaanejeein nenea Cana Coauneraacha teine, coatiha nerihelu Jesocurisito caa ena niicha tei ichaane coina.

⁸ Nete nii jauriaanejeein niicha tei rijijieein neeureníha cachaaaurune jaun:

“Inae cojoanonaa que turuhane banane,
Israeli, Jodaa, naaonjoainuri aina,
enachasine canuhacha ichaneni
ichareeunnicha.

⁹ Nii ena acaauru aina
canuhacha ichanenu,
coatiha
Egipto batane caje
acaauru foerateracuru
rocohanulune coina,
canuhacha ichailu rijijirinaai.
Nene,

nii acaauru aina
canuhacha ichanenu
tonoraelanaala
ichaaoruhane jaun,
acaauru que jaolecoonlu.

¹⁰ Nii caa baiha Israeli aina
canuhacha ichanenu,
acaauru suujua cuhane laenanohineein niha
Canu rai rauhine,
suujua caje coaaneein
coitucuuruhane coina
canuhacha ichanenu ne,
Canu,
acaauru Coauneraneein
nihanune coitucuhin,
canu cachaneein neeuruhane coina.

¹¹ Nii bana,
inae le cachaaauru,
leeochaauru,
acaauru laurichuru,
acaauru araaichuru,
naaonjoainuri,
inae Canu que
ita relaauruhane latelanaalate,
Canu,
acaauru Coaunera nichaaunne
coitucuurureein

satiin ichauhenaauru,
canaanaihunru,
naaonjoainuri.

¹² Nii banane

baaso ichacuruhane que casuujua acateein,
acaauru osa que canu suujua acatereeeunni,”
naelu Cana Coaunera.

¹³ Nii cana rai nacoauneein enachasine niicha ichanenu biha Cana Coauneranete, inae chaque nelatelanaala nitaje rai niha nii jaurihaanejeein niicha ichanenune coitucueratiha aite.

9

Santuario chauratane que nenaalu aina dedeeu nena santuario.

¹ Nii jauriaanejeein Cana Coauneraacha teite, caa chauratane que rene nichuuntaauruhane jaanu que *santuario* neein telu Cana Coaunera.

² Nitohaneente, nii jauriaanejeein *santuario* neleru asaae jetao nelu leinjiin usi nujuu, leinjiin mesa Cana Coaunera que banijiaain nena faan siriin, naaonjoaain. ³ Jana, que jauriin nena bujua cuhane jetaote, jelai teein Cana Coaunera turunajaneein curuajaelu. ⁴ Nii cuhane jetaote, nelu oro caje ichanohineein nena rori, jujui- incienso mocooruhane jaanu que, chaen camela itolereneein oro que carihanojoneein nena. Nii camela cuhane jetaote nelu, oro caje ichanohineein nena- leinjiin baichaje, cuhane manaa neein curuajaaain nena quinacai- manaa siriin. Chaen jetao techu, nii camela cuhane nelu Aaroon bastoon omaronalu, Cana Coaunera rai rauhi-ajeri caje nena tabara que tein laenanohineein nena, naaonjoainuri.

⁵ Nii camela ichoae jetaote nelu- corootajai cacha rijiiinanai itaroojianaain. Acaauru jetaote, ecu niha Cana Coaunerane beraneein jetao, nii nitaro que nii camela fuera asaaraneein ne. Nete ena nelatene jitariin nii coitucuerateein niique irihacane. ⁶ Inae nitohaneein satiin ichanohineein nihane jana jetaote, itolere bana nii nunuheneein nena- Cana Coaunera rene nichuuntaauruna jaanu turuure saseredotecuru, ecu Cana Coaunera rene nichuuntaain ereerecuruhane coina.

⁷ Nejetaote nii que jauriin nena- jelai teein Cana Coaunera turunaja neein nenaau jetao, saseredote curu- aanaacuruhacha ecu turue le sajeein le jaanacaauru naineein. Ecu eno- hane nainein jetaote, lenonecuru coichana amaaure, jauriaanejeein rai nosa coreniha teein, nii baiha coitucuelanaala neosateeuruha cachaaurune coreniha tihane coina. ⁸ Niite cana que coitucuerate Cana Coaunera Suu- jue, nii nunuheneein nena- Cana Coaunera rene nichuuntanaanaja neein nihane jaun, jaiti neniha nii jelai teein Cana Coaunera turunajaaun cana turuaerane jaau, ecu turunaa nainenihacachene que. ⁹ Satiin niite, nechu cau jaiti ichaohacachene tonohanau cana que coitucuerateranu que nelu. Nii itolere inihocuru mocohin Cana Coaunera belaihuruhane jaan, coatiha nitohane ichaain coroaeraauru cachaauru suujua couluoona nainiheilu.

¹⁰ Acate raujiaain lenonecuru, conacaihuru, naaonjoainuri couluooreneein, cachaauru netonai chatoanai ichacuruhane, rai jaberoco caje niicha ichai jaoruhane coarateeuruhane jaanu que nelatelu, cana suujue coriha Cana Coaunerane que turuhane reentiaajeein.

¹¹ Nete laen inae turuhelu Jesocurisito. Acate enene inae cana rai saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa esinenein- chabana satonohelanaala nereein. Nii saseredote neein niicha ichai ichaane jaan- *santuarote*, esinae rauhijiriin nesineneein nena ne. Coatiha raajenihane cacha chanohi- neein nena nihei, niheichu cau chauratane que nihei. ¹² Nitohaneente

santuario cuhane enohelu Jesocurisito, coatiha aihuruha caa chauratane que nenacaauru saseredotecurune rijijieein, Cana Coaunera rai, cabara curuanaa, toro narejeen, naaonjoainuri coichana tihane coina nihei. Acate raajenihane rai coichana tihane coina, le sajeein enohelu chabana coait-enihane coina. Nitohaneente cana rai ichaonaa chabana satonoelanaala nena teraneein nihane jaanu raelu. ¹³ Esinaete niqiu, nii toro narejeen coichana, cabara curuaanaa coichana, baca narejeen moco bajane, naaonjoainunri que, chaaelai Cana Coaunera que banijiaelanaala nena cabuuruhane couluoorejetelu, Cana Coaunera que banijiaaenein nihane coina. Nete laen cacha suujue couluoona nainenelu nii ichanacuru. ¹⁴ Nete laen jataain nii amuritoheriin nelateineein ne Jesocurisito coichana, aca Cana Coaunera Suujue, chabana nitajenaacharanejeein nena aca uaaain, raajenihane Cana Coaunera rai cana coreniha ohane coina netihalune jaun. Nitohaneente cana suujua letononeein, canaacha ichai coreniha, cana nitaje rai nena caje, cana suujua corein nelu nii rai coichana- osa colane nena- Cana Coaunera jerei ichaain nihacachene coina.

¹⁵ Nii cointe ohelu Jesocurisito, ena nena Cana Coauneraacha icha-neni aina cuaain, ichoachaniha neein onacaaurulu, ena neinichaachene, naaonjoainichaachene Cana Coaunera aina cana tihane, nii inoaenlu jauriaanejeein niicha ichai, raujiaain cachaauru osa bujuateranein nihane caje, acaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane, satiin niicha ranjoinein nenacaauru netonai nii naitoonjoa niicha teeni chabana satono-helanaala nena ichaonaa raeraneein neeuruhane coina. ¹⁶ Oha cachane baiha, rai rucuhele niicha cocoirichai raauruhane cointe, jauriaanejeein oha nii cachane coitucuuruhane rai ne. ¹⁷ Nii jaun, jaiti oheniha nii rucuhele erora cachane, coatiha nii niicha cocoirichai rucuhele ranaa nainihei cacha. Inae ohane baihate laen naine nii rucuhele raa nii banihatihane jaan ne. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, nii jauriaanejeein nena Cana Coaunera ichai tonoracuruhane coina, carenero sohin rai coichana chororejetucurelu. ¹⁹ Jerichanejeein jetao techu, aina nenacaauru cachaauru rai jetao, nii Cana Coaunera aitoonjoa rauhi bihane baiha jetao, carenero ujui caje, lana caje ichanohi cajione lanajai aina, leinjiin enuha- isopo uune raain jetao, toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana acau que jasiitenohineein nena que setejiaain jetao, Cana Coaunera tenojoi rauhi laenanohineein nena ichoae riajaain cachaauru ichoae netonai riajae Moisesa. ²⁰ Nitohaneein acaauru ichoae riajaain jetaote: “Caate nelaterichaain nii cana rai tonoraacachene coina Cana Coaunera tenojoine coitucuhichene coina, coitucuerateranein nena Cana Coaunera icharateno hi ichan- era,” nae jetao Moisesa. ²¹ Chaen jetao techu, loanari *santuario* aina, nasaae enohane saseredote rai nelatenei corujueleeeuru, naaonjoainuri ichoae ri- ajae Moisesa. ²² Nitohaneente, satiin itolere coichana que rujuaaain, jelai teein culuoonojoinnein nihane coina aitelu nii rauhi. Nii jaun, neniha coichana joera cana corenihane, nerihei cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaanu. ²³ Nitohaneente carenerocuru sohin rai coichana que, nii dedeeu nenacaauru cojunaca neein nena couluoocurelu. Nete laen, jataain nii amuritoheriin couluoora latelu nii dedeeu esineneein nena.

Cana osa caje cana rocoeranu quete ohelu Jesocurisito.

²⁴ Coatiha nii Cana Coaunera nenaja esine cojunacatiha cachaauruhacha ichai asaae enohilu Jesocurisito. Acate rauhijiriin Cana Coaunera ne- naja dedeeu cuhin, Cana Coaunera rai, enene cana coreniha iriha ne.

²⁵ Coatiha aihuruha saseredotecuru curuaanaacuru, le jaanaca nainein ne- jelau coichana teeuruhane coina araa saain nii *santuario* enohine rijijieein,

araai saain ohilu Jesocurisito. ²⁶ Nitohanihane chujianra, necoaaunaa cana rai chauratanene caje coaaneein, ore araai saain Jesocurisitona. Nete aca satononiha ecocohin- le sajeeincha raajenihane neteein ohelu- chabana satonoelanaala cana osa caje cana rocoeranu que. ²⁷ Charijieein teinti le sajeein ooruhane caseteco coaracure cachaauru, ²⁸ nii rijjijieinte le sajeein atinaain, arajii cachanichaane, osa aina nenea caje cana rocoeranu que tenojoineein nelu Jesocurisito. Inae nacoaneein tururichaaain niqii. Nete osaaonacaacuru ichoteratihane caina ainereein, esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru ichoteratihane cointe aicheein.

10

¹ Nii Moisesa rai rauhi, nechu raujiaain nii turuha uhenenilu rijjijieein nihalu nesinenelanaalane jaunte, acaauru osa caje- nii le jaanaca naineein- araai saain jeelai lenonecuru mocohin Cana Coaunera rai teurera couluoona nainenelu. ² Bana nii acaauru osa caje acaauru couluooca nii Moisesa rai rauhine jana nihanete, inae osa caje couluoonohineein neeuruhane coitucuhin, inihocuru mocohin teeuruha Cana Coaunera raine jianecurure. ³⁻⁴ Nete nii toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana, acaauru osa caje, acaauru couluoona nainenihane jaun, osaaonaneein neeuruhane coaauca, nii le jaanacaauru naineein, nii inihocuru mocohi teure Cana Coaunera rai.

⁵ Nitohanihane jaunte, inae chauratane que uhane rai:

“Ii rai lenonecuru teein,
que ii belaihuruhane
jereneeine jaunte,
ii rai canu jaberoco tihanune caina
caletoaaicha.

⁶ Niheichu
acaauru osa caje
couluoonaquine caina,
ii rai iniho mocohin teein,
chaaelai que
ii belaihuruhane caina jeriheei.

⁷ Aihane jaun, nocoaaun,
nii Quiricha cuhane
laenanohineein nihane rijjijieein,
iicha jerei icharaneein
nihanune coinara
Cana Coaunera.”

naelu Jesocurisito Cana Coaunera rai. ⁸ Niritiin nii acaauru osa caje couluoonaajaane caina, rai lenonecuru sohin teein, chaaelai que belaihuruhane caina aitiin, rai lenonecuru mocooruhane caina aitiin, naaonjoaan, rai naitoonjoan rauhi rijjijieeine saijieein, rautaeniha Cana Coaunerane que rai aithane baihate: ⁹ “Nocoo inae cuhanu iicha jerei ichacaunne caina” naain aite Cana Coaunera rai. Nitohaneente nii lenonecuruhacha sohin teeuruhane caina nenea rauhi itajeein, raajenihane rai jaberoco tee, ena nenea cana rai Cana Coauneraacha teineein nihane caina. ¹⁰ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijjijieein, le sajeein chabana coaitenihane caina, cana coreniha ohane caina, raajenihane rai jaberoco tihalu Jesocurisitone corenihate, cana osa caje cana couluocoelu Cana Coaunera.

¹¹ Chabana osa caje cacha couluoona naineniha lenonecuru sohin teeuruhane saijieeinte, satiin saseredote Jorioneein nenacaauru, araai saain itolere bana lenonecuru sohin teurelu. ¹² Nete laen Jesocurisito, le sajeein,

chabana coaiten ichaenihane caina, osa coreniha rai jaberoco tihane baiha, Cana Coaunera rohan nelauriaelu. ¹³ Ecute ena neein, que nejeratenacaauru amuritoeratiha Cana Coaunerane cojoae, ¹⁴ rai jaberoco tein coreniha Cana Coaunera cachanein neeuruha cachaaurune caina couluocane jaun. ¹⁵⁻¹⁷ Jana Cana Coaunera Suujuete:

“Inae chabananiji

acaauru rai canuhacha ichanenite;

acaauru suujua cuhane laenanohineein niha

Canu rai rauhine,

suujua caje coaunein coitucuuruhane jaan nereein.

Nii jaun inae nenacaaenein

acaauru osa aina baaso ichacuruhane coaaurihaaunni,”

naain aitohalu Cana Coaunerane coitucuerate cana que.

¹⁸ Aihane jaun, inae nitohanein cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaun, inae nainihe i nenacaaen osa coreniha iniho mocohin tenaa nainihe cacha.

Cana Coaunera rohan nichuuntaacachenete ne.

¹⁹ Nitohanihane jaunte rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone coreniha, aina cuaain, inae enene nainichaache, chaque casilanaala tonajelanaala Cana Coaunera nenaja esine *santuario* turuhacachenera canejeraauru.

²⁰ Nitohaneinte Cana Coaunera rene turunaa nainenihacachene jaan bujuateranein nena itajeein, nii ena nena ichaonaa que turunaa nainichaachene jaanu ajiinchateranein, rai jaberoco telu Jesocurisito.

²¹ Nii jaunte Jesocurisito cana rai saseredote esine neein nihane jaun, aca Cana Coaunera nenaja acatiha cana turuaeranein ne. ²² Aihane jaun cana suujua cuhane asinojonein cha coacuelanaala, niheichu leeocha coacuelanaala, canaacha cohajeicha que coacuhin, esinae rauhijiriin cana suujua cuhane coitucuhachene saijiein, chachaain nihacachene jianein, Jesocurisito aina cuaain couluoonojoinein Cana Coaunera rohan turuhacachenete ne. ²³ Nii jaun coujurihu Jesocurisito esenetaeranein nihacachene jaun, itolere bana esenetaacachene rijijiein nihacachenete ne. Inae ecu tihane bana, cana rai niicha teeni naitoonjoalu terichain Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Nitohanihane jaun ita rijijiein caohachaa ineein, itolere bana ita belaa inihacachene caina, ita coroatajanein nihacachenete caohachae. ²⁵ Aihane jaun nainihe aihuruha leeochoaurune rijijiein, ita aina netaojiaain ereerecaachene coiinteein jianena nainihaacache. Coiintelanaalate naine, inae tururichaa in Cana Curuaanaa cojoanona que turuelalajihane que nainain, jiniiquin itaque corajeratein, ita rai coitucueratihacachene caohachae.

²⁶ Jana inae raotojoein Jesocurisito coitucuhin nihacachene saijiein, naosatenaa coacuhin nihacachene inae nerinaain nacoaunein cana osa coreniha ohenu. ²⁷ Nechu usi tabai jana necairichanaa coaraain nita-jeeurichaa in Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala que nejeratenaa rijijiein nenacaaurune que banijiaain nenaachate cohajerichaachein.

²⁸ Chunocoha, Moisesa rai rauhi tonoraelanaala nihane jana, neeuruha nichatajaain coaraain beeureranete, cairichaojoaain coaraelanaala, sohin jaaorurejetucurelu. ²⁹ Tana, nii amurijiriin casetecanohiniha cuurichaa in, chaque nelatihe rijijiein Cana Coaunera Calaohee tein, cana coreniha ohin rai coichana jaohin naaonjoaan, cana belaiha Cana Coaunera Suujuene saijiein, que jaolequin nenacaaurune coitucuhichene. Nii rai coichana cana coreniha ohin niicha joailute niqai, acaauru rai niicha teeni terichain Cana Coaunerane coitucueratein, jelai tein Cana Coaunera

cachaneein neeuruhane coina, acaauru couluooraneein nenaane. ³⁰ Chaen techu: “Canuna cachaauru rai caohacha icharaneein coretereeunni,” naain “Cana Coaunerate rai cachaauru rucuhereein,” naelu Cana Curuaanaa. ³¹ Nii jaunte, jataain coasihacaine Cana Coaunera nere tonoraain neniha-cane.

³² Nete inara, jauriaanejeein Jesocurisito esenetaaichene nunuheneein, itolere que laraajiiin necairichanaa abaantaachelune coaauquichene caohachae. ³³ Inara tabaaurute, satiin notaracaae teein nocoeje chanuhin bisihurujetelu. Nii jana inara tabaaurute, inara aina jiniiquiin necairichaa-rurejetelu inara coinaderaa. ³⁴ Jerichanejeein techu, cairichaaajoaain caresero cuhane nenacaauru coaraain acaauru coinaderarejetocoichelu. Chaen techu inara rucuhelu ruluuruha inara cajene nihanatiin, raotojoeiin rachoojoeiin nerejetocoichelu cochunaelanaala. Inae nii amurijiriin chabana nitajenaa nainelanaala dedeeu niha inaraacha raenine coitucuhichene jaun. ³⁵ Aihane jaun, jiaonriha nitohaneein rariquicheeine esenetaain ichaohichene jianiquichene. Acate inara rai jeelai amuritoheriin cainareein. ³⁶ Nii jaunte, jataain jeelai amuritoheriin necairichanaa abaantaain nena nainequichene jaanu que, itolere que laraajiiin neeichene jaanu latequiche. Cana Coaunera jerei ichajeein ichaohichene, tihane coina naitoonjoa raeraneein neeichene coina. ³⁷ Nitohanihane coinate: “Inae ena caeneenejelanaalate turureein nii turuha uheni. Coatiha inae carajarihaain.

³⁸ Canu cachaneein, canuhacha esenetaain ichaonacaaurute, chabana nitajeeurenereein. Nena laen canu cachaneein nihane jianein, jauriaa ichaohalune rijijieein ichoi que nejeratereunni.”

naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein rai Quiricha inoansi cuhane.

³⁹ Jana cana, coatiha nii rai cachaneein neeuruhane jianein, jauriaa ichaoruhalune rijijieein ichaonacaauru casetocoaracuruhane rai nenacaauru nihaacache. Canate esenetaain ichaoruhane jaun, ichoterateno-joinnein neeururichaaaine rai nenacaauru rijijineein nihacache.

11

Cana Coaunera esenetaain niha cachane

¹ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaacanete, chabana canaacha coaraai terichaaain cana raine cohajeein ichaohaca. ² Cana foerateracurute raujiaain esenetaauruhane jaun, cacha caohacha rijijieein acaauru coarae Cana Coaunera.

³ Cana Coaunera esenetaacachene jaunte, nereecha que chauratane coaunalune coitucuhacache. Nii jaunte, chabana cachaacha coaraai caje coaananojoneein nene, caa enene canaacha coarai.

⁴ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii rai nihana Caain amurijiriin, jataain caohacha nejesina mocohin que Cana Coaunera belaiha Abeline jaun, caohacha icharaneein raain nii rai niicha tei raelu Cana Coaunera. Nii jaunte, inae ohalune saijieein enanetojoein Abeli coaaucaache, Cana Coaunera esenetaeraneein nihane coitucueratiha cana quene jaun.

⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nabana ohane coataa jaberoco neein Enoco raa Cana Coaunerane jaun, inae nii baiha coarihurenelu. Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, jaiti raeniha Cana Coaunerane ajiniha, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohalu Enocone que aite. ⁶ Nete esenetaenihane Cana Coauneraacha jerei ichajeein ichaonaa nainene chuni cacha. Cana Coaunera aina nena jerichaanete, niha Cana

Coaunerane esenetaain, aina nenea jerenacaaun, niicha jerei ichajein ichaonacaauru cainaeraneein niha Cana Coaunerane esenetae esenetaera.

⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae chabana acaauruhacha coaraai icharichaaaine bein suujuatiha Cana Coaunerane tonoraain, leinjiin bote tabai jaelu Nohe, cuhane rai comasai aina saain rai bereecuru aina nichotihane caina. Nitohanein esenetaane jaun techu, nii esenetaelanaala chauratane que satiiñ nenacaauru cachaauru caseteco coaracuruhane jana, esenetaain nenacaauru ichoteratenojinein neeruhane rijijiein ichoteratenojinein nelu Nohe.

⁸ Nii rijijiein techu, Abaraaun netonai Cana Coaunera esenetaane jaun, cotihacane tonoraain rai natane ratiriin, nii cunaja jelai coitucuelanaala cuhin, esenetaeranein nihane cainaeranein, rai Cana Coaunera teenu atane que ichaoha cuelu. ⁹ Nitohanein Cana Coaunera esenetaane jaunte, nii rai Cana Coaunera teenu atane que leecha atane caje unaanein ichoaclu Abaraaun. Ecu jetaote, neloheritelanaala raujiaain loanariicha asaae ichoaclu, aihuruhalu nii rai, Cana Coauneraacha tei raeranein neeninunru Isaca, Jacobo, naonjoainurine rijijiein. ¹⁰ Cana Coauneracha ichai-chabana nitajenaachara nese que ichaonaa jerihane jaunte, leecha neseu cuhin ichoaclanaala loanariicha asaae ichoaclu Abaraaun.

¹¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae camotojoe nihane jaun canaanai sirina naineniha Sarane jana, inae Abaraaun netonai biinaa nihane saijiein, rai naitoonjoan icharihani nohanelanaalane esenetaane jaun, lararajiaa Cana Coaunerane aina nelararajiaain canaanai sirilu Abaraaun. ¹² Nitohaneinte, inae jataain biinaa nihane saijiein, jani-inacajelanaala cucuana cuhane nenea carene catu aina arasijie jeeonein, chaaauru foerateranein nelu Abaraaun.

¹³ Satiiñ nii chachaaurute ohelu, jaiti nii acaauru rai tihane caina Cana Coaunera aitoonjoa jitaain raelanaala. Nete jataain Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, nota que coara rijijiein coitucuuruhane jaun, nechu leecha atane caje unaanein, caa cana rai chauratane que ichaauruhane coitucurelu.

¹⁴ Nitohanein ichaauruhane coitucuhacachene cajete, jaiti caa chauratane que, nii acaauru rai Cana Coauneraacha teenu chabana sato-noelanaala acaauru ichaonajaanu atane raurenihalune coitucuhacache.

¹⁵ Bana nii jeelai natanecha que coaacuruhane jana nihanete, jelaiha caaurelu. ¹⁶ Nete nii acaauru rai Cana Coaunera teenu atane raauruhane caina, jelaiha caunaa nainecurenelu. Nii atane acaauruhacha raenute dedeeu nenaane. Nii jaunte, nitohanein acaauru que leinjiin nese banihatein rucuhacane jaun, acaauru Coauneranein nihane coejene Cana Coaunera.

¹⁷ Nitohanein Cana Coaunera esenetaane jaun techu, esenetaane cojuha rai calaohi Isaca sohin mocohane caina, rai aitoha Cana Coaunerane jana, Isaca sohin mocoha nejerele Abaraaun. ¹⁸ Nitohaneinte: “Ti calaohi Isaca cajete nefoerateeururein iicha foerateeuricha” naa rai Cana Coaunera natiin, acaihaniji rai calaohiniha Isaca ne saijiein rai sohin mocoha Abaraaun ne jere Cana Coaunera. ¹⁹ Ohane caje, cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaane jaunte, nii rai calaohi atinaain tihane jere Abaraaun. Nii jaunte, Cana Coaunera rai tihane baiha, nacoaunein nii rai calaohi raelu. Nitohaneinte jataain chaque nelateinein nelu nii Abaraaun.

²⁰ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, rai calaohichuru- Jacobo, Esao, naonjoainuri corotajanerichaaain Cana Coaunerane coitucuhin cojiataclu Isaca.

²¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, rai calaohi Jose calaohichuru- le cachaauru cojiotaain coroatajanerichaain Cana Coaunerane que aitiin, rai nunera que netemeriaain, Cana Coaunera corojelu Jacobo.

²² Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, Egipto caje mituururichaain rai naraaichuru Isaraelitacurune que aitiin, rai jaberoco amaauruha acaauru jiniichaaine coina aitelu Jose.

²³ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, canaanaihuru soaajeratiha Egipto curuaanaa reyne jana, nejanoaa Moisesane jana casilanaala, nichata ateein asinojoneein aina sirichurelu, jataain caohachajei canaanai nihane jaun, rai fojiaraauru.

²⁴⁻²⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, *Rey* Faraaon cacunu, calaohi rijijieein nena jerenihane jaun, inae ichauhenaneein rai naraaichuru- Cana Coaunera cacha neein nenacaauru aina jiniinquiin cairichanojoneein nelu Moisesa. Jaiti caa chauratane que osaonacaauru aina ichaohane bana.

²⁶ Nitohaneeinte, jataain Cana Coaunera esenetaane jaun, rai cainarichaain Cana Coaunerane coitucuha nota que coara rijijieeine jaun, Egiptoo raotojoei ichaonaa que ichaonaa nainihalune que jaoleguiin, jataain nii amuritoheriin nelateineein cacha ichoteratera- Mesihasi rijijieein cocoaianohineein necairichanaa jerihane jaun, naraaichuru rene cuelu Moisesa.

²⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, sohin jaohane coina arichatiha curuaanaa reyne jana, casilanaala Egipto batane caje amuhin, ecu aina neein coarajiha Cana Coaunerane jana ainaan rijijieein, Aca jerihane rijijieein nelu Moisesa. ²⁸ Nitohaneein esenetaane jaun techu, besetanein neeni- Fasocoo janonaa nunuhe bitoaaain, satiin Isaraelitacuru nenaja bacuujaauru rujuerate ichana que Moisesa. Nabana Isaraelitaneeuruhane calaohichuru ajichacuru atinaa Cana Coaunera letono anjerane coataa.

²⁹ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, atane jacoro que ainaa rijijieein, cucuana jera jaaorelu Isaraelitacuru. Jana Egipto cocoaichacuru acaauru caajie cuhalaain satiin naluhin oorelu.

³⁰ Cana Coaunera esenetaauruha Isaraelitacurune jaun techu, caainsi janoneein cojoanonetojoeein kuhin, caainsi saneein Jericoo nese tinonocuruhane jana, neranuha tinonoritiin nena nii ajeri caje ichanohineein nena nii nese tinoritiin ucuuneti rijiane jana, satiin cocoaichacuru sohin jaaorelu. ³¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii Jericoo nenacaauru cachaauru sohin jaoruhane ucuatoha, nii ecu nena ene cojoaelorohe sohin jaaorenelu. Nitohaneein esenetaane jaun, acaauru letonocuru coroatajai cunacaauru raa raotojoein rai loreri asaane jaun.

³² Jaitite lanacure Gedeon, Baraca, Saansoon, Jefete, Rabiri, Samoeri, chaen *profetacuru*, naaonjoainunri que inara rai irihanune, nena inae jianeun. ³³ Satiin niichuru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, lauri lauri nenacaauru atanecuru ruluhin jetao, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaain jetao, acaauru rai niicha teeni Cana Coaunera aitoonjoan atane raarelu. Tabaauru leon ucuha cuhane jaonojoneecuruhane nihanatiin quinaa nainenelu leon, leonocuru ujuae fuhane coina, rai anjera letoaa Cana Coaunerane jaun. ³⁴ Jana tabaauru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, usi tabai jana jaonojoneecuruhane nihanatiin, tonajelanaala usi caje nichoteeurelu. Chaen tabaauru jetaote, sabere caje nichoteein sonaana que casihuruhane saijieein, nii baiha nelararajiaan sonaana que acaauru que nejeratenacaauru amuritoorelu. ³⁵ Tabaauru enecuru rai jetao techu, acaauru araachuru onacaauru ichatecurelu.

Jana tabaaurute cairichanojineein neuruhane caje nichotena coacuelanaala oorelu, ooruhane nihanatiin Cana Coaunera aina raotojoei ichaonaa que ichaaoorurichaaine esenetaauruhane jaun. ³⁶ Jana tabaaurute acaauru nocoeje chanuhin bisinojineein, *cadena* que ichoanojineein caresero cuhane tenojineein, naaonjoaurelu. ³⁷ Jana tabaaurute, ajeri que bodoosiin, sera que cataaun terunojineein, sabere que sonojineein, naaonjoaain oorelu. Chaen techu, cajihaneein amuhemujeein cairicheinejeein, carenero, cabra, naaonjoainuri ujui que cajionecoojoein, cairichanojineein nererojoeacaeriin, naaonjoaain neurelu. ³⁸ Nii cachaaurute chauratane que, nelatihei rijijieein, cunaja coitucuelanaala cajihaneein, cacha arerero cuhin, ichtatane ucuunno cuhin, ajeri jioararo jachu cuhane neein, atane jachu ucuacaain nenea cuhaneuru cuhin amuhemujeein nerejeto-curelu.

³⁹ Nete nitohaneein esenetaain neuruhane coreniha cacha caohacha rijijieein coaranaaca Cana Coaunera natiin, chuni rai naitoonjoan niicha teeni tenelu, ⁴⁰ cana coacuhin cana rai jataain caohachaneein niicha tei esenetaeraneein neinichaachene aina cuaain, acaauru netonai cana aina jiniiquiin esinae rauhijiriin caohacha icharaneein ranojineein neuruhane caina.

12

Jesoso coarajein nenea rijijieein, itolere bana queecha coaacuche.

¹ Nitohaneein inae cana que Cana Coaunera esenetaauruhane coaraatein coitucuherateeuruhalu nii cachaaurune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa jerichaachene nihanatiin itolere bana osaacha ichana coacuhin nihacachene caina cana acateraneein nenea jianein, canaacha esenetai jerenohi ichajein laraajiin ichaohacachenete caohachae. ² Aihane jaun, nii esenetaacachene jaan tera neein aca cana suujua rucuhaneein niha Jesosone jaun, queecha coaacuachenete ne. Inae nii baiha raotojoein rachoojoein Cana Coaunera rori-*trono* raotono nichajai que nelauriaain nerichaainne coitucuhane jaunte, rai nocoeje chanuhin coroso que tein atinaauruhane jana, coejenelu.

³ Nitohanihane jaun, itolere bana Jesoso cairichaaeriin neuruhalu ooaonacaauru cachaaurune que, inara suujua cuhane coaacuche. Aihane jaun, chatohanei coaraain neechene nihanatiin, jiaonriha coointeein esenetaachene jianequichene. ⁴ Niheichu nii osa que nesarucuhichene coataa necairichanaa coraquichene jaun coreniha oriheecheein. ⁵ Nete inae inara, rai calaohi suujuatiha casetecaane rijijieein, inara suujuatiha inara casetecaa Cana Coaunerane jaan baitequiche. Rai Quiricha cuhanete:

“Jiaonriha
ii suujuatiha, ii casetecaa
Cana Curuaanaa que jaolecoina cacalabi.
Niheichu
baaso ichaaine coreniha
ii casetecaane,
nainiheei
esenetaaine jianeine.

⁶ Niicha belaaite suujuate
Cana Curuaanaa.
Jerichanejeein techu,
rai calaohi rijijieein
niicha rai casetecaain ne,”
naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Nitohaniane jaun, inara casetecaane abaantaain neeichenete, rai calaohi belaihanane rijijieein inara belaicheein Cana Coaunera. Nihei chuni canaanai- inacaacha suujuateinelaanaala nei. ⁸ Jana rai calaohi rijijieein nenacaauru caseteca suujuatihane rijijieein inara suujuatiha, inara casetecanaiha Cana Coauneranete, rai calaohi esinenelanaala, rai nere tonora neeichene jaun aicheein. ⁹ Chaen techu, caa chauratane que nenacaauru-cana fojiaraauru-cana casetecaa in cana suujuateeuruhane, tonoraain nere-jetocoachelu, tonaain erenaa coacuelanaala. Nitohaniane jaun, cha caaunna nii amuritoheriin dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera cana suujuatiha, cana casetecaane abaantaain nenerihacache, chabana satonohelanaala nena ichaonaa raacachene coina. ¹⁰ Cana fojiaraaurute, jaiti caa chauratane que ichaohacachene jana, nechu raujiaain acauru jerecuruhane rijijieein nihacachene coina, cana suujuateurelu. Nete Cana Coaunera laen, Nesineen caohacha icharaneen nihane jaun cana rai caohacha ichaa cana suujuatiha cana casetecae. ¹¹ Coatiha niqui raotohi caseteco coaracaane, rijieeoritiin cunaain tacaane jaun. Nete nitohaneen cana tein cana relaera tonoraain ichaohacane, rauhijiriin raotojoei ichaonaa que ichaohaca.

Jataante elunae cana rai Cana Coauneraacha beratei que jaolechocane

¹²⁻¹³ Aihane jaun, nacoauneen nelararajiaain caohachaa in ichaaoche. Nacoauneen caohachaa in rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohin, jerichanejeen nacanacaena coacuelanaala neeichene coina.

¹⁴ Satiin cachaauru aina raotojoein ichaaoche, cojoerihu jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene coina. Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichoaeniha cachane, nihei chuni Cana Curuaanaa coarana nainerinaain. ¹⁵ Atiin jiniinquin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ita coroatajaneen neeuche. Nabana chuni nitohaneen nihane jianihaane, cacha atinaa ajaena corainei rijijieein leeochoaauru ichao aasaecane coataa. ¹⁶ Jiaonrihachu chunocoha inara caje, nejelau ene aina ichaohane. Niheichu rai Cana Coauneraacha tei que jaoleconaa nainihei. Nitohaneen ichaane jaunte, nechu lenoneecha coreniha, aca nihana saijieein, raineen nena telu rai nocoala rai Esao. ¹⁷ Nii jaunte, nii coitucuhichene rijijieein, rai caohachanu tiha rai inacane coina bajaane saijieein tenelu rai inaca. Mainajeen chanaain bajaane saijieeinte, tenelu inae nitohaniane jaun.

¹⁸ Nete laen inara, aihuruhalu Israelitacurune rijijieein, chatohanai dadaain coaanacai, usineen iihanei, nocohena tabai, cujuana tabai aina nocohena, naaonjoain nena rohan nii nichuuntaeneeiche. ¹⁹ Niheichu toniha jaihane aonaheeiche. Niheichu toniha Cana Coaunerane aonaheeiche. ²⁰ Nii aohanrauru jetaote laen, nii naitoonjoan tonorana nainesihurenihane jaun, abaantasilanaala acauru rai iriha Cana Coaunerane jianeraturelu. “Chunocoha, caa nihane jaan-ichatane ucuunno rohan nichuuntaain, ecu turuhin, jelai shaquuin, naaonjoainte ajeri jaberoco, rejoon, naaonjoain que sohin jaonjoineerein, lenone neein aihane nihantatiin” naain iriha Cana Coaunerane jaun. ²¹ Nitohaneen jataain coasinacaa, nii acauruhacha coarane jaun jetaote: “Jataante rijijijianeun canu nesooone caaunra” nae jetao Moisesa. ²² Nete laen inara nii amuritoheriin, Cana Coaunera nenaja esine Sioon bichatane ucuunno, dedeeu nena Jerosaleeun nichuuntaaiche. Chaen techu oaraanca neein netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruha coina, netaojiaain neeuruha anjeraaurune jana coaraquiche. ²³ Chaen techu, ichoaichaniha Cana Coaunera calaohi neein dedeeu cocoirchanojoneein nenacaauru rohan turuhin coaraquiche. Nitohaneente satiin caohachaa in ichaonacaauru cachaauru, aca jerihane

ríjijíeein teein níicha ranójíihunru rai Joesíoneein nena- Cana Coaunera rene turuhiche. ²⁴ Chaen techu níi ena nena Cana Coauneraacha teratei teranein nena Jesocurisito- rai coichana que cana couluoorane maaíjein coaraquiche. Níi rai coichanate jauriaaneíjein cana cairichaeranu que níhalu Abeli coichana jana, jataain níi amurítóeriin cana rai nelateíneein ne.

²⁵ Nitohaníhane jaun, cana rai ereein níha Cana Coauneraane que jaolecohin, batiin neeíchene que necohalajíin neeuche. Coaracuche nachuhinti níi jaíti cau chauratane que ne bana, suujuatenaane coina Cana Coauneraacha cotíhacurílu, caje níhotenaa nainecururíha. Aíhane jaun, níi amurítóheríin níhotenaa naineríhacacheein dedeeu netíin cana suujuatíhane que jaolequíin níhacachene. ²⁶ Níi íríha Cana Coauneraane bana jetaote, níi rai nereecha caun nerurujaelu canarai chauratane. Nete ena laen: “Nacouneeina chauratane rurujuareeunni le saíjein. Coatíha Chaurataneecha nerurujarínaain, cana rai dede netonaite nerurujuareein,” nae Cana Coaunera. ²⁷ Nírítíin: “Nacoauneein le saíjein” naain aítóhanete, satíin níicha coaunanojineeín nerurujuanaa naineeín nenacaauru ítajíhane jana, nerurujuanaa nainelanaala nenaacha nedaane coina aítóha Cana Coauneraane coítucuerate cana que. ²⁸ Níi cana rai Cana Coauneraacha tei- rai Cojoanonaate chabana nítajenaa nainene. Níi coreníha “Naríhara Cana Coaunera,” naain jíiníquíin rai cachaneín neeuruhane coarateein aca jeríhane ríjijíeein coroaeraauru aína coaroaeacaachenete ne, ²⁹ ítolere baaso ítajera- usí ríjijíeein níha Cana Coauneraane jaun.

13

Naaonjoaain, rai suujua ríjijíeein níhacachenete jere Cana Coaunera.

¹ Jáionríha íta nejeraneín nena ríjijíeein, jíiníquíin íta belaaín neeíchene jíaneín neeíchene. ² Níheíchu ínara rene turunacaauru belaaín raacíchene jíaneín nena nainíheíche. Nítóhaneín nenacaaurute, acaníhane coítucuelanaala Cana Coaunera letonocuru anjeraaurune maaíjein raarelu rai lorerí asaae.

³ Aítíin caesero cuhane nenacaauru netonai coaacuche, acaauru aína jíiníquíin caesero cuhane nena ríjijíeein. Chaenchu cairíchaerínójíneeín nenacaauru netonai coaacuche, ínara netonai acaauru ríjijíeein cairíchanojineeín nena naineqúichene jaun.

⁴ Nítóhaníhane jaun, ínara quíchaauru, enecuru, naaonjoaineeíchene nísiríhateín neeíchene, ítaque ínara suujua acateín, leeócha ínara síníjerane lanaala nena coacuelanaala, ínara síníjera aínaacha íchaaóche; satíin baaso íchaaín rai síníjerane lanaala nena aína íchoaí casetecaríchaain Cana Coauneraane jaun.

⁵ Jáionríhachu coríquíícha que coacuhín neeíchene. Ínara rucuhele ínaraacha síríí aínaacha raotójíeeín íchaaóche: “Chabana níheí ínara jíaneín ínara que jaolecohanune” naalu Cana Coauneraane jaun. ⁶ Nírítóhalu cana rai Cana Coauneraane jaun chaque tonajelanaala nainíchaache: “Cana Coauneraate canu coroaíjaneraneín ne.

Níi jaun chaque casínaaun. Chatonai íchana nainíheí canu que camute cacha,” naain erénaa nainíchaache.

⁷ Ínara suujuateín Cana Coaunera ere que ínara relaauralu coacuhín, acaauru íchao que coacuhín, esenetaain íchaaorúhalune ríjijíeeín íchaaóche.

⁸ Jesocurisitote jeelaineein nereein, chabana satonoelanaala. ⁹ Aihane jaun jiaonriha nejelau cuaain inara relanaajerera nihane, rijitoejeiin esena-taain neeichene. Nii amuritoeriinte jataain nelate, jeriha Cana Coaunerane rijijiein cana suujua ilaain ichaohacachene. Coatiha chaque nelatihei, nii niicha quinelanaala nenaai iniho quiniha cachane nihanatiin. Coatiha chabana cana rai chaque nelatejeehai nii.

¹⁰ Canate coroso que ohalu Cana Coaunera Calaohi Curisitone coreniha jianacoon osa caje nihacache. Nii *santuario* teein saseredotecuru ichanaa coatiha inae chaque nelateein nedaai. ¹¹ Jana jauriaanejeein nenaalute, saseredotecuru curuanaacha lenonecuru sohin, *santuario* cuhane rai coichana terejetelu osa anihoeraanu que. Nete laen, nii lenone jabero-cooru, acauru loanari caje naain amaain jelai teein mocoerjetocurelu. ¹² Nii rijijieein techu Jesoso netonai, naain nese caje amaain jelai teein atinanohinelu; rai coichana que satiin rai cachanein neinichacachene culocane coina. ¹³ Aihane jaun, aina jiniiquiin nese caje amanojoejeiin cana netonai necarichanaa abaantacachenete ne, aihalune rijijieein. ¹⁴ Coatiha caa chauratane que nihei cana rai leeinjiin nese chabana nitajenaacharanejeein nei. Nii jaun, chabana nitajenaacharanejeein nenaai ariirijiacachenete ne. ¹⁵ Aihane jaun, itolere bana Cana Coaunera coroaecaachenete ne, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain. Nii Cana Coaunera coroaecaachenete belaiha rai canaacha teenineein nereein. Aihana jaun cana ujuaae caje coroaecaachenete ne. ¹⁶ Jiaonriha caohacha ichana baiteein, leochaauru rai inaraacha sirii teein naonjoaain neeichene jianequichene. Nitohanein ichoaite rautaa in coarae Cana Coaunera.

¹⁷ Inara relaaurea ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche. Acaaurute nebetacaelanaala inara beraaihure, Cana Coaunera rai jitaain inara aina nichanaa beeuruhane rai neeuruhane jaun. Aihane jaun, acauru jerecuruhane rijijieein, inaraacha ichai ichaain neeuche; acaauruhacha rautaa ichaelanaala. Jana aineeichene, coatiha inara rai chaque nelateri-aa inaraacha ichai.

¹⁸ Atiin canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaauche. Jataain raotojoiha canacaanu suujanena jerichaanu; itolere que caohachaain ichana jerichaanune jaun. ¹⁹ Jataain inara aina nacoauneein nenaai jerichaanune jaunna, inara aina nihanune coina Cana Coaunera bajaaiichene coina, inararai aitoon.

Raotojoein jiniiquiin neeuche.

²⁰ Rai coichana aina cuaain chabana satonoelanaala nenaai ichaonaa terai cachanein nihacachene beraichanein nenaai-nii o caje Jesoso ichatera Cana Coaunera, ²¹ inara ichao rucuerateeine Jesocurisito que, aca jerihane rijijieein cha chaain neeichene coina. Chaen Jesocurisito aina cuaain canacaanu que niicha jerei ichamiin. Itolere bana satonoelanaala, Curisitonein niha Curisitone coitucurumiin satiin cachauru. Bajaanachuhinti aihurene.

²² Atiin raotojoein caa inara suujua nunaeraanu que inara rai canuhacha laenai rauchera canejeraauru. ²³ Cana nejera Timoteeote, inae caresero caje mitue. Enanocoojoa turuhanena, inae inara coaraa uhanune, canu jiniichaain uhareunni.

²⁴ Satiin inara bichauhenaauru aina, satiin Cana Coaunera cachanein nenacaauru rai, acauru coaaucaanne beeuche. Italiau nenacaauru netonoaite inara coaacure.

²⁵ Jataain jeelai amuritoeriin inara corootajanemiin Cana Coaunerate, satiin raotojoein neeiche.

Saantiaaocha letoi

Jesocurisito esenetaeraauru rai Saantiaao letono quiricha

¹ Canuna Saantiaao neeun Cana Coaunera ere tonoraera neein, calaohi Jesocurisito naajoain ere tonoraeraneenne neeun. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain nenacaauru, caa cana rai chauratane sacutaain riaanein nenacaauru raina, caa quiricha letohaun.

² Anacuche satiin Cana Coaunera Calaohi coreniha canejeraauru. Chatohanein nihanatiin inara tera nihane chaque tonajelanaala raotojoein rachoojoein neeuche. ³⁻⁴ Cana Coaunera esenetaaichene coreniha itolereque coujunojoinequichene coitucuhin, nelararajiaain itolere necairichanaa abaantaain neeuche. Nitohanihane banate itolere necairichanaa nihanatiin abaantana naineriquicheein aina iiquichene. Nii banate esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana naineriquicheein. Aihute coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohanein neeiche rauhijiriin.

⁵ Inaraacha chanenu coitucuheneeichene, Cana Coaunera caje bajaachete inara coroatajanemiin. Acate inara rai coitucuhichene jaanu tereein, Cana Coaunera canaacha latei tera ne chaque tonajelanaala.

⁶ Cana Coaunera bajaachene, esinae rauhijiriin esenetaain necoatoelanaala bajaache. Necoatiin Cana Coaunera bajaerate, esinae rauhijiriin Jesocurisito ere tonorana nainene, cajianeein suujua letono sacuhane.

⁷ Nitohanein neeichene, inara coroatajanena nainerihe Cana Coaunera esenetaeneeichene, ⁸ leinjiincha que suujua cuaain nena naine niha nitohanein nenacaauru cachaaurune jaun.

⁹ Cairichanein neeichene jana, inara raa Cana Coaunerana jaun, raotojoein rachoojoein neeuche. ¹⁰⁻¹¹ Cana Coaunera coitucuhin esenetaera coriquihona neein nihane, coriqui que nanejiaane niha natiin raotojoein rachoojoein neeine, Cana Coauneraacha tenojoin amuritoheriin jataaen nelatena naineniha coriquine coitucuhin. Cana rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa laen, chaaelai janonaa bana nitajenaa nainihe. Nii coitucuhin raotojoein rachoojoein neeine.

Chabana nitajenaachara ichaonaa terichaa in Cana Coaunerane

¹² Nerausiaaequiche esinaae necairichanaa abaantaain Cana Coaunera coitucuhin, esenetaain, jereein, nere tonoraain neeichenete, chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa caohacha esine tereein inara rai Cana Coaunera, belain nere tonoraeraauru rai nitohanein tihane coina aitiin nihalune jaun.

¹³ Chunei chatohanei baaso ichana coacuhin nihane, coaa “Cana Coauneraate jere caa baaso coaucaanne coina,” naain iriha. Coatiha joareein cacha rijijieein chabaaso coacuhin nihei Cana Coaunera. ¹⁴ Nii cana raajenihaane canaacha coacuite, ecocoe cana suujua caje baasoneein. Aihana jaun baasoneein sacuichechene coataa, caohachaa in coaracuche. ¹⁵ Baasoacha coacuhin nenaate, nechu jataaen caohacha nainejeein nitajiha cureein. Coatiha Cana Coaunera jerihane jaun, nii baaso neein ichaohaeiche. Niheichu nii nitajiha chuneime jerihe Cana Coaunera.

¹⁶ Coaa inara raajenihaane nohanihache canejeraauru. ¹⁷ Coatiha Cana Coaunera caje uhi chabaaso. Coatiha chaaelai janonaa bana suujua lonaa Cana Coaunera. Leinjiin acaachate aca neein ne. Itolere neeincha caohacha

nejesinaachate uhe Cana Coaunera caje. Acate itolere rai cono neein ne. Aca techu enoto, atene, arasijie, naajoainunri coaauaeltu dedeeu. Chabana corenrai Cana Coaunera. ¹⁸ Nii jaunte nere berate cana rai, aonaain, coitucuhin, esenetaain tonoraacachene coina. Nii jaunte, nere esenetaain tonoraacachene jaun, ichaonaa esine tee cana rai, raotojoein Cana Coaunera nihane coroejeein niicha jerei ichacaachene coina.

¹⁹ Nii coreniha canejeraauru, caohachaaain rauhijiriin esinaae Cana Coaunera ere aonaain, Cana Coaunera ere tonoraauche, chaaenchu erenacaotelanaala, chaaenchu joaereein coreniha obaje lanaala, naaonjoaain. ²⁰ Joaereein coreniha obajei cacha, nihei Cana Coauneraacha jerenohi ichaai. ²¹ Aihana jaun itolere baaso nejesina inaraacha sacui jianecuche. Nii Cana Coaunera ere, inara suujua cuhane inaraacha rucujuei Cana Coaunera ere tonoraauche, caohachaaain inara suujua coaraain. Acate osa caje jianacoo inara suujue mitareein.

²² Cana Coaunera ere coitucuhin neeichene jaun, tonoraain Cana Coaunera jerenoiha sacuuhe. Aineeichene nelatihei raujiaain aonaquichene. Niite nechujataaen inara raajjenihane necoritariquicheein.

²³ Cha teinti Cana Coaunera ere beebejiha beebejerane aonaa natiin tonoraene. ²⁴ Niite enaaiha Cana Coaunera ere baitereein. ²⁵ Cha teinti aitoha Cana Coaunera erene baitelanaala rauhijiriin tonoraain ne, niite raotojoein nereein. Cana Coaunera ere tonoraacachenete nainichaache caohachaaain ichaohacachene. Niicha jerenohicha ichacaachenete caohachae. Nii jaun Cana Coaunera ere tonoraain naitoonjoan ichajeein sacuhacachenete caohachae, cana aina niha caohachaaain Cana Coaunerane raotojoein ichaohacachene coina.

²⁶ “Aitoha Cana Coaunerane rijijieina caohachaaain rauhijiriin neeun,” naa natiin joaenreein baaso neein leecha cacha que irihanete raajjenihane necorita. ²⁷ Cha latein neeuruha ujuatejeeurune coroatajanein, cha latein niha autanaaurune coroatajanein nihacanenete, esinaae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rijijiein nerichaacheein. Nainihei Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito coitucuuuuhijijiein nihacachene.

2

Nejelauneein leecha cacha coana naineniha cachane

¹ Nitohanihane jaun Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito esenetaera neein neeichene jaun, jiaonriha nejelauneein chunei coaraain neeichene. ² Ita taojiaain Cana Coaunera bajaichene jaan coloheri-Teenforo asaae ita taojiaaichene jana, enoha leinjiin coriquihona, oro que anichoquiin, cajione caohacha que necoreteeine jana, cajione siri ruhecaain enoha cairichaiinein nenaane, ³ nii oro que anichoquiin cajione caohacha ruhacaera belaaain, rori caohacha choaae lauriaain, nii cairichai cacha rai, “Nihu chujuhecoo. Ainihane nihu atanichoaae nelaurihau,” naaichenete, ⁴ baaso ichariquicheein, caohachaaain cairichai belaaain coaraeneeichene. Nii coriquihona belaaichene rijijiein, cairichaihuru belailanaala, “Nelatihei cairichaihuru belai-hacane,” naaichene jaun. Satiin coriquihona, cairichai, naajoainunri belaihanete caohachae. Nihei cana belaihuuha caohachaaaine jerena caaun nihei. Nitohanai ichaquichenete baaso ichariquicheein.

⁵ Caohachaaain aonacuchena inara rai caa que aite te coitucuhiche. Nere esenetaain tonora caairichainein nena cacha netejian, nenacaaen belaaain coroatajane Cana Coaunera, jeelai amuritheriin esenetaain tonoraain nihane coina. Cairichainein caa cana rai chauratane que nihane niha natiinte, belaaain coroatajane Cana Coaunera, aitohane tocohaneein chaelai

janonaa bana satoelanaala aina nihane coina. ⁶ Nete inara, cairichaihuru necoejchanuhi neeiche. Coatiha cairichaihuru, inara necoejchanuhi, inara cairichaairiin neeuruhi chaaelai janonaa bana. Coriquihonaaurutejian, inara necoejchanuhiriin, inara cairichaaeriin neeure. Cunaajere-neeichene niha natiin, inara tararaain inara amaain cocoina nacaihuru rai inara teure, caseteconein neeichene coina. ⁷ Chaaen techu inara que baasonein ereein neeure, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito sacuhin neeichene coreniha. Caohachaa inara belaihuruhane coaraelanaalate inaraacha acaauru belaaiche, cairichaihuru belaaichene amurijiriin. Coa nitohanein nihache.

⁸ Quiricha cuhane aitoha Cana Coaunerane tocohanein, charijieein teinti nii raotjoein ichaonaa jerein neeiche. Nii rijijieein raotjoein ichaonaa nainecuruha acaauru netonaine coina, nii leecha cachaauro coroatajanecuchete, acaauru netonai raotjoein ichaonaa nainecurumiin. Nitohanein neeichenete esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitojoan ichariquicheein. ⁹ Inara araaichuruhacha caohachaa inara coaraain belaa in, coroatajaneein, nii nejelaauru coroatajanena jereeneichenete osa que nesarureeicheein, Cana Coaunera notaracae aitoha Cana Coaunerane tonraelanaala, nitohanein rauhijiriin ichaeneeichene.

¹⁰ Cana Coaunera aitoonjoan tonoracaache neniha natiin, jitariin caohacha nainejeein Cana Coaunera aitoonjoan tonoraenihachenete, cana nii ujuaihonein nerichaacheein. ¹¹ Nabana nitohanein neeichene coataa: “Jiaonriha chu chaaen nejelau ene, inara sinijerane lanaala nena aina naosatein neeichene. Chaaen techu jiaonriha sinijera nelanaala nena quicha aina naosatein niha enene,” nae Cana Coaunera. Chaen techu, “Jiaonriha sonajaain jaohine,” nae Cana Coaunera. Aihane jaun rai sinijeranelanaala nena aina ichoaenihane nihanatiin sonajaain jaohanete, Cana Coaunera rai rauhi tonoraenihane jaun aicheein. ¹² Aihana jaun coa nejelaunein chunei coaraain nihache. Cairichainein nihacachene sajainejeein, cana belaa in cana ra Cana Coaunera jaun jerichanejeein belaa in cache coaraain nihacachenete caohachae. ¹³ Inae ecu tihane banate caseteco coaraa cuurureein nechu ansainein nenacaauru, necairichanacaauru que “cairichaaajoaa” naelanaala nenacaauru. Necairichanacaauru coroatajanena jeriheichurute, “cairichaaajoaa” naelanaala caseteaeratiha cureein Cana Coaunera. Jana, necairicha nacaauru que, “cairichaaajoaa” naain coroatajaneraaurute, caseteco caje nichotiha cuurureein. Niite belaa in ra cureein Cana Coaunera.

Cana Coaunera coitucuhin esnetaane coaratihachane

¹⁴ Cana Coaunera coreniha canejeraauru, chaque nelatihei raujiaain Cana Coaunera coitucuhin esenetaeranichaaun naain iriha cachane. Coatiha nii coreniha osa caje jianacoon nerianaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha latein niha namute cachane belaa in coaraain coroatajaneein netiin naitonone nihane jaun. ¹⁵ Lenone, cajione, naajoain que, anejiin niha, Jesocurisito coreniha cana nejera, cana bai naajoain ine jana, ¹⁶ “Cairichaaajoaa nohane, bajiaa nachuhinti chunijihu lenone, cajione, naajoain eruuje ne,” naaca cha telanaalane, nihei cairichai coroatajanahaaca. Niicha laatei teein coroatajanichaa nete caohachae. ¹⁷ “Cana Coaunera coitucuhinu,” naaichene jaun esinae Cana Coaunera coitucueranein neeichene, leochaauru notaaquiche nete caohachae. Jana leochaauru notajaelanaala, raujiaain esenetaichene chaque nelatein nedarihaeicheein.

¹⁸ Inasina caohacha ichaa in cache notajaenihane, “Esinaete chuhisi Cana Coaunera coitucuhin esenetaera ne,” naain coitucuurure cachaauro. Jana

esinaae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin esenetaera nihanete, quiricha cuhane aitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaa cachane laaen esenetana naincharaache. ¹⁹ “Cana Coaunera coitucuhanu canu,” naa chuneine, caohacharia niqui Cana Coaunera esenetaane niqui, nete nechu aansai ataib-inaaecuru coitucuhichuru niha natiin, niha Cana Coaunerane esenetaain que casihure nere tonoraarenihane coreniha, acaauru casetecarihani Cana Coaunerane coitucuuruhane jaun. ²⁰ Niicha jerei ichaelanaala, raujiaain esenetaa cachane rarihaain Cana Coaunera. Tana nii coitucuhin neeiche ne.

²¹⁻²³ Coaraauna chuhinti nii coitucuhichene tocohaneein, nihei leinji-inejeein canaanai sirilanaala biinaa niha Abaraaunne jana jetaote, “Inae nerichaaain ichai leinjiin canaanaicha,” naa Cana Coaunerane jana, esenetaa Abaraaunne jaun, laenaeratelu quiricha inoaesi cuhane Cana Coaunera. Nitohaneein Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne jaunte, caohachaaain rae Cana Coaunera. Nii baihate Abaraaun coujuhin coarae Cana Coaunera, nechu jataaen coujuha, “Carai nii acaihanejein leinjiin nenaal ichalabi Isaca uhaain, sohin mocoo carai,” naa Abaraaun rai Cana Coaunerane jana, nere tonoraain calaohi sohin jaohane coina, inae anojooan mucuha Abaraaunne jana: “Ichalabi sohin jaohine coataa, caa carenero soora. Coa canaanai sohin jaohara. Esinaete chuhisi quesenetaain quere tonorana jereeina jaunte, caohacha ichaaicha,” nae Abaraaun rai Cana Coaunera. Nitohaniha Abaraaunne jaunte Cana Coaunera belaichaneein Abaraaun curuaateeuere satiin cana inoaesihuru.

²⁴ Jerichanejeein techu coitucuhin, nere tonoraain, caohacha ichaaain nenaacauru rae Cana Coaunera. Coatiha raujiaain esenetaaneecha coreniha nihei.

²⁵ Charijieein teeinti ai leinjiin ene- Raba neein curuajaain nenaal, jaurihanejeein jaelorohe neein nihane jianein, esinae Cana Coaunera coitucuhin esenetaane jaun, corootajaniha Cana Coaunerane que tonajelanaala, nihei chaque casilanaala Jerico turuuruha corootajai Israaeli cocoachacurune jana, coitucuuiriin arinajaauruha sohin jaonajaauruhane coina Raba araachurune jana, acaauru coasilanaala nii corootajai Israaeli cocoachacuru asi loreri asaa teein Raba, sohin jaonajaauruha Jerico cocoachacuru Cana Coaunera coitucuuruhine coataa ichoteratenajae.

Nitohaneein caohacha icharate belaaain rae Cana Coaunera. ²⁶ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaerate, nere tonoraain naitoonjoan ichaaain ne. Jana “Cana Coaunera coitucuhanu,” naain iriha natiin Cana Coaunera jerenohi ichaelanaala nenaate Cana Coaunera coitucueene. Nitohaneein niha cachane coatiha ichaonaa chabana sanaacharanejeein nenaal ranaa nainerinaain.

3

Caaintaeniha baaso que iriha cachene

¹ Cana Coaunera ere benaa que cacha relaera neein nenaal jeriquichene caohachaaain aonacuche. Nelatihei joareein cacha, caohachaaain suujua coarae lanaala Cana Coaunera ere benaa que arajiin enonaa jerihane. Niite nere aohanraauru ichoaae jauecotojoeriin casetoe coaraa cureein, nii cacha rai beebelijhane rijijieein Cana Coaunera ere tonoraenihane.

² Inaaojoan saneein chaainti Cana Coaunera rai baaso que nesarucuaache satiin. Chaen techu inaaojoan saneein chaainti baaso que irihacache, jerenihacache neniha natiin. Nihei caaintiaai baaso que irihacachene. Chateeinti tonaaain baaso que erene. Niite itolere neein caohachaaain ichaonaa naine.

³ Aonacuche. Tasinojoaan cabario natiinte nujuae cuhane coata laaojoiiri teein, que raujiaeraujiajeein jerichaane jaan jelon rauhijiriin amaaca.

⁴ Jerichanejeein techu timoon laajoiri que, jerihanajaan jeloona rauji-aeraujiajeein rauhijiriin bote seejoan niha natiin amae timoon inaera. ⁵⁻⁶ Charijieein teinti ocoana mocohaca fosocoro busi laajoiri quene, nii fosocoro busi laajoiri caje necoaaunaain tabaaain neleereein, jitariin ocoana mocohe nii usi. Nii rijijieein techu chatohaneein, cacha cunaitaain cacha itajenaa nainere baasoneein cana ujuae caje mitunaa cana ere, chatonaain, cacha inauhene cunaain cacha janoriteein nihaca ne. Moconajaerate nii que cana saruhin ne, nitohaneein usi tabai que cacha sarueranihane jaun.

⁷ Caaintatohane sainejeeinte, itolere nunaana nenacaauru, itolere tajaacururu, itolere atanichoaae teerei cana lenone, itolere ataibinae, janolari, acano, itolere acauhana nenacaauru, taji, itolere cautenu rijihuru irilaure irilaeraauru. ⁸ Nete chunei, rai nere baaso jianein nena nainene. Charijieein teinti cacha calaa acanone nii acano catu caje cuhin, nii cacha coichana lomoha nii acano catu corane, ohe nii acanoacha calai. Nii rijijia cacha suujua baaso caje coauneein, cana ujuae caje mitunaa cana ere, leeochoauru cana laurijiracuru, naajoainunri jitariin aasaecane jaun.

⁹ Nii jeelai cana suujua baaso, cana ujuae caje mitunaa Cana Inaca Cana Coaunera coroaecaachene jaan quete rijijieein niicha coananojinein nihane baiteein, “Cha quete nelatere caa cacha,” naain irihacache obajeein cacha aina nererojoecaacachene, “Coaraain nainaine caa aansai,” naain irihacache, coaraain cuu necairichaane coina, chatohanein necairichaa cachane coaracaachene. ¹⁰ Nii jeelai cana ujuae caje mitunaa quete, Cana Coaunera coroaecaachene jaan que techu cachaauru cotaihacache. Caohachaai nitohanein nihacachene, canejaauru.

¹¹ Charijieein teinti le curuhacha caje mitunaa nainene acau ichonai, acau elonai, naajoain. Nii rijijieein techu cana suujua cuhane nefaa baasone, erenaa caohacha que erenaa nainenihacache.

¹² Charijieei teinti leeochoa enuha inaaque inaana nainene *iquera*, nihechu acau cotebei nihana natiin ichonainein nerotona nainihe. Nirijieein techu caohacha que erenaa nainene cacha, baasonein niha rai suujuaane.

Cana Coaunera coitucuhane coaratiha cachane

¹³ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi coitucuhin neeichene, inara suujua coaraain, leeocho cachaauru rai caohacha ichaain, itolerenein caohachaaain raotojoein neeuchete, esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana coitucuhichene coaracurumiin cachaauru.

¹⁴ Jana inara leeochoauru que necoelaain, inara suujua cuhane obajeein, inaraacha jerei ichaquichene, “Cana Coaunera coitucuera nihanu,” naain coa raotiin nena coaacache. Niite laen nohanenaa ne, Cana Coaunera esenetaenihana jaun. ¹⁵ Nitohanein neeichenete Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru rijijiquicheein. Acaaurute nitohanein coaacure, nitohanein acaauru suujua tiha Moconajaerane jaun. Nihei leeochoauru cachaauru aina, ita belaiha cachane jerihe Moconajaera. Moconajaerate ita belai lanaala, itaque nejeratiha cachane jere.

¹⁶ Nenainetiin rai caohachanuhacha que coacuhin nenacaauru cachaaurute, ita que nererojoecaain, ita que necoelaain naajoaauruhane jaun, nainecurene ita belaaain leeochoauru cachaauru aina caohachaaain nena nainecurene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera coitucuhin nenacaaurute, nejelaunein caohachaaain ichaaoere. Cana Coaunera ere tonoraauruhana jaunte, caohachaaain ichaaoere, rai caohachanuhacha que coaacuruhane jianein, leeochoauru belaaain, ita belaaain, ita que nererojoecaalanaala, inae nohanelanaala, leeochoauru corootajanein, cha latiha leeochoaurune

teen, suujua coaraain, naajoaain neeuruhana jaun. ¹⁸ Nitohaneein neeichenete, Cana Coaunera jerenohi ichaaechajeein, nauruta naurutaain cuujeein, jelai choaae jauhecotojoeriin caohachaain ichaohichene, ita aina, leeochoaauru, naajoainunri ainane coaraanete, raotojoeein nereein inara aina Cana Coaunera. Acate inara suujua cuhane raoti ichaonaa esine tereein, rachoojoein neeichene coina. Nitohaneein raoti ichaonaa esine que ichaohichene, coaracuruha leeochoaauru nete, acaauru netonai nii inara rai raotojoein ichaohichene jaan ichaonaa esine teera Cana Coaunera, ere tonorana jerecureein.

4

Caa chauratane que nena baasohacha jereein sacuha cachane

¹ Nitohaneein Cana Coaunera jerenohicha, ichana coacuhincha ichae lanaala, inaraacha jereeicha coaauquichene jaunte, ita que nejerateein, ita que nererojoeaain neeiche, leeochoaauru aina ita belaaain neeichene jeriha Cana Coaunerane niha natiin. ² Cha teeinti chaaelai sirihane jana, inara rai nenihane que necohelaain, nii niicha sirii rucuhele coreniha que nererojoeaain cotaain, coaraain inae nii niicha sirii basijiauhichene jana tonaa nii nerorane, inae coreniha sonaa coacuhin que nererojoeaain, tabaque sohin jaohin, naajoaainche, cha lateein neeichene Cana Coaunera caje bajaalanaala. ³ Tabaque bajaachene niha natiin inara rai terihaain Cana Coaunera, niicha jerei ichana coacue lanaala leinjiin inara raihuancha que bajaachene.

⁴ Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru. Tana caa chauratane que nenaacha jereein sacuera cache, Cana Coaunera que nejeratenaa neein nihaane coitucuhichene. Aihane jaun chunocoha caa chauratane que nenaacauru jereein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolequiin nenaate Cana Coaunera que nejeratiha aicheein. ⁵ Nii que nainaquichene jaanu quete quiricha inoaei cuhane, laenaera que laenaerateein aitoa Cana Coaunerane rijijieein, esinaae rauhijiriin aitohane rijijieein inetono janonaa bana inara suujua letonohacha ichana jerequiche. ⁶ Nete jataain cana belaihane jaun, itolere janonaa bana cana coroatajane Cana Coaunera, rai Quiricha Inoaei cuhane aitohane tocohaneeinte que ninichaaajenaa tocohaneein rai baaso icharaauru que nejerate Cana Coaunera. Jana esinae rauhijiriin esenetaain nere tonoraeraurute belaaain coroatajane Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihana jaun nelararajiaauche, Cana Coaunera ere tonorana que. Atiin nii Moconajaera sitaauchete inara caje amuhine. ⁸ Aihana jaun, Cana Coaunera rai caohacha rene nichuuntaain Cana Coaunera jerenohicha ichajeein ichaaoche. Aihute inara rohan neeine Cana Coaunera. Enate ichaonaa baaso que ichaohiche. Nii jaun Cana Coaunera bajaauche. Aihute inara suujua rucujueein, baasoneein neeichene caje jianacoo inara mitaain, inara coroatajanemiin Cana Coaunera. Aihute nii baaso ichaquichene jianein itolere bana Cana Coaunera jerenohicha ichaquiche. Aihana jaun cajihanein inara suujua coaauquichene jianecuche. Coaa cajihanein inara suujua coaracache. ⁹⁻¹⁰ Cana Coaunera jerenohi ichaquichene jianein neeichene coejeein, inara jaberoco coinaderaain, baaso ichaain neeichene coitucuhin, rauhijiriin suujuelanaala been Cana Coaunera bajaauche. Bajaachenete inara coroatajanereein jeelai choaae jauhecotojoeriin Cana Coaunera.

Cunaain nejera coacuhin niha cachane

11-12 Canejeraauru jiaonriha cunaain ita coacuhin, ita janoriteein neeichene. Chunei Cana Coaunera coreniha rai nejera inauhene nejerateein ne-naate Cana Coaunera rai baaso ichareein. Inasiina Cana Coaunera colaihaje tacaain nejelaauru ichao coaraain. “Acate naajojoain ichoae,” naain coulurujuera rijitiin ereriquiche. Leinjiin Cana Coaunerate laen, chatohaneein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaain ichaonacaauru coaraain, nii que, “Acaauru acaaurute, naajojoain jataaen baaso ichaechajein ichaore,” Jana, “Acaauru acaaurute laen caohachaain suujua coaraain caohachaain ichaore,” naain cacha ichao coitucuhin que erenaa naine. Aitoha quiricha cuhane Cana Coaunerane tonorae lanaala, leeochoauru ichao coaraain coulurujuera rijitiin ereeichenete, chatohaneein inara itajeein, chatohaneein inara tenaa nainerein Cana Coaunera. Aca techu chaen naine, jianacoo baasoneein neeichene caje inara mitaane.

“Naaajoanrichaain eresi,” naain coitucueniha cachane

13 Tabaaaurute, “Naaajojoain neseuna cureeunni, cuu amihanenaa que necoreteein coriqui taojiaa,” naaure. Caohachaa nitohaneein coaquicheene. 14 Niheichu, “Naaajoanrichaain eresi,” naain coitucuhene. Inoaelu netojoeein inoo tejian ichaoriquicheine coitucuhiche. Tana janoneeha mituhin nii baiha nitajiha suruaa neeojoaine rijijcha inara ichaone coitucuhichene. 15 Raujiaaincha caohachaain coaacuche. “Cana Coaunera jerihanena ichaajoihanune caa ichaain, leeocho ichaain, naajoanreeunni,” naauche. 16 Nii inatiinte chaelai nihane coasitaain ereeiche. Caohachaa niritiin irihacane. 17 Cana Coaunera jerenohi coitucuhacache natiin, nii canaacha coitucuhi caohachaain ichaenihacache nete osa tabai que nesarurihacachein.

5

Caseteco coaracuurichaaain cairichaihuru cairichaurera coriquihonaaurune

1 Aonacuche satii coriquihona neein nenacaauru, nii que caohachaain casiin neeichene coina. Tabai inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein, ecu tihane bana necairichaa curiquicheeina jaun. Satiiin nii inara coriqui aina caohacha nainejeein nitajeichene coina, tururichaaain Cana Coaunera-ana jaun. 2 Inara coriquihona neeichenete arajiin coriqui jaohiche, leinjiin inaraacha latei corenihacha. Nihei chaque nelaterinaain nii inaraacha sirii rucuhete. Nii inaraacha rucujuei rucuhete nacodohaqui, nii inara coriqui, inara cajione, inara lenone nacodohaqui, nechu inacojoeein nelaterinain, cororoneein setuhin naajoanrichaaine jaun, chaen quirichaaain cojoanone jaun. 3 Coriqui niha natiinte, caohatiin rucuhequichene niha natiin nitajiha cureein.

Inae saa cana janonaane banate satiiin baaso icharaauru itajeratereein usi tabai que Cana Coaunera. Nii banate, nii nacododojoanei acaauruhacha rucujuei rucuhete, chabana lateein neeuruha cairichainein nenacaaurune, acaauru coroatajanein, naajoaunrenihane coaraane jaun, nii coreniha coriquihonanein nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. 4 Nitohaneein cairichaihuru cairichauruha acaauru amihaneoe corete lanaalanete rautaene jataaain Cana Coaunera. Cana Coaunerate jana, nii cairichaihuru cachaauru cairichaaeriin neeuruha coriquihona neein nenacaaurune coaraje. Nihei chaen aohana jerecurohi rai namihaneon coreniha aitucuruha cachaaurune. Cana Coaunerate laen aitocuruha cairichaihurune aonaje.

5 Satonoote raotojoein caa chauratane que ichaohiche, itolere inaraacha latei que nerujetelein, nete inae nii coreniha inara que, nii core

coaaratiha cureein Cana Coaunera inae cuutihane bana. ⁶ Joaereein lera colane cairichai cha coitucuuruhi cachaauru sohin jaohin naajoaache, inara rijijieein neeurinaauruhane jaan que airijiin. Nii corenihate inara casetecaain, jataain inoaelu netojoeein inara cairichareein Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajajeein raotojoein cohacuruhine Cana Coaunera coitucuurera

⁷ Nitohaneein cuu tihane bana nii core coaraterichaaain Cana Coaunerane jaun coa nererojoeaache. Nii inara cairichaaaurera aina abaantaain, turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Charijijieein teinti, nocoana-jaauruhane, temule jaauruhane, omarohin nihane cohajeure, inacaain, tainacaa que turuhane taihuruhane coina. ⁸ Nii rijijieein turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Jiaonriha Cana Coaunera ere tonorana jianiquichene. Atiin cohacuche, inae carajarinaain turuha caa cana rai chauratane que Cana Curuaanaa Jesocurisitone. Nii coreniha atiin inara suujua lararajiaain, Cana Coaunera ere tonoraain sacuuche. ⁹ Canejeraauru jiaonriha ita que inara suujua rerohecaain ita que nejerateein neeichene. Nitohaneein neeichenete inara casetecaeratererein nii rucueraaunu que nena, nii turuha uhenenu Cana Coaunera.

¹⁰ Chatohaneein necairichaaichene niha natiin, charijieein teinti aichejeteurelu *profetacuru*, nii rijijieein neeuche. Inoaelu aitiin acaauru letohaa Cana Coaunerana jaan que, cachaauru rai ereerejeein beebejeure, jataain necairichaaauruhane niha natiin. Nii necairichanaa abaantaain, nihei Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jianelanaala, nii aihuruhalune rijijieein nihacachenete caohachae. ¹¹ Acaaurute jataain caohatiin neeurelu Cana Coaunera aina. Coarauna chuhinti, nii inara netonai coitucuhichene tocohaneein jetao, tabai inaderanaa que situhin nihalu Joobe ne. Nii baiha caohacha icharichaaain rai Cana Coaunerane esenetaana jaunte, nitohaneein jeelai amuritoheriin coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, enacoaneein calaojoiin, cacunuquuin, baca siriin, caohatiin raoti ichaonaa que ichaohin nelu Joobe. Aiha Joobe rijijieein necairichanaa abaantaain, inara coroatajanerihani Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeuche.

¹² Caohachaaain onacuchena inara rai aite. Baasoneein ichaonaa cori-haaichena jaunte joanreein, “Cana Coaunerate coaraje. Acate esinae aitocoaaunne coitucue,” naain esinae rijitiin nohaneiche. Coa niritiin nohanihache inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. “Icharichaaunni,” naain chaelai que ereeichene ichacuche. Jana, “Coatiha icharihaaunni,” naaichene coa ichacache. Jiaonrihachu chaen, “Cana Coaunerate coaraje,” naain nohanenaa coaauquichene, nabana inara casetecaa Cana Coaunerane coataa.

¹³ Chatohaneein necairichajeein niha chuneine, Cana Coaunera bajaaine. Jana chunei inae raotojoein nihane, rachoojoein Cana Coaunera coroaeein nenatemiin.

¹⁴ Chatohaneein cunaitiha chuneine, Cana Coaunera coitucuurera ichauhenaauru cotihacuchete, erene que rujuaain rai Cana Coaunera bajaauruhinete, nii cunaitenaa rautaaaine Cana Coaunera. ¹⁵ Esinae rauhijiriin, nii cunaitenaa rautarichaaain Cana Coaunerane esenetaain bajaauruha nete, nerautareein nii cunaitenaa. Aihute, chaen chatohaneein osa que nesaruhin nihane niha natiin, atiin que suujua acatena nainemiin Cana Coaunera. ¹⁶ Nitohanihane jaun, chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin neeichene suujue lanaala ita rai been, ita rai Cana Coaunera bajaache jiniiquiin. Nii banate, chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin naajoaain neeichene niha natiin, atiin inara que suujua acatena

nainereein Cana Coaunera. Caohachaaain nere tonoraera caohachanejein cacha bajaa nete tonorae Cana Coaunera.

¹⁷ Coaraauna chuhinti Cana Coaunera ere bera inoaesi Irihasi. Cana riji-
jjeein cacha neein niha natiin jetaote, uheniha elone coina Cana Coaunera
bajaane jana, nichata jaanaca cataaun tiaaajoaain uhene elo aansijjeeni-
jin. ¹⁸ Nii baiha coaiteen Cana Coaunera bajaa Irihasine jana jetaote, elo
letoae Cana Coaunera, atane setejiaane enacooauneein omarona nainiha
temulene coina.

¹⁹⁻²⁰ Aonacuche, saatonon neeina inara rai aitoreeunni. Chunei baaso
ichaaechejeein ichaoha Cana Coaunera baiteein inete, ohane bana
cuhane nereein necairichana jaun, cuu nitajihane coina. Nihei
nitohaneein chunei casetecana jerihe Cana Coaunera niqui. Esinae
Cana Coaunera esenetaera neein nena tocohaneein, nii Cana Coaunera
esenetaauruhi rai ereein relaacachenete jere Cana Coaunera, Cana
Curuaanaa Jesocurisito naaajoaain, acaauru netonai Cana Coaunera
esenetaain nere tonoraauruhane nii baaso neein neeuruhane caje
roconajaain ranajaa Cana Coaunerane coina. Chaen techu tabaauru
Cana Coaunera coitucuurera, inae nere baiteein baaso ichacure. Nabana
caseteco coaraa nii Cana Coaunera baiterane coataa, caohachaaain aina
ereein coroatajanecuchete nacoaauneein Cana Coaunera ere esenetaain
tonoramiin. Nitohaneein osa que nesaruha namute cachane jana, Cana
Coaunera rai caohacha que namute cacha suujua raujiaain nenaate, osa
que namuritohane niha natiin que suujua acatereein Cana Coaunera.

Fedoroacha letoi leinjiin

Inara coaaucaun.

¹⁻² Canuna Jesocurisito letono afosoto Fedoro neeun. Inae jauriaalu caje coaaneen coaasihalu cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein nii niicha ranojonequichene, Poonto, Galasia, Capadosia, Asia, Bitinia, naaonjoainuri batane que cuhin inara atane udaa riaaneen neinequichene raine caa quiricha laenaain letoaun. Nitohaneen rai cachaneen naitoonjoan tonoraain neeichene coinata, jelai teein rai Suujue que inara suujue teein, Calaoihi Jesocurisito coichana aina cuaain inara coulucohin inara raain nelu. Aihane jaun, jeelai amuritoheriin inara corotajanemiin Cana Coaunera jiniiquiin raotojoeen neeichene coina.

Itolere bana canaacha cohajei ichaonaa

³ Cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha ohane baiha caje ichanaa Jesocurisitone aina cuaain, nacoaaneen ena nejanoaain nenea rijijieein nenea jaun, cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Nii Cana Coaunerate itolere bana canaacha cohajei ichaonaaanaja tereen cana rai. ⁴ Chaen techu aca inara que banihateen dedeeu Cana Coauneraacha rucujuei- nii ichaonaa caohacha inaraacha cohajei tereen. Nii inara rai niicha teeni nii chatohaneen nitajenaa nainerinaain.

⁵ Nitohaneen esinae rauhijiriin inara ichoteraterichaaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene jaunte, niicha ichana nainei ichaain inara be- raicheen, jianacoon neen nii inara ichoteraterichaaaine jaan que turuhichene, inara que banihateen niicha rucujuei coitucueratiha inae ecu tihane bana inara quene coina.

⁶ Nitohaneen neriquicheeine jaunte, raotojoeen rachoojoeen neeiche ena, itolere que coujunojoneen cairichanojoneen neeichene nihanatiin.

⁷ Charijieein teinti usihanau oro teein mocoore caje mituha baasone coina, nii rijijieinte inara netonai coujunojoneen neriquicheen. Inae nitohaneen coujunojoneen coanojonequichene jana, itolere necairichanaa abaantaain, inara sarunaa jeriha moconajaerane tonoraelanaala, itolere que laraajiin neeichenete, nii jataain coreti- nitaje rai nenea oro amurijiriin nelateineen neriquicheen. Nitohaneen coujunojoneen neeichene abaantaain laraajiin neeichenete, coroaenojoneen neriquicheen inae turuha cana Curuaanaa Jesocurisitone bana.

⁸ Coatiha niqui charijibana Jesocurisito coaraain niheeiche inara. Nete coara rijitojoeen jataain belaaain coroaeein rachoojoeen neeiche. Chaen techu, "Naaonjoaan," naain inara ere nejesinaacha que benaa nainiheeiche, jataain necaohachanaa nihane jaun. ⁹ Nitohaneen inae ichoteratenojoneen niha inara suujuene jaunte, raotojoeen rachoojoeen neeiche. Nitohaneen neeichene coinata Jesocurisito esenetaain neeiche.

¹⁰ Nitohanihane coinata inoaenlu caje coaaneen jianacoon cana ichoteraanu que cuaain caohachaaain coitucuuruhane coina que nerelaain, cairichaaajoaain cana coaraain ichoteratenojoi nichaachene jaanu terichaaain cana rai Cana Coaunerane beeberejetecurelu *profetacuru*.

¹¹ Nitohaneente inae jauriaalu caje coaaneen *profetacuru* que coitucueratelu Jesocurisito Suujue, atinaauruhane baiha nacoaaneen ichanaain rai caohacha icharaanu que tiha Cana Coaunerane coitucueratelu. Nii jaunte niqui: "Charijicha nii aicheen. Chatohanai

banacha aicheein,” naain niqúi coitucunaa jerecure, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun. ¹² Nete acaauru raineiin nenerihani nii Cana Coauneraacha beratenojoi- inara rai caohachanein neeninu coitucueratelú acaauru que Cana Coaunera. Nii jaunte nii ichoteratenojoeiin neeichene jaan, inae inara que coitucuerateure nii Ena Nena Cana Coaunera Ere beracuru dede caje letononeein nena Cana Coaunera Suujue aina cuaain. Niite niqúi jataain caohatiin coaraain coitucunaa jerecurelu Cana Coaunera letono anjeraauru netonai.

Esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaonaa cointate cana cotijiaain ne Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun jatorain niicha que coacuhin coujurihu inara suujua coaraain, nacoauneein turuha uha Jesocurisitone jana inara rai Cana Coauneraacha tenaa jereiicha que jaaequiin neeuche. ¹⁴ Coujuriu Cana Coaunera calaohineein nena tocohaneein naitoonjoan tonoraain neeuche. Jiaonriha jauriaalu Cana Coaunera coitucuelanaala inara suujua letono rijijieein ichaohichelune rijijieein ichaohichene. ¹⁵ Nitohaneein ichoaelanaala, Cana Coauneraacha que banijiaaínein saantoneein ichaaoche, nii inara cotihara acaihanejei Cana Coauneraacha Saantoneein nihane jaun. ¹⁶ Nitohanihane jaunte rai Quiricha inoansi cuhane: “Acaihanejei inara Coauneranein Saantoneein nihanune jaun, canu que banijiaínein saantoneein leinjiin canuhacha cachanein ichaaoche,” nae Cana Coaunera.

¹⁷ “Cana Inaca Cana Coaunera,” naaiche Cana Coaunera quene jaun, aca chuni ichotelanaala canaacha ichai caje cana ichao coaraain rucuhanein nihane coitucuhin esenetaain ichaohichene coarateein ichaaoche, jaiti cau chauratane que ichaonaa que neein.

¹⁸ Inara foerateracuru ichao rijijieein nii chaque nelatelanaala nitaje rai nena ichaonaa que ichaohichene janate, inara ichoteratelú Cana Coaunera. Nii jaunte inara nii nitajerai nena oro, coriqui, naaonjoain que coretenohineniha nii inara ichaone raotjoeiin coitucuhiche. ¹⁹ Nitohaneinte caohatiin chaeloon baasoneerilanaala nena carenero narejeen sohin acaauru osa coreniha coichana terejetocuruhalu cana inoaensihurune rijijieein, nii chaeloon osaojoejelanaala nena Jesocurisito sohin, coichana jataain necaohachaaín nena que coretenojoeínein ne nii inara ichao. ²⁰ Inae nitohanein cana coreniha orichaaine cointate jaiti necoaunenihana cana rai chauratanene ajiniha caje coauneein nesilu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii jaunte inae ecu tihane jaun jeriha Cana Coaunerane jaun, nii bana inara caohachanu que ecocohin nelu. ²¹ Jesocurisito aina cuaainte, nii oo caje ichateein rai caohacha icharaanu teranein nena Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeiche. Nitohanein inara corotajaneranein niha Cana Coaunerane jaunte, leinjiin acaacha cohajein que jaaequiin neeiche.

²² Inae nitohanein Cana Coaunera beratenojoi esenetaain tonoraain neeichene jaunte, inae couluunojoeínein ne inara suujue, jataain inara suujua aina cutaain jiniiquiin Jesocurisito ranojoeínein nenacaauru canejeraauru aina ita belaaín neeichene coina. Nitohanein le cacha nequichene atiin ita acatiha tacaain, inara suujua aina cutaain ita belaaín neeuche, nii baaso coacuelanaala. ²³ Enate nacoauneein nejanoaain nena rijijieein neeiche. Coatiha cacha onaa inaeranein nena jaberoco caje nii nejanoaheeiche. Cana Coaunera Ere chabana nitajenaa charenejein satonoelanaala nena aina cuaainte nii nacoauneein nejanoaaiche. ²⁴ Nitohanihane cointate: “Satiin cachate nejanoaain fojoein ichauchenanein inae biinaanihane ohe. ²⁵ Nete laen Cana Coaunera ere nii charijibana satonoelanaala nereein,”

naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nii inara rai beratenojoneein nena Erenaa esenetaichene jaunte, inae ichoteratenojoneein neeiche.

2

¹ Inae nitohaneein ichoteratenojoneein neeichene coina, inara rai beratenojoin Erenaa esenetaaichene jaun, jauriaalu baasoneein ichaohin inara amute cacha cairichaa nohaneein, necoelajauharitiin, inara amute cacha cotaairiichene nihanatiin belaicha rijitojoein rai ereein neeichene coarateein neeichene jianein neeuche. ² Aiha ena nejanoanaa canaanai ujuari, itaariicha que coacuhine rijijieein, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin, aca jerihane rijijieein ichaohin, inara suujua ilaachete ichoteratenojoneein neeiche. ³ Nitohaneente neriquicheein, esinae rauhijiriin caohacha teranein niha Cana Coauneraane coitucuhin esenetaain neeichene.

Ajeri neloheriteeuruhane jaan rijiiicha Curisitone que cuaain acaauru relaa Fedorone.

⁴ Nii Cana Coaunera rai ajeri ichaohin nena Jesocurisito, nii chaque nelatihei rijijieein jaolecuhin neeuruhalu Isaraelitaacurune jaancha que coacuhin raacha nelatein neeuche. Nitohanein nelatihei rijijieein coaracuruhane sainejeente, ajeri ichaohin jataain itolere que nelatineein janijiin Cana Coauneraacha tenojoneein nena ne. ⁵ Nirijieein techu esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohichene- ajeri ichaohin nena caje Cana Coaunera lorerinein ichanohin Teenforo rijijieein rai saseredote esine neein Cana Coauneraacha jerei ichajein saantoneein neriquicheein. Nete inoaenlu aichejetocuruha saseredotecurune rijijieein, carenerocuru sohin coichana teranein nenereicheein. Inarate Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha jereinein, rai cachaauru suujuateranein neriquicheein. ⁶ Nitohanerichaaine quete:

“Sioon neseeeune, ajeri jataain nelateinnein nena quiicha janijii teeun.

Aihana jaun esinae rauhijiriin caohachaniha nii ajeri quiicha teine coitucuhin esenetaain nena que chabana jaolecorinaani,”
naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Cana, esenetaera nichaachene rai nii Cana Coauneraacha tei ajerite jataain nelateinnein ne. Nete Cana Coaunera Quiricha cuhane laen nii esenetaelanaala nenacaauru que:

“Jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite, loreri nunuheneein temuranein nerotoha cureein.

⁸ Acate leinjiin ajeri jaberoconeein lacurocuruhane jaanein nereein,”

naain laenanohi nihane rijijieente, inae lacurocure, nitohaneeuruhane coina inae ichanohineein neeuruhane jaun.

⁹ Nete inara le laurineeichene, Cana Curuaanaa rai saseredotenein niicha janijieein, Cana Coauneraacha jereinein rai cachanein neeiche. Nitohaneente inara raain nelu Cana Coaunera, jataain rai caohachanein nena niicha beratei beeiche leeochoauru raine coina. Acate nocohenaanau nena rijijieein neeichene jana, inara cotijiaain nelu, rai caohachanein nena Cojoanonaa que neeichene coina. ¹⁰ Jauriaalu niqai cairichaaajoain inara coaraain niheiluu Cana Coaunera, rai cachanein neneeichene jaun. Nete inae enene rai cachanein neeichene jaun, inae cairichaaajoain inara coarae Cana Coaunera.

Cana Coauneraacha icharatei ichajeein ichaaoche

¹¹ Canejeraauru, atiin inara suujua coaraain, inae nejelau cachanequichene ichao que ichaaoche, nabana nitajiha inara suujuene coataa. ¹² Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru aina neeichene nihanatiin, coujuriu Cana Coaunera coitucueraneein neeichene coarateein neeuche. Nitohanein ichaohichenete, baaso ichara niha inara beeuruhane nihanatiin caohacha ichaguichene coaraain Cana Coaunera coroaecurureein, inae le cachaniquichene caje inaraacha ichanohi rucuhecane cojoanonaa que turuhane bana.

¹³ Inae Cana Coaunera cachaneein neeichene jaun, satiin inara amute cachaauru-cocoinanacainein nenacaauru ere tonoraain neeuche. Chaen leeochoaauru cocoinanacaihuru amuritoheriin cocoinanacainein nenea enferadoro ere tonoraain neeuche. ¹⁴ Nii rijijieein chu nii rai letonocuru-baaso icharaauru casetecaain caohacha ichaeraauru coroaeranein nenacaauru ere tonoraain neeuche. ¹⁵ Nitohanein neeichenete jere Cana Coaunera, nabana tonaain ereeuruha inara que caohacha ichaera cacha nocoeje chanuheriin ichaonacaauru aina cha coitucuhichuru cachaaurune coataa.

¹⁶ Inaraacha jerei ichana nanequiche niqui. Nete laen nii inaraacha ichai aina cuaain naineneiche leeochoaauru rai baaso ichaguichene. Aihana jaun coujuriu Cana Coaunera cachaneein caohacha ichaain neeuche. ¹⁷ Satiin que inara suujua acatein jiniiquuin ita belaa-in- jeriha Cana Coaunerane rijijieein neein- enferadoro que inara suujua acatein neeuche.

Cana relaeranu que necairichaaain nihalu Curisitone

¹⁸ Nitohanihane jaun rai fatoroon ere tonoraain aca jerihane rijijieein neeine letononein nenea. Jiaonriha caohachaaain belaa-in aca jerihane rijijieein siriha fatoroone jauhancha nere tonoraain nihane. Nechu aansainein cotaitiin niha fatoroone nihanatiin nere tonoraain neeine. ¹⁹ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coreniha, lera colane rai cacha nihacachene corenihacha cana casetecaain cana cairichaane nihanatiin, jianelanaala abaantaacachenete jataain caohate. ²⁰ Jana esinae rauhijiriin baaso ichaguichene coreniha inara casetecaain neeuruhane abaantaain neeichene, coatiha caohacha ichaa airiheicheein. Nete laen caohacha ichaguichene coreniha, inara casetecaain inara cairichaeranihane, soroelanaala abaantaachene Cana Coaunera notaracaee caohacha ichaa airiquicheein. ²¹ Nitohanein neeichene cointate, inara cotijiaain nelu Cana Coaunera. Inara coreniha necairichanaa abaantaain nihalu Curisito inara que coarateeine rijijieein, inara netonai necairichanaa abaantaain neeuche. ²² Coatiha niqui aansijieeiniji osa que nesaruhin nihei chuni ciritaa-in niheilu Curisito. ²³ Niheichu nocoejchanuuruhane nihanatiin coatiha acaauru nocoejchanuhin nerejetohilu. Niheichu cairichauruhane nihanatiin tonaain ereein nerejetohilu. Cana Coaunera esinae rauhijiriin baaso icharaauru coitucuhin nii rucuhecane coinaachate aitoraaetelu. ²⁴ Nii Curisitote jaberoco aina cuaain cana osa amaain coroso que ohin aina jiniiquuin cana osa atinaelu, aina cuaain ichaonaa esine que ichaohin osa colane nenea coina. Nitohaneinte cana osaacha que nesarujueein niha-cachene caje cana mitaeranu que coroso que ohelu Curisito. ²⁵ Jaurihaalute niqui aiha beraicha colane nenea carenerone rijijieein nitajenaa neein nerejetocoaachelu. Nete laen inae ena carenerocuru beraiha beraichane, nitajenaa naineneichene jaun ichaonaa que ichaohiche.

3

Naaonjoaai ichaaoruhine sinijeraaonacaauru.

¹ Aihana jaun inara lanaauru ere tonoraain neeuche enecuru. Aihute inara ichao cajeecha coaraain, acaauru rai erenaa latelanaala, nii Cana Coaunera beratenojoin erenaa coitucuhin esenetaain neeuruhine esenata jerelanaala nenacaauru inara lanaauru, ² esinae rauhijiriin caohachaaain neein, nii baaso ichaelanaala inara suujua acateein ichaohichene coaracuruhane. ³ Esinae rauhijiriin caohachaaain nenaajeriquichene, nii nitajenaa inaaaurera rucuhene oro caje ichanohichuru, cajione caohachaaauru, naaonjoainuri que coacuelanaala, ⁴ inara suujua aina cutaain esinae rauhijiriin Jesocurisito suujue que coacuhin neeuchete raotojoein neeiche. Caohachaaain Cana Coaunera notaracae nihacanete jataain nelate. ⁵ Nii rijijieein techu nerejetocure cana inoensihuru benecuru- jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonacaauru. Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane esenetaauruhane jaunte, jeriha acaauru lanaaurune rijijieein acaauru ere tonoraain neeurelu nii acaauru benecuru. ⁶ Nitohanihane jaun techu: “Canu curuaanaa,” narejete lana Abaraanun rai Sara, nere tonoraain aca jerihane rijijieein nihane jaun. Nii aihalu Sarane rijijieein casilanaala coejelanaala neeichenete, rauhijiriin coujuriu nii Abaraanun aina Sara neforatenein nenaajeriquicheein.

⁷ Jana inara acaauru lananequichene, jeriha inara sinijeraaurune rijijieein jiniiquiin ita suujua rijijieein neeuche. Coa ene neeuruhane amihaaneeon amurijiriin, inara sinijeraauruhacha ichanenu teein nihache. Inara rijijieein acaauru caohachane quete, nitohaneein acaauru rai ichaonaa teein nelu Cana Coaunera. Aineeichenete Cana Coaunera bajaain neeichene, inara ere tonoraenereein Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaauruhacha ichanenu

⁸ Aihana jaun ita suujua rijijieein neein ita janojera rijijieein ita belaaain, leochaauru corootajanein, nii leochaauru amurijiriin nenaajeriquichene. ⁹ Jiaonriha tonaain baasoneein inara que ereein neinihane, nii tonaain que baasoneein ereeichene. Niheichu inara nocoeje chanuheranihane, coa inara netonai nocoeje chanuhache. Nitohanenaa coacuelanaala acaauru rai caohacha ichacuche. Nitohaneein inara rai caohacha ichaane caina inara raain nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁰ Nii coinete:

“Chunocoha nichao colalajiin
raoti ichaonaa que ichaonaa jerihane,
namute cacha que baasoneein erelanaala,
nii casajenelanaala,

¹¹ baasoneein ichaonacaauru aina nelanaala,
caohachaacha ichaain
raotojoein ichaohane jaanuhacha ariin
acaacha sacuhine.

¹² Cana Coaunerane
caohachaaain suujua coaraain ichaonacaauru beraichaneein nihane jaun,
bajaauruhane aonaain ne.

Nete laen baaso ichajeein ichaonacaauru que
jaoleconaa rijijieein ne,”
naa Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane.

¹³ Nitohaneein itolere bana caohacha nejesinaacha que coacuhin neeichene, nerihe inara rai baaso ichara. ¹⁴ Nete laen caohacha ichaquichene

coreniha necairichanaa coaraquichene nihanatiin rachoojoein nerausi-aejeein neriquicheein. Jiaonriha nii chuni que casiin nesooneein nee-ichene. ¹⁵ Nesooneena coacuelanaala raujiaaincha inara suujua cuhane Cana Curuaanaa Jesocurisito coacuhin bajaebajacuche. Chaen letona jatoroain neeuche chunocoha inara caje, “Chatohanihana nii jaaecoichene jaan,” naain bajaa inara cajene, raotojoein belaaain beeuchete coitucuhin neeine. ¹⁶ Nete acaauru amurijiriin nena coacuelanaala, acaauru que inara suujua acateein acaauru rai beeichene caohachae. Nitohaneein coujuriu Jesocurisito esenetaeranein caohacha nejesina ichaain neeuchete nocoej-curumiin inara que baasoneein erenacaauru.

¹⁷ Baaso ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene amuri-toeriintejaa nenacaeneein caohachae caohacha ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene, nitohaneei jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹⁸ Nii rijieein techu Jesocurisito netonai lesajeeincha cana osa coreniha cairichanojoneein ohin nelu. Coatiha niqui nii chatohanai baaso ichaain osa que nesaruhin niheilul aca, nete erenaa tonoraelanaala baasoneein ichaonacaauru coreniha necairichaa in nelu, rai Inaca Cana Coaunera rene cana amaane caina. Joaenreein cacha rijijieeinte niqui ohin nelu rai jaberoco. Nete aca Cana Coaunera suujuenihane jaun oo caje ichanaain enanetojoein ichaohin ne. ¹⁹⁻²⁰ Nitohaneente suujue nejesinaneein cuhin, acau tabai itajenojoneein moconajaera casetecanohineein nitajenacaauru suujue relaelu. Acaaurute bote nainaa Nohene reentiaain esenetaauruhane cohaca Cana Coaunerane sainejeein, esenetaurenihane jaun nitajeurelu. Acaauru tabaauru esenetaeraauruhachate, itolereenein fosanejeein acau tabai caje nichoteurelu. ²¹⁻²² Nii acute cana osa jianein ichaohacachene caina baotisanoinichaane jaa cojunacanein nenaanelu. Nii aina cuaaente, inae ichoteratenojoneein nihacache cana netonai. Coatiha raujiaain culuonoiniha cana jaberocone caina baotisanojoi nihaacache. Acate raujiaain cana jaberoco coulocihin, oo caje ichanaai dedeeu cuhin Cana Coaunera raotono nichajai que neein, itolere anjeraauru amurijiriin, cooainanacaihuru amurijiriin nihane caina nena Jesocurisito aina cuain, aina nena caina cana suujue coulooca Cana Coaunerane jaan neein ne.

4

Cana Coaunera tenojoi inaraacha ichana nainei que leeochoauru coroata-janecuche.

¹ Aihane jaun cana coreniha jaberoco cairichaa inihalul Curisitone rijijieein, inara netonai necairichanaa coaraquichene caina jatorain neeuche.

² Suujua letono rijijieein ichaohane jianein Cana Coaunera jerenohicha ichaane coreniha necairichanaa coaraain neite osa caje nichoterein.

³ Jauriaalute inara netonai aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein nerejetocoichelu. Nitohaneechene jaunte, jataain baasoneein ichaohin, inara suujua coaraelanaala necha ansainein nerejetocoichelu, jianelanaala cocohin, tonijiaain ichaain ajenacaauru aina niha natiin neein, nii ichanohichuru ecaantooruniha natiin coraajeein, naaonjoaain nerejetocoichelu. ⁴ Nete laen inae enene, chabana jianelanaala baaso ichaain nenacaauru aina ichaorejetocoichene jianequichene jaun, inae inara coaracureniha acaauru aina nejaun inara cojoelatiin inae baasoneein inara que ereureu. ⁵ Nete inae ecu tihane bana onacaauru, ichaohin nenacaauru, naaonjoainuriicha ichai coitucuhin nii rucuheraanu que nena cojoanonaa que tihane bana, raajenihane niicha ichai biha cuururein.

⁶ Nii onacaauru raite Cana Coaunera ere berejetecurelu, ohin neeuruhane

nihanatiin aitoa Cana Coaunerane rijijieein suujue nejesinaneein ichaohin neeuruhane coina. Jerichanejeein techu niquí, aitocuruha cachaaaurune rijijieein caohacharelu jaiti jaberoconeein neeuruhane bana rucuhenhinihali niine.

⁷ Inae satonoha itolereene que tururichaje. Aihane jaun inara que Cana Coaunera icharatenohin ichajeein Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaoche. ⁸ Itolereenein inara suujua aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaoche. Jataain ita belaaain ichaoha cachanete arajii rai nosa que suujua acatereein Cana Coaunera. ⁹ Inara rene turuhin niha chunine tonaain leeochoaauru que erenaa coacuelanaala inara loreri asaee raauche. ¹⁰ Coujuriu lauri lauri inara que Cana Coauneraacha icharatenohi icharaneein nena tocuhaneein, ichana nainequichene rijijieein inara rai Cana Coauneraacha tenojoi aina cuaain leeochoaauru coroatajanecuche. ¹¹ Chunocoha tonaain erenaa jerihane jaa que irihane, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ereein neeine. Chunocoha coroatajanera latihane, ii rai Cana Coauneraacha tei que laraajiin coroatajaneeu. Itolere iicha ichai ichaaine, itolere bana caohachaaain ichaaute ii coroatajaniha Cana Coaunera aina Jesocurisitone coaraain coroaecuruhine cachaaauru. Acate rai necaohacha que necaohachaaain itolere ichana naineraneein nechariji bana satonoe-lanaala. Nitohanemiin.

Coujuriu Jesocurisito ranojineein nena tocuhaneein necairichanaa abaantaauche.

¹² Canejeraauru, jiaonriha mainajeein coujunojineein neriquicheeine que jatoroaelanaala neeichene. ¹³ Raujiaaincha aihalu Curisitone rijijieein necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin rachoojoein neeuche-inae turuha necaohachane bana rachoojoein neriquicheeine jaun. ¹⁴ Curisito cachanein neeichene coreniha inara batohin nei nihanete, nerausiaaeguiche jataain caohachaaain nena Cana Coaunera Suujue inara aina nihane jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun necoejemiin, sonajaain jaohin, asijiaotoneein, leeochoaauru rai cotinacai ichaain, naaonjoain ichaane coreniha cairichanojineein nena. ¹⁶ Jana Jesocurisito cachanein neeichene coreniha inara casetecaain neinihane, jiaonriha nocoejeguichene. Raujiaaincha coreniha Cana Coaunera bajaain corojeein neeuche.

¹⁷ Inae cana rai cachanichaachene ichanohi rucuheca Cana Coaunerane cojoanona que turuha. Nitohanein rai cachanichaachene que nunuhetein, nitohanein icharichaaainne jaun, chatohaneeururichaaain Cana Coaunera ere tonoraelanaala nenacaauru. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti rai cache nichaachene saijieein, necairichanaa coaraain nichoterichaacheeine. Nii jaun chatohaneeururichaaain chaaainti, nechu aansainein osaaonacaauru. ¹⁹ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichaguichene coreniha necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin, itolere bana caohacha ichajeein ichaohin, naitoonjoa rijijieein cha ichaeranein nena Cana Coaunera bijiu inara suujue teeuche.

5

Jesocurisito ranojineein nenacaauru suujutera

¹ Enane laen nii inara aina ita taojieraauru bichauhenaauru suujuatena jereun. Canuhetonaine acaauru rijijieein ichauchenanein cana coreniha necairichaaalu Jesocurisitone beranein neeu. Nii rijijieeinechu canuhetonai acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera Cojoanona que nereeunni, inae ecu tihane bana. ² Nii inara que Cana Coauneraacha beraichatenojoi,

rai cachanein nenacaauru beraihuche. Nii cointate inara que beraichate-najae Cana Coaunera. Caohachaaain inara suujua coaraain jeriha Cana Coaunerane rijijieein acaauru beraihuche. Jiaonriha inara letoaera lateein core coinaacha ichaquichene. Raujiaaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein corajein ichacuche. ³ Acaauru curuaanaanein nenea coacuelanaala, raujiaaain caohacha nejesina ichaaain neeichene coarateeuuche acaauru quete, acaauru netonai inara caje nerelaaurumii. ⁴ Nitohanein neeichenete, inae turuha cana beraicha esineneei nenaane bana, inara que rai necaohacha que necaohachaaain nenea- comai lauriareein inara couturi que. Nii comai chariji bana setuhin naasaerinaain.

⁵ Jana inara enamanaacuru, jerecuruha inara bichauhenaaurune rijijieein neeuuche. Satiin ita suujua rijitjoeein ita amurijiriin nenea coacuelanaala nii:

“Cana Coaunerate,
itolere amurijiriin nenea jereraauru
lacuroaeranein,
cairichanojoein nenacaauru cairichaaajoaain coaraain
coroatajaneranein ne,”

naain niha erenaane que ninae. ⁶ Aihane jaun Cana Coaunera bijihu neein, nii chaque nelatihei rijijieein neeuuche. Acate inae ecu tihane bana jataain nelateineein neeichene coina ichareein. ⁷ Coa itolereecha que coacuhin nererojoeaeriin nihache, itolereecha que inara berairichaaain Cana Coaunerane jaun.

⁸ Aihana jaun caohachaaain jataain itolere que ninaaain neeuuche. Charijieein teenti jatoraain quihane rai netiin nesari ariirijie janolari, nii rijijieeinte jatoraain inara ariirijie moconajaera inara itajihane coina. ⁹ Charijieeinijin chatohanai que inara sarunaa jereranihane, jiaonriha rijitjoeeichene. Raujiaaaincha nii inaraacha esenetai aina cuaain laraajiin, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cana nejeraauru netonai, nii jelai necairichanaa abaantaain neeuruhane coitucuhin abaantaain neeuuche. ¹⁰ Nete inae carajaaajoaain necairichanaa abaantaain neeichene baiha, inara coroatajaniha Cana Coaunerane aina rauhijiriin baaso ichana coacuelanaala laraajiin acaacha esenetaain neriquicheein. Nii jeelai Cana Coaunerate, jataain cana belaitohane jaun, rai calaohi Jesocurisito aina cuaain cana cotijiaain cana raain nelu, rai Cojoanonaa que aina nenea coina. ¹¹ Nitohanein itolere ichana naineranein neeine chaabana sato-nuelanaala. Nitohanemiin.

Satono tihane rai nocoitha Fedorone.

¹² Casuujua rijijieein nenea cana nejera Siribano quene caa quiricha lae-naerateun inara rai- chaque tonaelanaala inara suujuatiha. Chaen jataain esinae rauhijiriin inara belaiha Cana Coaunerane jaun, coujunacaniha rausiaenojoein neeichene jaanu tihane coitucuhichene coina. Aihane jaun jataain inara belaiha Cana Coaunerane jaun, aca jerihane rijijieein ichaaooche itolere bana.

¹³ Janijiin inara raain nihilune rijijieein, Babiloniau janijiin Cana Coaunera ranojoein nenacaaurute inara coacue. Cacalabi rijijieein nenea- Maroco netonaite inara coacuhe. ¹⁴ Ita rene turuhin neeichene, raotojoein jiniiquin ita belaaain ita raain neeuuche. Satiin Jesocurisito cachanein neiniquichene raotojoein neeuuche.

Fedoroacha letoi coroataja

Acaauru coaacucane biha Fedoro

¹ Canuna Jesocurisito letononeein- rai afosotolo Simoon Fedoroneeun. Cana Coaunera, chaen nii cana ichoteraneein nenea Jesocurisito, naaon-joainuri chabana nohanelanaala cana rai caohacha jataain nelatei teraneein neuruhane esenetaeranequiche canacaanu rijijieeine raine caa quiricha laenaan. ² Nii Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhichene jaan aina cuaain, itolere inaraacha latei que inara rausiameiin Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin raotojoein neechene coina.

Jesocurisito ranojoi ichao

³ Cana Coaunerate itolere niicha ichana nainei ichaain, cana ichao rai canaacha latei teein, leinjiin cana suujua coaraain nihacachene jaanu teein ne. Nitohaneente nii niicha ichana nainei ichaain, cana cotiharaneein nenea coitucuerate cana que Cana Coaunera. ⁴ Satiin nii cana rai niicha tei aina cuaainte, cana rai tihane coina naitoonjoa jataain itolere amurijiriin itolere que nelatein nenea te Cana Coaunera. Nii aina cuaain niicha tei ichaonaa que ichaohin, nii itolere bana baaso coacuhin nitajerai niha cachane jaan jianein ichaohichene coina. ⁵ Aihana jaun, jereniha inara suujuane nihanatiin, atiin jeelai amuritoheriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein esenetaain cha coitucuhene neechene coaratein, ⁶ inaraacha coitucui aina cuaain caohatiin coacuhin, baasonein coaauquiche inara suujua cuhanene tonoraelanaala, nererojoecaelanaala neein, ⁷ inara belaiha Cana Coaunerane rijijieein jiniiquin ita belaiin ichaaoche.

⁸ Nitohanai ichaain ichaohichene, coatiha inacojoein nelatelanaala neriinaain inara ichao. Niheichu inacojoein Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuriheecheein. ⁹ Nete laen, nitohanai ichaelanaala nenea, leinjiin maosa rijijieein cha coaraelanaala nihane jaun, jauriaalu rai nosa caje couluonohiniane baitein nihane jaun aicheein. ¹⁰ Canejeraauru, nitohaniane jaun, inae inara janijiin inara raain nihalu Cana Coaunerane jaun, esenetaichene ilaauche inara suujua cuhane. Nitohanein neechene coatiha chabana esenetaaichene jianeriheecheein. ¹¹ Chaen techu nitohanein neechene, cana Curuaanaa Jesocurisito Cojoanona chabana satonoelanaala nenea bacuuja neyoracaane jana ranojoeinein neriquichein.

¹² Nii jaunne, inae caohachaaain inara relaauruhane jaan coitucuhin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene nihanatiin, itolere bana inara rai coaureunni nabana baitequichene coataa. ¹³ Jaiti ichaaojihanune jaunte ne carai rauhi inara suujuatein nihanune coina. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisitote, inae enanocoojoa orichaaunine coitucuerate canu que. ¹⁵ Nena atiin nainichaaunne jaan tiaajeein inara coroatajanereunni, inae ohanune baiha satiin canuhacha ichai coacuhin neechene coina.

Itolere amurijiriin niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone

¹⁶ Nii niicha ichana nainei ichaain, turuhalu Cana Curuaanaa Jesocurisitone que inara relaacaanune jaan, coatiha raujiaain nereretanaa neein nenea nihei. Niheichu coatiha canacaanu suujua caje rocchin cojoeluaain nohaniha aitohacaanu. Canacaanu nota que itolere ichaa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jana coaracaanune jaan quena aitocoaanu. ¹⁷ Coarajihacaanune jana techu, rai necaohacha teein jataain erena

raotono que ereein rai Calaohi nihane cocoinaa: “Caate jataain canuhacha belaaíneein, janííin canuhacha tei cacalabine,” naain rai níi Calaohi cocoinaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nitohaneenein que banííiaain nena íchatane ucunno neein, Cana Curuaanaa aina jiniíquiin neein, dedeeu neein rai iriha Cana Coaunerane jana aonacaunlu.

¹⁹ Niite, esinae rauhíjiriin berejetocuruha *profetacurune* coitucuhin esenetaain neeíchene jaanu neein nena ne. Aihana jaun, caa canacaanuhacha beebejeite, leinííin nocohenaanau jeraaen conohajejin conoha conone ríjijíeein inara conoera neein, janonaa rai mituhin conoha soaaene ríjijíeein, inara suujua cuhane conaeranein nereein, turuha rai cojoanonaane que tiaain. ²⁰ Aihana jaun, esinae rauhíjiriin berejetocuruha *profetacurune* esenetaaichenete ne. Nii jaun, satiin Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohíneein nena, coatiha suujua caje rocohin aítocuruha *profetacurune* jaan níhei. ²¹ Aihana jaun, satiin *profetacuru* coatiha rai suujua caje rocohin aitoroaetocuruhi, Cana Coaunera Suujue acaauru que coitucueratíhane jaunte, acaauru que coitucueratíhane ríjijíeein berejetocurelu.

2

Nechu joaenreen nohaneein cache relaauruhane.

¹ Isaraelitaauru jana níhalu nohaneein cache relaaurera *profetacurune* ríjijíeeinte, inara jana netonai neeurureein cache corítaain cache relaaureraauru. Acaaurute jerichanejeein inara relaa nocoetiin, inara que asínoíneein nechú nohaneein inara relaaurureein suujua baaso caje rocohin. Nitohaneente inara íchoteraneein níha Jesocurísitone saíjíeein, acaacha esenetaaíchene caohateraneein neeurureein. Nitohaneeuruhane jaunte itajenojohi necurureein. ² Arajíichurute nechú níchao aasaeraanu que acaauru íchao baaso ríjijíeein íchaaorureein. Nii coaraaínte chabana satonohelanaala nena íchaonaañaja coero cuhane cana amaeranein níha Jesocurísitone saíjíeein que baasoneein ereurureein cachauru. ³ Nitohaneeuruhane jaunte, coríquiicha que coaacuruhane jaun inara caíríchaaurureein, inara corítaain inara relaauruhane coreníha. Nete ínae ínoaenlu caje coaaneein casetecanohíneein neeuruhane coina, ínae íchanohíneein níhane jaun caseteco coaracuruhane rai neeure. Nerihaain níi caje acaauru íchotera.

⁴ Cana Coaunerate, osa que nesaruhin neeuruha rai letonocuru aanaeraurune jana, acaauru que suujua acatelanaala, usi tabai aina nocohena tabai jana *cadena* que íchohanohíneein jaonajaelu, satiin coulurujuenojoi níha cachaaurune cojoanonaa que turuhane reeíntiaain cuu neeuruhane coina. ⁵ Nii ríjijíeein techu satiin coitucuelanaala nenacaauru chaaauru que suujua acatenelu Cana Coaunera, ínoaenlu acau tabai que chauratane jooratíhane bana. Acaíhaníjii Nohechate esinae rauhíjiriin aca jeríhane ríjijíeein íchahin níhane coaaratíhane jaun íchoterateein, chaen aina caaínsíneein nenacaauru cachaauru íchoteratelu. ⁶ Jerichanejeein techu, Sodoma, Gomora, naajoaíhunri neseeru cocoaíchacuru mocoeratelú ajanenein nítajeeuruhane que tiaajoaain Cana Coaunera. Nitohaneente íchaelu Cana Coaunera, níi baíha neeníhuru baaso íchajejin íchaonacaauru cachaauru notaaca níqui, níi caje náinaain baaso íchaelanaala íchaaoruhane coina. ⁷ Nete laen Loto íchoteratelú, aca caohachaain

ichaohin, nii baaso ichacuruha necha aansaineen ichaonacaauru cachaaurune rautaa'in coaraenihane jaun. ⁸ Nitohaneen jetaote, cojoanonetoein baaso ichaa'in neeuruhane coaraain, baasoneeinchuru ita rai ereeuruhane aonaane jaun, que suujua rohecaeriin niha Lotone jana ichoteratelu Cana Coaunera.

⁹ Nitohaneente esenetaain rai cachaneen nenacaauru ichoterate cairichanojoein neeuruhane caje Cana Coaunera. Nii rijijiein techu, caseteconein neenihuru casetecae, rai cojoanonaa que turuhanereein tiaain caseteco neeuruhane caina. ¹⁰ Nitohaneente letoaa suujuane rijijiein baasohacha ichajeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito batojoeriin nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. Chaen techu erena tonoraelanaala enaacha joenreein cha chaain, chaque casilanaala acaauru amurijiriin nenacaauru necoeje chanuhin naajoaunre. ¹¹ Nete laen anjeraauru acaauru amuritoheriin cocoinanohineen neeuruha natiin, acaauru amurijiriin Cana Coauneraacha cocoinanohineen nenacaauru nocoeje chanunaa nainecurene.

¹² Nii suujua letoon rijijiein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaaurute, nechu aha leinjiin ataebinaene rijijiein cha coitucuelanaala ichaoruhane jaun, cha coacuelanaala joaereein niicha ichai ichacure. Chaen techu sohin jaonojoein itajenojoein neeuruhane caina inae ichanohineen neeure. Chaen techu niicha coitucuhi que nihanatiin enaacha baasoneein ereure. Nete ooruhane ataebinaecurune rijijiein ohin, ¹³ acaauru netonai leochaauru cairichaa'in neeuruhane coreniha cairichei coaracureein. Raotojoein niha nocoetiin niquri rachoojoenaa nitaje rai nena que rachoojoeure. Chaen techu jataain coejenacai aina osa que inara saruha inara aina rachoojoeure nechu inara coritaa beseta ichaa'in neeichene.

¹⁴ Chaen techu ene coaracuruhane itolere bana jereein coaracure. Nii jaunte chabana osa que nesaracuruhane coejeen jianena nainecurene. Chaen techu enaacha osa que leochaauru saruhin, itolere niicha latei jereein, quecha coacuhin nechu aansaineen ichaore. ¹⁵ Nitohaneen neeuruhane jaunte, inae nitajenaaneein neeure; Cana Coaunera bero rijijiein rene cana turuaeraneen niha Jesocurisitone saijiein, sacuelanaala jianein neeuruhane jaun. Nii jaunte aihalu Beor calaohi *profeta* Balaamne rijijiein neeure. Aca jetaote coriqui jeriha baaso ichana jerihane jana jetao, ¹⁶ rai suujua coarihei amuneen baaso ichaa cuhane coataa jetao, cacha rijitiin rai ereein, baaso ichaane caohate nii amaera cabario rijijiein nena asno.

¹⁷ Nitohaneei cacha relaeraneen nenacaaurute, caohacha que cacha relaelanaala, nechu cacha ichao asaeraneen nena que cacha relaaure. Nii jaunte chabana satonoelanaala nena nocohenaanau caseteconein neeureein. ¹⁸ Itolere quete niquri ereure. Nete jataain joenreein aitocure. Nitohaneente, acaauru ichao rijijieein ichaoruhane jianein, ena Cana Coaunera coitucunaa nunuhetejeeureraauru- cachaauru saruure osa que. ¹⁹ Itolereen niicha ichana jerei ichaa cachane jereente niquri ereure. Nete acaauru itajeranu letononein netiin aitocure, satiin cacha, rai suujua saruhane tonoraain nena rai letononein nihane jaun. ²⁰ Nitohanihane jaunte inae Cana Coaunera coitucuhin, cana ichoteraneen nena Jesocurisitone maajein coitucuhin nihane jaun, inae Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru ichao rijijiein ichaohane caje nichoteein nihane saijiein, nacoauneein nii jauriaalu aihalune rijijiein ichaohin niha cachane, jauriaa aihalune amuritoheriin baasoneein ichoae. ²¹ Nitohanihane coatae niquri nirijiein, cana ichoteraneen niha Jesocurisitone coitucuelanaala neeuruhane caohachae. Nabana acaauru rai tenojoein niha nii cana

rai beratenojoi Cana Coanera caje nenaane saijieein que jaolecooruhane coataa. ²² Nete inae nitohaneeururichaaaine que: “Narohane baihate jeelai naro qui remaae. Caohatiin culeenojoinihane saijieeinte inae nacoauneein naticho cuhane cue coosi,” naa acaauru que erenaane rijjijieein neeure.

3

Nacoauneei tururichaaain Jesocurisitone

¹ Caa quete, inae coroata sae quiricha laenaain letoaanu jataain canuhacha belaaoneein neiniquichene rainera canejeraauru. Nii coroatajai canuhacha laenai quiricha cuhanena inara suujuateen, caohachaaain inara suujua coaraain, baaso coacuelanaala rauhijiriin coacuhin neeichene jerichaaunne jaun. ² Inoaenlu inara rai berejetocuruha Cana Coanera tenojoinnein nenacaauru *profetacurune* coacuhin, inara relaeratein nihalu rai afosotooro que cana ichoteraneein nena Jesocurisitone coacuhin neeuche.

³⁻⁴ Inae caa baihate nechu inara necoeje chanuha: “Aanca Jesocurisito. Nacoauneein turuhane coinete niqui aitelu. Inae ohacoaauruha cana forerateracuru niqui, nete jerichanejeein sacue necoaanaa cana rai chauratanene caje coaaneein nihane rijjijieein,” naain ereeururichain nechu jeriha acaauru suujuane rijjijieein baaso ichajejin ichaonacaauru cachaaunne que nainnaain ichaaooche. ⁵ Nitohaniha acaauru ichaone jaunte, jaiti necoaanaeniha satiin itolerene ajiniha, inae nesiha dedene jana, acau nesinaneein niha caa chauratanene jana, nitohaneein jeriha Cana Coanerana jaun, usi tabai que nitajeeuruhane coina rucuhenhineein neeure. Nii usi tabai, baaso icharaauru itajeranuneein nenaate, acaauru mocoreein cana janonaa satono bana.

⁸ Canejeraauru, jiaonriha Cana Coanera rai le jiichoo, le oaraanca jaanacanei carajanihane jana, le oaraanca jaanacanei le jiichoonejihane baitichache. ⁹ Coatiha niqui aitocuruha esenetaichuru tabaaunne rijjijieein, cana rai naitoonjoan tihane baitihane jaun, caeneenejihei Cana Coanera. Chuni nitajihane jerenihane jaunte, saain nichoteein niha cachane jerihane jaun, jaiti inara cojoae Cana Coanera.

¹⁰ Nete inae ecu tihane bana, coitucueraelanaala turuha asijiautone rijjijieein, coitucueraelanaala turoreein cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii janate tonijjaain coasinacaain neranuha cureein caa canaacha coarajei dede. Itolere, que nenacaauru netonaite itajereein usi. Jana chauratanete satiin que nenacaauru aina jiniiquin coaraain benojoinereein Cana Coanera rai.

¹¹ Nitohaneein nitajerichaaain itolerene jaun, leeocho que coacuelanaala, jeriha Cana Coanerane rijjijieein ichaaooche. ¹² Aihana jaun, chajaain jeriha Cana Coanerane rijjijieein neeuchete carajaelanaala turuhine. Inae turuhane banate, usi tabai que itajenojoiniha cureein caa dede canaacha coarajei. Itolereite nii usi jana neein mocoreein. ¹³ Nete nitohanihane nihatiin, cana laen ena nena dede, ena nena chauratane, naaonjoaihunri cana rai tihane coina Cana Coanera aitoonjoa cohajerichaaheein. Ecu coatiha inae nerinaain baaso, caohacha nejesinaachte nereein.

¹⁴ Canejeraauru, aihana jaun, nii que turuhane cohajejin, caohachaaain ichaaoochete osa colane raotojoejin cha ujuaihonelanaala neeichene jana,

inara eruhine Cana Coaunera. ¹⁵ Aihana jaun, satiin nichotena coina, cana cohaca jaiti turueniha cana Curuaanaane coitucuhin que nainaan neeuche. Nii quete inara rai niicha laenai quiricha cuhane been laenaeraete cana nejera Faboro, que coitucueratiha Cana Coaunerane caje coitucuhin. ¹⁶ Le quirichaauru niicha laenai nainetiinte, nii que aitiin been laenaeraete cana nejera Faboro. Nete tabaauru coitucunacaene caaintatiin aitothane jaun. Nii jaunte, leeochoaauru Quiricha laenanohineein nena ichacuruhane rijijieein, acaauru jerecuruhane rijijieein rotohi que cache relaaure, tabaauru caohachaaain suujua coaraelanaala nenacaauru cachaauru. Nii corenihate, caseteco coaracurureein inae ecu tihane bana.

¹⁷ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae nii ajiniha caje coauneein nii coitucuhin neeichene jaun, inara coritaauruha nechu aansai cachaaaurune esenetaaichene coataa que nainaan ichaaoche. Nabana inara coritaauruhanee esenetaain inara suujua coreein acaauru rijijieein neeichene coataa.

¹⁸ Nete jeelai amuritoheriin cana ichoteraneein nena Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin, jiniiquiin aca jerihane rijijieein ita belaaain neeichene caohachae. Aca acaneein nihane coitucuhin coroaecuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine.

Joancha letoi leinjiin

Ichaonaa esine tera erenaa

¹ Necoaunaa cana janonaane ajiniha inoaelu caje coauneein nesina, canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarajei, naonjoainne caa beein inara rai laenaain letoacaanu, canacaanu nota que coaraain, biji mucuhin, naonjoaacaanune jaun. Acate, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena esine tera Erenaa ne. ² Canacaanu rene ecocohin iriha nii ichaonaa esine chabana sanaacharanejeein nena terane jaunna, inara rai nii que ereereecaanu. Acate, Inaca Cana Coaunera aina nelu. Nii jianeein ratiriin turuhinte, canacaanu aina neein, jianacoon teteriin satiin rai beebeje, amuhemujueein itolere sacutaain. ³ Nitohaneinte itolere ichaain satiin cachaauru notajae. Niine canacaanu raajenihane coaraain beebejihacaanu, inara netonai canacaanu aina jiniiquiin esenetaain neeichene coina. Charijjeein teeinti canacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naonjoain aina jiniiquiin nihacaanu, nii rijijjeein inara netonai canacaanu aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ⁴ Nii jaunna, jitariin beein inara rai laenaain caa letoacaanu, inara netonai coitucuhin neeichene, raotojoein rachoojoein jiniiquiin nihacachene coina.

Cacha cononeein niha Cana Coaunerane

⁵ Caa erenaa- canacaanu relaa Jesocurisitone jaan- inara rai canacaanuhacha beebejeite, cacha cononeein niha Cana Coaunerane jaun, nota beroteniha cachaacha ichaine jaan ne. Nihei charijjeein niha natiin jetao, que nasina nainihe chaaelai, Aca itolereenein baaso ichaain nihacachene nii coarajein nihane jaun. ⁶ “Ainate jiniiquiin nihacache,” naain irihacachene saijjeein, asiin canaacha jerei ichacaache suujueeinete, cana raajenihane nohaneein necoritarichaacheein. ⁷ Nete laen satiin acatiha cana ichao teteriin aiha Cana Coaunerane rijijjeein asinojoinelanaala chachaain jiniiquiin ita suujua rijijjeein nihacachene, cana osa culeereein rai coichana que rai Calaohi Jesocurisito.

⁸ “Chatohanai baaso ichahaau. Coatiha chaque osaaajoeehaau,” naain irihacachenete, cana raajenihane necoritarichaacheein. Cuute casajenetiin nedarichaacheein. ⁹ Jana laen chatohanein baaso ichaain nihacachene, suujuelanaala bein, Cana Coaunera nitohanei rucuhanein nihane que jaecohacachenete, cana osa coreniha caseteco coaracaachene rai nihacachene caje, cana que suujua acateein, itolere baaso ichacaachene berotiha cureein cana caje Cana Coaunera. ¹⁰ “Chaaelai janonaa bana, chatohanein naosateein nihaau,” naain irihacachenete, Cana Coaunera ere tonoraene richaacheein. Cuute casaje tocuhanein Cana Coaunera ratiririchaacheein.

2

Cana Coaunera acatiha cana rai cha rucuharanu Jesocurisito

¹ Cana Coaunera coreniha cacalabi rijijjeein nenacaauru, nabana Cana Coaunera ere lacohin, chatohanein nosatein neeichene coataane catohanein laenaain letoaaun. Chunocoha chatohanein baaso ichaain osa que nesaruhin nihane, niha cana rai Cana Coaunera acatiha nii rucuharanu Jesocurisito- esinae rauhijiriin caohacha esine coitucuhin rucuhanein nena. ² Osaotohacachene caje cana que suujua acatiha Cana Coaunerane

coinate raajenhane netelu Jesocurisito, coroso que teein atinaauruhane coina. Coatiha leinjiin cana corenihacha aiheilul. Satiin caa chauratane sacutaain que nenacaauru caje osa berotihane coinate nitohaneein nelu.

³ Esinae rauhijiriin naitoonjoan tonoraacachenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera nihacachene coitucunaa nainerichaachein. ⁴ Jana tabaauru: “Cana Coaunera coitucuhanu,” naa natiin naitoonjoan tonoraenihanete, nechu jataain casajenetohane jaun aitoreein. ⁵ Esinae rauhijiriin, nere tonoraerate esinae rauhijiriin Cana Coaunera belaichanein nihane coitucunaa nainereein. Nii ainate esinae rauhijiriin jiniiquiin, aina nihacachene coitucunaa nainichaache. ⁶ Chunocoha “Jeriha Cana Coaunerane rijijieeine ichaaon,” naain erei, nii ichaohalu Jesocurisitone rijijieein ichaohine.

Ena nena Cana Coaunera aitoonjoan

⁷ Chasocuru, caa inara rai canuhacha laenai canuhacha letoai- Cana Coaunera aitoonjoan, coatiha ena econaneein nihei. Acate inoaelu caje coaunein, inara rai beratenojoneein nenaane. Nii Cana Coaunera aitoonjoante, inae inoaelu caje coaunein inae inaraacha aonai ne. ⁸ Nete laen, caa ena inara rai quiicha laenai quiicha letoaite, ena Cana Coaunera aitoonjoan- ena nena ne. Esinae rauhijiriin Curisito aina jiniiquiin nena neein, inae nocohena caje mituhajeein, jihanacoo jiichoo mituhichene jaunte, inara raajenhane nii coaraain coitucunaa naineriquichein.

⁹ “Cana Coaunera cono conohanau neeinne, jianacoon teteriin chachaa in neeun,” naa natiin nejelau namute cacha belainiha chunocohanete, jaiti moconajaera aina nocoenaana nihane jaun aicheein. ¹⁰ Chunocoha nejelau namute cacha belaa in neite, jianacoon ichaohane coaaratiha aicheein. Nitohanein ichaohane nerinaain chuni osa que sarunaa nainera. ¹¹ Jana, namute cachaauru aina nejerateein belaiheite, nocohenaana joaenreein moconajaera aina jaiti amuhemujue aiha maosane rijijieein, nii nocohena rai suujua aninoane jaun.

¹² Nii jaunna, cacalabihuru rijijieein neiniquichene rai caritiin rauhijiriin inara rai beein laenaain letoaaun, inoaelu beratihalune tocohaneein nere nainaane coina, Acanein nihane aina cuain inara caje inara osa beroteratiha Cana Coaunerane coitucuhichene coina. ¹³ Saain ichauhenaauru, inara rai netonaina caa laenaain letoaaun, inoaelu caje coaunein nii nesina coitucuhin neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeinna, caa caritiin laenaain letoaaun moconajaera amuritiin ichoae iniichene jaun.

¹⁴ Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin neeichene jaunna, caa caritiin inara rai laenaain letoaaunra cacalabihuru. Saain inara ichauchenaneeichene raine maajeeinna laenaain letohacaanu, nii inoaelu caje coaunein nii nesina coitucueranein neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeina letoaaun, chae inara coichana aina cutaain Cana Coaunera Ere esenetaain, caohachaa in laraajiin moconajaera choae iniichene jaun.

¹⁵ Coa nechu jataain cacha sarueraanu que caa chauratane curuaanaa moconajaera tenojoin nichaae inara suujua letoaache. Chunocoha nii moconajaera tenojoin itolere nichaae suujua letoerate, nechu Cana Coaunera que jaolegiin belainihane jaun aicheein, ¹⁶ Cana Coaunera caje nena neniha nii chauratane que tenojoin jaun. Nii chauratane que tenojoin, nechu jataain osa que cacha sarueraanu que nena ne. Acate cana nota rai caohati tocohanihane nichaae suujua letoaera, niicha sirii aina cuain leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin, naaonjoaain niha cachane jaan tera ne. ¹⁷ Nete inae cuu tihane bana, chauratane aina jiniiquiin nitajiha

cureein, nii satiin cacha sarueranu tera moconajaera. Nete laen chaa-elai janonaa bana nitajenaa charanejeein niha cuurureein Cana Coaunera jerenohi ichajeein ichaonacaauru.

Esinae rauhijirtiin nohanelanaala niha leinjiin ereine, nii caje mitunaa naineniha casajene.

¹⁸ Aonacuche cacalabihuru. Inae besaute nichaae cuujiha cana janonaa. Nii jaunte, inae uhe lalaje nii Curisito aina nejerateein nena cacha cairichaera moconajaera. Nitohaneente, inae caa arajiin ocojoacoaure Jesocurisito que nejerateein nenacaauru. Nii cajete inae besaute nichaae cuujiha cana janonaane coitucuhacache. ¹⁹ Cana ainate neeururejete niqui, nete mituhin amuurelu cana caje. Coatiha acaauru, cana suujua rijijeein coacuhin neeuruhilu. Baana cana suujua rijijeein coacuhin aihuruhalunete enanetojoein cana aina neeurure. Nitohaneente neurelu, acaauru caje esinae rauhijiriin cana suujua rijitjoein neurenihia cana aina nenacaaurune coitucunaa caina.

²⁰ Nitohaneente inara rai Cana Coaunera Suujue teein nelu Curisito, aina cuaain inara itolere coitucuhin neeichene caina. ²¹ Esinae nohanelanaala erenaa niha Curisito que erenaane coitucuneeichene jauna caritiin inara rai laenaan, coatiha coitucuneeichene jaun nihei. Nitohanihane jaun inarate coitucuhiche, casajenelanaala nena caje mitunaa nainenihia casajene. ²² Aihana jaun, chateenti casajenetiin ichoae, niite: "Canaacha cohajei Mesihasi nihei Jesocurisito," naain Jesocurisito esenetaelanaala que erereein. Acatechu, nii rai Inaca Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito bathoin acaauru que nejeratenaanein ne. ²³ Chunocoha cacha, Jesocurisito coitucunaa jerenihanete, acaentonai ranaa jerenereein rai inaca Cana Coaunera. Nete laen chunocoha, nii rai Calaohi Jesocurisito coitucuhin leeochoaauru que coitucuerateranein nihane, acaentonai coitucuhin rareein rai Inaca Cana Coaunera.

²⁴ Nii inoaelu caje coaunein, inara rai beratenojoin inaraacha aonai rucujuein sirichuche, inara suujua cuhaneicha. Chaen jiaohine Cana Coaunera Calaohi caje naluhichene. Aihate Cana Coaunera caje netonai naluheneiche. ²⁵ Nii cana rai tihane caina aitoaha Jesocurisitone jaante chabana nitajenaacharanejeein nena ichaonaa esine ne.

²⁶ Nabana inara coritacuruha nii inara coritana jereraaurune coataane, caa inara rai aitiin laenaan. ²⁷ Nete laen inara, inara relaan inara suujuteranun lateneiche, Jesocurisitohacha teratenojoin, Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun. Nii inara rai niicha teratei Cana Coaunera suujue, caohachaain rauhijiriin inara relaa cureein, inara suujuateein. Inara rai cha bihane, coatiha nohanenaa nerinaain. Esinaete erenaa nereein. Aihana jaun, Curisito esenetaaichene jianena coacuelanaala aina jiniiquiin neein inara relaa rai Suujuae rijijeein ichaaoche.

²⁸ Aihana jaun cacalabihuru, enene caje coaunein, jiaohine Jesocurisito esenetaaichene jianein neeichene. Aihate chaque casiin necoatelanaala jiniiquiin queecha jaeequiin, niheichu Jesocurisito que coejelanaala niha-cache enacoaunein turu bana. ²⁹ Inarate raotojoein esinae rauhijiriin caohacha ichaeranein ichaoha Jesocurisitone coitucuhin neeiche. Nii rijijeein techu, baaso ichaelanaala esinae rauhijiriin caohacha nejesina ichara cacha, Cana Coaunera calaohinein inae nihane coitucuhin neeiche.

3

¹ Aonacuche. Jataain mainajeein cana belaa'in niha Cana Inaca Cana Coaunerane que nainaa'in coitucuhin neeuche. Nii jaunte nainecure, Cana Coaunera calaohi ineein cana curuaateeu'ruha cachaaurune, esinae rauhijiriin acaneein niha'cachene jaun. Nii jaunte cana coitucuhin, cana belaa'in cana coana nainecurene caa chauratane que nenacaa'uru cacha'uru Cana Coaunera coitucuu'renihane jaun. ² Canejera'uru, inae esinae Cana Coaunera calaohi neeinte niha'cache. Nete nii baiha: "Naa'joain ineeinte niha curicha'achein," naain rauhijiriin coitucueni'ha'che. Leinjiin, coaiteen enacoauneein cau turuha Jesocurisitone bana, rijijieein niha curicha'acheinnete laen coitucuh'ache, aitohane rijijieein, jerichanejeein coaraa curicha'acheinna jaun. ³ Satiin acaacha esenetaain queecha jaa'quuin nenaate, raajenihane itolere baaso caje necolucuhin nee'ureein, baaso colane ichaoha Jesocurisitone rijijieein icha'oruhane caina.

⁴ Nete laen, satiin osa que nesaru'hin nenacaa'uru baaso ichaa'in neeure, baaso icharane'in niha satiin osane jaun. ⁵ Inara netonaite cana caje osa beroteranu que caa chauratane que turuhalu Jesocurisitone raotojoe'in coitucuhin neeiche. Coatiha Aca Charijie'inniji chaque osaa'ojee'in niheilu. ⁶ Nitohanihane jaun, Cana Coaunera'acha jerei ichajee'in jianelanaala nenaate, osa que nesaru'na nainenere'in. Nete osa que nesaru'hin nenacaa'uru, coaracuruhane niha natiin chabana coitucuu'renere'in, nii jaun coatiha rai cacha necururina'in. ⁷ Coa inara coritaain nee'uruha nejelau cachaaurune esenetaain niha'chera cacalabihuru. Chateeinti baaso que jaolequuin caohacha nejesina ichae, niite caohacha ichara ne, aiha nii caohacha nejesina icharane rijijieein. ⁸ Chateeinti osa que nesaru'jueein ichoae, nii te moconajaera raine'in nihane jaun aiche'in, inoaelu caje coaunee'in osa neba niha moconajaerane jaun. Nii jaunte caa chauratane que turuha uhelu Cana Coaunera Calao'hi, nii moconajaera ichanaa itajee'in beroteranu que.

⁹ Cana Coaunera coitucuin, Cana Coaunera calaohine'in nena, inae osa que nesaru'jueein ichaonaa nainihein, inae rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohane jaun. Chaen inae Cana Coaunera calaohi nihane jaunte, inae osa que nesaru'jueein ichaonaa nainene. ¹⁰ Coitucunojoo'ineinte neeure Cana Coaunera calaohichuru. Nii rijijieein techu coitucunojoo'ine'in neeure moconajaera calaohichuru, caohacha ichaelanaala, namute cacha belailanaala, naaonjoa'in nenacaa'uru, Cana Coaunera cachane'in neeurenihane jaun.

Leeocha'uru aina jiniiquiin ita belaa'in niha'cane

¹¹ Caate nitohane'in niha'cachene caina: "Jiniiquiin ita belaa'in, leeocha cacha'uru niha natiin belaa'in, naaonjoa'in icha'oa'che," naain inoaelu caje coaunee'in beratenojoo'ine'in nena ne. ¹² Aihana jaun, nainiha'cache moconajaera cacha neein nihalune jaun nocoala sohin jaohalu Caa'inne to'chane'in ichaohacachene. Chanuna nocoala sohin joae Caa'in. Caohachaa'in suujua coaraa nii rai nocoalane jaunte sohin joae, baasone'in ichaoha nii Caa'inne jaun.

¹³ Inara belai'hureniha Cana Coaunera coitucuu'ruhine coaa nii que nererojoe'acache. Coatiha ena'acha inara'acha coarai inerina'ainta canejera'uru. ¹⁴ Ohin nitajenaa rai nena ja'nate nii caje cana ichoterate, chabana nitajenaa charanejee'in nena ichaonaa que ichaohacachene caina. Nii jaunte cana amute cacha'uru belaa'in naaonjoa'acache, inae raotojoe'in coitucunaa jaun. Chateeinti namute cacha belaine, niite ohin nitaje rai nihane jaun aiche'in. ¹⁵ Satiin namute cacha que jaolequuin nenacaa'urute

leinjiin nechu aansai sonajaineen ne. Inarate raotojoein coitucuhin neeiche, nitohaneen nechu aansai sonajaain nenea, coatiha chabana ichaonaa nitajenaa charanejeein nenea ranaa nainihe. ¹⁶ Coichana aina cutaain cana belaiha Jesocurisitona jaunte, Cana osa corenia coroso que neteein ohalune coitucuhacache. Nitohanihana jaunte, raotojoein jianacoon ichaoha cana amute cachane coina coreniha itolere necairichanaa abaantaain acauru coroatajaneen nihacachene caohachae. ¹⁷ Raotojoein ichaohane jaanu que coriqui siriin niha chunine jana, jataain cairichei inejeein coroatajanera latein niha leinjiin namute cachane jana tenihanete, aina cutaain Cana Coaunera belainihane jaun aicheein. ¹⁸ Cacalabihuru, nainihe cana ereecha que cana amute cacha belaiha nocoetiin ereein nihacachene. Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaihaachene, niicha latei tein belaihaachenete ne.

Chaque necoatoelanaala tonajelanaala Cana Coaunera acatiha nihacachene

¹⁹ Nitohaneen nenaate, esinae rauhijiriin ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea tera aina esinae nihacachene coitucuha curichaachein, Cana Coaunera acatiha nenea bana. ²⁰ Chatohanei ichaain nihacachene coreniha cana coulurujiha cana suujuane sainejeeinte, canaacha ichai coitucueraneen ne jianacoon cana tera- Cana Coaunera, Aca itolere coitucueraneen nihane jaun. ²¹ Canejeraauru, jana cana suujua cuhane chatohaneen baaso ichacaachene coaracaachene jana, chatohanei ichaeniha cachene, Cana Coauneraacha que jaaequiin nacatiha nerichaachein. ²² Acate satiin canaacha bajai tereen, cana rai naitoonjoan tonoraain, Aca jerihane rijijiein chachaa nihacachene jaun. ²³ Nitohaneen tonoraain nihacachene coina cana rai naitoonjoante, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain, le cacha nichaachene jiniiquiin ita belain ichaohacachene coina ne. ²⁴ Satiin naitoonjoan tonoraain nenacaaurute, nii naitoonjoan jianena coacuelanaala, aina jiniiquin neuruhane jaun, acaentonai acauru aina ichoae. Nitohaneente cana aina ichaohane coitucuhacache, cana que coitucueratiha nii cana rai niicha tei rai Suujuene caje.

4

Cana Coaunera Suujue aina nejeratiha moconajaera suujuene

¹ Aonacuche canejeraneen cacoelaichaaauruna caa que erete aonaquiche. Coa Cana Coaunera letono niha nocohetiin inara rai satiin erenacaauru esenetaain nihache. Nitohaneen inara coritana jerera nihane, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue sirichuruhane coitucuhichene coina coujunajaan coaranaacuche, jataain lanaeniha arajiin caa chauratane que casajeurune jaun, tabaauru cana Coaunera letononiha nocoetiin ereuruhane jaun. ² Nitohaneen coujunajaan coaranaaquichenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricha coitucuriquicheein. Satiin, cacha-neein turuhin nejanoaalu Jesocurisitone coitucuhin nenacaaurute, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricheein. ³ Jana nitohaneen niha Jesosone coitucunaa jerelanaala nenacaauru, coatiha Cana Coaunera Suujue siririnaain. Leinjiin Curisito aina nejeratena moconajaera suujuete siricheein. Inarate coitucuhin neeiche, inara uricho que bera aonaain naonjoaain neeichene jaun. Nii moconajaera suujuete inae caa chauratane que turuhin ne. Acate Curisito que nejeratena nera cacalabihuru.

⁴ Jana inarate Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun, nii casajeuru ichoae inii neeiche. Nii inara suujua cuhane inaraacha siriite, jataain

mijaainetiin ne, caa chauratane que nenacaauru rai tenojoin ichoae jauhecotojoeriin. ⁵ Acaaurute jelai teein caa chauratane que nenacaauru neein neeure. Nii jaunte raujiaain caa chauratane que nenacaauru itolereecha que ereerecure. Nii jaunte acaauru ere aonaain esenetaain tonoraure acaauru rijijieein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. ⁶ Jana canate Cana Coaunera caje nena nichaache. Nii jaunte Cana Coaunera coitucuurera, cana ere aonaain tonorae. Jana Cana Coaunera coitucuuruhite cana aohana jerene. Niicha cajete nainacaache, “Acate Cana Coaunera Suujue siri. Jana acate casaje moconajaera suujue siri,” naain coitucunaa nainichaache.

Jataain cacha belaiha Cana Coaunerane

⁷ Canejeraauru, coanete cana laurijiracuru, chaen nejelau cachaauru, naaonjoainuri belaaain nihacache, Cana Coaunera caje coauneein unaaaniha ita belaihaachene coinane jaun. Satiin nitohaneein namute cachaauru belaihaate Cana Coaunera calaohineein ne. Niite esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucureein. ⁸ Chateeinti namute cacha belaine, niite Cana Coaunera coitucune. Cana Coaunera coitucuera, aiha Cana Coaunerane rijijieein jataain cacha belaihane jaun. ⁹ Cana quete jataain cana belaitohane coaratate Cana Coaunera, caa chauratane que acaihanejeein rai Calaohi letoaaain, nitajenaa charanejeein nihacachene coina. ¹⁰ Belaaain cana arihacachene que ainaa tocohaneein cana belaiha Cana Coaunerana jaunte Calaohi letoaelu, cana osa coreniha raajenihaane onaa que netihane coina, nabana cana osa coreniha necairichanaa coataa, atiin cana ichoterate cana osa coreniha necairichanaa caje.

¹¹ Aonacuche canejeraauru. Nitohaneein jataain cana belaaain niha Cana Coaunerane jaun, coanete cana netonai cana laurijiracuru, nejelaauru, naaonjoain belain nihacache. ¹² Coatiha Cana Coaunera coaraain nihei chunei cacha niqui, nete, ita belaaain, cana laurijiracuru, nejelau cachaauru, naaonjoain belaihaachene cana aina nereein Cana Coaunera. Nii cajete cana belaitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coaracurureein cachaauru. ¹³ Nitohaneainte aina nihacachene jana, acaentonai cana aina nihane coujunacanu que cana rai Suujue te Cana Coaunera. ¹⁴ Canacaanune, caa chauratane que osa caje cachaauru ichoteratihane coina, nii rai Calaohi letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane coaraneein caa beebejihacaanu. ¹⁵ Satiin cacha, Cana Coaunera Calaohineein niha Jesusone coitucuhin berate Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunera netonaite, aina nereein.

¹⁶ Nitohanihane jaunna Cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaacaanu. Cana Coaunera cana belaihaneein nihane jaun, rijijieein namute cacha belaihaate, Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunerate aina netonai ne. ¹⁷ Nitohaneeine esinae rauhijiriin jianacoo teteriin cacha belaaain nihacaanune jaun, chaaelai que casilanaala, chaque tonajelanaala nerichaanuhin, inae cacha coulurujuihane coina coaitee turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito bana. ¹⁸ Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaaain ichaohacachene, nihei chaque casiin ichaonaana jaanu. Ita belaaain ichaohacanete, jaleneein ne nii cana casataera cana casetacaeraanu. Jana chaque casiin nihacachenete, cana amute cacha belaiha ichaoheniichane jaun airichaacheein.

¹⁹ Canacaanune Cana Coaunera belaaain nihacaanu, aca jauriaanejein ichoaihaniha canacaanu belaaain nihalune jaun. ²⁰ Chunocoha: “Canune Cana Coaunera belaihun,” naain iriha natiin, namute cacha belainihane, acate leinjiin casaje neba ne. Coaracuche nachuhinti, notaracaa neeuruha nii namute cachaaurune saijieein acaauru belairiha. Nii jaun techu, nii

amuritoheriin Cana Coaunera belaina nainene, chabana coaraain esene-taenihane jaun. ²¹ Jesocurisitote cana rai: “Chateeinti Cana Coaunera belain ne, nii namute cachaauru belain neeine,” naain cana letoaain cana ratirilu.

5

Canaacha esenetai aina cuaainte moconajaera amiritohacache.

¹ Satiin Cana Coaunera letono Mesihasi niha Jesusone esenetaaurerate Cana Coaunera calaohineein neeureein. Nii cana inaca Cana Coaunera belaichate, satiin rai calaohineein nenacaauru belaicheein. ² Cana Coaunera belaichaache esinae rauhijiriinete, cana letoaane jaan icharichaachein. Nii banate Cana Coaunera calaohineein nenacaauru netonai belaichaachene coitucurichaachein. ³ Cana Coaunera belaihananete, nii cana letoaane jaan tonoraain rijijieein chaachacaane ne. Niheichu coat-ihha caaintai ichaonaa nihein nii naitoonjoan. ⁴ Satiin Cana Coaunera calaohineein nenacaaurute, chauratane que nenacaauru itolere baaso choae ini. Satiin nii canaacha esenetaite cana suujua lararajaiin cana coroatajane, chauratane que nenacaauru cana que nejeratenacaauru amuritoeraneein nihacachene coina. ⁵ Cana Coaunera Calaoheineein niha Jesusone que jaequuin nenaate, caa chauratane que nenacaauru moconajaera letonocuru amuritoreein.

Caa nichata laurii erenaate, “Naaonjoaaineeinte ne Jesocurisito,” naain berane.

⁶ Cau chauratane que niha Jesocurisitone janate, acau que baotisanajoineein neein, coroso que ohin rai coichana jaohalune que, naaonjoain que cojunacatenohineein nedaclu. Cana Coaunera suujuete esinaaen nitohanihane coitucuerate cana que. Nii Cana Coaunera Suujuete chabana nohanelanaala cana rai beraneein ne. ⁷ Nichatajaainte neure rai Suujue que, nii Aca nihane coitucuhin beracuru. ⁸ Nii coitucuhin nenacaaurute, Cana Coaunera Suujue, acau, ichana, naaonjoainuri ne. Acaaurute ita suujua rijijieein beraneein neure. ⁹ Cachaauru, cana rai nii acaauruhacha coarai beebjeeurane esenetana nainichaache niqui. Nete jataain nii amuritoeriin nelate, “Naaonjoan” naain biha Cana Coaunerane, nii rai Calaohi que aitothane jaun. ¹⁰ Cana Coaunera Calaohi esenetaerate, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rucujueein siricheein suujua cuhane. Chateeinti Cana Coaunera esenetaene, niite casaje tocohaneein Cana Coaunera tereein, Calaohi que aitoha Cana Coaunerane esenetaenihane jaun. ¹¹ Nii erenaa cajete cana rai chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa tiha Cana Coaunerane coitucuhacache. Jana rai Calaohi Jesocurisitote nii ichaonaa chabana satonolanaala nena teraneein nena ne. ¹² Chateeinti Cana Coaunera Calaohi esenetaain ne, nii netonaite chabana ichaonaa nitajenaa charanejeein nena rareein. Jana Cana Coaunera Calaohi esenetaaite raenereein.

Niicha letoai satonotihane rai acaauru suujuatitua Joanne.

¹³ Cana Coaunera Calaohi esenetaera niquichene raina caa caritiin laenareunni, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena raeraneein neeiche inara netonaine coitucuhichene coina.

¹⁴ Cana Coauneraacha quete jaequuin nihacache, jeriha rai Suujuene rijijieein caje cha bajaain nihacachene cana rai nii canaacha bajai teraneein nihane coitucuhacachene jaun. ¹⁵ Nii caje cha bajaacachene aonaa Cana Coaunerane coitucuhin nihacachene rijijieein techu, cana rai nii canaacha bajai terichaaine coitucuhin nihacache.

¹⁶ Osa que nesarujuiha chunei cana nejerane coara chuneine, rai Cana Coaunera bajaaine. Aihate jianacoon osa caje teeine Cana Coaunera, jataain nitajena jaanu osa tabai nenihane. Jana nitajena jaanu que, jataain osa tabai que nesaruhin nei nihane, coa rai Cana Coaunera bajaache. ¹⁷ Satiin itolere osate baaso neein ne. Nete ne cacha itajeranune lanaala nenea osa.

¹⁸ Saain canate, inacaneein teein Cana Coaunera coitucuera, inae osa que nesaruna nainenihane coitucuhacache. Inae Cana Coaunera Calaohi que beraichaaain nihane jaun inae dadanaa nainihe moconajaera. ¹⁹ Canate Cana Coaunera caje nenea nichaachene coitucuhacache. Jana caa chauratane sacutaain nenacaauru Cana Coaunera coitucuuruhite satiin moconajaera bijiu neeure. ²⁰ Chaen techu rai Inaca Cana Coaunera coitucuhin nenea coina turuhin cha coitucuhin nihacachene jaanu teein cana que rai Inaca Cana Coaunera esine neein nenea coitucuerateein nihalu rai Calaohi Jesocurisitone coitucuhin nihacache. Nii jaunte, nii esine neein nenea rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohacache. Acate Cana Coaunera esine neein, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea teraneein ne.

²¹ Cacalabihuru caohachaain necoeraain neeuche, nabana inara coritana coaacuruha nechu aansaneein nenacaauru, Cana Coaunera letononiha nocoetonacaauru casajeeurune coataa.

Joaancha letoi coroataja

Ichaonaa rauhi aina ita belaa'in nihacane

¹ Canuna, Cana Coauneraacha janijiineein rai ita taojiaain coroaeraneein neiniquichene bichauhenaneein, inara rai caa quiricha laenaain letoaaun. Jataaine casuujua aina cutaain inara belaihun. Coatiha canuhacha nii inara belaihaaun. Satiin nii canaacha esenetai ichaonaa nitajenaachara tera esenetaeraaurute inara belaihure. ² Ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena tera coitucichene corenihane inara belaa'in neeun. Nii ichaonaa niicha tei cana suujua cuhane nenaate cuu niha cureein, niri-jeein inoaelu netiin nitajenaa charanejeein. ³ Atiin cairichaa'ojiaain inara coaraain inara belaa'in inara coroatajanemiin Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina.

⁴ Jataaina rachoojoeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein caohachaain ichaauruha inara caje nenacaaurune jana erunajaanune jaun. ⁵ Aonacuche quiicha belaihuri canejeraaurune caa que inara rai aite, inara laurijiracuru, nejelauro cachaa'uru, naaonjoain belaa'in ichaa'oeche. Coatiha niqui ena ecoona cana letoaa Cana Coaunerane jaan nihei, jeelai inoaelu caje coauneein cana letoaa Cana Coaunerane jaan quene, aitiin caa inara rai laena'aaun. ⁶ Nii cana letoaa Cana Coaunerane jaante, belaa'in neein ichao-hacachene jaan ne. Nii nunuhe caje coauneein aitoha Cana Coaunerane aonaquichene rijijieein ita belaa'in ichaa'oeche.

Cachaa'uru coritaa amuhemuhena'ca'uru

⁷ Caa chauratane sacutaante amuhemujeeure nechu jataain casajeeuru cacha coritaa. Acaaurute itolere que nelatei cachaneein cau nejanoaain turuhalu Jesocurisitone esenetaain coitucunaa jerecurene. Nitohaneein ichaonacaaurute, Jesocurisito que nejeratenaanein ichaoruhane jaun, ahure. ⁸ Coaracuche, nabana inara coritaa'in neeuruhane nii esenetaain neeichene, joaenrein nitajiha inara relaacaanune jaanne coataa. Aihute coreniha inara rai nii cainaain neeine Cana Coaunera. ⁹ Chateeinti, cacha relaalu Jesocurisitona jaan edaa cuaain cacha relae. Niite Cana Coaunera coitucuenihane jaun aicheein. Chateeinti, jerichanetjoejin rauhi-jiriin aitoha Jesocurisitone rijitjoejin cacha relae. Niite Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin, nii Calaohi netonai coitucuhana jaun aicheein.

¹⁰ Jana, caa caitono tocohanelanaala rauhijiriin cacha relaelanaala, neje-launeein cuaain cacha relaeraneei, inara rene turuhane, coa inara loreri asaae raache. Coachu tonaain rai irihache. ¹¹ Chateeinti, rai ereein loreri asaae raain ne. Niite nii baaso turuaane ujuaihoneein nereein.

Satononejeeinne caa inara rai aitoreeunni.

¹² Banejelanaalate ne inara rai irihanune jaanu niqui. Nena quiricha cuhane cuaain aitona jereneeun. Nii jaunna inara rene turuha unaa jere-toon caraajenihane. Inae turuha uhanune banana inara rai beeberejeunni, inara netonai nii coitucuhin neeichene, jiniiquin raotojoejin rachoojoejin nena'aa caina.

¹³ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera aina nenaca'uru-janijiin Cana Coaunera ranojoinunru inara nejeraaurute saain inara coa'acure.

Joaancha letoi nichataja

Caiho coroaeca Joanne

¹ Canu inara bichauhenaneeinne, caa quiricha laenaain letoareunni jataain esinae rauhijiriin quiiha belaa Caiho rai.

² Cana Coaunera coreniha quiiha belaa Caiho, icheina Cana Coaunera bajaun ichorataanihane, nii ena caohatiin jeriha rai Suujuene rijijiein neeine tocohaneein raotojoein raurohin neeine coina. ³ Jerichanejeein caohachaaain rauhijiriin ii suujua corelanaala Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain neeine beeuruha cana nejeraauru tabaauru turuhinne jaunna, nii coitucuhin jataain rachoojoeun. ⁴ “Esinaete chuhisi aitoha Cana Coaunerane tonoraajeein neeure Cana Coaunera coreniha cacalabihuru,” naaina jataain rachoojoeun.

⁵ Casuujua aina cutaain quiiha belaa, jataain caohatiinte erena tonoraain nii cana letoaa Cana Coaunerane jaan ichaaain neei. Leochaauru cana nejeraauru corootajanein, nii coriajai caje uhin turunacaauru cana nejeraaurune maajeein corootajaneine jaunte, jataain jela amuritoheriin caohacha ichaa. ⁶ Nii jaunte, turuhin satiin aonajeeuruha Cana Coaunera ranojoneein nenacaaurune jana, jataain acaauru belaa caohatiin ichaaain neeine beebejeure. Atiin chaaelai latecuruha namuna jaan raine quene acaauruhacha latei teeu, jeriha Cana Coaunerane rijijiein. ⁷ Acaaurute Jesocurisito que erena beebejena que amihanena ichaa nii uure. Coatiha acaauru corootajanena jerecuruha Cana Coaunera coitucuhichurune jana jerecuruhi. ⁸ Nii jaunte, cana itolere que acaauru corootajanichaachene caohachae, aina raotojoein abaantaain Cana Coaunera ere beebejeuruhane coina.

Baasonein ichaa Diotrefesine jana, caohacha ichaane coaratiha Demetirione

⁹ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera raina leinjiin quiricha laenaain letoaaunlu. Nete cocainanohinein nihacaanune ere tonorana jerene Diotrefesi, acaacha cacha letoaaane rautatohane jaun.

¹⁰ Chaente jataain casajenetiin, nechuh jataain joanreein canacaanu ere rochoin canacaanu irijiae. Nii jaunna rautaenihacaanu. Chaen jetaote, Cana Coaunera coroaecuruhane coina ita taojiaauruhane jana tururuha cana nejeraaurune, enoouruhane caohatein sitanajae. Chaen jetaote, niha cotijiaain ranajaerane caohate. Niina jataain rautaenihanune jaun, inae turuha uhanune bana cotijiaain rai aitoreunni.

¹¹ Aonaan canejera. Jiaonriha ii netonai, nitohanein baaso jelon ii suujua cuain neeine. Caohachaacha que ii suujua coaraain neeun. Caohacha ichaera cachate, Cana Coaunera aina nereein. Jana baaso ichaera cacha, Cana Coaunera aina nerinaain. ¹² Satiin cachaaurute caohachaaain suujua coara cachaniha Demetirione beeuru, esinae rauhijiriin caohachanejeein nihane jaun. Canacaanu netonainechu caohachanijihane bihacaanu. Iite chabana nohanelanaala irihacaanune coitucuhi.

Niicha laenai quiricha satono tiha Joanne

¹³ Jataainte ne banjelanaala ichei irihanune jaanu. Nena quiricha cuhane cuain ichei aitona jereneun. ¹⁴ Nii jaunne ena ichoharaa unaa jereun, caraajenihane ichei aitocaaunne coina.

¹⁵ Chaque tonajelanaala raotojoein neeun. Satiin cana belaichaurute ii coaacure. Atiin, “Inara coaacuruhajera,” naain nii cuu nenacaauru cana belaichauru rai beeu.

Jodasiicha Ietoai

Inara coaaucaun

¹ Jesocurisito cachaneein Saantiaao nejera Jodasi nihanunena caa quiricha laenaun, Cana Inaca Cana Coaunera niicha jereineein niicha cotihacuri- Jesocurisito berainojoinnein nenacaauru rai. ² Cairichaaajoaain inara coaraain inara coroatajanemiin Cana Coaunera, leeochoaauru aina jiniiquiin ita belaa in raotojoein neeinchene coina.

Nechu jataain nohanena que inara relaaureerauru (1Fd 2.1-7)

³ Jataaina niqiu inara aina jiniiquiin cana ichoterateraneein nena que cuaain laenana jereenlu niqiu inara rai, canejeraneein neeinchene jaun. Nete laen jataain ena caohachae inara rai laenacaunne, Cana Coaunera cachaneein neeichene jianelanaala, canaacha esenetai esenetaain neeinchene coina. ⁴ Inae Cana Coaunera Quiricha cuhane besihalune rijijieein, inara aina neeuruha nechu jataain nohaneein cacha relaaureerauru, caseteco coaracuruhane rai nenacaaurune coitucuhanune jaun. Acaaurute jataain necha aansai cachaauru ne. Necha jataain cana belaiha cana rai Cana Coaunera tenojoinnein nena aasaaeraneein nenacaauru ne. Chaen techu cana eroranein nena- Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuha no-cetelanaalane maajeein aihure.

⁵ Inae niqiu coitucuhiche inara, nena nacoaauneein inara rai benaa jereun, Egipto caje coitucuurera Israeli cocoaichacuru rocohane baihate, esenetaaurui cachaauru itajelu Cana Coaunera. ⁶ Coaracuche nachuhinti coujurihu Cana Coaunera letononeein nena tocohaneein neurenihalu anjeraaurune jaun, charijibana satonoelanaala nena nocohena tabai jana neeuruha, satiiin rucuheca Cana Coaunera que tihanereen tiaaine. ⁷ Nirijieein techu ailu Sodoma, Gomora, naonjoainuri cocoaichacuru aina curuaequiin, rohan nenacaauru neseuru cocoaichacurune maajeein, nelau ene aina ichaohin, ajenaacha que namuritiin, namute quicha aina ichaojeraquiin naonjoaunrelu, nitohaniha cana ichaone que airijiin. Nii jaunte charijibana satonoelanaala nena usihanaun caseteco coaracure. Niite satiiin cana suujua coaraain, que nainaain ichaohacachene coina ailu.

⁸ Nitohaneein inae coitucuuruha sainejeente, nii inara rene turunacaauru cachaauru, nechu joaereen raaje osa que jaberoco aasajein, sini anuu caje cha coitucuha nocoetiin cachaauru relaaun, Cana Curuaanaa Jesocurisito nocoeje chanuhin, acaauru amurijiriin cocoinanacainein nenacaauru quene maajeein mainajeein ereure. ⁹ Coaraanachuhinti nenacaenein Moisesa jaberoco amanaa jeriha moconajaerane jana, nii tonaain batohin, que baasoneein ereein nocoeje chanunaa coacuelanaala, raujiaain acatein: "Ii suujua raujiaaine Cana Coaunerara," naain nihalu moconajaera rai anjeraauru curuaanaanein nena Miqueline. ¹⁰ Nete niritiin erena nainiha cacha natiin, niicha coitucuhi que nihanatiin ereein neeure cachaauru. Nechu jataain leinjiin ataebinae rijijieein neein, nitajia acaauru jaberocone coina, jaberoco teure.

¹¹ Jataainte cairichaaajoaure, aihalu Caine rijijieein ichaauruhane jaun. Aihalu Balaam aina Corene rijijieein coriquiicha que coaacuruhane jaunte, Cana Coaunera sacuuruhane jianecuruha erena tonoraalanaane

jaun nitajerai neeunre. ¹² Ita belaaihuruhane jaa beseta bitoaaiche jiniiquine jaaunrute, nechu jataain inara rai nocoejena tiha, inara aina lenoneein acau cohin rachoojoein naaonjoaaunre nocoejelanaala, nii chuni sinaa coacuelanaala. Cacha beraicha niha nocoetiin churute aihure. Nete nii chuni berailanaala, nechu jataain jaberocohacha beraihure. Acaaurute nii conacainelanaala nena acau rijjichure. Aiha temule inaacane cojoanonaa bana, inacaelanaalane rijjijeeinte neeure. Chaen cojoaisi aina curuataain enuha rocohin jaohacane rijjijeeinte neeure. ¹³ Enaachate baaso ichaa cucuana kuhane fichafichanaane rijjijeein, chunjihun nihanatiin baaso ichacure coejelanaala. Chaentechu sona nalu rijjijeein mituhin janoaajeein cuujueein, jaiti cunajaun turuelanaala, nocoenaanaun nitajia arasijiene rijjijeein nitajihua cuurureein nocoenaanaun acaauru netonai.

¹⁴⁻¹⁵ Chaen techu nitohaneeururichaain nii cachaaurune que aitoroatiha Cana Coauneraane jaun, Adaan que jaurichuru baiha, acaauru caaunsini ineein nena- Enoco netonai jetao: “Satiin nere tonoraeraauru cachaauru janijiin raain, jataain necha aansainein ichaonacaauru, naansaine aina cuhaain nocoejena charaneein, osaaocuruhane jaun naansaine caaun que baasoneein erenacaauru casetecaain itajenajaane coina, araai oaraancanei rai nere tonoraeraauru anjeraauru uhaain uha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone janane coaraaun,” naain belu beratihua Cana Coauneraane jaun. ¹⁶ Chaen techu acaauru cha coitucueraniha nocoetiin, satiin que nererojoeceain, satiin que maihajein ereein, niicha jereicha que coaacure. Nechu jataain cacha que niicha jerei ichacuruhane coinaachate, cacha rai raotojoein ereeure.

Cana Coaunera coitucuurera rohecaeraauru

¹⁷⁻¹⁸ Canejeraauru, inara rai: “Cana janonaa satonoelalaje raite nereein, nechu jataain baasoneein suujua letonohacha ichajeein ichaonacaauru cachaauru,” naain inara rai beeuruhalu Cana Curuaanaa Jesocurisito rai afosotoorune coaacuche. ¹⁹ Acaaurute ita caje neleruhin niha cachane jereein, nechu jataain suujua letono rijjijeein ichaohin ichacuruhane jaun, Cana Coaunera Suujua sirichurenihane jaun aihure.

²⁰ Nete inara, coujurihu Cana Coaunera esenetaeranein, rai cachaneein Cana Coaunera Suujue que suujuequuin, Cana Coaunera bajaebajajeein neeiche inarane caohachaera cacoelaichaneein nenacaauru canejeraauru.

²¹ Cairichaaajoaain inara raain, inara belaa inihalune rijjijeein ichaohin, chariji bana satonoelanaala nena tiha Cana rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone cohajeein neeunche.

²² Atiin cairichaaajoaain nii esenetana jeriheeichuru coaraain neeuche.

²³ Nabana nitajeeuruha usi tabai jana nii esenetaichurune coataa, cairichaaajoaain acaauru coaraain, tabaauru ichoteratecuche usi tabai caje, acaauru que nocohalajiin, jataain baasoneein ichaohin nichao asajeein neeuruhane jaun.

Raotojoein rachoojoein neeuche

²⁴⁻²⁵ Acaihanijin cana ichoterateranein nena Cana Coauneraachate, inara beraicheein chatohaneein baaso ichaain neeinchene coataa. Nii chaeloon baasoneerilanaala, aca Cana Coaunera nihane acatiha rachoojoein turuhin neeinchene coina. Jauriaa caje coaaneein nii chariji bana satonoelanaala, aca itolere que laraajiin cocoaanacainein niha Cana Coauneraane coitucueratein neeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Jesocurisitohacha Coaratei Afocarifisi

“Naaonjoanrichaain,” naain coaratiha Jesocurisitone

¹ Caate, inae nichuuntaa nitohanerichaaainene jaun rai cachaneein nacaauru que coaratiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuain Cana Coauneraane jaa ne. Nii jaunte rai nere beraneein nena Joaan nichaaunne rene, rai nere bera anjera letoae Jesocurisito, canu que niicha coaratei coaratiha nii anjerane coina. ² Nii jaunna, canu que coaratiha Jesocurisito aina cuain Cana Coauneraane rijijieein, esinae rauhijiriin nii coaraneein coaraaunne rijijieein laenaan.

³ Nerausiaecurichaaain caa Cana Coaunera beratenojoin reretaera aina aonaain caa laenanohineein nihane rijijieein tonoraain nenacaauru, inae ichuunejeeriha nitohanerichaaainene jaun.

Caaunsi laurineein Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru rai laenaa Joanne

⁴ Asia batane que caainsii laurineein Jesocurisito ranojoneein nacaauru iclesiacuru raine canu Joanneein caa laenaan. Raotojoein neeichene jaanu teein neeuruhine- nii nunuhe caje coauneein neeina acaneein neein turuha uhenei neein nena Cana Coaunera, rai nelaurianajaan- *trono* acatiha caainsiineein suujueneein nenacaauru aina, ⁵ chaen esinae rauhijiriin, aca jerihane rijijieein neein nere beraneein nena Jesocurisitone maajein. Acate jauriaanejeein ohane caje ichanaelu. Nii jaunte, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru curuaanaacuru curuaanaanein ne Jesocurisito. Nii Curisitote jataain cana belaitohane jaun, rai coichana aina cuain osa caje cana rocoelu. ⁶ Nitohanein cana teente, jelai teein rai cachaneein aihuruhalu saseredotecurune rijijieein- rai Inaca Cana Coaunera rai caohacha icharaneein- niicha jerenohin ichacaachene coina cana teein nelu. Aihana jaun Cana Coaunera necaohacha aina, itolere niicha ichana nainei itolere bana Jesocurisito rainein neeine. Nitohanemiin.

⁷ Inae nacoaanein dede sacari jana uhin fauha uha Curisitone janate, satiin coanojoinereein.

Nii sohin jaaoreralluniha natiinte coaraa cuurureein.

Nii jana caa chauratane que laurihu laurihu ichaonacaauru cachaaurute, chanaa cuurureein coreniha.

Aiha nitohanerichaaain.

⁸ “Canune nunuhe caje coauneein itolere coauneraanein satono que tiaain acaneein neeun,” naa Cana Curuaanaa Cana Coaunera- itolere curuaanaanein turu rai nena.

Jataain caohacha que necaohachaaain necoaratiha Jesocurisitone

⁹ Canune satiin inara nejera Joanneeun. Jesocurisito corenihate, canu nejeraanein neeiche. Nii rijijieein techu, jiniiquiin coujunojoneein necairichanaa abaantaacache, laraajiin cana corootajaniha Cana Coauneraane jaun. Nitohanihane jaunne, Cana Coauneraacha jerei Jesocurisitohacha coitucueratei beebelijhanune coreniha caseteconeein Patmo cobeneu neeun. ¹⁰ Ecute tomiho cojoanonaa bana, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene jana, canu janori nichaae toniin: ¹¹ “Leinjiin quiricha cuhane iicha

coarai laenaain, caainsii laurineein Asia batane que nenacaauru- Efeso, Esmirna, Pergamoo, Tiatira, Sardisi, Filadelfia, Laodisea, naaonjoainun Jesocurisito cachaneein nenacaauru rene letoaaui,” naain mijiaaeneein toniha carai jaiha rijijieein nena- toroonfeta rijitiin erenaane jana aonaaun. ¹² Nii carai erena coaracaanne coina nauriterichaaunne janate, tirichotiin jiquihaquuin ne ecu caainsineein cono nujua- oro caje ichanohin. ¹³ Nii caainsineein cono nujua- oro caje ichanohin cataaunne cacha tocohaneein-tijia que uujoai cajonequuin, somajain cajione que cajionequuin- nalarijia que uujoaain oro caje ichanohin sintoroon que ichoraane coaraaun. ¹⁴ Nii jana rai couturi ujuite dede sacari tocohaneein somajae. Jana, rai notate tirichotiin usi lanaro tocohane. ¹⁵ Nii jana rai tijiaaurute, orono cuhane tucuhacaain ichanohin bronce tocohaneein jiquihaque. Nii jana rai nerete, jataain mijiaaeneein caraturi toni rijitiin tonihane jana, ¹⁶ rai raotono nichajai que caainsineein arasijie siri biji cuhane. Nii jana rai nujae cajete mitue jerane jataain ajinaain sabere. Nii jana rai merite, jataain conotiin conoha enotone tocohaneein jiquihaque.

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunne coariin tijia asae comoon onaa rijijieein. Nete biji raotono nichajai que canu mucuhin: “Jiaonriha casiine. Canune ichaohin itolere coaanaain satono que tiaain Coauneraneun. Canune niqui oonlu, nene ichanaun. Inae charijibana orinaaunni. Canune cana asae nita-jenacaauru rai chabi sirihun. ¹⁹ Caa ena nena iicha coarai laenaain, caa baiha neeninu iicha coarai laenaun. ²⁰ Caa canu biji raotono nichajai que caainsineei arasijie, chaen caainsineei cono nujaaneein nena oro, naaonjoainuri iicha coaraite, charijibana coitucueraelanaala asinojoneein nena ne. Nii caainsineei arasijiete Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru- iclesi-acuru beraihurera anjeraauru ne. Jana nii caainsineei cono nujua oro caje ichanohinte, caainsii laurineein Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru- iclesi-acuru ne.”

2

Caansi laurinei iclesi-acuru rai beratenojoin. Caate nii caainsii beratenojoi caje Efesoo Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia beraichanajera rai beratenojoin

¹ “Caritiin Efesoo Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneein nena- anjera rai laenaau.

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenarate nii biji raotono nichajai que caainsineei arasijie siichaain- cainsineei oro caje ichanohi usi nuja cataaun amunaa: ² Canuna, itolere iicha ichai coitucuhin, caaintatohane niha natiin jianelanaala neeine coitucuun. Chaen nechuu, nii necha ansainein ichaonacaauru abaantasineeine coitucuun. Chaen techu, afosotooru niha nocoetonacaauru niha natiin coujuhin coaraaine jana aca necurene. Nitohaneinte casajenetooruhane coitucuhi. ³ Itolere banate coiinteein jianelanaala jataain canu coreniha necairichanaa abaantaai.

⁴ Nete jauriaanejeein aailune tocohaneein corajeen quiiicha jerei icharaneein neneei. ⁵ Aihane jaun, jauriaa aichejetohilune que coacuhin, nii nunuheneein corajeen icharejetohilune rijijieein nacoauneein corajeen quiiicha jerei icharaneein neeun, jeriha Cana Coaunera ranojoneein. Ainihanena, nii nihane jaa jelai caje, nii cono nujaaneein nena rulureeuni ii caje, nacoauneein Cana Coauneraacha jerei icharaneein ichoaeneeine. ⁶ Nete caohacha ichaai, nii Nicolasa sacuureraauru

ichanohichuru rautaa'in coaraenee'ine jaun. Canuhetonaichu acaauru ichanohichuru rautaa'in coarahaau'n.

⁷ Aohana jereraauru, caa ereretaain Cana Coaunera ranojoinuru- iclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuerate, nii chariji bana sanaachara ichaonaa tera enuha inaa Cana Coaunera nenajaun nenea que lenonereein,' naain laenaau Efeso beraicha- anjera rai,"

nae nii canu notaara.

Esmirnau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁸ "Caritiin Esmirnau Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneein nenea- anjera rai laenaau:

'Aonacuche, caritiinte inara rai laenaerate nii nunuhe caje coauneein satono que tiaain acaneein nenea- ohalune caje ichanaain nenea:

⁹ Canune jataain necairichanaa abaantaain, cairichainejeein neeichene coaraaun. Nete chaque lanaeneriquicheein dedeeu. Chaen nechu jataain baasoneein ichei ereeuruha Joriõoniha nocotonacaaurune coitucuun. Acaaurute esinae rauhijiriin moconajaera letono laurineein neure.

¹⁰ Jiaonriha necairichanaa coariquine que casiin neeine. Moconajaerate caresero cuhane inara tabaauru enoaeratererein, nii aina cuaain satiin inara coujunojineein coanojineequichene coina. Jataainte necairichariquicheein lechoonca janohin. Nete ohichene que tiaajoaain nirijieein jianelanaala abaantaain sacuhichene, canu nii cainaraanuque chariji bana nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa tereeunni inara rai.

¹¹ Aohana jereraauru caa Cana Coaunera ranojoinunru- iclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Laraajiin itolere necairichanaa amuritiin nenacaauru- coatiha ooru baiha nacoaaneein ohin nitajerinaain acaauru suujue,' naain laenaau Esmirnau Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichaneein nenea anjera rai,"

nae nii canu nae nii canu notaara.

Pergamoo Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹² "Caritiin Pergamoo Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaau:

'Caate aitiin laenaerate nii nujuaae cuhane jerane jataain ajinaain sabere siricha: ¹³ Raotojoeine moconajaera rori rohan ichaohichene coitucuun. Nete aitiin caitoonjoa esenetaain canuhacha icharatei ichaguichene jianelanaala neeiche. Niheichu nii canu ere bera Antipas sohin jaoruhalu, nii moconajaera neseu natiin, canu esenetaain neeichene jianein niheiche.

¹⁴ Nete neeje ichei baaso, iniha nenacaauru que ichei aitocoaaunne jaanu coitucuhine coina. Nii iniha nenacaauru tabaaurute, Isaraeli inoaensihuru relaain nihalu Balaamne jaacha tonoraain jianena jerecurene. Nii Balaamte baaso que Balac suujuatihane jaun, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que Isaraelitaauru coroaatein, itolere osa que sarueratenajaaine maajein naonjoanlu. ¹⁵ Chaen techu, tabaauru iniha nenacaauru acaauru relaain nihalu Nicolasa sacuurerane jaan jianena jerecurene.

¹⁶ Aihana jaun, chajaain ena esinae Cana Coaunera esenetaeraneein jeriha Cana Coauneraane rijijieein quiicha jerei icharaneein neeuche. Ainihanena ena inara rene uhin, nii canu ujuae cubane jerane ajinaai nenaasabere que acaauru soreeunni.

¹⁷ Aohana jereraauru Cana Coaunera raonojoinuru iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuurera raine chariji bana coaraelanaala asinojoneein nenaã manaa que acaauru coroaatereeeunni. Chaen nech, nii chariji bana coitucueraelanaala nena- cacha curuaa siriin laenanohinein leinjiin ajeri somajain nena tereeni acaauru rai. Nete laen nii ajeri raera, nii curuaa erora coitucureein, 'naain laenaau Pergamoo Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichaneein nena anjera rai,'"

nae nii canu notaara.

Tiatirau Cana Coaunera ranojoinuri beraicha- anjera rai beratenojoin

¹⁸ "Jerichanejeeichu, Tiatirau janijiin Cana Coaunera ranojoneein nenaacauru iclesia beraicha- anjera rai laenaau:

'Caritiinte aitiin laenaerate nii usi lanaro tocohanei notaain- coata lanajai jicharoanohi tocohanei tijaain nena- Cana Coaunera Calaohi: ¹⁹ Canune jitariin iicha ichai coitucun, jataain cachaauru belaaain, iicha esenetai esenetaain, itolere necairichanaa abaantaain itolere ichaaine coitucuhane. Chaen nech, jataain jauriaalu amuritoheriin ena caohachaaain ichaaine coitucun.

²⁰ Nete neejen ichei aitocooaunne jaanu, Canu cachaneein nenacaauru coritaa, nech Cana Coaunera coitucueraniha nocoetiin, ecaantooru que banijiaain nena lenone que acaauru coroaatein, chabana nitohanai osa que nesaruna naineniha cachane saijieein itolere osa que acaauru rohecaaa nii ene Jesabeline abaantaaine jaun. ²¹ Canune niqui Cana Coaunera coitucueraneein nihane cojoaaun. Nete ainaa jerelanaala, niheichu osa tabai que nesaruhane jianena jerene.

²²⁻²³ Nii jauna, nii ene cunaitaain bereecurune maajeein ateinareeunni. Chaen nech, nii ene aina ichaojeraquiin neeuruhane jianelanaala nenacaauru ateinaain, jataain necairichanaa tabai que cairichanajareeunni. Nitohanein ichacaaunne banate, suujua cubane cachaauruhacha coacuhi coitucuhane que nainaa cuurureein satiin Cana Coaunera ranojoneein nenaacauru iclesiacuru. Jana inara raine, le cacha cachanequichene rai, inaraacha ichanohin rijijieein inara rai tereeeunni.

²⁴ Nete laen inara Tiatirau neinequichene, nii relanajaain neeuruhane jaan moconajaera suujua asinojoneein nena coitucuhin tonoraain neeicheene, nihei nii que tonaain inara rai irihanune jaanu. ²⁵ Aihana jaun, turuhane reentiaain jerichanejeen sacuuche jianelanaala.

²⁶ Itolere necairichanaa abaantaain satono reentiaain canuhacha jerei ichajeein sacuureraaurune cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaanein neeuruhane caina. ²⁷⁻²⁸ Charijieein teinti canu cocoinaain nelu Ofa Cana Coaunera, nii rijijieeine inara cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaanein neeicheene caina. Nii banate coata caje nena otiha que erena tonoraelanaala lauri lauri nenacaauru tuteneriquicheein, darohe tutenecuruhane rijijieein. Chaen nech nii choae tacaain janonaarai mitunaa arasijie tereeni acaauru rai.

²⁹ Aohana jereraauru, caa Cana Coaunera ranojoinuri iclesiacuru rai, Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, "

naain laenarate nii canu notaara.

3

Sardisihu Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹ “Caritiin Sardisihu Cana Coaunera ranojoinunru beraicha anjera rai laenaau, naain laenarate nii caainsinei Cana Coaunera suujue aina caainsinei arasijie siricha:

‘Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Ichaohate niqui ii beeure. Nete inae ohi. ² Aihana jaun, itolere que caohachaaain nainaan nii caute-nacaauru lararajiaau. Inae ohin nitajeeuruhane raite neeure. Chaen nechue esinae rauhijiriin Cana Coaunera notaracaae, caohachaaain iicha ichai ichaaain neneeine coitucuun. ³ Nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein, caohachaaain ichaohin neeine coina nerelaaailune coacuhin-nacoaauneein caohachaaain ichaao. Canu jerichaaune rijijieein, itolere que nainaan caohachaaain ichaeneeine ne, coitucueniha cachane jana turuhin basijiauha asijiautone rijijieein cha coatejeneeine jana turuhin ii casetecareeunni.

⁴ Nete nii Sardisihu neeure corootajajeein chabana cajione calanoajelanaala nenacaauru. Acaaurute cajione somajai jiaain cajiniichaaain amuhemuhecurureein, nitohaneein neeuruhane coina nelatecuruhane jaun. ⁵ Itolere necairichanaa abaantaain, canu jerichaaunne rijijieein nenacaaurute, nitohaneein cajione somajai que necoreeteeurureein. Nii choae tacaainchu, canu quiricha caje acaauru curuaa elonarinaaunni. Chaen nechue, canu Inaca, rai anjeraauru, naaonjoainuri acatiha teein acaauru coitucureeuni.

⁶ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

Filadelfiau Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁷ “Caritiin Filadelfiau Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia-beraicha rai laenaau:

‘Caate aitiin laenarate nii Rabiri rai chabi siricha- Cana Coaunera esinenein nena. Acate acuujuua joracaane, nii chuni funaa nainene. Jana acuujuua fuhane, nihei chuni joaracaera. ⁸ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Aonaaun, ii raine joaracanojoineein canu acuujuua siricheeunni, nerinaain chuni funaa nainera. Jataain laraajiin neeineque airijiinte, quere tonoraain quiiha jerei icharaneein neei. ⁹ Canune ichareeunni nii nechue moconajaera rai catcha raeraneein nenacaauru- nii Joriooneeuruhane que airijiin Joriooniha nocoetonacaauru- casajeeuru itiha asae neseeonriaauruhane coina. Nii banate, jataain ii belaitohanune coitucuha cuurureein. ¹⁰ Esinaete rauhijiriin, itolere bana caitoonjoan tonoraain canu jerichaaunne rijijieein neei. Nii jaunne, inae conjonee-joinecuruhane coina, satiin colurejenojoinecururichaaain caa chauratane que nenacaaurune bana, ii beraicheeunni chatohaneein teraaine coataa.

¹¹ Enane nacoaauneein turureeunni. Aihane jaun, caa ena neeine rijijieein jerichanejoinen sacuu, nabana chuni ii que banijiaain nena ruluhin raane coataa. ¹² Itolere necairichanaa abaantaain sacuureraaurune, Cana Coaunera loreri banesijianein tihanune, nii chariji bana satonoelanaala caje mituelanaala ecu neeurureein. Chaen nechue, acaauru jaberoco

que teein Cana Coaunera curuaa laenaain, dede caje ena nenea Cana Coaunera nenajan Jerosaleen curuaane maajeen laenareeunni, acaauru jaberoco que teein. Chaen nechu acaauru jaberoco que teein ena nenea canu curuaa laenareeunni.

¹³ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichanjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ”

naain laenarate nii canu notaara.

Laodiseau Cana Coaunera ranojoneein nenacauru iclesia beraichanjera rai beratenojoin

¹⁴ “Caritiin Laodiseau Cana Coaunera ranojoneein nenacauru beraichanjera rai laenaan.

‘Caate aitiin laenarate nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein, nohanelanaala beraneein itolere Cana Coauneraacha coaunai Coaunera Esine neein Nenea: ¹⁵ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Bajanachuhinti canu jerichaaunne rijijieein, corajeen quicha jerei ichaeneei. Jana ainihane corajeen moconajaeraacha jerei ichaeneei. ¹⁶ Nete quicha jerei corajeen ichaelanaala, niheichu moconajaeraacha jerei corajeen ichaeneeine jaun, nii chaneein neneei. Nitohaneein ajajainein niheichu, jelajerilanaala, naajoaain neeine jaun, chanein neneeine jaunne ii narooareeunni canu ujuaae caje. ¹⁷ Iite niqui Inae jataain raotojoein nihanu cha latejelanaala, inae caohacha ichacaaune jaun, naain ereei. Nete jataain cairichaaajoaai, cairichanojoneein aiha leinjiin cairichai cha colane nenea rijijieein neein- maosa rijijieein neeine jaun. ¹⁸ Nii jaunne ichi aiton, canu caje mocohin tucuaanoihin oro coreteine caina. Nii banate esinae rauhijiriin canu jerichaaunne rijijieein neein, aiha leinjiin cairichanejeein cha colane nenea rijijieein neeine caje, cha caohacha ichaain, caohachaaain chaachaaain neeine coaraain neriquiin.

¹⁹ Canune satiin canuhacha belaa canu cachaauru baaso ichaain neeuruhane coaracaaunne, acaauru cotaain acaauru suujuatein cairichanaajaan. Aihane jaun, nii baaso ichajein neeine janelanaala baasoneein jerichanejeein sacuhinene ii cairichareeunni. Aihane jaun, chajaain ena caje coaunein nunuhetein jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaa.

²⁰ Aonaan, canune itolere bana acujua beraicha rijijieein acujuaniiha neein inara cotijiaaun. Chateeinti bajaee bajaacaaunne aonaain canu raain ne rai suujua cuhane, nii ainane jiniiquiin lenonerichaanuhin.

²¹ Chateeinti itolere necairichanaa abaantaain jerichanejeein janelanaala sacue, nii raine canu rohan nelauriaane jaanu rori tereunni. Charijieein teinti, itolere necairichanaa abaantaanune jaun, canu Inaca Ofa nelaurianajan rori ichoae jiniichaaain nelauriaaun, nii rijijieein.

²² Aohana jereraauru Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichanjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ”

naainte laenarate, nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein nohanelanaala beraneein- itolere Cana Coauneraacha coaunai coaunera esine neein nenea.

¹ Niritoha caraine baiha dede coaracaauñ jabatoroaañne janate, joara-caeratihaneñ ne cana dede bacuujua. Nii janane, jauriaanejeeñ leinjiñ jaiha rijijeeñ nena- toroonfeta rijitiñ tonihane jana aonacaauñne janate: “Chajaañ cajiha iniha uune, caa baiha nitohaneñ airichaañne coarate ii queñe coaraaicha,” naañ carai toni eheeaña.

² Nii rijieoritiñ, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene janane, dedeeñ jataañ caohatiñ nelauriananaja rori- *trono* coaracaauñne janate, ecu nii nelauriananaja rori- *trono* ichoae laujuae leinjiñ. ³ Nii nelauriananaja rori ichoae nenaate, ajeri jataañ caohati colohin nena- jaspe tochanenihane cornalino tocohaneñ jataañ caohatiñ colohe rai jaberoco. Nii nelauriananaja rori tinonoritiñte, tinohanre leinjiñ iino, jataañ conotiñ beraurosihojooañ colonaa esmeralda tocohaneñ. ⁴ Chaen nechu nii nelauriananaja rori- *trono* tinonoritiñ niha jataañ caohatiñ coroata choonca jenaañ rori caohachaañne jana coaracaauñne janate, ecu nichoae neeure coroata choonca jenaañ ichauhenaauru, somajaañ cajione que cajionecohin, oro caje ichanohin comai siriñ. ⁵ Nii rori- *trono* cajete, jataañ mijiaaneñ mitue jiacano, erena, arara, naaonjoainuri. Nii janate, nii rori acatiha lanalanaque caainsineñ siricho. Nii caainsine lanalanaqui sirichote, nii caainsine Cana Coaunera suujueneñ ai. ⁶ Chaen techu, nii rori- *trono* acatiha cucuana baca tocohaneñ, jataañ ajiaro-joeritiñ asaauñ tiaañ jiquihaquĩñ inanacae. Nii nelauriananaja roriñuru cataauñ nenañ rori tinonoritiñte ne, jenaañ cacha tocorijianeñ, janori, nacatichai, naaonjoain jelon notaacoaain. ⁷ Nii leinjiñte aañ tabai-leon tocohane. Leeochate jana, baca curuaanaa toro tocohane. Jana nii acaauru nichatajate leinjiñ cacha tocohane. Jana acaauru nejenate, uujurii tabai-aquila tocohane. ⁸ Nii jenai jelai rai nichao que ichaohi nenacaaurute, nenainetiñ saotaneñ itarohin, jianacoon, asaauñ, naaonjoaain acaauru jaberoco nainecojoaain nota sirichure. Janotiñ, jiiçhoo, naaonjoaante:

“Cana Curuaanaa Cana Coaunera esine,
itolere que laraajiñ
itolere ichana naineraneñ nena,
iite iineñ neeilu,
enanetoojeñ acaneñ neei-
iineñ turuha uriquĩñ,”

naaure jiiçhoo, janotiñ, naaonjoaain jianelanaala.

⁹⁻¹⁰ Nii cacha tocohaneñ nenacaaurute, acaneñ necaohachaañ nihañ rori caohacha ichoae- nii chariji bana ohelanaala nenaane coroaacure. Nii nainihate coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii ecu nenacaauru nacatiha neseonriaañ coraajeñ, nii rori acatiha acaauru rai comai si-heitiñ:

¹¹ “Iite esinae rauhijiriñ,
canacaanu Curuaanaaneñ canacaanu Coauneraneñ-
ii necaohacha que iineñ neei, laraajiñ.
Iite itolere coaunaañ neeilune jaauñ,
ii jereeñe rijijeeñ necoaunaañ nihacoaelu,”

naaure coroaecuruhane naineñ.

¹ Nii janate nii rori caohacha choaae lauheconaa coaracaauinne jana biji raotono nichajai que leinjiin Quiricha sichaain lauheque. Nii quirichate retutonohineein, jeranu laenanohineein ne, caainsinei fuera que caohatiin funojoineein. ² Nii jana coaracaauinne janate ecu ne leinjiin anjera jataain itolere ichana nainihane que nelateein. Nii anjerate jataain tonijaain: “Chana jataain nelate que nelateein, caa quiricha fuera beuhin joracanaa naaine,” naain bajae.

³ Nete dedeeu, chauratane tinonocoritiin, chauratane asaae, naojoaain niha natiin nene chunei nii quiricha joaracaain coana nainera.

⁴ Nitohaneein neniha chunei nii coina nelateein nii quiricha joracaain coaraain ereretanaa nainera cachana jaaunne jataain chanaaun. ⁵ Nii janate: “Coo jataain chanaa. Niha leinjiin nii coina nenea- nainera. Acate Joda lauri caje nenea Leeon- cana curuanaa inoaensi Rabiri nefoerate ne. Niite nitohanei ichana nainihane coina itolere amuritiin nihane jaun, nii cainsinein nenea rai fuera soaain joaracareein,” nae canu rai leinjiin acaauru bichauhena.

⁶ Nii janate, nii nelauriananaja rori caohacha- *trono* aina nii jenaain rai nichao que ichaohin nenacaauru, nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, naonjoaainunri cataaun niha Carenero Narejeen ne jana coaraaun. Nii Carenero Narejeen coaracaauinne janate ecu chujuheque, cairichaain atinanojoinihalune saijieein, Cana Coaunera Calaohi Jesosoneein. Nii Carenero Narejeente, caainsiniha rai jichone jana caainsine rai nota. Niichurute Cana Coaunera suujueneein satiin chauratane que letononeein neeure.

⁷ Nii Carenero Narejeente cutiin, nii rori caohacha choaae raotono nichajai que quiricha siichaain lauheconaa caje quiricha raori. ⁸ Nitohaneein nii quiricha raaorihia nii Carenero Narejeenne rijieeoritiinte, neseeonriaaure nii Carenero Narejeen acatiha, nii jenaain ichaohin nenacaauru aina, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru. Satiin acaaurute, nenainetiin quitara rijijieein nenea- arapa sirichure. Chaen techu, nenainetiin oro caje nenea acau cooruhane jaan- curu nainecojoaain enuha sacari juuaain nenea sirichure- nii coroata choonca jenai ichauhenaauru. Nii enuha sacari juujuite Cana Coaunera bajaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune jaan neein ne. ⁹ Nitohaneein neeinte ena nenea nenatena que nenateein:

“Iite nii quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

Ii sohin jaoruhane janate,

ii coichana que acaauru coreteei,

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneinte,

satiin caa chauratane tinonocoritiin lauri lauri neein nenacaauru
cachaauru,

lauri lauri nere que ereein,

naonjoaainunri caje raain,

cachaauru coreteei

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneein ichaaina jaunte,

quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

¹⁰ Nitohaneinte acaauru cocoinaai,

saseredote neein, curuaanaa neein,

naonjoaaineein neeuruhane coina.

Nii jaunte, satiin chauratane sacutaain curuaanaa neein neeure,”

naain nenatecure nii coroata choonca jenai ichauhenaauru.

¹¹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu ereerecure arajiin nii rorirono caohacha rohan nenacaauru anjeraauru. Nii baiha nii jenai ichaohin nenacaauru, nii coroatachoonca jenai ichauhenaauru naonjoainuri. Nii janate ecu neure jataain arajiin oaraanca milloonneen amurijiriin.

¹² Acaaurute jataain tonijiaain:

“Jataainte nelate
nii sohin jaonojoneein nenaalu Carenero Narejeen.
Nii jaunte,
itolere ichana nainihane jaanu,
itolere nerausiajeein nihane jaanu,
itolere coitucuhin nihanu jaanu,
itolere que laraajiin nihanu jaanu,
coasitanojoinihane jaanu,
necaohacha que necaohachaane jaanu,
coroaenojoneein nihane jaanu,
naonjoaain raeraneen ne,”

naaure nii arai oaraanca milloonneen nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii rijieeritiinne, ereerecuruha satiin Cana Coauneraacha coaunahine jana aonaan. Satiin dede que teein niicha coaunai, atane que teein niicha coaunai, nii baiha satiin cana temurau cucuana cuhane nenacaauru, atane cuhane nenacaauru, naonjoaainunri Cana Coauneraacha coaunai ere aonaan.

“Nii rori choae lauheconaa,
chaen nii Carenero Narejeen, naonjoaaihunrite,
coroaenojoneein aca neein
necaohacha que necaohachaain nelate que
nelatein neuruhane jaanu teeure,”

naain ereerecure.

¹⁴ Nii janate, “Nitohaneen neeine,” naaure nii jenai ichaohin nenacaauru. Nii jana, nii coroata choonca jenai ichauhenaaurute, nii Carenero Narejeen acatiha neseonriaain coroaecure.

6

Caainsine fuera

¹ Jaurihanejeein, leinjiin fuera joracaa nii Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii jenaain ichaohin nenacaauru caje leinjiin ere arara rijitojoaaintiin tonijiaain toniin: “Chajaau cajiha,” naane jana, ² coaracaanne janate ecu leinjiin cabario somajain choae lauuae leinjiin cacha tenuna sijaain. Nitohaneen comai teeuruha nii cacha raine baihate, amue nii que nejeratenacaauru amuritiin, itolere bana acaauru amuritoeraneen nihane coina.

³ Nii janate, nii fuera que jaurii joracaa nii Carenero Narejeenne jana, nii ichaohin nenacaauru coroataja: “Chajaau,” naane jana aonaain coaracaanne jana, ⁴ ecu mitue leeocha cabario lanajaain. Nii janate nii cabario choae nelaurianaa rai nelatei teeure, ita sohin ita jaaoruha caa chauratane sacutaain nenacaauru ne coina. Nitohaneente leinjiin Sabere seonjoa teeure nii cabario choae nelaurianaa cacha rai.

⁵ Nii baiha, nii fuera nichataja joracaa Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii ichaohin nenacaauru caje acaauru nichataja:

“Chajaau” naane jana coaracaaunne janate, ecu mitue cabario jichojoaain. Nii janate, nii cabario jichojoai choaae lauheconaa leinjiin balaansa siichae. ⁶ Nii janate, nii jenai ichaohin nenacaauru caje ecu toniin:

“Le quilojoei aroso rijijieein nenea tiricote coreeein le janohin amihaneanaa neein. Nii jana, nichata quiloj aroso rijijieein nenea sebadate coreeein le janohin amihanenaa neein. Coa laen erene, bino, naonjoaain aasaeca,” naain toni erenaa nii jenaain ichaohin nenacaauru cataaun toniin.

⁷ Nii fuera nejena joracaa nii Carenero Narejeenne janate: “Chajaau,” nae nii jenai ichaohin nenacaauru caje leinjiin. Nii jana coaracaaunne janate, ⁸ ecu ne cabario somaajiojaain. Nii cabario choaae nelauriaain cunaa curuaate Onaane. Nii ichohachaniha unaa caaijie unaaate onaa curuaanaa moconajaerane. Nii Onaa curuaanaa- moconajaera raite, chauratane neleru nejena que niicha ichana nainei ichaane jaanu teure, ita sohin ita jaaoruha arajiiin cachaaurune coina, tabai mijitena caaun ooruha cachaaurune coina, cunai caaun ooruha cachaaurune coina, cachaauru sooruha atane que nenacaauru aain tocohaneein nenacaauru coitucuhichurune coina.

⁹ Inae nii fuera nesaoqui joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaaunne janate, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori- *altar* asaae neeure Cana Coaunera beratenojoin beeuruhane coreniha atinanohichuru.

¹⁰ Nitohaneein ecu neeinte jataain tonijiaain: “Itolere curuaanaacuru amuritoheriin Curuaanaa- osa colane nenea saanto- cha ichaaaine coina aito- hine icharaneein nenea, chatohanai bana caa chauratane que nenacaauru ichao colurujueein, canacaanu atinaeraauru cairichareei,” naaure nii ecu nenacaauru onacaauru.

¹¹ Niritocuruhane janate, acaauru rai cajione somajain teein: “Jauriaa nebetacaaorihuche coa carajaaeriin. Jaiti lanajeeca, inara sohin jaaoruha ne rijijieein, leeochoaauru inara nejeraauru Jesocurisito beratenojoin beeurera sohin jaaoruhane nainaaauruhane reentiaain cohacorihuche,” nae acaauru rai.

¹² Nii fuera nesaothane joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaaunne janate, uhe jataain mijiaaenein carora tabai. Nii janate, jataain jicholeneein conoene enoto. Nii janate, atene netonai conoelanaala ichana tocohaneein ne. ¹³ Nii janate, jataain mijiaainetiin uhin liaaca cujuanane jana naluha *iquera* inaa nujuarine amuneein nalue dede caje chauratane choaae arasijie. ¹⁴ Nii janate, retutunohiniha faferone tocohaneein nereetuhitiin nitajiheite dede. Nii janate, nerurujaacoaain nelonae satiin situha cataaun nenacaauru obenecuru aina ichatane ucuunooru. ¹⁵ Nii jaunte, chauratane que satiin curuaanaa neein nenacaauru atane jachuuru cuhane, ichatane cataaun nenacaauru ajeri cuhaneeruu nasichure, tabaaihuri aina jiniiquin, chaen soondarooru curuaanaacuru, coriquihonacaauru, jataain itolere que laraajiiin nenacaauru. Cairichanojoneein nenacaauru, chaen cha ujuaihonelanaala nenacaauru, naaonjoainuri nasichure atane jachu, ajeri jachu, naaonjoainunri cuhane. ¹⁶ Nitohaneente: “Canacaanu choaae nefaruhin canacaanu asihu, canacaanu coaraa taa rori caohacha- *trono* choaae laujaine coataa, jataain necarichanaa cuhane canacaanu casetecaa Carenero Narejeenne coataa. ¹⁷ Inae catohaneein caseteco coaraain necarichanaa cojoanonaa que turuhane jaun, nerinaain chunei abaantanaa nainera,” naaure.

¹ Nii baiha coaracaanne janate, enoto mitu jeloona, enoto soo jeloona, enoto soo coarajeen cana raotona jeloona, enoto soo coarajeen cana ajaabiji jeloona, naaonjoainuri jeloona chujurijiatocure jenaain anjeraauro. Ecu neeinte situha nii jenai laurii jeloona caje uhin cujuanane coataa acatecure. Nabana situhi chauratane, cucuana, nuna, naaonjoainuri ichoae situhin jiatuhane coataa. ² Chaen techu coaracaane jana, enoto mitu asajai caje uhe leinjiin anjera. Acate Cana Coaunera ichaohin nena cojunaca *seecho* siri. Nii anjerate tonijiaain eheque, nii jenaain nenacauro anjerauro, chauratane, cucuana cuhanai, naaonjoainuri aasaacene nainecuruhane jaanu raaurera rai. Nitohaneen tonijiaain ehequiinte:

³ “Jiaonriha jaiti Cana Coaunera cachaneen nenacauro nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* tenihacachene jana, chauratane, cucuana, nunacuro, naaonjoainuri aasaacene,” naain, eeheque nii leinjiin nii jenaai naraai anjerauro rai.

⁴ Nii jana, aonacaanne janate, le faasha jena choonca oaraancaain satiin Isaraelitauro lauri caje nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* sirichauro curuaacuro janiichure. ⁵ Nitohaneente,

Jodaa lauri caje lechoonca coroata oaraancaain nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* que cojunacatenoina.

Jana Robeen lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Gada lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁶ Jana Asere lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Nefatalii lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Manasee lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁷ Jana Simeon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Lebi lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Isacara lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁸ Jana Sabolon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Jose lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Beenjamiin lauri caje lechoonca coroata oaraancaain naaonjoain Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que acauro auri que cojunacatenonecuruhane janiichuruhane jana aonaun.

Arajiin cachauro somajai que cajonecooruhane

⁹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu araai lauriinchuru satiin chauratane sacutaain nenacauro, araai lauriin nere que ereein nenacauro, jelai natane que ichaohin nenacauro, naaonjoainuri cachauro ecu arajiin neeure. Acaurute rori caohacha-*trono* aina Carenero Narejeen acatiha ecu arajiin chujuhacoore janiinacaje lanaala. Nitohaneente cajone somanerei que cajonecohinte, elele tocorijiane sijjiiriin cuure. ¹⁰ Nitohaneen cuhinte, tonijiaain ehequiin:

“Cana Coaunera- rai rori caohacha-*trono* ichoae nena aina nii rai Carenero Narejeente, arajiin itolere, que nejeratenacauro amuritoeraneen ne,”

naure tonijiaain nii ecu satiin caa chauratane sacutaain nenacauro araai laurii cachauro. ¹¹ Nii janate nii rori caohacha aina nii coroata choonca jenai ichauhenauro, nii jenai ichaohin nenacauro, naaonjoainuri tionoritiin chujuhacoore satiin anjerauro. Nitohaneente nii rori caohacha acatiha neseonriaain, atane que nauri turuanacanejeen nenorocoaain Cana Coaunera coroaacure nii anjerauro.

¹² “Nitohaneen neeuruhine.

Jataain caohatoha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.
Necaohacha que necaohachaa Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere
bana.

Jataain itolere coitucueraneein niha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere
bana.

‘Narihara,’ naauruhine acaauru rausiaaeca Cana Coaunerane coreniha
itolere bana.

Jataain nelatiha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Acaneein nihane coitucuhin, itolere icharaneein laraajiin nihane coitucuuruhine.

Nitohaneein neeuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine,”

naain, Cana Coaunera cocoasitaare satiin nii ecu nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii janate, nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin canu rai:

“Chaaurna caa somajai cajione que cajonecohacoaain cau ne. Chaaelai cajena uure,” naain canu caje bajaane janane: ¹⁴ “Iite acaauru coitucuhicha curuaanaa,” naain tonoraan.

Nii jaunte canu rai: “Caa cachaaaurute necairichanaa tabai abaantaauruhana jaan, Carenero Narejeen coichana aina cuaain somarianohiniha acaauru cajionene jaan nesomariaain nedae acaauru cajione.

¹⁵ Nii jaunte,

nii Cana Coaunera rai rori caohacha- *trono* acatiha neeure, jüichoo, janotiin, naaonjoaain Cana Coauneraacha jerei ichacuruha rai Teenforo asaene coina.

Nii rori caohacha choaae lauheconaate acaauru beraicheein acaauru rohan neein.

¹⁶ Mijitena, cocoirena, enoto ajaano, ajaaronaa, naaonjoaain niha natiin acaauru roeroearinaai,

¹⁷ acaauru beraihai nii rori caohacha cataaun nena Carenero Narejeen ne jaan.

Nii Carenero Narejeente acaauru beraicheein, carenero beraihuruha beraihurerane rijijieein.

Acate, esinaaeca caohacha- ichaonaa tera que acaauru cocoareein, raotojoein ichaauruhane coina.

Inae acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaan necairichanaa coaraain chanaaururinaai chabana,”

nae nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin.

8

Nii fuera caainsine aina jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nena

¹ Nii fuera caainsine joracaa Carenero Narejeenne janate, carajaaajoaain curuatoraain curuaaecoore dedeeu nenacaauru.

² Nii catiariine ecu caainsinei anjeraauru coaraan Cana Coaunera acatiha chujurujua chujurujuaauruhane jana. Nii janate nii caainsiine anjeraauru nainetiin nii toroonfeta teure. ³ Nii janate uhe leeocho anjera, jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nena uhaain. Nitohaneein uhinte, nichaaurae nii Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori *altar* acatiha. Nii janate tabaain nii enuha sacari jujui teure, nii rori caohacha oro caje ichanohi *altar* acatiha, ichoae teein mocohane coina. Nitohaneeinte mocohane nainiha Cana Coaunera bajaaree nii ecu satiin Cana Coaunera

cachaneein nenacaauru. ⁴ Nitohaneein nii enuha sacari jujuai mocoha nii anjerane janate, rai biji caje Cana Coaunera acatiha ecuun cue rai cousuraca. Mocohane nainiha Cana Coaunera bajaare nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁵ Nii baiha, nii enuha sacari jujuai mocohane jaan curu raaoriin, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori caje, usi biine taotaoriin nii curu cuhane teein, usi biine joae nii anjera atane choaae. Nii janate, toni arara, erenaa, jiacano, carora, naaonjoainunri jataain mijjaaneein.

Toroonfeta toteeuruha anjeraaurune

⁶ Nii janate, inae neruujeeure nii caainsine anjeraauru acaauru rai toroonfeta toteeuruhane coina.

⁷ Inae rai toroonfeta totiha nii leinjiin anjerane janate, chauratane ichoae nalue jelajinaa jaberoco aina usi ichana que jasiisin. Nii jaunte chauratane neleru nichataja mocohane jaun, satiin chauratane neleru nichataja que nenacaauru nunacuru, chaen omanecuru, naaonjoainunri mocoe.

⁸ Nii jana rai toroonfeta totiha nii anjera corotajane janate, dede caje nalue jataain tabai usi jaberoco cucuana cuhanene jana, nii cucuana neleru nichataja neleruhin ichana tocohanein nedae rai baca. ⁹ Nii naluha usi jaberocone jaunte, itolere nii cucuana cuhane nenacaauru nichata saain neleruhin oore. Nii cucuana cuhane nenacaauru boteeuru netonaite nichata saain neleruhin mocohin nitajeeure.

¹⁰ Nii janate, rai toroonfeta totiha anjera nichatajane jana, siricho tocohanein mocohin dede caje nalue arasijie seeonjoa, satiin nucuhecuru nichata neleru aina atane jachu caje mitunacaauru esinaeeca ichoaae. ¹¹ Nii arasijie curuaate Elonaine. Nii jaunte nichata saain neleruhin elonaa nucuhecuru baca aina atane jachu caje mitunaa esinaeacane jaun, ohacoaaure arajiin cachaauru.

¹² Nii janate rai toroonfeta totiha nii anjera nejenane jana, nichata saain nelerujuacoaain nocohejaaitiin naasajeein conoene enoto, atene, arasijie, naaonjoainunri. Nii jaunte, jiichoo aina nocoeha nichata neleru que carajaain conoene nii enoto, atene, arasijie, naaonjoain.

¹³ Nii jana coaracaanne janate, dede catai jelon jiaauluhin situha cuha leinjiin uujuirii tocohaneine jana aonacaanne janate: "Jataainte cairichaojoaaurureein caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, inae toroonfeta toteeuruha nii leeochoa nichatajai anjeraaurune," nae leinjiin uujuirii tocohanein tonijiaain.

9

¹ Nii janate, toroonfeta totiha anjera nesaoquine jana dede caje naluha uha arasijie chauratane choaaene jana coaraaun. Nii arasijie raita, cana asajai cochabi teure. ² Nii cana asaae nenea atane jachu bacuujuua joaracaane janate, jelai caje mitue suruaa orono caje aihane tocohanein. Nii suruaate nocohenanein enoto teein, cujuanane maajeein nocohena neein te. ³ Nii janate, nii suruaa caje mituhin chauratane sacuritaain riaanaha sisiincho semanaane jana, aiha canaanne rijijieein cacha cunaitaane jaanu teure rai. ⁴ Nitohaneinte letoanajaain, omane, ajaena, enuha, naaonjoainunri aasaecuruhane caohateein, nii nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que cojunacatenohine lanaala nenacaauru cunaitaauruhane coina aitocure nii sisiincho semanaa rai. ⁵ Nete cachaauru atinaauruhane coina letononeeure. Raujiaaincha cacha atinaelanaala cusihane, canaun cusi rijitocojoaain cunaain saoque ateein cacha cunaitaauruhane coina aitiin letononeeure. ⁶ Nii cojoanona banate niqiu onaa jerecureein cachaauru,

nete oorenereein jaiti ooruhane jaan que turuenihane jaun. ⁷ Nii sisiinchoorute, sonaana que neeuruhane coina relanojoneein nenacaauru cabario tocorijaneein, oro caje nena-comai tocohane que asihocoin cacha meri tocorijane acaauru meri. ⁸ Nii sisiinchooru couturi ujute caratohanae ene couturi ujui tocohaneein. Rai catute aain tabai tocohaneein nenaaleeon catu tocorijiane. ⁹ Acaauru jaberocote, coata que bujuuain ne. Jana acaauru itarote jataain mijiaaieein toni jiaauluuruha ne. Sonaana que neein caro tararaa cabarione jana tonihane rijitocojoaain toni. ¹⁰ Jana rai cusite rai nuseei que ne, canaun cusi tocohaneein. Nii rai cusi que cacha cunaitaraneinte neurelu saouqui ateein. ¹¹ Nii sisiinchooru curuaanaate cana asaee atane jachu cuhane nena anjerane. Jana rai curuaate Ebereeo ere cuhane Abadoonne. Jana Curieco ere cuhanete, Apolihoonne.

¹² Nitohaneinte situe nii necairichanaa nunuhe. Nete jaiti lanae coroatajai.

¹³ Inae rai toroonfeta totiha nii anjera nesaotanene janate, Cana Coanera acatiha oro caje nena rori-*altar* que jenaain nena jicho caje toni eheea.

¹⁴ Nitohaneein toniinte:

“Nii jenaai anjeraauru ichoharaain nenacaauru jihaneeu. Acaaurute nucue tabai Eofarate auhaniha ichohanohineein neure,” nae nii eheea.

¹⁵ Nitohaneinte, nii jenaai anjeraauru jianecure, cachaauru nichata neleru sohin jaoruhane coina. Nitohane ichacuruhane coina jatoroaain neeuruhane bajaanaa, rai batene, cojoananaa, naaonjoain que inae tihane jaun. ¹⁶ Nii jana aonanaacaaunne janate, ecu neure coroata fasha milloneein cabario choaee cunacaauru soondarooru.

¹⁷ Nii cabario choaee nelaurianacaauru coaracaaunne janate, usi lanaro tocohaneein nena que bujuatenohinjiaocoe acaauru nalarijiaauru. Nichata lauriinte coloe nii acaauru nalarijia que nena coata, beraurusiojoaain, lanajiojoaain, asofere tocohaneein, naaonjoaain. Jana nii cabariocuru couturite janolari couturi tocorijianihane jana acaauru ujuae caje mitue suraa, usi, asofere, naaonjoain. ¹⁸ Nii cabariocuru ujuaae caje cacha cairichaeranu que mitunaa suraa, usi, asofere, naaonjoaain caaunte nichata saain neleruhin ohacoaure cachaauru. ¹⁹ Nitohaneinte rai nujuuae cuhane, rai nuseei que, naaonjoaain nii nitohane ichaane jaanu rai nelate sirichure nii cabariocuru. Nii rai nuseite acano tocohane. Chaen rai coturi quete cacha cunaitaure. Arajii cachaaurute ohe nii necairichanaa caaun.

²⁰ Nete acaauru cautecuru nii necairichanaa caje nichotenacaauru, enanetjoeein baaso ichacuruhane jianecurene. Nii jaunte, Moconajaeracuru bajaebajacuruhane jianecurenihane jaun jerichanejeein oro caje nena ecaantooru, coata-bronce caje nena ecaanto, coata plata caje nena ecaanto, ajeri caje nena ecaanto, chaen enuha caje nena ecaanto, naaonjoaain bajaebajacure, ichahin, nerurujuaain, amuhin, ereein, notaaain, naaonjoaauruhane que airijiin. ²¹ Niheichu sonajaain jaohin, benane neein, nitohanai osa que nesaruhin nena nainenihane cacha natiin namute quicha aina ichahin niha natiin, baaso osa que nesaruhin, asijiauhin, naaonjoaain ichaauruhane jianecuruhi.

10

Quiricha laenanohi siichaa anjerane

¹ Nii jana coaracaaunne janate, dede sacari cataaun, couturi ichoaee iino baijiaain, dede caje fauha uhe- jataain nelate que nelatei leecha anjera. Enoto tocohaneein jiquihacoha rai merine janate, usi lanaro tocohane rai fero. ² Nitohaneinte biji cuhane retutunohineein joaracanojoi quiricha

sichaaïn, cucuana ichoaae rai tija raotono nichajai tein, rai jera najaa biji nichajai te chauratane ichoae. ³ Nii anjerate, nesari corajija mijjaainein aitoa aainne rijitiin tonijaaïn ere. Nii jana, caainsinei araracurute tonihure. ⁴ Nii toniha caainsinei ararane baiha, quiricha cuhane laenana jerichaaunne janate:

“Ti suujua cuhane aitiin toniha nii caainsinei ararane jaan rucuhecu chunei rai belanaala. Coa quiricha cuhane laenaa,” naain dedeeu toni.

⁵ Nii ereuruha caainsinei araracurune catiaaeriinte, nii cucuana choaae raotono nichajai tija chujuhecaïn, chauratane que jera chujuhequera, raotono nichajai biji sijitae.

⁶⁻⁷ “Inae nenacaaen nerinaaïn cojoanonaa. Inae toroonfeta totiha nii anjera necaainsinene janate, inae asinojoneein Cana Coauneraacha siriï que turuhane jaan aicheein, nii aitiin berejetocuruhalu nere bera inoaensihurune rijijieein,” nae, itolere bana ichaohin, dede, chauratane, cucuana, chaen itolereeuu coneranein nenacaauru, naaonjoaainunri coaunera-nein nena Cana Coaunera notaracaae nein aitothane coarateein nii anjera.

⁸ Coaiteen nii dedeeu toniïn quicha aonai erenaate:

“Chajaain cuhin, nii cucuana aina chauratane choaae chujuhequi anjera caje nii quiricha laojoiri joracanojoneein- niicha siichai raaorinihu,” nae canu rai.

⁹ Niritoha canu raine jaun, cuhin nii quiricha bajaanune janate:

“Nocoo. Quihu. Chujuaae cuhanete irichaje rijitocojoaïn ichohan-toreein. Nete laen ii suri cuhane elonainein nerotoreein,” nae carai nii anjera. ¹⁰ Nii jana nii anjera biji caje nii quiricha raaoriïn quihanune janate, canu ujuaae cuhane irichaje rijitocojoaïn ichohante. Nete inae quihanune baiha, canu suri cuhane elonainein nerotoe. ¹¹ Nii janate:

“Coaiteen, aaraï laurii cachaauru, lauri lauri jelaï tein atane siriïn que ichaonacaauru, nere que ereein nenacaauru, itolere curuaanaacuru, naaonjoaainunri que aitiin Cana Coauneraacha beratei beebejija cuhinete ne,” naaure canu rai.

11

Niicha icharateï coaaranuuru letoaa coroatajaïn Cana Coaunerane

¹ Nii baihate, carai jiarana tochaneeïn leinjiïn bara tein: “Chajaain nimichuhin cuhin Jerosaleeun nena Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori, naaonjoaainunri cojunacateeu. Chaen ecu janiichu, inaaajoaaincha Cana Coaunera coroaacea neeurureein. ² Coa Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloeri rohan nena airiniha cojunacatiha. Niite teure Jorioniheichuru rai. Acaaurute Cana Coaunera nese cocoaichacuru amiharateeurureein, jataaïn cairichana-jaaïn, jena choonca coroata ateineein. ³ Canune coroatajai canu ere beeurera letoaareeunni, uhin le oaraanca coroata fasha saota choonca janoneein canu ere beeuruhane coina,” naain canu letoaaure.

⁴ Nii coroatajai Cana Coaunera ere beracurute coroatajai olibo nujan aina coroatajai usi temura neein neeure, cana rai chauratane coaunera-nein nena Cana Coaunera acatiha. ⁵ Chunocoha chatohaneein acaauru tenaa jerera nihanete, acaauru ujuaae caje usi mitaaaurureein jitariïn acaauru que nejeratenaacauru mocohane nitajeuuruhane coina. Nitoha-neinte oorureein nii acaauru rohehecaeraauru. ⁶ Nii coroatajaihurite nelate que nelateein, cana dede funaa nainecurureein Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jana uha elo ne coataa. Chaen techu, ichana neein acau

corenaa naainecurureein. Nii rijijeein techu, araai laurii necairichanaa tu-ruanaa nainecurureein caa cana rai chauratane que, acaauru jerecuruhane tochaneein.

⁷ Inae acaauru que Cana Coauneraacha beratenojoi benaa naainaa-uruhane janate, mitureein cana asajai caje leinjiin neecha aansai ataebinae tabai, acaauru sohin acaauru jaohane caina. ⁸ Nitohaneein acaauru sohin acaauru jaohane janate, Cana Coaunera Calaohi cairichaaauruha coroso quene jaan nese coero cuhane nereein acaauru jaberoco. Jerosaleen ni-hane saijjeein Sodoma, Egipto, naaonjoainein acaauruhacha curuaateihu. ⁹ Nichata janohin cataan uujue banate acaauru jaberoco coaraa cuurureein araai laurii nenacaauru, coriaae caje unacaauru, lauriu lauriu nichao que ichaohin nere que ereein nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri. Nete, acaauru jaberoco conautecuruhane caohatereein. ¹⁰ Nii nainihate jataain rachoojoeurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ooruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebejeeurerana jaun. Nitohaneinte rachoojoein beseta ichaain ita belaiha cuurureein itolere nijihanai que, jataain acaauru cairichaeranunein aihuruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebejeeurera rautaaurenihane jana, inae atinanohineeuruhane jaun.

¹¹ Nete coaiteen nichata janohin cataan uujue bana acaauru ichatiha Cana Coaunerana jaaun ichanaain nimichucuruhane coaraain jataain casihure satiin nii acaauru coaraauru cachaauru. ¹² Nii catiaaeriinte, dedeeu miji-aainein toniha erena jana, “Chajaauchete ini,” naain toniha nii erenaane aonacure nii coroatajai Cana Coaunera ere beebejeeurera. Niritoha nii erenaane aonaainte nii acaauru que nejeratenacaauru notaracaae dede sacari aina cuhin dedeeu iniha cuure. ¹³ Nii rijieeoritiinte uha carora tabaine jaun comoe nii nese neleru lechooncianu nenacaauru lorerichu-rune jana, oorureein caainsi oaraancani cachaauru. Nii jana acaauru caute-ec nedanacaauru cachaaurute nesoone caaun Cana Coaunera coroaecurureein.

¹⁴ Nitohaneinte situe nii necairichanaa tabai coroataja. Nete nii baiha coaiteen ureein necairichanaa nichatajanu.

Toroonfeta totiha anjera necaainsinene

¹⁵ Nii baiha, toroonfeta totiha nii anjeraauru caainsinene janate, miji-aainein dede que toniin:

“Caa chauratanete

Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito rainnein nihane jaun, acaauruhacha satonoreein tiaain caa chauruatane Curuanaanein neroranereein,”

naaure. ¹⁶ Nii jana, nii coroata choonca jenaain rai rori ichoae Cana Coaunera acatiha neein laurujualaauruJuanacaauru ichauhenaaurute ne-seeonraain atane que tiaain nenorocoaain:

¹⁷ “Ii, nunuhe caje coauneein satono que tiaain itolere Coauneranein-itolere ichana naineranein neeine coroaecaanura Cana Coaunera. Iite ichaohin itolere janonaa bana neein itolere que laraajiin chabana satonoelanaala Curuanaanein neeine nunuhetei inae.

¹⁸ Ii ainate niqui obaecure

caa chauruatane que nenacaauru ii coitucuhichuru.
 Nete inae turue acaauru cairichaaine jaan cojoanonaa.
 Inae turuha onacaauru rucuequine jaan cojoanonaa.
 Ii letonocuru- ii ere beebeejeiin amuhemuhenacaauru *profetacurute*
 coroatajaniha curiquiin;
 acaauru ii cachanein ii jereeine rijijieein neeuruhane jaun.
 Inae ii sacuurera coroatajaniha curiquiin,
 itolere canaanaihuru, ichauhenaauru, naonjoaain.
 Nitohaneite
 itolere caa chauratane que nenacaauru itajeranein nena itajeriquiin,”

naan Cana Coaunera coasitaure.

¹⁹ Nii janate, neyoracae dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane jaan coloheri Teenforone jana ecu inanacaain ne Cana Coaunera rai rauhi curu camela. Nii janate dede caje ococoe jiacanocuru, tonijiaainunri, araracuru, caroracuru, jelajinaa jaberocooru, naonjoainuri.

12

Leinjiin ene aina leinjiin ataebinae dragon

¹ Nii janate dede que ecooca leinjiin cana dede cojunacane jana, inanacae leinjiin ene- enoto que conaanojoneein que cajioneconaa rijijieein- rai tija asaae atene siriin, leinjiin comai lechoonca coroatajai arasijie siricha lauhecaain. ² Nii enete canaanai cosuriu nihane jaun janoanaa jereein cuna caaun necairichajejin auhauhaque. ³ Nii catiaaeriinte coaiteen ecooca cana dede cojunacane jana inanacae leinjiin ataebinae- *dragon* lanajai tasinojoain- caainsinei couturiin lechoonca jichohin. Satiin nii caainsinei couturi nainetiinte ne rai comai. ⁴ Niite rai nuseei que dede nichata neleru caje arasijieuru joae chauratane ichoae. Nii ataebinae- *dragonte* ococoe nii ene rene, nii beree nejanoaneni quiha nejanoa rijieeoritiinne coina. ⁵ Nii janate, inae quicha cojoaajiineein nejanoae nii ene beree. Aca satiin chauratane que lauri lauri nenacaauru curaanaa nihane coina- coata caje nena otiha que biji achunequuin. Nete inae nejanoa rijieeoritiin nii beree raain amaure Cana Coaunera aina rai rori acatiha. ⁶ Nii jaaunte, neniha cachane jaan kuhin soroe que banihateein Cana Coauneraacha rucujueihu kuhin nii ene, ecu tein beraichateein coroaaterate le oaraanca coroata fasha saota choonca janohin Cana Coaunera.

⁷ Nii baihate, nii dedeeu ita soore nii tabai ataebinae- *dragon* aina, Miqueli aina rai anjeraauru. ⁸ Nitohanein ita soorua nii tabai ataebinae ainane janate, acaauru amuritonaa nainesihurene nii ataebinae rai anjeraauru. Nii jaaunte, inae dede que nena nainecurene nii tabai ataebinae aina rai anjeraauru. ⁹ Nitohaneinte, nii ataebinae- *dragon* tabai jaaore dede caje. Nii ataebinae- *dragonte* inoaenlu caje coaanein nena acano tabai inoaensi-Moconajaera ne. Acate satiin chauratane tinonoritiin cacha coritaeranein ne. Acate, nii rai anjeraauru aina jiniiquiin chauratane que jaonjoinecure.

¹⁰ Nii janane dedeeu mijiaanein toniin:

“Inae ichoteratenojoi niha cachane jaan cojoanonaa que turuha. Ni-icha ichana nainei ichaain itolere curuanaa neein niha Cana Coaunera aina cocainanacai niha Mesiasine jaan cojoanonaa quete inae turue. Inae Cana Coaunera sacuurera coulurujuera Moconajaera jaaorua. Acate acaauru coulurujue, jiihoo, janotiin, itolere cojoanonaa bana, naonjoaain Cana Coaunera acatiha neein. ¹¹ Cana Coaunera coreniha cana nejeranein nenacaaurute cana osa coreniha atinanojoneein nena Cana

Coaunera Calaohi coichana aina, niicha beratei acaauruacha beebejeei, naaonjoainuri aina cuaain inae amuritoore. Nitohaneente Cana Coaunera ere beebeejeeuruhane coreniha coasilanaala ooruhane coina jatoroaain neein aihure. ¹² Rachoojeeuche dedeeu neiniquichene. Jana, chauratane que nenacaauru, cana temourau-cucuana cuhane nenacaauru, naaonjoaain-unrite jataain cairichaaajoaure, inae ichuunnijia necairichanaa coaraane cojoanonaa que turuhane que nainaane jaun, acaauru rene fauha cuha jataain obajeein Moconajaerane jaun,” naane jana aonajejun.

¹³ Chauratane choaae jaonjoinihane que nainacoriin, nii ene canaanai janoaera coineteen soha cue nii nechu aansai ataebinae. ¹⁴ Nii janate, nii ene itaro jaare tasionjoaain uujuiri tabai itaro tocohanein, coriaae cuhin nii acano inoaensi caje soroha neniha cachane jaun cuhine coina. Ecu teeinte, nii ene coroaateure nichata jaanacai cataaun reein tiaain. ¹⁵ Nii acano inoaensite nujuae caje acau mitaain nucuhe jae, raotojeein nii ene sohin jaohane coina. ¹⁶ Nete, nii ene coroaatajane chauratane, nujuae caje acau jaohin nucuhe jaa nii ataebinae tabai- *dragonne* jana lichurujuaaitiin jacolohitiin. ¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunte, jataain nii ene cotaain coraje nii ataebinae-*dragon*. Nii jaaunte cuhin, nii eneecha foerateeuri aina rai bereecuru, satiin Cana Coaunera ere tonoraain Jesoso cachanein neeuruhane beeuruhane que casilanaala nenacaauru, naaonjoainuri soha cue nii ataebinae tabai.

13

Coroaatajai ataebinae tabai

¹ Nii janane caainsine couturiin, le choonca jichohin, naajoaain cucuana caje mituhin iniha uha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Le jichooru nainein niha comaine janate, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin couturichuru nainein laenanohinein ne erenaa. ² Nii ataebinae tabai canuhacha coaraite, leinjiin aain tocohanein acomari tija tocokane rai tija. Nii jana rai nujuaente, aain tocohanein nena leon ujuuae tocokane. Nii leeocho ataebinae-*dragonte*, nii aain tocohanein nena rai, jataain nelatein nihane jaane maajein rai tein cocoaain, nelaurianaja rorine maajein rai te. ³ Nii aain tocohanein nena ataebinae couturi leinjiinte, ohane coina ichanohin tocohanein jataain temuhin cunaitanohi ne. Nete nii rijijiein ichanojoneei nerautaa nii necoasajane coaracuruhane jaun, jataain cojoelatiin coaraain, nii janolari tocohanein nena ataebinae tabai esenetaain sacuure, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii aain tocohanein nena cocoaain nii leeocho ataebinae-*dragonne* jaun, acanein neeuruhane coroaecure, “Cha caa leinjiin ataebinae tabai- aain tocohanein nena amuritonaa naine. Nihei chuni amuritonaa nainera,” naain acanein niha nii aain tocohanein nena ataebinae tabaine coroaecure, nii leeocho aina curuaecaain.

⁵ Chaen techu, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin, itolere que nelaetoha nocoetiin iriha nii janolari tocohanein nena ataebinae tabaine jerein, jena choonca coroaata aatein cocoaain nacainein nihane coina cocoaain nii leeocho ataebinae-*dragon*. ⁶ Nitohaneente, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin que nejeratein, rai nenaja *santuario* quene maajein erein, dedeeu nenacaauru quene maajein nejerate. ⁷ Chaen techu nii ichoae tacaain, coaitene nii leeocho ataebinae cocoaain nii *dragon*. Cana Coaunera cachanein nenacaauru que nejeratein, acaauru amuritohane reentiaain sonaana que nihane jerein, lauri lauri nichao que ichaohin, lauri lauri

nere que ereein, lauri lauri natane que ichaohin, naonjoainuri curuaanaanein nihane coina cocoaïnae. ⁸ Nii janolari tocohaneein nena ataeïbinae coroaeraaurute, satiin caa chauratane que ichoteratenojine lanaala nacaauru cachaauru neure. Coatiha laenanohinihei acaauru curuaa nii necoaaunaalu chauratanene caje coaunein nichoteeneuri curuaacuru siriin nena quiricha cuhane. Nii quirichate cana coreniha sohin jaonojoin Carenero Narejeen rai nichoteeneuri curuaa cocoiricha ne.

⁹ Chunocoha aonana naineraauru aonacurumiin:

¹⁰ Caresero cuhane neeuruhane coina nenacaaurute, caresero cuhane amanojinecurureein.

Jana sabere que sohin jaonojinecuruhane coina neeninurute sabere que sohin joaeracurureein.

Caute coarareein esinae rauhijiriin itolere que laraajiin, niicha esenetai esenetaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune.

¹¹ Nii baihane, atane caje iniha cuha leinjiin ataeïbinae tabaine jana coaraaun. Nii jana rai jichote carenero narejeen jicho tocohaneein coroaataja. Nete nii leinjiin ataeïbinae- *dragon* tabai rijitiin ere. ¹² Acate nii jauriaanejeein nena ataeïbinae tabai rijijieein jataain cocoaïnanohineein ne, nii jauriaanejeein nena acatiha neein. Nii jaunte, nii jauriaanejeein nena ataeïbinae tabai- temuhin cunaitanohin couturii- coroaecuruha satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinane maajein ichae.

¹³ Chaen techu, satiin cachaauru notaracae itolere cojoelanaacojoai ichaain, dede caje atane choaïe usine maajein nalutiae. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nena ataeïbinae tabai notaracae cojoelanaacojoai ichaïne aina cuaante, caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaïhin- acaauru que nii sabere que temuhin cunaitanohin niha natiin ichaohin nena ataeïbinae tocohaneein ecaanto jaerate. ¹⁵ Nii ataeïbinae tocohaneein niicha ichacuri ecaanto rai ichaonaa teetine erelate nii ataeïbinae tabai coroaataja. Nii jaunte, satiin coroaïelanaala nenacaauru cachaauru sohin joaerate nii ecaanto acaauruhacha ichai. ¹⁶ Nii choïe tacaïin techu, satiin caanaïnhuru, ichauhenaauru, coriquihonacaauru, caïrchaiïhuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naonjoainuri, biji raotono nichajai que, acaauru auri que, naonjoaïne maajein rai cachaneein neeuruhane coujunacanein acaauru coujunacaterate. ¹⁷ Nitohanïhane jana coaracaanne janate, chuni nii ataeïbinae curuaa aina rai coujunaca siriïlanaala nena, nii chaelai coreteïin, chaelai que necoreteïin, naonjoaana naïnecurene.

¹⁸ Caute laen coarareein itolere coitucuurera. Coitucuerate, nii ataeïbinae coujunaca janijiin coitucureein. Nii ataeïbinae coujunacate, cacha coujunaca rijijieein ne. Acate, saota fasha saota choonca saotaneïnein ne.

14

Nenatecuruha le fasha jena choonca jena oaraancai cachaaurune

¹ Nii baiha, Sioon bichatane ucuuno ichoïe chujuhecoha Cana Coaunera rai Carenero Narejeene jana coaracaanne janate, ecu rai nauri que Carenero Narejeen- atinanohineein nenaalu curuaa aina rai Inaca curuaa siriin ecu aina neure le fasha jena choonca jena oaraancaïin cachaauru. ² Nii janane, caraturi caje naluha acaune rijitiin, toniha ararane rijitiin, naonjoaïin jataain mijiaïnein toniha dedeeune jana aonaun. Aonacaanne janate, arajii quitara rijijieein nena arafa toteeuruha arajiiin cachaaurune

rijitiin netonijiae. ³ Nitohaneein netonijiaainte ena nenea nenatena que nenatecure, nii rori caohacha ichoae nenea, chaen nii cacha tocorijianein jenaain nenacaauru, chaen nii ichauhenaauru, naaonjoainuri acatiha neein. Nihei nii chuni, nii nenatena que nenatena nainera. Acaihaniji caa atane caje le fasha jena chonca jena oaraancaain ichoteratenojoneein nenacaauruhachate, nenatena naine nii nenatena que. ⁴ Acaaurute, chabana suujua corelanaala niheichu nii chuni acaauru suujua corera tonoraelanaala neein- cunaa jerihane jaau cuha nii Carenero Narejeene jiniichaain amuhemujeein neeure. Niichurute, satiin cachanein neinichaachene caje ichoaichaniha ichoteratenojoneein nii Carenero Narejeen aina Cana Coaunera belaiha tenojoneein neeure. ⁵ Acaaurute, nii chariji bana casaje ujaiahonelanaala- niheichu baasonein ereein, naaonjoaain neeurene.

Nichatajai Cana Coaunera letono anjera benojoin

⁶ Nii janane dede catai jeloon jiaauluhin situha uha leinjiin anjera, nii chariji bana satonoelanaala nenea beratenojoin erenaa biha uha, lauri lauri natane siriin nenacaauru, lauri lauri nichao que ichaonacaauru, lauri lauri nere que ereein nenacaauru, lauri lauri nenaja que nenacaauru, naaonjoainuri raine jana coaraaun. ⁷ Nitohaneein jiaauluhin situhinte: “Baaso ichara casetecaera niha Cana Coaunerane coitucuhin Cana Coaunera coroaecuche. Inae caohacha ichaeneeichene, baaso ichaquichene coitucuhane jaa cojoanonaa que inae turuha. Cana rai dede, chauratane, cucuana, atane suujua caje nalunaa acau, naaonjoainuri coauneranein nenea Cana Coaunera coroaecuche,” nae tonijiaain ehequuin.

⁸ Nii baihate coaitene caaijie uhe rai corootaja- leeocho anjera. Nitohanein uhinte: “Inae nitajeuruha Babilonia cocoaichacuru, nechu joaereein jataain baasonein ichaoha cachane coina ichao ajaelaera que satiin chauratane lauri laurii ichaonacaauru cachaauru ichao ajaelae ajaelajeein nere-tilu,” nae nii anjera corootaja.

⁹ Nii baihate coaitene caaijie uhe rai nichataja leeocho anjera. Acate: “Chunocoha nii ataebinae tabai corojeein nii tocohanein nenea ecaantone maajeein corojeein, rai nauri, biji, naaonjoain que cojunaca sirichate,

¹⁰ obajeein nitohanai icharaauru caseteco coaracuruhane coina acaauru que banihateein Cana Coauneraacha rucujei bino que cocohin, asojoere tocohanein moconaa usi tabai jana mocooreein, Cana Coaunera rai anjeraauru, rai Carenero Narejeen, naaonjoainuri acatiha netiin. ¹¹ Nii chariji bana satonoelanaalate itolere janonaa bana mocoha cuurureein, janotiin, jiichoo, naaonjoaain nii ataebinae corojeein, nii tocohanein nenea ecaantone maajeein corojeein, rai coroua cojunacane maajeein sirichaauru,” nae ehequuin nii anjeraauru nichataja.

¹² Enate laen itolere que laraajiin neeuruha Cana Coaunera cachanein nenacaauru, nere tonoraain itolere bana jianelanaala jeriha Jesusone rijijeein ichaauruhane necoharareein.

¹³ Nii jana aonacaanne janate:

“Aonaain laenaau: Nerausiaecate cuurureein ena caje coaunein nunuhetein Cana Coaunera esenetaain ooruhane que tiaaajoaain nere tonoraain ichaonacaauru,” naain toniha dedeeune jana:

“Aihachuhisicha. Acaaurute nebetacaaurureein namihaneon caje. Canune acaauru que acaauru amihaneon coaratereunni,” naain tonora Cana Coaunera Suujue.

Caa chauratane que nenacaauru taojiaera

¹⁴ Nii jana coaracaanne janate, dede sacari jana laujuae leinjiin cacha tocohanein nenea- coturi que oro caje ichanohin comai siriin- sabere

ajihanti que biji achunequuin. ¹⁵ Nii janate Teenforo asajai caje mitatiin: “Chajaain nii taojiaaine jaanu que iicha amai que- nii iicha raeninuru taojiaain ranajaau, inae cataa caa iicha raeninuru- caa chauratane que nenea- inae rai cojoanonaa que turuhane jaun,” naain eheque nii leeocho anjera, dede sacari jana laujuai rai. ¹⁶ Nii jaunte, nii niicha amai sabere que niicha raeninuru taojiaain, caa chauratane caje ranajae nii dede sacari jana laujuai.

¹⁷ Nii baihate coaiten dedeeu nenea Teenforo caje mitue leeocho anjera- acaarentonai sabere ajinai que biji achunequuin. ¹⁸ Nii janate Cana Coaunera belaihuruhane jaa rori caje mitatiin: “Chajaain nii ii sabere que nii chauratane que nenea oba inaa saau. Inae cataa nii oba inaacuru,” naain ehequuin nii sabere que biji achunequuin nenea cotijiae, nii leeocho anjera- usi curuaanaa.

¹⁹ Nii jaunte, sabere que nii chauratane que nenea oba taain, raain, rucuhacane jaa cuhane te, ecu teein oba baca rocohane coina. Nii oba tainate inae caseteco tabai letoaa Cana Coaunera beraneen ainaa ne. ²⁰ Nitohaneen nii rucuhacurhane jaan cuhane rucujeein, nese udaa nii oba baca rocooruhane janate, ichananeen mituhin nichata fasha oaraanca metoroneen jelaai joJoe cabario ujuaae ucuunejeein ucuacaain.

15

Caaunsine anjeraauru- caainsii laurinei itolere necairichanaa satono uhaaurera

¹ Nii jana dede coaracaaunne janate que ococoe jataain cojoelanaacojoai- coara coina ecotenojoin tasionjoaain. Nii janate, ecu neeure caainsiineen anjeraauru, itolere necairichanaa que cacha cairichaeranu uhaain. Nii quete, jataain nobaeneen niicha coacui satonote Cana Coaunera.

² Nii jana cucuana baca coaracaaunne janate, usi que jasisii tocohaneen ajarotiin ne. Nii cucuana baca tocohaneen ajarotiin nenea auhaniate, acaauru rai Cana Coauneraacha tei quitara rijijieein nenea arafa siijiariin neeure arajiin cachaauru, nii ataebinae tabai, chaen nii tocohaneen nenea ecaanto, chaen nii coujnaca aina curuaa, naaonjoainuri amuritooreraauru cachaauru. ³ Acaaurute, Cana Coaunera ere bera inoaensi Moisesa nenate que nenatecure. Chaen Cana Coaunera rai Carenero Narejeen naaonjoain- uri nenate que nenateeinte:

“Jataainte, cojoelanaacojoaain janiinacajelanaala itolere que laraajiin, esinae rauhijiriin aitoHine rijijieein caohacha ichaacha Cana Coaunera.

Iite, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru curuaanaa Reyneen neeicha.

⁴ Nihei nii chuni ii que suujua acatelanaala naineijeita Curuaanaa.

Neiheichu nii chuni ii corojelanaala nainejei.

Nii jaunte, leinjiin iicha saantoneen neeine jaun, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru ii coroaecurureein, itolere baaso, cao- hacha, naaonjoain ichaain coarateeine jaunra,”

naain nenatecure.

⁵ Nii baiha nojoraca dedene jana coaracaaunne janate, ecu niha acaauru aina niicha ichaneni ichaane coina Cana Coauneraacha icharatei Teen- forone jana, ecu ne Cana Coauneraacha turunajaanu jeelai *santuuario*. ⁶ Nii Cana Coaunera turunajaanu jeelai cajete mituure caainsiineen anjeraauru,

itolere caainsii laurini que cache cairichaeranu amaain cunacaauru. Cagione somaratiin jiquihaqui que cajionecohin, jaleri cataaun oojoaain oro caje ichanohin siintoroon que siintorooncohin.

⁷ Nii cache tocorijianein ichaohin jenaain nenacaauru caje leinjiinte, nii caainsiinein nenacaauru anjeraauru rai, oro caje ichanohin cocooruna- jaan curu nainocojoaain casetecocuru que banijiaain nenea- nii chariji bana satonoelanaala nenea Cana Coaunera caje unaa te le anjeraauru nainetiin. ⁸ Nitohaneeinte, itolere que laraajiin necaohacha que necaohachaane coaratiha Cana Coaunerane jaan- suruaa caaun nocojoe nii Cana Coaunera turunajaan- *santuuario*. Nii jaunte, nii chuni ecu turunaa nainene, nii caainsii laurinei que cache cairichaeranu jitariin berotecuruha nii amaureraauru caainsiini anjeraaurune reen tiaain.

16

Casetecocuruhacha coheni curu muruaae

¹ Nii janane nii Cana Coaunera turunaja *santuuario* tonii: “Chajaain nii casetecocuru que banihateein Cana Coauneraacha tei caainsii curunein nenea- muruaae cuhane nenea chorocuche chauratane ichoae,” naa tonijiaain nii caainsiini anjeraauru rai erenaane jana aonaaun. ² Nii janate, nii curu muruaae cuhane nenea necairichanaa tera choroha leinjiin anjera chauratane ichoae jana, ataebinae conjunaca siriin nii tocohanein nenea ecaantone maajein corojeein nenacaauru cachaauru jaberoco que cunaain mitue abero jataain tasionjoaain.

³ Nii janate, cucuana cuhane leecha curu muruaae cuhane nenea necairichanaa tera choroha nii anjera coroatajane jana, ichana nejesina- nein nerotoe cucuana baca esinaaeca, sonajaain jaoha cachane aihane tocohaneine jaun satiin oore nii cucuana cuhane ichaohin nenacaauru.

⁴ Nitohaneeinte, nucuhe cuhane, atane jachu caje acau nalunajaauru cuhane, naaonjoaain nii necairichanaa tera choroha nii curu muruaae caje anjeraauru nichatajane jana, ichana nejesinaanein nerotocure nii nucuhe baaauru esinaaecaauru. ⁵ Nii catiariin aonacaanne janate:

“Iite, esinae rauhijiriin nitohanein caohacha aina baaso icharaauru coaraain casetecaranein neei.

Iite Cana Coauneranein acaihanejei Saantonein inoaenlu caje coaunein neei.

Chaen techu, nii chariji bana satonoelanaala neriquin.

⁶ Acaaurute ii cachaauru sohin jaohin ii ere beebejeranein nenea *profetacurune* maajein sohin jaorelu.

Nii jaunte, nii niicha sohin niicha jaaorilu coichana que cocooruhane coina acaauru cairichaa ichaai, baasonein ichaauruhalune jaun. Nitohanein terate latecure,”

nae nii nucuhe baaauru esinaaeca asaecane coina que banijiaain nenea Cana Coaunera rai anjera.

⁷ Nii janate, Cana Coaunera rai jujuai mocooruhane jaan rori rohan toniin: “Aichuhisi laesinaera, itolere ichana naineranein neeine jaunra Cana Coaunera, esinae rauhijiriin nii baaso ichaelanaala nenacaauru casetecaelanaala, baaso icharanein nenacaauru casetecaranein neeine jaunra,” naane jana aonaaun.

⁸ Nii janate, nii niicha amai muruaae conera chohitoha enoto ichoae nii anjeraauru nejenane jana, nii aina cuaain niicha ichana naine ichaain

cachaauru mocoe najaano que nii enoto cono. ⁹ Nii jaunte, jataain banelanaala mocoore. Nete nitohaneein mainajein mocooruha natiin, Cana Coaunera coroaena coacuelanaala baijiaraanu rijitiinchuru jataain baasonein que ereure, nii itolere cunaihuru amurijiriin niicha ichana nainei icharanein niha Cana Coaunerane saijieein.

¹⁰ Nii jana, nii niicha amai muruaae conera chohitoha nii ataebinae nelaurianajan rori ichoae nii anjeraauru nesaquine janate, jataain caohacha nocohenaneein nedae rai cojoanonaa. Nii jaunte, nii mocooruhane curiha cuna caaun lele calaure cachaauru. ¹¹ Nete nitohaneeuruha natiin, nii baaso ichacuruhane jianelanaala, nii acaauru abero aina acaauru moco curihuruha natiin, Cana Coaunera que nejeratein baijiaraanu rijitiin ereure.

¹² Nii jana, nucuhe Eofarate cuhane nii niicha amai muruaae conera chohitoha anjera nesaotane janate, jera jaonaa nainecuruha enoto mitu nichajai caje unacaauru reychurune caina jacoroe nii nucuhe baca.

¹³ Nii janane, nii ataebinae tabai- *dragon* ujuae caje, chaen nii necha aansai ataebinae tabai caje, chaen nii *profeta* niha nocoeti, naaonjoainuri ujuae caje mituha dari tocorijianein nichatajaain nechu coitucuhuhi suujuene jana coaraaun. ¹⁴ Acaaurute nii nichatajai coitucuhuhi suujuenein itolere chojelanaacojoai ichaain, satiin chauratane sacuritaain rai cachanein nenacaauru reychuru taojiaain sonaana que niha uururein, inae itolere ichana nainera Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana.

¹⁵ “Aonacuche, nii nainajeneeichene janane aiha leinjiin asijautone rijijiein inara rene luhecotariin neeoritoreeuni. Jataainte nerausiaeca cureein caohachaaain nainaaain letona jatorain cajione ruhecaain canu cohara, nabana machoharohane, nii machoharohane que coejein cacha cataaun nihane coataa,” nae Cana Coaunera.

¹⁶ Nitohaneeinte, nii nere cuhane Armajedoonnein Ebereocuruhacha curuaatei ita taojiaaure- nii satiin chauratane sacuritaain nenacaauru reychuru.

¹⁷ Nii janate, joareein nii curu muruae cuhane nenea cabuhitoha nii anjera caainsiinene jana: “Inae jatoroaa,” naain tonijiaain toni erenaa dedeeu nenea Cana Coaunera turunaja *santuaria*- nii nelaurianaja rorihu toniin.

¹⁸ Nii janate, jataain mijiaaenein niha jiacanone jana, jataain mijiaaenein toni erenaa arara aina. Nii janate jataain mijiaaenein luhecotariin uha carorane jana, jataain mijiaaenein nerurujuae atane, niha caa chauratane que cachaaurune jaan caje coaanein niha leeocho caroracurune amurijiriin jataain mijiaaenein uhane jaun. ¹⁹ Nii janate, mijiaaenein uha carorane jana nichata turiin nefaruhe Babilonia nese tabai. Nii jana nefaruusiha satiin chauratane sacuritaain nenacaauru neseurune janate, nii Babilonia nese tabai coacue Cana Coaunera, nii nobaaenein casetecocuru cocoaane caina niicha rucujuei bino elonai que acaauru cocoaane caina. ²⁰ Nii jana satiin obenecuru, ichatane ucuunooru, naaonjoainurite nefaruusiin nitajihane jana, ²¹ dede caje cachaauru ichoae naluhacoe ajeri jaberoco rijijiein nenea- jelajinaa jaberoco jeenachoonca quiro amurijiriin anajiin. Nii jaunte, acaauru ichoae nichoroha dede caje uhin nii ajeri jaberoco rijijiein nenea- jelajinaa jaberocone jaun, jataain necairichanaa tabai caseteco nihane jaun, Cana Coaunera que nejeratein baijiaraanu rijitiin ereure cachaauru.

17

Jataain ene cojoaeloroheri esinenein nenea casetecauruhane

¹ Nii caainsii laurinei cacha cairichaeranu curu muruaae amaaurera caainsiini anjeraauru caje leinjiinte: “Chajaaune, naaonjoaain casete-canohinerichaaïn taa cucuana baca ichoae lauhequi ene cojoaelorohene coaarate ii que. ² Caa chauratane curuanaa reychurute, taa ene cojoaeloroheri aina ichaojeraquïn neeure. Chabana nitohanai ichaaïn ichaonaa naineniha cachane saijieein, rai nichao baaso aina cuaain satiïn chauratane que nenacauru ichao aasajeïn osa que sarunajaelu,” nae canu rai nii anjera.

³ Nii baihate, Cana Coaunera Suujue coaratenojoin coaracaanne jana, cacha areroo canu amae nii anjera. Nii janate, ecu niha leinjiïn atae-binae tasionjoaain lanajaanne jana, nichoae lajuuae leinjiïn ene. Nii atae-binae tabaite, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiïn jaberoco sacuritaain laenanohineein rai curuaa siriïn, caainsiine couturiïn lechooncae rai jicho.

⁴ Nii jana nii ene cajionete, lanajaain jichohajiojai que jasiïn, oro caje ichanohin que corujueleguïn, jataain coretiïn nenea ajeri jaberoco que ure-rianoehineein, jiquihaquïn nenea perla, naaonjoainuri que urerianoehine rai cajione. Oro caje ichanohin acau cooruhane jaa curu muruaae que biji achunecohin, nainecojoaain rautaain coaanacaaajoaelanaala nenea siri, nechu jataain leinjiïn calani dadanacaaajoaelanaala nenea amae nechu joaenreeïn cachaauru que ichaojeraquïn neosateein nihane jaun.

⁵ Nitohaneente: “Babilonia nese tabai, ene cojoaeloroheriuru neba-neeïn satiïn chauratane sacutaain itolere cachaauruhacha rautaai ichara-neeïn nenea,” naaïn laenanohineein curuaa siri nauri que, chabana coaraa nitohanaine que airijiïn.

⁶ Nii baihane nainaan, Cana Coaunera cachaneein rai nere beebejeraneeïn neeuruhane coreniha, chaen Jesocurisito beebejeeuruhane coreniha ateinanohineein nenacaurulu, naaonjoainuri coichana caaun ajija nii ene cojoaeloroherine que. Nii jaunne coarihanune rijijieein jataain cojoela-ton.

⁷ Nii jaunte canu rai: “Chanuna jataain cojoelatohi. Tane ichei caa ene ichao coitucuerelanaala nenea aina nii caainsiinei couturiïn le-choonca jichohin- nii amaera atae-binae tabai, naaonjoainuri beete coitu-cuhi. ⁸ Inoaenlute niqui ichoaelu nii iicha coarai necha aansai atae-binae tabai, nete inae nitaje. Nii jaunte, caohacha nitajeeriïn nitajesihane ajiniha, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu caje inicheein. Nii necoaanaa cana rai chauratanene jaa caje coauneein Cana Coaunera coitucuerera curuaacuru siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala caa chauratane que nenacauru cachaaurute, nii necha aansai atae-binae tabai cojoelatiïn coaraa cuurureein, inoaenlu ichaohalu natiïn inae nitajihane jaun. Nete inae nacoauneein ichaoreein.

⁹ Caute laen esinae rauhijiriïn coaarareein niicha coitucui coitucuhin biha coitucuerane. Nii caainsiinei couturiite, caainsiinei ichatane ucuuno nii lauhaca ene cojoaeloroherine jaan beraneeïn aiha ne. Chaen nii caainsiinei couturichurute nii caainsiinei reychuru beraneeïn ainaa ne. ¹⁰ Nii saoguii reychurute inae chaque nelaideïn nedaaurene. Leinjiinchate jaiti itolere curuaanaaneeïn ne. Nii jana leechate jaiti turuene. Nii acauru caajie nedanaa turuheneïn inae turuhane bana coatiha carajaain nerinaain. ¹¹ Nii inoaenlu ichaonaa necha aansai atae-binaete, acauru curuaanaa reyneeïn acauru fosaneineeïn nelu. Nete inae nitaje. Nii choae tacaain techu, nii caainsiineeïn nenacauru caje nenea nelu. Nitohaneente, jataain cao-hachananejeeïn raajenihane itajeranu ichajeïn sacue.

¹² Nii lechooncaain jicho iicha coaraite, lechooncai *reychuru* neein jaiti curuaanaaneein cocoainanohi nelanaala nenacaauru ne. Nete inae cara-jaelanaala, nii necha aansai ataebinae jiniichaain aihuruha *reychurune* rijijieein cocoainanohi neeureein. ¹³ Nii lechooncai *reychurute*, ita suujua rijitoojeein niicha ichana nainei ichaa nii necha aansai ataebinae tabaine coina cocoainaa cuurureein. ¹⁴ Nitohaneeinte, nii Carenero Narejeen aina ita soha cuurureein. Nete acaauru amuritoaha cureein nii Carenero Narejeen. Nii suujua rijijieein janijiin Cana Coaunera ranojoinurilu rai cachaneein nenacaauru aina, satiin curuaanaacuru curuaanaa neein, satiin *reychuru* rai *Reyneein* niha nii Carenero Narejeenne jaun,” nae carai nii anjera.

¹⁵ Chaen techu canu rai: “Nii lauhaca nii ene cojoaeloroherine jaan- iicha coarai acaute, nenaanaja, cachaauru, nere que ereein nenacaauru, natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri beraneein ainaa ne. ¹⁶ Jana nii necha aansai ataebinae tabai jicho lechooncaain iicha coaracurite, nii ene cojoaeloroheri que nejerateein, machorocoaain que jaolecohin, rai jabero-roco quiin usihanau mocoourichaaaine jaan beraneein ainaa ne. ¹⁷ Cana Coaunerate, acaauru suujua jichochoe, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain, jiniiquiin ita suujua rijitoojeein, nii *reyneein* cocoainanohineein neeuruhane jaan teeuruha nii necha aansai ataebinae raine coina. Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane que tihane jaan que tiaajeein. ¹⁸ Nii ene iicha coaraite, itolere amurijiriin nena Babilonia nese que satiin chauratane sacuritaain nenacaauru *reychuru* amuritoeraneein nena beraneein ainaa ne,” nae carai nii anjera.

18

Nitajiha Babilonia nesene

¹ Nii baihane niicha ichana nainei ichaane coina cocoainanohineein, rai necaohacha que necaohachaain dede caje fauhin chauratane jiliitoha rai cono necaohacha que leecha anjerane jana coaraaun. ² Nii janate tonijiaain:

“Inae nitajiha itolere amurijiriin nena Babilonia nese tabai.

Inae moconajaera nenajaneeinte,

itolere lauri lauri coitucuchuhi que suujuequuin,

chaen rautaaain coanacaaajoae lanaala nena itolere ataebinae coitucuchuhi, tajaacuru coitucuhuhichuru, naaonjoainuri uchaneein inae nerotoe.

³ Nitohanihane jaunte,

chabana nitohanai ichaain ichaonaa nainenihane cachane saijieein,

rai nichao baaso aina cuaain,

satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao aasajeein osa que sarunajaelu.

Chaen techu,

que ichao jeraquuin nerejetocure satiin chauratane que nenacaauru curuaanaacuru.

Chaen techu,

satiin caa chauratane que necoretenacaauru coriquihocure,

nechu jataain joareein baaso ichacuruhane jaanuhacha que necoreteein,”

nae carai nii anjera.

⁴ Nii janate, nacoaauneein dedeeu tonii.

“Chajaain nii nese caje amuuche inara canu cachanequichene. Nabana nii osaaonacaauru aina neeichene acaauru osa leruhiche acaauru ainane, necairichaaiche nii necairichaauruhane jaan quene coataa.

⁵ Dede quete turuhelalajeein lajuuae jataain acaauru osa tabai.

Nii jana Cana Coaunerate, nii baaso chacuruhane coitucuhin chabana baitenereein.

⁶ Leeochaauru cairichaane amurijiriin, coroata saain jeelai amuritoheriin nii niicha coheni jataain coaerai jasiiteein que cairichaa.

⁷ Jataain necairichanaa tabai que cairichaa, leeochaauru cairichaane amuritoheriin.

Nechu jataain joareein nocohasitaa nocoetohane jaunte, rai suujua cuhane:

‘Caune aiha curuaanaane rijijieein raotojoeein neeun.

Coatiha aiha autanane rijijieein necairichanaa coarinaauni,’ naain nocohasitae.

⁸ Nii jaunte, le jüichonijin cuhane nichoae nalureein itolere necairichanaa, onaa, mijitena, nererojocana, naaonjoainuri.

Chaen techu

usihanau moconojoiniha cureein.

Jataain itolere que laraajiin niicha ichana nainei ichaain

cha rucuheraniha nii caseteaeraneein nenea Cana Coaunerane jaun,”

naa erenaane jana aonaan.

⁹ Inae moco caaun suruaa tabai niha nii nesene coaracuruhanete, jataain inaderaain chanaa cuurureein caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru, nechü joaenreein nichao aasajeein nii nese aina ichaojeraconacaauru, nii baaso ichacuruhane que netojoejeein. ¹⁰ Nii jaunte, inae caseteconihane coaracuruhane coasiha rohan nichuuntanaa nainelanaala caje coriae netiin:

“Jataainte cairichaojoaai itolere que laraajiin niha nocoetohi natiin Babilonia nese tabai, coatejeneeine jana luhecotariin ii rene turuha casetecone jaun,”

naaurureein coarajejin.

¹¹ Satiin chauratane sacuritaain ecu necoretenacaauru techu, nii nese coinaderaain chanaa cuurureein. Inae nenerihani nii coroatajajelanaala acaauruhacha sirii rucuhele coreterane jaun. ¹² Nii itolere, oro, plata neein curuajaain nenea coata coreti, ajeri jataain caohatiin coreti, jataain cajione caohacha, cajione lanaajionjoai, cajione lanajai, itolere araai laurii enuha jujuhi caje nenea, ebucu caje ichanohichuru rucuheleeeuru, enuha jataain coretiin nenea, coata lanajai boronce, leeocha lauri coata, ajeri jaberoco jataain nojoejin nenea, ¹³ arajiin jujuuain nenea canera, sacari jujuuain nenea, miraa chaen leeochaauru jujuuain nenacaauru, *perfume*, bino, erene, arina caohacha, tirico, atane choae terei anajiin icharaauru, carenero, cabario, cabario que tararaeraain nenacaauru, chaen cachaauru letononeein nenacaauru, naaonjoainuri que necoreteeuruha, nii Babilonia cocoaichacuru raine jaun, jataain coinaderaaure. ¹⁴ Nii janate jataain inaderaain:

“Inae nihei iicha rautati rucuhele coreti satiin iicha sirii.
Inae chabana nihei jerichanejeiin sirii neeine,”

naaurureein nii neseu necoretenacaauru.

¹⁵ Nii neseu necoretenacaaaurute jataain coriquihotiin neeure. Inae caseteco coaraane janate, caje coriae neein coinaderaain chanaain coarajeurureein jataain coasina caaun. Chaen techu jataain coisiin:

¹⁶ “Jataainte cairichaaajoai, itolere nese amurijiriin tabaain nenea. Cajione caohacha que necoreetein, lanajaain jichohajiojai que necoreetein oro, chaen jataain coretiin nenea ajeri jaberoco, perla, naonjoainuri que urerihanohin cajione que necoreetiha leinjiin enene tochaneei niqii.

¹⁷ Nete luhecotariin coacueneeine jana, inae nitaje nii itolere iicha sirichuri,”

naaurureein.

Satiin bote cuhane curuaanaanein nenacaauru curuaanaacuru cafitaancuru-cucuana cuhane amuhemuhencaauru, chaen marinerooru, satiin cucuana cuhane nichao que ichahin raotojeiin amuhemuhencaauru, naonjoainurite coriae netiin coarajeure. ¹⁸ Inae moco caaun suruaa niha, nii nesene coaraainte: “Coatiha catohanein jataain leochaauru amurijiriin jataain caohatiin nenea nese caa catohanein nedaal,” naaure tonijiaain.

¹⁹ Chaen techu, coinaderaain chanaain, couturi ichoae atane bujuinaa chorohin:

“Jataainte cairichaaajoae taa nese itolere amurijiriin nenea, naain chanaaurureein,
satiin nii cucuana cuhane bote sirii amunacaauru,
nii nese aina cuain coriquihonanein nedanacaauru.

²⁰ Nii nese cairichaa Cana Coaunerane coroaecuche dedeeu Cana Coaunera cachanein janijiin niicha cotihanohinein nenacaauru,
chaen afosotooru, *profetacuru*, naonjoainuri. Acaauru casetecaane ucuaetohate, inara rai caohacha ichae Cana Coaunera,”

²¹ Nii jaunte, nii itolere que nelatein, niicha ichana nainera neein nenea anjera, nii leinjiin ajeri jaberoco seonjoancha tutuuruhane jaa tochanein nenea baihataain cucuana cuhane siheitiin:

“Catohaneinte,
itolere amurijiriin nelaetiin niha nocoetohinatiin,
inae chaque nelatelanaala neei Babilonia nese. Inae chaelon nihei nacooaunein jerichanejeiin neeine jana ichoharaauruhane.

²² Inae chaelai janonaa bana nihei nacooaunein ii que aohanraa, nenatein quitara rijijieein nenea totein, aunone maajein totein, coreneta tochanein nenea toroonfeta, naonjoainuri toteeuruhane.

Inae nerinaain ii que amihaneeni.

Niheichu aohanrarinaain tonijiainiha natiin ichaain cha tutuera.

²³ Chaenchu

chaelai janonaa bana nihei, ii que niha conone jana,

ii que aohanraa tonijiai ichaain nisirihateeuruhane jaa besetane.

Coatiha

inae chaque nelateein neuruhi ichei rucuhele que necoreteein nena
nacaauru,

satiin chauratane que nenacaauru amurijiriin itolere que nelaetoha no-
coetiin neeuruhalu natiin.

Chaen techu,

benaneniha nocoetohine que,

satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru coritaain nerejetohi,”

nae nii anjera.

²⁴ Nii nese quete erunojoi ne niicha sohin niicha jaaorilu *profetacuru*
coichana, chaen nii janijiin Cana Coauneraacha ranojoinurilu rai
cachaauru, chaen satiin caa chauratane que sohin niicha jaaorilu coichana,
naaonjoainuri.

19

¹ Nii baiha jataain arajiin dedeeu tonijiaain ereeuruha cachaaaurune jana
aonacaanne janate:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii itolere ichana naineein,

rai necaohacha que necaohachaain,

naaonjoaain nihane jaunte

cana ichoteraneein Cana Coauneraaneein ne.

² Acate

esinae rauhijiriin baaso icharaauru coaraain

casetecaeraneein ne.

Nitohanihane jaunte,

rai jaberoco aina cuaain

satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru saruhin niha osa
quene jaun,

nii ene cojoaeloroheri rijjijeein nenea casetecae.

Cana Coauneraate

rai cachaneein nenacaauru ateinaain nihalune

core coarate que,”

naaure.

³ Nii baihate nacoaauneein:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii chariji bana janelanaalate

ecuun iniha cureein nii ene cojoaeloroheri rijjijeein nenea- Babilonia nese
moco cousuruca,”

naaure dedeeu tonii.

⁴ Nii janate, curuaanaa nihane jaan rori- *trono* ichoae lauhaca Cana
Coauneraane jana, nacatiha neseonriaain: “Cana ichoteraneein nenea cana
Curuaanaa coroaecuche. Nitohanemiin,” naan Cana Coaunera coroaecuche,
nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru, chaen nii
jenaain cacha tocorijianein ichaohin nenacaauru naaonjoainuri. ⁵ Nii
janate, nii curuaanaa nihane jaan rori- caje toniin:

“Satiin inara canaanainuru, ichauhenaauru, naaonjoaaneechene
Cana Coaunera coroaecuche,

nelateein acaneein nihane que casiichene coarateein neinequichene,”
naain toniha erenaane jana aohanrae.

Rai cachaneein nenacaauru aina beseta ichaa Carenero Narejeene jaan cojoanonaa que turuhane

⁶ Chaen nechu tonijjaain toniha arara aina caraturine rijitiinchuru iriha arajii cachane jana aonaan. Nii janate:

“Cana ichoteraneein nenea Cana Curuaanaa coroaecuche.

Inae itolere Curuaanaa neein nihane nunuhetiha cana Curuaanaa, itolere que nelateein,
itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera.

⁷ Aihane jaun

coanete rachoojihacache.

Esinae rauhijiriin

rai necaohacha que necaohachaain niha Cana Coaunerane coroaecaache, inae nisirihatiha Carenero

Narejeenne jaan cojoanonaa que turuhane jaun.

Inae letona jatoraain neruujiha rai comasainu.

⁸ Nitohaneein jereraane jaunte,

somajai cajione caohacha jiquihaqui que necoreete nii Carenero Narejeen comasainu.

Nii cajione caohacha somajaain jiquihaquiin nenaate,

esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein

niicha ranojoneein nenacaauru ne,”

naain tonijjaain toni erena. Satiin rai cachaneein nenacaauru raa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que.

⁹ Nii janate canu rai: “Caa laenaan: ‘Raotojoein turuuhine nii Carenero Narejeen beseta que cotihanohichuru.’ naa caraine baihate: ‘Caa erenaate, inae rauhijiriin Cana Coaunera beratenojoin erenaane,’ ” nae carai nii anjera.

¹⁰ Nii jana coroaecaane coina, nii anjera tija asaae neseeoriaanune janate: “Caa nitohanai ichana coaauca. Canuhetonaine Cana Coaunera cacha neein neeun, jerichanejeein nii aaine rijijieein. Aihuruha nii ii nereraauru, acaauru rai aitoa Jesocurisitone rijijieein, naitoonjoan tonoraain nenacaaurune rijijieein. Aihane jaun, Cana Coauneraacha coroaecu,” nae canu rai nii anjera.

Nii Jesocurisito que erena techu, *profetacuru* que beratenojoneein nelu.

Cabario somajain ichoae cunaa

¹¹ Nii janate dede que ecooca somajaain cabarione jana, nichoae lajuuae-nii suujua rijijieein nesineneein curuajai. Acate esinae rauhijiriin baaso icharaauru cachaauru ichao rucujueein, que nejeratenacaauru amuritiin nelu. ¹² Rai notate jiquihaquiin usi lanaro tocokane. Nii janate, arajiin rai coturi que comai amaane jana, que laenanohineein ne rai curuaa. Leijniiin acaachate nii curuaa coitucuujue. ¹³ Nii jana rai cajionete, ichana que lomonojoin tocokane. Jana rai curuaate: “Cana Coaunera Ere,” nae.

¹⁴ Nii janate caaijie uure dedeeu anjeraauru- cajione caohacha somajai que necoreetein- cabario somanerei ichoae uhin. ¹⁵ Nii janate rai nujuaae caje mitue sabere ajihantiin, satiin lauri lauri nenacaaururu amuritoheraneein nihane cojunacanein. Acate coata caje nenea otiha que biji achunequiin, acaauru Curuaanaa niha cureein. Acate, cana tija que oba shaoquiin, rai baca rocohacane rijijieein, baaso icharaauru coaraain casetecaain, rai

nobaeneein casetecocuru que banihateein niicha rucujei- bino que acaauru cocoa cureein nii itolere que nelateein- itolere ichana naineraneein nenea Cana Coanera. ¹⁶ Chaen techu rai cajione, rai nanaae, naaonjoain que:

Reychuru rey-
curuaanaacuru Curuaanaa

naain laenanohineein ne Acaneei nihane coitucueratera rai curuaa.

¹⁷ Chaen nechu enoto conohanau chujuhecoha leinjiin anjerane jana coaracaaunne janate, satiin tajaee iniho que lenoneein ecuun jiaauluhin amunacaauru rai tonijjaain: “Chajaauchete netaojiaete tabai lenone que inara coroaatemiin Cana Coanera. ¹⁸ Aihate Curuaanaacuru reychuru, soondarooru curuaanaacuru, laraajiin nenacaauru cachaauru, cabariocuru, nichoae cunacaauru, itolere inihocuru, letononelanaala nenacaauru, letononeein nenacaauru, nelatelanaala nenacaauru, nelateein nenacaauru, naaonjoainuri iniho que lenonequiche,” naain ehequiin nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru cotihacane aonaan.

¹⁹ Nii baihane, nii necha aansai ataebinae tabai aina, satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru aina sonaana que neeninuru acaauru soondarooru coaraan. Acaaurute, nii cabario ichoae lauheconaa aina rai anjerauru sooruhane coina netaojiaaure. ²⁰ Nii janate, nii necha aansai ataebinae tabai mucuhin casetecaaure, nii rai *profeta*- nacatiha neein itolere cojoelanaacojoai ichara aina curuaecaain. Nii itolere cojoelanaacojoai ichaane aina cuaainte, nii necha aansai ataebinae tocohaneein niicha ichacuri cojunaca teratein rai ecaanto coroaeraauru cachaauru coritae nii rai *profeta* niha nocoeti. Nii jaunte, nii *profeta* niha nocoeti aina curuaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaore ichaaojihane jana, usi conemuri asojoereneein moconaa cuhane. ²¹ Nii jana leeochoaurute, sohin jaonojoinecure, nii cabario somajai choae lajuuain cunaa ujuuae caje mitunaa sabere ajainai que. Nii janate, nii onacaauru iniho quihure nainaan obejeein nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru.

20

Le oaraanca jaanacaneei ichohanojoi niha moconajaerane

¹ Nii janane, *cadena* que biji achunequiin atane jachu chariji bana satonoelanaala nenea cochabi uhaain fauha uha leinjiin anjera dede cajene jana coaraan. ² Nii anjerate fauhin, nii ataebinae tabai acano inoainsi-moconajaera ichojoae, le oaraanca jaanacai que tihane reein tiaaajoaain. ³ Nitohaneein ichojoaainte, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu tabai cuhane fuhin, nii fuera que nii cochabi te, le oaraanca jaanacaneei que tihane reein tiaaajoaain, nabana caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaane coataa. Inae le oaraanca jaanacaneei que turuhane banate jianenohiniha cureein carajaelanaala.

⁴ Nii jana, nii curuaanaacuru rori- *trono* coaracaaunne janate, nichoae launereure nii baaso icharaauru coaraain rucuherranu que cocoinanohineein nenacaauru. Chaen nechu, Cana Coanera aitonjoan beebjeein, jataain esinae rauhijiriin beratenojoinihane rijijjeein Jesocurisito aitonjoan tonoraauruhane coreniha, coturi molonojoneein onacaauru suujue netonai ecu neeure. Acaaurute, rai biji, nauri, naaonjoain que nii necha aansai ataebinae coujunaca teeuruhane jerelanaala, chaen nii necha aansai ataebinae tabai aina nii tocohaneein nenea ecaantooru corojelanaala nenacaauru nelu. Acaaurute nii ooruhane baiha nacoaauneein ichanaain le oaraanca jaanacaneein Cana Coanera Calaohi Jesocurisito jiniichaain

curuaanaanein neeuruhane jana coaraaun. ⁵ Niichurute ichoaichaniha oo caje ichananacaauru ne. Leechoaauru laen ooruhane baiha ichanacuruhi, le oaraanca jaanaca reein tiaaain. ⁶ Jataainte nerausiaaejeein niha cuurureein nii ichoaichaniha oo caje ichananacaauru, inae Cana Coaunera cachanein aina jiniiquiin neeuruhane jaun. Oha cachane baiha itajeranein nena coatiha acaauru aina chaachasihei. Acaaurute Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito rai saseredotenein le oaraanca jaanacane reein tiaain aina curuaanaa neein neeureein.

Moconajaera amuritooruhane

⁷ Inae le oaraanca jaanacanei baihate, caseteconihane caje mitanojoi niha cureein atane jachu tabai caje nii moconajaera. ⁸ Nitohanein mituhinte satiin caa chauratane que lauri lauri natane que ichaonacaauru cachaauru rene cuhin, enoto mitu nichajai jeloon, enoto so nichajai jeloon, enoto mitu nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloon, enoto so coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloon, naaonjoainuri nii Gog aina Magog neein niicha curuaateuri coritarein. Nitohaneinte cucuana cuhane nena carene catuniji jeoneein acaauru cachaauru taojiaarein sonaana que nihane caina. ⁹ Nitohaneite satiin chauratane sacuritaain cuhecujeein, jataain nii Cana Coauneraacha belaa nese tinonohin, nii Cana Coaunera cachanein nenacaauru curuacaain tinonocure. Nete inae dede caje naluha usine jaun, jitariin acaauru mocohin acaauru itaje. ¹⁰ Nii jana, nii acaauru coritaera moconajaerate, usi conemuri asofere neein mocohin nena cuhane jaonojoneei ne, nii *profetaniha* nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai atae-binae tabai jaaoruhane jaan cuhane. Ecute janotiin, jiiichoo, naaonjoaain caseteconein mocoha cuurureein nii chariji bana satonoelanaala.

Rori somajai acatiha tein caohacha ichacurenihane, baaso ichacuruhane coitucuuruhane

¹¹ Nii jana curuaanaacuru rori- *trono* somajai coaracaanne janate nichoae lauhaca leinjiine jana notaracaae jataain caohacha nitajeeiin nii chunijihun coarinojoiinelanaala nitaje chauratane aina dede. ¹² Nii janane itolere que nelatein nenacaauru, chaque nelatelanaala nenacaauru, naaonjoainuri onacaauru coaraaun, nii curuaanaacuru rori- *trono* acatiha chujunereeuruhane jana. Nii janate, ecu joaracaeraain nihacoaa quirichaaaurune jana, nii chabana satonoelanaala nena ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha leeochoa quiricha netonai ecu joaracaeraain ne. Nii onacaaurute colurujuenojoneein neeuruhane caje rucuhenojoneein neeure- acaauruhacha ichai rijijieein, nii quiricha cuhane laenanohineein nihane rijijieein. ¹³ Nii jana satiin nii cucuana cuhane jaonojoneein onacaaurute caje mitaain tenojonecure. Jerichanejeein techu nii ohin aina nenacaauru te, nii onaa curuaanaa neein nena. Nii janate satiin acaauruhacha ichai rijijieein rucuhenojohineein neeure le cacha cachaauru. ¹⁴ Nii baihate, usi conemuri cuhane jaonojoneein ne nii onacaauru curuanaa neein nena, nii nitajerai nenacaauru aina jiniiquiin. Nii usi conemurineein nenaate, oha cachane baiha cacha itajeranein nena ne. ¹⁵ Ecute jaonojoneein neeure, chabana nitajenaachara nejeein nena ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala nenacaauru.

¹ Nii baihane ena nenea chauratane, ena nenea dede, naonjoaain coaraaun, inae nitajija nii jauriaanejeein nenea dede, chauratane, cucuana, naonjoainurine saijieein. ² Nii janate, dedeeu Cana Coaunera acatiha nihane caje fauha uhe Cana Curuaanaa nese neein nenea-enachasine Jerosaleen. Charijieein teeinti, nelanajanaa jerihane caohatiin necoree-teein ne leinjiin ene, nii rijijieeinte jataain caohatiin rai necaohacha que necaohachaaain niha nii ena nenea Jerosaleenne jana coaraaun. ³ Nii janate, nii Cana Coauneraacha nelaurianajaan rori caohacha tonii: "Inae ena caje coauneite, cachaauru aina ichaoreein Cana Coaunera. Nii janate, caauru aina ichaohane jana, rai cachanein niha cuurureein. Chaen techu nii jeelai Cana Coaunera, acaauru Coauneranein acaauru aina nereein. ⁴ Nii bana inae nerinaain chananaa, nerinaain onaa, inaderanaa, cunaeriin niha cachane jaan, naonjoaainurri. Nitohanein inoanlu nenea ichaonaate inae nitaje," naa erenea dedeeu toniine janane aonaun.

⁵ Nii janate:

"Canune nacoauneein enachasine neein itolere coaunaain neeun. Caa erenea ichei aitorichaaunine jaan laenaun. Acate esinae rauhijiriin nohanelanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichainne coina erenea ne," nae canu rai, nii rori caohacha ichoae laujui.

⁶ Nii baihate:

"Inae nitohanein ichanohiniha. Canune itolere nunuheteranein satono teranein neeun. Chateeinti cocorihane jesinaeca arihane rijijieein Canu ariin ne, niine core colane cooareeuni, nii chariji bana satonoelanaala ichaonaa tera jesinaeca que. ⁷ Chateeinti itolere necairichanaa abaataain satono que tiaain ne, nii raite cainanohiniha cureein. Chaen techu rai Coaunera nichaaunne jana, aca canu calaohinein nereein. ⁸ Nena laen nii Canu sacunaa jeriheichuru, nii Canu esenetana jeriheichuru, namute cacha cotaariin nenacaauru, sonajaain jaaoreraauru, rai sinijeranelanaala nenea ene aina ichao jeraquiin nenacaauru, namute quicha aina ichao jeraquiin nenacaauru, benanein nenacaauru, nii ichanohichuru ecaanto coroaeraauru, satiin casajeeuru, naonjoainurite, nii ohane baiha cacha ita-geranein nenea usi conemuri asoferenein moconaa cuhane jaonjoiniha cuurureein." nae canu rai.

Ena nenea Jerosaleen nese

⁹ Nii janate, nii causinein anjeraauru nii caainsii muruaanein satononejeein cacha cairichaeranu que biji achunequiin nenacaauru caje nenea leinjiin anjera:

"Chajaaute caa coarae. Caate Carenero Narejeen comasainu que nacaaurune," nae carai, nii satiin Jesocurisito ranojonein nenacaauru coaratein.

¹⁰ Nii janate, nii canu que Cana Coaunera Suujue coaratenojoin ichatane ucuuno seeonjoan que canu amaain, dede caje Cana Coaunera acatiha fauha unaa Cana Coaunera nese Jerosaleen coarate canu que, nii leinjiin anjera. ¹¹ Nii janate, conoha Cana Coaunera necaohachane tocuhanein, jataain caohatiin cono te nii nese. Jataain coretiin nenea ajeri jaberoco tocuhanein jiquihaquiin, ajeri jataain nojoein nenea jaspe tocuhanein asaun tiaain inanacatiin. ¹² Nii nese tinonocoriinte ne, jataain ecuunein rijia lechoonca coroata bacuujuuain. Nii janate, nii acuujuu nainetiin neeure leinjihanaain anjeraauru. Nii nese bacuujuu nainetiinte ne, laenahinein lechoonca coroata lauriin nenacaauru Israaelitacuru nefoerate curuaacuru. ¹³ Nichatajai acuujuate ne, enoto mitu nichajai que. Jana nichatajai acuujuate ne, enoto soo nichajai que. Jana nichatajai acuujuate,

enoto soo coarajeein cana raotono nichajai que ne. Jana leeochoa nichatajai acuujuate, enoto soo nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai que ne. ¹⁴ Nii ajeri laenahohineein niha lechoonca coroatajai Carenero Narejeen rai afosotooru curuaacurune jaan ajeri quete temurae nii nese coriha rijihia.

¹⁵ Nii canu aina erena anjerate, oro caje ichanohin cojunacatihane jaannu amae, que nii nese coujunacateein acuujuuaauru, rijia, naonjoainuri cojunacatihane jaanu que. ¹⁶ Nii janate, rai caare aina ita jaraone rai jaratono. Nii cojunacatihane jaanu que niicha amai que, nii nese cojunacatiha nii anjerane janate, coroata oaraanca coroata fasha quilometerone rai caare, jaratono, nucuuno, naonjoainuri. ¹⁷ Nii baiha nii rijia ucuuno cojunacatiha, joanreein cha cojunacatiha cachaaurune rijijiei metoro quene janate, saota choonca saogui metoroe.

¹⁸ Ajeri jataain nojoeein nenea jaspe caje ichanohiniha rijiane janate, bidirio jicharaaain ichanohin tocohaneein, oro nejesina caje ichanohi ne nii nese. ¹⁹ Nii janate, jataain coreein nenea araai laurii ajeri caohacha que urerianohineein ne, nii rijia temuracuru ajerichuru. Nii jauriaanejeein nunuhe neein nenea rijia temurate, ajeri nojoeein nenea jaspe caje ichanohi ne. Jana nii coroata temurate, ajeri caohacha safiro neein niicha curuaateeri caje ichanohi ne. Jana nii nichatajate, jataain jiquihaquin nenea agata caje ichanohi ne. Jana nejenate, esmeralda caje ichanohi ne. ²⁰ Nii jana nesaoquite, ajeri onesi caje ichanohi ne. Nesaotanete, lanaajiojoaain nenea cornalino caje ichanohi ne. Jana caainsiinite, jataain jiquihaquin nenea crisolito caje ichanohi ne. Jana fosanite, berilo caje ichanohi ne. Jana isconite, topasio caje ichanohi ne. Lechooncanite, beraurosiojoaain asaauntiaain inanacaain nenea curisoprasa caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca leinjiinte, jataain coretiin nenea ajeri jasinto caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca coroatajate, jichosijiojoaain nenea amatista caje ichanohi ne. ²¹ Nii lechoonca coroatajai acuujuate ichanohi ne, lechoonca coroatajaain jataain ajeri caohachaneein nenea perla caje. Le bacuujuuauru acuujuate ichanohi ne, leinjihanaai ajeri perla caje. Jana nii nese cataaun cunaa nese coerote, bidirio tocohaneein jiquihaquin asaaun tiaain inanacaain oro nejesina caje ichanohi ne.

²² Nii jana coatiha nii leinjiinijin Teenforo coaarinaaun nii neseu, cana Curuaanaa itolere que nelateein itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera, rai Calaahi- Carenero Narejeen aina ecu nenea Teenforo neeuruhane jaun. ²³ Nii jaun coatiha enoto, atene, naonjoainuri lateein nihei nii nese conaeranu que, inae rai necaohacha que conaa Cana Coaunerane jana, rai cono neein niha Carenero Narejeene jaun. ²⁴ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, nii nese que conaeraain nii nese que amuhe-muhecurureein. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru reychurute, itolere acaauruhacha latei teeurureein acaauru rai. ²⁵ Niheichu nii chariji bana nefurinaain acuujuua. Niheichu ecu nerinaain nocohena. ²⁶ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, raotojoein neeuruhane jaun, acaauru necaohacha que necaohachaain neeuruhane jaun, naonjoinunru amaaurureein nii neseu. ²⁷ Nete laen, nii chariji bana enooreneerein nii Cana Coaunera rai caohachanelanaala baasoneein nenacaauru. Niheichu, nii namute cacha cotaairin casafenetiin nenacaauru enonaa nainecururinaain. Leinjiin nii Carenero Narejeen nii chabana satoenolanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha kuhane laenahohineein curuaa sirichaauruhachate, enonaa nainereein nii neseu.

22

¹ Nii baihate, leinjiin nucuhe ajiarojoeritiin nenea ichaonaa tera nucuhe coarate canu que nii anjera. Nii janate, Carenero Narejeen nelaurianaja aina, Cana Coaunera nelaurianaja rori *trono* jeelai caje mitue nii acau-ajiarojoeritiin asaau tiaain inanacanaa. ² Nii nese cataaun cunaa bero kuhane, chaen nii nucuhe auhaniha, naaonjoaainte ita jeraniha omarohin le ateuru naineen inacae nii ichaonaa tera enuha. Nitohaneeinte le jaanaca kuhane lechoonca coroaata saain inacae nii enuha. Jana nii enuha ichaonaa tera alote nelate que necoichacuruha lauri lauri ichaonacaauru cachaaurune coina. ³ Nerinaain ecu nechu aansaineen ichoai. Cana Coaunera aina Carenero Narejeente, nii neseu nereein jelai Curuaanaa neein coainanacaineen. Nii jana rai cachaaurute coroaeca cuurureein. ⁴ Cana Coaunera ainate ita acatiha neein ita coaraain rai nauri que Cana Coaunera curuaa sirichurureein. ⁵ Ecu nerinaain nocohena. Cono laatecururinaain nii rai cachaauru. Enoto niha natiin laatecururinaain. Cana Coaunerate, acaauru cono neein nereein. Nii rai cachaneein nenacaaurute curuaanaa niha cuurureein chabana satonoelanaala.

Ichuunijih tu ruha Jesocurisitone

⁶ Nii baihate:

“Caa erenaate esinae rauhijiriin, nii nohane lanaala ichei aitorichaaunine rijijieen airichaaaine coina erenaa ne. Nii Cana Coaunera, nere beebjeeuruha *profetacurune* coina berateralute rai anjera letoae, inae ichu-unejeeonriha nitohanerichaaainene jaun, rai cachaneein nenacaauru que coaratihane coina,” nae canu rai nii anjera.

⁷ Nii janate aonacaauune jana: “Carajae lanaalane inae turuha ureeunni. Nerausiaaecate cuurureein caa quiricha kuhane laenanohineen nenea Cana Coaunera beratenojoin tonoraain nenacaauru,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁸ Canune Joaan neein coaraain aonaan. Nii coaraain aonacaauune baihane, nii canu que coaraterana anjera tijia asaae neseonriaaun, coroaecaaune coina.

⁹ Nete canu rai:

“Coa nitohanai ichaa. Canu netonaine aaine rijijieen, Cana Coaunera cachaneein neeun. Satiin ii nejeraauru, caa quiricha reretaain coaraain tonoraeraauru, Cana Coaunera ere que erenacaauru- *profetacuru*, naaonjoainuri rijijieen neeun canu netonai. Cana Coauneraacha coroaecuu,” nae nii anjera canu rai.

¹⁰ Nii baihate coaiten aite carai:

“Coaa leeochoauru rai belanaala caa quiricha kuhane laenanohineen nenea- Cana Coaunera ere rucuheca ii suujuaacha kuhane. Leeochoauru rai beeu. Inae jataain ichuunijih nitohanai chojanonaa que turuhane.

¹¹ Chunocoha cacha Cana Coaunera ere aohana jerenihane, nihei tonaain erenaa najaanu. Nirijieeincha baaso ichajeein sacuhane coina reroecanaa nainihaacache. Esinae rauhijiriin caohachaain suujua coaraain Cana Coaunera sacunaa jeriha cachane, jelai teein Cana Coaunera cachaneein nihane jeriha Cana Coauneraane rijijieen sacuhane raite ne,” nae nii anjera canu rai.

¹² Niritiinte: “Aiha. Carajaelanaalane turuha ureeunni. Chaen nechu, acaauruhacha ichai nainejeen cainacaauune jaanu uhaain ureeunni, le cacha cachaauru rai tihanune coina. ¹³ Canune jauriaanejeen itolere nunuheteraneein satonoteraneein nenea neeun” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

¹⁴ Nerausiaaecate cuurureein canu esenetaauruhane coreniha rai nosa caje canu ichoteratenojineein nenacaauru, nii ichaonaa tera enuha inaa leein, Cana Coauneraacha rucujuei nenaanajaun enonaa nainecuruhane jaun. ¹⁵ Nete laen enoelanaala jianacoon nedaaurureein, nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baasoneein ichaonacaauru cacha baasooru, benaneneein nenacaauru, sinijerane lanaala nena ene aina ichaojeraconacaauru, enecuru nihanatiin rai lananelanaala nena quicha aina ichaojeraquiin nenacaauru, sonajaain jaaorera, ichanohin ecaanto corojeein nenacaauru, satii nechu jataain coritaraacha ichajeein, acaacha ichajeein nenacaauru, naaonjoainuri. Nii janate:

¹⁶ “Canune Jesusoneein caa canu rai anjera letooaun, satii caa aitothane rijitoojeein, janijiin canuhacha raauri canu cachaauru rai biha cuhane coina. Canune Rabiri caje nefoeratenaaneein neeun. Canune janonaa rai mitunaa arasijie rijijieein neeun,” nae.

¹⁷ Cana Coaunera Suujue, Carenero Narejeen comasai, naaonjoainurite: “Chajaa,” naauruhane jana: “Chajaaujian,” naaurureein aohanrauru. Chunocoha cocooireein acau conaa jereein uhite, nii core colane ichaonaa tera acau corein.

¹⁸ Satii caa quiricha cuhane laenanohineein nena caitoonjoante aito-coaanne rijijieein situreein. Chunocoha cau caa quiricha cuhane nihane amurijiriin jojoin nenaate, caa quiricha cuhane laenanohineein niha caain-sii laurini cacha cairichaeranu jaan que cairichaa cureein Cana Coaunera.

¹⁹ Jana chunocoha caa canuhacha beratei quiricha cuhane laenanohineein nena corein, que cacha relaelanaala, naaonjoain nena cajete, nii ichaonaa tera, que barihateein niicha rucujei enuha inaa rulureein. Chaen caa quiricha cuhane laenanohineein nena Cana Coaunera nese neein nenaane maajein caje rulureein.

²⁰ Caritiin aitiinte: “Aiha, carajaelanaalane inae turuha ureeunni,” nae Cana Curuaanaa Jesuso.

Nitohanemiinjian. Chajaain sorotiin uu Cana Curuaanaa Jesuso.

²¹ Cana Curuaanaa Jesuso itolere inaraacha latei tein inara rausiaaemi-inte raotojooein neeiche.